

St. St. Blichers

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

VII·VIII BIND

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

HOSEKRÆMMEREN

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

VII BIND

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

Hosekræmmeren.

»Den største Sorg i Verden her
er dog at miste den, man har kær.«

Stundom naar jeg har vandret ret langt ud i den store Alhede, hvor jeg kun har haft den brune Lyng omkring og den blaa Himmel over mig, naar jeg vankede fjernt fra Menneskene og Mindesmærkerne om deres Puslen hernede, der i Grunden kun er Muldvarpeskud, som Tiden eller en og anden urolig Tamerlan (asiatisk Erobrer) engang jævner med Jorden, naar jeg svævede hjertelet, frihedsstolt som Beduinen, hvem intet Hus, ingen snævert begrænset Mark fængsler til Pletten, men som ejer, besidder alt, hvad han ser, som — ikke bor — men lysterer, hvor han vil, naar da mit vidt omsvævende Blik i Kimingen skimtede et Hus og saaledes ubehageligen standsedes i sin lette Flugt, stundom opstod da — Gud forlade mig denne Flyvetanke, thi andet var det dog ikke — det Ønske: gid denne Menneskevaaning var borte! der trættes, der kives de ogsaa om mit og dit! Ak! den lykkelige Ørken er baade min og din, er alles, er ingens. En Forstmand skal have foreslaaet at forstyrre hele Kolonianlæget, plante Skov paa Beboernes Marker og i deres sløjfede Byer; mig har stundom den langt umenneskeligere Tanke paatrængt sig: hvad om her endnu havde været lynggroet Hede, den samme som for Aartusinder siden, uforstyrret, uomrodet af Menneskehænder! Men, som sagt, jeg

mente det ikke alvorligt. Thi naar jeg udmattet, mødig, smægtende af Hede og Tørst, med smertelig Længsel tænkte paa Araberens Telt og Kaffekedel, da takkede jeg Gud, at et lyngtækt Hus — om end milelangt borte — forjættede mig Skygge og Vederkvægelse.

Og befandt jeg mig saaledes for en Del Aar siden en stille, varm Septemberdag langt ude i den samme Hede, som jeg i arabisk Forstand kalder min. Ingen Vind bevægede den rødmende Lyng; Luften var lummer og døsig. De fjerne Bakker, som begrænsede Synskredsen, syntes at svømme lig Skyer omkring den uhyre Slette og antog mange vidunderlige Skikkelser af Huse, Taarne, Slotte, Mennesker og Dyr, men alle af dunkle, uformede Omrids, ustadigt vekslende som Drømmebilleder: snart forvandledes en Hytte til en Kirke, denne igen til en Pyramide, hist hævede sig et Spir, her sank et andet, et Menneske blev til en Hest og denne igen til en Elefant, her gyngede en Baad og der et Skib med udspændte Sejl.

Længe forlystede sig mit Øje ved Beskuelsen af disse fantastiske Figurer — et Panorama, som kun Sømanden og Ørkens Indvaaner har Lejlighed at nyde — da jeg omsider træt og tørstig begyndte at lede om et rigtigt Hus blandt de mange falske, jeg ønskede ret inderligt at bortbytte alle mine prægtige Feslotte for en eneste menneskelig Hytte.

Det lykkedes, jeg opdagede snart en virkelig Gaard uden Spir og Taarne, hvis Omrids blev tydeligere og skarpere, jo nærmere jeg kom den, og som, flankeret af Tørvestakke, saa langt større ud, end den virkelig var.

Dens Beboere var mig ubekendte. Deres Klædedragt var fattig, deres Husgeraad tarveligt; men jeg vidste, at Hedeboeren tidt gemmer ædelt Metal i et umalet Skrin eller i et usselt Hængeskab og en tyk Tegnebog inden for en lappet Kofte; da derfor mit Blik ved Indtrædelsen faldt paa en Alkove, fuldstop-

pet med Strømper, formodede jeg ganske rigtigt, at jeg befandt mig hos en velhavende Hosekræmmer. (I Parentes være det sagt, at jeg ingen fattige kender.)

En halvgammel, graahærdet, men endnu kraftig Mand rejste sig fra Skiven og bød mig Haanden med de Ord: »Velkommen! Med Forlov at spørge, hvor er den gode Ven fra?«

Man opholde sig ikke over saa ufint og ligefremt et Spørgsmaal! Hedebonden er lige saa gæstfri, men lidt mere nysgerrig end de skotske Lairder, og i Grunden kan man ikke fortænke ham i, at han gerne vil vide, hvem han beværter.

Da jeg havde fortalt ham, hvo og hvorfra jeg var, kaldte han paa sin Kone, der straks satte frem, hvad Huset formaaede, og nødte mig med godhjertig Venlighed til at spise og drikke, skønt min Hunger og Tørst gjorde al Nøden overflødig.

Jeg var midt i Maaltidet og midt i en politisk Samtale med min Vært, da en ung og overmaade dejlig Bondepige traadte ind, hvem jeg ufejlbarligen vilde have erklæret for en fra grusomme Forældre og et modbydeligt Ægteskab bortflygtet, forklædt Frøken, hvis ikke hendes rødladne Hænder og uforfalskede Bondemaal havde overbevist mig om, at ingen Travestering fandt Sted. Hun nikkede venligt, kastede et flygtigt Blik hen under Bordet, gik ud og kom snart igen med et Fad Mælk og Brød, hvilket hun satte paa Gulvet med de Ord: »Deres Hund kan maaske ogsaa trænge til noget.«

Jeg takkede for hendes Opmærksomhed; men denne var ganske henvendt til den store Hund, hvis Graadighed snart gjorde tomt Fad, og som nu paa sin Vis takkede Giverinden ved at stryge sig ind til hende, og da hun lidt ængstelig løftede Armen i Vejret, misforstod Chasseur denne Bevægelse, gjorde adroit (til højre) og trængte den skrigende Pige baglæns hen mod Alkoven — jeg kaldte Hunden af og udtydede hende hans gode Mening.

Ikke skulde jeg have hendraget Læserens Opmærksomhed til et saa trivielt Optrin undtagen for at anbringe den Bemærkning, at alt klæder de smukke godt; thi virkelig fremviste denne Bondepige i alt, hvad hun sagde og foretog sig, en vis naturlig Ynde, som ingenlunde kunde skrives paa Koketteriets Regning, undtagen man saaledes vil benævne et medfødt, uvitterligt Instinkt.

Da hun havde forladt Stuen, spurgte jeg Forældrene, om det var deres Datter. De bejaede det, med Tillæg, at hun var eneste Barn.

»Hende beholder I vist ikke længe,« sagde jeg.

»Gud bevare os, hvorledes mener De det?« spurgte Faderen; men et selvbehageligt Smil viste, at han nok forstod min Mening.

»Jeg tænker,« svarede jeg, »at hun næppe vil mangle Bejlere.«

»Hm!« brummede han, »Bejlere kan vi faa nok af; men om de duer noget, det var det, vi skulde snakke om. At fri med et Lommeur og en sølvbeslagen Pibe kan ikke gøre Sagen klar; der vil mere til at køre end at sige hyp! — Saamænd!« vedblev han, støttende begge Næver paa Bordet og bukkende sig for at kikke ud af det lave Vindue, »kommer ikke der en af dem — en Faaredreng, der nys er klavret op af Lyngtoppene — hæ, en af de Kumpener, der render omkring med et Par Dos' (Dusin) Hoser i en Tværsæk — dum Hund! frier til vor Datter med to Stude og halvtredje Ko — jo lur ham! Stodder!«

Al denne Udgydelse var ikke henvendt til mig, men til den kommende, paa hvem han fæstede sit formørkede Blik, idet denne ad en Lyngvej vandrede ind mod Gaarden. Han var endnu saa langt borte, at jeg fik Tid til at udspørge min Vært om det unge Menneske og erfare, at han var en Søn af nærmeste Nabo — som notabene dog boede over en halv Mil derfra — at Faderen kun ejede et lidet Bol, hvorpaa han endda skyldte Hosekræmmeren to Hundrede Da-

ler, at Sønnen havde nogle Aar gaaet omkring med uldne Varer og endelig havde vovet at bejle til den dejlige Cecil, men faaet et rent Afslag.

Medens jeg anhørte denne Beretning, var hun selv kommen ind, og hendes bekymrede Blik, der vekselvis delte sig imellem Faderen og Vandreren derude, lod mig gætte, at hun ikke delte den gamles Anskuelse af Sagen.

Saa snart den unge Kræmmer traadte ind ad den ene Dør, gik hun ud ad den anden, dog ikke uden et hurtigt, men ømt og smerteligt Øjekast.

Min Vært vendte sig om mod den indtrædende, greb med begge Hænder om Bordbladet, som om han fandt et Støttepunkt fornødent, og besvarede det unge Menneskes: »Guds Fred og god Dag!« med et tørt »Velkommen!«

Hin blev først staaende en Stund, lod sine Øjne løbe omkring i Værelset, udtrak derpaa af Inderlommen en Tobakspibe, af Baglommen en Pung, bankede Piben ud paa Kakkelovnen ved sin Side og stoppede paa ny.

Alt dette skete langsomt og ligesom i afmaalt Takt, og min Vært forblev stedse ubevægelig i sin antagne Stilling.

Den fremmede var en meget smuk Karl, en ægte Søn af vor nordiske Natur, der driver langsomt, men kraftigt og varigt, lyshaaret, blaaøjet, rødkindet, hvis fintdunede Hage Ragekniven endnu ikke havde berørt, skønt han vist allerede var sine fulde tyve Aar. Han var paa Kræmmervis klædt fornemmere end en almindelig Bonde, end selv den rige Hosekræmmer, i Frakke og vide Benklæder, rødstribet Vest og blaatblommet Bomuldshalsklæde — han var ingen uværdig Tilbeder af den skønne Cecilia.

Mig behagede han ydermere ved et blidt og aabent Ansigt, der vidnede om taalmodig Udholdenhed — et Hovedtræk i den cimbriske (jydske) Nationalkarakter.

Det varede en god Stund, inden nogen af dem vilde bryde Tavsheden. Endelig oplod dog Værten først sin Mund, spørgende langsomt, koldt og ligegyldigt: »Hvor gælder Rejsen i Dag, Esben!«

Den tiltalte svarede, medens han i Mag slog Ild til sin Pibe og tændte den med lange Drag: »Ikke længer i Dag; men i Morgen vil jeg af Sted til Holsten.«

Herpaa blev atter en Pause, under hvilken Esben tog Stolene i Øjesyn og valgte en, paa hvilken han satte sig. Imidlertid kom Moder og Datter ind. den unge Kræmmer nikkede ad dem med en saa fuldkommen rolig og uforandret Mine, at jeg skulde have troet, den skønne Cecilia var ham aldeles ligegyldig, hvis jeg ikke havde vidst, at Kærligheden i et saadant Bryst kan være stærk, hvor stille den end lader, at den ikke er en Lue, som blusser og gnistrer, men en Gløð, der varmer jævnt og længe.

Cecilia satte sig med et Suk ved den nederste Bordende og begyndte ivrigen at strikke; hendes Moder nedlod sig med et sagte »Velkommen, Esben!« ved Spinderokken.

»Det skal vel være paa Handelens Vegne?« tog Værten nu Ordet.

»Som det vil byde sig,« svarede hans Gæst, »en faar at prøve, hvad der kan være at tjene i Sønden. Min Begæring er ellers, at I ikke vil jage for stærkt med at gifte Cecil hen, inden jeg kommer tilbage og vi faar at se, hvordan min Lykke skal blive.«

Cecil rødmede, men vedblev at stirre paa sit Arbejde.

Moderen standsede Rokkehjulet med den ene Haand, lagde den anden i Skødet og saa stift hen paa den talende; men Faderen sagde, idet han vendte sig om til mig: »Mens Græsset gror, dør Horsemoer! Hvor kan du forlange, at Cecil skal bie efter dig? Du kan blive længe borte. Kan hænde sig, du kommer aldrig mer.«

»Saa er det eders Skyld, Mikkel Krænsen!« faldt Esben ind; »men det siger jeg eder: dersom I tvinger Cecil til nogen anden, gør I stor Synd baade mod hende og mig.«

Dermed rejste han sig, rakte begge de gamle Haanden og sagde dem et but Farvel. Til sin Kæreste sagde han, men i en lidt svagere og blødere Tone: »Farvel, Cecil! og Tak for alt godt! tænk paa mig til det bedste, om du ellers maa. Gud være med dig! — og med eder alle sammen! Farvel!«

Han vendte sig mod Døren, gemte Pibe, Pung og Fyrtøj, hver sin Del i sin behørige Lomme, tog Kæppen og vandrede bort uden endog en eneste Gang at se sig tilbage. Den gamle Mand smilede som før: hans Kone udstødte et »Aa ja!« og satte Rokken atter i Gang; men Taare trillede paa Taare ned over Cecilias Kinder.

Jeg havde her den mest indbydende Anledning til at udvikle de Grundsætninger, der bør lede Forældre med Hensyn til deres Børns Giftermaal. Jeg kunde have erindret dem om, at Rigdom ikke er nok til ægteskabelig Lyksalighed, at Hjertet ogsaa maa have sin Stemme, at Klogskab overalt tilraader at se mere paa Retskaffenhed, Flid og Dygtighed end paa Penge; jeg kunde have foreholdt Faderen (thi Moderen lod til i det mindste at være neutral) hans Haardhed mod den eneste Datter. Men jeg kendte Almuen for godt til at spilde unyttige Ord paa denne Materie: jeg vidste, at Formue gaar for alt i denne Stand — og — mon det er stort anderledes hos de andre Stænder? Jeg kendte ydermere Bondens Fasthed, der gaar lige til Haardnakkethed, i dette Punkt, og at han, i Kontraverser af denne Art med sine Overmænd, ofte firer af og lader, som han gik over til deres Mening, saa man fristes til at tro ham overbevist og overvunden, naar han just er urokkeligst bestemt paa at følge sit eget Hoved.

Tilmed er der endnu en Betragtning, som byder

mig ikke ubuden at stikke min Finger imellem Kniv og Væg, mellem Dør og Karm, mellem Hammer og Ambolt, denne nemlig: mon ikke Rigdom alligevel er det reelleste af alle jordiske Goder? af dem NB., som efter Epiktets Inddeling »er ikke i vor Magt«.

Er Penge ikke tilstrækkelige Surrogater (Erstatning) for alle sublunariske (jordiske) Herligheder? uforkastelige Repræsentativer for Mad og Drikke, Klæder og Husly, for Agtelse og Venskab, ja selv for en vis Grad af Kærlighed? Er Formue endelig ikke det, som forskaffer de fleste Nydelser, den største Uafhængighed? som erstatter de allerfleste Mangler? Er Armoden ikke den Klippe, hvorpaa baade Venskab og selve Kærligheden ofte monne strande? »Naar Krybben er tom, bides Hestene«, siger Bonden, og hvad siger de andre, naar Elskovsrusen er bortdunstet og Hvedebrødsdagene forbi? Vistnok var det ønskeligt, at Amor og Hymen stedse kunde følges ad; men de vil dog helst have Pluto i Ledtog med sig.

Efter saadan Anskuelse af Verden, som den er — mer fornuftig maaske, end nogle venter og andre ønsker hos en Romanforfatter — vil man finde det konsekvent, at jeg ikke indblandede mig i Esbens og Cecilias Roman, saa meget mindre som samme fra den førstes Side turde have været en ret fornuftig Spekulation, beregnet mindre paa Datterens Skønhed og Hjerte end paa Faderens fuldproppede Alkove og tunge Hængeskab. Og skønt jeg vel vidste, at ren Kærlighed ikke er en ren poetisk Opfindelse, erkendte jeg dog allerede dengang, at den fandtes oftere i Bøger end uden for dem.

Da altsaa den skønne Cecilia var gaaet ud — formodentlig for uset at give Følelserne Afløb i en rigere Taarestrøm — henkastede jeg alene den Ytring, at det var Skade, den unge Knøs ikke sad varmere, eftersom det dog lod til, han var et skikkeligt Menneske og havde Godhed for Pigen.

»Dersom,« lagde jeg til, »han engang kunde

komme hjem igen med en Snes gode Sedler (Hundreddalersedler) —« »— og de saa var hans egne, lagde gamle Mikkel polisk til, »ja det var en anden Sag.«

Jeg gik atter ud i min mennesketomme og sorgløse Hede. Langt borte til Siden saa jeg endnu Esben og Røghvirvlerne af hans Pibe; saaledes — tænkte jeg — uddamper hans Sorg og hans Kærlighed; men den stakkels Cecilia? Jeg kastede endnu et Blik tilbage paa den rige Hosekræmmers Gaard og sagde ved mig selv: havde denne ikke ligget der, randt saa mange færre Taarer i Verden.

Der gik seks Aar hen, inden jeg igen kom paa denne Kant af Heden; det var et ligedant stille, varmt Septembervejr som forrige Gang. Tørsten drev mig til Hus, og det traf sig saa, at Hosekræmmerens netop var det nærmeste.

Ved at genkende den gode Mikkel Krænsens ensomme Vaaning kom jeg først i Tanke om den smukke Cecilia og hendes Kæreste, og Nysgerrigheden efter at vide, hvad Udfald denne Hedeidyl havde faaet, drev lige saa stærkt som Tørsten. Under slige Omstændigheder er jeg meget tilbøielig til at anticipere (tænke sig forud) den virkelige Historie: jeg gør mine Gisninger, jeg forestiller mig, hvorledes det kunde og burde være, og prøver, hvor vidt mit Bestik vil stemme overens med Skæbnens Styrelse.

Ak! som oftest er mine Gætningers Afdrift fra Begivenhedernes rette Kurs saare stor! Saaledes ogsaa her; jeg tænkte mig Esben og Cecilia som Mand og Kone, hende med en Glut ved Brystet, Bedstefaderen med en eller to større paa sit Knæ, den unge Kræmmer selv som en driftig og lykkelig Bestyrer af den nu udvidede Strømpehandel — men det kom ganske anderledes.

Idet jeg traadte ind i Forstuen, hørte jeg en blød kvindelig Stemme synge, hvad jeg i Førstningen antog for en inddyssende Vuggesang; dog var Tonen

saa tungsindig, at min høje Forventning allerede fik et betydeligt Nedfald. Jeg blev staaende og lyttede. Visens Indhold var haabløs Elskovs Klage. Udtrykket var simpelt, men sandt og rørende; men min Hukommelse beholdt kun det ved Slutningen af hvert Vers genkommende Omkvæd:

»Den største Sorg i Verden her
er dog at miste den, man har kær.«

Med mørke Anelser aabnede jeg Stuedøren.

Et middelaldrende, stort og ført Bondekvindfolk, som sad og kartede, faldt mig først i Øjnene; men det var ikke hende, der sang. Den syngende vendte Ryggen til; hun sad og rokkede hurtigt frem og tilbage og bevægede Hænderne, som om hun spandt. Den første rejste sig og bød mig velkommen; men jeg gik frem for at se den anden i Ansigtet.

Det var Cecilia, bleg, dog smuk endnu, indtil hun hævede sit Blik til mig, ak! da lyste Vanviddet ud af de matglimtende Øjne, af hele Aasynets vammelsøde Smil. Ogsaa bemærkede jeg, at hun ingen Rok havde for sig, men at den, hun indbildte sig at træde, maatte være af samme Stof som Macbeths Dolk.

Hun standsede baade med Sangen og med sit luftige Spind og spurgte mig ivrigt: »Er I fra Holsten? Saa I Esben? Kommer han snart?«

Jeg fornam, hvorledes jeg var faren, og svarede lige saa hurtigt: »Jo, nu bier han ikke ret længe, jeg skal hilse dig fra ham.«

»Saa maa jeg ud at møde ham!« raabte hun glad, sprang op fra sin lille Halmstol og hoppede hen mod Døren.

»Tøv lidt, Cecil!« sagde den anden og lagde Karterne til Side, »og lad mig komme med!«

Dertil blinkede hun ad mig og virrede med Hovedet. Hendes Minespil var overflødigt.

»Mo'er!« raabte hun højt mod Køkkendøren, »der er en herinde. Kom ind! for nu gaar vi.«

Hun sprang efter den vanvittige, som allerede var ude i Gaarden.

Den gamle kom ind, jeg genkendte hende ikke, men formodede dog rigtig nok, at hun maatte være den ulykkelige Piges Moder. Sorg og Alderdom havde vel ogsaa taget stærkt paa hende.

Ej heller hun erindrede mig fra forrige Gang; men efter et »Velkommen! sid ned!« gjorde hun det sædvanlige Spørgsmaal: »Med Forlov, hvor er den gode Mand fra?«

Jeg sagde dette og mindede hende tillige om, at jeg havde været der for nogle Aar siden.

»Herre Gud!« raabte hun og slog Hænderne sammen, »er det Dem? Vær saa god og sæt Dem op for Bordenden, mens jeg skærer et Stykke Smørrebrød; maaske De ogsaa er tørstig?«

Uden at oppebie mit Svar skyndte hun sig ind i et lidet Sideværelse og kom snart efter tilbage baade med Mad og Drikke.

Vel var jeg begærlig efter at erfare det nærmere angaaende den stakkels Cecilia; men en Forudfølelse af noget særdeles sørgeligt dæmpede min Nysgerrighed og afholdt mig fra ligefrem at spørge om det, jeg baade ønskede og frygtede at høre.

»Er Manden ikke hjemme?« var min første Tiltale.

»Min Mand?« sagde hun, »ham har Vorherre taget for længe siden; ja saamænd! det bliver nu tre Aar til Mikkelsdag, at jeg har siddet Enke — et Stykke endnu! vær saa god! Og forsmaa det ikke! det er rigtignok kun Bondekost!«

»Mange Tak!« svarede jeg, »jeg er mere tørstig end sulten. Saa eders Mand er eder nu falden fra; det var et stort Tab, en stor Sorg for eder.«

»Ak ja!« sukkede hun med taarefyldte Øjne;

»men det var ikke den eneste — Herre Gud! saa De ikke vor Datter?«

»Jo!« svarede jeg, »hun forekom mig lidt aparte —«

»Hun er rent afsindig,« sagde hun, bristende i Graad, »vi maa holde et Menneske bare for at passe paa hende, og hun kan heller ikke tage sig stort andet for; hun skulde rigtignok fare med at spinde og binde lidt; men det har intet Skrid; for hun maa løbe med hende vel de seksten Gange om Dagen, naar hun kommer i Tanker om Esben —«

»Hvor er Esben?« afbrød jeg.

»I Guds Rige,« svarede hun; »saa De har ikke spurgt det? Ja, Gud naade os! han fik en ynkelig Død; saadan en Elendighed har der aldrig nogen hørt — De maa ikke være storagtig, spis og drik, mens De lyster! — ja saamænd! jeg har gaaet noget igennem, siden De var her sidst. Tiderne er ogsaa besværlige, med Hoserne er det forbi, og vi skal holde fremmede til at se efter alting.«

Da jeg mærkede, at hendes Sorg over det forbigangne, blandet med Omsorg for det nærværende, ikke var større, end at hun jo vel vilde udholde at fortælle mig sine Genvordigheder, bad jeg hende herom. Hun føjede mig villig i min Begæring og gav mig en Beretning, som jeg — med Udeladelse af uvedkommende Indblandinger — vil levere, saa godt jeg formaar, i Fortællerindens egen simple og enfoldige Stil.

»Vi og Kjeld Esbensen,« begyndte hun efter at have trukket en Stol hen til Bordet, sat sig paa samme og lavet sit Strikketøj til Rette — »har været Naboer, siden jeg kom i Gaarden. Kjelds Esben og vores Cecil blev gode Venner, inden nogen vidste det. Vor Mand var ikke meget glad, og jeg ikke heller; for Esben havde ikke stort og hans Fader slet intet. Men vi tænkte alligevel, at Tøsen skulde have været klogere end at lægge sig efter saadan en grøn Dreng. Han løb rigtignok omkring med lidt Hoser

og tjente et Par Skilling; men hvor langt skulde det række? Saa kom de og bejlede, vor Mand sagde nej — som ikke sært var — og dermed drog Esben ad Holsten til. Vi fornam nok, at Cecil blev lidt tungsindig; men det kerte vi os ikke efter; »hun glemmer ham vel,« sa'e vor Mand, »naar den rette kommer.«

Det varede heller ikke længe, inden Mads Egelund — jeg ved ikke, om De kender ham? Han bor ellers et Par Mil herfra, — han kom og bejlede med den gældfri Gaard og tre Tusind Daler paa Rente. Det kunde nok gaa an. Mikkel sagde straks ja; men Cecil — Gud bedre! hun sagde nej. Saa blev Manden vred og holdt Hus med hende. Jeg syntes nok, han var for haard; men den salig Mand vilde helst raade sig selv, og derfor gik ogsaa han og Madses Fader til Præsten og lod lyse. Det gik godt to Søndage; men den tredje, da han sagde: »Haver nogen noget derimod at sige,« rejste Cecil sig i Stolen og raabte: »Det har jeg; der er lyst tre Gange for mig og Esben i Paradis.«

Jeg tyssede paa hende; men det var for silde, ethvert Menneske i Kirken havde hørt det og saa hen til vor Stol — vi overgik jo en stor Skam! — Endnu tænkte jeg ikke endda paa, at hun var gaaet fra Forstanden; men inden Præsten var kommen ned af Prædikestolen, begyndte hun igen at ramse op om Esben og Paradis, om Brudekjole og Brudeseng, og hist op og herned, det første var det sidste, og det sidste det første. Vi maatte med hende ud af Kirken. Salig Mikkel skændte vel paa hende og sagde, at det var hendes Skælmsstykker; ja, Gud hjælpe os for Skælmsstykker! Det var hendes ramme Alvor; taabelig var hun, og taabelig blev hun.«

Her lod Fortællerinden Bindehosen synke i Skødet, tog Uldnøglet fra den venstre Skulder, drejede det nogle Gange og bekiggede det paa alle Sider. Men hendes Tanker var andensteds henne; efter et Par

Minutters Ophold trykkede hun Nøglet ind imod begge Øjnene, hang det atter paa sin Hægte og satte Strikkepindene i hurtig Bevægelse, idet hun saaledes sammenknyttede den sørgelige Begivenheds afrevne Traad.

»Al hendes Tale gik ud paa, at hun var død og kommen i Paradis, og der skulde hun giftes med Esben, saa snart han ogsaa var død, og det blev hun ved med baade Nætter og lyse Dage. Salig Mikkel fornam da, hvordan det hang sammen. »Det er Guds Gerning,« sagde han, »hans Vilje kan ingen modstaa«; men det gik ham nær alligevel, og jeg ved nok, hvor mangen god Time jeg har ligget i min Seng og grædt, naar alle de andre var til Ro. Somme Tider kom det mig for, det havde været bedre, om de to unge Folk var komne sammen. »Kan hænde sig,« sagde vor Mand; »men det skulde nu ikke være.«

I de første Par Maaneder var hun slemt uregerlig, og vi døjede Haardhed med hende; siden faldt hun noget til Rolighed, snakkede kun lidt, men sukkede og græd alt imellem. Ingenting vilde hun bestille; for »i Himmerig,« sagde hun, »der er det Helligdag hver Dag.«

Saadan gik der saa vel et halvt Aar hen, og det var for det meste dobbelt saa længe, siden Esben var draget ud i Sønden, og ingen havde spurgt noget fra ham, hverken godt eller ondt. Da hændte det sig en Dag, allerbedst som vi sad her, salig Mikkel og Cecil og jeg, at Esben tren ind ad Døren. Han var kommen lige fra Rejsen, havde ikke været ved sit eget Hjem og vidste ikke heller, hvordan her stod til, indtil han kastede sine Øjne paa Pigen, saa kunde han nok se, at det var ikke rigtigt fat.

»Du tøver længe,« sagde hun, »Brudesengen har staaet opredt over Aar og Dag; men sig mig først, er du død eller levende?«

»Herre Gud, Cecil!« sagde han, »du kan jo vel se, at jeg er levende!«

»Det var Skade,« svarede hun, »for saa kan du ikke komme ind ad Paradisets Dør. Stræb at lægge dig til at dø, saa snart du kan! for Mads Egelund gaar og lurer paa, om han ikke kunde komme først.«

»Det er en maadelig Tilstand,« sagde han; »Mikkel, Mikkel! I har gjort stor Uskel imod os. Jeg er Mand nu paa fem Tusinde Daler saavel; min Morbroer ude i Holsten er død ugift, og jeg skal arve ham.«

»Hvad for noget?« sagde vor Mand, »det var Skade, vi ikke vidste det lidt før; men giv dig Stunder! Pigen kan vel komme sig endnu.«

Esben rystede paa Hovedet og gik hen til vor Datter for at give hende Haand. »Cecil!« sagde han, »snak nu fornuftig! vi er jo levende begge to, og naar du vil være rimelig, saa gi'er dine Forældre deres Minde til, at vi maa faa hinanden.«

Men hun smed begge Hænderne om paa Ryggen og raabte: »Vig bort fra mig! hvad har jeg med dig at gøre? Du er et Menneske, og jeg en Guds Engel.«

Da vendte han sig om og stak i at græde ret bitterlig. »Gud forlade jer, Mikkel Krænsen!« sagde han, »hvad I har gjort imod os to syndige Mennesker.«

»Giv dig tilfreds!« sagde vor Mand, »det kan blive godt. Læg dig nu her i Nat og lad os se, hvad hun siger i Morgen.«

Det var Aften, og der trak et strengt Vejr op med Torden og Lynild, det grusseligste, jeg nogen Tid har kendt — ret som Verden skulde forgaa. Saa blev Esben da til Sinds at slaa sig til Ro hos os, og saa snart Vejret lindede, lagde han sig i Overstuen. Vi andre gik ogsaa til Sengs; men jeg kunde længe høre igennem Væggen, hvordan han sukkede og græd; jeg tror ogsaa, at han bad til Gud i Himlen. Endelig faldt jeg ogsaa hen. Cecil laa og sov i den Alkove lige over for Mikkels og min her.

Det kunde vel være en Times Tid eller noget mere over Midnat, da jeg vaagnede. Det var stille udenfor, og Maanen skinnede ind ad Vinduet. Jeg laa og tænkte paa den Elendighed, som var overgaaet os; jeg tænkte mindst paa, at det var sket, som jeg nu skal fortælle jer. Det kom mig for, at det var saa roligt henne hos Cecil; jeg kunde slet ikke høre, hun drog sin Aande; ikke heller fornam jeg mere til Esben. Det bares mig for, at det ikke var rigtigt. Jeg listede mig ud af min egen Seng og hen til Cecils. Jeg kikkede derind, jeg følte efter hende; men hun var der ikke. Nu blev jeg urolig i mit Sind, sprang ud i Køkkenet og tændte Lys, og dermed gik jeg op i Overstuen.

Aa, Gud hjælpe os naadelig og vel! hvad saa jeg der? Hun sad i Esbens Seng og havde lagt hans Hoved i sit Skød; men da jeg saa nøjere til, var han saa bleg som et Lig; hans Ansigt og Lagener var røde af Blod. Jeg gav et Skrig af mig og segnede om paa Jorden; men Cecil vinkede ad mig med den ene Haand og klappede hans Kind med den anden. »Tys! tys!« sagde hun, »nu sover min Kæreste den søde Søvn. Lige saa snart som I har begravet hans Legeme, bærer Englene hans Sjæl til Paradis, og der skal saa vort Bryllup staa med stor Herlighed og Glæde.« Ak! ak! du milde Gud og Fader! Hun havde skaaret Halsen over paa ham. Den blodige Ragekniv laa paa Gulvet uden for Sengen.«

Her skjulte den ulykkelige Enke Ansigtet i sine Hænder og græd bitterligen, mens Forfærdelse og Smerte sammenknugede mit Bryst. Endelig kom hun til sin vante Fatning og vedblev, som følger:

»Der blev en stor Ynk og Jammer baade her og til Esbens; men gjort Gerning staar ikke til at ændre. Da de kom kørende med ham til hans Forældre, — de tænkte, at han var vel forvaret ude i Holsten — ja da blev der en Skrigen og Skraalen, som Gaarden skulde have falden. Han var en skikkelig

Karl og nu kommen til saa stort Middel og Rigdom og maatte alligevel saa ynkelig dø i hans unge Alder, og det for hans Kærestes Haand. Salig Mikkel kunde heller aldrig glemme det; han blev ikke Mand siden. Et Par Maaneder efter blev han liggende syg, og saa tog Vorherre ham fra mig.

Den selvsamme Dag, som han blev jordet, faldt Cecil i en dyb Søvn, og hun sov saamænd tre Ætmaal ud i eet. Jeg sad ved hendes Seng og ventede, at Vorherre skulde løse op for hende. Men allerbedst som hun laa, drog hun et dybt Suk, kastede sine Øjne paa mig og sagde: »Hvorledes er det fat? Hvor har jeg været? Jeg har haft en underlig Drøm, det kom mig for, jeg var i Himmerig og Esben hos mig. Herre Gud, Mo'er! hvor er Esben? Har I ikke hørt fra ham, siden han drog ad Holsten?«

Jeg vidste ikke ret, hvad jeg turde svare. Nej, sagde jeg, vi ved ikke stort om ham. Hun sukkede. »Hvor er Fa'er?« spurgte hun saa. Din Fader har det godt, svarede jeg, ham har Gud taget til sig — da græd hun. »Mo'er! lad mig se ham!« sagde hun. Det kan du ikke, Barn! — svarede jeg — for han er jo i Jorden. »Gud bevare os!« skreg hun, »hvor længe har jeg da sovet?« Heraf mærkede jeg, at hun ikke selv vidste, i hvad Tilstand hun havde været. »Har I vækket mig, Mo'er!« sagde hun igen, »har I ingen Tjeneste gjort mig, jeg sov saa sødt; jeg drømte saa dejligt; Esben kom hver Nat og besøgte mig i skinnende hvide Klæder og med en rød Perlekrans om hans Hals!««

Her faldt den gamle atter i tungsindige Tanker, og først efter nogle dybe Hjertesuk tog hun atter ved.

»Det stakkels Barn havde da faaet sin Forstand tilbage; men Gud ved, om det var bedre for hende. Hun var aldrig glad, men altid stille bedrøvet, talte ikke, uden naar hun blev adspurgt, og passede sit Arbejde meget flittigt. Hun var hverken syg eller frisk.

Det spurgtes da snart her omkring i Nabolavet, og et Fjerdingaars Tid efter kom Mads Egelund for at bejle til hende anden Gang. Men hun vilde ikke vide af ham at sige hverken for lidt eller for meget. Da han nu fornam, at hun slet ikke kunde lide ham, blev han studsig og fik ondt i Sinde. Jeg og Folkene og alle de, der kom her, passede bestandig nøje paa, at vi ikke lod falde det mindste Ord om, hvordan hun selv i hendes Afsindighed havde undlivet den stakkels Esben, og hun tænkte vel ogsaa, at han enten var død eller gift derude i Sønden.

En Dag, som nu Mads er her og trænger stærkt paa hende om at give ham ja, og hun saa svarer, at hun hellere vilde dø end giftes med ham, siger han rent ud, at han slet ikke var saa hægen for (lysten efter) en, der havde skaaret Halsen over paa sin første Kæreste, og dermed fortæller han hende det hele, som det var tilgaaet. Jeg staar ude i Køkkenet og hørte det saa halvt om halvt. Jeg slænger, hvad jeg har i Haanden, springer ind og raaber til ham: Mads! Mads! Gud forlade jer! Hvad er det, I gør? Men det var for silde; hun sad paa Bænken saa bleg som en kalket Væg, og Øjnene stod stive i hendes Hoved.

»Hvad gør jeg?« sagde han, »jeg siger jo ikke andet, end hvad sandt er; det er bedre, hun faar det at vide end at holde hende for Nar og lade hende gaa og vente efter en død Mand hendes hele Livstid. — Farvel! og Tak for mig!«

Han gik; men hun var igen falden tilbage og faar vel aldrig hendes Forstand mere i dette Liv. I ser selv, hvorledes hun er; al den Tid, hun ikke sover, synger hun den Vise, hun selv har digtet, dengang Esben drog til Holsten, og bilder sig ind, at hun spinder paa Brudelagnerne. Ellers er hun dog rolig — Gud ske Lov! og gør ikke det mindste Kræ Fortræd; men vi tør alligevel ikke slippe hende af Sigte.

Gud se i Naade til hende og løse snart op for os begge to!«

Idet hun talte de sidste Ord, kom den ulykkelige ind med sin Ledsagerske. »Nej,« sagde hun, »i Dag er han ikke at se; men i Morgen har vi ham vist. Jeg maa skynde mig, om jeg skal blive færdig med Lagnerne.«

Hun satte sig hurtig ned paa den lille Halmstol, og med Hænder og Fødder i rask Bevægelse istemte hun atter sin Klagesang. Et langt, dybthentet Suk gik hver Gang forud for Omkvædet:

»Den største Sorg i Verden her
er dog at miste den, man har kær.«

Hendes skønne, blege Ansigt sænkede sig da ned mod Barmen, Hænder og Fødder hvilede et Øjeblik; men snart og skyndsomt rettede hun sig atter i Vejret, istemte et andet Vers og satte Skyggerokken i Gang.

I tungsindige Tanker vandrede jeg tilbage; min Sjæl havde antaget Ørkens Farve. Min Fantasi var ene sysselsat med C e c i l i a og hendes rædsomme Skæbne. I hvert et fjernt Luftbillede troede jeg at se Hosekræmmerdatteren, hvorlunde hun sad og spandt og rokkede og slog ud med Armene. I Hjejlens sørgmodige Toner, i den enlige Hedelærkes ensformige Klagetriller hørte jeg kun de sørgelig sande, af saa mange Tusinde saarede Hjerter dybtfølte Ord:

»Den største Sorg i Verden her
er dog at miste den, man har kær.«

Falddøren.

Slottet Glencarthy, i en Dal af samme Navn, har en lønlig, skummel, ja ret røveragtig Beliggenhed — for saa vidt, maa jeg dog bemærke, der endnu er saa meget tilovers af samme, at det ikke kan kaldes en Ruin. Thi allerede for nogle og firsindstyve Aar siden, i hvilket Tidspunkt nærværende Begivenhed falder, var ej engang Halvparten beboet, Resten overladt til Tidens langsomme, men sikre Ødelæggelser.

Glencarthy — eller Carthydalen — er at ligne ved en uhyre Grøft eller Grav, der skraaner i en Strækning af en halv Mil ned ad mod det atlantiske Hav, hvor den aabner en snæver Udsigt til det mørkblaa Ocean.

De stejle, indskaarne og bølgeformige Bakker paa begge Siderne er bedækkede med en Lyngskorpe, over hvilken kun hist og her en enkelt Bregne vugger sig hvislende i Vinden. Ingen Kilde, langt mindre en Bæk, ingen Buske, langt mindre et Træ opliver Hulens ensformige, sørgelige Udseende.

Øverst oppe i samme, dog helt i Skjul og Læ af Bakkerne, ligger eller laa Slottet, der bestod af en dobbelt, sammenbygget Firkant, omgiven af tørre Grave og en tolv Fod høj grundmuret Fod. Bagtil, op mod Landet, havde engang været en Have, hvis eneste Levninger nu var en med Tjørn og Brombær bevokset Grøftevold og nogle faa hist og her ad-

spredte gamle Eske- og Espe-Træer. Den Fløj, som vendte herud, og som laa i Læ for de skarpe Østenvinde, der strøg fra Havet op igennem Dalen med sammentrængte og derved fordoblede Kræfter, var den eneste, som siden 1718 havde været beboet. De andre tre Udfløje samt Tværbygningen, der i sin Tid var indrettet til Kapel og Begravelse, afgav uforstyrrede Opholdssteder for Ugler, Rotter og — efter den almindelige Mening — for natlige Aander. Hele Borgen var efter gammeldags Maade af eet Stokværk foruden Kælderetagen, med høje, smalle Buevinduer, flankeret af fire højtfremragende Hjørnetaarne.

Hele dette gamle Herresæde havde den oprindelige mørkrøde Teglstensfarve og kun til lidet frydelig Afveksling nogle enkelte Rankevækster, der snoede sig op ad Murene, og Græs og Ukrud i de dybe Vindueskarme, hvis Jernstænger var forrustede, Blysprøjserne forvitrede, og de fleste Smaaruder halvt og helt indslagne af mange Aars Storme.

Fergus Maccarthy var det sidste Skud af en ældgammel, højtberømt Heltestamme. Hans Fader Robert Maccarthy var dybt indviklet i den uheldige Sammensværgelse til Stuarternes Fordel, der endtes i Aaret 1718 med dette Partis Adsplittelse.

Robert, som nylig var bleven Enkemand, flygtede med sin tolvaarige eneste Søn Fergus og sin eneste Datter Lucy til Frankrig, hvor han tog Krigstjeneste.

For Sønnen valgte han samme Bane og anbragte ham i et militært Institut; Datteren blev opdragen i et Kloster.

1740 døde den gamle landflygtige Herre. Fergus tog nu sin Afsked som Kaptajn, hentede Lucy, der var ti Aar yngre end han, ud af Klosteret og drog tilbage til Skotland til sine Fædres forladte Borg.

Under Familiens Udlændighed var dennes tilliggende Ejendomme sekvestrerede (beslaglagte) og

komne i fremmed Værge; selv ansaas den i Betragtning af dens Forfaldenhed og de store Bekostninger, dens Istandsættelse vilde udfordre, ej engang for værd at eje og overlodes derfor til en gammel tilbagebleven Stewart eller Forvalter, som afskedigede det meste Tyende og underholdt med Nød og næppe sig selv og de faa øvrige af Gaardens ringe Jorder og forhutlede Skove.

Med sorgblandet Glæde modtog den graahærdede Davison sit unge hjemvendende Herskab paa det hartad øde og tomme Slot og forlod snart efter det lidet, hvorover han med saadan Troskab havde vaaget, for at gaa over i en bedre og herligere Tjeneste. En Skytte, en Tjener, der ogsaa fungerede som Kusk og Rideknægt — og tvende Piger, alle tilsammen gamle Inventarier paa Gaarden, udgjorde hele dens Tyende.

Fergus fordrev Tiden saa som saa med Læsning og Jagt i de vilde Skovbakker og udyrkede Højlandsmoser, hvorfra han og Skytten forsynede baade Herskabets og Domestikkernes Bord med Raadyr, Urhøns og andet Vildt, som udgjorde Slotsbeboernes halve Næring. En Aa paa Grænsen forsynede dem til Afveksling med Foreller og flere Slags Fisk.

Det faldt snart Kaptajnen paa Sinde, at Søsteren, opdragen blandt Nonner, manglede kvindeligt Selskab; thi hendes Smag for Læsning var ringe og udannet, og skønt Husvæsenets Besørgelse gav hende temmelig at bestille og hun dertil var af et stille, nøjsomt Sind og indskrænkede Begreber, følte hun dog et Savn, som Broderen troede at burde udfylde.

Maria Berthie, en fjernbeslægtet, fattig Pige, fader- og moderløs, opholdt sig just i en saare afhængig og nedtrykkende Stilling paa et Naboslot, med hvis rige, stolte og lykkelige Ejer saavel Maria som han selv var langt ude besvogrede. Denne stakkels Pige ombyttede gerne sin underordnede

Plads med en Selskaberindes hos Lucy Maccarthy. Vel var hun syv Aar yngre, men alligevel langt ældre med Hensyn til Verdenskundskab, Klogskab og Mod, hvilken sidste Egenskab hun især besad i langt højere Grad end de fleste andre af hendes Køn.

Det var dog saa langt fra, at hun gjorde disse Fortrin gældende paa nogen fornærmelig Maade hos den uerfarne, svage og frygtsomme Lucy, at hun meget mere ved en beskeden Anvendelse af samme erhvervede sig de tvende Søskendes Yndest og Agtelse.

Det var vel omtrent to Aar efter disses Hjemkomst til den fædrene Borg, at Maria Berthie blev indlemmet i Familien. To Aar forløb atter uden nogen væsentlig Forandring i Beboernes simple og ensformige Levemaade.

Men nu — sidst i Efteraaret 1744 — blev Kaptajnen, tilforn alvorlig og indesluttet i sig selv, stedse mørkere, tavsere, ja endog ofte tvær og adspredt, han talte mindre, sov mindre, spiste mindre; hans Jagtture blev længere og længere; stundom blev han flere Dage borte, ingen vidste hvor. Naar han var hjemme, sad han ofte hele Timer og stirrede ud af Vinduet, svarede forkert paa Tiltale og for af og til heftig op, som vakt af en svar Drøm.

Søsteren formodede her paa Kvindevis en lønlig Elskov, gik i sine Formodninger videre og gættede paa Maria, ja gækkede hende omsider med disse Gisninger, alt uden i mindste Maade at harmes ved den Forestilling, at den fattige Selskabssøster kunde vorde Kone og Herskerinde i Huset — saa vant var hun allerede til at underkaste sig den hende i Aandsgaver langt overlegne Miss Berthie.

Denne derimod delte ikke Lucys Anskuelser, men troede, at Kaptajnens Tilbøjelighed maatte have hæftet sig til en anden, hende ubekendt Genstand. Dog begyndte hun efterhaanden at blive uvis og vaklende i sin Mening, naar hun bemærkede, hvorlunde

Slotsherren ofte fæstede et langvarigt, stift og forskende Blik paa hende.

Saa smigrende som slig en Opdagelse end kunde have været for den kvindelige Forfængelighed, saa lidet vilde den have behaget Miss Marias Hjerte, i hvilket ikke fandtes mindste Spor af Kærlighed til den ordknappe, mørke, strenge og alt for martialske Krigsmand.

Ikke behageligen overraskedes hun derfor, da denne en Aftenstund, efter at Lucy allerede formedelst en let Forkølelse var gaaet til Sengs og de befandt sig ene to i den vinterlige Dagligstue, saaledes tiltalte hende:

»Miss Berthie! jeg er Dem i mange Henseender højst forpligtet; Deres Kærlighed — jeg kan gerne sige — moderlige Kærlighed for min gode Lucy, Deres kloge og heldbringende Bestyrelse af vort knappe Husvæsen, Deres uforanderlige Sinds Blidhed, hvormed De taaler Søsterens — ja jeg tør vel til Dem nævne Barnet ved sit rette Navn — hendes barnagtige Luner og Broderens Vrantenhed, alt dette — afbryd mig ikke, gode Maria! — alt dette berettiger mig — dog nej — undskyld et Skridt, som er baade dristigt, paatrængende og — maaske ej heller fri for en temmelig Grad af Egoisme.«

Her holdt han pludselig inde og fæstede sit Blik fast, alvorligt og frittende paa den tiltalte, der nu paa sin Side saa urolig til den ene og til den anden Side.

Hun havde jo efter en saadan Indledning Grund til at vente en Erklæring, om hvis Besvarelse Forstand og Følelse ikke kunde være lige enige.

Dog, det kom ganske anderledes.

»Gode Pige!« vedblev han, »jeg kender Deres Karakterfasthed, Deres Sindighed, Deres Mod; jeg tror end mere, at De fuldt saa vel som nogen Mand er i Stand til at bevare en Hemmelighed; men just derfor tvivler jeg paa, at De skøtter stort om at bære paa en, der er Dem ganske uvedkommende.«

Her aandede hun friere og svarede rolig og bestemt:

»En Hemmelighed, som er af Vigtighed for Dem, Hr. Kaptajn! kan ikke være mig uvedkommende; det vilde være utaknemligt af mig, om jeg vilde unddrage mig Deres hædrende Tillid.«

»Og om det nu,« svarede Maccarthy med et sørgmodigt Smil, »var en farlig Løndom, i hvilken jeg vilde indvie Dem — farlig dog blot for mig, men frygtelig for Dem —«

Han standsede atter.

»Tillad mig,« sagde hun hurtigt, »at spørge, er mit Medvidende i denne Løndom aldeles nødvendigt?«

Han betænkte sig et Par Sekunder og svarede derpaa fast og langsomt:

»Ja! — Jeg skal have en fortrolig her paa Gaarden; min stakkels Søster er alt for svag og frygtsom; ingen af Tyendet tør jeg tro; ingen fremmed, absolut ingen maa komme her — De, Miss Berthie! er den eneste, og naar De alene vil — naar De tør — —«

»Endnu eet —« afbrød hun hurtigt, »hvad det end er, naar det kun ikke strider mod Religion, Pligt og Ære; dog — « ligesom gribende sig selv i en Usømmelighed og end mere gjort opmærksom herpaa ved Kaptajnens formørkede Blik og misbilligende Mine — »dog, tilgiv —«

Han lod hende ikke fuldende Undskyldningen og sagde:

»I Morgen Aften ved denne Tid — hvis De bliver fast i Deres ædle, heroiske Beslutning — skal De selv dømme om Sagens baade Vigtighed og Retmæssighed. I dette Mellemrum vil De endnu ret nøje overlægge, om De ogsaa besidder Mod nok til at dele en Løndoms Rædsler, men ikke dens Farer.«

Maccarthy havde allerede længe været til Sengs, da Maria endnu stod grublende over denne

Samtales dunkle Indhold, og man vil maaske mindre forundres over, at hendes Nattesøvn var afbrudt og urolig, end at hun den følgende Morgen var fuldkommen enig med sig selv om at lade sig indvie i de ukendte, men vistnok saare forfærdelige Mysterier.

Hele Dagen var M a c c a r t h y usynlig; han var ikke paa sit Værelse, ej heller paa Jagt; ingen vidste, hvor han opholdt sig, og endnu mindre, hvad han bestilte. Omsider indfandt han sig ved Aftensbordet, hvor Miss M a c c a r t h y ogsaa var til Stede.

Saa snart det tavse Maaltid var forbi, Tjenerne borte og L u c y havde rejst sig for at gaa til sit Værelse, ledsaget som sædvanlig af M a r i a, gav Kaptajnen denne et Vink, at han ventede paa hende, indtil hun kom tilbage.

Det varede en Time eller længer, inden L u c y faldt i Søvn, og da hendes Veninde igen traadte ind i Spisestuen, fandt hun Kaptajnen endnu siddende paa sin Stol med Øjnene stift hæftede paa Loftet og Hænderne foldede over Brystet. Han forblev en Stund i samme Stilling og sagde da med dyb og dæmpet Stemme:

»Har De taget Deres Beslutning?«

»Ja!« svarede hun, »jeg er fuldkommen beredt paa at delagtiggøres i Deres Hemmelighed og at udrette for Dem alt, hvad mine svage Evner formaar.«

»Saa behag at følge mig!« sagde han, rejsende sig, »men tag Deres Plaid, for det er koldt.«

Hun hentede den, og indhyllet i samme traadte hun med faste Skridt hen foran Kaptajnen, der stod med sænket Blik og sammenslyngede Arme midt i Salen.

Han havde imidlertid hængt en Kappe over og holdt en tændt Lygte i den ene Haand, et Nøgleknippe i den anden. Med en let Bøjning gik han forbi hende ud af Salen; hun fulgte efter.

De vandrede hurtigt hen over Korridoren. Midt i samme og lige for Fløjdørene til Vestibulen, der førte

ind i Kapellet, standsede M a c c a r t h y, aabnede, lukkede efter sig og M a r i a, gik videre og oplukkede den egentlige Kirkedør, der med genlydende Knarken drejede sig paa sine gamle, forrustede Hængsler.

Det var hen ved Midnatstid, klart Maaneskin, et stille Højtidsvejr. Den blege Maaneglans frembragte i Forening med Lampens gule Skær en magisk Lysning i den tomme og sjælden besøgte Tempelhal; Epitafierne syntes at danse op og ned paa Væggene, Scener af Opstandelsen, Dommen, Himmel og Helvede finge et flygtigt, men frygteligt Liv og gled i voldsom Bevægelse forbi de tvende Nattevandreres stjaalne Øjekast.

Kirken var gennemvandret og tillukket efter dem; de befandt sig i den ubeboede østre Fløi. En lang Række af Værelser, høje, øde, skumle, tilbagelagdes med Ilsomhed; det sidste førte til en Vindeltrappe, ved hvis Ende var en snæver Dør ud til den tørre, med Rør, Nælder og Tidsler bevoksne Grav.

Forbi denne steg de videre op ad en anden Vindeltrappe, og efter at M a c c a r t h y her havde aabnet en Dør, befandt de sig i en sekskantet Hjørnestue i Slottets sydøstlige Taarn.

M a c c a r t h y satte Lygten i et af de fire smalle Buevinduer, vendte sig om til sin Ledsagerinde og sagde:

»Hvad synes Dem om denne Spadseretur? Tør De paa samme Tid af Natten foretage den alene uden at skrækkes af Vindens Piben i de søndrede Vinduer eller Uglernes Hvæsen, der ligner et sovende Menneskes Aandedrag, eller Flagermusens Flugt om Deres Lygte og Tørnen mod Dem selv? Kan De uden Hjerteklappelse se Deres egen gigantiske Skygge svævende lig en Kæmpeaand hen over Væggene? høre Genlyden af Deres egne Fjed og Aandedræt fra den modsatte Ende af Kirken og de tomme Værelser?«

»Er det alene disse Rædsler, jeg har at bestaa,« svarede den kække Pige smilende, »da kan De paa

mine Vegne være lige saa rolig, som De i dette Øjeblik ser mig selv, Hr. Kaptajn!«

Han nikkede tilfreds og tog atter Lygten.

»Saa er der endnu kun een tilbage,« sagde han, »og den ikke ganske uden Fare, dog næppe for en Pige med Deres besindige Mod og faste Aandsnærværelse; thi den egentlige Hemmelighed indeholder for Dem slet intet farligt eller frygteligt — vi staar nu paa den Hvælving, som skjuler samme — skal jeg aabne?«

Pludselig opfor den Tanke i hendes Sjæl: hvad om denne Mand alligevel skulde have forbryderske Hensigter med dig? Du kender jo i Grunden intet til ham eller hans hidtil førte Levned i den tøjlesløse Solderstand; hans skumle, kolde Aasyn kunde maaske dog skjule en vild og vanhellig Lue —

Dog, hun dæmpede kæk og ædelstolt denne flygtige Mistanke lige saa hurtigt, som den var opkommen, og svarede:

»Har De lige saa god Tillid til mig som jeg til Dem, saa behøver De hverken at spørge eller tøve.«

»Vel, vel! min ædle M i s s!« raabte han og holdt Lygten ned mod Gulvet, »de fleste Piger vilde i Deres Sted have frygtet for noget ganske andet; nej, nej! Kærlighed og forlibte Eventyr er ikke blandt de Ting, der ligger mig paa Hjerte. Ser De denne Staalstift? Behag at lægge Mærke til den blandt de øvrige Søm!«

Han trykkede med en Nøgle paa den — en Faldluge sprang op paa Klem.

Han traadte den atter ned i dens Fals, aabnede og lukkede igen.

»Her,« sagde han, »er den eneste Smule Fare; denne Lem kan nemlig kun aabnes ovenfra; men naar De saaledes læner den tilbage mod Vinduet, er De fuldkommen sikker — følg mig nu forsigtigt og hold Hovedet tilbage, at De ikke støder Panden mod Muren!«

Han foran og hun bagefter steg de ned ad mange Trappetrin, indtil de omsider standsede i en snæver Hvælving, hvori ikke saas andet end en liden jernbeslagen Kiste.

Paa dens ene Ende satte Maccarthy Lygten, paa den anden sig selv, og uden at agte paa, at en Dame stod foran ham, begyndte han saaledes at tale til hende:

»Det er nu seksogtyve Aar, siden den sidste Revolution for at bringe den retmæssige Kongestamme paa Tronen mislykkedes. Stuarternes tro Venner er i Begreb med at gøre et nyt Forsøg. Carl Edward er formodentlig i dette Øjeblik allerede landet paa vore Kyster. Jeg har besluttet efter mine Forfædres Eksempel at understøtte den retfærdige Sag med Ærens uplettede Sværd. I Morgen gaar jeg at løfte det under Skotlands gamle Kongebanner. Her —« han klappede paa Kisten — »er en Del af vore Hjælpemidler bevarede, de er betroede i mit Værge, og jeg overgiver dem i min Fraværelse igen i Deres Varetægt, min ædle Miss!«

Han rejste sig, fremtog en Nøgle, som laa under Kisten, aabnede denne og lænede det knirkende Laag mod Væggen. Paa Bunden stod seks forseglede Læderpunge.

»Disse,« sagde han, »er fyldte med Louisdorer, der tilhører Kong Edward. Jeg medtager ingen, men lader dem afhente, naar det behøves, og hertil er det, jeg udbeder mig Deres Medvirkning. Saa snart vor unge Konge kommer i Trang for Penge, afsender jeg et paalideligt Bud for at modtage dem. Og dette er Tegnet, hvortil jeg beder Dem at lægge stadigt Mærke: paa Stammen af den gamle Ask uden for Deres Sovekammervindue, som De hver Morgen maa betragte, vil De, naar Tiden kommer, finde et Kors udskaaret i Barken. Ligger Korset paa Siden, er jeg død; staar det opret, da lever jeg; i begge Tilfælde udleverer De saa mange Punge, som der er Huller ud-

gravede under Korset. Naar De om Morgenen opdager Tegnet, gaar De paafølgende Nat Klokken tolv den samme Vej, som vi nu har vandret. Ved Enden af den første Vindeltrappe i den snævre Taarndør, der vender ud til Graven, vil De finde en Mand staaende med den venstre Haand paa Sværdknappen og den højre paa sit Bryst. »Hvorfra og hvorhen?« spørger De; han svarer: »Fra F e r g u s og til F e r g u s.« Nu forlader De ham, henter her de betegnede Punge og giver ham samme. Han gaar bort gennem Graven, og imellem Dem veksles for Resten intet Ord. Saaledes vil det formodentlig flere Gange gaa til, saa længe som nemlig Punge endnu findes i Kisten. For min Afsending maa De paa saadan Tid og Sted ikke frygte; jeg skikker ingen uden den, til hvilken De kan have lige saa fuldkommen Tillid som til mig selv. Og nu, min dyrebare Miss! lad os vende tilbage; det eneste, jeg endnu vil lægge Dem paa Sinde, er Forsigtighed med Falddøren. Nøglen til Kisten bliver her; de øvrige skal jeg lære Dem at kende, alt som vi bruger dem paa Tilbagevejen, og derefter forvarer De dem under Laas og Lukke.«

De gik, M a r i a med et langt lettere Hjerte, end hun var kommen.

Den følgende Dag rejste M a c c a r t h y. L u c y græd og hang hulkende om hans Hals, som om hun anede aldrig mere at skulle faa den eneste Broder at se. Men han lagde hende i Miss B e r t h i e s Arme og sagde:

»Der er din Søster — Gud beskytte eder begge!

Han kastede sig hurtigt paa sin Hest og forsvandt inden faa Øjeblikke bag Glencarthys høje Lyngbjerge.

Faa Dage derefter hjembragte Skytten fra en Jagttur Rygtet om Prætendentens Landgang, hvilken Bevægelse denne Begivenhed havde foraarsaget i Højlandet, og hvorledes Bjergskotterne strømmede til hans Fane.

Endnu var Askens Bark hel og holden, og

Maria glædede sig hemmelig hver Morgen, naar intet Tegn var at opdage. Der forløb atter flere Dage.

Endelig ser hun det betydningsfulde Kors; det stod oprejst, og under det var tvende Huller udskaarne. Under spændt Forventning henslæbte sig for hende den langsommelige Dag.

Solen gik ned, det blev Aften, det blev Midnat.

Lucy var til Ro, de faa Tjenestefolk ligesaa; alt var stille og tyst.

Maria tog Nøglerne frem, tændte Lygten, indsvøbte sig i sin Plaid og tiltraadte — ikke uden lidt Ængstelighed — den ensomme Vandring.

Det var en mørk Nat, ingen Maane og kun faa Stjerner, der nu og da forsvandt bag Skyerne.

Da hun traadte ind i Kapellet, gennemfor hende en let Gysen; thi — som Maccarthy havde forudsagt — et Par Flagermus omsvævede hende straks; deres smaa, fæle Skikkelser for i let, uhørlig Flugt gennem Lyset, som Lygten udbredte. Ej heller kunde hun afholde sig fra at se sig tilbage, hvor hendes Skygge, strækkende sig fra Gulvet og op paa den høje Hvælving, syntes, lig et uhyre Spøgelse, at forfølge hende. Dog, den raske Pige tabte derfor ingenlunde sin rolige Fatning; hun opmandede sig atter og fortsatte med sikre Trin sin Gang lige mod Taarndøren.

Her stod den forventede, en høj Mandsskikkelse, med den højlandske Kappe kastet over den ene Skulder og ganske i den beskrevne Stilling. Hun drejede Lyset hen paa ham; det faldt lige paa hans Bryst og paa Armen, der laa tvært over samme.

Men Ansigtet forblev i en halv Skygge, hvilken hun — skønt som Kvinde lidt nysgerrig — dog ikke var dristig nok til med Lygten at opklare. Dog undgik det ikke hendes Opmærksomhed, at et Par venlige blaa Øjne nøje betragtede hende, idet Feltraabet blev forlangt og nøjagtigen givet.

Ufortøvet ilede hun den ubekendte forbi og op ad den anden Vindeltrappe, aabnede uden synderlig An-

strengelse Falddøren, ligesaa Pengekisten, udtog tvende Punge, og efter at have laaset og lukket efter sig — flyede hun dem til Maccarthys tavse Afsending.

Nu først fik hun Mod til nøjere at ville bese hans Ansigt; men han havde allerede vendt sig med et Buk og — saa forekom det hende — med et Suk, saa hun kun nød et flygtigt Glimt af en smuk og ædel Profil.

Hurtig forsvandt han i de raslende Rør, og Maria naaede uden noget andet Møde sit Værelse.

Kort Tid derefter genlød Bjergskotternes første Sejrsskrig i Carthys afsides Dal. Begge Pigerne hørte med Glæde om Stuartisternes første Vaabendaad og Englændernes Nederlag, eller bedre: deres Flugt ved Preston Pans.

Maccarthy var ikke blandt de faa Ofre for denne ublodige, letkøbte Sejr.

Nogle Uger forløb; da stod atter et oprejst Kors under det første paa Askens Stamme med tvende Huller ved sin Fod. Næsten uden al Frygt, men ikke uden en Slags behagelig Forventning — Længsel tør vi vel ikke kalde det — tiltraadte Maria sin Nattevandring og — fuldendte den lige saa tyst og stiltiende som første Gang.

Den tavse Gesandt havde et Klæde bundet skraas ned over det halve Ansigt — en Erindring formodentlig fra Preston Pans — kun med det ene Øje altsaa betragtede han sin skønne Deltagerinde i det hemmelighedsfulde Stævnemøde, bøjede sig ærbødigt, trykkede Haanden end fastere ind til sit Bryst og forsvandt.

Det blev Vinter. Direkte hørtes intet fra Maccarthy; men paa Omveje erfaredes, at han var i Edinburgh ved den letsindige Edwards Hof, der i sorgløs Blindhed hengav sig til Forlystelser, dem kun en fuldstændig Sejr burde tilladt ham, medens hans Arvefjende i al Mag forberedte hans Undergang.

Foraaret kom. Begge Parterne mødtes ved Fal-

kirk. Ogsaa her sejrede Skotterne, skønt til liden Nytte for den Sag, der havde en saa vankelmodig og uduelig Formand.

Straks efter at denne Nyhed havde naaet Glencarthy, fremviste Asken det tredje Kors og de to sidste Huller.

Dagen var kvalm og lummer. Tordenskyer lejrede sig truende bag Bjergene; men Uvejret brød først løs hen imod Midnat.

Da Maria gik gennem Kapellet, glimtede Lynene allerede gennem Vinduerne og kastede et hurtigt Skær paa Alter og Prædikestol og paa Malerierne. Det drønede hult og dumpt i det fjerne. Maria gøs og ilede ned til Taarndøren.

Den tavse Afsending stod der lænet mod Muren. Med en stum Hilsen skred hun ham forbi og ned i Hvælvingen.

Hastig hentede hun Pungene og overgav ham samme. Med den ene Haand modtog han dem, og med den anden leverede han hende et forseglet Brev, hvis Udskrift lød: »Til Miss Maria Berthie, at aabne i den bevidste Hvælving.« Uvejret var imidlertid draget nærmere, Lynene blev klarere og mere blændende, Tordenen buldrede stærkere og rystede de klirrende Ruder.

Maria kastede et Blik paa den fremmedes Aasyn og pegede ud mod den flammende Himmel; men han — fuldkommen begribende Meningen af hendes Gebærde — bøjede sig dybt, lagde Haanden paa sit Hjerte og ilede ud i den rædselsfulde Nat.

Maria gik tilbage til Hvælvingen med Brevet.

Hun aabnede det. Øverst laa en Skrivelse til hende selv, hvori Maccarthy takkede hende for hendes udviste Troskab og Tavshed og anbefalede hende fremdeles sin Søster; dernæst bad han hende i den nu tomme Kiste at gemme vedlagte — for sig selv forseglede — Dokument, der indeholdt de sammensvornes Navne.

»Et Hovedslag forestaar,« — saaledes endte Brevet — »dets Udfald er saare tvivlsomt; vorder det heldigt, ved jeg at finde Dokumentet; skulde det mislykkes, er mange Navne skjulte for Fjenderne, og meget ædelt Blod vil blive sparet. Skal jeg falde, da er en saa vigtig Hemmelighed kun slet bevaret paa mit livløse Lig. Derfor gem det, kære Miss Berthie! paa det sikre Sted! Sørg for Lucy og lev vel!«

Medens Maria gennemlæste dette Brev og udrettede det hende overdragne Hverv, var Uvejret kommet lige over Egnen; men i den underjordiske Hvælving fornam hun intet dertil. Just som hun tog Lygten for at tiltræde Hjemvejen, hørte hun et heftigt og hult drønende Bulder, en frygtelig Anelse greb hende. Hun ilede op ad den høje Stentrappe og fandt ved det øverste — Falddøren lukket.

Forfærdet sank hun i Knæ og satte Lygten paa det øverste Trin, dog ikke længe; hun hævede sig rask og stemmede Skuldre og Nakke imod Lugen. Forgæves, den modstod alle hendes Anstrengelser; hun kunde lige saa godt have prøvet paa at løfte et Bjerg.

Hun eftersaa nu ved Lygtens Skin, om der ikke skulde findes en Aabning, en Stift eller noget saadant, hvoraf hun kunde benytte sig, men nej, Lugen sluttede saa tæt og fast, at hun straks tabte alt Haab om ved egen Kraft at kunne hæve den.

Hun tænkte nu paa at raabe; men da hun mindedes, hvad Tid det var paa Natten, og at hun desuden befandt sig i et ganske øde og ubeboet Hjørne af Slottet, tav hun stille og besluttede at oppebie Dagens Frembrud.

Først da hun igen var kommen ned i Hvælvingen, fik hun en tydelig, men rædsom Anskuelse af sin Forfatning: levende Begravelse!

At dø medfører for en karsk Sjæl ingen absolut sønderknusende Skræk; men at begraves, før man dør, det oprører Naturen, det smelter selv det haardeste Mod.

Men endogsaa i Dødens Svælg forlader ikke Haabet den modstræbende Aand, og naar det ingen Ankergrund finder paa Jorden, hæver det sig til Himmelen. M a r i a faldt ned paa sit Ansigt og bad med brændende Andagt, skønt under Skælven og Bæven, til den, for hvem enhver Grav er aaben og Dødens Mørke selv et skinnende Lys.

Styrket rejste hun sig op og satte sig ved Siden af Lygten paa Kisten med en Følelse lig den, hvormed den dødsdømte sætter sig paa sin Ligkiste.

Dog ikke længe forblev hun i denne Stilling, ubetvingelig Uro drev hende til et nyt Forsøg. Med den største af Nøglerne prøvede hun atter at hæve Lugen, forgæves! den var ej til at rokke.

Hun steg atter ned; se! da var Lyset i Lygten næsten udbrændt. Luen steg og sank som Livskraften i et med Døden kæmpende Legeme; saa skulde da snart det evige Mørke indtræde og Verdens Lys udslukkes endnu længe før Sjælens!

Med stum Forfærdelse stirrede hun paa det stedse svagere og svagere glimtende Skær — omsider slukkedes det ganske, og hun var nu indhyllet i et uigennemtrængeligt Mulm, ene, uset, uhørt, redningsløs i sin dybe, underjordiske Grav!

Atter for hun op ad Trappen. Hun kunde beregne paa Lysets Længde, at Dagen deroppe maatte være i Frembrud. Hun hamrede paa Lugen, raabte, skreg saa længe, til hendes Stemme hendøde i hæs og ængstelig Gispen. Ingen svarede, ingen hørte hende.

Hun bad igen til Gud om en snar og barmhjertig Opløsning, ravede ned ad Trappen i den skumle Grav, indsvøbte sit Hoved i Plaiden, lagde sig ned og støttede det mod Muren, ventende paa Dødens Barmhjertighed.

Udmattet af Anstrengelse og forfærdende Tanker indslumrede hun, Dødens Broder, den smertestillende Søvn, hørte først hendes Bøn og tog hende i sin bedøvende Favn.

Hvor længe hun forblev i denne lykkelige Bevidstløshed, var hun vel ikke selv i Stand til at forklare; men kort har den ikke været; thi da hun vaagnede, indfandt sig tvende nye Plageaander: Hungeren og Tørsten.

Da stormede ind paa hendes arme Sjæl alt det rædselsfulde, hun nogen Sinde havde hørt om levende begravne, hvorledes de med graadige Tænder skal have revet Kødet af deres egne Arme, indsuget deres eget Blod og saaledes under fordoblede Smerter have forlænget en gruelig Tilværelse, hvorlunde de havde jaget Haanden i Halsen for at kvæle sig selv eller søgt at knuse Hjerneskallen mod Kisten.

Knuget af unævnelig Angst sprang hun op, for omkring i den snævre Hvælving, tørnede mod Kisten, for atter op til Faldlugen og skreg saa længe, til Stemmen kvaltes i hendes Bryst og hun afmægtig segnede ned paa Trinene.

Endnu ingen Redning.

Hun bad ikke længer om Livet, det ansaa hun nu som fortabt, ej heller om Døden, den ansaa hun nu som vis, men om Sindsrolighed til at gaa den med kristelig Forberedelse salig i Møde. Langsomt krøb hun ned i den Hule, som hun aldrig mere tænkte at forlade, satte sig paa det nederste Trin og lænede sig tilbage mod de næstfølgende, gennemgik i Tankerne sit korte Liv, afbad i Ydmyghed vitterlige og uvitterlige Synder og anbefalede sin Sjæl til Gud Faders Naade og Sønnens Kærlighed.

En lang Søvn eller rettere Afmagt gjorde et Ophold i hendes Sjæls og Legems Lidelser. Medens hun sov, vaagede et barmhjertigt Forsyn, det blinde Redskab til hendes Frelse var allerede sat i Bevægelse.

Just som Kaptajn, nu Oberst Maccarthy havde afsendt sin betroede med hint vigtige Dokument til sit Hjem, erholdt han Ordre at foretage en Rekognoscering (at spejde) hen ad mod denne Egn.

Da han Natten efter, at Maria var bleven inde-

spærret, bivuakerede en tre à fire Mil fra Glencarthy, blev han betagen af en særdeles Længsel og Uro. Det kom ham for, som om han maatte gribe denne Lejlighed til at sige sin eneste Søster det sidste Farvel; det anede ham, at han aldrig mere skulde faa hende at se, og at, saa mente han siden, at alt paa Slottet ikke var, som det burde.

Saa snart Dagen brød frem, overgav han derfor Kommandoen til sin næstbefalende, ilede bort ad Stier og Genveje og naaede Hjemmet hen paa Eftermiddagen.

Her fandt han alle i største Bestyrtelse, Miss Berthie var forsvunden, havde været borte nu paa anden Dag, og uagtet al Søgen og Leden i og uden for Slottet var hun dog ikke til at opdage.

Straks slog den Tanke ham, at hun ufejlbarligen maatte være indespærret i Hvælvingen; men dels for ej at røbe denne Løndom, dels for ej at forfærde den svage og frygtsomme Lucy, sendte han endnu en Gang hele Tyendet ud at søge omkring ved Slottet, bad Søsteren at tage Vare paa Værelserne og gik nu selv med beklemt Hjerte hen i Taarnet.

Rigtigt! Faldlugen var lukket (hin Uvejrsnat iblæst ved et voldsomt Orkanstød, der ogsaa havde indslaget de tilbageværende hele Ruder i Buevinduet).

Han aabnede Lugen, og ved Skinnet af den medtagne Lampe saa han ved Trappens Fod Marias Plaid, i hvilken hun som et Liglagen atter havde indsvøbt sig.

»Gud i Himlen! hun er død — død for min Skyld!« var den første Tanke, som gennemfor ham: men se! hun levede, Falddørens Oplukning havde hun ikke hørt; men Lampens Skær, der glimtede ned gennem Mørket, berørte hendes Øjne. Hurtigt kastede hun Blikket opad, hvor hun da saa sin Befrier paa det øverste af Trappen.

Saaledes maa Gravens Indvaanere være til Mode,

naar Dommedagsbasunen engang skal vække dem af den lange Slummer og sende det evige Livs Lysstraale ind i Dødens mørke Bolig.

Han styrtede ned ad Trapperne og tog den af glad Forfærdelse atter hendaanede Pige i sine Arme.

Han bestænkede hendes kolde, blege Ansigt med nogle Draaber af sin Feltflaske, gød nogle i hendes Mund, og snart opvaagnede hun ganske af sin Besvimelse, styrket ved den kraftige Drik, og end mere ved Bevidstheden om sin Redning.

Med hvilken inderlig Rørelse hun har takket baade sin himmelske og sin jordiske Frelser, kan vi lettelig forestille os, saavel som hvor angerfuld denne har afbedet sin Ubesindighed at paalægge hende et Hverv, der nu havde kostet hende saa mange Timers Dødskval og paa det nærmeste selve Livet.

Han forestillede hende dernæst, at ogsaa dette maatte forblive en Hemmelighed for Søsteren og alle andre, og at man til den Ende maatte opspinde et Eventyr om hendes lange Udeblivelse. Et saadant blev ogsaa paa Tilbagevejen sammensat og lettelig troet af Lucy i hendes store Glæde over Venindens Genfindelse.

Een Nat kun opholdt Obersten sig paa Slottet Glencarthy. Da tog han en øm og sorrigfuld Afsked med begge Pigerne for at ile sin Skæbne i Møde.

Næppe fjorten Dage efter hans Bortrejse var forløbne, da saa Maria, som hun en Morgen efter Sædvane mekanisk kastede sine Øjne paa Asken, et liggende Kors. Med Skræk og Bedrøvelse fornam hun, at Maccarthy maatte være falden.

Saa forsigtigt, saa skaanende som muligt forberedte hun Veninden paa denne sørgelige, men langt fra ikke uventede Begivenhed, og virkelig lykkedes det hende snart at gøre den stakkels Lucy fattet paa at høre det værste.

Selv ventede hun i Midnattens Stund at erfare det nærmere af Oberstens fortrolige, som sikkerlig

maatte have givet Tegnet og lige saa vist vilde indfinde sig paa det bevidste Sted.

Ved Midnatsklokkens første Slag ilede Maria hen til Taarnet. Der stod allerede den velbekendte stumme Ven med den venstre Arm hængende i et Bind.

For første Gang hørte hun hans Stemme. Sørgelige var de Nyheder, han havde at berette.

»Vor fælles Ven,« sagde han dybt sukkende, »er ikke mere; han har udøst sit ædle Blod paa Cullodens Sletter. Alt er tabt, vor Hær adspredt, Carl Edward flygtet. Jeg selv tyr nu saaret og fredløs herhid for at bede om et Skjul for mine Fjender.«

»Jeg ved eet,« svarede Maria, og hendes Taarer runde for den døde — ja vel og for den levende Ven, »jeg ved et sikkert Skjul, hvor intet menneskeligt Øje skal opdage Dem, — følg De kun trøstig efter!«

Maria ledte den saarede Flygtning ned i Hvælvingen, men brugte dog først den Forsigtighed at gøre Falddøren fast til en af Jernstængerne i Vinduet bagved.

Hun delte derpaa sit Lys med ham og forsynede ham i Nattens Løb med Sengklæder og Fødemidler samt lægende Plaster til den kun slet forbundne Arm. Følgende Nat bragte hun ham desforuden Bøger, Skrivetøj og en Taburet — Kisten maatte tjene til Bord.

Tvende Maaneder tilbragte Skotten saaledes i sit lønlige Fængsel; men det blev ham snart til et Paradis, som man siger; thi Maria blev hans Eva.

Efter at først Valpladsen og siden Skafotterne havde faaet Ofre nok for Georg den Andens fornærmede Majestæt, efter at den blodgerrige Cumberland var vendt tilbage til Broderens Hof, udstedtes den almindelige Amnesti.

Maccarthys Ven ægtede Marie Berthie, og Lucy fandt hos dem et venligere og gladere Opholdssted end i sine Forfædres skumle og henfaldende Ruiner.

Maria de Carmo.

»Hvem der?«

»Runde!«

»Hvad for en Runde?«

»Storrunde!«

»Storrunde! Holdt! en Mand frem! Kontrategn!«

»Waterloo!«

»Runde! forbi!«

Vinden peb, Regnen plaskede, medens ovennævnte Samtale holdtes en mørk Decembernat mellem den Officer, som førte Runden, og Skildvagten foran Ballycraggen Vagthus midt i Wicklow-Bjergene.

»Vagt i Gevær!« brølede det fra Sergent M'Fadgens højlandske Lunge og gentoges øjeblikkelig af Korporal O'Callaghan, og op og ud for alle Soldaterne fra deres Tørveild og Brændevinsflaske. Den Historie, til hvilken de lyttede, blev pludselig afbrudt, og snart stod hele Vagten i Gevær uden for Huset.

Kun stakket varede Officerens Visit, og hurtig indtog Soldaterne igen deres forrige Sæder om Ilden. I en gammel Egelænestol nedlod sig den mandhaftige Sergent. »Kom nu med Historien, Korporal!« sagde han, og alle Soldaterne stemte i med. O'Callaghan rømmede sig og begyndte, som følger:

»Maria de Carmo, ser I, er et portugisisk Navn, som du, Redmond! og du, Tom Pattherson! nok ved. For I har vistnok ofte set den-

ne hersens lille Pige, om hvem jeg nu vil fortælle. Og hun var saa knøv et Folk, som nogen Sinde har baaret Skørter, den samme Tøs, med hendes ravnsorte Haar og hendes hvide Tænder, der saa ud for al Verden som Tangenterne paa et Klaver. Ja! hun slog Sparto til alle Piger, jeg har set baade i Spanien og Portugal — det kan I lide paa. Naa da! Harry Gainer var hendes Kæreste — stakkels Fyr! han var min Kammerat mangen hed Dag. Du kendte ham godt, Sergent!«

»Jeg har selv hvervet Krabaten,« svarede M'Fadgen, »for 10 Aar siden i Waterford, en stovt Soldat var han.«

»Naa da!« vedblev O'Callaghan, »Harry og jeg gik med Regimentet fra Cork og til Lissabon i Aaret 1810, og det var i Marts Maaned; for vi tilbragte St. Patricks Dag om Bord. Vi havde en god Overfart og landede et Sted, som de kalder det sorte Hestetorv, i Lissabon, efter seks Dages Sejlads, paa en smuk, varm Dag — saa varm som hos os i Juli Maaned. Kort at fortælle, vi gik i Baadene og sejlede op ad Tajo til Villafranca. Derfra marcherede Regimentet til Abrantes, hvor vi gjorde Holdt. I denne Stad var det, at Harry først saa Maria de Carmo. Baade han og jeg blev indkvarterede i hendes Faders Hus, et pænt Slags Landsted, af dem, som Portugiserne kalder Qvinta, midt i en tæt Olivenskov paa Siden af det høje Bjerg ved Abrantes. Fra Døren kunde man se ti Mil bort og længere over Tajofloden, som kommer løbende fra — ja Gud ved, hvorfra den kommer. Staden selv var en lille skiden Pyt, men vel befæstet. Gaderne er saa snævre, at man fra Vinduerne kan række hverandre Hænderne. Der er rigtignok et bitte Korn Torv eller Praça — som de kalder det — men det er aldrig værd at tale om. Rent ud sagt, Abrantes er en Mødding midt i et Paradis.

Her laa vi da saa næsten en Maaned, og hele den

Tid gik H a r r y og skottede efter M a r i a, og hun — kan jeg tro — efter ham. Jeg mødte dem mangen god Gang, naar de spadserede frem og tilbage i Skoven og næbbedes som et Par Turtelduer. Og to Dage efter vor Ankomst kunde jeg have sagt os, hvad der vilde komme ud af; for naar to kan lide hinanden, saa skal de nok passe at komme sammen.

Stakkels H a r r y var et godt Skrog, en ærlig Sjæl. Han kom til mig Aftenen, før vi marcherede fra A b r a n t e s til E l v a s, og saa siger han til mig: »Tom!« siger han, og saa sukkede han, som hans Hjerte skulde revne, »Tom!« siger han, »jeg ved ikke, hvad jeg skal tage mig for med Tøsen. Regimentet marcherer i Morgen, og Gud ved, om jeg nogen Sinde mere faar hende at se. Hun vil nok følges med mig uden hendes Forældres Vidende.«

»Vil du ta'e hende med?« siger jeg.

»Ta'e hende med?« siger han, »hun er den go'e gamle Mands eneste Barn — det bevare Gud mig fra! Jeg vilde hellere springe ned i Floden der end lokke det stakkels Barn og lægge hendes gamle Fader i Graven.«

Aah! jeg vidste godt, førend jeg spurgte ham, at han var en honnet Karl. »Ja, saa faar du la'e hende blive her,« siger jeg, »det er bedre; men hvad siger hendes Fader?«

»Aah!« siger han, »den sølle Mand vilde gerne la'e mig faa hende til Kone, naar jeg havde en fast Lejlighed; men se nu er jeg jo Soldat, i Dag her, i Morgen der.«

»Ja saa, H a r r y!« siger jeg, »er der intet andet for end at gi'e hende et Farvelkys og dermed adieu!«

Saa gik vi da tilbage til vort Kvarter og fik os en Kande Vin; men skønt H a r r y drak, saa jeg nok, at det var mere for at slukke Sorgen end Tørsten. Jeg for min Part maa tilstaa, at saadan en Smule Spiritus er en prægtig Ting, naar man er forknyt, og den, som ikke kan tømme sit Glas, er ikke et Skud Krudt værd.

Vi havde netop tømt det sidste, da vores Patron, den gode Signor J o s é, kom og sagde, at vi skulde spise en Mundfuld Mad med ham, siden det var den sidste Aften, og, skønt jeg ikke forstod meget af hans Sprog, kunde jeg dog mærke paa den gamle Mand, at han mente det alvorligt. Vi havde ikke mere Vin at byde ham, hvortil han smilede og pegede til Dagligstuen nedenunder.

»La està bastante!« sagde han, hvilket betyder saa meget som, der er nok nede, mine Venner!

Saa gik vi da ned til Nadveren, som bestod af galinias boas eller stegte Kyllinger og Suppe tillige med ypperlige Oranger, der nylig var plukkede i den gamle Mands Have. M a r i a var ogsaa ved Bordet. Jeg har aldrig haft en gladere Aften. Gud ved, om det samme var Tilfældet med H a r r y og hans Kæreste; jeg tror, der var et Slags Blanding i deres Sind. Der var ingen af dem, som snakkede ret meget, og M a r i a saa ud, som om hun havde grædt en god Portion, før hun kom til Bordet. Jeg holdt Samtalen ved lige med J o s é, skønt Harry tidt maatte være Tolk imellem os, for han var meget dygtigere i det Portugisiske, da han altid passiarede med M a r i a. Der er, min Sandten! ingen bedre Maade at lære et fremmed Sprog paa end at have sig saadan en Smule Allerkæreste.

Signor J o s é fortalte os en grumme Hoben om Franskmændenes Væsen, da de første Gang kom til A b r a n t e s. Og alt det, han frygtede for, var, at de skulde komme der igen — især for M a r i a s Skyld. »De kalder sig selv Kristne,« sagde han, »og de Engelske Kættere; men af deres Gerninger skal man bedst bedømme dem. Korsets Tegn alene kan ikke holde Fanden borte; for ellers skulde der ikke have været saa mange Legioner af dem herinde med Franskmændene, for de havde K o r s n o k« (Æreslegionens).

J o s é var en honnet Mand i hans Tænkemaade.

for omendskønt han var Katolik og derfor holdt mer af Harry, som havde samme Tro, end af mig, saa var han slet ikke urimelig, men tillod enhver at gaa til Helvede efter sin egen Tro.«

»Deri havde José Ret,« bemærkede Sergenten, tog Piben af Munden og puttede den ind igen.

»Som jeg skulde fortælle,« vedblev Korporalen. »Klokken eet stod vi fra Bordet, og da vi skulde rykke op Klokken seks, tænkte jeg, at et Par Timers Søvn ingen Skade vilde gøre os. Harry blev oppe, jeg vidste nok, at han hellere gad passiare med Tøsen end gaa til Sengs.

Klokken fire blev vi mønstrede paa Torvet — Heste og Æsler og vi alle sammen. Vore Tornistre havde den gode Patron fyldt med alskens gode Ting. Klokken seks marcherede vi, en hel Hob Portugiser fulgte os; men de saa ud, som de vilde sige: »I vil nok næppe holde Franskmændene borte.«

Justement som Jægerkompagniet (ved det stod Harry og jeg) nærmede sig Broen over Tajo, gjorde vi Holdt nogle Minutter, og Harry gav sig til at sludre lidt til Afsked med Maria og hendes Fader, der stod og ventede paa ham ved Broen. Hendes Mantilla skjulte for det meste hendes Gefjæs; men jeg saa dog, at hun flæbede — stakkels Tøs! »Ret eder,« hed det nu, og Harry maatte ind i Geledet. Vi rystede den gamle Patrons Haand, Harry kyssede sin Kæreste, saa allomarch over Broen.

Men kort at fortælle! vort Regiment blev staaende ved Elvas i tre Maaneder, hvorpaa Franskmændene begyndte at attakere (angribe) os, og vi trak os tilbage imod Abrantes. Det var dengang, de brovtede af, at de vilde jage os ud i Havet; men de gode Monsjører tog forbandet fejl.

I al den Tid havde vi slet intet hørt fra Maria, og jeg husker godt, at det var lige mod Aften, da vi igen rykkede ind i Abrantes. Harry og jeg vilde hverken nyde vaadt eller tørt, inden vi havde

set, hvorledes det stod sig til J o s é s. Der hørte vi nu, at han var død for seks Uger siden, det gamle Skrog! Det gjorde os ret ondt, baade mig og H a r r y — ja det gjorde. Vi spurgte efter Datteren og hørte, at hun var tagen til en Slægtning i den anden Ende af Staden. Vi fandt hende snart, skønt man i Førstningen nægtede hende hjemme. Men en net Knøs, klædt som en Pysano eller Bondekarl, med en bred, sort Hat og et rødt, uldent Skærf kom farende ud imod os og slog sine Arme om H a r r y s Hals og kyssede ham af Hjertens Grund. Paa min syndige Sjæl! Det var hende selv, og hun havde saaledes udstafferet sig for at undgaa de franske Soldater, der sparede hverken ung eller gammel, kan jeg tro.

De Folk, M a r i a boede hos, var ret skikkelige; de holdt af hende, som hun kunde have været deres eget Barn, og vilde endelig beholde os, skønt de allerede havde seks Soldater i Indkvartering. Vi fik et godt Værelse og alt, hvad vi ellers vilde ønske os. H a r r y og M a r i a tog Lige (Nytte) af Tiden; men jeg maatte ud paa Bagagevagt.

Næste Morgen før Dag marcherede vi alle ud mod P u n h e t e. Vi hørte til Arrieregarden, og da vi ventede Franskmændenes Avantgarde, lavede vi os til at give dem en stadselig Godmorgen. De var rigtig nok i Hælene paa os hele Dagen, og ved Aftenstid fik vort Kompagni en Smule Skærmydsel med dem.

Men jeg glemte at fortælle jer, at om Morgenen, da vi gik ud, var det endnu saa dunkelt og tykt, at jeg næppe kunde se H a r r y; men jeg hørte, at han snakkede med en Portugiser, som fulgte med.

»Naar forlod du M a r i a ?« siger jeg.

»Tys!« siger han, »hun er her.«

»Deri har du gjort Ret, min Dreng!« siger jeg, »for disse forbandede franske Keltringer havde gjort en Ulykke ved hende.«

»For Guds Skyld!« siger han igen, »lad ikke nogen Moders Sjæl faa det mindste herom at vide.

Hun kan blive hos os saa længe, indtil jeg kan skaffe hende med til Lissabon til hendes Slægtninge.«

Jeg svarede ham intet, men rakte Maria min Haand og siger til hende: »Naa, naa, min Snut! Du vilde blive lige saa god Soldat som nogen i den hele Division — kom og faa en Slurk af min Flaske!« Stakkels Tingest! hun smilede og lod til at være saa overmaade glad; men min Rom vilde hun ikke smage; derimod tog hun en lille Tinflaske frem og satte for Munden — det var ikke andet end Mælk.

Ved det samme Godlav begyndte Taagen at lette, og Solen skød et Par Straaler fra sig for at varme os et Korn; thi Morgenduggen havde været kølig. Varmen og Flasken bragte lidt Liv i Folk, og Snakkeradsen kom i Gang ned ad Gelederne, skønt en Skadron af Blaamændene var tydelig at se paa deres Pilleker igennem Træerne paa Bjergryggen bag ved os; men de turde ikke komme ned til os.

Naa da! vi kom til Punhete straks efter Middag, og saa snart vi havde faaet os et godt Stykke Beefsteg og skyllet det ned med en Kande Vin, gik vi over Floden Zezere og slog Lejr paa den anden Side under grønne Telte, det vil sige mellem Valnødtræer, Oliven-, Orange- og Korktræer. Kan du huske den Nat, Redmond? kan du, Pattherson?«

»Ja vel kan jeg det,« sagde Pattherson, »det var første Gang, jeg saa Maria, skønt jeg tænkte, hun var et Karlfolk.«

»Den Nat forglemmer jeg ikke, saa længe jeg lever,« vedblev Korporalen, »Harry og Maria og jeg, vi laa under et Træ, og da alle de andre var faldne i Søvn, gav vi hende vore Dækkener og redte hende en god Seng af dem og Majshalm. Der sov hun da, stakkels Barn! mens Harry og jeg stod ved Ilden og sludrede baade om et og andet, til vi ogsaa faldt i Søvn. Vi havde nogle Vindruer og lidt Brød, og det var vor hele Aftensmad.

Da Tøsen faldt hen, fortalte Harry det hele,

hvordan det gik til, at hun var fulgt med ham. »Tom!« siger han, »du er den eneste Ven ved Regimentet, som jeg kan lide paa, og dersom jeg falder, saa beder jeg dig, at du vil tage dig af Pigen, som om det var din egen Søster.«

»Snak ikke om at falde,« siger jeg, »før du er rigtig død. Det var heller ikke godt, at du skulde falde uden at tage en Snes franske Kanaljer med dig.«

»Vel!« siger han; »men ingen ved sin Time, Tom! og derfor — Gud velsigne dig! — gør, som jeg har forlangt!«

Jeg gav ham min Haand, og det var af et oprigtigt Hjerte. Jeg sagde ingenting; men han vidste nok, hvad jeg mente.

»Hun har skikkelig Familie i Lissabon,« siger han igen, »og her er hendes Adresse: Rua de Flores. Lisboa.«

Jeg skrev det op og puttede Papiret i Inderlommen af min Brystdug, hvor jeg ogsaa gemte mit Testamente i Tilfælde af, at jeg skulde kaldes bort; for jeg havde et lille Korn hjemme, som jeg gerne ønskede min Moder og Søster skulde faa godt af. Og der var stor Ræson til at vente sligt; for Franskmændene var i Nakken paa os med en stor Magt.

»Tom!« siger han, »den søde Pige ligger nu der og sover; hun er mig lige saa kær som mit Liv, og endda kærere. Jeg vil sørge for hende, med Guds Hjælp! indtil jeg kan bringe hende til Familien. Nu, da hun er fader- og moderløs, skal jeg staa hende i Broders Sted. Hun skal ikke være andet for mig end en Søster, til vi naar Lissabon, og saa skal hun være min Kone. Staa mig derfor bi, Tom! og hjælp mig at beskytte hende paa Marchen. I den Dragt, hun nu bærer, vil hun gaa for en Muldriver af vores Division og ikke vække nogen Mistanke hos Folkene. Vi maa sige, at hans Mulæsel er dræbt, og at det er en flink Knøs, som vi har Godhed for — at sige, der-

som nogen spørger om hende. Jeg tog hende med mig for det bedste, fordi hun var i Fare for mange slemme Ting og for Resten til Byrde for de Folk, hun var hos, i saadanne Tider som disse. Jeg svor paa det hellige Evangelium, før jeg tog bort fra den gamle, at jeg vilde bringe hende urørt og ufornærmet i alle Maader til Lissabon, og jeg haaber, at jeg skal holde min Ed, Tom! Bryder jeg den, saa gid denne Lue maa skinne paa mit døde Lig!«

»Paa mit med, Harry!« siger jeg, »om jeg ikke holder, hvad jeg har lovet dig!«

Se, saaledes snakkede vi hele Natten, lige til det gryede ad Dag. Vi kunde netop skimte vore Kammerater, hvor de laa og snorkede under Træerne, og Skildvagten, der gik og spankede foran, da jeg hørte nogle Puf fra vor Piketvagt, og straks efter saa jeg dem pille ned ad Bakken. Een, to, tre var alle Mand paa Benene, og Geværerne fat. »Harry!« — siger jeg — »væk den stakkels Maria!«

»Ja,« siger han, »det vil jeg — Gud hjælpe hende!«

Saa vækkede han hende da og fortalte hende, hvad der nu var paa Færde, og bad hende ikke komme ham for nær i Skærmydselen, men blot langt fra holde Øje med ham. Men det var en Kvinde, der havde Mod i Brystet. Hun sprang op, knappede sin Trøje i en Fart og lagde Haanden under sit Hjerte og saa paa ham, ligesom hun vilde sige: hvor du er, der vil jeg ogsaa være.

Det varede ikke længe, inden vi og Grenadererne fik Ordre at dække Tilbagetoget. En Eskadron af de franske Dragoner — dem i de grønne Trøjer og med Messinghjelmene — kom travende op ad Hulvejen, der løb lige tvært ind paa den store Landevej. Vi kom dem saa paa en tre Hundrede Alen nær, inden de naaede denne, for vi marcherede i Skjul af Krattet, og saa lod vi da brænde løs hen imellem dem. De fik travlt — venstre om og tilbage igen; men en halv

Snes Mand glemte de paa Pletten. Men de retirerede alligevel ikke ret langt, før de vendte om igen; thi en Kolonne Infanteri kom dem straks til Hjælp. I samme Øjeblik kom vore lette Dragoner paa Heste, der saa ud som Elefanter mod de Franskes. Hille min Sandten! hvor de kløede paa dem! Og nu vi andre hen mod Infanteriet. Det var i samme Godlav, at jeg observerede Maria tæt ved os, lidt bleg, men ellers kæk som en Løve.

Vi var nu i fuld Attake med Infanteriet, da der med eet fra højre brød en hel stor Sværm Hestfolk ind paa os. Vi havde netop Tid til at fyre, og saa søgte enhver at redde sig, som han kunde bedst. Harry og jeg og en Snes andre blev afskaarne og maatte give os til Fange, som ikke saa sært var. De havde alligevel ikke stor Profit af den Manøvre; for vi saa snart, hvorledes vore Dragoner kørte dem tilbage den Vej, de var komne. Og var ikke deres Infanteri nu kommet dem til Undsætning, havde vore Folk vistnok taget os igen fra dem.

Jeg glemte rent mig selv, da jeg kastede mine Øjne til Harry; for han saa ud som en gal Mand — jeg vidste nok hvorfor, det var Maria, han savnede. Han prøvede paa at løbe tilbage; men det havde nær kostet ham Livet — »herom igen!« hed det.

Paa vor Vej ind til Abrantes mødte vi et fransk Regiment efter det andet, baade Fodfolk og Hestfolk, og de var alle sammen i prægtigt Humør og grinede ad os og raabte til os: »God dam, Krebs!« (De kaldte os Krebs, fordi vi havde rød Uniform.) Harry lukkede ikke sin Mund op det hele Stykke Vej, og jeg sa'e heller ikke meget.

Saa snart vi var komne til Abrantes og der stillede til Skue, kom en af de franske Generaler — en bitte Svend Tomling, ikke større end Sergentens Pibe — hen til mig. Han kunde bryde lidt paa det Engelske, og saa siger han til mig: »Du Engelsman? eh?

»Ja vel er jeg det!« siger jeg.

»Fra vat Part?« siger han.

»Fra et Sted, de kalder B e l l i n a m o r e i Grevskabet L e i t r i m.«

»Er den i Jerlang?« siger han.

»Saamænd er den det,« siger jeg.

»Ah bon!« siger han, »du værre de Katolik, de Sklave von Engellant?«

»Nej, Monsør!« siger jeg, »jeg er katolsk, men ikke Slave af England. Der er rigtignok lidt Forskel paa vores Religion; men ellers er vi alle sammen af een Kaliber.«

»Vel, min Ær!« siger han, »du vær Katolik, og Fransmand vær Katolik. Du mej gier Kundskap om den Armé af den Engelsman, og vi dej gør en Sergent i den fransk Gard og dej gier mekket Darchang (Penge). Saa du slaar dej mot di Kætter di Engelsman.«

»Mange Tak, Monsør General!« siger jeg; »men De faar at undskylde mig, om De behager. Engelskmænd og Irlændere er eet, naar de er ude af Landet. Vi kan kævles et bitte Korn hjemme, saadan for at vi kan holde os varme; men De tager fejl af os, naar De tænker, vi vil fægte mod vor Konge og vort Fædreland.«

»Kom, Folkens!« siger jeg til mine Kammerater. »dersom der er nogen af jer forlegen for Penge og Forfremmelser, saa er det nu Tid. I har ikke andet at gøre end at fægte mod jeres gamle Konge, mod jeres gamle Fødeland og mod jeres gamle Regiment. Hvem der har Lyst dertil, kan blot lukke sin Mund op.« Men ikke en Kæft lukkede sin Mund op. »Godt« — siger jeg — »jeg ser nok, hvordan det er fat, ingen af jer vil tage mod Generalens Tilbud. Tag saa jeres Chakoter af, og tre Gange Hurra for gammel England, Skotland og Irland — Hurra!« I har aldrig hørt saadant et Vræl, som de Karle gav fra sig; det var, ligesom naar en Mine springer.

Generalen grinede, vendte sig om til sine Officerer og sagde paa Fransk (han tænkte ikke, at jeg for-

stod det): »En vérité! ce sont des braves gens; si toute l'armée britannique est comme cet échantillon-ci, tant pis pour nous autres!« og dermed galopperede han væk. Meningen heraf, ser I, var den, at han syntes, vi var flinke Karle, og at Franskmændene vilde times en lille Ulykke, om alle de andre var som vi.«

»Det var kønt sagt af Generalen,« anmærkede M'F a d g e n, og hele Vagten var af Sergentens Mening.

»Som jeg videre skal fortælle,« vedblev O'C a l l a g h a n, »vi stod da der paa Torvet, og Franskmændene spankulerede omkring os. Saa siger jeg til H a r r y G a i n e r: dersom den sølle M a r i a var nu her, vilde det gaa hende ilde imellem alle disse Springfyre.

H a r r y rystede paa Hovedet og sagde: »Aa, T o m! Gud ved, om hun har det bedre, hvor hun er!«

I det selvsamme Øjeblik kom en Muldriver frem og skreg imellem alle de andre, baade Franske og Portugiser: »Viva os Fransesos!« og han havde en trefarvet Kokarde paa Hatten. Men det var ingen anden end M a r i a selv lyslevende. Saa snart hun mærkede, at vi saa hen til hende, lagde hun Fingeren paa Munden. Det er et portugisisk Tegn, hvoraf vi nok vidste Betydningen. H a r r y s Ansigt blev saa blankt som en ny Toskilling; han vidste knap, hvad for en Fod han vilde staa paa. »Stille, min Bro'er!« — siger jeg — »og husk paa, hvor vi er!« Justement i det samme fik vi Ordre at pikke af hen til en Kirke, hvor vi skulde logere om Natten. Der fik vi lidt Brød og en Drik godt Vand til, som vi skulde have at gøre os til gode med om Aftenen. Som vi gik ind ad Kirkedøren, drev M a r i a tæt forbi os og hviskede: »Non dorme vos merce esta note, Anriqve! par amor de dios!« og dermed hoppede hun hen imellem de andre.

»Paa Engelsk,« sagde M'F a d g e n, »vil det sige saa meget som: hold dig vaagen i Nat, H a r r y! om du vil vel fare.«

»Rigtig, Sergent!« — raabte Korporalen — »du forstaar Portugisken.« Men Sergenten tog et Drag af Piben og lukkede saa igen sine Øjne.

»Naa, vi kom da rigtig ind i Kirken« — blev O'C a l l a g h a n ved — »men den saa ligere ud efter en Stald; for der havde staaet franske Dragonheste derinde Natten før. Det Halm og Hø, de havde levnet, var alt, hvad vi havde at ligge paa, og det stank som en Ulykke. Alter og Prækestol og hele Kleresien havde de brændt op. »H a r r y!« — siger jeg — »hun har noget i Sinde.«

»Ja,« siger han, »hun vil hjælpe os ud, om hun kan; men jeg er bange, det gaar hende galt af, T o m! disse forhærdede Franskmænd kan skyde eller hænge hende, dersom de fornemmer det mindste.«

Vi snakkede endnu en Smule saa stille imellem os selv, og endelig blev vi enige om, at vi vilde skiftes til at vaage.

Vi satte os nu ned, alle vi tyve, og fortærede vor tørre Aftensmad og sludrede lidt, og derpaa faldt vi i Søvn, den ene efter den anden; men H a r r y og jeg, vi holdt os vaagen. Men da det blev hen imod Midnat, kom Ole Lukøje, og saa blev vi enige om, at jeg skulde sove de første to Timer og han holde Vagt. Da de var forbi, skulde han sove; men det havde ingen Art; for han rejste sig hvert Øjeblik og spurgte mig baade om dit og dat.

Det varede heller ikke længe, inden vi fornam, at Vinduet oven over os gik op saa sagte, og straks efter kunde vi skimte Hoved og Overkrop af en Person — det er vist hende, hviskede jeg til ham, og i det samme hørte vi, at hun gav et lille Knyst. Vore Kammerater sov alle sammen haardt og snorkede; for de var trætte.

»Her er Stigen,« hvisker hun paa Portugisisk — den var af Reb, som I nok kan vide — »kom nu herop! og gør ingen Alarm.«

Vel nok! vi kom op i Vinduet, og der sad vi alle

tre. Men nu trak vi Stigen til os, lod den gaa ned paa Udsiden, og snart stod vi paa Gaden. I samme Øjeblik raabte Skildvagten for Kirkedøren hans: »Qui va là?« (Hvem der?) Nu er det forbi med os, tænkte jeg. Maria trykkede sig ind til os og skælvede som et Espeløv. Ingen af os rørte for Resten et Lem. »Qui va là?« brølte han igen langt stærkere; men vi holdt vor Aande og krøb tættere sammen. Vi vidste ikke, enten vi skulde svare og lade os tage eller tie og lade os skyde. Endelig raabte han an den tredje Gang, og nu svarede en Franskmand, idet han passerede ham forbi; det var sagtens en Officer, der drev omkring for at efterse Vagterne. Det var en Lettelse for os, som I nok kan begribe.

Lidt efter sagde Maria til os, at vi skulde følge ganske nær og sagte efter hende og tage Stigen med os. Som vi saadan gik op ad en Gade og ned ad en anden, kom vi til en dyb Grøft, og der smed vi Rebstigen. Vinden peb og susede, og det var ingen Skade til for os. Nu kom vi da gennem Hullet paa en Mur og ind i en Vingaard. Vi krøb hen under Rankerne, til vi kom uden for et Hus, hvor vi standsede lidt for at drage vor Aande.

Der siger Maria til Harry: »Men, Anriqve! Men Coraçao!« men det er ikke værd at fortælle det paa Portugisisk; »munter, min Skat!« siger hun, »nu er vi ved Bagsiden af Sennor Louiz de Alfondegas Hus (det var den Slægtning, hun boede hos), og her maa vi bie til Dag.«

»Er der Franskmænd derinde eller ikke?« siger Harry.

»Nej,« siger Maria, »ingen uden en syg Oberst og hans Tjener; men begge sover nu ovenpaa. Stakkels Louiz og hans Kone er flygtede, og der er ingen anden tilbage end den gamle Emanuel — (det var et Slags Vingaardsmand, som havde været over 60 Aar i Familien). Jeg vil gaa til Vinduet og se, om alting er rigtigt. Det var Emanuel, som skaffede

mig Stigen og nu venter efter os. Bi her, til jeg kommer igen!«

Kort derpaa kom hun tilbage og førte os ind i Køkkenet, hvor E m a n u e l tog imod os.

Vi slog Ild, men ganske sagte, og tændte Lys. M a r i a tog ud af en Krog to Bondeklædninger, vi skulde tage paa for i dem at slippe ind i den engelske Lejr. Næppe havde vi ifført os dem, før vi hørte en Lyd paa Trappen, som om en var gleden ud med Foden. Tys! — siger jeg — der er en, som rører sig, H a r r y! Vi tav saa stille som en Mus, og den gamle Mand blæste Lyset ud. Nu hørte vi virkelig en gaa ned ad Trappen, og da der var en Fjæl ude i Skillerummet, stak jeg Hovedet hen til Aabningen; men det var for mørkt til at se noget. Nu var Personen nede ad Trappen og ved Gadedøren. M a r i a skælvede; men vi nappede hende, for at hun skulde holde sig rolig. Skodden for Gadedøren blev sagtelig skudt fra, og vi kunde skimte ved et Glimt af Gadelygten, at en fransk Soldat i Uniform blev lukket ind af en halv afklædt Person, nemlig Oberstens Tjener. Døren lukkede de efter sig, men skød ikke Slaaen for. Død og Verden — tænker jeg, nu er vi kaput.

Vi lyttede og hørte, at den ene af Gavtyvene sagde paa Fransk til den anden: »Han sover haardt; men du maa skynde dig, ellers kan han vaagne; Pengene ligger paa Bordet.« Og saa gik de begge to op ad Trappen.

»H a r r y!« siger jeg — »de vil plyndre Obersten, det maa du tro.«

Og da jeg havde forklaret M a r i a, hvad de havde talt paa Fransk, hvisker hun: »De vil slaa Obersten ihjel.«

»Certamente!« siger den gamle E m a n u e l.

Knap var Ordet ude af hans Mund, før vi hørte et hæsligt Vræl.

»Det er Obersten!« siger den gamle Mand.

H a r r y og jeg sprang ud, og han efter os.

Harry kom først op ad Trappen, og saa løb vi begge to ind i Kammeret efter Lyset. En af Gavtyvene skød en Pistol af efter ham; men Kuglen strejfede kun hans Skulder. Obersten laa og sprættede under den anden Kanalje. Harry sprang ind i Sengen til ham, og jeg løb efter den, som havde affyret Pistolen. Han rendte Emanuel over Ende og ned i Køkkenet — jeg efter ham. Det var en stærk Satan; jeg er heller ikke saa vaag; men I kan tro, jeg havde min haarde Nød med ham. Jeg havde godt Hold paa ham; men han snoede sig dog fra mig: Brystpladen paa hans Bandeler, som jeg havde fat i, gik af, og han løb. Jeg smed Pladen og strøg efter ham; men Knægten naaede dog Gaden og slap fra mig.

Saa løb jeg da straks op ad Trappen og ind i Kammeret, hvor Harry stod og havde Morderen i Struben. Den gamle Emanuel lettede ved Obersten, der stønnede, men ikke var i Stand til at faa et eneste Ord frem. Han blødte stærkt af et dybt Saar i Siden, og en blodig Kniv laa paa Gulvet ved Siden af Sengen.

I dette Øjeblik hørte vi Folk løbe op ad Trapperne, og ind i Kammeret kom anstigende en Korporal og seks Mand. Den Blodhund, som havde stukket Obersten, fik aldrig saa snart Øje paa dem, før han faldt paa Knæ og takkede Gud for sin Redning. Derpaa sprang han op og skreg til Korporalen, at han skulde gribe hans Herres Mordere. De greb os ogsaa rigtigen alle tre. Vi vilde vel beskrive dem Sagen, saaledes som den forholdt sig; men det hjalp intet. Jeg svor og bandte baade paa Fransk og Engelsk, at vi var uskyldige, og at Tjeneren var Oberstens Morder, og at de skulde spørge ham selv ad — Pyt! da de talte til Obersten, var han saa død som en Sild. Godt nok! Harry og Emanuel og jeg blev da førte bort som Mordere og slængte i Kachotten.

Ingen af os havde Lyst til at le, allermindst

H a r r y; thi han vidste slet ikke, hvad der var blevet af hans Kæreste.

Saa snart det blev Dag, stimlede Officererne ind til os for at se de to Engelskmænd, der var brudt ud af Prisongen og havde dræbt en Oberst; men den bitte General, som vilde have hvervet os Dagen i Forvejen, han var slem ved os. »Wat!« sagde han, »I være di ærlik Soldah, som ik vil forraat sin Fætterland ok nu slaa ihjel syk Folk.« Det kraperede os.

En Time efter blev Krigsretten sat — stakket Dans er snart sprungen — Morderen selv traadte op som første Vidne imod os, og Vagten, som tog os til Fange, forklarede ogsaa, at de havde set os i Begreb med at myrde Tjeneren. Vi fik alligevel Lov til at forsvare os, og det gjorde vi, saa godt vi kunde; men hvad kunde det nytte? Alt Skinnet var jo imod os. Jeg fortalte, hvorledes det hele var tilgaaet fra først til sidst; men om M a r i a snakkede vi ikke et Ord for ikke ogsaa at føre hende med i Suppedasen. De spurgte mig, om jeg kunde kende den Soldat, som jeg sagde, at jeg havde tumlet mig med i Køkkenet? »En god Dag kan jeg« — svarede jeg — »det er kun Katten, der kan se i Mørke.«

Naa da! Dommen faldt hverken værre eller bedre, end at vi skulde hænges alle tre. Og saa førte de os hen uden for Huset, hvor Mudderen havde været, og der stod allerede Galgen fiks og færdig nok saa net, og Profossen nedenunder, det saa godt ud. Jeg befalede min Sjæl Gud i Vold; H a r r y ligesaa; men jeg kunde høre, at han ogsaa mumlede noget om M a r i a. Den gamle Mand læste en Bøn efter den anden.

I det samme Godlav kom M a r i a farende og bad den kommanderende Officer, at hun maatte tage Afsked med H a r r y. Det fik hun Lov til; for de tænkte, det kunde være en god Ven af hende, hun var endnu i Karleklæder. Da skulde I have set, hvordan hun skabede sig til, saa fløj hun om hans Hals, og saa om hans Knæer — ja, det var et elendigt Syn!

Selv den gamle Emanuel glemte at bede, og jeg ønskede bare, at den Kommerce snart maatte være forbi.

Justement som Profossen tog Rebet i Haanden og vilde til at begynde, kom det over mig som en Nysen, at der endnu var en Krog tilbage at hænge vore Hatte paa.

»Stop! stop! for Guds Skyld!« raabte jeg. »Jeg skal bevise, at vi er uskyldige. Hr. Officer! Hr. Officer! lad Bøddelen bie et bitte Korn endnu!«

Alt det raabte jeg paa Fransk, og straks red Officeren hen til mig.

»Monsieur!« siger jeg til ham, »vil De ikke gøre os den Tjeneste at gaa selv ind i Køkkenet der og se, om der ikke ligger en Brystplade paa Gulvet! Jeg kommer i Tanker om, at jeg rev den af den Soldat, jeg brødes med; men desto værre lod jeg den falde fra mig.«

Officeren — Gud velsigne ham, for Franskmand han var! — han blev saa glad, som om en havde givet ham ti Rigsdaler, og det gjorde de alle sammen, kan jeg tro. Maria især — hun var færdig til at springe oven over Galgen, hun fløj hen til mig og om min Hals og slikkede mig baade paa Haand og Mund for al Verden, ligesom jeg kunde have været hendes Kæreste.

»Ja, ja! bi lidt!« sagde jeg, »det er endnu for tidligt at skræppe af Gevinsten; lad os se først, om han finder Pladen.« Men i det samme kom han med den og befalede straks, at vore Hænder skulde løses. Alle Mennesker raabte og støjede af bare Glæde, og vi tre Syndere faldt paa vore Knæ og takkede Gud. Men der var endda langt frem.

Saa blev vi da førte ind i Kommandantens eget Hus. Det var justement den bitte General.

»Bien!« (Godt) siger han, »den Plade viser Regimentets Nummer, men Karlens?

»Behag at vende den om,« siger Officeren, »der vil De se hans Navn kradset med en spids Kniv.«

Ja vel stod det der, og straks blev Krabaten hentet tillige med hans Tornister.

»Se paa hans Hals,« siger jeg, »om den ikke bærer Mærke af mine irlandske Fingre?« Jo rigtig! den var baade brun og blaa.

Generalen slog et Par Glugger op paa ham, saa det var forfærdeligt. »Monsieur!« siger han, »hvor er Deres Brystplade?«

Knægten skudrede.

»Den er paa min Bandeler,« sagde han.

Bandeleren kom frem — der var ingen Brystplade — Sveden sprak ud af hans Pande.

»Led i hans Tornister!« siger Generalen.

Godt! der trak de frem en Pung fuld af Penge, et Guldur og et snuttens lille Billede af en fornem Dame — Oberstens naadige Frue. Nu var hundrede og eet ude, nu kunde han ikke længer nægte.

Generalen stod op og gav os Haanden, og alle Officererne kom og gratulerede os. M a r i a tilstod nu, at hun var en lille Pige, og hvordan hun havde baaret sig ad for at redde os ud af Kirken. Begge Kanaljerne blev hængte i vores Galge.

Kort at fortælle: Vi blev givne fri og sendte over til vore Landsmænd, og straks efter blev H a r r y og M a r i a Mand og Kone.«

Her endte Korporalen og tændte sin Pibe. »Hvad blev der siden af H a r r y og M a r i a?« spurgte somme af Soldaterne.

»Saamænd!« svarede han, »M a r i a fik to Sønner, og de gaar nu i Hertugen af Yorks Skole. Hun døde i den tredje Barselseng, og han faldt straks efter ved Siden af mig i Slaget ved Toulouse.«

Nu gik Gefrejderen ud med Afløsningen, og Sergenten tog Piben af Munden og satte sig til at sove.

Fire Perioder.

Første Periode.

Jeg var atten Aar.

Med det akademiske Borgerbrev i Lommen og publico encomio ornatus (hædret med offentlig Ros) rejste jeg ud til min Faders Gods.

Samme min Hr. Fader var en meget rig Adelsmand, saa jeg i Grunden slet ikke havde haft nødig at lære noget — thi at jage, spille, tude og fjase med Pigerne kommer af sig selv — men han vilde, at jeg skulde lære meget for at gøre min Stand Ære.

Han var i Grunden langt mere stolt af sin Stand end den mest uvidende Landjunker, og derfor vilde han ej heller overlade Borgerstanden et Fortrin, som virkelig ikke er ubetydeligt, jeg mener Lærdom, videnskabelig Dannelse. Fra mit sjette Aar af holdt han Hovmester til mig, og det hele Karle i Sprogene, og da jeg gik til Universitetet, skrev han til alle de eksaminerende Professorer med indstændigt Forlangende, at de vilde være ret strenge imod mig.

Det var de ogsaa; men jeg kunde mine Ting, og — foreløbigen sagt — jeg absolverede fire Aar derefter min juridiske Embedseksamen saaledes, at jeg efter andre seks Aars Forløb blev Kongens Amtmand og ikke min Fuldmægtigs.

Mit Hoved var altsaa vel dyrket, men mit Legeme heller ikke forsømt, jeg dansede, fægtede, red, svømmede — alt med temmelig Færdighed, og skal jeg tro et mangestemmigt Vidnesbyrd af sorte, brune, grønne, blaa og graa Øjne, har mit Ansigt og min hele Person ikke haft noget frastødende.

At den unge Student var af gammel Adel og Arving til store Rigdomme, har dog rimeligvis forblændet de smukke Øjne og flatteret hans Portræt. Men en fandtes der alligevel, som i mig kun elskede H y r d e n.

Og som en øm Hyrde, en smægtende Nemorin, vankede jeg omkring i min Faders Lunde, ledende efter S t e l l a. Jeg skulde have ledet længe før, hvis ikke Ciceros Pligter og Epiktets Grundsætninger havde fængslet mig til Studerekammeret.

Naar en attenaarig Knøs leder ret alvorligt om en Kæreste, vil det ikke vorde ham vanskeligt at finde.

Ikke langt fra os boede en rig Justitsraad, som ejede en overmaade dejlig S t e l l a paa seksten Aar. Vi saa hverandre og indsaa i samme Øjeblik, at vi var skabte for hverandre, samt at vor Kærlighed maatte vorde evig. I en Tid af otte Dage gennemgik vi hele Skolen — jeg mener Kærligheds — lige fra det første Suk til den første Omfavnelse.

Det var en Aftenstund i Maj og det allerønskeligste Vejr til at forlove sig i, Himlen var klar og blaa som St e l l a s Øjne, Luften varm, men ikke hed, og viftede netop saa meget, at den kunde vugge Blomsterne i Søvn. Nattergalen trillede, klynkede, klukkede en smeltende Amoroso, og Frøernes — jeg mener Peder Oxes — douce Klokkespil ringede Solen ned. Vagtelen vækkede med ømme Fløjtetoner sin Mage, og Skovduen kurrede sin til Ro.

Førte af en usynlig Magt mødtes S t e l l a — lad hende fremdeles hedde saaledes — og jeg i en Løvhytte. Jeg saa paa hendes Fødder, hun paa mine. Jeg skottede til den højre Side, hun til den venstre.

Jeg rev et Blad af og plukkede det i Stykker, hun gjorde ligesaa. Jeg sukkede, hun med. Jeg udbredte begge mine Arme, hun sine, og inden vi vidste det allermindste deraf, laa hendes om min Hals og min om hendes smækre Midje.

Vore Læber var tæt forenede og kunde næppe adskilles saa længe, mens de smaa, men betydningsfulde Ord: »min«, »din« udveksledes.

Vi tilsvor hverandre en evig, en uendelig Kærlighed.

Ak! dengang vidste jeg endnu ikke, at paa Jorden er intet evigt uden Konversationsleksikonet, og intet uendeligt uden J e a n P a u l s Perioder.

Da den første Forbavselse var forbi og Elskovsrusen havde antaget en stillere Karakter, med andre Ord, da Fornuften atter kom til sit Herredømme, lagde vi de allerfornuftigste Planer til et ret eksemplarisk Engleliv.

Vi vilde intet mindre end oprette Himmelen paa Jorden, og intet havde været lettere, hvis ikke baade et og andet var kommet i Vejen.

Vor første Beslutning var denne, at vor Kærlighed skulde holdes aldeles hemmelig. (Der var virkelig heller ingen, som mærkede den, uden de, der saa os sammen.)

Det andet Dekret, som emanerede (udgik) fra Elskovs løvhvælvede Tempel, var dette, at vi for ej at vække Mistanke kun vilde ses een Gang om Dagen, medmindre Omstændighederne skulde gøre oftere Gensyn tilraadeligt og hensigtsmæssigt.

Vi mødtes virkelig heller ikke oftere, end det var muligt.

Den tredje Beslutning af os to unge fornuftige Mennesker var denne, at vi i Tilfælde af Adskillelse skulde etablere en regelmæssig Postekspedition, som nemlig maatte besørges ved Brevduer — saa meget havde min snilde S t e l l a allerede profiteret af sin Lafontaine.

Endelig blev det et Resultat af modent Overlæg, at vi ikke vilde giftes, førend vi kunde finde en Præst, som hemmelig vilde kopulere os.

Alle vore Planer var fortræffeligt anlagte, det vil ingen seksten Aars Jomfru eller Frøken nægte os. Men hvad formaar vel al menneskelig Visdom mod den blinde Skæbne? Hvad mægter Hjertets Poesi mod Livets Prosa?

Hele otte Dage gik alt efter Ønske; ikke den mindste Sky lod sig se paa vor Kærligheds Himmel! Vi samledes hver Aften i Skoven, paa Grænsen imellem vore Fædres Ejendomme, og desforuden to eller tre Gange offentligen ved formelige Besøg.

Men Postvæsenet ruinerede os.

Jeg havde nemlig den sidste Aften til Stævnemødet medbragt en Due, som Stella tog hjem med sig, og som næste Dag skulde gøre sit Prøvestykke som flyvende Post.

Om Morgenen, saa tidlig det gryede ad Dag, var jeg oppe for at vente dens Ankomst og trykke det første Elskovsbrev til mine smægtende Læber. Men Ulykken vilde, at min Fader skulde gaa nede i Gaarden og lige under Dueslaget, netop som den vingede Brevdrager dalede ned og satte sig paa Pinden. Ulykken vilde dernæst, at Brevet skulde være for stort og Flyvehullet for lille, saa Veneris Fugl forgæves stræbte at trænge sig ind til sin Mage. Dens Flagren og Klappen med Vingerne gjorde Papa opmærksom; han slog Øjnene op og mærkede straks Aarsagen.

Jeg stod paa Udkig i Stalden og saa med Forfærdelse, at han snappede Duen med det Udraab: »mon dieu! qu'est-ce-qu'il-y-a?« (Min Gud! hvad er det?)

Han løste Brevet — det var bundet med en rød Silkelidse — læste Udskriften, smilede og puttede det ubrækket i sin Lomme; thi han vilde anset det som en Overtrædelse af Ærens Forskrifter at aabne noget som helst Brev, der ikke var adresseret til ham selv.

Jeg var i en pinlig Forfatning, min elskedes søde Skrivelse, vor dybe Hemmelighed i min Faders Hænder! Gerne havde jeg udvekslet dette første Kærligheds Pant for mit akademiske Borgerbrev.

Ængstelig sneg jeg mig op paa mit Værelse. Der stod han allerede, søgende efter mig.

»Min Søn!« begyndte han med mild Alvorlighed; thi endogsaa under langt heftigere Sindsbevægelser vidste han at bevare udvortes Anstand og Værdighed — hin fornemme Ligevægt, paa hvilken Hs. Excellence Hr. Gehejmeraad von Gøthe lægger saa megen Vægt — »Min Søn! der er arriveret et Brev til dig ved overordentlig Lejlighed,« her tog han det frem og viftede det sagtelig op og ned.

»Jeg vil ikke tillade mig at indtrænge mig selv i dine Hemmeligheder; jeg ønsker blot, at du vil gøre mig bekendt med dets Indhold, for at erfare, om det ogsaa er karteret paa den cypriske Gudindes (Venus) Postkontor; thi en af hendes Postilloner kom nylig med det.«

Jeg vidste, at dette »jeg ønsker« i min Faders Mund betydede det samme som »jeg vil«; jeg forudsaa endvidere, at min Hemmelighed ikke længer vilde kunne skjules for ham, og sluttelig haabede jeg ved en aabenhjertig Tilstaaelse desto lettere at erhverve hans Minde, hvilket jeg paa Grund af min Stellas eventuelle Rigdom og egne utallige Fuldkommenheder under alle Omstændigheder ansaa for utvivlsomt.

Temmelig fattet bad jeg ham derfor selv at aabne Brevet.

»Som du behager,« svarede han med et venligt Nik, tog en Saks og klippede Seglet løs. (Hvo der i hans Nærværelse vilde løsne et Segl med Fingrene, undgik ikke — hvis han hørte til Huset — hans Irettesættelse; »endogsaa en trekantet Billet,« sagde han, »bør aabnes med Anstand«).

Derpaa udfoldede han Brevet, knipsede til det

med Fingeren og vendte Ryggen til Vinduet for at læse samme. Dette medtog flere Minutter; thi min S t e l l a skrev rigtignok lidt utydeligt, og hendes Stil udmærkede sig desuden ved en vis naiv Originalitet i Ortografien.

Under Læsningen afvekslede Smil og Rynker paa min Faders Ansigt.

Endelig blev han færdig, lagde Brevet sammen og rakte mig det med de Ord: »Du skal ikke læse det i min Nærværelse — din Undseelse maa være uden Vidner! Min Søn! du har begaaet en Overilelse — Jomfru S t e l l a er ikke Parti for dig — med Tiden vil du indse, at jeg har Ret; men nu vil du tillade mig, at jeg advarer dig for en Sottise (Dumhed) — tilgiv mig dette Udtryk: Mesalliance, min Søn! er en Daarlighed under alle mulige Hensyn, og et blot Galanteri er ogsaa upassende. En Adelsmands Ære taber alt for meget ved at forføre en Pige af ringere Stand. Du ser altsaa, at en Forbindelse med Justitsraadens Datter ikke leder til noget Resultat. Enfin, mon fils! laissons ces puérilités! (Naa, min Søn, hold op med disse Barnagtigheder). J e g ø n s k e r, at du vilde bryde af i Tide! — Kollegierne maa snart begynde; om du saa synes, kunde du i Dag eller i Morgen rejse ind til Byen! — Endnu eet: en god Gerning kan ikke begyndes for tidlig; da det ved modnere Overlæg vistnok bliver din egen Vilje, at denne lille Roman ikke udspindes længere, ø n s k e d e j e g, at du straks vilde betage det stakkels Barn sin Grille! Sæt dig ned — s'il vous plait — jeg vil diktere dig, om du saa synes.«

Jeg adlød; men Amor og hans Mama ved bedst, med hvilke Følelser.

Jeg vil ikke anføre Indholdet; thi det var gaaet mig selv fra, saa snart jeg havde sat mit Navn under Brevet.

Da det var forsynet med Udskrift og Forsegling, tog min Fader det og sagde: »Jeg skal just have Bud

over til Justitsraadens i en anden Anledning, saa kan dette følge med. Og — dersom du ikke har noget derimod — vil jeg ordre Kusken. Vejret er smukt; men Barometret er allerede sunket under ustadigt; det var sikrest at køre i Dag — om du saa synes.«

Jeg bukkede. Han gik.

Gud forlade mig! jeg parodierede min Fader; »om du saa synes«, mumlede jeg under Graad og Tænders Gnidsel; »nej, mon cher père! (kære Fader) det synes jeg rigtignok ikke; mais, attendez!« (men vent bare). (Saa usønlig sindet var jeg, at jeg endog snakkede Fransk.)

Men snart smeltede mit harmfulde Hjerte. Stella! min Stella! det Englebarn! naar hun nu modtog mit Brev! Dersom hun ikke døde paa Stedet, var det højst sandsynligt, at hun alligevel vilde forkorte sit skønne Liv, og da — men heller ikke før — besluttede jeg at følge hende efter, ofre mig selv paa hendes Grav.

Jeg forbandede min Fejghed, min slaviske Lydighed, jeg opmandede mig, jeg fattede den Resolution, voldsomt at sprænge den faderlige Myndigheds Aag, da Vognen rullede frem og — min Fader ledsagede mig til den. Alle Husene dansede rundt for mine Øjne, og Hestene dansede med mig til København.

Det første, jeg her foretog mig, var at skrive et Brev til Stella, hvori jeg undskyldte mig for det første, som min Fader havde dikteret; jeg kaldte Sol, Maane og Stjerner til Vidne paa min Bestandighed og besvor hende at vise sig som et værdigt Sidestykke til Julie, Valborg, Heloise og salig Fru Ulfeld. Denne Heroide betroede jeg til min Støvlepudser — en tro og dygtig Svend — formanede ham at levere den i Stellas egne Rosenfingre og bringe mig hendes Svarskrivelse saa snart som muligt.

Der forløb en Evighed — det vil sige fjorten Dage — inden min Brevdrager kom tilbage — med

mit Brev! — Stella var med sin Fader rejst til Holsten og ventedes ikke tilbage den hele Vinter. Min Merkurius havde vel fulgt deres Spor Fyen igennem; men da de havde nogle Dages Forspring og han ingen Vinger, maatte han opgive Jagten.

Jeg græd og læste til Filosofikum. Og hermed endtes den første Psriode.

Anden Periode.

Jeg var otteogtyve Aar.

Som Amtmand drog jeg jnd i en Provinsialstad, lige meget hvilken; den jublede mig i Møde. Poeterne ophøjede min Visdom og Retfærdighed, Damerne min Elskværdighed; thi jeg var endnu Ungkarl.

Til Velkomst blev jeg feteret med stor Souper og Bal; man vidste allerede, at jeg var en Elsker af Dans. Til den første engagerede jeg paa Lykke og Fromme den første den bedste af de mig alle sammen ubekendte skønne.

Hun rakte mig Haanden; jeg fæstede mine nærsynede Øjne paa hendes Ansigt og saa — min Ungdoms første Kærlighed, min himmelske Stella! Og Himmel! hvilket Under! endnu den samme friske, nysudsprungne Rosenknop som for ti Aar siden. Jeg fornam i min Barm en Efterklang af hin Naturens søde Stemme, og uvilkaarligt faldt det Spørgsmaal mig ind: mon hun for dig skulde have bevaret sit Hjerte tillige med sin Skønhed?

Men der var ingen Tid til at gøre Samvittighedsspørgsmaal! Dansen begyndte; baade mine Fødder og mit Hjerte kom i Bevægelse.

Saa snart jeg havde figureret op og ledet hende til Sæde, tog jeg Plads ved Siden og bevidnede min Glæde over at kunne forny gammelt Bekendtskab.

Hun rødmede og svarede med et yndigt Smil: »Da vi saas sidst, Hr. Kammerjunker! var jeg et Barn —«

»Jeg med,« afbrød jeg; »men der gives Følelser, som tilhører baade den barnlige og den modnere Alder. Jeg mærker alt for vel, at mine var af den Natur; desværre handlede jeg dengang som Barn —«

Hun afbrød mig lige saa hastigt som jeg hende og sagde atter smilende: »Tillad, at jeg betager Dem en Vildfarelse, som vistnok rejser sig af en temmelig Lighed mellem Stella og mig. Der er min Søster.«

Hun bøjede sig lidt frem foran mig og viste til den anden Side. Som et Lyn for mit Blik derom, og jeg genkendte nu den virkelige Stella, men større, fyldigere end for ti Aar tilbage, majestætisk af Vækst og Anstand, en Kleopatra, en Morgana, ja en Juno!

Hun rakte mig sin Haand til Kys og sagde med et Smil, der lig Solglans udbredte sig over det hele skønne Ansigt: »Ej! ej! Hr. Kammerjunker! er det Deres Bestandighed? Det er kun ti Aar, siden De tilsvor mig en evig Kærlighed, og nu begynder De allerede at sige min rigtignok yngre Søster smukke Ting? Jo, jo! jeg har luret.«

Skønt denne lette Spøgetone hverken behagede eller smigrede mig, virkede den dog baade adsprededende og tempererende paa min eksalterede Stemning, og jeg vandt snart fuldkommen Taktfasthed.

»Skønne Stella!« faldt jeg ind, »tillad mig endnu at kalde dem med det skønneste af alle Navne! Enkelt er De os stakkels Hyrder farlig nok; men at De oven i Købet skal kunne fordoble Dem —«

Her saa jeg mig om efter Søsteren; hun havde vendt os Ryggen og svævede langsomt ned mod den anden Ende af Salen. Ved ethvert af hendes afmaalte Fjed drapperede sig malerisk hendes lette, folderige Balkjole; hendes fyldige Ravnelokker vuggede sig paa hendes Nakke.

Jeg tænkte uvilkaarlig paa Dido, da hun i Elysium vender Æneas Ryggen og forsvinder som Nymaanen matglimtende gennem Taager.

Et let Slag paa Skulderen af den ældre Stellas Handske kaldte mig tilbage fra Elysium.

»Deres Bebrejdelser,« vedblev jeg sukkende, »er velfortjente —«

»Aa nej!« afbrød hun mildt, »ingen Bebrejdelser! de maatte jo falde tilbage paa mig selv! Vi to er begge angerløse; det er alene vor Brevdue, der er Skyld i det hele.«

Jeg vidste dog ikke ret selv, hvorledes jeg var vendt; Fortid og Nutid, den første og den anden Stella, Løvhytte og Balsal, Nattergalesang og Dansemusik fremstillede sig alt paa een Gang i broget Forvirring.

»De er endnu Godheden selv,« begyndte jeg uvis: »Deres Ansigt, min Frøken! er endnu et tro Spejl af Deres Hjerte.«

Et Haandtryk og et sjælfuldt Smil belønnede mit Smigreri; men hun afkortede det, sigende i stærkere Tone:

»Hr. Kammerjunker! tillad mig her at forestille Dem min Gemal, Grev Rosenstjerne!«

En ung, smuk Mand stod tæt ved os; vi hilsede hverandre, jeg med nogen Overraskelse og Forvirring, han med let Høflighed.

»Og her, min bedste!« vedblev hun, henvendende sig til ham og dog uden at slippe min Haand: »fremstiller jeg dig i vor nye Amtmand mit Hjertes gamle Inklination! Vi to har engang i hele fjorten Dage levet af Rosenduft, Maaneskin og Fuglesang.«

»Ah!« raabte han leende, idet han greb og trykkede min anden Haand, »saa De er min Kones første Lærer i Elskekunsten! Men det Indfald med Duen, det var en grammatikalsk Bommert, og dog skylder jeg den maaske min nuværende Lyksalighed.«

Her lagde han Haanden paa sit Bryst, Hovedet

paa sin Skulder og saa med komisk Smægten paa sin leende Gemalinde.

Jeg saa nu klarligen, hvorledes jeg var faren, og at jeg befandt mig mellem Mennesker af den finere Verden; med Lethed fulgte jeg det angivne Tempo, og en levende Samtale, hvis Maal var at ironisere den ømmeste og skønneste af alle Følelser, vedligeholdtes, indtil næste Dans begyndte.

Grevinden var min Dame; men mit Øje søgte hendes Søster med en Længsel, lig den, hvormed man higer fra Stadens Tummel ud i den stille, yndige Natur.

Hun dansede mig et Par Gange forbi, men syntes næppe at bemærke mig. Hendes stille Alvor stak fordelagtigen af mod Stellas Livlighed og spillende Glæde.

Ved Bordet fik jeg Sæde mellem begge Søstre; men jeg delte mig ikke imellem dem; thi jeg skal ikke nægte, at jeg tilhørte den yngste ene og alene.

Jeg henryktes lige saa meget af hendes Aands Dannelse som af hendes Hjertes dybe Følelse, der stod i samme Modsætning til hint, den sekstenaarige Stellas barnagtige Føleri, som Madame Stael-Holsteins Romaner til Madame Genlis.

En Gang imellem maatte jeg jo alligevel henvende mig til min anden Naboerske, som — endskønt hun blev levende underholdt af hendes Genboer, to unge Officerer — var meget opmærksom paa, hvad der taltes mellem Søsteren og mig. Ja mod Slutningen af Maaltidet undslap hende endog nogle Ytringer, der smagte lidt af Skinsyge; men jeg udledte dem snarere fra saaret Forfængelighed end fra Recidiver af gammel Svaghed.

Jeg havde kun halvt Ret.

Ved mit Besøg den næste Dag modtog jeg straks de tydeligste Beviser paa ualmindelig Ømhed. Den galante Dame indledte paa det allerfineste, hvad vi dannede Mennesker kalder Intrige — Eventyr — Roman.

Og for at bortrydde den eneste tænkelige Hindring i sammes Gang — thi den tolerante Gemal var herved en ganske uinteresseret Tilskuer — stræbte hun af al Magt at drage mig bort fra Søsteren, ja til den Ende at stille hende i et latterligt Lys, som en stakkels enfoldig og udannet Landsbytosse.

Men her forfejlede hun ganske sin Vej; thi just denne hendes spydige Stiklen og overmodige Spot hævede Galathea — lad mig kalde hende saaledes — desto højere i mine Øjne.

Galathea — den blide, men sædelige, den beskedne, men selvfølende, den yndige, men ydmyge Galathea — drog mig til sig med uimodstaaelig Vælde, og ak! — drog sig selv tilbage fra mig alt længere og længere, jo nærmere Søsteren kom mig Dag for Dag.

Den enes Tiltrækken, den andens Frastøden kunde have bragt mig til Fortvivlelse, dersom ikke det Haab, at jeg ej var den skønne Galathea ligegyldig, havde styrket mig. Men mange svage, dog for en Elsker umiskendelige, Tegn paa en undertrykt Tilbøjelighed undgik ikke mit spejdende Øje.

Da de fleste vistnok kender disse eller i alt Fald kan finde dem tydelig beskrevne i enhver Roman, vil jeg ikke opholde mig ved den søde Piges uvilkaarlige Sukken, pludselige Farveskiften og stjaalne Øjekast. Jeg vil gaa lige til Katastrofen af denne min meget alvorlige Roman.

For at løse den eneste Knude i samme — Stellas ubesvarede Godhed for mig — besluttede jeg at gaa rask, ligefrem og oprigtig til Værks.

En Dag, da det fineste Koketteris spildte Kunster havde gjort hende ganske mismodig, greb jeg hendes Haand og sagde: »Jeg elsker Deres Søster — jeg beder Dem om at bejle for mig.«

Hun blegnede, sank sammen; hendes Barm gik op og ned, Taarer traadte i hendes Øjne. Men pludselig trykkede hun dem tilbage og rejste sig med

Fatning. Hendes Ansigt fik atter naturlig Farve og Liv.

Det var mig tydeligt, at et nyt Haab var oprundet i hendes Hjerte, enten at den bly og sky G a l a t h e a, hvem hun spottevis kaldte S i g r i d, vilde give mig Kurven, eller, i modsat Fald, at denne vores Roman kun skulde være et Intermezzo i hendes egen.

Nok er det, hun svarede med Mildhed og, som hun sædvanlig plejede, spøgende: »En kæk Ridder bejler selv! Kan De ikke bøje den strenge S i g r i d s Hu, hvad skulde da jeg vel udrette?«

Bifaldende bøjede jeg mig, kyssede hendes Haand og ilede ind i Sideværelset til G a l a t h e a, hvor hun sad beskæftiget med en Tegning.

»Frøken!« begyndte jeg, »jeg elsker Dem — jeg elsker Dem inderligt og oprigtigt — dersom Deres Hjerte er frit —«

Her hævede hun sig langsomt, rystede Lokkerne tilbage fra det dejlige Ansigt, stirrede et Sekund stift paa mig, bøjede sig atter ned over sit Arbejde, gjorde et Par Strøg med Penselen og sagde: »Herinde i Stuen kan man vistnok høre, hvad De siger, Hr. Kammerjunker!«

»Hele Verden maa høre det,« svarede jeg med forstærket Stemme, »gode, ædle G a l a t h e a ! gør mig ikke Uret! gør ikke n o g e t M e n n e s k e Uret! Hvad De end tænker om mig — jeg tilhører Dem alene med Liv og Sjæl. Tro mig! jeg taler uden Skrømt — dette Øjeblik er os begge alt for vigtigt — dersom jeg ikke haabede at have en Stemme for mig i Deres Hjerte, da vilde jeg ingenlunde bede om Deres Haand.«

Hun bukkede sig end dybere ned; men jeg hørte dog tvende Taarer falde paa Maleriet.

»G a l a t h e a !« vedblev jeg, »hos Dem er alt Sandhed — døm ikke andre efter Skinnet! og betænk, at De har en ærlig Mands Skæbne i Deres Haand!«

Her opløftede hun atter sit Ansigt — det var blegt og fuldt af højtidelig Alvor.

Med fast, men dæmpet Stemme sagde hun: »Om otte Dage skal jeg svare Dem.«

Jeg traadte, ærbødig bukkende mig, tilbage og gik. Grevindens Værelse, som jeg maatte igennem, var tomt, jeg forlod Huset.

De otte Dage — den anden Evighed, som jeg allerede i mit niogtyvende Aar havde oplevet — forløb omsider.

Galathea svarede — saaledes som jeg haabede. Om hun eller jeg har overilet os, det vil vise sig i de to følgende Perioder.

Nok er det, vor Roman blev Stella for lang — blev til en hel Historie. Et halvt Aar efter vort Bryllup drog hun med sin Hr. Gemal til København, til et større og gunstigere Terrain for Romaner, Intriger og Eventyr.

Tredje Periode.

Jeg var seksogfyrretyve Aar.

Dugen var taget bort fra Aftensbordet, og den sædvanlige Forelæsning skulde tage sin Begyndelse. Min Familie havde lejret sig omkring mig og ventede paa, hvad jeg nu vilde opvarte med. (Thi jeg læste altid selv, eftersom ingen af Børnene kunde gøre min Kone det tilpas.)

Jeg havde opslaaet — jeg ved ikke mere hvilken fornøjelig Bog. NB. de ret fornøjelige Bøger er altid nyttige, og tilmed maa Sjælen lige saa lidt som Maven til Aften belæsses med svære Sager.

Nu vel, Lysene var skudte hen til mig, Bogen opløftet, da Tjeneren traadte ind med Aviser og Breve. Jeg vilde have lagt dem til Side, hvis ikke min Kone havde gjort mig opmærksom paa et af Seglene, hvori

hun genkendte sin Svogers, Grev Rosenstjernes Vaaben.

Vi havde ikke hørt fra Grevens i langsommelige Tider, kunde derfor slutte os til, at noget særdeles vigtigt maatte have foranlediget nærværende Skrivelse; thi besluttede vi straks at aabne samme.

Brevet var fra min Svigerinde og indeholdt en Indbydelse til at besøge dem og gøre Følgeskab til den forestaaende Kroningshøjtid. Sammes Herlighed var udmalet saa tillokkende, at min Forelæsning rent glemtes derover og vi for det øvrige af Aftenen fik Stof nok til Samtale.

At denne vandt i Liv og Interesse ved min Erklæring, at ingen skulde blive hjemme — det kan man lettelig indse.

De Glæder, vi slet ikke har ventet, som overrasker os ganske uformodede, er langt heftigere, sødere og mere ublandede end de, paa hvilke vi har haft Tid at forberede os; thi i hint Tilfælde kan den nyfigne, selvkloge Fantasi ikke gøre sine næsvise Forudspring og ved at fremstille os Tingene anderledes, end de vil komme, forplumre os Nydelsen.

Man gotte sig bravt længe i Forvejen til et Besøg, til en Rejse eller til hvilken som helst anden Forlystelse! ikke skal man da saa let forsluge sig, naar Nydelsens Time slaar og man finder de hedt attraaede Glæder helt anderledes og en god Del koldere, end man havde ventet. Den, som tidt og længe forud gaar og smager Maden tilpas, nyder mindst, naar den kommer paa Bordet. Rigtigheden af anførte Bemærkning — som i øvrigt slet ikke er ny — fik vi alle stadfæstet ved mer end een ubehagelig Erfaring.

Den, der tabte mindst i sine Forventninger, var min, med al sin Ømhed alvorlige og sindige Hustru, for hvem ingen Glæde overgik den, hun nød i sit eget Hus.

Hun og jeg, vor ældste sekstenaarige Datter Julie og vore tvende yngre Sønner (der tilsammen ud-

gjorde den hele Familie), ankom en Aftenstund til Grev Rosenstjernes Gaard.

Hovedbygningen var stærkt oplyst, og vi formodede ganske rigtig stort Selskab. Thi fik vi det Indfald at staa af i Ladegaarden for at søge et afsides Værelse til Omklædning og saaledes berede vore kære Slægtninge en frydefuld Overraskelse.

Jeg traadte først ind i Konversationsværelset, hvor jeg fandt fem Spilleborde fuldt besatte med Herrer og Damer.

Ved det midterste og med Ryggen mod Døren sad Grevinden — jeg kunde sige i overnaturlig Størrelse; thi hendes brede Ryg tog næsten hele Bordet for; hendes nøgne Skuldre syntes at være laante af en Torso (Billedstøtte), Armene var lige saa kolossale. og et uhyre Hovedtøj med trende »vidthenskyggende« Strudsfjedre fuldendte det gigantiske i Figuren.

Da hun just i dette Øjeblik drejede Ansigtet om til Sidemanden, kendte jeg hende paa Profilen og traadte til for at hilse.

»Jeg beholder,« sagde Sidemanden med Øjnene stift hæftede paa sine Kort.

»Nej jeg beholder,« raabte hun, lagde den ene Haand med Kortene paa sin Barm og rakte mig den anden.

»Velkommen, Hr. Svoger! er De alene? er min Søster ikke med?«

(Hun holdt sig endnu tilbage, virkelig overrasket af denne Modtagelse).

»Men narrer De mig nu denne Gang og la'er mig gaa alene — ser De! Baronen har den Vane —«

Her rejste de medspillende sig, og hun maatte — dog med Kortene i Haanden — følge deres Eksempel.

Hun saa nu min fremtrædende Familie, og med den ene vældige Arm — Kortene stedse i den anden — embrasserede (omfavnede) hun min Kone med det Udraab:

»Velkommen, ma chère (min kære)! min Gud! har du været syg? du ser saa daarlig, saa mager ud!«

Sagen var, at Galathea endnu havde sin ranke, skønne Pigefigur og sit friske, men ganske fedmeløse Ansigt.

Man kunde høre Misundelsen over hendes velbevarede ungdommelige Udseende i den korpulente Stellas Tone.

Nu kom hendes Mand og læspede nogle tørre, ligegyldige Komplimenter. Sløvt, koldt, betydningsløst var hans Aasyn som hans Tale, og af den fordums vævre, nysselige Kavaler — Damernes Yndling — var intet andet tilbage end et mat og vammelt Smil, en Bøjelighed i Ledemodene og en flydende Tunge, der maskinmæssigt opramsede en Del flove Galanterier og forslidte Indfald.

Derefter kom den unge Greve og tilkommende Stamherre — en sød Dukkemand, et Faaremælksansigt, der øjeblikkelig begyndte at gøre Haneben for min Julie.

Og endelig stak den anden Søn, en seksaars, forkælet, uartig Krabat, sit næsvise Gefjæs midt ind i Gruppen.

Saaledes saa det ud med vor første Modtagelse i det Rosenstjernske Hus, og man vil uden Vanskelighed slutte sig til, at vort Ophold der hverken blev langvarigt eller fornøjeligt. Tre Poster bidrog især til at forkorte det.

For det første opstod snart en meget usøsterlig Spænding imellem Grevinden og min Kone.

Hins forrige Livlighed og Skæmtsomhed, der — mens hun var ung og smuk — gjorde hendes Omgang behagelig for alle af hendes eget Køn og fortryllende for vort, havde nu forvandlet sig til Vrippenhed, Skoselyst og Spidsfindighed. Og dette Hang ytrede sig aldrig mere fremstikkende, end naar hun var i sit Element — ved Spillebordet; thi der blev hun ofte rent utaalelig. Vandt hun, viste hun sig over-

modig, tabte hun, blev hun vranten og hartad ondskabsfuld. Slet spillede hun; men var hun uheldig, hovmestererede hun uophørlig sine Medspillere og holdt ved hvert Spils Slutning en lang Kommentar over de begangne Fejl. Min Kone spillede bedre, men ugerne og uden mindste Lidenskab, hvorfor ogsaa Aftentimerne blev hende til en pinlig Byrde.

Den anden Aarsag til at paaskynde vor Afrejse var den unge Stamherres Surren om vor Julie.

Vel var hun fornuftig og aandrig nok til at overse ham; men jeg har set saa mangen fornuftig Pige blive bedaaret af en Nar; thi at gennemse er noget ganske andet end at overse, og et sekstenaarigt Pigeøje trænger sjælden længere end til Overfladen, og er denne skøn og glimrende, tager Hjertet lettelig Fornuften til Fange.

Galatheas skarpe Blik gennemskuede først saavel sin Datters vaagnende Tilbøjelighed til Lapsen som dennes og hans Moders Plan til et fordelagtigt Parti og meddelte mig sine ikke ugrundede Bekymringer.

Vi besluttede i et hemmeligt Kabinetsraad at bryde op, saa snart Kroningen — hvorfra jeg nu ikke kunde udeblive — var til Ende.

Men den pinagtigste Besværlighed for os alle var dog den seksaarige næsvise, kaade og ubændige Purk. Han var en Plageaand baade for os og for Forældrene, et sandt Huskors, en Nisse, en Trold, en Unge af en Varulv. Han lod ingen af os med Fred, men spillede os tusinde Streger, den ene værre end den anden.

Vor yngste Søn — af hans Alder og Størrelse — maatte især holde for, og vi turde aldrig slippe ham af Syne. Faderen maatte købe ham fra sig med Penge til Slikkerier, og Moderen var i egentligste Forstand under hans Svøbe: thi han sparede ikke paa korporlig Revselse, naar hun ved Opsætsighed havde paadraget sig hans billige Vrede.

Kun fra Spillebordet maatte han blive borte; thi der forstod Grevinden ingen Spøg. Dog for at fore-

bygge alvorlige Optrin — af hvilke vi var Vidner til eet, der kun kunde endes med en ydmyg Afbigt paa Moderens Side — sørgedes for, at Knægten kunde komme i Seng, inden den sædvanlige Aftenandagt begyndte.

Den eneste, der var i Stand til at kuske den lille Despot, var Kammertjeneren, hvem Forældrene stundom maatte kalde til Hjælp, naturligvis dog kun i yderste Nødsfald. Men dette var endelig ikke saa sært, naar man betænker, at han udøvede et lignende Herredømme over — Grevinden!

G a l a t h e a og jeg blev engang hændelsesvis Vidner til hans Impertinence (Uforskammethed) mod hende, et Optrin, som jog Blodet frem i mine Kinder og bort fra min Kones.

»Det er en ubehøvlet Person,« sagde S t e l l a, som aldrig tabte Fatningen, »men tro som Guld, og han er Grevens Øjesten!«

Hertil gjorde hun en skæv Mund og trak paa Skuldrene, jeg ligesaa; men jeg ved nok, hvad jeg tænkte.

Omsider forløb da de fire Dage — den tredje Evighed i mit korte Liv — og med befriede Fugles Lethed fløj vi til vort kære Hjem.

Der faldt G a l a t h e a om min Hals og vædede min Kind med sine Taarer. Nogle af disse tilhørte den ynkværdige Søster; men de fleste runde vistnok som Takofre til Himmelen for vor rige Velsignelse af huslig Lyksalighed.

Fjerde Periode.

Jeg er tresindstyve Aar.

Og skulde jeg altsaa efter Talebrugen g a a n e d a d B a k k e. For saa vidt N e d g a n g stedse er lettere, behageligere end O p g a n g, henegner jeg Tale-

maaden paa mig selv. Thi endnu fornemmer jeg ingen af Alderdommens jævnligt paaankede Byrder: Sløvhed, Skranten, Knarvornhed. Mit Livs Aften — jeg burde hellere kalde den Eftermiddag — tegner til at vorde lang og blid.

Eet kun var i Stand til at drage Skyer over min skønne, klare Efteraarshimmel — ikke Fattigdom; thi mine bedste Rigdomme bestaar ikke i Penge eller Penges Værd; ikke legemlige Sygdomme; thi min Sjæl er frisk og sund; ej engang Tabet af et eller flere af mine Børn eller Børnebørn. Vel vilde saadan Storm medbringe Taage, men ingen uigennemtrængelig; thi snart maatte den smelte for Straalerne af mit Livs Sol — jeg mener min G a l a t h e a, min — ja min evigt elskede, hun, der, som Verdens Sol, ligner sig selv baade Morgen og Aften.

Skulde hun dale før jeg, det alene var den Aftensky, som kun en anden Morgen var mægtig at opklare. Hendes Ungdom er forsvunden, men ikke hendes Kærlighed; dens renere, dens himmelske Del træder bestandig klarere frem, ligesom den jordiske træder tilbage, og sammes stedse uformindskede, usvækkede Styrke er mig et Tegn paa dens højere Oprindelse, dens evige Natur.

Min Datter J u l i e er ogsaa lykkelig gift. Hun bor saa nær, at jeg hver Dag kan lade hendes tvende Glutter ride Ranke paa mine Knæ. Hun ligner sin Moder som en Rose den anden.

Min ældste Søn er allerede traadt i Embede. Han er ellers forlovet med en vakker Pige og drømmer nu sin Faders Ungdomsdrøm; Gud give, den maatte faa samme Opfyldelse! Min yngste Søn ligner sin Broder som et Gran det andet.

Stakkels S t e l l a ikke rent at forglemme! — Paa en Rejse, jeg nylig efter Embeds Medfør maatte

foretage mig, faldt min Vej gennem en lille By, som beboedes af et afsondret Kristen-Samfund.

Allerede i fire Aar havde hun levet her, nemlig siden hendes Mand døde, siden hun maatte forlade sin ældste Søns Hus, med hvis Kone hun ikke kunde forliges, siden hun for den yngste Søn ikke kunde finde noget andet Fristed, hvor han jo rykkede hende daglig for Penge til sine Udsvævelser og betalte hende bagefter Renterne i kaade Drillerier og ondskabsfuld Spot.

Jeg maatte dog aflægge hende et Besøg.

Hun beboede et Par elegant møblerede Værelser i Søsterhuset, men havde anlagt Menighedens særegne Dragt.

Jeg troede at se for mig en Skuespillerinde, der just skulde træde frem i en Kvækerinderolle: Klæderne havde hun tillige med Miner og Fagter, og i Sektens Terminologi (Udtryksmaade) var hun fuldkommen hjemme. Men Aanden! den var endnu den samme som tilforn, kun i en anden Form; i Stedet for Turban og vajende Strudsfjedre bedækkede nu en ydmyg Snip det forfængelige Hoved.

Hun stiklede, hun mediserte (bagtalte) bestandig — kun ikke med Latter, men med Sukke — ikke med kokettisk figurerende, men med foldede Hænder.

Hun indgød paa een Gang Modbydelighed og Medynk; hvilken Tomhed i Sjælen! hvilket Øde i Hjertet! Hendes sørgelige Alderdom forekom mig som en taaget Efteraarsdag, som en flad, nøgen, uoverskuelig Ørken, uden Græs og uden Løv, den Vandreren gysende betræder efter at have sagt et evigt Farvel til sine bedre Dages løvrige Lunde og blomstrende Dale.

Den svenske Major.

I den lille By Boeløse i Fyen er blandt andre en Gaard, der i flere Aarhundreder er gaaet fra Fader til Søn og saaledes skiftevis beboedes af en Peder Klausen og en Klaus Pedersen.

Hvo der nu ejer den, ved jeg ikke; men i Svenskekrigen 1658 og 59 var det rigtig en Peder Klausøn. Samme Peder Klausøn havde en vidunderlig smuk Datter. Hvad hun hed, har ingen sagt mig; men jeg vil paa min egen Regning kalde hende Sigrid.

Kong Karl den Tiende i Sverrig gæstede det stakkels Danmark. Han var slem at beværte og hans Folk ikke mindre; hvor de spiste, gjorde de virkelig rent Bord; thi naar de havde fyldt Vommen med Mad og Drikke, fyldte de Lommerne bagefter med Sølvskeer, Bægre og alt, hvad der ellers fandtes af ædelt Metal. Tilmed havde de ogsaa andre fæle Unoder, der gjorde, at mange smukke Koner og Piger krøb i Skjul for dem.

Da de under Vinterens Hjerte drog herind, var man ikke saa rigtig belavet paa deres Komme. Hvem der var meget ræd, maatte flygte over Hals og Hoved og lade Hus og Hjem i Stikken. Blandt disse var og den ærlige og velbyrdige, om ikke mandhaftige, Herre til Billeskov. Han tog med sig, saa meget han kunde føre, og overlod Resten med Gaard og Gods til

sin Forvalter; men det var just Peder Klausøn i Boeløse.

Denne meget ærlige, skønt ikke velbyrdige Mand overlod sit eget Hus til sin Kone og tog selv sit Standkvarter i Husbondens. Deres Datter, skøn Sigrid, var paa samme Tid i Huset hos Præsten, hvis Kone laa dødelig syg, saavel for at se Præstekonen, hendes Søskendebarn, til gode som for at hjælpe Præsten til Rette med Husvæsenet. Saa vidt jeg ved, hed han Reutze; men var det ikke ham, saa var det en anden.

Nu kom Svensken over det lille Bælt og udbredte sig som en Strøm over Fyens Land. Det gik strygende ned til Øens sydøstlige Kant, hvorfra Overgangen til Langeland, Lolland, Falster og videre til Sjælland siden skulde gaa for sig. Den ene Hob afløste den anden, og alle plyndrede de; til sidst maatte der kun blive lidet tilbage. Den første Indkvarteringsnat døde Madam Reutze, men ikke i Ro; thi storstøvlede Ryttere trampede omkring i alle Værelser, sang, bandte, huiede og slog i Stykker. Den sorrigfulde Præst maatte lade dem raade, som de vilde; han sad med liden Sigrid ved sin døende Ægtefælles Seng, modtog hendes sidste Haandtryk og tillukkede hendes brustne Øjne.

Om Morgenen forlod Rytterne det forstyrrede Hus. Skabe og Kister fandtes opbrudte og tomme efter dem. Men Præsten havde endda forvaret sit bedste Sølvtøj, Linned og rede Penge. Næste Dag kom Soldater; de var ikke et Haar bedre, og den arme Mand maatte købe dem fra sig med et Dusin Sølvskeer og et Par Haandfulde rede Penge, ellers vilde de have brændt Huset af over ham.

Aftenen herpaa kom en tredje Trop. Ogsaa hos denne maatte Bopæl og Liv ranzioneres (løskøbes) med klingende Væsen. Før de drog ud, ransagede de alle Værelser. To af dem kom ind i Ligstuen. De

studsede lidt; men den ene spurgte Sigrid, der stod ved Hovedet, hvo det var, som laa Lig.

Hun sagde det.

»Fru Pastorinden,« raabte den vilde Kriger, »trænger ikke længer til Klæder; det var Synd, saa fint et Lagen skulde raadne i Jorden!«

Dermed rev han alle Jordeklæderne af hende, svøbte dem sammen og gik sin Vej. Med grædende Taarer og et beklemt Hjerte klædte Sigrid paa ny Liget i dets Gravstads, og hun og Enkemanden ventede under stor Angst og inderlige Bønner den næste Indkvartering.

Denne var endnu værre end nogen af de foregaaende. Med blottede Kaarder aftvang de Hr. Reutze næsten alt, hvad han af sine Ejendomme endnu havde tilbage. Endogsaa Liget blev anden Gang berøvet sine Klæder og forladt nøgen i Kisten. Nu var der Ro to Dage og en Nat, og dette Mellemrum benyttede Præsten til at faa sin Kone i Graven.

Da stormede en Sværm Polakker ind i den øde Gaard. Præsten, som befrygtede det værste, lod skøn Sigrid skjule sig i en lønlig Krog inderst i Jordkælderen, hvorhen han havde bjærget den sidste Rest af Penge, Linned og Klæder.

Da Barbarerne fandt Huset tomt, begyndte de at ville true Præsten til at vise dem, hvad de endnu formodede, at han havde gemt. Til ingen Nytte forsikrede han, at deres Forgængere allerede havde berøvet ham alt. De satte nu deres Trusler i Værk og begyndte Torturen; de udstrakte ham paa Jorden og hug ham over de blotte Skinneben med store Stokke.

Han udholdt standhaftigen alle de skrækkelige Pinsler, mere af Frygt for den dejlige Sigrids Ære end for at redde sin Smule Ejendom. En af Bødlerne, større, stærkere og grummere end de andre, greb et Mangeltræ og raabte: »I slaar som Hallunker; lad mig komme til, saa skal han nok føle det!«

Med disse Ord slog han den ulykkelige Mand

med den skarpe Kant af Mangeltræet saa haardt over Benet, at det knækkedes.

»Bekender du endnu ikke,« skreg han, »hvor du har skjult dine Tiendepenge og dit Offer, skal jeg gøre det andet Ben ligesom det første; saa halter du ikke.«

Den ædle Præst tav og anbefalede i et smerteligt Hjertesuk Gud sin arme Sjæl. Da slog Uhyret til og forlod bandende med sine Kammerater den lemlæstede Mand.

Længe laa han i denne pinagtige, hjælpeløse Tilstand, før de bortflygtede Gaardsfolk kom tilbage, fik ham bragt til Sengs, mere død end levende, og den stakkels kvindelige Fange paa hans Angivelse fremdraget af sit Skjul. Næppe var dette sket, førend en ny Trop rykkede ind. Til Lykke var dette bedre disciplinerede Folk og kommanderede af en menneskelig og veltænkende Officer. Saa snart han saa Præstens Tilstand og hørte, hvorledes han var medhandlet, lod han ham ved Bataillonens Feltskær forbinde og besørgede ham plejet paa det omhyggeligste.

Denne svenske Officer — en Major Lindqvist, Lundqvist, Strømqvist eller saadan noget — var en køn, stille Mand med noget vist tungsindigt i sit Aasyn, hvilket — vil man sige — især skal gøre Pigerne blødhjertige. Krigen lod ikke til at være hans egentlige Fag, han syntes at være skabt for fredeligt Liv og huslig Lykke, og man kunde gerne antage, at hans Melankoli rejste sig deraf, at dette hans Hjertes Ønske hidtil var ham nægtet. Og skulde det nogen Sinde opfyldes, maatte det nu vel være paa Tiden; thi han var ikke langt fra de fyrretyve.

Det var ikke sært, at han saavel for sin mod Præsten udviste Menneskekærlighed som for sit nette og adstadige Væsen snarlig kom i dennes Kridthus. Lige saa naturligt var det, at han af skøn Sigrid blev begegnet med Agtelse og Velvilje, og det varede

ikke heller længe, inden han virkelig syntes at høre til Familien.

Hans Regiment, der var det sidste af Bagtravet, fik Befaling at blive tilbage i Fyen og holde denne Ø besat, medens Kong Karl med den øvrige Hær drog flere Erobringer i Møde. Derved forlængedes hans Ophold i Præstegaarden til større Gavn for Velærværdige Hr. Reutze end for ham selv og den dejlige Sigrid; thi kortelig at berette, der opstod hos begge en gensidig Tilbøjelighed, som ingen af dem syntes at mærke, før det var bagefter.

Den, som først opdagede noget baade hos sig selv og hos den anden, var Majoren; men det var Synd at sige, at han førte sig sligt til Nytte; meget mere tiltog hans Tilbageholdenhed i samme Grad, som den stakkels Sigrid i sit Hjertes Uskyldighed viste sig ømmere og fortroligere. Kun Sukke, men intet Elskovs Ord kom over den veltænkende Krigsmands Læber, og ofte blev Pigens milde Blik besvarede med nedslagne Øjne og et Par bittersøde Taarer. Det var ikke enhver Officer, der skulde baaret sig saa enfoldigt ad, allermindst i et fremmed Land.

Det samme mente ogsaa alle Bataillonens Officerer, som hverken var enfoldige eller blinde, ja en og anden prøvede vel paa at udstikke den taabelige Major; men det var forgæves Møje, i de smaa uskyldige Pigehjerter er kun eet Rum. De Herrer Løjtnanters Galanterier blev enten slet ikke forstaaede eller med Kulde afviste, og videre turde ingen af Ærbødighed og Agtelse for Chefen gaa. Men der var endnu en tilbage, som hverken af denne eller andre Grunde behøvede at genere sig.

Vinteren var forbi, og Foraaret begyndte at melde sig med Lærkesang og alt, hvad dertil hører. Da kom Regimentsobersten første Gang i Præstegaarden. Han var en ung Mand, en smuk Mand og en grevelig Mand, og han havde erobret flere kvindelige Hjerter end hans Herre, Kong Karl, Fæstninger.

Da han i al sin Stads og krigerske Skønhed kom ansættende, gjorde skøn Sigrid store Øjne og Majoren sure Øjne, men Pigebetvingeren forlibte Øjne. Grev Løvenhjelm eller Oxenhjelm eller hvad det var, han hed, begyndte ufortøvet med Smiger og Komplimenter at drage den første Parallel.

Majoren mærkede det og frygtede for, at Approcherne (Løbegravene) snart vilde lede den sejrrige og erfarne Fjende nærmere til Fæstningen. Hvad skulde han gøre? Aabenbar turde han ikke forstyrre Oberstens Belejringsarbejder; men derimod stræbte han lønligen at nedrive hans Brystværn og fylde hans lumske og forborgne Løbegrave.

Han talte desaarsag hemmelig med Præsten og gjorde ham ret nøje opmærksom paa den Fare, hvori hans unge og uerfarne Jomfru svævede, og raadede ham — som det sikreste — at fjerne hende fra den farlige Fjendes Øjne samt derhos med sin præstelige Værdighed og faderlige Anseelse at advare og formane hende til Opmærksomhed paa sig selv.

Jeg kan ikke her lade ubesvaret en Anmærkning, som mangen Læser, maaske og Læserinde vil gøre: »Majoren vidste jo, at skøn Sigrid var ham god; hvi kunde han da være saa ængstelig for hende? hvor kunde han tænke saa slet om hende?« Hr. Læser! Majoren elskede! og har De selv elsket, saa ved De, at sand Kærlighed er bly, beskeden, mistroisk med Hensyn til egen Elskværdighed og frygtsom, ja ængstelig med Hensyn til den elskede Genstand; mere behøver jeg ikke at sige.

Nu da, det var straks efter Middagsmaaltidet, at denne Aftale blev gjort; hele Eftermiddagen havde Obersten nok at bestille med Tjenestesager; men ved Aftensbordet savnede han rigtig den skønne Sigrid. Præsten svarede, at hun var upasselig og derfor ikke kunde lade sig se. Obersten trak med Læberne som til Smil, men druknede dette hurtigt i et Bæger af sin egen medbragte Vin.

»Det vil smerte mig,« sagde han galant, men alvorlig, »om den unge Dame just skulde blive syg ved min Ankomst; befinder hun sig ikke bedre i Morgen, skal jeg sende Regimentslægen herhid; det er en duelig Mand, der ogsaa forstaar sig paa indvortes Sygdomme.«

Nu gik Samtalen over paa andre Genstande.

Den følgende Dag lod S i g r i d sig heller ikke se ved Frokosten. Obersten gentog sit Tilbud fra forrige Aften; Præsten gjorde mange Undskyldninger for at slippe fri for denne Naadesbevisning, forsikrede, at hendes Upasselighed intet havde at betyde, og at i alt Fald, hvis det skulde blive værre, kunde Regimentslægen tidlig nok konsuleres. Obersten bed sig i Læberne, og derved blev det.

Middagen gik forbi, og der var for Regimentschefen i Præstegaarden intet videre at bestille. Han maatte nu tilbage i sit Kvarter; Hestene blev førte frem.

»Ved De hvad?« sagde han pludselig til Majoren, »jeg tror, vi to engang vil bytte Logis; man kedes ved at ligge saa længe paa eet Sted!« her lagde han Hatten bort — »Hr. Pastor! I er en vakker Vært, jeg bliver hos jer, og I, Hr. Major, behager at sende mig al min Sibensak herned — I kan afbenytte min Hest — hils Forvalteren paa Gaarden! det er en flink Mand.«

Majoren blegnede. Men her var ingen Indvendinger at gøre: han bukkede og adlød. Med et betydende Blik til Præsten og et varmt Haandtryk steg han til Hest og bad Jomfruen hilse.

Men den omtalte Gaard var netop B i l l e s k o v, og Forvalteren var altsaa den gode P e d e r K l a u s ø n, skøn S i g r i d s Fader. Han havde været saa snild af Anføreren for Avantgarden at tilkøbe Gaarden en Sauvegarde (Sikkerhedsvagt); det havde rigtignok kostet et stort Sølvbæger fuldt af ægte Mammon, hvilket han til dette Øjemed havde udbedet sig af den bortdragende Herre; men saaledes blev ogsaa

Gaarden bestandig skaanet for Plyndring og modtog ikke anden Indkvartering end Regiments- eller Bataillonschefer med deres Tjenere.

Peder Klausøn studsede, da han i Stedet for sin unge lystige Hr. Greve saa den ham ubekendte Officer indtage hans Plads; men beklemt om Hjertet blev han ved nogle Dage derefter at erfare den rimelige Grund til saadan Ombytning.

Saa snart nemlig den sørgmodige og ordknappe Major hørte, hvo der var hans Vært, at det var den ømt og lønligt elskedes Fader, lod han ham ikke længe blive uvidende om, i hvilken farlig Stilling Datteren befandt sig.

»Jeg har kendt eders Datter,« sagde han til sidst, »nu et Par Maaneder; hun er en uskyldig og meget sædelig Pige; men jeg kender ogsaa min Chef, og — kort sagt, I gjorde bedst i at tage eders Datter her hjem.«

Peder Klausøn takkede vel Majoren for det givne Vink, men saa dog lidt mistroisk til ham og tænkte ved sig selv: »Saaledes snakker de Ræve for de Gæs; enten Ræven eller Ørnen tager min Gaas, kan være mig lige kraftigt.« Dog, det var jo altid sikrest at have Datteren hos sig under umiddelbart Opsyn.

Han takkede desaarsag Majoren for hans velmente Raad og spurgte, hvorledes han bedst skulde afbenytte det.

»Det rigtigste,« svarede denne, »er, at I gaar selv derned og forlanger eders Datter paa en eller anden Grund, som I nu bedst kan ophitte.«

Den gode Peder Klausøn nikkede, saa den brede Hat sank ned og skjulte det halve Ansigt; dernæst rystede han næsten umærkeligt med Hovedet, men sagde intet.

»Hvad I vil gøre, det gør snart!« sagde Majoren, og som opvækket af en Drøm drejede Peder Klausøn sig hurtigt om, gik ind, iførte sig en Stadskofte, ombandt sin Hals med et langt, hvidt

Klæde, hvis befrynsede Ender hang ned til midt paa Brystet, tog en messingknappet ti Kvarter lang Stok i Haanden og vandrede af Sted til Præstegaarden.

Han ankom i Middagslavet. Da han traadte ind i Stuen, sad alle Mand til Bords; øverst Hr. Greven, ved hans højre skøn Sigrid, ved Siderne ti, tolv svenske Officerer og nederst Hans Velærværdighed Hr. Reutze.

Sigrid rejste sig og rødmede af Glæde over at se sin kære Fader, men blegnede straks derpaa ved Tanken om sin Stilling, hvis Farlighed allerede var bleven hende indlysende.

»Ej, ej! Hr. Vært!« sagde Greven og tømte sit Bæger, »skal man se eder her? kommer I for at besøge eders Datter? Hun har været en Smule Patient; men som I nu selv kan overbevise eder om, er hun i ønskelig Bedring.«

Peder Klausøn drejede paa sin Hat og sagde: »Det er mig meget belejligt; thi jeg behøver hende nødvendig paa Gaarden, da Husholdersken og begge Kammerpigerne er blevne syge.«

»Se, se!« smiskede Greven, »naar er den Sygdom paakommet dem?«

»Straks efter at I var rejst!« svarede Forvalteren.

Greven slugte hastig nogle Mundfulde. »Eders Datter,« sagde han, »kan lige saa lidt undværes her, og« — han slængte Skeen og saa stift paa ham — »tror I ikke eders Datter lige saa tryg under min Beskyttelse som under Majorens?«

»Vel det, vel det!« svarede Peder Klausøn; »men det er ej heller derfor, jeg begærer hende; det er ikke for hendes, men for min Skyld, og I vil dog vel ikke, naadige Herre, forholde en Fader hans Barn?«

Greven trak ærgerlig Øjenbrynene ned og sagde: »Ingenlunde, min kære! men hvo skal saa holde Hus her for os og vor Pastor? Vi behøver ogsaa en Husmoder — hvad siger I selv, min vakre Pige?«

Faderen blinkede hemmeligt til hende.

Hun forstod Vinket og mærkede godt Hensigten af hans Komme; maaske bevægedes hun og af Længsel efter en vis anden.

»Dersom eder saa synes, ædle Herre!« sagde hun, »kunde jeg jo paa et Par Dages Tid tage op til Gaarden, og naar alt der er sat i Skik, naar maaske de syge kommer sig eller en anden kan faas, kommer jeg her tilbage.«

»Godt!« svarede Greven smilende, »siden det er eders egen Begæring — eder kan jeg intet nægte. Dog, noget for noget, om Venskab skal holdes: eders Papa bliver her som Gidsel, til vi ser eder igen.«

Peder Klausøns Ansigt formørkedes; han mente, at hans egen Nærværelse paa Billeskov var ogsaa nødvendig; han mente, at hans Ord og Tilsagn nok stod til Troende; men Greven var nu engang af en anden Mening, og den blev altsaa taget til Følge. Datteren blev sendt under Eskorte, og Faderen blev tilbage som Arrestant.

Med en Glæde, der ikke lod sig dølge, modtog Majoren den fra Forføreren saa lykkeligt undslupne Pige, og hendes Fryd ved dette Gensyn lod sig end mindre mistyde af den alt for lykkelige Elsker, der nu paa det nærmeste, forrasket af sit eget Hjerte, ved en Kærlighedserklæring havde handlet lige imod sine ædle og højmodige Grundsætninger. Allerede var hans Arme udstrakte til en Omfavnelse, da han endnu i rette Tid besindede sig og atter lod dem synke.

Men Sigrid, hvem Faderen ved Skilsmissen i Præstegaarden havde erklæret, at hun maatte betragte Majoren som sin Dyds og Æres Frelser, greb dennes Haand og trykkede den med Inderlighed til sine Læber.

Forvirret, kæmpende med sig selv, kunde han næppe sanse at faa Haanden tilbage; men at han ikke indløste den uden et lønligt Tryk og et Kys paa Pi-

gens Pande, det vil man vel tilgive den saare nøjsomme Kriger. At skøn Sigrids Pande blev saa rød, som om den var stukken af en Myg, det vil man vist heller ikke tilregne Majoren, som om han skulde have kysset alt for heftigt; tværtimod, det var næppe, han berørte den jomfruelige Pande. Om mere end Panden rødmede af det favre Ansigt, skal jeg lade være usagt; thi den blufærdige Mø bøjede det straks ned mod den heftigt bølgende Barm.

Med heltemodig Selvovervindelse endte Majoren dette fristende Optrin med at spørge efter Peder Klausøn. Ved dette Spørgsmaal delte sig Pigens Følelser, og den ene Halvdel tog en anden, Datteren værdig, Retning. Hun fortalte med Bekymring, hvad hendes Befrielse havde kostet, og hvor slibrigt Sagerne stod for dem begge.

Majoren lagde Haanden paa den rynkede Pande; men inden det lykkedes ham at udgrunde noget Raad, traadte Peder Klausøn selv ind i Stuen, svedig, pustende, uden Sko og med sønderreven Hat. Han modtoges af Datteren med et Glædesskrig og af Majoren med et Forundringsraab. Saa snart han kom til Aande, fortalte han paa deres gentagne Spørgsmaal, hvorlunde han havde ranzioneret sig selv ved følgende Puds:

Da han betænkte, at Sigrid blot for en Dag eller to var bragt i Sikkerhed, og at en værre Udveksling snart uundgaaeligt vilde finde Sted, besluttede han uden Ophold at flygte til Gaarden for at skaffe baade sig selv og Datteren et tryggere Skjul. Til den Ende bad han om Tilladelse at gaa ud i et vist Ærinde; han fik den, men tillige tvende Soldater til Bevogtning. Da han var kommen uden for Præstegaarden, nærmede han sig den kun et Hundrede Skridt derfra værende Skov, der næsten uafbrudt strakte sig op til Billeskov Have.

»Hvorhen?« raabte Soldaterne.

»Til Buskene,« svarede han rolig.

»Behøves ikke!« sagde den ene, »ekspeder jer, hvor I er!«

Han var da midtvejs imellem Gaarden og Skoven.

»Som I vil,« svarede han; »men høflige Folk vender sig om; det er ikke anstændigt, at I staar saaledes og glor paa mig.«

Uden at sige noget vendte Soldaterne ham Ryggen.

Dette Øjeblik benyttede han til at drage Skoene af og med al mulig Hurtighed at tage Løbet ad Skoven til. Soldaterne mærkede ikke hans Flugt, før han var Skoven paa fem eller seks Spring nær. Vel skreg de nu og sendte deres Kugler efter ham; men den ene gik forbi, og den anden rev blot en stor Lap af hans bredskyggede Hat. Nu kastede de Geværerne og søgte at indhente ham; forgæves! han benyttede det korte Forspring og sit Kendskab til Skoven saa vel, at de snart maatte opgive Jagten for ganske slukørede at melde Obersten det passerede.

»Jeg er kommen,« endte han, »for at frelse min Datter; jeg selv maa opfylde Pligten mod min Herre og blive her, enten Obersten saa vil respektere Sauvegarden eller ikke.«

Majoren rystede paa Hovedet og sagde: »Kender jeg ham ellers ret, kan vi snart vente ham; dersom I derfor ved et Skjul, saa ty derhen med eders Datter! Jeg skal imidlertid, bedre end I selv er i Stand til, varetage eders Pligt og beskytte Gaarden. Naar han mærker, at I ikke er her, tør han maaske give sig tilfreds.«

Peder Klausøn trykkede med taknemmelige Taarer den ædle Krigers Haand og lovede snart at lade ham høre fra sig. Sigrid kastede for sidste Gang sine skønne, taarefyldte Øjne paa den elskede Mand, og han trykkede hende en lille Fingerring i Haanden med de Ord: »Til Erindring, skønne Sigrid! om vi aldrig mere skal se hverandre.«

Han vendte sig hurtig og gik med Haanden for Øjnene ind i sit Værelse. Fader og Datter forsvandt.

Det varede kun faa Minutter, inden Obersten kom farende og spurgte efter begge de flygtede.

Paa Majorens Forsikring, at han ikke vidste, hvor de var, fnøs han af Harme, anraabte mange Tusinde Tylter og Tønder af de sorte Engle, rumsterede og ledte i hver en Krog oppe og nede i Slottet, lod Haven og Skoven og de nærmeste Huse og Byer gennemsøge. Til ingen Nytte, det skønne Bytte var sluppet ham af Hænderne; hun var borte, og hun blev borte; ej engang paa Faderen kunde han nu udøse sin Hævn; men til Majoren saa han længe med mistroiske Blikke.

Dog, efter nogle Dages Forløb fik han andet at tænke paa, da der pludselig kom Ordre til at bryde op og følge Hovedhæren. Den dejlige Sigrids Billede fortrængtes snart af andre, og Majoren var vel den eneste, der med dette uudslettelig indgravet i sit Hjerte forlod Boeløse.

Nu vil vi ogsaa for et Par Aar forlade denne lille By saavel som Oberst, Major og hele den svenske Armé, og først i Aaret 1660, efter at Freden er sluttet, vende tilbage til Skuepladsen for denne sandfærdige Begivenhed.

Og finder vi da den gode Peder Klausøn siddende ganske alene paa en Træbænk under Lindetræet uden for sin Dør i merbemeldte Boeløse. Han ser baade ældre og mere alvorlig og sagtfærdig ud, end da han løb om Kap med de svenske Soldater. Han synes med dyb Sorrig at savne noget, og saa gør flere end han.

Se! ind i Gaarden og lige hen imod ham rider i fuldt Trav tvende Krigere. Den forreste er iført en blaa Kjole og gule Underklæder; hvide Hejrefjedre flagrer fra hans høje Hat — ganske rigtigt! det er vor

svenske Major, det er ham selv; hans Rideknægt er det, som følger ham.

Han springer af Hesten, griber den maalløse Peder Klausøns Haand og siger med hjertelig Glæde:

»God Dag, god Dag! min gamle værdige Ven! Denne Gang kommer jeg ikke som Fjende til det kære lille Boeløse, men i et ret venligt og fredeligt Ærinde — hvor er eders elskværdige Datter? Hvor er min dyrebare Sigrid? Er hun endnu fri, og mindes hun mig? To Hundrede Mil har jeg redet fra mit Hjem for at bejle til den dydige Piges Haand — sig mig, hvad tør jeg haabe?«

Peder Klausøn svarer intet; men han knuger Majorens Haand, og Taarer tindrer i hans Øjne.

»For Guds Skyld!« siger Svensken blegnende, »hvad er der hændet? hvor er Sigrid?«

Peder Klausøn løsriver sin Haand; den frembristende Graad sætter alle hans Ansigtsmuskler i bævende Bevægelse. »Der!« hulker han og peger op til Kirkegaarden.

Da skælver den arme fremmede; med et dybt Hjertesuk udstønner han et ængsteligt: »Død?«

»Ja!« svarer den ynkværdige Fader, »hun længtes efter en Ven, hvem hun aldrig mere ventede at skue i dette Liv; hun hentæredes som et knækket Blomster — for tre Maaneder siden begrov jeg hende ved Moderens Side — eders Ring, Hr. Major! har hun med sig i Graven.«

Og se! den ædle Krigsmand græder, han omfavner Peder Klausøns Hals og kysser ham; han tager begge hans Hænder og trykker dem til sit Bryst — han vender sig, staar til Hest og rider sin Vej; men ikke som han kom, munter og rask; nej, Fod for Fod skrider Hesten ud af Gaarden; han selv sidder med nedbøjet Hoved og begge Hænderne paa

Sadelknappen — Rideknægten følger ham langsomt efter og tørrer sine Øjne.

Men Peder Klausøn løfter sine Øjne og sine foldede Hænder mod Himmelen, lader dem atter synke, sukker, vender sig og gaar ind i sit sørgelige Hus.

Den døve Mand og den blinde Kone.

Paa en Rejse gennem det sydlige Frankrig — (har en af mine Venner fortalt mig) — kom jeg en Aften til en lille pæn Landsbykro. Værten, en smuk Mand paa de fyrretyve, tog imod mig i Døren. Et Ar, som delte det højre Øjenbryn; et andet ved den venstre Mundvig, der ellers ikke vanheldede Ansigtet, men gav det kun et skælmsk Anstrøg; Æreslegionens Kors, og mere end alt dette — hele Holdningen viste, at jeg havde en forhenværende Kriger for mig.

Han førte mig ind i Dagligstuen med mange Undskyldninger, fordi han ikke straks kunde anvise mig andet Værelse.

»Om en lille halv Time,« lagde han til, »vil en rejsende tage bort; imidlertid beder jeg Dem tage til Takke med mit og min Kones Selskab.«

Med disse Ord viste han paa en meget smuk og velklædt Brunette, der lod til at være i sine bedste Aar. Hun rejste sig fra en Lænestol og hilste; men jeg bemærkede, at hendes Øjekast gled hen forbi mig.

»For at forebygge en Konfusion,« sagde nu Værten, »vil jeg straks underrette Dem om, at De har to Invalider for Dem; jeg er stokdøv, min Herre! og min lille der er blind. De vil derfor behage at give hende direkte Deres Ordrer eller ogsaa at nedskrive dem paa denne Tavle.«

Jeg studsede og ytrede i et Par Ord min Deltagelse.

»Jeg ser paa Deres Ansigt,« sagde han smilende, »hvad De siger; men De maa ikke beklage os! vi føler i den Henseende intet Savn; begge har vi to Ører og to Øjne, det er eet til hver, og det er jo ogsaa nok for Ægtefolk, der er moitié (halvt) om alle Ting.«

Den vakre Kone nikkede med et ømt og yndigt Smil; hendes matte Øjne stirrede hen ad den Kant, hvorfra de kære Toner lød.

Et nydeligt halvvoksent Pigebarn kom nu ind i Stuen med en Presenterbakke og bad om en af de fremmedes Regning.

»Deres Datter?« spurgte jeg — Moderen med Ord og Faderen ved Tegn. Begge bejaede, og han lagde til: »Saadanne har jeg seks, min Herre! og dem er min J o s e p h a og jeg ogsaa lige gode om.«

Han lo, og hans J o s e p h a smilede endnu ømmere og yndigere end før.

Min muntre Vært skrev Regningen op og leverede sin Datter. Denne gik, og en mindre Dreng kom ind.

»V i c t o r!« kaldte Værtinden (der, som alle blinde, kendte Folk paa Gangen), »kom og led mig ud i Fadeburet!«

Drengen løb straks til, tog Moderens Haand, svajede den frem og tilbage og begyndte at danse af Sted med hende.

»Stille, du Vildkat!« skændte hun. Knøsen kyssede Haanden, lagde sin Kind kælende op til hendes Arm og gik saa taalig som et Lam.

»Dejlige Børn, De har, min Herre!« skrev jeg, da de var gaaede; han smilede med Faderstolthed, og et Par Taarer traadte i hans fyrige, brune Øjne.

»Ja, ja!« vedblev jeg, »Æblet ligger ikke langt fra Stammen; men à propos, det forekommer mig, at Deres Kone har en ganske fremmed Udtale, taler Fransk — jeg kunde næsten sige — som en Spanierinde.«

»Meget rigtigt!« gentog han flere Gange og nik-

kede hurtigt dertil — »meget rigtigt! hun er ogsaa en Erobring fra Spanien; jeg beholdt mere af Landet end min Kejser — har været!« lagde han sukkende til.

»Ja, min Herre! denne Kone er min skønneste Trofæ! disse her« — han pegede paa sine Ar— »og en halv Snes andre paa Kroppen og dette« — han trykkede Ridderkorset med Inderlighed til sit Bryst — »en egenhændig Gave af — De er jo vist en Udlænding?«

»En Dansk!« svarede jeg.

»Vel, vel!« vedblev han, »dette har den store Napoleons Heltehaand selv overrakt mig paa Friedlands blodige Sletter. Alle disse er kære Erindringer — menneskelige Souvenirs; men min Josepha, hun er en Guds Gave!«

Han foldede Hænderne over sit Bryst, og Glædes og Taknemmeligheds Taarer trillede ned over hans solbrændte Kinder.

»De sætter ikke alene mit Hjerte, men ogsaa min Nysgerrighed i Bevægelse,« skrev jeg, »og dersom det ikke var ubeskedent af en fremmed, saa vilde jeg gerne have erfaret, hvorledes en af den store Kejsers tapre Soldater har indflettet denne yndige Myrtekvist mellem sine Laurbær!«

Paa den artige Franskmand forfejler en Artighed aldrig sin Virkning, og min Tiltale indeholdt en tredobbelt — jeg tror næsten, at den til hans kære Napoleon havde en lige saa stor som den til hans kære Josepha.

»Naar de andre rejsende er borte,« svarede han, — »der er ogsaa et Par Liljer iblandt« — her skottede han til Døren og drejede Munden nedad med et spodsk Smil — »Trokaderokarle! naar vi bliver ene, skal jeg med Fornøjelse meddele Dem mit Eventyr.«

»Tobaksrøg ulejliger Dem dog ikke?« spurgte min krigerske Ven, da de fremmede var paa Døren.

»Ingenlunde!« svarede jeg, »jeg ryger gerne selv.«

»Saa meget bedre!« raabte han, »for naar jeg skal fortælle om mine Felttog, maa jeg ogsaa have min Feltpibe i Munden.«

Med disse Ord fremtog han af et Skab et lille Chagrins Futteral, der indeholdt en Stump Lerpibe, næppe et Spand lang. Han stoppede denne til sig selv, en Tyrkepibe til mig. Begge blev tændte, Børnene viste bort og Stole satte hen foran hans Josephas.

Vi tog Sæde, han lige over for mig og med Siden til sin smukke, blinde Hustru, hvem han klappede under Hagen og først tiltalede saaledes:

»Maman! den fremmede Herre ønsker at høre vor Historie, og saa maa du, min søde Krigskammerat! ogsaa være til Stede. Ja! min Herre!« vedblev han, henvendende sig til mig, »den stakkels lille Kone har ogsaa været i Ilden, ret i Ilden; derom vidner disse blinde Øjne.«

Han bøjede sig over til hende og kyssede ømt først det ene, saa det andet, medens et Par Taarer nedrandt over begges Kinder. Hans venstre Haand forblev herefter under hele Fortællingen hvilende mellem begge Josephas, og med den højre gestikulerede han, tog Piben nu og da af Munden og brugte samme snart som Sabel, snart som Bøsse og snart som Bajonet.

»Det var i Aaret 1808,« begyndte han, »at den franske Ørn første Gang svingede sig op over de pyrenæiske Alper; muntre fulgte vi dens Flugt og anede ikke, at den lumske Død lurede i hver en Dal paa denne yndige Halvø. Men hvorfor skulde jeg sværte min Josephas Landsmænd? De er gode, saa længe de maa være det; men Munkenes Prædikener, min Herre! er det samme for dem som Brændevin for Tysken; det er disse gerrige Dagdrivere, der gør dem galne, det er denne uforbederlige Yngel, Napoleon har at takke for al sin Ulykke. Havde han haft de tre Hundrede Tusinde tapre Krigere, de her lod

hænge, brænde, snigmyrde og forgifte, havde han haft dem i Rusland — men dette hører nu ikke til min Historie. Altsaa, det første Blod var rundet i Madrids Gader; Ørnen udspilede sin Klo; Spanien var okkuperet; men nu skulde det ogsaa erobres.

Mit Korps marcherede mod Syden. Endnu kendte vi ikke Folket eller denne Krigs Natur; vi ansaa Mytteriet i Hovedstaden for et tilfældigt Pøbelopløb, der ingen betydelige Følger vilde have. Sorgløse drog vi ind i la Mancha, den udødelige Cervantes's Provins. Mit Kompagni blev netop indkvarteret i Tobosa; vi drog frem under Spøg og Latter; enhver Bonde, vi mødte, hilste vi med et »bon jour, Sancho!« og alle Fruentimmer hed for os Dulcinea eller Maritorno. Men vor Skæmt blev ikke besvaret; man modtog os koldt, med mørke og ildevarslende Blik; vi mærkede straks, at vi ikke var velkomne Gæster.

Jeg fik mit Logis i en anselig Avlsgaard, der laa et Par Bøsseskud fra Byen; jeg og to simple Soldater — thi jeg maa sige Dem, min Herre! jeg var dengang Sergent-Major ved det 42de Linieregiment, et af de skønneste, min Herre! i den store Armé. Nu vel! min Vært var en Mand over Bondestanden, i sine bedste Aar, en smuk Mand, stor, martialsk, men tilbageholdende, stolt som alle hans Landsmænd. Andet ondt vil jeg ikke sige ham paa; thi han var min Josephas Fader.«

Her kyssede han sin Kones Haand; hun sukkede dybt, og et Par Taarer stjal sig ned under hendes lange, mørke Øjenhaar.

»Hans Fejl — om jeg maa kalde den saa — var hans alt for store Patriotisme, der ytrede sig i det vildeste Had til min Nation og dens store Kejser. Hans Mund sagde vel intet; men hans Blik, hans hele Aasyn desto mere.

Alligevel behandlede han os med en vis alvorlig Høflighed, og aldeles intet havde vi at udsætte paa

Beværtningen: Spise og Drikke var udsøgt, vore Værelser var endog ualmindelig smukke; jeg havde et for mig alene, hvorfra der var Udgang til en stor og dejlig Have. Jeg afbenyttede denne saa ofte som muligt, fordi jeg næsten altid var sikker paa her at træffe vor Værts Datter, den smukke Josepha. Ikke fordi jeg jo ogsaa kunde tale med hende ved Bordet; men De ved nok, min Herre! med en smuk Pige taler man bedst under fire Øjne, allerhelst naar man ikke er Sproget mægtig — hvilket var Tilfældet med mig — thi da kan Øjnene lettest hjælpe Tungen.

Saaledes gik det den dejlige Spanierinde og mig; i andres Nærværelse kunde vi slet ikke faa vort Hjertes Mening frem enten gennem Munden eller Øjet; men i Enrum, især i et vist dunkelt og lønligt Jasminlysthus, gik det straks meget flydende — ikke fra Tungen; thi den gik snart i Staa eller talede om ganske ligegyldige Ting; men Øjnene kom rent ud med Sproget. Og ved deres Hjælp kom ogsaa Tungen omsider i Gang. Kort at fortælle, jeg havde ikke været tre Dage i Joseph Leos Hus, førend hans Datters dejlige Øjne betroede mine, at jeg ikke var hende ligegyldig, og mine gjorde hendes en lignende Tilstaaelse; efter otte Dages Forløb sagde vore Tunger det samme.

Besynderligt nok, at vi først derefter begyndte at anstille Betragtninger over Følgerne af denne vor Kærlighed, og de var i Sandhed ikke de behageligste; jeg, en omflakkende Kriger, i Dag her, i Morgen der, snart i Syden, snart i Norden, og overalt efter rimelig Beregning bestemt til at dø en tidlig Død paa Ærens Seng og med mit Blod — som hundrede Tusinde andre — at besegle den store Kejsers og den store Nations Hæder og Lykke; hun, en Spanierinde, eneste Datter af en Mand, der med næsten alle hans Landsmænd delte Hadet mod alt Fransk — hvad skulde Enden herpaa vorde? Ja, havde min Kærlighed blot været et almindeligt Soldatereventyr! men

intet mindre; jeg elskede min Josepha med Oprigtighed, og jeg følte, hvad jeg skyldte det stakkels Barn, der, blindt hen følgende sine Følelser, havde kastet sig i mine Arme.

Men hvad var nu at gøre? Alle disse fornuftige Betænkninger kom bagefter, og den antændte Brand stod ikke mere til at slukke. Hvad gjorde vi da? Det, som alle Daarer gør, naar de har begaaet en dum Streg, vi overlod Udfaldet til Tiden, der gør saa mange krogede Ting rette og sætter Taaberne paa samme Hylde som de vise.

En Nat, da vi som sædvanlig mødtes i Haven, var Josepha mere mørk og nedslagen, end hun plejede; hendes Skriftefader havde trængt heftig ind paa hende for at erfare noget om vor Forstaaelse; men dreven af en dunkel Anelse havde hun standhaftigen nægtet og fortiet alt. Herover gjorde hun sig nu ængstende Skrupler; thi det er jo ufravigelig Pligt for alle rettroende Katolikker intet at holde skjult for deres Sjælesørgere. Vi franske Soldater, Revolutionens Børn, tog ikke den Ting saa strengt; Napoleon var vores Pave, og Absolution modtog vi af Fjendehaand tidlig eller silde paa Valpladsen. Jeg stræbte derfor at berolige hendes ømme Samvittighed og besvor hende at holde vor Kærlighed hemmelig og ikke at røbe det mindste derom for noget Menneske. Hun lovede det og forlod mig med et lettere Hjerte.

Men næste Nat var hendes Ængstelighed vendt tilbage med forøget Styrke.

»Robert!« sagde hun, idet hun med Heftighed sluttede mig i sine Arme, »min Fader har sikkert ogsaa mærket noget; men hans Opførsel sætter mig baade i Frygt og Forundring; thi han giver ikke utydelig at forstaa, at dette Forhold behager ham — ham, jeg saa mange Hundrede Gange har hørt forbande dine Landsmænd. Robert! Robert! ak, gid jeg aldrig havde set dig! der forestaar dig vist

en Ulykke, og jeg skal dele den med dig, om jeg end ikke kan afværge den.«

Jeg sluttede den elskede Pige i mine Arme og søgte med paatagen Rolighed at bortjage hendes Bekymringer og stille hende tilfreds. Det lykkedes mig kun halvt; ved Afskeden formanede hun mig til Forsigtighed og Opmærksomhed, da man aldrig kunde vide, hvad hendes Landsmænd havde i Sinde. Jeg fulgte hendes Raad og saa endnu samme Nat tvende mistænkelige Skikkelser liste sig ud af Huset.

Dagen derefter overraskede jeg paa en Spadseregang i den nærliggende Olivenskov min Josephas Fader i en ivrig Samtale med Familiens Skriftefader — hvem jeg allerede godt kendte — og en anden Munk. Jeg hørte ikke, hvad de sagde; men saa snart de blev mig var, gik begge Munkene bort; kun min Vært blev tilbage og fulgte mig hjem under en trohjertig Passiar om ganske ligegyldige Ting.

Paafølgende Aften var han ved Bordet ualmindelig oprømt, tømte flittig sit Glas og nødte mig og mine Kammerater til at drikke mer, end vi plejede. Dette gjorde mig noget mistænkelig. Jeg gjorde Tegn til dem, for at de skulde holde Maade; men de forstod mig ikke eller vilde ikke forstaa mig og blev ved at gøre Værten Besked.

Selv holdt jeg Maade og sørgede for, at jeg ikke skulde drikke Samlingen bort. Men mine Vaabenbrødre blev stedse mere og mere oprømte, begyndte at skvadronere og synge. De jublede over Spaniens nærforestaaende Indlemmelse i det store Rige, og Joseph Leo jublede med.

Omsider sagde vi Godnat, han med et betydningsfuldt Smil, de andre med stammende Tunger og jeg med voksende Mistænksomhed.

Da jeg var kommen paa mit Værelse og overtænkte vor Værts Opførsel, bestyrkedes jeg end mere i min Formodning om, at et hemmeligt Anslag maatte være i Værk. Jeg foresatte mig næste Morgen at gaa

ind til Byen og advare min Chef, der saavel som hele Kompagniet hidtil havde levet i sorgløs Tryghed. Selv kunde jeg ikke sove; der anede mig noget.

Mekanisk spændte jeg mit Sidegevær om, stak en Pistol til mig og gik ud i Jasminløvhytten, hvor jeg ventede Josepha. Jeg sad her vel en halv Time; hun kom ikke; det var over Midnat. Jeg blev ængstelig og vilde just gaa hen og se til mine Kammerater, der sov i en Sidefløj af Gaarden, da Josepha kom hurtig som et Vindpust og kastede sig, skælvende som et Løv og med bankende Hjerte, op til mit Bryst.

»Red dig! Robert! red dig!« hviskede hun i den højeste Grad af Angst; »man vil myrde eder alle sammen. Hele Landet staar op imod eder; paa een Gang skal det alle Vegne bryde løs, naar, ved jeg ikke; men snart sker det, maaske i denne Nat. Robert! Robert! for at frelse dig forraader jeg en Hemmelighed, som vel ingen har betroet mig, men hvori dog min egen Fader er medvidende — fly! fly! og lad mig saa vorde et Offer for min Kærlighed til dig!«

»Josepha!« sagde jeg, »vil du sætte dit eget Liv til for at frelse mit? Hvorledes skulde jeg da forlade dig? Skulde jeg fly og lade dig tilbage blandt dine hævntørstende Landsmænd? Nej, dersom du ikke følger mig, saa vil jeg blive her og vente min Skæbne.«

Hun omfavnede mig med Heftighed og svarede:

»Robert! jeg er din! jeg følger dig i Livet og i Døden; men lad os ile, min elskede! thi Livet og Døden hænger af et Øjeblik.«

»Først,« sagde jeg, »maa jeg vække mine Kammerater og tage dem med; thi at forlade dem det forbyder mig Ære og Pligt. Dog maaske er ej heller Faren saa nær og saa stor, som du forestiller dig — hvad ved du om dine Landsmænds Anslag?«

»I Morges,« fortalte hun, »saa jeg vor Skriftefader og en anden gejstlig Herre skyndsomt snige sig fra Lunden ind gennem en Bagdør, og medens jeg

endnu stod og grublede over Hensigten af dette hemmelige Besøg, hørte jeg flere Fodtrin nærme sig det Værelse, hvori jeg befandt mig. Det var, som om en lønlig Stemme tilhviskede mig, at jeg skulde søge Skjul i det store Hjørneskab for derfra at belure deres Samtale. Begge Paterne traadte ind — min Fader med dem. Ak! Robert! sværg mig til, at du ikke vil hævne dig paa din Josephas Fader! og at du vil gøre alt for at redde ham, om han nogen Sinde skulde komme i din eller dine Kammeraters Vold!«

Jeg svor.

»For din Skyld synder jeg mod ham og mit Fødeland! men jeg kan ikke tie, naar Sværdet hænger i et Haar over dit Hoved. De talte om, hvorledes den store Plan, at myrde alle Franskmænd paa een Gang, nu var sin Udførelse nær, hvorledes de indviede gik nu omkring over hele Spanien for at underrette alle Husfædre om, hvad de havde at gøre, samt betegnede de forskellige Dødsmaader, hver især skulde anvende. Med Forfærdelse hørte jeg dette og mere, blandet med de grueligste Forbandelser over eder og Jubel over eders nærforestaaende Undergang. Kun Tiden omtalte de ikke; men den kan ikke være fjern, og jeg frygter saare, at Slaget skal ske i denne Nat.«

Saaledes talte hun med stedse stigende Angst og Bævelse.

»Gaa, min frelsende Engel!« tog jeg Ordet, »gaa, det snareste og forsigtigste du kan, og hent, hvad du anser for nødvendigt paa vor Flugt! imidlertid henter jeg mine sovende Soldater.«

Hun viste mig en liden Bylt og svarede: »Her har jeg allerede alt.«

»Saa bliv her, kæreste Josepha! til jeg kommer igen« — sagde jeg og ilede med bevingede Fjed gennem Haven og over Gaarden hen til mine Kammeraters Værelse.

Døren stod paa Klem — jeg saa Lys derinde og hørte hviskende Stemmer, som ikke var deres.

»Godt truffet!« sagde en, »deres Kættersjæle er allerede Halvvejen til Helvede, begge Hundene er saa døde som Sten.«

»Og nu af Sted!« sagde den anden, »til Sergentens Værelse, at han snart kan komme til at indhente dem.«

Haaret rejste sig paa mit Hoved, Hævn og Vrede stormede i mit Bryst. Jeg keg gennem Sprækken, der stod tvende Munke — den ene, Husets Skriftefader, med Lygte i den ene, en blodig Dolk i den anden Haand — mine stakkels Vaabenfæller laa foran dem i Sengen med dødblege Ansigter.

Jeg trak min Kaarde, stødte Døren op, og i to Sekunder laa begge Morderne for mine Fødder rallende og væltende sig i deres Blod. Lygten faldt til Gulvet, men Lyset brændte endnu; jeg greb den og for tilbage til J o s e p h a.

»Kom!« sagde jeg, »kom, min elskede! her er intet Øjeblik at spilde. Vi maa ile ind til Byen for at bringe Kompagniet paa Benene.«

Krampagtig klyngede hun sig til mig. Vi steg over Havemuren og tog Vejen ad T o b o s a til. Ingen af os talede et Ord.

Vi var ikke komne den halve Vej, før det med eet begyndte at blive lyst i Byen; fra flere Vinduer saa vi det glimte gennem Mørket, og snart farvedes Himmelen ovenover af et rødligt Skær. Jeg standsede.

»Hvad betyder dette? her maa Komplottet være opdaget og Kompagniet allerede paa Benene — af Sted! jeg hører Raaben og Larmen.«

»Og jeg Syngen,« sagde J o s e p h a, »ah!« lagde hun hurtig til og knugede sig fast om min Arm, »det er Spansk, de synger — det er en Nationalmelodi, som jeg vel kender.«

»Saa er alt forbi!« raabte jeg, »og Forræderne har sejret.«

I det samme hørte vi rappe Fodtrin som af hurtigt løbende nærme sig paa Vejen hen mod det Sted, hvor vi stod. Vi sprang til Side og bag ved en Busk.

»Ud til Leo og Locles og de andre!« raabte en aandepustende og paa Spansk, »lad os se, hvad de der har bestilt.«

»Og om de har gjort det saa godt som vi!« stønnede en anden, »ikke en af det hele Kompagni maa undslippe!«

Her havde jeg i et Øjeblik faaet mer end nok at vide.

»Josepha!« sagde jeg og slap hendes dirrende Haand, »du hører selv, at dine grusomme Landsmænd har dræbt alle mine brave Kammerater, mig venter den samme Skæbne, skil dig fra det ulykkelige Slagtoffer, mens det endnu er Tid, og frels dig selv! gaa! forlad mig!«

»Aldrig!« raabte den ædle Pige, kastede begge Arme om min Hals og klyngede sig med mere end kvindelig Styrke op til mig.

»Du elskelige Væsen!« sagde jeg og kyssede hendes glødende Pande, »saa bliv da, bliv hos mig, siden jeg er dig kærere end Livet; ak, hvor gerne vilde jeg nu bevare baade dit og mit — men hvorhen? og i Mørket? paa ubekendte Veje? Hovedkvarteret er ti Mil borte — og overalt, om nu denne Mordnat strækker sig over den ganske Halvø og jeg maaske er den eneste levende Franskmand i denne store Mordergrube?«

»Vi er to!« sagde den velsignede Pige, »jeg er ikke mere Spanierinde, jeg frasiger mig Fødeland, Slægt og Hjem. Du er min eneste Slægtning, min eneste Ven, og hvor du er, Robert! der er mit Hjem.«

Mine Taarer strømmede af uendelig Kærlighed, af inderlig Medynk med det dyrebare Væsen, der saaledes elskede mig over alle Ting, ja mig alene af alt.

Jeg saa til Jorden, nedtrykket af en hidtil ukendt vidunderlig frydblandet Smerte. Jeg tog hende paa mit Skød og hældede mit Hoved ned til hendes trofaste Bryst og tænkte: ak! gid vi nu sad saaledes ved Durances fredelige Bredder i min fædrene Hytte! Hun anede mit Ønske; thi hun spurgte sødt hviskende:

»Hvor langt, min eneste! er der til Grænsen mellem dit og mit Fædreland?«

»Hundrede Mil,« svarede jeg dybt sukkende.

Hun gøs.

»R o b e r t !« sagde hun, »jeg ved en lønlig Klippehule hist oppe mellem Bjergene; lad os ty derhen! Jeg vil skjule dig der, gaa ud om Dagen og bringe dig Føde og Underretning om dine Landsmænds Skæbne. Kom, søde R o b e r t ! den hellige Jomfru kan endnu forbarme sig over os.«

Vi gik. Besværlig, frygtelig var vor Vandring; Lyset i vor Lygte var udbrændt; vi maatte arbejde os møjsommelig frem gennem Tykninger, Bakker og Dale, og over mangen en brusende Skovbæk maatte jeg bære min kære Vejviserinde. Bag ved os hørte vi Banditternes Sang og vilde Jubelraab, Staalgny og Glædesskud. Lys funklede fra hundrede adspredte Steder, og flammende Fakkelskin bølgede bag ved og paa begge Sider; kun foran os laa, i skummelt, truende Mørke, den høje, skovgroede Bjergaas, over hvilken Stjernerne mat tindrende syntes at vinke ad os.

Det blev Morgen, inden vi naaede Rygningen af den forreste Bjergrad. Vi standsede paa en aaben Slette og saa os rundt omkring.

»Hisset!« raabte J o s e p h a og pegede ned i en skummel Dal, »hisset maa vort Fristed ligge; jeg kender det paa Vandfaldet og de to store Akacier. Der, min R o b e r t ! er vi for det første aldeles trygge; ingen kender Hulen uden jeg og den gamle Hyrde, som nu mer end i et helt Aar ikke har forladt Huset. Priset være den velsignede Jomfru og Santa Theodosia!

Men først, min kæreste! en Hjertestyrkning paa Nattens Angst og Møje!«

Med disse Ord aabnede hun sin Bylt, satte sig ned, bredte et Klæde over sit Skød og lagde derpaa Brød og Figener. Vi spiste og glemte for nogle Øjeblikke ved hverandres Side den urofulde Verden der nedenunder os. Som den skibbrudne, der har frelst sig op paa et Klippestykke i Havet, hører fra sit sikre Standpunkt paa Stormens Hylen og Bølgernes Torden i Dybet, saaledes lyttede vi sorgløse til Bøssernes Knalden og Klokkernes Ringen paa la Manchas Sletter. Vi forekom os selv som de tvende eneste overblevne fra en alt ødelæggende Syndflod, som de eneste levende af en hel Menneskeslægt, der nu blev ringet til Graven.

Da vi havde fuldendt vort tarvelige Maaltid, steg vi Haand i Haand ned ad den inderste Side af Bjerget for at naa den forønskede Hule. Tidt sank vi ned i Kløfter og hildede os mellem Rankevækster, hvorfra min Kaarde maatte aabne os Udgang; men de to højtstaaende Akacier bragte os altid igen paa det rette Spor.

Omsider naaede vi det forønskede Asyl; der var en snæver Huling, der gik — uvist hvor langt — ind i Fjeldet; ud fra den sprang en liden Kilde. Vi undersøgte den, saa vidt Lysningen vilde række, og fandt den rummelig nok for tvende; vi samlede udenfor Løv og Mos og beredte os derinde et Leje, paa hvilket vi første Gang indsov i hinandens Arme.

Det var højt op paa Formiddagen, da vi vaagnede. Josepha vilde nu liste sig hjem saa ubemærket som muligt og ved næste Nats Frembrud komme tilbage med Levnedsmidler og Oplysninger om det skete og om, hvor vidt der endnu maatte være Franske tilbage, hos hvem vi derefter kunde søge Tilflugt.

Ikke uden ængstende Følelser slap jeg den kære Pige af min Favn; men hun løsrev sig kækt og tillids-

fuldt. Hun var virkelig nu modigere end jeg, end Soldaten; i det mindste var hendes Haab frejdigere og hendes Tro paa Forsynet større end min.

Hvilken langsommelig Dag, min Herre! tilbragte jeg i dette mit ensomme Fængsel! hvor skjalv jeg for min dyrebare J o s e p h a, at hendes Flugt med mig skulde være røbet og hun selv falden som et Offer for hendes blodtørstige Landsmænds grænseløse Hævngerrighed! — Solen gik ned — det blev mørkere og mørkere uden for mig — det blev endnu mørkere i min Sjæl. Omsider kom hun, lig en til Livet opvækkende Engel. Foruden Forfriskninger medbragte hun Lys og Fyrtøj. Hun kastede alt ned ved mig og sank i mine udbredte Arme.

Da Gensynets første Henrykkelse var sagtnet, slog vi Ild, tændte Lyset og forføjede os til et endnu bekvemmere Sted længere inde i Hulen. Her lejrede vi os nu, og jeg spiste og drak med Begærlighed. J o s e p h a tog et Par Mundfulde og nippede til Bægeret, men betragtede mig med glædestraalende Øjne og smilede over min Graadighed.

Da Hunger og Tørst var stillet, lagde hun Armen om min Skulder og fortalte: I Tumulten havde man slet ikke savnet hende, men sidenefter mig desto mere. Hendes Fader, der hele Natten havde været virksom paa andre Steder og havde overladt mit og mine Kammeraters Mord til de tvende Munke, kom først hjem ved Middagstid. Han saa i mit Værelse og fandt det tomt; han ilede ind i de andres og fandt der baade Soldaterne og Munkene — alle fire døde.

Han maatte have anet, hvorledes det var tilgaaet, og hvo de sidstes Banemand monne være; thi han begyndte mistænkelig og harmfuld at udfritte sin Datter. Men med kvindelig Snildhed og mandelig Fasthed vidste hun at slippe vel fra denne farlige Inkvisition; hvad hende angik, lod baade Faderen og de andre tilstedeværende at være fuldkommen beroligede; men efter mig blev straks forskellige Hobe paa

fire og fire udsendte. Af mit Kompagni, der laa i T o b o s a, var ikke en eneste Mand undsluppen; men hvor vidt Myrderiet for Resten havde strakt sig — dette havde hun endnu ikke været i Stand til at erfare.

For ej at vække Mistanke om, at hun vidste mit Skjul, maatte J o s e p h a forlade mig længe før Dag og stræbe at være hjemme, før Morgenlyset begyndte at gry. Atten evig lange Timer tilbragte jeg atter i sørgelig Ensomhed. Først da Midnattens Maane kastede sit blege Skær ind i Aabningen af min Hule, vendte hun tilbage til sin længselsfulde Ven. Denne Gang bragte hun trøstende Efterretninger; det blodige Komplot var de allerfleste Steder røbet eller opdaget saa betids, at mine Landsmænd kunde tage betryggende Forholdsregler.

Morderne grebes, dræbtes eller adspredte sig; kun enkelte Franske blev myrdede; men de øvrige koncentrerede sig desto mere, indkaldte deres Forposter og Udvagter eller forstærkede dem; kort at fortælle, T o b o s a var en af de faa Byer, hvor den infernalske (djævelske) Plan saa fuldkomment lykkedes. Slutteligen havde hun ogsaa erfaret, at den Division, hvortil mit Regiment hørte, havde taget en fast Stilling to til tre Mil borte paa hin Side Bjergene. Didhen besluttede vi med næste Dagslys at tage vor Tilflugt. Men Skæbnen havde besluttet det anderledes.

Jeg vaagnede i Dagbrækningen; J o s e p h a sov endnu trygt ved min Side. Sagtelig kyssede jeg hendes Kind og rejste mig for at se, om intet Tegn paa mine Landsmænds Nærmelse skulde lade sig til Syne. Jeg gik uden for Hulen. Sletten og alle Dale var endnu skjulte i Morgenduggen; kun Bjergskovens Kroner ragede frem af det hvide Taagehav. Solen bebudede sit Komme ved Purpurglorien i Østen. Mit Hjerte blev inderlig bevæget; min Sjæl opløftede sig, og gennemstrømmet af Følelser, der ellers er fremmede i Felten, faldt jeg paa Knæ for at bede til den, der skabte Solen, J o s e p h a og mig.

Styrket og glædet ved Bønnen vilde jeg rejse mig op og vende tilbage til Hulen, da jeg blev reven bagover af flere kraftige Hænder og bunden — jeg var i mine Fjenders Vold. En skrækkelig Overgang, min kære Herre! Seks vilde Skikkelser omringede mig med Haanlatter, Spot og Forbandelser, iblandt dem min Josephas Fader.

»Morder! Røver!« skreg han, »hvor har du gjort af min Datter?«

Jeg tav; jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare, om jeg skulde røbe hendes Skjul eller ej, dog jeg valgte det sidste; thi jeg maa bekende, jeg frygtede for hendes Liv — mit eget ansaa jeg med god Grund som fortabt og beredte mig paa at dø med en fransk Soldats Standhaftighed.

»Gør med mig,« svarede jeg, »hvad eders blinde Had indskyder eder; men forgrib eder ikke mod eders eget Kød og Blod! Hvad kommer Josepha mig ved? Savner I hende, maa I søge hende andensteds; I har vel selv unge Karle, som en Pige kan faa Lyst til.«

Jeg lyttede, om hun endnu sov; jo! det var ganske stille i Hulen, hvis Indgang skjultes af tykke Myrtebuske.

»Du kætterske Pigetyv!« raabte han igen, »saaledes slipper du ikke; bekend eller dø!«

Han satte mig en Dolk paa Brystet.

»Stød til!« sagde jeg rolig — »dog holdt! endnu et Ord: om jeg nu siger eder, hvor Josepha er, vil I saa tilgive hende og lade mig bøde for os begge?

»Franske Hund,« svarede han, »jeg er ingen Barnemorder; hende skænker jeg Livet.«

»Men vi ikke,« hørte jeg det hviske bag ved mig.

Nu var jeg ganske bestemt paa ikke at røbe hende, blot hun ikke skulde røbe sig selv.

»Josepha,« sagde jeg, »har vel haft en Slags Godhed for mig; men jeg har ikke set hende, siden jeg flyede eders Hus. Da jeg mærkede Uraad, tog jeg

Afsked med hende; hun var meget bedrøvet og sagde, at hun vilde gøre en Fodvandring til hendes Tante i et Kloster, hvis Navn I selv maa vide; der kan I vel finde hende.«

Denne Nødløgn gjorde et behageligt Indtryk paa den barske Leo; hans mørke Aasyn opklaredes noget, og han forlod os skyndsomt med den trøstelige Formaning til mine øvrige Vogtere:

»Gør det kort, og pin ham ikke for længe! han er dog ikke værre end hans øvrige Stalbrødre.«

Nu begyndte en Raadslagning, hvorved jeg vel kunde bare mig for at le. En vilde have mig hængt straks ved Hovedet, en anden ved Benene, den tredje forbedrede denne Dødsmaade saaledes, at jeg skulde hænge med Hovedet i en Myretue for — som han sagde — at more dem med mine Grimasser. Den fjerde vilde have mig flække midt igennem i to Dele ved Hjælp af tvende sammenbøjede Grene; men den femtes Forslag vandt omsider enstemmigt Bifald.

»Longa,« sagde han, »staar med sine Guerillер inde i Bjergene, næppe en Mil herfra. Jeg var hos ham i Gaar og hørte, at han i Dag tidlig vilde være i Tuestadalen. Der skal holdes en lille fornøjelig Autodafé; de fører seks franske Kættere med dem, som skal brændes levende; lad nu denne være den syvende og bidrage med sin fordømte Krop til at forherlige Festen!«

Ifølge denne kærlige Beslutning, som Forsynet til min Frelse maa have indskudt Umennesket, førte de mig nu med bagbundne Hænder hen til det antydede Sted. Jeg kastede lønligen et Blik om til Hulen og tilsukkede den sovende Engel et smerteligt Farvel.

Vor Vej faldt besværlig, ofte op ad stejle Klipper, atter nedad, snart til den ene og snart til den anden Side, saa at det blev høj Middag, inden vi naaede til den frygtelige Dødens Dal.

Hvilken Scene fremviste sig her! Et Hundrede eller flere Spaniere laa, gik eller stod paa den dunkle

Skovslette, med deres lange Bøsser i Armen og Papir-Cigaren i Munden. Midt imellem dem laa ni af mine ulykkelige Landsmænd koblede til hverandre. L o n g a, den skrækkelige Menneskeslagter L o n g a, stod foran dem, lænende sig paa Kaardefæstet, og betragtede dem med et skummelt, dødbebudende Smil.

Saa snart Hoben blev os var, istemte den et Glædesbrøl, der besvaredes af mine Førere med et lignende. Jeg blev slængt hen til mine Kammerater. Nu først bemærkede jeg, at der inde i Kredsen var oprejst ni smaa Baal af tørre, raadne og grønne Grene; det sidste viste mig de nedhængende friske Blade, og jeg kunde heraf slutte mig til vore forlængede Pinsler.

Da mine Førere havde aflagt Beretning mig angaaende til Guerillachefen, sagde denne: »Gesvindt, Børn! red ogsaa en varm Seng op til denne Kryster; thi om fem Minutter tager Komedien sin Begyndelse. Muntert! vi har endnu en lang March at fuldende, inden Solen gaar ned.«

At dø paa Valpladsen, min Herre! falde for ærlig Soldaterhaand — det er intet, det gaar som en Dans; men at henrettes som en Forbryder, at massakreres af fejge Keltringer, af Skovrøvere og Galejkandidater — det er Helvedes Pine for en honnet Krigsmand. Tragedien begyndte; mine ni Landsmænd blev bundne kastede hver paa sit Baal og surrede fast, medens man tilberedte det tiende for mig. Ak! min Herre! jeg har været i elleve store Batailler og i femogtredive Skærmydsler; men aldrig var jeg saaledes til Mode som i denne Forfærdelsens Time. Den staar for min Sjæl, som om det havde tildraget sig i Gaar.

Endnu efter saa mange Aars Forløb drømmer jeg mangen Gang om denne Helvedes Fest og opvaagner i Forskrækkelse. Endnu ser jeg mine Vaabenbrødre paa Baalene og deres Bødler grinende og hylende omkring dem; endnu ser jeg dem tænde an, ser Røgen kvalme op igennem Grenene, Luen slikke efter

dens Bytte, jeg hører dens Knistren og Buldren og derimellem de ulyksaliges Smerteskrig og Bødlernes sataniske Skogren. Jeg forbandede min Fødselsdag; jeg ønskede, at Klippen vilde falde ned og knuse mig; jeg forsøgte at nedsvælge min Tunge og saaledes kvæle mig selv, som jeg har hørt om Negerne; jeg hævede min Overkrop i Vejret for at knuse min Pande mod en Træstub — forgæves! jeg kunde ikke naa den. Da tilknugede jeg mine Øjne og ønskede, at jeg ogsaa kunde have tilstoppet mine Ører, ja dødet med eet alle mine Sanser. Men nu greb Uhyrerne mig, min Tur var kommen, og det lindrede virkelig min Sjæls Marter, at jeg nu kunde ombytte den med Legemets og snarlig se en Ende paa begge.

Jeg sad bunden til en Pæl paa min haarde Dødsseng. Mine Vaabenfællers rundt omkring mig var nedsunkne i Aske og Emmer, der endnu ulmede og uddampede en kvælende Stank af de halvt forbrændte Legemer.

L o n g a tog selv en Brand, holdt mig den først under Næsen med de Ord: »Lugt nu, du franske Hundehvalp! de spanske Jasminer!« og stak derpaa Baalet an forneden paa alle fire Hjørner.

Jeg hørte det knitre under mig, Røgen steg mig op i Næsen — det begyndte at varme — jeg skænkede min Kejser og min Kæreste hver en smertelig Tanke og befalede min Sjæl Gud i Vold — — da, da knaldede Geværer, klirrede Sabler, da lød som Himmelmusik det velbekendte:

»Vive l'empereur! allons, allons, braves français!« (leve Kejseren! fremad, tapre Franskmænd!)

Kuglerne, mine Venners, mine Befrieres Kugler peb mig om Ørerne. Jeg drejede mit Hoved om til den Side, hvorfra de kom, og se! det var dem! det var mit eget Regiment. »Frels mig, frels mig, Kammerater! inden jeg brænder!« raabte jeg, allerede næsten halvt kvalt af den hede Kvalm. Men man hørte mig ikke, kunde vel ej heller se mig for Krudtdamp og

Røg af selve Baalet. Jeg vilde atter raabe; men mit Raab blev til en afmægtig Hvæsen. I dette Øjeblik saa jeg nogle af mine Bødler liggende paa Jorden, trufne af de franske Kugler, og de øvrige ilsomst flygtende ind ad Skoven til, lige saa ivrigen forfulgte af mine Kammerater, der alle uden at se mig for forbi. Min Fortvivlelse havde naaet det allerhøjeste Punkt —«

Her holdt min vakre R o b e r t inde, greb begge sin Kones Hænder, trak hende med Heftighed op til sit Bryst og bedækkede hendes Kinder med Kys og Taarer.

»Ja, min Herre!« blev han atter ved, »denne Engel sendte Gud til min Frelse. Jeg saa igennem Røgen og Ilden, hvorledes hun kom farende med en Ørns Hurtighed, sprang op paa Baalet, overskar med en Dolk den Strikke, som bandt mine Hænder til Pælen, og — segnede livløs ned i mit Skød.

At springe op, tage hende i mine Arme og fare ned af Baalet ved den Side, Ilden endnu mindst havde angrebet — alt dette var hurtigere gjort, end jeg nu har fortalt det. Tre Favne derfra sank jeg til Jorden med min dyrebare Frelserinde. Et Par af mine Kammerater kom til — jeg greb den enes Vandflaske og bestænkede J o s e p h a s forbrændte Ansigt. Hun kom til Live, hun aandede atter; men — o Gud! mit Liv havde hun købt med Tabet af sit Syn.«

Her kyssede han atter med inderlig Ømhed og nye Taarer sin Hustrus for evigt udslukte Øjne.

»Jeg kan ikke,« sagde han hulkende, »jeg kan ikke blive ved — fortæl, J o s e p h a ! fortæl du selv, hvorledes du frelste mig?«

Han satte hende blidelig tilbage i hendes Stol, rejste sig og gik i heftig Bevægelse nogle Gange frem og tilbage i Værelset.

J o s e p h a foldede sine Hænder og sagde med et fromt Smil:

»Gud har frelst dig — jeg ikke: jeg udfandt intet

af mig selv; en højere Visdom indgav mig alt, hvad jeg skulde gøre. Da jeg hin rædselsfulde Morgen opvaagnede i Hulen, udstrakte jeg Armen efter Robert, som jeg troede at finde ved min Side — hans Plads var tom — jeg kaldte — der kom intet Svar. Jeg sprang forskrækket op og ilede hen til Udgangen. Mellem Myrternes Blade saa jeg flere Skikkelser bevæge sig; jeg hørte min Faders Røst, Roberts Røst — Blodet standsede i mine Aarer, jeg stod maalløs og stiv af Forfærdelse.

Endelig nærmede jeg mig Buskene, bøjede lettelig Kvistene til Side og saa og hørte nu alt, hvad min Mand allerede har fortalt. Flere Gange stod jeg paa Spring til at bryde frem og kaste mig for min Faders Fødder; men et Blik paa hans vilde Ledsagere, blandt hvem jeg genkendte vor Nabo Alverde, hvis Haand jeg kort tilforn havde afslaaet, sagde mig, at alle mine Bønner vilde være spildte. De gik. Jeg sprang frem paa Bjergryggen, kastede mig ned og bad til den benedidede (velsignede ɔ: Jomfru Marie) om Redning for min arme Robert. Jeg blev bønhørt. Langt borte paa Sletten viste hun mig en stor Hob Krigere — det var Roberts Regiment.

Jeg fløj over Bakker, Dale og Bjergelve; ja, jeg tror vist, at jeg af Engle blev baaren igennem Luften, saa hurtig, saa let og sikkert kom jeg af Sted og naaede den franske Hær. Obersten gik foran; jeg kastede mig for hans Fødder og besvor ham at frelse Robert og endnu flere Fanger, hvem Guerillerne nu stod i Begreb med under de grusomste Pinsler at aflive; jeg tilbød mig selv som Vejviserinde. Alle Stier og Genveje til Tuestadalen kendte jeg nøje, og at jeg endda næppe kom tidlig nok for at befri min elskede, det har De, min Herre! nu nylig hørt.«

Robert tændte sin Feltpibe anden Gang, satte sig i den forrige Stilling og vedblev, som følger:

»Jeg var ej heller sluppen ganske uskadt af Skærsilden; mit Haar var afsvedet i Nakken, og begge

mine Hænder, der havde været bundne paa Ryggen, temmelig forbrændte; thi paa den Kant af Baalet maa Luen først være brudt igennem, og der var det ogsaa ved at overskære Strikkerne, at min Josepha fik sin Skade. Vi sad begge paa Jorden; hun lænede sig endnu halvt afmægtig og smertefuld til mit Bryst. Imidlertid kom Soldaterne efterhaanden tilbage fra Jagten efter Longa og hans Bande og flokkedes omkring os.

Omsider nærmede Obersten sig; Kredsen aabnedes, og han traadte hen til os.

»Foutre, camarade!« sagde han, »du har været temmelig i Ilden; men hvem er den smukke Pige, du skylder din Redning? Jeg ser, du har gjort godt Bekendtskab i Tobosa. Mon dieu! hun er værre medhandlet end du — du skal i Lasarettet; men hvad gør vi med hende?«

»Hvor jeg er, min Oberst!« svarede jeg, »der maa hun ogsaa være; vi to kan ikke mere adskilles.«

Han smilede.

»Meget vel, min Ven! men her i dette fordømte Land er ikke Tid eller Lejlighed til lange Amouretter. Hvor bor du, lille? Kan du selv finde hjem, eller skal jeg lade dig eskortere?«

»Ak, min Herre!« svarede hun, »jeg har ikke mere noget Hjem; vær naadig imod mig og Robert, og lad os blive samlede! Lad mig blive hos ham den korte Tid, jeg maaske har tilbage. For Guds Skyld, Hr. Oberst! vær dog barmhjertig!«

Hun udstrakte bedende sine Hænder mod en anden af de hosstaaende Officerer; Obersten var gaaet bagtil og betragtede min forbrændte Ryg og svedne Nakke.

»Jeg er ikke Obersten!« sagde Officeren, »se paa den, du taler til, min Skat!«

»Ak Gud! jeg kan ikke se!« sukkede hun.

Da var det først, jeg vidste, hun var blind. »Min Oberst!« — raabte jeg nu; — dog troede jeg ikke

selv, at hun for bestandig skulde have mistet sit Syn — »De ser, hvad hun har tabt for min Skyld, Hjem og Fødeland og Førlighed —«

»A la bonne heure!« (lad gaa) afbrød han, »tag hende saa med! men du maa ikke overlæsse dig selv med Bagage — gør et Par Børe af Grene, Soldater! bær dem ned til Vognene, og lad dem saa følge med de andre saarede!«

De kan ikke forestille Dem, kære Herre! hvad min stakkels lille maatte udstaa, inden vi naaede Lasarettet, og endnu mindre den Taalmodighed, hvormed hun bar alle Smerter. Jeg selv, min Herre! jeg laa heller ikke paa Roser; men jeg — jeg var Soldat.

Inden vi blev helbredede, gik to Maaneder hen; de var ikke de værste i mit Liv. Vi havde vore Feltsenge Side om Side; Haand i Haand indslumrede vi, og med ømme Haandtryk vaagnede vi, vor bestandige Samværen forsødede alle vore Lidelser. Paa een Dag forlod vi Sygelejet, og paa samme Dag blev vi forenede ved Kirkens hellige Baand.

Men nu kaldte mig min Pligt fra min elskede, min blinde Hustru. Jeg maatte følge Regimentet og hun Bagagen. De kan tænke Dem, min Herre! hvad hun led: Savnet af mig, den uophørlige Frygt for at miste mig, hendes eneste Ven og Tilflugt i Verden, og dertil Tanken om det arme Væsen, hun bar under sit Hjerte! Næsten hver Dag kunde hun høre Kanonernes og Bøssernes Torden, hver Dag vidste hun mig imellem fjendtlige Kugler og Sværd, — hver Aften maatte hun berede sig paa at erfare min Død eller Lemlæstelse.

Og dog udholdt hun med en Heltindes Standhaftighed saa mange, saa langvarige Legems- og Sjæls-Lidelser. Et Kys af mig var nok til at lade hende glemme en hel Uges Elendighed. Ja selv glemte jeg Døden, der næste Dag i tusinde Skikkelser lurede paa mig, naar jeg blot nogle Øjeblikke kunde hvile i hendes Favn. Naar jeg da langt borte udraabte hen-

des Navn og hun kendte min Røst, o! hvor skjalv hun af Glæde, hvor udstrakte hun Armene og famlede efter mig; hendes Mund søgte min, hun knugede mig til sig, som om hun aldrig mere skulde slippe mig af sit ømme Favnetag. Ikke sandt, Maman! Du troede, at enhver Omarmelse var den sidste?«

J o s e p h a omfavnede ham, som om det nu igen skulde være Tilfældet.

»Dog, Himmelen,« tog han atter Ordet, »forbarmede sig over os paa en Maade, vi aldrig selv havde været i Stand til at udtænke; den — gjorde ogsaa mig til Invalid. I en Bataille sprang en Bombe tæt ved mig. Jeg fik en voldsom Kontusion (Kvæstelse) i Hovedet, der for flere Dage berøvede mig Bevidstheden. Da denne vendte tilbage, var og blev jeg stokdøv.

Jeg fik nu min Afsked, og J o s e p h a og jeg ilede herhid med et hjemvendende Regiment. Min Fader var imidlertid død, og dette Hus var nu min Ejendom; vi tiltraadte det saa betids, at min Hustru her fødte mig den første Datter.

Og nu, min kære Herre! har jeg fortalt Dem vor Historie. Den er ganske sandfærdig, og De kan endvidere fuldkommen tro mig, naar jeg siger Dem, at Tabet af vore Sanser ikke gør noget Skaar i vor huslige Lyksalighed — tværtimod opfyldes paa os det bekendte Sagn: d e r g i v e s i n t e t l y k k e l i g e r e Æ g t e s k a b e n d d e t, h v o r M a n d e n e r d ø v o g K o n e n b l i n d.«

Her sprang han op og trykkede under munter Latter et hjerteligt Kys paa Hustruens smilende Mund.

Fiore og Fioretta.

Det hændte sig engang, at Kongen af Hispanien gjorde Indfald udi Frankerige med en utallig Hær.

Kongen af Frankerige turde ikke fordriste sig til at møde saa mægtig en Fjende i aaben Mark. Derfor lagde han al sin Krigsmagt ind i sine stærkt befæstede Stæder og Slotte, hvor han værgede sig saa mandelig, at Fjenden intet formaaede at udrette.

Han berendte en Stad efter en anden, løb vel og Storm til samme, men blev hver Gang med et stort Forlis tilbageslagen.

Kongen af Hispanien besluttede da at drage hjem til sit eget Land, men lagde først en Del af sin Hær i Baghold ved et snævert Pas, hvorigennem alle Pilegrimmes Vej maatte falde. Af disse blev mange undlivede og mange bortslæbte i Trældom.

Blandt andre, som rejste til den hellige Grav, befandt sig og en Greve af Auvergne med sin unge Hustru; ham slog Maurerne ihjel; men hende skaanede de for hendes Dejligheds Skyld og førte hende frem for Kongen. Saa snart Kongen saa hende, blev han bevæget ved hendes Ungdom og Ulykke og adspurgte hende om hendes Stand og Herkomst.

Og da hun med megen Høviskhed, dog under stor Bedrøvelse, havde svaret Kongen paa alle hans Spørgsmaal, besluttede han at gøre vel imod hende og atter at ophøje hende til Ære og Værdighed. Saa saare han derfor kom til sin Hovedstad Corduba, satte han hende til at være Kammerfrue hos sin Gemalinde Dronningen.

Som hun nu en Dag sad tillige med andre fornemme Fruer og Jomfruer og baldyrede en Kjortel

til Kongen, siger Dronningen til hende: »I ser mig altid saa bleg og sorrigfuld ud, er I ikke fornøjet med at være ved mit Hof?«

»Min allernaadigste Dronning,« svarede hun, »maa ikke fortørnes over mit Udseende; thi for det første haver jeg mistet min kære Husbond, som eders Krigsfolk slog ihjel, og dernæst vil jeg ikke forholde eder, at jeg er med Barn ved min salige Herre.«

»Velan da,« svarede Dronningen igen, »fortæl mig nu og, hvad Tid I forventer eders Nedkomst.«

Hun svarede: »Henved den glædelige Pinsefest.«

»Saamænd!« sagde Dronningen, »ved de samme Tider venter jeg ogsaa min egen Forløsning.«

»Gud bevare og velsigne eders Liv!« svarede hun, »og se i Naade til mig usle og fattige Kvinde!«

Og begav det sig derefter, at paa den højhellige Pinsedag fødte Dronningen en liden Søn til Verden, og paa den selvsamme Dag bekom Grevinden sig en lille Datter.

Kongen blev saare glad og sagde til sine Hofsinder: »Hvad Navn skal vi nu give den unge Prins?«

Da sagde en et, en anden et andet; men intet var endda Kongen tilpas.

Omsider fremstod en snild og kløgtig Hofmand, som var vel berejst i fremmede Lande. »Herre Konge!« sagde han, »af alle de Navne, jeg har hørt, tykkes mig intet smukkere end det Navn Fiore, som paa det vælske Tungemaal betyder en Blomst!«

»Det klinger smukt og har en smuk Betydning,« svarede Kongen, »Fiore skal han hedde!«

Dronningen var dermed vel tilfreds og sagde: »Skal vor Søn hedde Fiore, saa vil vi kalde min Kammerfrues lille Datter Fioretta; thi det betyder en lille Blomst.«

Disse tvende Børn, siges der, var hinanden saa lige, at havde det ikke været for deres Køns Forskellighed, skulde de lettelig være blevne forbyttede og den fangne udlændiske Kvindes maaske kommen til

at sidde paa en Kongetrone. De bar og saa stor en Kærlighed til hinanden, at de stak bitterligen i at græde, hver Gang man vilde skille dem ad.

De vilde altid lege tilsammen om Dagen, og om Natten vilde ingen af dem sove, medmindre de maatte ligge i een Seng og indslumre udi hinandens Arme.

Kongen huede ikke denne Børnenes indbyrdes Kærlighed, og da de var blevne syv Aar gamle, besluttede han at skille dem ad.

Han gav F i o r e en Hofmester, der skulde undervise ham i Læsning; men F i o r e kunde ikke lære at kende et Bogstav, hvorover Hofmesteren beklagede sig til hans Hr. Fader. Denne satte ham skarpt i Rette; men F i o r e svarede og sagde:

»Kæreste Fader! dersom F i o r e t t a maatte være hos mig, skulde jeg vel snart lære baade at læse og skrive.«

Kongen tænkte som saa: her er endda god Tid at adskille dem, og tilstod ham hans Begæring.

Nu lærte de begge at læse og skrive, saa det var en Lyst at se paa, og Folk forundrede sig overmaade over deres Flid og Nemhed.

Da de havde naaet deres tiende Aar, sagde Kongen til Dronningen: »Jeg frygter, der kommer intet godt ud af i Enden, om Prinsen, vor Søn, og Kammerfruens Datter skal blive længer til Hobe. Endnu er det Tid at tage dem fra hinanden; men bliver de tilsammen endnu et Stykke, skiller vi dem ikke med Lempe. Jeg vil sætte Prinsen i Ride- og Fægteskole, og sæt du F i o r e t t a hen at væve og baldyre; saa skal de vel snart glemme hinanden.«

Saaledes gjorde de. Men begge Børnene kunde nu slet intet lære.

En Dag gik Kongen paa Rideskolen for at se, hvad Fremgang Prinsen, hans Søn, havde gjort; men da havde han slet intet lært af Kunsten, hvorover Kongen blev vred og skændte. Desligeste bespurgte

han sig og hos Fægtemesteren; men der var det endda lige nær. Da skændte Kongen end mere paa sin Søn.

Men Fiore græd bitterligen og sagde: »Kæreste Fader! dersom Fioretta aleneste maatte være hos mig og se til, da skulde jeg vel snart lære baade at ride og at fægte.«

Kongen tænkte ved sig selv: der er endda Tid at skille dem ad, og tilstod ham hans Begæring. Nu lærte Prinsen at ride trods nogen gammel Rytter, og i Fægtekunsten var han nær ved at gaa sin Læremester paa.

Men Fioretta havde hverken lært at væve eller baldyre. En Dag vilde Dronningen se, hvor vidt hun var kommen; men da hun fornam, at hun kunde hverken det ene eller det andet, talte hun hende haardelig til.

Da græd Fioretta bitterligen og sagde: »Allernaadigste Dronning! Dersom Prinsen aleneste maatte være hos mig og se til, da skulde jeg snart lære baade at væve og baldyre.«

Dronningen tilstod hende hendes Begæring, og nu gjorde Fioretta saa stor en Fremgang i alle kvindelige Kunster, at enhver, som saa det, vel maatte forundre sig og love baade hende og hendes Læremesterinder.

Paa denne Maade var Børnene atter bestandig til Hobe, og deres Kærlighed voksede og tiltog med deres Alder. Naar Fiore var i Rideskolen, stod Fioretta troligen hos og holdt uafladelig Øje med ham og hans Hest. Dersom denne gjorde et Sidespring eller stejlede, da skreg Fioretta; men blev han siddende fast udi Sadlen og betæmmede Dyret, da sprang hun i Vejret og slog Hænderne sammen af Glæde.

Paa det sidste, naar Læretimen var forbi, kastede Fiore sig af Hesten og om Fiorettas Hals og kyssede hende mange Hundrede Gange, ikke ander-

ledes end en nygift Ægtemand, der kommer hjem fra en lang Rejse til sin unge Hustru.

I lige Maade udi Fægteskolen, hver Gang den unge Prins hvilede, satte han sig hos hende, og hun tog ham om Livet og aftørrede ham Sveden og kyssede ham tusinde Gange paa Pande, Øjne og Mund.

Men naar som helst hun baldyrede og væbede, da sad han hos hende og udviste hende tusinde smaa Tjenester: han traadte hendes Naal, knyttede de Traade, som sprunge, og tabte hun sin Skytte, turde hun aldrig ved at tage den selv op; thi han fik hende den altid igen.

Da de nu var blevne tolv Aar gamle, siger Kongen til Dronningen:

»Det maa nu være paa den høje Tid at skille disse tvende unge Mennesker fra hinanden; thi bliver de længer til Hobe, da frygter jeg, at Prinsen, vor Søn, aldrig fatter Vilje til nogen anden Kvinde, og hvorlunde skal vi da kunne formæle ham efter hans kongelige Stand og Herkomst. Fioretta er ikkuns af grevelig Byrd og tilmed født af kristne Forældre. Lad os derfor sende hende til en anden Stad og give Prinsen Heste og Hunde og Falke og unge adelige Junkere til alle Haande Leg og Tidskort; da turde han vel om føje Tid forglemme hende.«

Dronningen svarede: »Min Herre Konge! Lad det ske, som I siger; men det bæres mig for, at vi har tøvet for længe, og at de unge Personer aldrig vil forglemme hinanden.«

Saa blev da Fioretta forskikket til en anden Stad med flere unge Jomfruer af samme Alder, og Fiore blev beskænkt med Heste og Hunde, med Falke og unge Junkere; men det blev endda værre end tilforn; for de græd og jamrede sig baade, han her og hun der, Natten med Dagen, saa det var en stor Ynk at høre, og kunde intet stille dem til Ro, førend de atter var komne til Hobe.

»Jeg mærker vel,« sagde Kongen til Dronningen.

»der bliver intet andet for, end at vi maa omkomme F i o r e t t a; thi saa længe hun er i Live, vil Prinsens Hu aldrig bortvende sig fra hende.«

»Nej, min Herre Konge!« svarede Dronningen, »lad os dog spare det unge Blod! Og undliver vi hende, da turde det sidste vorde værre end det første og Prinsen, vor Søn, tage sig sin Død derover. Lader vi hende leve, da har vi altid et Middel til at stille hans Sorg, om den skulde tage Overhaand; men tager vi hende af Dage, da kan vi ikke med al vor Magt igen kalde hende til Live. Lad os derfor, om eder saa godt synes, forskikke ham paa en stakket Rejse, og naar han kommer tilbage, vil vi indbilde ham, at hun er død og begraven. Imidlertid kan vi holde hende forvaret paa et sikkert Sted.«

Denne Tale behagede Kongen vel, og forsendte han straks sin Søn med Brev og Bestilling til sin Svoger, Kongen udi S e v i l i e n, og F i o r e t t a forvarede han paa et af sine Slotte, og nogle Dage derefter udgik det Rygte, at hun var død.

Imidlertid fik Kongen det Sind, at han vilde aldeles skille sig af med F i o r e t t a.

Til den Ende befalede han en af sine højt betroede Mænd, at han skulde sejle med hende over Havet til den Stad S m y r n a og sælge hende der paa Torvet. Og blev dette sat i Værk efter Kongens Vilje.

Nogen Tid derefter kom F i o r e tilbage fra S e v i l i e n.

Og det første, han erkyndigede sig om, var om F i o r e t t a.

»Kære Søn!« sagde hans Forældre, »du tør ikke ved at spørge efter F i o r e t t a, din Legesøster; thi hun faldt i en Sygdom, medens du var borte; al Lægernes Kunst kunde ikke frelse hende; hun er nu død og begraven.«

F i o r e slog Hænderne sammen og raabte: »Vis mig hendes Grav!«

Da ledede hans Forældre ham ind udi en Lund

paa en Ø, som var omflydt med Vand. Der var opkastet ligesom en Grav, og der ovenpaa laa en kostelig Marmelsten. Og paa Stenen stod tvende Figurer i Skikkelse af tvende snehvide Duer, som næbbedes, og nedenunder stod udhuggen at læse disse Ord:

»Her hviler liden Fioretta: hun var saa fager en Mø!
Alt udi sin fejreste Ungdom saa maatte den Jomfru dø.«

Da Fiore havde læst disse Ord, kastede han sig ned paa Graven og sagde: »Saa vil jeg ogsaa dø! Her vil jeg ligge, indtil Gud løser op for mig og fører mig igen til min allerkæreste Søster; her vil jeg dø, og her vil jeg begraves!«

Og dermed gav han sig til at sukke og græde, saa hans Taarer fløds som en Strøm over Gravstenen.

Da blev hans Forældre saare angst og bedrøvede og vidste næppelig, hvad de skulde gribe til; jo mere de stræbte at trøste ham, jo stærkere græd han.

Omsider sagde Dronningen til Kongen: »Der bliver intet andet Raad for, end at vi maa sige ham Sandheden; det kan hænde sig, at han endda med Tiden tør give sig til Taals.«

Kongen svarede: »Ja, gør nu, hvad dig bedst tykkes!«

Og siger hun saa til Prinsen: »Hjertekære Søn! jeg vil sige dig Sandheden; Fioretta er ikke død; men hun er bortstjaalen af Røvere. Vi vil sende ud paa alle Veje og Stier og se til at finde hende igen.«

Men Prinsen svarede og sagde: »Moder! Moder! hvorfor vil I lyve for mig? I har visselig ladet hende omkomme og begravet hende her.«

Da lod Dronningen Folk hente, som væltede Stenen fra Graven og opkastede Jorden tvende Favne ned, lige til den haarde Klippebund; men der fandtes intet derudi.

Da sagde Prinsen: »Jeg ser vel, at hun ikke er her. Men dersom I ikke siger mig, hvor I har for-

varet hende, da vil jeg ikke leve en Time længer i denne Verden.«

Dermed tog han en Kniv ud af sit Bælte og satte Odden for sit Bryst.

Dronningen greb ham om Haanden og sagde: »For Guds Skyld, allerkæreste Søn, mit Hjertes Øjesten! gør intet ondt ved dig selv, saa vil jeg sige dig den pure Sandhed; din Fader haver ladet hende sælge paa Torvet i Smyrna, og Købmanden, som solgte hende, er nu kommen tilbage; af ham maa du forhøre, hvorledes med hende er tilgaaet, og hvo der har købt hende.«

Blev saa Købmanden hentet og fortalte, hvorlunde han efter Kongens Befaling havde ført Fioretta til Torvet i Smyrna og der solgt hende for tre Hundrede Mark Guld til en Købmand fra Østerland.

Da Prinsen fornam dette, drog han et dybt Suk og sagde, at han nu vilde gaa afsides hen og sørge for sin Ungdoms Legesøster; thi han kunde vel mærke, at hun nu var fortabt for ham.

Hans Forældre haabede da, at Sorgen skulde stille sig lidet af hos ham, og lod ham derfor gaa, hvorhen han vilde.

Men Prinsen gik lige hen til Løvegaarden og sprang over Muren ned til disse vilde og grumme Bæster. Der skulde man set et vidunderligt Spektakel (Syn); Løverne, i Steden for at falde an paa ham, krøb for ham som Smaahunde, viskede med deres Haler og slikkede hans Fødder.

»Hvad nu!« raabte Prinsen, »hvorfor vil I ikke sønderrive og fortære mig? Er mit Kød ikke lige saa godt som en andens?«

Og dermed tog han Kindbakken af en Hest, som Løverne havde ædet, og slog af al Magt løs imellem dem; men det hjalp endda intet. Løverne krøb end mere ydmygeligt for ham.

Imidlertid kom Opsynsmanden over de vilde Dyr

til for at give dem deres sædvanlige Æde; men da han saa Prinsen løbe omkring og slaa paa Løverne og disse at krybe for hans Fødder, gav han et grueligt Skrig og løb hen at berette dette Jærtegn til Kongen og Dronningen.

Og kommer da disse tilløbende med alle Hofsinder; men Prinsen var imidlertid gaaen ud af Løvegaarden og dem i Møde.

Saa snart han saa sine Forældre, raabte han: »Der er nu mere Barmhjertighed hos de grummeste Dyr end hos Menneskene; thi mit Liv vil Løverne ikke berøve mig; men det vil min egen Fader og Moder, eftersom de har skilt mig ved det, der var mig det kæreste paa Jorden.«

»Hjertesøn!« sagde Kongen, »jeg tænkte ikke, at du vilde lagt dig den Sag saa tungt paa Sinde. Men tag nu denne Købmand, som har solgt Fioretta, og Tjenere og Penge, saa mange du vil, og rejs over til Smyrna! Det turde vel hænde, at du endnu kunde oplede din Legesøster.«

Da Fiore hørte dette, blev han noget lettere om Hjertet, og aarle den næste Morgen begav han sig paa Rejsen, saaledes som hans Hr. Fader havde tilladt ham. Hans Moder medgav ham paa Vejen desforuden mange Ringe, Armbaand, Perler og ædle Stene. Paa det sidste medgav hun ham en Ring, som havde den sjældne Beskaffenhed, at hvo som bar den, var fuldkommen sikker paa sit Liv og Lemmer, saa at ikke al Verdens Magt, hverken Ild eller Staal eller Gift eller nogen som helst opregnelig Ting, formaaede noget mod samme.

Da Prins Fiore med sit Følge kom til Smyrna, lod han straks flittigen spørge og lede alle Vegne om Fioretta; men hun var ingensteds at finde, ej heller den østerlandske Købmand, til hvem hun var solgt.

Da blev Prinsen meget vred paa den sin Faders Købmand, som havde solgt hende, og truede ham, at

dersom han ikke fandt hende, skulde det koste hans Liv.

Købmanden blev ræd og svarede: »Hvis det eder godt synes, min unge Herre! vil vi adskille os, hver paa sin Led, og søge; thi her opdager vi dog intet.« Men tænkte han kun paa at frelse sit Liv.

Prinsen svarede: »Det vil vi prøve! Gak du mod Norden med en af Tjenerne! Tvende andre gaar mod Østen! Selv vil jeg vende mig mod Syden.«

Saa skiltes de da fra hverandre, og Prinsen tog den fjerde Tjener med sig og en Del af Pengene og alle Ringene og Armbaandene og Ædelstenene og Perlerne.

De vandrede mange Uger og Maaneder ganske omsonst. Paa det sidste, der Prinsen var moksen betagen af Træthed og Sorrig, kom han en Aftenstund til et Herberge.

Saa snart Værtinden i samme fik ham at se, slog hun Hænderne tilsammen og raabte:

»Smukke Junker! enten er I et forklædt Kvindfolk, eller ogsaa maa I være Broder til en Jomfru, der for rum Tid siden drog herind; for I ligner hinanden som tvende Tvillinger.«

Prinsen blev saare glad; han skænkede Værtinden en Guldring og spurgte:

»Hvad hed den Jomfru, og hvor drog hun hen?«

Værtinden svarede: »Den Købmand, som førte hende med sig, kaldte hende F i o r e t t a; hvor de agtede sig hen, ved jeg ikke; men de satte ud ad den Vej, som fører til B a g d a d.«

Aarle den næste Morgen drog Prinsen ad samme Vej og bespurgte sig omsonst alle Vegne og blev saaledes ved, indtil han var kommen en Dagsrejse fra B a g d a d. Der drog han atter ind i et Natteherberge.

Saa snart Værten i samme fik ham at se, slog han sig for sit Bryst og raabte: »Ved den store Profet Mahomed! hvis I ikke er den skønne F i o r e t t a

selv udi Karleklæder, da maa I visselig være hendes Broder.«

Da blev Prinsen vel til Mode og sagde: »I siger sandt; thi jeg er hendes Broder, og her har I en Guldring for det Ord, I sagde. Kan I bringe mig nærmere Tidende om hende, da giver jeg eder et Armbaand af Guld.«

»Tidende kan jeg vel bringe eder,« sagde Værten; »men om de er gode, faar I selv skønne; eders Søster er i Kalifens Harem; min Broder er Portner der, hos ham kan I videre spørge eder fore.«

Da blev Prinsen baade glad og bedrøvet.

»Her har I det Armbaand, jeg lovede eder, og vil I være tavs og tro, skal jeg vel forskylde eder det med ti Gange saa meget. Her er Penge! se til, at I køber mig en Jødindedragt, og saa vil jeg forsøge min Lykke. Min Tjener vil jeg lade blive her, til jeg kommer tilbage; men ser I mig ikke inden syv Dage fra denne, da skal han vende hjem og forkynde mine Forældre, at jeg er død.«

Fik saa Prinsen Klæder og iførte sig som en Jødinde og gik ind i B a g d a d og købte sig kostelige Silkestoffer, og dermed vandrede han hen til Kalifens Slot. Portneren, som var Værtens Broder, lukkede op og spurgte ham om hans Ærinde.

Da gav Prinsen sig til Kende, saavel som i hvad Ærinde han var kommen, og lovede Portneren at gøre baade ham og hans Broder saa og saa rige, om han nu aleneste vilde forhjælpe ham til at se og faa sin Søster F i o r e t t a i Tale, og dermed gav han ham et Guldbæger fuldt af Perler og ædle Stene.

Portneren sagde: »Det er ingen let Sag; men kunde vi først bringe S u l m a, hendes Opvarterske, paa vor Side, da turde det vorde bedre.«

Som han saaledes talede, kom S u l m a løbende til for at se den indbildte Jødindes Kram.

Medens F i o r e stod og udbredte sine Varer for hende og roste dem, spurgte han efter hendes Her-

skab, den dejlige Fioretta, hvorledes hun var til Mode? om Kalifen havde set hende? og deslige, og med det samme stak han en kostelig Ring paa hendes Finger.

Men Sulma saa ham stift ind i Ansigtet og sagde: »Jeg vil dø paa, at I er den Fiore, om hvem min Frøken taler baade Natten med Dagen, for hvem hun græder de mange modige Taarer, og for hvis Skyld hun afviser de troendes Behersker.«

Da blev Fiore saare glad og sagde: »Det er, som du siger, og hvis du vil fly mig min Kæreste i Tale, da skal jeg saaledes forskylde dig det, at du skal blive den rigeste Jomfru i Bagdad.«

Sulma svarede: »Jeg vil gøre alt, hvad jeg formaar, og det for slet intet; men det vil holde haardt at sætte noget Anslag i Værk, saaledes at de andre Kvinder og Øversten for Gildingerne ikke skal formærke det. Imidlertid følg mig nu med eders Kram, saa hitter vi vel siden paa Raad.«

Og tog hun saa Prinsen med sig og skjulte ham i Fiorettas Sovegemak og gik derpaa ind til hende selv og sagde:

»Min sødeste Frøken! I tør nu ikke ved at græde længer; jeg ved, I er saa stor en Libhaverinde af Blomster, og derfor har jeg bragt eder den skønneste, som er at finde i den ganske Verden.«

Fioretta sukkede og sagde: »Der er ikkun een Blomst, som jeg elsker frem for alle; men jeg kan vel se, hvorledes den ser ud, som du har bragt mig.«

Dermed fulgte hun efter Sulma ind i Sengekammeret, hvor Fiore stod udi sine egne Klæder og havde aflagt Jødindedragten.

Da de tvende forelskede fik Øje paa hverandre, faldt de hverandre om Halsen og kyssedes mange Tusinde Gange, og lod det, som de aldrig mere vilde slippe hverandre af Favnet.

Sulma saa til og græd og lo i Flæng, alt af et oprigtigt Hjerte.

Omsider sagde hun: »Nuvel, min Hjertefrøken! hvad tykkes eder om den Blomst, jeg har forskaffet eder? monne det være den rette, eller kender I nogen rarere?«

»Nej, Sulma!« svarede Fioretta, »det var just den Blomst, jeg længtes efter; naar jeg har den, bryder jeg mig intet om alle andre Blomster i Verden.«

Men Sulma drog et Suk og sagde: »Ind har jeg faaet den; men Gud maa vide, hvorlunde jeg bringer den ud igen?«

»Hvad?« raabte Fioretta, »vil du igen berøve mig min Blomst? Nej! aldrig mere vil vi skilles ad.«

Og med disse Ord lagde hun sin Kind til Fiores Bryst og trykkede ham saa tæt og fast ind til sig, som om hun ingen Sinde mere skulde slippe ham af sin Favn.

Sulma sagde: »Vi vil prøve et Raad! jeg vil iføre mig Prinsens Kvindeklæder og gaa bort med hans Kram, saa skal de tænke, at jeg er endnu bestandig herinde. Men i Morgen vil jeg lade hidbære tvende store Kurve med Tøjer i og selv følge med som Jødinde. Saa vil jeg skjule eder begge under Tøjet, hver i sin Kurv, og bringe eder til et Sted, hvorfra vi alle tre kan iværksætte vor Flugt ud af Staden og Riget.«

Dette Paafund huede dem alle.

Sulma iførte sig Jødindeklæderne og sagde: »Sov nu sødelig udi hverandres Arme! men førend Solen staar op, maa I, min Prins! tage mine Klæder paa og henstille eder i Forgemakket, paa det at naar Øversten for Gildingerne kommer, han da kan finde alt udi sin vanlige Orden.«

Med denne Formaning gik hun bort og forlod de tvende elskende alene.

Fiore satte sig nu ned og tog Fioretta paa sit Skød og fortalte hende alle Ting fra det første og

indtil det sidste, hvorlunde det var tilgaaen den Tid, siden de skiltes fra hverandre, og hvorlunde han havde sørget og grædt for hende og søgt hende uafladelig paa Veje og Stier, og hvor mange Gange han havde været nær ved at gaa i Fortvivlelse og skille sig selv ved Livet.

Og Fioretta fortalte ham igen, hvorlunde de havde ført hende imod hendes Vilje til Torvet i Smyrna, og hvorlunde en af Kalifens Udsendinge der havde købt hende og bragt hende til Bagdad og Kalifen nu holdt det med hende aarle og silde for at vinde hendes Hu til sig, men at hun havde modstaaet hans Vilje og Begæring lige indtil den samme Stund.

Og alt som de fortalte, kyssedes og klappedes de og vuggede sig i hverandres Arme. Men der det blev Aften, ginge de til Sengs og hendrev Natten i megen Kærlighed.

Og der det blev Dag, laa de og sov sødeligen med Mund til Mund og Bryst til Bryst.

Og Øversten for Gildingerne kom efter sin Sædvane for at se til Kvinderne i Haremet, og da han ikke forefandt Sulma i Fiorettas Forgemak, kikkede han igennem Nøglehullet ind i Sengekammeret og saa hende liggende der selvanden.

Han blev da saare forfærdet og løb hen til Kalifen og fortalte ham, hvad han havde set. Og Kalifen gik med ham og kikkede selv ind i Kammeret og sagde til Øversten:

»Saa sandt som jeg lever, der ligger tvende i Sengen; men jeg er ikke mægtig for at sige, hvo af dem er Fioretta, saa meget ligner de hverandre; men det er sikkerlig en ung Karl, som hun har faaet ind til sig, og han skal dø; thi med dette mit Sværd vil jeg afhugge hans Hoved. Se du nu til, hvilken der er Fioretta.«

Øversten saa til og sagde: »Naadige Herre! om det saa skulde gælde mit Liv, kan jeg ikke gøre For-

skel mellem dem; thi de ligner hverandre i et og alt som tvende Draaber Vand.«

»Saa stød Døren ind!« sagde Kalifen, »og før dem begge to i Retten og for mit Riges Raad; de skal dømme dem efter deres Gerninger.«

Gik saa Kalifen hen og satte sig paa Dommersædet og lod forsamle til sig alle sine Høvdinge og vældige, og Øversten førte frem for dem Fiore og Fioretta, at de kunde dømme dem.

Men de tvende dødskyldige holdt hverandre omfavnede og knælede for Tronen.

Kalifen talede og sagde: »Se her tvende dumdristige Forbrydere! Den ene er en Kvinde, som jeg har købt og tilhandlet mig. Jeg har elsket hende som min egen Øjesten og besluttet at tage hende til min Hustru og opløfte hende paa min Trone. Men hun har idelig modstaaet min Vilje og nu paa det sidste indtaget en ung Karl og ladet ham sove hos sig. Døm I nu selv, hvad Straf de monne fortjene!«

Da dømte alle enstemmigen, at det burde begge at dø. Og de førte dem begge udenfor i Slotsgaarden, hvor et Stillads var oprejst, og Skarpretteren stod der med sit Sværd.

Kalifen raabte til ham: »Afhug nu Fiorettas Hoved, saa hendes Boler kan se derpaa.«

Da greb Fiore til den kunstige Ring, som hans Moder havde givet ham, og sagde til Fioretta: »Lad mig først sætte denne Fæstensring paa din Finger!«

Men Fioretta saa paa Ringen og sagde: »Er det ikke den samme Ring, om hvilken jeg har hørt min Moder fortælle, at den, som bar den, ikke paa nogen voldelig Maade kunde berøves Livet? Nej, allerkæreste Fiore! denne Ring skal du selv beholde, at du kan frelse dit Liv; thi det er mig langt dyrebarere end mit eget.«

Fiore svarede: »Nej ingenlunde, min allerkæreste! Naar du est død, kan jeg ej heller leve. Tag

du Ringen og frels dit Liv og lad mig dø; thi jeg er Skyld i al din Elendighed.«

»Ak nej!« sagde Fioretta, »det er mig, som er Skyld i din Ulykke, og lad mig saa lide derfor. Behold du Ringen og vend tilbage til din Fader og din Moder og vær deres Alderdoms Glæde!«

»Det skal aldrig ske,« raabte Fiore, »at jeg forlader dig mere! Dit Liv er mit Liv, og din Død er min Død; tager du ikke Ringen, da vil jeg alligevel dø, og kan jeg ikke omkomme paa anden Maade, da skal jeg sulte mig selv til Døde.«

Med disse Ord vilde han trykke Ringen paa Fiorettas Finger; men hun tog den og kastede den langt bort fra sig og sagde: »Vil du ikke leve, allerkæreste Fiore! saa skal jeg ikke heller leve, og vi vil dø til Hobe.«

Da opstod der et stort Bulder blandt alle de overværende, og alle ynkedes inderligen over deres Ungdom og grumme Skæbne.

Men Kalifen raabte til Skarpretteren: »Gør nu en Ende paa disse Ting, og skil saa ham først ved Livet, eftersom han saa meget længes efter at miste det.«

Skarpretteren greb ham ved Armen og svingede Sværdet; men Fioretta kastede sig imellem og strakte sit Hoved frem for Hugget. Skarpretteren forbavsedes og holdt Hugget tilbage.

Kalifen raabte: »Gør det saa af med hende, siden hun vil være den første!«

Nu tog Skarpretteren fat paa hende, løftede atter sit Sværd i Vejret, men som han hødede (truede) at slaa til, sprang Fiore imellem og vilde optage Hugget paa sin Nakke. Og alle forundredes end mere over en saa trofast Kærlighed, at den ene vilde lade sit Liv for den anden.

Men Kalifen sagde: »Hold stille lidt med Henrettelsen! Hvad tykkes eder, mine tro Mænd og Raadgivere! Monne Døden kan anses for nogen Straf for

dem, der længes saa meget efter den? Var det ikke bedre, om vi lod disse Forbrydere leve, dem selv til daglig Kiv og Harme og andre til et levende Eksempel og bestandig Advarsel?«

Da opløftede alle deres Stemme og priste Kalifens Retfærdighed.

»Velan da!« vedblev de troendes Herre, »det være saaledes! men paa det at de ikke oftere skal løbe fra hinanden, da vil vi forene dem med et uopløseligt Baand og smede dem tilsammen udi Ægteskabs Lænker.«

Ved disse Ord istemmede hele Hoben et højt Bifaldsskrig; Skarpretteren kastede sit Sværd til Jorden; men Fiore og Fioretta sank paa Knæ og omfavnede hverandre og græd af Glæde.

Og derpaa sprunge de Haand i Haand ned af Stilladset og hen til Tronen og knælede for Kalifen og omfavnede og kyssede hans Fødder.

Men Kalifen strøg sig om sit Skæg og smilede og sagde: »Fortæl os nu, du forvovne Ungersvend! hvo du est og hveden du kommer her!«

Fiore rejste sig op med Fioretta, lagde Haanden paa sit Bryst og fortalte alle Ting baade om sin Herkomst og sin Skæbne hidindtil.

»Og est du en Kongesøn,« sagde Kalifen, da Prinsen havde endt sin Fortælling, »sømmer det sig vel, at jeg gør dit Bryllup, og det skal stande endnu i Morgen den Dag. Men kan hænde, der var flere Ungmøer udi mit Harem, der gad nyde samme Skel. Velan! lader vi nu udraabe over hele Bagdad, at alle unge Karle skal forsamles i Morgen her paa Slottet, saa faar vi at se, hvorledes det vil tilgaa!«

Dette skete da efter Kalifens Befaling. Næste Dag mødte alle unge og ugifte Karle uden for Slottet. Og som de var forsamlede, lod Kalifen alle Kvinderne i sit Harem træde frem i en Rad foran dem og raabte: »Tag nu hver sin, saa mange af eder, som kendes

ved hverandre, og hvo som ingen har, skal vel faa, om der ellers er Raad til.«

Da for der tre Hundrede unge Karle ud af Hoben, og hver af dem tog sig sin Kæreste ud af Kalifens tre Hundrede unge Piger, saa der blev kun en eneste tilbage, og det var S u l m a.

Kalifen sagde: »Hvorledes gaar dette til? Her staar en endnu, som ingen har?« (Men S u l m a var den dejligste af dem alle saa nær som F i o r e t t a). »Vil ingen have denne,« blev Kalifen ved, »da faar jeg vel at tage hende selv!«

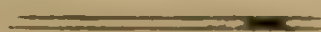
Da faldt S u l m a paa Knæ for Kalifen; men han tog hende ved Haanden, rejste hende op og satte hende ved sin Side.

Saa blev da stor Glæde og Jubel baade paa Slottet og i den ganske Stad. Og næste Dag gjorde Kalifen Bryllup med sig og S u l m a og med F i o r e og F i o r e t t a og med de tre Hundrede unge Karle og deres Kærester. Og varede denne Fest og Lystighed i trende samfulde Uger.

Derefter drog F i o r e og F i o r e t t a tilbage til C o r d u b a, og da blev endda større Glæde hos deres Forældre. De levede tilsammen udi mange Aar, og F i o r e t t a fødte mange dejlige Sønner og Døtre.

Da den gamle Konge og Dronning samt F i o r e t t a s Moder var døde i en høj Alderdom, besteg F i o r e sin Faders Trone og regerede længe med stor Ære, Hæder og Lyksalighed.

Han og hans Dronning F i o r e t t a døde paa een Dag og udi een Time i hverandres Arme og med samme Kærlighed, i hvilken de havde levet.

Rodiserinden.

(Paa Grundlag af en virkelig Begivenhed.

I Marseilles Havn var usædvanligt Liv og Færdsel: Bryggen vrimlede af Mennesker, alle Skibe flagede, alle Kanoner tordnede. En af Rodiserriddernes Gallioner stak i Søen, prægtigt udrustet og stærkt bemandet.

Men hvad der især tiltrak den saa manges Nysgerrighed og Deltagelse, var den glimrende Skare af franske Ynglinger, som nys havde taget Korset og nu vilde ud at prøve deres Jomfrusværd paa Tyrkernes Turbaner.

Paa ingen af disse unge Riddere hvilede saa mange kvindelige Øjne som paa François de Saint Previl. Med det ungdommelige, af Sundhed og Mod mildt glødende Ansigt henvendt (som alle hans galante Vaabenfæller) mod det skønne Fødeland og dets skønne Døtre, gled han baglæns ud paa det vilde Hav og følte Nordvindens Vinger, betyngede med Sukke og Afskedsraab, vifte Køling til de blussende Kinder.

Hos ham stod hans Fætter og Barndoms Legekammerat Amaral, i enhver Henseende det modsatte af den aabne, venlige og under alle Sindsbevægelser stedse sindige og fuldkommen selvbevidste St. Previl.

Amaral var hoffærdig, tilbageholden — ja ofte forbeholden indtil Træskhed, utæmmelig i sine Li-

denskaber, ustyrlig i sine Ønsker, dem han ofte først af sanselig Lyst og siden af Stolthed kæmpede for at opnaa. Han var stor, velskabt og smuk — næsten smukkere end den middelhøje, men kraftfulde og smidige St. Previl; dog vanheldedes hans mandige Skønhed af Hovmods og Indbildskheds frastødende Træk, dem kun Sanselighed — ikke Kærlighed — formaaede at udslette. Næppe tyve Aar gammel var han allerede en erfaren Forfører, og efter ham udaandedes flere end eet: »Adieu, smukke Forræder!« medens dejlige, forgæves smægtende Læber ledsagede St. Previls Bortgang med et sagte: »Adieu, smukke uskønsomme! Adieu, du skønne Billedstøtte!«

Provences Kyster sank ned bag Bølgerne, Korsikas fremsteg.

Da øjnedes en Sejler forude, der syntes at være lagt ud fra Landet og nu styrede Syd efter. Gallionen søgte at indhente den og satte derfor alle mulige Sejl til.

Efter trende Timers Jagt var de kamplystne Rodisere den saa nær, at de tydeligt erkendte den for et stort tyrkisk Krigsskib. De stolte Muselmænd havde med Vilje ladet sig indhente; thi de førte kun smaa Sejl og drejede ofte Siden til, ret som for at bie efter Forfølgerne og spotte dem for deres Langsomhed.

Ridderne lod gøre klart Skib og beredte sig til en alvorlig Dyst; thi de vidste vel, at Tyrken var stærkere paa Mandskab, og at hans krumme Sværd førtes af kraftfulde Arme.

De ældre, allerede længe krigsvante stræbte at temperere de unge Novicers fremfusende Mod med den nødvendige Besindigheds Kulde og lovede dem, at de ved Entringen — om det kom dertil — skulde vorde blandt de fremmeste.

Slaget begyndte. Kanonernes hule Torden syntes kun at være blot Trusel; thi Kuglerne gik over eller forbi. Saaledes hilser Fægterne hverandre med Skva-

dronader, Lufthug og Stampen, inden de ret begynder det blodige Værk.

Tyrken skød slet; men han manøvrerede bedre, og snart var han saa nær, at han ogsaa maatte træffe og hævne noget af det Mandefald, han allerede havde lidt.

Gallionens Befalingsmand, der lige saa meget som Fjenden ønskede en Entring og ikke vilde afskrække denne derfra ved at vise ham sin hele Styrke, havde holdt den halve Besætning i Skjul til det afgørende Øjeblik.

Dette kom, Skibenes Bove berørte hinanden. Kristne og Tyrker stod paa Spring — da kaldtes de sidste ved et tordnende Kommandoraab tilbage fra Rælingen — en Snes af de første styrtede over til dem, og i samme Øjeblik afhuggede tyrkiske Økser Riddernes Entrehager, og deres egne stødte Gallionen fra.

Nu opdagede ogsaa Rodiserne Aarsagen til denne Manøvre, tvende Sejlere med Korsflaget paa Toppen ilede disse til Undsætning. Tyrkernes Anfører, som først blev dem var, besluttede straks at søge sin Frelse i Flugten, stolende paa sit Skibs større Hurtighed.

Vel gjorde Gallionen alt for atter at nærme sig ham; men dette var umuligt, den kunde blot forfølge Fjenden med sine Kugler, der blev besvarede fra hans agterste Kanoner. Mere og mere fjernede han sig; inden en halv Times Forløb var han ude af Skudvidde, og efter tvende Timer havde Nattens Skygger borttaget ham fra de kristne Ridderes hævnsprudende Øjne.

De til Tyrkerne oversprungne fægtede en fortvivlet og blodig Kamp.

Uden at vorde i Stand til at yde dem Bistand maatte deres tilbageblevne Kammerater være ledige Vidner til den ulige Strid og se, hvorledes den ene Hjelm forsvandt efter den anden mellem Turbanerne.

Snart var kun en tilbage — det var Saint Pre-

vil. Med Ryggen mod Kahytdøren holdt han ryddeligt foran sig; hans lynende Klinge mærkede enhver, der kom ham for nær.

»Spid ham op mod Væggen med Baadshagen!« raabte en Stemme, og allerede løftedes flere imod ham; men den næstkommanderende holdt dem tilbage, og beundrende den unge Krigers uforfærdede Mod og Tapperhed, tilbød han ham Pardon.

Baadshagerne rejste sig lige op, Sablerne sank, og Halvkredsen rykkede sig i Forventning af hans Svar.

»Hvad koster den?« spurgte St. Previl.

»Fem tusinde Zechiner,« lød Svaret, »og Friheden gaar med i Købet.«

»Det er dyrt!« raabte St. Previl; »men jeg skal sørge for Pengene.«

»Godt!« sagde Tyrken, »ræk mig saa dit Sværd! naar du løser dig, skal du faa det tilbage, eftersom du bruger det saa vel.«

Den højstkommanderende, som hidtil havde været ved de Kanoner, der besvarede Forfølgernes Skib, kom nu til.

Han harmedes over, at Kampen med de entrede havde varet saa længe, men endnu mere over, at Sejren havde været saa kostbar; thi det tredobbelte Antal af dræbte Tyrker laa endnu paa Dækket mellem de faldne Riddere. Det var ham derfor haardt imod, at hans Underbefalingsmand havde skænket den unge Kristen Livet, og maaske var det ogsaa kun de fem Tusinde Zechiner, der afholdt ham fra at bryde den tilbudte og tilstaaede Fred.

St. Previl blev ført ned i Rummet og indesluttet i et lille Lukaf, hvor man overlod det til ham selv at forbinde sig et Par ubetydelige Saar. Med Fødemidler blev han tilstrækkelig forsynet.

Under sørgelige Betragtninger henslæbte Natten sig for ham. Standset ved det første Skridt paa Ærens Bane, adskilt fra Venner og Trosforvandte — flere

af disse faldne ved hans Side — befandt han sig nu i Korsets Arvefjenders Vold, og dersom hans Slægtninge skulde vægre sig ved at udrede den svære Løsningssum, kunde Trældom blandt vilde Barbarer vorde hans Lod.

Dog Haabets milde Straale gennemtrænger endogsaa den mørkeste Vraa, hvor meget lettere fandt den Vej til den unge Frankers modige Hjerte! Rolig bar han sin Skæbne og ventede Guds Time med barnligren Tillid.

Hen imod Morgenstunden vilde han just — enig med sig selv og hengiven til Forsynets Tilskikkelser — overgive sig til Søvn og sød Forglemmelse af alle Sorger.

Han foldede sine Hænder i andægtig Bøn, kyssede Korset paa sit Bryst og lagde sig ned paa Straamaatten med et lydeligt Hjertesuk. Da hørte han dette besvaret af et andet tæt under sig. Han for op med det mekaniske Udraab:

»Hvem der?«

»François! er det dig?« lød Stemmen.

»Min Gud, Amaral!« hviskede St. Previl, »hvor er du?«

»Paa Vejen til Skærsilden for det første,« svarede Amaral, »jeg rider paa Roret; men længe holder jeg det ikke ud; og hvor er du?«

»I et mørkt Hul,« sagde St. Previl, »i god Bevaring for det første, og med Haab om at blive ranzioneret.«

»Naar du engang kommer hjem,« sukkede Amaral, »saa hils de provençalske Piger fra mig og sig, at jeg ligger paa Havsens Bund.«

»Endnu ikke, Kammerat!« sagde den fangne Ridder, »jeg vil prøve paa at frelse dig; her er et Hul til et vist Brug; det er for lidet til at krybe igennem; men har du din Dolk hos dig, vil jeg udvide det.«

Han aabnede Klappen, modtog Amarals Dolk og begyndte med Forsigtighed at gøre Aabningen stør-

re. Da han troede den rummelig nok, bad han Vennen at afføre sig sin Rustning og sagtelig at lade den Stykke for Stykke glide ned i Vandet. Da dette var gjort, rakte A m a r a l St. P r e v i l sin Haand og slap, skønt med Besværlighed, op til ham.

Her fortalte han nu, hvorledes han var bleven frelst fra Blodbadet. Han havde straks i Begyndelsen af Kampen faaet et bedøvende Slag paa Hovedet og var falden bevidstløs om paa Dækket; han vaagnede først, da han med de døde blev kastet over Bord; det kolde Bad bragte ham til fuldkommen Besindelse, og han var saa heldig at svømme agter om og der at klynge sig fast til Roret. For Resten var han uden Saar og Smerte og følte ingen anden Ubehagelighed end Kulde.

Han afførte sig derfor de vaade Klæder, og den tro Ven delte sine tørre med ham. Han tilbød endvidere ædelmodigen at dele Spise og Drikke med ham og ved Ankomsten til en tyrkisk Havn af alle Kræfter at virke til hans Løsladelse. For ikke imidlertid at vorde røbet skulde A m a r a l, hver Gang Fødemidler meddeltes dem, skjule sig under Straasækken, der udgjorde Fangernes Seng.

De havde næppe gjort den Aftale, før lydelige Menneskestemmer tæt ved Siden af advarede dem om at holde sig selv saa tavse som muligt. Virkelig var de kun ved en tynd Brædevæg adskilte fra den tyrkiske Anførers Kahyt, og igennem en Sprække kunde de overse en Del af denne, en Opdagelse, som faa Dage derefter blev Anledning til deres Frelse og satte dem i Stand til selv at bestemme Prisen for deres Frihed.

En Morgen blev det uroligt paa Skibet; Kanonerne gik; de besvaredes af svagere eller fjernere Skud, saa at vore fangne ikke kunde tvivle paa, at en Kamp fandt Sted mellem Tyrken og en kristelig Snekke.

Efter en halv Times Fyren tav Kanonerne, og

Sværdene begyndte at klirre, — der entredes; men uvist af hvem. Dog snart overtydede Ridderne sig om, at det var deres Fjender, og at disse havde sejret. Under det frygtelige Allahraab gik Nedsablingen for sig, og derimellem hørtes Jammerskriget af mishandlede Kvinder.

Riddernes Hjerter brændte, alle deres Lemmer skjalv af Harme og afmægtig Forbitrelse.

Ikke længe efter aabnedes Døren til Høvdingens Kahvt. St. Previl satte Øjet til Sprækken og saa nu Tyrken dragende en ung Kvinde i græsk Dragt efter sig; han slog Kahytdøren i.

»Nu, min smukke Myrtekvist!« begyndte han, »her er vi ene, og du behøver ikke at undse dig eller forstille dig. Du er nu for Øjeblikket eneste Sultaninde i mit hele Harem og derfor —«

Her afbrød han sin barbarisk-galante Tiltale for at slutte Perioden med en Omfavnelse; men Kvinden satte ham en saa kraftig Haand for Brystet, at han gik to Skridt tilbage og lod de opløftede Arme synke. Han rynkede Panden, strøg Knebelsbarten og lavede sig til at lade, som han var vred, for at understøtte sit forlibte Angreb med Trusler, da hun forekom ham med følgende Tiltale:

»Tyrk! jeg er Kristen — Barbar! jeg er en græsk Pige og ingen Skøge — mit Liv er i din Magt, men ikke min Ære —«

»Æren ogsaa, min knibske Glut!« afbrød han, »giv godvillig, hvad jeg kan tage med Magt!«

Han nærmede sig atter med udbredte Arme; men Pigen gjorde et hurtigt og sikkert Greb efter hans Dolk, rev den ud af Bæltet, gjorde en Vending, saaledes at hun satte Ryggen til den modstaaende Væg og holdt Dolken foran sig.

Hidtil havde St. Previl ikkun bagfra set hendes høje, ranke Skabning; nu viste hun ham et Ansigt, hvis ædle Skønhed paa een Gang vakte hans højeste Beundring og dybeste Medynk.

»Nu er du i min Magt!« raabte hun, »kommer du mig nærmere, skal denne Dolk sidde i dit Bryst.«

Amaral, som med Forbavselse havde hørt hele Samtalen, hviskede til sin Ven:

»Det maa være Fanden til Pige — lad mig ogsaa se denne Amazone!«

St. Previl tog sit Hoved bort og trak den længe tilbageholdte Aande.

Tyrken begyndte efter en Pause at lokke og. da dette ikke hjalp, atter at true. Han forsikrede den kække Grækerinde, at hun dog ikke kunde undgaa ham, at han i værste Fald vilde hente et Par af sine Folk, og dersom hun nødte ham til at bruge Magten, skulde hun vorde given hele Mandskabet til Pris.

»Gør det!« svarede hun, »gaa! og hent kun dine Slaver!. Men vær vis paa, at denne din egen Dolk skal frelse mig fra eder alle.«

Med sammenpresset Bryst hviskede **St. Previl:** »Længer holder jeg det ikke ud; vi maa frelse hende!«

»Frelse hende?« sagde Amaral, »hvorledes? ved et Mirakel?«

»Hvad bestiller Tyrken nu?« spurgte St. Previl ængstelig.

»Han er i Færd med at løse en af Sofapuderne,« svarede Amaral.

»Den vil han bruge baade som Skjold og Angrebsvaaben,« sagde Previl; »nu er ingen Tid at spilde! Bræderne er tynde og halvraadne, vi løber dem ind og —«

»Og saa?« spurgte Amaral sarkastisk.

»Saa dræber vi Tyrken og frelser hende!« sagde St. Previl, men saa højt, at Tyrken hørte det.

»Lurer du, Kristenhund?« raabte han.

»Nu!« sagde St. Previl og rendte mod Væggen af al sin Magt; den brast, og han tumlede langt ned i Kahytten — Amaral efter ham; dennes Dolk var i hans Haand.

Den forfærdede Høvding stirrede et Sekund paa dem begge; men dette var nok for St. Previl til at rive Dolken ud af Grækerindens Haand og støde den i Barbarens Hjerte. Han sank uden mindste Lyd til Gulvet.

Der fulgte nu et Ophold, i hvilket de levende var lige saa stumme som den døde.

Myra — det var Pigens Navn — brød først Tavsheden.

»Jeg takker eder, mine ædle Frelsere!« sagde hun, »Himlen maa have sendt eder for at fri mig af et Uhyres Vold; men den alene er nu ogsaa mægtig til at fuldføre vor Redning; thi for menneskelige Øjne er Faren endnu lige stor for os alle.«

St. Previl svarede kun med et Blik, der noksom viste, at Frygt ikke var den Følelse, som for Øjeblikket beherskede ham; han syntes at have tabt Bevidstheden om det foregaaende saavel som om det forestaaende.

Den ellers mere fremfusende Amaral havde virkelig større Fatning.

»Ved Sankt Johannes!« sagde han, »den skønne Dame har Ret, vi har blot vundet saa meget, at vi nu kan dø i hverandres Selskab; vi har kun drevet Prisen for vort Liv et Par Tyrkehoveder højere i Vejret; de vil snart savne deres Anfører. Lad os imidlertid først have Ryggen fri! Hjælp mig, François!«

Med disse Ord begyndte han at sætte de udsprængte Bræder i Lave. Da dette var gjort, stillede de begge Sofaen foran og der ovenpaa en vægtig Kiste.

»Og hvad gør vi ved ham?« spurgte St. Previl, pegende paa den døde Høvding.

»Lever vi til Aften,« svarede Amaral, »sender vi ham den Vej ud, paa hvilken jeg kom ind.«

»Og saa?« vedblev St. Previl med et smerteligt Øjekast paa Grækerinden.

»Dog,« han fæstede sine Øjne paa Gulvet, »maa-

ske er der endnu eet Middel; under Slaget hørte jeg, at der blev raabt herned efter Karduser, deres Krudtforraad maa findes her i Nærheden.«

Han greb fat i en Ring i Gulvet og trak, en Lem hævede sig, under denne nok en, og se! her fandtes rigtigt et muret Rum, mer end halvt fuldt af Krudtkarduser.

»Himlen være lovet! nu har Samson Filisterne i sin Magt; blot en eneste Ildgnist, og vi kan sprænge dem alle sammen i Luften —«

»Tillige med os selv!« faldt Amaral ind.

»Og hvo ved,« blev St. Previl ved, »hvortil vi med denne Trusel kan tvinge vore Fjender? — I dette Skab ser jeg Lunterne, og her er Fyrtøj — skønne Dame!« henvendte han Talen til Grækerinden, »vi var Vidner til eders høje Mod og Aandsnærværelse; jeg tør ikke tvivle paa eders villige og kraftige Deltagelse i min Plan. I og min Ven bliver her, medens jeg gaar op paa Dækket og forelægger Tyrkerne tvende Vilkaar: enten fører de os til en kristelig Havn, og i dette Tilfælde giver vi dem frit Lejde, at de sikkert og ubehindret igen maa afsejle, eller og sprænger vi Skibet i Luften.«

»Eders Plan, ædle Ridder!« sagde Myra, »kan ikke være mig skrækkeligere end det, hvorpaa I allerede har set mig vel beredt; i værste Fald bevarer vi alle det dyrebareste, vi ejer, vor Ære.«

»Det er rimeligt,« tog Amaral Ordet, »at vi redder mere end den; men lad mig udføre dette Gesandtskab! Jeg trænger saa til Klæder, og han der behøver ingen — hjælp mig, François!«

Med disse Ord begyndte han at afklæde Liget.

Myra vendte sig om, og snart stod Franskmanden som tyrkisk Bassa.

Han trykkede Turbanen dybere ned i Panden og stak den blodige Dolk i Bæltet.

»Det skal undre mig,« sagde han smilende, »hvad Pakket vil sige til deres nye Kaptajn. Synet af

en ganske fremmed i den gamles Dragt, der kommer som ned fra Skyerne eller op af Graven, vil slaa dem med Forfærdelse. Eder, min dejlige!« sagde han med en Franskmands Belevenhed til Myra, »vilde jeg ikke gerne være saa frygtelig som min Formand.«

»Robert!« sagde St. Previl alvorlig; han stod allerede med den brændende Lunte i Haanden, »dette er ikke Tiden til Galanterier; inden faa Minutter har vi maaske gjort et vigtigt Skridt —«

»Et Spring, vilde du vel sige,« afbrød Amaral, »men lige saa godt med Glæden som med Sorgen! Adieu saa længe! vi samles snart igen enten her eller«. — han pegede opad — »der!«

Han aabnede Kahytdøren og gik rask op ad Trappen. Myra saa med Uvilje efter ham. Derpaa fremtog hun et lidet Guldkors fra sin Barm, knælede, kyssede det og bad med foldede Hænder en kort, men tavs og inderlig Bøn. Ogsaa Ridderens Sjæl vendte sig fromt begejstret og mægtigen styrket til Dødens og Livets Herre.

Dog snart afbrødes deres Andagt af Amarals høje og raske Tilraab:

»Har I Lunten i Beredskab!«

»Ja!« raabte St. Previl, »der er kun en Alen mellem den og Krudtet.«

»Godt!« svarede hin, »naar jeg raaber: Fyr! saa tænd an i Guds og alle helliges Navn!«

Men dette frygtelige Ord blev ikke udtalt; efter nogle Minutters Forløb steg Amaral triumferende ned i Kahytten og raabte: »Viktoria! mine Venner! nu styrer vi lige mod Rodus.«

Den forvovne Yngling havde ved sin første Fremtræden sat de paa Dækket værende Tyrker i den højeste Forbavselse; det var deres Chef, og det var ikke ham; hans hele Dragt til det allermindste Stykke, hans Figur, men ikke hans Ansigt, og endnu mindre hans Stemme, da han begyndte at tiltale dem.

Amaral, som læste den skrækblandede For-

undring i deres Aasyn, forsøgte ved følgende Paafund at benytte det første Øjebliks mægtige Indtryk.

»Tilbage!« sagde han med dyb og bydende Stemme, »tilbage, I Islamismens Sønner! den første, som nærmer sig, er Dødens visse Bytte. Hør og bæv! Her er sket et Underværk, hvis Lige ikke er set siden Profetens Dage: Eders Anfører er levende optagen i Paradiset, og jeg er ført gennem Luften fra Kairos Mure for at træde i hans Sted. For en Fjerdedel Time siden red jeg der blandt mine Mamelukker, da Profeten — hans Navn være lovet! — aabenbarede sig for mig. »I b r a h i m !« sagde han, »sæt dig op paa den otteføddede Hest; den fører dig med Lynets Hurtighed ind paa et Skib, som du skal føre til den glorværdigste af alle Sejre. Saa snart du kommer om Bord, skal du sejle lige til Øen R o d u s, som de vantroende nu behersker. Naar du da uddrager dette Sværd —« (her drog og svingede han det) »skal det skinne med en Glans ti Tusinde Gange større end Solens. De vantroende skal forfærdes, fly og styrte sig alle tilsammen i Havet, og du skal vorde Ejer af deres Stad og alle deres Skatte.«

Ingen mælede et Ord til denne smukke Tale; alle stod stive og maalløse og betragtede med stirrende Blikke denne Profetens begunstigede Yngling, til en af de bageste, noget svagere i Troen end de andre, hviskede til sine Sidemænd:

»Det skulde dog aldrig være den fangne Franker?«

»Ingenlunde!« svarede disse, »ham kender vi alt for godt; enten er det Sandhed, han siger, eller det er Djævelen selv.«

»Svar mig, I Profetens Sønner!« tog A m a r a l atter til Orde, »vil I lyde hans hellige Bud eller vente den forfærdeligste Straf her og hisset?«

Imidlertid var den næstkommanderende, som havde staaet forude paa Skibet, kommen til og havde hørt Ridderens sidste Tiltale.

»Hvad er dette?« raabte han, idet han traadte op paa en Lavet bag ved den tætsluttede Klynge, »og hvo er du, som her er kommen at befale?«

Amaral gentog kortelig sin Fabel.

»Hoho!« sagde han, »de Tider er forbi, da Profeten gjorde Mirakler; fornuftige Folk kan du ikke indbilde saadant et dumt Eventyr. Du er en Franker, det røber din Udtale, og maa have vidst at forputte dig etsteds her i Skibet; men bi et Øjeblik, saa skal vi putte dig hen, hvor Profeten ikke mer skal finde dig.«

»Muselmænd! — grib ham!« vilde han have sagt; men inden han fik udtalt, slog Amaral op med Haanden og raabte:

»Holdt! endnu kun eet Ord! Dersom du ikke hører mig nu, koster det dit og hele Besætningens Liv; giv mig blot Tid at aabenbare Sandheden, saa kan I gøre ved mig, hvad I lyster; I har mig jo lige vis.«

»Saa tal da; men skynd dig!« lød Svaret.

»Hernede i Kahytten,« sagde nu Ridderen, »staar min Kammerat med tændt Lunte for det aabne Krudtkammer; saa snart I lægger Haand paa mig, flyver vi alle i Luften« — (da var det, han raabte ned til dem) — »Tyrker! I ser nu, hvo der har den højeste Magt paa Skibet; men vi vil ikke misbruge den, medmindre I tvinger os dertil.«

Hassan rykkede sig i sit Skæg, og de øvrige mumlede Forbandelser.

»Hvor er Imri, vor Bassa?« spurgte han.

»Hvor jeg allerede har sagt,« svarede Amaral, »hans Sjæl, om han havde nogen, er hos Profeten, han er nu blandt Houris, som viser sig mere føjelige end Grækerinden hernede, der brugte hans egen Dolk imod ham. Men hør nu, hvad jeg har at foreslaa eder: I fører os til Rodus, og saa snart I der har sat os af, sejler I frit og ubehindret bort med Skib og

Gods. Du skænkede min Vaabenfælle Livet; nu vil vi gøre Gengæld.«

»Vel nok!« sagde Hassan; »men hvad Sikkerhed giver du os derfor? Kommer vi til Rodus, tager eders Kammerater vort Skib og gør os selv til Slaver.«

»Vi sværger,« sagde Amaral, »ved vor Ridderære og ved vort hellige Evangelium: Ingen skal røre et Haar paa eders Hoveder. Vor Stormester har ikke Magt til at bryde vort Løfte. Desuden ser du jo, her er intet andet Valg.«

Hassan overlagde med sine Folk, og Udfaldet blev da, at denne besynderlige Pagt virkelig blev sluttet.

Amaral forlod Dækket, og Skibet vendte sin Stævn mod Johannitternes Ø. Denne laa kun en halv Dagsrejse borte, og under Sejladsen skiftedes begge Ridderne til at være paa Dækket, de gik ganske roligt omkring blandt Tyrkerne.

Nu fik den skønne Myra Tid til at fortælle Vennerne, den ene efter den anden, sin Historie: Hun var Datter af en græsk Købmand paa Rodus; denne var for flere Aar siden død; men hans Enke levede. En meget rig Morbroder til Myra, som var bosat paa Kandien, men ugift, havde tilbudet at tage hende til sig og indsætte hende til Universalarving, hendes yngre Søster skulde blive tilbage hos Moderen.

Thoraki — saa hed denne Morbroder — var selv for en fjorten Dage siden kommen til Rodus paa sit eget, ogsaa til Kamp ret vel udrustede, Handelsskib. Efter tolv Dages Ophold paa Øen afsejlede han og medtog en Del rejsende, hvoriblandt et Par Familier, der agtede at bosætte sig paa Kandien.

Ulykkeligvis blev de angrebne paa Vejen af denne, dem langt overlegne, Korsar og efter en kort Kamp tagne ved Entring. Hun selv blev dog Tyrkernes eneste Bytte; thi efter at hun var bragt om Bord

til disse, udvalgt af Anføreren til et Offer for hans Vellyst, og medens Myrderiet endnu gik for sig, raabtes der, at Kandieren vilde synke. Ej engang alle Tyrkerne fik Tid til at redde sig over paa deres eget Skib og fjerne dette, og næppe var de komne et Bøsseskud bort, førend hint sank med Top og Tavl.

I de faa Timer, Sejladsen til Rodus varede, maatte Myra skiftevis være ene snart med Amaral, snart med hans Ven. Begge underholdt hende paa aldeles forskellige Maader, den første talte alt for meget, den anden slet intet; hin angreb hende baade med Ord og Øjekast; denne vovede næppe at se paa hende, et dæmpet Suk var det eneste, som røbede, at han befandt sig i Nærheden af en dejlig Pige. Alligevel var den stumme Selskaber hende langt behageligere end den snaksomme.

Amaral var vant til at sejre; dette gjorde ham dristig og paatrængende; men Myra var intet let Bytte; hendes kvindelige Stolthed var et Værn mere for hendes Dyd.

Ridderen, som plejede at anse enhver Modstand for blot Skrømt og Forstillelse, gik saa vidt i sine Galanterier, at den ædle Pige med Strenghed maatte vise ham tilbage inden Ærbødighedens Grænser.

»Hr. Ridder!« sagde hun med en Tone og en Mine, som viste, at det var hendes Alvor, »gem eders Spøg til dem, som vil forstaa den! Hav Agtelse for kvindelig Dyd! det skulde gøre mig ondt for eders Landsmandinder, om I nu først maa erkende dens Tilværelse. I har set, hvorledes en græsk Pige kæmper mod Vold; List — foragter hun.«

Den forbløffede Amaral blev her afløst af sin bly og beskedne Ven. Han bed sig i de smægtende Læber; han maatte indtil videre opsætte sit Angreb; men han opgav det ikke.

Kort før Solens Nedgang sejlede Korsaren, med Korsflaget paa Toppen, gennem det snævre Indløb ind i Havnen paa Rodus. Lidt derudenfor var

alle Tyrkerne paa Hassan nær gangne ned i Rummet for ej at alarmere den rodisiske Vagt paa Havnebatterierne.

St. Previl stod til Rors, Hassan med sammenflettede Arme ved hans Side.

»Nu har du os, Kristen!« begyndte Tyrken til St. Previl, »det vil snart vise sig, hvorledes I holder Ord.«

»Det skal du erfare!« svarede Ridderen, »vi kan ikke give dig nogen bedre Sikkerhed for dets Opfyldelse end den, vi selv havde, Krudtkammeret og den brændende Lunte.«

Han kaldte Amaral og Myra op af Kahytten.

»Lad blot saa mange af dine Folk komme paa Dækket,« vedblev han, »som er nok til at vende Skibet, og gaa du saa selv herned! Hist nærmer sig en Baad med Havnekommandanten; den tager os med; jeg siger ham vor Aftale; du sejler ubehindret bort, og i de første seks Timer lover jeg, at ingen skal forfølge dig.«

Som sagt saa gjort: Baaden lagde til Borde; Befalingsmanden hørte med Forundring Riddernes Fortælling, tog dem og Grækerinden med sig og ilede til Land.

Han respekterede den oprettede Pagt, og første Gang siden Johannitterne fik Øen i deres Vold, sejlede her en tyrkisk Orlogsmand fredelig ind og ud.

De tvende Ynglinger, der havde begyndt deres Noviciat med et saa ridderligt Eventyr, blev af deres Rejsefæller modtagne med den mest levende Glæde og af de ældre behandlede med velfortjent Agtelse.

Stormesteren selv — ogsaa en Franskmand — ydede dem den tilbørlige Ros; de maatte for ham gentage hele Historien; Amaral førte Ordet; thi St. Previl var dygtigere til at handle end til at tale.

Deres Kvarter blev dem anvist; St. Previl fik

sit hos — Myras Moder. Den værdige Matrone modtog ham med Glædes og Taknemmeligheds Taarer, hendes Datter med et Blik, der sagde mer, end hun selv vilde eller vidste. Ynglingen følte, at han havde omskiftet et Fangenskab med et andet.

Et Fjerdingaar var henrundet. St. Previls Kærlighed til den ædle Pige, hvis Liv og Ære han havde frelst, havde saaledes grundfæstet sig i hans Hjerte, at hverken Tiden eller Arbejde, Fraværelse eller Adspredelse mere var i Stand til at udrydde den.

Og dog havde endnu intet Ord forraadt den elskede — hvad der dog ikke var hende en Hemmelighed. Ynglingen agtede hende alt for højt, han tænkte for ædelt, for ridderligt til at ville meddele hende en Følelse, som hans Stand forbød ham at nære. Han vidste, at ingen lovlig Forbindelse mellem dem kunde finde Sted, og skønt han havde Eksempler nok paa utilladelige mellem hans Ordensbrødre og de rodisiske Piger, skjalv han dog ved den Tanke, at Myra skulde være hans Frille.

Han foresatte sig at bekæmpe sin Lidenskab: han saa hende kun saa ofte, han var tvungen dertil; han skyede hendes Nærværelse, han opholdt sig saa meget muligt uden for det kære, det farlige Hjem. Han stred som en Mand; men Striden udmattede ham; den tærede paa hans Sundhed, forjog Ungdommens Roser fra hans Kinder og dens Ild fra hans Øjne.

Og dog blev han genelsket med den inderligste Kærlighed. Men Myras Hjerte var stærkere end hans, med ringere Tab formaaede hun at besejre sine stille Ønsker.

Om hun end ikke var i Stand til at dæmpe den lønlige Ild, da mægtede hun dog at forhindre dens Udbrud: intet Blik, intet Suk røbede ham hendes

Følelser. Hendes høje Sjæl øvede et sikkert Herredømme over Hjerte og Sanser, og det skønne Legeme beholdt sin ungdommelige Sundhed og Kraft.

Hvor vidt skulde vel en Amaral komme med en saadan Pige? Om hun end ikke havde elsket St. Previl, vilde dog alle Forførerens Angreb have strandet paa saa klippefast en Dyd. Forgæves var derfor alle hans Kunstgreb: Smiger, Bønner, glimrende Løfter — alt var spildt; selv den haabløse, lidende Kærligheds tragiske Maske gjorde ikke den mindste Virkning.

I Begyndelsen fattede han Mistanke om en hemmelig Forstaaelse mellem hende og St. Previl: men han opdagede snart, at ingen saadan fandt Sted. Saa havde han kun den Trøst tilbage, at den skønne Grækerinde maatte være uden al Følelse; thi den, der kunde modstaa ham, mente denne Provençalindernes Yndling, maatte Naturen have nægtet sin skønneste Medgift.

Men paa Rodus var nok af dem, mod hvilke den havde været alt for gavmild; Amaral vendte sig fra den uovervindelige Myra og søgte og fandt Oprejsning hos hendes svagere Søstre.

Et halvt Aar havde han været paa Øen, da han i Ordenens Anliggender blev beordret til Frankrige, derfra til Spanien og atter til Frankrige, videre til Kandien og tilbage igen, og saaledes skete det, at han først efter fem Aars Forløb, til Ordenens ubodelige Skade og sin egen Fordærvelse, anden Gang saa Rodus.

Et Par Maaneder før Amarals Afrejse blev Myras Moder syg og døde.

St. Previl delte begge Døtrenes Sorg — den yngste, Frosine, var først tolv Aar gammel — han var jo for begge som en Broder: den afdøde havde jo elsket ham som en Søn.

Men Sorg for Fader og Moder er af ingen Varighed, om den end har Styrke for en stakket Tid, Cy-

pressen plantes og vandes i Førstningen med Taarer; siden overlades dette Arbejde til Duggen og Skyerne, — den unge Pige forglemmer den over Myrten.

Sørgedragten var aflagt; M y r a indflettede atter sit dejlige Haar med Blomster. S t. P r e v i l tav og sukkede; men hans Kræfter aftog Dag for Dag; hans Gang sagtnedes, hans Udseende blev stedse mere mørkt og tungsindigt — han nærmede sig til Graven. Han mærkede det selv, og dog tav han. Hvad fortjener en saadan Kærlighed? En M y r a s Genkærlighed.

S t. P r e v i l havde allerede i lang Tid spist paa sit Værelse. En Aften lod M y r a ham ved sin Pige bede, at han vilde dele Maaltidet med hende. Sødt bevæget af dunkle Anelser traadte han ind i den festlig smykkede Stue. Bordet var dækket til to. F r o s i n e var til Sengs.

M y r a s dejlige Ansigt blussede med mer end almindelig Ild; stiltiende anviste hun Ridderen Plads; de satte dem lige over for hinanden; Maden blev sat frem; men de smagte den næppe. Den skønne Værtinde gav Pigen et Vink; hun gik ud.

En Sølvpokal, fyldt med kostelig Vin, stod imellem dem; Myra satte den til sine Læber, nippede og rakte Ridderen den. Uden selv at vide, hvad han gjorde, tømte han den til Bunden. Et nyt Liv gennemstrømmede ham. Mod og Haab fyldte hans Hjerte; det var ham, som om han havde drukket af et fortryllet Bæger.

Nu først vovede han at fæste sine Øjne paa den favre Genboerske, og se! der sad hun i al sin fortryllende Ynde, med et Smil, som paa een Gang smeltede hans Hjerte og hævede det til de sødeste Forhaabningers smilende Højde.

Og hun var smykket som Brud, som de græske Piger paa Livets højtideligste Dag, den røde Bryllupskjortel sammenholdtes om den smækre Midje med et bredt gyldent Bælte, en Guldkæde slyngede

sig mange Gange om den hvide Marmorhals, en glimrende Sølvplade adskilte de fyldige Bryster, der steg og sank under det bølgende Lin, Bruden var færdig — kun Myrtekransen manglede endnu.

Henreven af overstrømmende Kærlighed rejste St. Previl sig op og vilde kaste sig for Trylleindens Fødder med den længe undertrykte Tilstaaelse. Men Myra rejste sig ogsaa og udstrakte sin Haand som for at holde ham tilbage; hendes Aasyn blev med eet alvorligt, Rødmen forsvandt fra hendes Kinder: hun hentede et dybt Suk og sagde:

»Ridder! længe har vi begge baaret paa en Hemmelighed; vore Læber har ikke forraadt, hvad vore Hjerter følte — St. Previl, vi elsker hinanden!«

Hun gjorde et Ophold; hendes Blik sank til Jorden; de taarebeduggede Øjne skjulte sig, som om de bluedes over Mundens dristige Bekendelse. Den lykkelige Yngling bævede af Glæde, hans Hjerte bankede mod hans Bryst; han vilde tale, men fandt intet Ord for sine Følelser.

Myra hævede atter sit Blik og vedblev:

»Eders Tavshed, Ridder! har talt for eder: havde I end været begavet med en Engletunge og ladet den tolke, hvad I nu med ædel Selvbetvingelse har dulgt, i Sandhed! aldrig skulde I have fravundet mig Tilstaaelsen om min Genkærlighed. St. Previl! I har reddet min Ære! men ikke for siden at røve den. François! hvad du ikke vilde tage, giver din Myra dig frivillig!«

Hun løftede Laaget af en Vase paa Bordet, udtog en Myrtekrans og satte den paa sit Hoved.

»Os,« sagde hun højtideligt, »har ikke Menneskene forenet, de kan heller ikke adskille os. Vi har en højere Lov skreven i vore Hjerter, den følger vi, min evig elskede! Ja, François! jeg følger Himmelens Stemme og trodser Verdens — elskede Mand! omfavn din Hustru!«

Hun udbredte sine Arme — de sank i hinandens Favn.

Fire Aar svandt hen som een Dag, som en frydelig Foraarsdag for det lyksalige Par. Myra havde født sin Kæreste en Søn og en Datter, Michael var tre Aar, Sophia to. Da kom Amaral tilbage; han hørte om deres Forening, han saa deres Lykke, og den urene Lue opblussede paa ny; Skinsygens Slange stak hans stolte Hjerte; han saa, at den skønne Grækerinde dog havde Følelse, kun ikke for ham. Han besluttede atter at forsøge sit Held.

Med forstilt Venskab, med hyklet Godmodighed trængte han sig til sin Ungdoms Legebroder; han søgte at sætte sig fast i dennes Tillid i det Haab at naa ved Tid og Lejlighed hos Mætressen, hvad Jomfruen nægtede ham.

Han passede og benyttede enhver Lejlighed til at være ene med hende og anvendte nu al sin Kunst og lange Erfaring for at naa sit Maal. Lige saa forgæves som tilforn, Myra afviste alle hans Bestræbelser, først med kold Høflighed og siden med alvorlig Strenghed. Dog dulgte hun hans Nedrighed for sin elskede.

Men St. Previl, som desuagtet anede noget, iagttog en Tid, da Amaral maatte tro ham fraværende, og blev nu Øjenvidne til hans Forræderi og Myras urokkelige Troskab.

Han hørte hende til sidst sige: »Dersom I oftere besøger mit Hus, Hr. Ridder! i St. Previls Fraværelse, nødsages jeg til at søge Beskyttelse hos ham mod eders Uforskammethed.«

»Uforskammet,« svarede Amaral, »kan man kun være mod Ægtehustruer — —«

Han kom ikke videre; St. Previl traadte ind.

»Jeg foragter eder nu alt for dybt,« sagde han,

»til at spilde Bebrejdelser paa eder — gaa, uværdige! og lad mig aldrig finde eder her!«

»Om ikke her, skal I vel finde mig et andet Sted,« svarede Niddingen og gik.

Myra sank med Taarer og ængstelig Forudfølelse til sin elskedes Bryst.

Næste Dag mødtes Ridderne i flere af deres Vaabenfællers Nærværelse.

»St. Previl!« begyndte Amaral, »I brugte i Gaar et Udtryk, som var højst fornærmeligt; vil I kalde det tilbage?«

»Amaral!« svarede hin, »sande Udtryk kan aldrig være fornærmelige for en Mand af Ære; desuden var vor korte Samtale ikke offentlig.«

»Men dog,« sagde Amaral haanlig, »i et offentligt Fruentimmers Paahør.«

»Jeg mærker vel,« sagde St. Previl, »at I søger Anledning til Strid, den skal I faa, jeg erklærer jer for uværdig til det Kors, I bærer.«

Dette var nok, Tvekampen blev bestemt til næste Dag.

St. Previl stræbte at skjule det forestaaende for sin elskede, og det lykkedes ham. Næste Morgen rejste han sig tidlig fra den sovende Myra; han kyssede sagtelig hendes Haand; han omfavnede sine sødt slumrende Børn, væbnede sig og gik.

Da Myra vaagnede, bragte man hende hans afsjælede Lig.

Da hun en Time havde bedækket hans blege Ansigt med Kys og Taarer, rejste hun sig og aftørrede Graaden; hendes Beslutning var fattet. Hun aftvættede det blodige Dødssaar og klædte det elskede Lig i den hvide Jordedragt.

Derpaa gik hun ind til Børnene; de laa endnu i den søde Søvn og omslyngede hinanden med de uskyldige Smaaarme; hun trykkede Afskedskysset paa Glutternes Læber og gik til sin Søster. Hun vakte

hende med Efterretningen om denne Morgens rædselsfulde Begivenhed.

»Naar jeg dør,« endte hun, »da vær en Moder for St. Previls Børn!«

Frosine begreb hende ikke: hun var bedøvet og hartad uden Samling.

Myra forlod hende, iførte sig sin elskedes Klæder og Vaaben, kyssede endnu engang hans kolde Læber og gik for at opsøge hans Morder. Hun fandt ham ikke langt fra det Sted, hvor Tvekampen havde staaet, med tvende af hans Kammerater. Hun havde nedslaaet Visiret paa Hjelmen.

»Hvad!« raabte han halv forfærdet og halv spottende, »gaar de døde saa hastig igen?«

»Hans Hævner!« svarede Myra og drog sin elskedes Sværd.

Amaral greb sit, og de forundrede Tilskuere henstillede sig som Sekundanter.

»Enten du saa er død paa Skrømt,« raabte han, »eller du est opstanden, eller Djævelen har laant dit Legeme, mit Sværd skal vise mig, om du har Kød og Blod!«

En rasende Kamp begyndte: Amaral blev haardt saaret; men Myra faldt.

Da de to Smaasøskende vaagnede af deres søde Slummer, laa Fader og Moder Lig. Frosine sad ved deres Leje med Smertens vildeste Udtryk; men siden blev hun de forladte en Moder. Et Aars Tid derefter ægtede hun en rig Købmand.

Da Tyrkerne bemægtigede sig Rodus, flygtede han med sin unge Hustru til Kandien, hvor de opdrog St. Previls og Myras Børn som deres egne.

Amaral blev afskyet af næsten alle sine Vaabenfæller; Stormesteren foragtede ham. Æren, hans

sidste Nødanker, var sluppet, og han drev nu uden mindste Hold omkring paa Lasternes vilde Hav.

Den af den lastefuldes onde Lyster, som sidst forlader ham, er Hævnens, Amaral blev en Forræder mod sin Tro og sin Orden. Da Soliman belejrede Rodus, blev han dennes Spion — han fik en Forræders Løn: men Johanniterne mistede Øen.

Sildig Opvaagnen.

Jeg mindes ikke noget Dødsfald, der har vakt større Sensation end min mangeaarige Ven Doktor L.s i R. Man standsede hverandre paa Gaden, man for omkring fra et Hus til et andet med de Spørgsmaal: »Har De hørt det? ved De det? hvad mon var Aarsagen? mon han har gjort det i Vildelse?« o. s. v. Han var en meget elskværdig, en almindelig yndet og agtet Mand, en fortræffelig Læge med udbredt Praksis; som det syntes lykkelig gift; Fader til seks vakre Børn, af hvilke de to ældste Sønner allerede var i Vej, den ældste Datter forenet med en brav Embedsmand, den næst efter nylig konfirmeret, og de to yngste ti og tolv Aar gamle. Han var dertil formuende, holdt et gæstfrit Hus og var en altid munter og behagelig Selskabsmand. Han havde naaet sit otteogfyrretyvende Aar og aldrig været syg.

Pludselig lød Rygtet, at han var bleven upasselig. Hans Patienter ventede en hel Dag forgæves. Man lod spørge til ham, man kom for at besøge ham; han tog ikke mod nogen. Enten hed det, at Doktoren sov, eller at han ikke var saa vel, at han kunde se nogen. Byens anden Læge blev vel — ikke kaldet — men dog indladt. Naar man spurgte ham om Dr. L.s Befindende, trak han paa Skuldrene, rystede med Hovedet og erklærede, at han ikke kendte hans Sygdom. Lægemidler vilde han aldeles ikke bruge.

Jeg, hans Præst, var den eneste, som han havde daglig og længe hos sig. Børnene kunde han ikke lide at se; naar nogen af dem kom ind, vendte han sig om til Væggen. Saaledes laa han i otte Dage; den niende skød han sig.

Da den anden Læge erklærede, at han havde aflivet sig i et Delirium, blev han hæderligen begravet. Jeg vilde have talt nogle Ord over hans Grav; men Smerten brød straks min Stemme, og jeg kunde for Graad næppe fremsige Jordpaakastelsesformularen.

Jeg erfarede af ham før hans Død den lønlige Aarsag til dette frygtelige Skridt. Dog, hvad dengang var en Hemmelighed, kunde ikke længe blive det, da fem Personer var delagtige i samme; den ene, dreven af Skinsyge og billig Harme, mægtede ikke at dølge Historien om en Forbrydelse, der hellere maatte have været begravet med dens ulykkelige Offer og indstillet alene for den evige Retfærdiges Domstol. Hvad i hint Tidspunkt sneg sig skummelt omkring som blot mundtligt Rygte, kan gerne nu betros til Papiret med Udeladelse af de paagældendes Navne; thi af disse er endnu kun i Live tre af Dr. L.s Børn, som tilmed bor i Udlandet, og hans Enke — Hovedpersonen i denne Tragedie.

Men jeg vil begynde min Fortælling noget længere tilbage.

Det var netop femogtyve Aar før denne sørgelige Katastrofe, at jeg som teologisk Kandidat antog en Huslærerplads i R. Kort efter min Ankomst gjorde L. og jeg vort første Bekendtskab, og det just ikke paa den allervenskabeligste Maade. Han havde for kort siden sat sig ned der i Byen som praktiserende Læge. Vi stødte sammen paa et Bal. Jeg var kun et Aar ældre end han, munter og let af Sind, en dygtig og lidenskabelig Danser.

Blandt Damerne opdagede jeg snart den bedste Danserinde, som tillige ustridigt var den smukkeste. Dog maa jeg tilstaa, at hun i den første Egenskab

gjorde størst Indtryk paa mig. Jeg bød hende op til en af Datidens Modedanse og fik et bejaende Buk. Jeg stod for at føre op og havde just med Haandklap givet Tegn til at begynde, da L., hvem jeg aldrig før havde set, traadte hen til min Dame, bukkede og erindrede hende om, at hun havde lovet ham denne Dans.

Jomfru W. rødmede og undskyldte sig med, at hun troede, det var den næste, til hvilken hun havde ladet sig engagere; »men dersom min Chapeau tillader,« lagde hun til, »kan vi jo endnu bytte om.«

»Ingenlunde!« svarede L. lidt spydigt, »jeg resignerer og finder mig i at være Nr. 2, allerhelst da jeg vistnok kun er en daarlig Danser imod denne Herre.«

»Det gør intet til Sagen,« sagde jeg, »hvem her danser bedst; men er De ikke fornøjet med min Dames Proposition (Forslag), beder jeg om, at vi nu maa komme til at begynde, hele Kvadrillen venter.«

Han stod just imellem os begge. »Baade begynde og ende,« svarede han end mere spodsk og traadte fra.

Da jeg kom til Enden af Kvadrillen, saa jeg ham staa nederst med en af de mest kluntede Figurer, som fandtes paa Ballet, og jeg lagde Mærke til, at han i Kæden ikke vilde give min Dame sin Haand. Hun smilede, næppe mærkeligt, til mig, og jeg troede at føle et sagte Tryk paa mine Fingre. Fyren var skinsyg, det var aabenbart. Jeg troede, han maatte have andre Rettigheder end dem, som Ballovene giver. Da Dansen var ude, gik jeg derfor hen til ham og gjorde ham en Undskyldning for mit korte Svar.

Denne Tiltale fremkaldte et høfligt Gensvar, og snart stødte vi paa nærmere Bekendtskab vore Puncheglas sammen.

Jeg dansede siden endnu en Gang med Jomfru W. Da jeg takkede af og maaske med nogen Varme kyssede hendes Haand, modtog og besvarede jeg det andet Tryk. Jeg kan forsikre, at hverken mit Hjerte

eller min Sanselighed kom herved i mindste Bevægelse; kun min Forfængelighed fandt sig behagelig smigret. Jeg havde vel tilforn i Dansens Hede og Glædens Tummel modtaget saadant lønligt Tegn af en smuk Pigehaand, men vidste ogsaa, at en slig ofte uvilkaarlig Ytring af et ømt og glad Hjertes Bevægelse gerne var lige saa flygtig som den Hilsen, tvende hinanden forbifarende Vandrere giver og glemmer i et og samme Øjeblik.

Men da jeg et Par Maaneder efter erfarede, at Jomfru W. allerede dengang var L.s hemmeligt forlovede, satte jeg i min Hukommelse et NB. til disse Haandtryk. En fri og ubunden Pige kan vove et saadant — og alligevel vover hun mere, end hun maaske ved eller aner — men naar en Fæstemø tillader sig sligt, fremstiller hun sig selv som Kokette, og er det en gift Kone, vil hun af enhver ikke ganske uerfaren Kavaler anses for, hvad hun enten er eller vil vorde — en Skøge.

Dog det var første og sidste Gang, jeg mærkede noget mistænkeligt hos Jomfru W., og da jeg var Vidne til hendes tugtige og sædelige Væsen og Opførsel baade som Pige og som Kone, begyndte jeg at tro, at jeg havde taget fejl baade af Haandtrykkenes Mening og af den, der muligen ej engang vidste, at hun gav dem.

Jeg har en synderlig, ja ofte sørgelig, ved alt for mange Eksempler bekræftet Erfaring, at det første Indtryk, et Menneskes Ansigt — eller bedre: Aasyn —frembringer hos mig, er tilforladeligt, er et sikkert Blik ind i Sjælen, et træffende Øjekast paa et saadant Menneskes sande Karakter. Jeg har ofte harmet mig over, hvad jeg selv ansaa for en Grille, jeg har ofte straffet mig selv for mine umotiverede strenge Domme og lønligt gjort den lønligt fornærmede Afbigt, naar jeg siden saa en Opførsel, en Handlemaade ganske modsat den, det første Indtryk lod mig formode, og overalt, naar jeg saa ej alene en ganske

anden Karakter, men og et ganske andet Ansigt. Og dog — ak! med Smerte maa jeg bekende, at Fornuftgrunde omsider snarere eller senere har staaet til Skamme for en uvilkaarlig Flyvetanke.

Det var ikke saa meget Jomfru W.s Haandtryk som det første Blik paa hendes Ansigt, der tilhviskede mig: denne dejlige Pige er ikke for een Mand. Der var i hendes Øjne hverken dette sødt hensmægtende eller det fyrigt opfordrende, ikke det ømt tilladende, ej heller det dybt udforskende; hendes Smil var hverken sødligt eller skælmsk og endnu langt mindre kækt; hendes ranke, fuldkommen skønne Figurs Bevægelser havde intet yppigt, intet, som forraadede sanselig Vellyst, og dog laa der i dette blide, lidenskabsløse Ansigt noget forborgent, noget fordægtigt, det syntes mig at gemme en dyb, frygtelig Løndom eller snarere at varsle om en endnu ikke i Tanken undfangen Forbrydelse, som Fremtiden først skulde bringe for Dagen.

Efter femogtyve Aars Forløb blev jeg frygteligen erindret om denne saa længe forglemte Anelse.

Var Vampyrer andet end Misfostre af en tøjlesløs Indbildningskraft, da maatte jeg have set en af disse Skabninger — udvortes levende, indvortes livløse, Legemer uden Sjæle, Kødmasser uden Hjerte. — Jeg kendte hende som attenaars Jomfru, som Ægtefælle og Moder, jeg saa hende i de dansendes Rækker og i de bedendes, med Kortene i Haanden og med en Patteglut ved Brystet, ved sin Datters Bryllup og sin Mands Lig; men hun var stedse sig selv lig: blid, rolig, opmærksom og fuldkommen beherskende alle sine Bevægelser, Ord og Miner.

Jeg har set hende for nylig — hun er nu ikke langt fra de halvtreds — men hun er næsten uforandret, nyder en blomstrende Sundhed og en altid lige, altid uforstyrret Munterhed. De mørkeste Dage om Aaret (efter denne sørgelige Begivenhed, mens jeg boede i R.) var for mig de tvende, paa hvilke jeg

maatte meddele hende Sakramentet. Jeg har i mine Skriftetaler nogle Gange prøvet at ryste hendes Samvittighed vaagen; men der var intet at vække. Kommer disse Blade hende for Øje, er jeg vis paa, at hun skal kunne læse dem uden at tabe en Maske eller gøre et eneste Fejlsting.

Men jeg griber for meget forud i min Historie; jeg vil atter gaa tilbage.

Det mellem L. og mig saa tvært begyndte Bekendtskab fortsattes flittig og blev snart til et Venskab, som kun Døden mægtede at opløse.

Tre Maaneder efter hint Bal betroede han mig, at han var og allerede dengang havde været hemmelig forlovet med Jomfru W. Det slog mig; jeg mindedes hendes Haandtryk og spurgte ham — dog uden at røbe mine Anelser — om han havde raadført sig ej alene med sit Hjerte, men ogsaa med sin Forstand? Om han kendte hende? Og om han var forsikret om, at hun baade vilde og kunde gøre ham lykkelig?

Hans Svar var et elskende Hjertes varme Udgydelser. Han forsikrede, at hun elskede lige saa inderligt, lige saa oprigtigt som han, men tillige, at hun forstod saa fuldkomment at beherske sig selv, at ingen engang havde anet hendes Tilbøjelighed, hvilket var saa meget mere nødvendigt, som en streng og haardhjertet Fader uomtvisteligt vilde have afbrudt Forbindelsen med et ungt Menneske uden fast Levebrød. Saa snart han fik et saadant, vilde han bejle og mistvivlede ikke om Forældrenes Samtykke.

Et halvt Aar efter døde den i R. ansatte Distriktslæge; L. blev hans Eftermand og snart efter E l i s e W.s lyksalige Ægtemand. Jeg har aldrig set noget gladere Menneske end ham; han var næsten ellevild af lutter Fryd; han kunde hverken sidde eller staa længe paa eet Sted; den søde Uro jog ham hid og did og omsider — saa snart det blot blev nogenlunde gørligt — tilbage i Feens Tryllekreds. Hans

Patienter fik i disse Hvedebrødsdage — der blev til Uger og Maaneder — kun korte Besøg og korte Recepter, men derimod de trøsteligste og gladeste Forhaabninger; thi i denne Periode var ingen Sygdomme dødelige; han var Mester baade for dem og for Døden. Vist nok er det, jeg mindes det meget vel, hans Kure var alle heldige; jeg tror næsten, at han kurerede med sit glade Ansigt og sin lystige Snak.

Hans Kone syntes vel ogsaa at være ret lykkelig; men hendes Glæde bar dog Maadeholdenheds Præg; Konen var Kæresten fuldkommen lig, og Brudesengen havde ingen synlig Forandring bevirket. Da han engang i ubundne Dithyramber beskrev mig sin Lyksalighed, kunde jeg ikke tilbageholde det Ønske, at hun maatte dele den i lige Grad.

»Vilhelm!« hviskede han, »die holde Sittsamkeit beym Tage« — her standsede han, lagde den ene Haand paa Hjertet, Fingerspidserne af den anden paa Munden og saa henrykt op imod Himlen.

»Godt, godt!« sagde jeg smilende og forlangte aldrig nogen videre Forklaring.

Dog forekom det mig stedse tvivlsomt, om der under denne rolige, spejlglatte Overflade skulde findes nogen synderlig Bevægelse; var der nogen Varme i dette skønne Legeme, syntes det mig at maatte være, hvad jeg — naar dette ikke var en Selvmodsigelse — vilde kalde en kold Ild eller dog kun en mat Glød, som aldrig kunde opblusse til Lue, maaske lige saa lidet udslukkes.

Otte Maaneder efter Brylluppet skænkede Elise sin glædedrukne Mand den første Søn. Ved Barselgildet gik det højt til. Det var just i hin Selskabeligheds Periode, da Phoebus og Bacchus var uadskillelige Gæster ved ethvert Samkvem, da disse stedse ytrede en mægtig Vekselvirkning paa hverandre og en uimodstaaelig Indflydelse paa alle deres Tilbedere; Bægeret maatte indvies med Sang og Sangen besluttes med Skaaler. Min var den sidste; ved

Gildets Ende overraktes mig mit Kaldsbrev til Kapellaniet i R.

To Aar efter gjorde Sognepræsten Plads for mig, og jeg ægtede nu min Henriette, med hvem jeg fra mine første Studenterdage havde været forlovet. Vi holdt en jævnlig og stedse højst venskabelig Omgang med L.s.

Hans Kone havde født den anden Søn og min den første, da en tredje Familie indtraadte i vort selskabelige Forbund; Løjtnant H. blev forlagt til det i R. garnisonerende Regiment. Han var en af de elskværdigste og mest dannede Officerer, jeg har kendt, og gift med en Kone, der var smuk, vittig og Munterheden selv.

Doktorens og Løjtnantens (eller Kaptajnens, thi han avancerede hurtigt) boede Hus om Hus med hverandre; jeg lige over for den første. Med Hensyn hertil kaldte vi mellem os selv vort lille sluttede Selskab Trianglen; L. var den rette Vinkel, H. den spidse Vinkel L. H. C., jeg den anden ditto H. C. L.

Vi samledes ordentligvis i en af Vinklerne hver Onsdag Aften; men uden for Turen gjorde L. og H. ofte større Selskaber, som da hed Cirkler; thi begge var formuende; den første arvede betydeligt efter sin Svigerfader, den anden efter sine egne Forældre.

Vi levede i en Forfatning, der tidt syntes mig for lykkelig til at kunne vorde varig. Det eneste, Kaptajnen savnede, var Børn; men han havde da til Gengæld et større Overmaal af Munterhed.

Vi tre Mænd havde uimodsigeligt de tre smukkeste og bedste Koner i R.; dog var deres Karakterer og Væsen højst forskellige, og netop denne Uoverensstemmelse, — tror jeg — var Grunden til den fuldkomne Harmoni imellem dem.

Min Kone var stille, venlig og bly; hun syntes at være de to andre subordineret, skønt hun i Grunden havde den dybeste Følelse og den klareste Forstand. Fru H. var altid lystig, fuld af Spøg og Indfald, og

førte derfor stedse Ordet. Fru L. var stille; men hendes hele Væsen havde noget imponerende, noget, der antydede en højere Aandsoverlegenhed, som hun dog aldrig søgte at gøre gældende; derfor blev hun af de andre behandlet som en ældre Søster, hvorvel hun baade var den yngste og mindst dannede.

Dersom Lighed i Karakteren skulde være Betingelse for ægteskabelig Lyksalighed, burde vi seks Mennesker have været anderledes parrede; der maatte have sket en total Omskiftning. Mit jævne Humør, min naturlige Sathed, som ved min Stands Værdighed fik end fastere Holdning, maatte da have forbundet mig med Fru L. Hendes muntre, aabne, raske og kække Ægtefælle havde i Fru H. faaet den mest lignende Mage. Og min fromme, bløde, ydmyge Hustru skulde have været kaaret til Kaptajnens Ledsagerinde paa Livets Vej.

Kaptajn H. besad virkelig intet andet krigersk end Uniformen; civilklædt saa han ud som en beskeden, undselig Depositurus (en, som er til Eksamen). Ikke at han jo var en flink Officer; denne Berømmelse havde han ved hele Regimentet af høje og lave. Ved Mønstringen var hans Kompagni altid det dygtigste, skønt Karlene var bedre bekendte med hans Pung end med hans Stok, der blot for et Syns Skyld dinglede ved hans Haandled. Hans Mod, Retskaffenhed og ædle Tænkemaade var erkendt og paaskønnet af alle. Ved Stridigheder valgtes han gerne til Voldgiftsmand, og i denne Egenskab forhindrede han mangen Duel. Kort sagt, han var en yderst indtagende Mand og langt farligere for Kvindehjerter, end han selv syntes at vide.

Hvor længtes vi alle efter Onsdagen! Vi samledes til Tevandstid, opofrede derpaa et Par Timer til Musikken, i hvilken vi alle — paa Fru L. nær — tog levende og ikke uheldig Andel. Efter Aftensmaaltidet fik vi tre Herrer os en alvorlig Lombre, og Damerne holdt et Privatissimum, der oplivedes af Fru H.s Indfald og hjertelige Latter. Denne sidste har

mer end een Gang foraarsaget en Bet eller forpurret en ren Kodille og jaget os fra Spillebordet hen til vore lystige Koner.

Et Aars Tid eller vel mere randt saaledes hen, uden at noget forstyrrede den gode Forstaaelse og jævne Munterhed. Men paa een Gang foregik en kendelig Forandring med Kaptajnen; han var ofte adspredt, begik svære Bommerter baade i Koncerten og Lombren; stundom var han mørk og ordknap — stundom overgiven og ualmindelig snaksom, skønt hans Passiar tillige var temmelig usammenhængende. Min Kone gjorde mig opmærksom paa denne sælsomme Forvandling og gav mig et Vink om, at hun frygtede, det ikke var rigtigt mellem ham og Fru L. Jeg tyssede paa hende og stræbte at berolige hende i denne Henseende; men — jeg vidste mere end hun; jeg var imod min Vilje bleven Vidne til en Scene, som aldrig udslettes af min Hukommelse, og som i lange Tider gav mig nok at bryde mit Hoved med.

Der var længe talt om at faa en Maskerade bragt i Stand, og jeg tror, at Fru L. var den, som først havde givet Ideen hertil. Endelig blev alt arrangeret, Masker og Dragter anskaffede og Aftenen bestemt — den skulde holdes paa Klubben. Da jeg ikke selv kunde tage Del i denne Fornøjelse, havde jeg aftalt et Spilleparti med tre andre af Byens Lombrister. Hen paa Aftenen blev jeg betagen af en ikke usædvanlig Hovedpine. Jeg fik en til at tage mit Kort og vilde, som jeg plejede, tage mig en Lur. Jeg bad Værten anvise mig et stille og afsides Værelse, hvor en halv Times Hvile forhaabentlig vilde fordrive mit reumatiske Anfald.

Jeg fik et saadant saa langt fra Balsalen, at den svage Lyd af Musikken og Støjen blot bidrog til at dysse mig i Slummer. Jeg søgte og fandt denne i en Lænestol, der stod i en Krog ved Vinduet.

Jeg havde ikke sovet ret længe, før jeg vækkedes ved Dørens Knirken. Der kom to ind i Kamme-

ret; det kunde jeg høre; men ingen saa jeg; thi der var ganske mørkt. Det maatte være et Mandfolk og et Fruentimmer, men begge maskerede; det mærkede jeg paa Stemmernes Utydelighed.

»Nu! og hvad vil du saa, min søde Ven?« sagde han.

»Sødeste Mand,« læspede en kvindelig Røst, »du er saa velsignet i Aften.«

»Men Kone!« sagde han igen, »hvad tænker du dog paa? Behøver vi at stjæle os til hinanden, som om vi gik paa forbudne Veje?«

Intet Svar — Lyden af et Kys lod mig gætte, at de havde demaskeret sig.

Jeg sad som paa Naale; hvad skulde jeg gøre? Min Hovedpine, som ved denne pludselige Opvækkelse var bleven endnu heftigere, tillod mig ej heller at fatte en Resolution. Døren knirkede atter; men om de gik eller blev, vidste jeg ikke. Alt blev stille, og et Skænderi udenfor i Gaarden var alt, hvad jeg hørte.

Saaledes sad jeg i nogen Tid og lyttede forgæves; jeg prøvede atter at falde i Søvn. Men Spektaklen i Gaarden blev værre. En kom ud med en Lygte eller et Lys, der kastede sit Skær gennem Vinduet paa den modstaaende Sofa. Selv uset saa jeg der Kaptajn H. i Fru L.s Arme. En rædsom Fejltagelse havde altsaa fundet Sted; men om den var forsætlig paa nogen af Siderne, vidste jeg dengang ikke at afgøre.

Kaptajnen sprang op med et Angstraab; Fru L. sank tilbage og skjulte — som i Fortvivlelse og Skamfuldhed — sit Ansigt i begge sine Hænder. Det blev atter mørkt.

»Gud forlade os begge!« sagde han, »evig Tavshed, og — om det var muligt — evig Forglemmelse!«

Det forekom mig, at hun hulkede. Han udstødte et smerteligt Suk og gik; lidt efter fulgte hun, og jeg blev alene.

Længe blev jeg endnu tilbage, ganske forvirret

og bedøvet af det, jeg her saa ufrivillig havde erfaret. Da jeg atter traadte ind i Balsalen, havde man just demaskeret sig. Doktoren og Kaptajnen var ganske ens klædte, nemlig som Don Juan. Fru H. havde Tyrkindedragt; Fru L. havde bestemt baaret samme Dragt, da jeg saa hende paa Sofaen; nu var hun Hyrdinde — det var mig baade paafaldende og mistænkeligt.

Doktoren var i et glimrende Lune; han gækkede Fru H. og paastod, at hun havde mødt ham ene i Gangen og omfavnet ham i den Tanke, at han var Kaptajnen. Denne stod hos og prøvede paa at le; men Forsøget faldt uheldigt ud og endtes med en tvungen Hoste. Fru L.s Ansigt var uden mindste Forandring; hun smilede saa roligt, som hun plejede, til alle hendes Veninders spøgefulde Anmærkninger.

Jeg begyndte at mistro mine egne Øjne; havde hun været skyldig, hvor var det da muligt at bevare en slig — jeg kunde sige — Helvedes Rolighed? Tyrkinden i hint Værelse kunde jo dog have været en anden, som lignede hende; min Hovedpine havde maaske betaget mine Sanser deres Skarphed, o. s. v. Kort sagt, jeg havde næsten genvundet min Tro paa hendes Uskyldighed, da min Kone — en fin Iagttagerinde — nogen Tid efter i Fortrolighed sagde mig, »at hun frygtede for, at hendes forhen ytrede Mistanke ikke var ganske ugrundet.«

At der siden hin Maskerade var foregaaet en væsentlig Forandring med Kaptajnen, faldt tydeligt i Øjnene; han var ofte adspredt og hensunken i Tanker; han havde mistet sin forrige jævne Munterhed og i dens Sted faaet en sælsom Lystighed, der frembrød stødvis og tidt uden rimelig Foranledning. Aarsagen til denne Forandring — Nag over hans uvitterlige Brøde — var mig jo velbekendt; men jeg fortav det for min Kone. Jeg søgte at forsvare Fru L., men indlod mig ikke paa nogen Forklaring Kaptajnen angaaende.

»Kære Kone!« sagde jeg, »vogt dig for at mistænke nogen! det er jo ellers ganske mod din Natur — ved du noget? Har du set noget?«

»Kun et eneste Øjekast,« svarede hun; »men det var et Øjekast, som bragte ham til at rødme og mig til at blegne; vi maa altsaa begge to have forstaaet det. Det var hurtigt som et fjernt Lynglimt paa en natlig Sky, men klart nok til at give Lys. De var ene to i Værelset, og jeg saa det med fravendt Ansigt i et Spejl.«

Jeg rystede paa Hovedet, som om jeg ikke troede hende, og paabød Tavshed om denne Sag. »Vi vil ej engang selv tale med hinanden om denne Materie,« sagde jeg; »thi hvor let kan du ikke tage fejl i dine Formodninger; et Øjekast kan jo have flere Betydninger — hvorfor da antage den værste?«

Hun rystede ogsaa paa Hovedet, og nu blev dette Emne ikke bragt paa Bane i — tyve samfulde Aar.

Imidlertid fortsatte min Kone og jeg meget længe vore lønlige og ganske isolerede Iagttagelser; men intet — ikke det allermindste — opdagedes. Kaptajnen genvandt efterhaanden — ikke sin forrige aabne Munterhed — men dog en vis Holdning i sit Væsen, der havde et alvorligere — maaske mattere — Anstrøg. Han blev jo ogsaa med hver Dag ældre, og mere og mere forsvandt jo for ham det søde Haab om Faderglæder.

Tiden, som ruller os hen ad vor Bane, afslider alle vore ungdommelige Følelsers skarpe Kanter, og vi opnaar uformærkt enten Fasthed eller Bøjelighed, Styrke eller Sløvhed, indtil omsider alle Lidenskaber forlader os for at begynde deres Spil med yngre og blødere Hjerter.

Trianglen blev uforstyrret; Cirklerne ligesaa. Vi holdt vore Koncerter; vi spillede vore Lombrer. Vore Børn voksede til, formerede Stemmerne i de første og løste os af i den sidste, naar Postnyhederne vilde dele vor Opmærksomhed.

Doktorens to ældste Sønner var blevne Kandidater i Medicin og Kirurgi, min i Teologi, hans ældste Datter gift og min forlovet, da Vulkanen, der saa længe og saa lønligt havde ulmet i Mørket, brød Forborgenhedens Dække og ved sin uventede Eruption (Udbrud) ødelagde tvende Familiers jordiske Lyksalighed.

Jeg var kommen hjem fra en Rejse, der havde medtaget flere Dage, da min Kone modtog mig med den bedrøvelige Efterretning, at Majoren var meget syg. Jeg kastede Rejseklæderne og ilede derover. Han sov. Fruen stod med bekymret Mine og foldede Hænder ved Hovedgærdet af hans Seng; et smerteligt Smil var hendes Hilsen til mig. Jeg nærmede mig sagtelig og spurgte om den kære syges Tilstand. Hun virrede blot med Hovedet og vedblev gennem de frembrydende Taarer at betragte ham. Hans Søvn var urolig, Læber og Fingre var i idelig Bevægelse, og Øjnene rullede uophørlig under deres Laag.

Jeg satte mig for at vente hans Opvaagnen. Imidlertid fortalte Fruens Tante mig Aarsagen til og Fremgangen af hans Sygdom: »Han havde for tre Dage siden forkølet sig ved Ekserceringen, var bleven hed og havde drukket koldt Vand, havde kort efter Hjemkomsten befundet sig ilde, maatte søge Sengen, var stedse bleven slettere og slettere og havde hver Eftermiddag haft Feberanfald. Vor Ven Doktoren, der besøgte ham flere Gange daglig, trøstede godt nok — som han nu altid plejede — men havde alligevel set noget betænkelig ud.«

Fru H. gav hende nu et Vink om at besørge et eller andet; hun gik ud.

Kort efter vaagnede Majoren; hans Øjekast var forvildet. Man mærkede straks, at han ikke var sig selv bevidst. Han saa paa sin Kone og kastede sig forskrækket tilbage i Sengen. »E l i s e!« begyndte han (Majorinden hed C h a r l o t t e) »E l i s e! hvad vil du mig? Det er nok nu — det er alt for meget.

Dersom Doktoren eller min Kone traf dig her hos mig, hvad vilde de saa sige? Gaa! gaa! og lad mig være!«

Han strakte begge Hænderne ud for sig som for at skyde en tilbage.

Majorindens Øjekast mødte mit — hun skiftede Farve.

Den syge blev ved at fantasere: »Det var et ulykkeligt Indfald med den Tyrkindedragt; jeg vidste bestemt ikke andet, end at du var min Kone.«

Fru H. lyttede med ængstelig Opmærksomhed: jeg saa tydeligt, at hun ikke begreb hans Tale — jeg forstod ham kun alt for vel. Maskeradescenen stod levende for min Erindring.

Jeg gik hen til den stakkels Kone og greb hendes Haand: »Fat Dem, kære Frue!« sagde jeg, »Deres Mands Sygdom turde nu være paa det højeste. — han taler vildt.« —

Hun svarede kun med et dybt Suk.

»Hys! hys!« hviskede han, »man kunde høre os her underneden — De ved jo, E l i s e! at Munderingskammeret er lige oven over Rullestuen, og tænk engang, om nogen opdagede den hemmelige Dør i Lysthuset.«

Majorinden greb krampagtigt fat om Sengestolpen, hun blegnede, i hendes Ansigt foregik en frygtelig Forandring.

»Bedste Frue!« sagde jeg, ladende som jeg kun mærkede den ene Aarsag til hendes Sindsbevægelse. »var det ikke rigtigst at faa Bud efter Doktoren? hans Nærværelse vil maaske berolige os; denne Krisis er vist ikke saa farlig, som det lader.«

Hun svarede med et Nik og gik hastigt ud.

Den syges Øjne faldt til — han slumrede, men uroligt. Jeg saa ud i Gaarden, Fru H. ilede med hurtige Skridt hen til Rullestuen. Munderingskammeret var virkelig over denne, og Lysthuset i Doktorens Have, som var to Stokværk højt og bygget af Planker.

stødte umiddelbart dertil. En rædsom Mistanke greb mig og var ikke langt fra at gaa over til Vished. Jeg havde om Sommeren ofte drukket Te og spillet Lombre i det samme Lysthus og mindedes godt, at man der meget tydeligen kunde høre, naar nogen var inde paa Munderingskammeret. En sørgelig Sandhed maatte upaatvivlelig ligge til Grund for Patientens Fantasier.

Medens Fru H. var ude — sikkert nok for at anstille Undersøgelser efter de erholdte Vink — kom Doktoren af sig selv. Han gik med bekymret Mine hen til Sengen, betragtede den syge, følte hans Puls, saa betænkelig til mig og rystede paa Hovedet.

Majoren vaagnede — han stirrede stift og forfærdet paa Doktoren.

»Hvad,« udbrød han, »hvad skal det betyde? De bildte mig ind, at Deres Mand var rejst til en syg ude paa Landet og blev borte i Nat, og her staar han lyslevende for mig. Hvorfor vilde De narre mig? hvorfor vilde De give det aftalte Tegn? fæstede De ikke den røde Sløjfe i Lysthusgardinet? Gaa, gaa! og bliv hos Deres Mand! Deres Forvovenhed gaar alt for vidt, og Krukken kan gaa saa længe til Vands, indtil den gaar hankeløs hjem.«

Jeg stod som paa Gløder. Jeg drog Doktoren med mig hen til Vinduet; jeg vilde forhindre ham fra at høre og lægge Mærke til mere.

»Hvad mener De?« spurgte jeg.

»Han fantaserer stærkt,« svarede han, »Sygdommen tager ingen god Vending.«

»Hans Ideer er rent forkerte,« vedblev jeg.

»Aa nej!« raabte Majoren, som havde hørt, hvad jeg sagde, »jeg ved ret godt, hvad jeg siger, og jeg erklærer Dem een Gang for alle, Fru L.! nu skal det være forbi imellem os! Det er Synd baade mod Deres Mand og min Kone, og ingen af dem forskylder det af os.«

Nu begyndte Doktoren at blive opmærksom; han

kastede et hurtigt Blik ud til Lysthuset, hvis øverste Vindue man fra den syges Værelse kunde se. Jeg fulgte hans Øjne, og — inden for Vinduet stod Majorinden med opløftede, sammenknugede Hænder; men i samme Øjeblik forsvandt hun ogsaa. Himmel! hun maatte følgelig have fundet den lønlige Gennemgang, som Febricitanten omtalte. Denne faldt atter hen.

Doktoren blegnede. Jeg greb hans Haand og hviskede:

»For Guds Skyld, kære Ven! De lægger dog aldrig Fold til, hvad et Menneske taler i Vildelse? I en saadan Feberparoksysme kan jo en Patient indbilde sig de urimeligste Ting af Verden.«

Han saa eftertænksomt paa mig, men svarede ikke. I hans Øjekast laa noget, som kunde udtydes: »Du mener ikke det, du siger.«

I det samme kom Majorinden ind. Hun blussede — hendes Aasyn udtrykte næsten samme Vildhed som den syges. Doktoren gik hende med rolig Fatning i Møde, trøstede hende og gjorde nogle Spørgsmaal Patienten angaaende. Hun besvarede dem flygtigt og skødesløst; hendes urolige Blik delte sig mellem dem begge.

Dog snart lettede en Taarestrøm hendes beængstede Hjerte, hun for hen til Sengen, kastede sig paa Knæ og trykkede den syges Haand til sit Bryst.

»O Gud!« bad hun hastigt og sagte, »skænk ham blot denne Gang Livet, at han kan modtage min Tilgivelse, om han er skyldig, og min Afbigt, om jeg gør ham Uret.«

(Jeg hørte vel kun de halve Ord, idet jeg supplerede Resten; men de gik alle Doktorens Øren forbi; thi han var ikke lydhør.)

»Ja, ulykkelige!« vedblev hun og trykkede sin Pande mod hans Haand, »du er den forførte! men hun —« her sprang hun op og vendte sig til Doktoren.

Jeg greb hendes Haand og trykkede den stærkt.

»I dette Øjeblik,« sagde jeg, »er det til Lægen alene at tale; dæmp Deres Frygt og Deres Smerte! — saa sandt De har Deres Mands Liv kært!« lagde jeg til saa sagtelig, at han ikke kunde høre det.

Hun fattede sig og tilbageholdt de fordærvelige Ord, som allerede svævede paa hendes Læber. Hun var af de lykkelige Gemytter, som med heftige Lidenskaber forbinder et hurtigt Omblik og en lys Forstand, som de første aldrig er i Stand til helt at omtaage; hendes Hjerte var ømt, men ingenlunde svagt. Ak! det var dog ikke stærkt nok til at modstaa den langt farligere Prøve, det snart efter blev underkastet.

Der kom Bud efter mig, jeg maatte bort i Embedsforretninger. Hun fulgte mig udenfor, og her søgte jeg af al Magt at berolige hende med Hensyn til hendes Mands forblommede Fantasier.

»Da jeg ogsaa,« endte jeg min Formaning, »har været Ørevidne til disse, vil De ikke kunne anse det for paatrængende Indblanding i ægteskabelige Forhold, at jeg omtaler dem. Jeg kan med roligere og sikrere Blik betragte det, som let blænder og forvirrer et elskende Øje. Sandsynlighed er ikke altid Sandhed, og der kan gives mange tænkelige Tilfælde foruden det værste. For Himlens Skyld! brug Deres ellers altid saa klare Forstand! skaan Dem selv og Deres syge Mand! og for alle Ting lad Dem ikke mærke med det allermindste for Doktoren! der kunde ellers ske en dobbelt Ulykke, og det maaske af en blot Fejltagelse.«

Sukkende trykkede hun min Haand og gik tilbage i Sygeværelset.

Jeg fik meget at bestille; min Fraværelse havde opdynget Forretningerne; dette var om Formiddagen, og først mod Aften blev jeg fri. Jeg vilde atter over til Majorens, men besluttede først at tale med Doktoren i dennes eget Hus for at høre hans virkelige og rene Mening om vor Vens Sygdom.

Hans Kone var ude paa Landet med den næst-

ældste voksne Datter; de to yngste var budne i Byen. Pigen sagde mig, at Doktoren var paa sit Arbejdsværelse. Jeg gik derop.

Han stod med Ansigtet mod Døren og Ryggen mod hans Chatol; i sin venstre Haand krammede han nogle Papirer, og den højre klemte han krampagtigt mod Brystet; hans Ansigt var den kolde, stumme Fortvivlelse, hvor Indgangen er tillukt baade for Haab og Frygt. Mit Hjerte isnede; jeg saa straks, at alt maatte være opdaget og Mistanken modnet til Vished. Han saa flygtigt paa mig, som om han ikke kendte mig.

Hvorledes skal Trøst kunne finde Indgang i et Hjerte, som Ulykkens Vinterstorm har omgivet med sin Isskorpe? Jeg opløftede bedende mine Hænder til den Herre, hvis Barmhjertighed begynder der, hvor Haabet ender.

Jeg kender intet vanskeligere, intet misligere Hverv end det at trøste dem, som mest har Trøst behov; det vil sige dem, der ikke kan trøste sig selv. At sige til en, hvis hele jordiske Lyksalighed paa een Gang er tilintetgjort: »Vær en Mand! Kæmp! tu contra audentius ito!« (du skal gaa dristigt paa) er det samme som at raabe til den, der er falden og har brækket Benet: »Kom hid til mig, saa vil jeg rejse dig!« eller til den, der uden at kunne svømme er styrtet ned i en rivende Strøm: »Brug dine Kræfter! Du kan nok bjærge dig, naar du blot vil!«

Nogle trøster med det Haab, den ulykkelige har mistet, andre med Tiden, hvis Pinagtighed han ikke er i Stand til at udholde, og atter andre bærer sig ad som Jobs Venner — der langt hellere maatte blevet ved med deres tavse Medlidenhed og sympatetiske Graad — idet de ymter om Guds Tugtelser, om begangne vitterlige og lønlige Synder, i Stedet for at gyde Balsam i Saaret drypper de Gift deri.

Sandelig! den lidende kan svare dem i sit sønder-

revne Hjertes Bitterhed: »Jeg har hørt mange Ting som disse: I er alle sammen møjsommelige Trøstere! Er der ingen Ende paa de Ord, som er kun et Vejr? eller hvad hærder eder til at tale saaledes? Jeg, jeg kunde ogsaa tale som I: gid eders Sjæle var i min Sjæls Sted! Jeg kunde og sammenføje mange Ord mod eder og ryste over eder med mit Hoved.«

Naar Smerten sammenknuger Brystet, naar den ej engang kan faa Luft gennem Læberne, hvad skal da kunne optø det stivnede Hjerte, dersom det ikke er en medfølende Vens tavse Taarer? Mine randt overflødigen og vædede hans Haand, som jeg havde draget fra hans egen Barm til min. Da aabnedes ogsaa hos den ulykkelige de Kilder, gennem hvilke baade Sorgen og Glæden udtømmer sig; han støttede sin Pande mod mit Bryst og græd som et Barn.

Dog ikke længe, han rev atter sit Hoved i Vejret, og Taarerne vendte tilbage til deres lønlige Huler.

»Der! der!« raabte han, idet han med vild Heftighed trykkede Papirerne i min Haand, »det er Recepter, læseligt skrevne — tydelige at forstaa — specifike Midler mod Romangriller, Kærlighed, Tro paa kvindelig Dyd, paa Venskab —«

Han kastede sig paa en Stol, skar Tænder og udstødte nogle Toner, som lignede Latter.

Medens jeg læste Papirerne — Breve, hvis Indhold nedenunder skal meddeles — stirrede han uafladeligt paa mig, jeg kunde sige med misundelige Blikke og med et saadant modbydeligt, bittersødt Smil, som ofte endnu længe efter Døden ses paa ihjelfrosnes Ansigter.

Det Brev, der laa først for og ligesom de andre to var adresseret til Majoren, men hverken havde Datum eller anden Underskrift end: »Din ..i.. (Elise)«, var upaatvivleligt det yngste og lød saaledes:

»Ja, min elskede, jeg kan ikke, jeg vil ikke skjule for dig, at jeg under mit alt for svage Hjerte bærer et lønligt Pant paa vor lønlige Kærlighed. Min

Samvittighed bebrejder mig en Brøde mod min Mand; men Kærlighed kender kun een Brøde — Utroskab mod den elskede; den har kun een Pligt — at gøre alt for den dyrebare Genstand, at hengive den baade Legeme og Sjæl, ja, om det udfordres, at opofre begge Dele. Frands! Du var barnløs, det krænkede mit Hjerte. Har jeg forspildt min Lyksalighed hisset, da gjorde jeg det for at glæde dig her. Nu, elskede! har jeg intet mere at give dig.«

Det andet var aabenbart skrevet straks efter hin ulykkelige Maskerade.

»Sket er sket,« skriver hun; »men Skæbnen, den dunkle Skæbne selv er det, der mod vort Vidende og Vilje har ført os til hverandre. Den har selv forenet os. Hvo vil nu adskille os? Jeg føler det, jeg ved det, siden hin Nat er jeg Deres for evig; jeg har faaet et nyt Hjerte, en ny Sjæl. Jeg er aldeles forandret; mine Tanker, mine Ønsker, mine Længsler har kun eet Maal — Dem, Dem, elskede, tilbedte Mand! O, had mig ikke! foragt mig ikke! Det er ikke Sanselighed, som drager mig til Dem; ren skal min Kærlighed være; men tale med Dem maa jeg for at udøse mit kvalfulde Hjerte, for at afbede en Brøde, for hvilken Skæbnen alene maa staa til Ansvar. Jeg ved ikke, hvad jeg skriver — Klokken elleve i Aften venter jeg Dem — min Mand er paa Landet — forbarm Dem over den ulykkelige . . i . . «

»Hemmelighed,« lød det tredje, men i Tiden formodentlig det mellemste, »er Livsprincippet i Kærlighed; uden denne mangler Myrten baade Rod og Top. Dersom nogen vidste, at jeg elskede dig, dersom du var min ægteviede Mand, ja jeg tror, at det umulige blev virkeligt. Men hvilket Tempel for vore lønlige Glæder! et Pulterkammer, fuldt af Kommiskjoler og Blaarlærred! I Aften rejser Manden til P. Klokken elleve er alle til Sengs undtagen hun, der venter dig med brændende Hjerte. Solen staar først op Klokken syv. Ah! der er længe til, inden jeg siger:

Frantz! Frantz! Steh auf! der Morgen graut.«
(Staa op! Morgenen gryr.)

Da jeg var færdig med Læsningen og det sidste Brev faldt ud af min skælvende Haand, rejste L. sig, greb mig i Skuldrene og spurgte med et gennemborende Blik: »Naa, gode Præstemand?«

»Hvorledes,« sagde jeg, »er disse Breve komne i Deres Hænder? Er de ogsaa ægte?«

»Saa ægte,« raabte han, »som cortex peruviana selecta (Kinabark), men ikke fuldt saa gavnlige for Sundheden, og jeg har dem direkte fra Hr. Galanen selv.«

(Den ulykkelige Fru H. fortalte mig siden, hvorledes det var gaaet til. Da Doktoren om Eftermiddagen var kommen igen for at se til den syge, begyndte denne atter at fantasere, og det endnu tydeligere end tilforn; til sidst havde han befalet hende — som han bestandig antog for Doktorinden — at bringe ham en vis Skuffe af Chatollet; i Skuffen var en dobbelt Bund; ved at trykke paa en Stift var den øverste sprungen op og Brevene komne til Syne; han havde flyet hende samme med de Ord: »Der, Elise! har du dine Breve! riv dem i Stykker eller brænd dem!« Hun sønderrev nogle andre Papirer, gik hen bag hans Seng og læste Billetterne. Ikke længer sig selv mægtig, havde hun leveret Doktoren dem, og nu var Loddet kastet over den grusomt bedragne Mand.)

»Min arme, beklagelsesværdige Ven!« sukkede jeg, »hvilken Bestemmelse tager De nu? hvad vil De gøre?«

Han slap mig og gik med hurtige Skridt og knyttede Hænder rundt i Værelset.

»Hvad jeg vil gøre?« gentog han mange Gange.

»For det første,« tog jeg atter til Orde, »turde vel disse fatale Breve tilintetgøres?«

»Tilintetgøres?« skreg han, »disse Breve?« — han rev dem hurtigen til sig — »hvad! disse søde, velsignede Kærlighedspanter!« han knugede dem med

en Elskers Heftighed til sit Bryst. — Nej, Pastor! ved dem kan jeg ikke skille mig; de skal følge med mig i Graven og fra Graven didop, hvor alle saadanne Panteforskrivninger engang skal indløses.«

»O, min Ven! min Ven!« sagde jeg, »er de ikke allerede for længst protokollerede? hvorfor vil De være hendes Anklager? Dem hører hverken Hævnen eller Dommen til, men en Gud, hvis Retfærdighed er ophøjet over vore snart hendøende Lidenskaber.«

Han standsede, saa længe op til Himmelen og gav mig dem derpaa tilbage.

»Der,« sagde han roligen, »behold dem! tilintetgør dem! men lov mig først, at De, naar jeg er død og borte, vil vise hende dem!«

Jeg lovede dette, men lagde til: »Hvorfor, kære Doktor, vil De tale om Døden? Deres Stød er haardt, forfærdeligt, De mister en Kone, som De elsker — en foragtelig Skabning; men har De endnu ikke Deres Børn?«

Han saa stift paa mig og skogrede vildt i Vejret: »Hvis Børn? mine Børn? — nej Majorens Børn.«

»De to ældste,« afbrød jeg, »var jo fødte, inden han kom til Byen, og ingen kan ved et blot flygtigt Øjekast tage fejl af deres Fader.«

»Og de andre?« spurgte han bittert smilende, »hvo af dem, hvor mange af dem er mine? Har De ikke læst Brevet, og synes Dem ikke, at de ligner ham op ad Dage? — o! —«

Han slog sig med den knyttede Haand for Panden og gik atter med stærke Skridt omkring i Kammeret.

Jeg tav, jeg vidste i en Hast intet at svare; thi naar jeg tænkte mig om, fandt jeg, at han ikke havde saa ganske Uret, fornemmelig hvad den gifte Datter angik. Hendes Lighed med Majoren var umiskendelig.

»Fantasier,« — sagde jeg omsider noget langsomt og halvt tvivlraadig — »kan ogsaa bevirke« —

»Ha! faldt han ind, »her behøver vi ikke at tage Fantasien til Hjælp; Skøgen tilstaar det jo selv.«

I det samme kom de to yngste Døtre ind og ilede hen for at omfavne ham. Men han traadte saa langt tilbage, som han kunde komme, satte Hænderne imod dem og stirrede paa dem med Forfærdelse og Afsky i alle sine Miner. De arme Smaapiger blev forskrækkede, skjalv, brast i Graad og faldt hinanden om Halsen — de frygtede for at have forset sig i noget. Jeg tog dem i mine Arme, og mine Taarer faldt paa deres guldlokkede Hoveder.

Da opløstes ogsaa hans Forhærdelse i Medynk; den gamle Ømhed vendte tilbage og jog — for en Tid — Tvivlens Dæmon ud. Han satte sig, tog dem paa sine Knæ og kærtegnede dem vekselvis, de smaa græd nu af Glæde.

I denne ønskeligere Sindsstemning troede jeg at turde forlade ham for at tage fat paa mine ufuldendte Forretninger. Jeg overlod ham til hans gode Hjertes mildere Følelser og den Barmhjertiges mægtige Naadevirkninger.

Da jeg den følgende Morgen besøgte ham, laa han afklædt, men vaagen i Sengen. Den næstyngste, tolvaarige Datter sad hos ham og vilde paanøde ham en Kop Te. Han afslog den, saa mørk, kold og næsten fremmed paa os begge.

Med bønlig Mine pegede jeg paa den lille, og nu tog han Koppen, satte den til Munden, smagte, men som om det havde været bitter Medicin, lod han den atter hvile paa Dynen. For at faa Glutten bort bad jeg hende om at skaffe Frokost og søgte nu ved min venlige Tiltale paa ny at aabne den arme Mands tilknugede Hjerte.

Han satte Koppen fra sig og foldede sine Hænder. Enten hørte han mig ikke, eller han forstod mig ikke.

»Mit Liv,« sagde han omsider sagte og langsomt, »er hjemfalden til Den, som gav det — Giften

virker; jeg har udtømt Bægeret til sidste Draabe, og for mig findes ingen anden Modgift end Døden. Jeg er opvaagnet af en lang og sød Drøm; jeg har — som det ofte hændes de afsindige — faaet et lyst Øjeblik, den nære Opløsnings sikre Forbud. O, min Gud! min Gud! tag mig dog bort herfra, inden denne Slange kommer tilbage!«

Han lukkede sine Øjne, som om han frygtede for Synet af hende.

»Jeg elskede saa ømt, saa trofast,« vedblev han efter et Ophold, »af mit ganske Hjerte, Sjæl og Sind; i tyve Aar indbildte jeg mig at bebo et jordisk Paradis og vandrede paa en Vulkan, der lønligen brændte under mine Fødder — den tynde Skorpe, som adskilte Himmel og Helvede, er nu bristet og jeg nedsunken i det flammende Svælg — barmhjertige Gud! lad Legemet fortæres og tag min arme Sjæl!«

Jeg bad med ham, for ham, om Styrke og Taalmodighed; jeg trøstede ham med Guds almægtige Godhed, med Tanken om hans tvende haabefulde Sønner, om en taaleligere Fremtid under Adskillelsen fra den uværdige.

Han rystede sagtelig med Hovedet. »Jeg kan ikke leve i den Verden,« sagde han, »hvor hun aander; vi kan ikke mere have een Sol til fælles. Adskillelse fra Bord og Seng og Hus og Fødeland — det er alt sammen intet — Lys og Mørke, Liv og Død, Tid og Evighed maa være imellem os; før er vi ikke adskilte.«

Den ældste Datter (jeg tør desværre ikke sige h a n s Datter) kom ind med sit toaars Barn paa Armen. Glutten rækkede efter den formentlige Bedstefader og udlallede denne ham forhen saa søde Benævnelse. Med Tegn paa indvortes sønderslidende Smerte bortvendte han sit Ansigt. Den bedrøvede Moder satte Barnet ned, og Taarer vældede ud af hendes Øjne.

Jeg maatte føre begge bort og opbyde al min

Kunst og Opfindelseskraft for at berolige den stakkels Kone. Det lykkedes mig kun halvt, hun anede en forestaaende Ulykke.

Saa vidt min Tid tillod det, forblev jeg hos min ulykkelige Ven, var hans Vogter, Opvarter, Trøster i de følgende syv Dage. Jeg havde en tung Bestilling, baade at passe ham, at afholde alle Besøg og at berolige Børnene.

Den anden Læge kom et Par Gange ubuden; men da han intet fik at bestille, blev han omsider borte.

Jeg skrev til Sønnerne i København; jeg haabede, at deres Nærværelse vilde virke gavnligt paa den arme lidende — de kom først tidlig nok til at ledsage hans afsjælede Legeme til det længselsfuldt forønskede og voldeligt tiltvungne Hvilested.

Min Ven blev med hver Dag mere stille, mørk og ordknap; det var mig sandsynligt, at han rugede over en eller anden frygtelig Plan.

Ottende Dagen efter den sørgelige Opdagelse hensov Majoren; han havde bestandig siden ligget som i en Døs og døde uden at have faaet sin Bevidsthed igen. Jeg bragte L. den Tidende; han modtog den ligegyldigen og sagde blot: »Vi vil snart mødes.«

Dagen efter var Fru L. ventendes tilbage. Jeg spurgte hendes Mand, hvorledes der skulde forholdes ved hendes Ankomst, og om det ikke var bedst, at hun blev bortfjernet? Han svarede, at han var fuldkommen beredt paa hendes Komme, og at alt vilde nok falde af sig selv.

Jeg fattede Mistanke og ytrede den. Med et roligt Smil rakte han mig sin Haand og sagde: »Om jeg nu med Vished forudføler min Død, vil De da misunde mig Opfyldelsen af det eneste Ønske, mit sønderknuste Hjerte endnu har tilbage? De Lænker, der bandt mig til Livet, løser sig Led for Led — der er kun eet tilbage, saa snart jeg ser hende, vil dette springe.«

Der var en dobbelt Mening i disse Ord; jeg burde

ikke ligefrem antage den værste. Dog vedblev jeg at henpege derpaa og anbragte alle Fornuftens og Religionens Grunde.

Ak! Fornuften udretter intet mod et fortvivlende Hjerte, og Religionen formaar kun at trøste den, som den tilforn har vejledet. Og Dr. L. havde enten været for letsindig eller for lykkelig til at besidde nogen dyb religiøs Følelse. Han havde vel haft Tro, men en let Tro, som aldrig var prøvet eller styrket ved betydelig Kummer eller Genvordighed. Han var en Glædens Søn, og skilt fra denne hans bestandige Ledsager paa Livets Bane maatte han vorde et let Bytte for Sorgen — for den frygteligste af alle de Lidenskaber, mod hvilke den svage Menneskesjæl her har at kæmpe.

Jeg blev hos ham til langt ud paa Natten. Da jeg vilde til at gaa, udstrakte han sine Arme efter mig og trykkede Afskedskysset paa mine Læber. Endnu et Par Taarer tindrede i hans matte Øjne, og med næsten bristende Stemme sagde han blot de Ord: »Tak — lev vel saa længe!«

Jeg gik hjem og lagde mig halvt afklædt med den Beslutning tidlig næste Morgen at vende tilbage til ham, dels for at bevogte ham, dels for — om muligt — at forebygge Sammenkomsten mellem ham og den troløse Kone eller dog i det ringeste at være en vistnok højst nødvendig Tredjemand ved samme.

Men udvaaget, som jeg var, sov jeg over mig, og ingen af mine nænnede at forstyrre denne Hvile. Jeg vækkedes ved det Skrækkens Bud, at Doktor L. havde skudt sig. Jeg for derover, han laa endnu i den blodige Seng med gennemboret Bryst. Ingen af Familien var derinde, men den anden Læge, Borgmesteren og Pigen. Denne sidste havde været til Stede, da Gerningen skete. Hun berettede, at hun med Doktorens Tilladelse havde afløst mig i at vaage hos ham, at hans Kone, som af den ældste Datter var bleven underrettet om sin Mands Sygdom, var

ilet ind til Byen og uventet traadt ind til ham. Saa snart han saa hende, havde han rejst sig over Ende i Sengen, sagt nogle Ord i et Sprog, som Pigen ikke forstod, derpaa taget en Pistol frem under Dynen og trykket den af mod sit Bryst.

Jeg vil ikke tale om den paafølgende Jammer. Jeg har i Begyndelsen af denne Fortælling korteligen antydet, hvorledes en sanselig og samvittighedsløs Kvindes Brøde bragte tvende Familier Fordærvelse og mange andre en Sorg, som længe smertede dybt og aldrig ganske forglemmes.

Guillaume de Martonnière.

Jeg tror det bedre at afholde mig fra Forklaringer over, hvorledes jeg er kommen i Besiddelse af de nu fremlæggende Papirer, hvo der var bleven første og anden Køber af det hemmelighedsfulde Chatol (se »Skytten paa Aunsberg«), da vel kun faa vilde fæste Tro dertil. Endogsaa i dette Fald skulde jeg vel næppe erholde mere end et: »se non e vero, e ben trovato,« (om ikke sandt, saa dog godt fundet paa) hvormed jeg tager til Takke.

Originalerne er franske, til Dels i Basbretagnedialekten.

Nr. 1.

Min smukke Justine! Hvad siger du saa om mig som Fisker? Var jeg ved Vædderoningen ikke lige saa dygtig som nogen? Var min ene Aare ikke brækket lige i det afgørende Øjeblik, saa havde jeg vundet første Præmie. Men den tredje, jeg fik, var mig langt kærere; thi det var dig, der overrakte mig den. Jeg har bundet dette blaa Silkebaand om min Hat; jeg skal gemme det, naar Hatten er henslængt. Her sender jeg dig et andet i Steden og et Guldspænde at fæste det med. Bær det for min Skyld, søde Justine! Lad det blinke paa din Pande i Dansene, skønt dine Øjne straaler langt klarere under-

neden. Du har vist undret dig over, hvorledes jeg kunde ro saa færdigt; men jeg skal sige dig, jeg har siden mit fjortende Aar øvet mig deri paa Andejagten. Jeg kommer snart igen ned ad Floden og besøger dig. Tænk imidlertid en Gang imellem paa din Rorkarl

Guillaume.

Nr. 2.

Naadige Herre! jeg kan vel tænke paa Dem; men for tidt og for længe kunde ikke passe sig for saadan en ringe Skabning som mig. De er født til Højhed, Rigdom og Forlystelser, jeg til Fattigdom og Arbejde. De har lært de fornemme Kunster, jeg ikke andet end at koge en Fisk, bage et Brød, træde en Rok og binde et Fiskenet. Det er det bedste for mig, at De holder Dem borte fra denne lave Hytte og lader mig arbejde for min gamle Moder, uden at forvirre mine Tanker med tossede Griller. Kære Herre, der er allerede Snak nok ude om det, at De dansede la dolienne (en mig ubekendt Provinsialdans) saa længe med mig. Det var alt for længe, baade Karle og Piger skottede, smiskede og hviskede. Min eneste Rigdom er et uplettet Rygte, derved maa De ikke skille Deres fattige

Justine.

Nr. 3.

Ser du, min lille Engel! Jeg kunde ikke blive hjemme i Gaar, og du kunde lige saa lidt nægte dig hjemme. Nej, nej, nej! vi hører sammen som Fiskeren og hans Baad. Jeg kan ikke sove nogen Time til Ende uden at vaagne ved kælne Drømme om dig, sødeste! Ak, Justine! hvorfor græd du? Gjorde

jeg, sagde jeg det allermindste, som kunde bedrøve eller fornærme dig? Det var tværtimod dig, som var nærved at fornærme mig med dit: »Herre!«, »Junker!«, »adelig Naade!« og saadant mere. Naar du er mig naadig, saa er jeg din Fisker, og gid jeg kunde være det alle mine Dage! eller du var min Frue! en af Delene! Jeg kan ikke leve uden dig.

Jeg flyr i Morgen Aften i dine Arme. Vær forsikret om min Tjeners Troskab og Tavshed! Om du kan, da sov bedre end din

G.

Nr. 4.

Vel græd jeg, selv ved Deres Omfavnelser. Men mange af mine Taarer ser De ikke. Ak, Guillaume! Saaledes kan det ikke blive. Hvad bliver Enden derpaa? min Fordærvelse. De forsikrer, De vil tage mig til Ægte. Ja, De vil; men kan De? De er jo afhængig af Moder og Broder, de tillader det aldrig, de vil rejse Bjerge imellem os. Og er dette saa meget uretfærdigt? De staar højt paa Bjerget, jeg er bunden til den lave Dal. Vilde De endogsaa sætte Dem ud over alle Hensyn, springe ud af den glimrende Bane, paa hvilken De ved Fødselen er indsat — O! det kunde fortryde Dem bitterligen og mig endnu mere. Hvorledes skulde jeg begaa mig i fornemme Selskaber? Jeg har jo ingen Dannelse faaet undtagen den, at jeg kan læse i en Bog og til Nød skrive et Brev — Se til, at dette kan blive det sidste fra den stakkels Fiskerpige!

Nr. 5.

Dit sidste Brev? saa skal det være! For vi skal aldrig herefter behøve Pen og Papir, kun Mundene til at sladre med og kysse med. Du med din »Dan-

nelse!« Hvad er det for noget? Spidsnæsede Sko, forlorne Hofter, indsnærpet Liv, røde Klatter og sorte Pletter i Ansigtet og en Storkerede paa Hovedet, tankeløse Talemaader, hvoraf hundrede opvejes af dit »jeg elsker dig.« Min Moder? hvad hun? Jeg er vokset fra Riset, jeg raader mig selv, jeg behøver ikke at spørge hende om, hvem jeg vil gifte mig med. Min Broder? Han er Godsets Herre, ikke min. For egen Fordels Skyld vil han vel gerne se, at jeg river mig løs fra det gamle mossede Stammetræ og planter et ungt, i hvilket Navnene Guillaume og Justine indskæres allerførst. Frejdigt Mod! min Kæreste! snart min Kone! G........ Og hør! fra nu af »du og du!«

Nr. 6.

Du! du elskede! Ja, jeg er evig din. Men naar skal det Baand, hvormed du omslynger mig, fastnes? helliges? Jeg ved det, du vil ikke misbruge min inderlige Kærlighed til min Fordærvelse. Men naar, naar skal jeg uden Skamfuldhed trykke dig til mit trofaste Bryst? Før dette sker, maa du ikke omfavne mig som i Aftes. Jeg er saaledes betaget af Ængstelse, af Anger, at jeg ej engang tør se mig selv i Spejlet. Guillaume, Guillaume! jeg er ikke mere den uskyldige, den hjerteglade Fiskerpige. Jeg er falden — rejs mig igen! snart! Eller jeg er evig fortabt.

Justine.

Nr. 7.

Min Hr. Broder! Jeg skriver til dig, fordi du saa vanskelig lader dig træffe til Samtale. Mærk alvorligt paa mine Ord.

Du har en Amourette dernede i Fiskerlejet. Nu

vel! til Tidsfordriv gaar sligt an. Men der ymtes om, at du har faaet den desperate Grille ordentlig at ville gifte dig med hende. Det var dog alt for galt. En Adelsmand med en gemen Borgertøs! Er det da ikke faldet dig ind, at du beskæmmer ej alene dig selv, men hele vor ædle Familie? Giv hende en taalelig Pengesum og hold op med dette pøbelagtige Fiskeri! Din Moder og jeg har indledet en passende Forbindelse. Se her! Det bliver en Dobbeltalliance.

Den gamle rige Ducros har ingen Sønner, men akkurat to Døtre, begge velopdragne, fine, belæste, de er for os. Jeg har sagt Faderen, at jeg er dødelig forelsket i den ældste og du i den yngste. »Meget vel!« svarede han, »saaledes gør de begge paa een Gang deres Lykke. Jeg var ogsaa meget imod at skille dem ad.«

Heraf vil du se, at du har ej alene din egen Lykke, men ogsaa min i dine Hænder.

Jeg har befalet min Tjener at opsøge dig, han ved hvor, og efter at du har læst denne Skrivelse, venter jeg dig, paa det vi samlede kan gøre vor Opvartning for de unge Damer. Din hengivne Broder

Henri.

Nr. 8.

Min højtelskede Hr. Søn!

Med største Harme og Bekymring erfarer jeg, at du har afslaaet din gode Broders Anvisning til for eder begge at gøre en glimrende Lykke, nægtet at drage med ham til Château Ducros! Hvilken frygtelig Genstridighed! hvilken gruelig Sottise! — Du siger, at den yngste Frøken er grim — fy! det er ingen Frøken. Om endog hun ikke finder Naade for dine Øjne, saa kan du jo holde Fiskertøsen som Mætresse; det har jeg ikke noget imod, naar det blot tilgaar

uden Opsigt, paa det din tilkommende Kone ikke skal tage det fortrydeligt op.

Alt for længe har du spillet Fisker; vis dig nu som Kavaler i den Rolle, Skæbnen tildelte dig! Hvis ikke, knuser du den ømmeste Moders Hjerte.

Nr. 9.

Man har ondt i Sinde. Din Broders Tjener, som med hans Brev opsøgte dig her, har begge Dage derefter lusket om i Fiskerlejet, ogsaa været hos os og foreslaaet mig at blive hans Kæreste. Du kan nok vide, hvad Besked han fik. Han er ikke den eneste Spion; to andre fremmede Ansigter har vist sig og bestilt Fisk til en Festlighed paa Château Ducros om faa Dage. De har tilføjet, at du og din Broder da skal højtidelig forloves med begge Mademoisellerne sammesteds. For dit Vedkommende bryder jeg mig slet ikke om den Snak, man vil blot forvirre mig, skille mig fra dig. Det er umuligt; jeg er din til Døden. Ja, elskede! kunde de end forføre dig til at ægte en anden, jeg kunde tilfredsstilles ved at være din Frues Opvarterske, pynte hende til dit Behag, alene for et velvilligt Ord af din søde Mund, et venligt Blink af dine Stjerneøjne. Alt kan jeg taale; kun ikke Bortstødelse fra din Nærhed.

Justine.

Nr. 10.

De spøger, men paa en Maade, som Ærens Fordringer misbilliger. Deres Broder er nu forlovet med Henriette. De blev borte. Jeg er narret, latterliggjort. Vil jeg end taale det, min forhaanede Familie vil ingenlunde. Mine Fættere er med Rette yderst op-

bragte. De har besluttet ved ethvert Middel at bringe Dem til Fornuft. Kom selv til den uden fremmed Hjælp. Ellers kompromitterer De Deres og min Familie. Uagtet det passerede er jeg endnu Deres beredvillige

Heloise Ducros.

Nr. 11.

Du, som snart er min eneste Ven paa Jorden; thi min Moder har næppe langt tilbage, hun holder nu bestandig Sengen og bliver svagere og svagere. Det er ikke saa meget Sygdom eller Alderdom, der trykker hende, men en hemmelig Sorg, som hun nogle Gange har været paa Veje til at lette sit Hjerte for. »Justine!« sukker hun, som hendes Hjerte skulde briste, »slaa den unge Herre deroppe af dine Tanker. I kan aldrig faa hinanden — hans Fader og din Fader — Gud forlade mig mine Synder! — han har dog ikke været dig nærmere, end Dyd og Anstændighed tillader? Lad ham heller aldrig komme dig saa nær! Jesus Marie! det var forfærdeligt!« — Saaledes tager hun paa, naar hun er vaagen og jeg hos hende. Alle hellige! hvad betyder dette? Jeg ængstes, ved ikke hvorfor. Giv mig Trøst! Giv mig Ro! Kom til mig, inden jeg forsmægter.

Nr. 12.

Min Herre! Tror De virkelig, at Deres Adfærd mod min Kusine kan gaa uænset hen? De tager fejl: hvo der spotter Ærens Love mod en Dame, skal staa Mænd til Ansvar. En Skamplet aftos ikke med Vand, men med Blod. Har De noget ædelt i Hjertet, saa møder De mig paa Briottebjerget næste Mandag Mor-

gen Klokken 6. Jeg overlader Dem Valget mellem Kaarder og Pistoler; begge Slags Vaaben in duplo medtager jeg. Deres meget ydmyge Tjener

P. Ducros.

Nr. 13.

Grusomme Skæbne! jeg er din Søster. Vi har begaaet en Dødssynd uden at vide det; men Dødsdommen er alligevel fældet over os. Strenge Gud! Er der ingen Naade at vente? Ulykkelige Broder! bed for os, at Helvedes Pinsler maa formildes lidet, afkortes! at vi ikke skal lide til evig Tid for vore Forældres Synder! Ikke mer! jeg formaar ikke. Send Jacques i Morgen! Er jeg ikke død, skal jeg forklare denne gruelige Gaade.

Din Søster.

Nr. 14.

Min Broder! Loven mod Dueller er nylig skærpet. Du kan vorde det første Offer for det strenge Mandat. Ducros døde en Time efter at have erholdt dit Stik i Brystet. Du maa flygte ud af Riget. Det vilde være mig til bestandig Ærgrelse, om du som en anden lumpen Misdæder lod dit Liv for Bøddelens Haand. Alle de rede Penge, jeg er i Besiddelse af, medgiver jeg dig. Din Hest er allerede sadlet. Rid alene! Din Tjener kunde ellers røbe dig; man kan ikke stole paa noget Menneske. Drag for det første til Paris! der vil du lettest blive skjult, til Uvejret maaske kan fordele sig, hvis ikke, da søg Tyskland og vent i Mainz paa nærmere Underretning! Gid den maatte blive efter Ønske!

Din Moder saavel som jeg forventer, at du tager pænt Afsked med os. Din deltagende Broder

Henri Martonnière.

Nr. 15.

Farvel! Du har da begaaet endnu en Dødssynd uden din Vilje; den første uden dit Vidende. — Jeg er Skyld i dem begge. Gid ogsaa jeg alene maatte afsone dem begge. Min Moder, ængstet af Samvittighedsnag og Frygt for sin Skæbne i Evigheden, skriftede for mig, at din Fader havde forført hende, og da hun bekendte for ham, at Følgerne af deres Omgang ikke vilde udeblive, købte han en Fisker til at paatage sig Skylden og ægte hende, hvorfor han bestandig har gaaet for min virkelige Fader.

Jeg føler Døden i mig, den kan ikke være langt borte. Gud være mig naadig! Amen!

Til ovenanførte Brev føjes herefter den ynkværdige Guillaumes til forskellige Tider nedskrevne Udgydelser af en stedse mørk og glædeløs Sjæl. Alle ogsaa uden Datum.

Det er fem Aar, siden jeg tog Pen i Haand. Hm! kan en Gaasefjer udtømme Sorgens Kilde? Dens Farve i det mindste maler den paa Papiret.

I dette Tidsrum har jeg først søgt Døden i Rosbachslaget. Den skyede mig; den tager hellere de lykkeligere. Naar mon Raden falder mig til? Jeg har fulgt den danske Kriger til hans Fødeland — hvorfor? For at komme jo længere jo bedre fra mit

eget Fødeland. Danmark har nok en Grav for mig — naar skal den opkastes? — Hvorfra har jeg faaet den udholdende Taalmodighed? Derfra, hvorhen jeg dagligen stunder. Jeg vil holde ud, til den bestemte Time slaar. Hvi skulde jeg frygte den? Jeg har jo gaaet i Rette med mig selv, er kommen nogenledes til Rette med mig selv. Jeg har ikke dræbt Ducros; jeg vilde skaanet ham, i blindt Raseri rendte han mit Forsvarsvaaben ind i sit Bryst.

Det var jo min urokkelige Beslutning at ægte min evig uforglemmelige — Søster! Ah! det er den Brod, som kun kan raadne ud. Med tre Tommer Staal kunde jeg grave den ud. Men jeg lægger ikke Selvmord til de andre.

»Hvad skriver vi i Dag?« — Du behøvede ikke at gøre dette Spørgsmaal, gode Medtjener, for at minde mig om Vædderoningen derhjemme. Hvad een Gang var mig den frydfuldeste Festdag, er bleven til en sørgelig Bodsdag. Herre Gud! er da endnu ikke fler end ni Aar forløbne, siden hun gav mig dette Baand. Ikke drømte jeg om, at det var en forvandlet Jernlænke, som aldrig forruster.

Bod! — Frivillig har jeg selv paalagt mig den. Jeg har bødet i lige saa mange Aar, som jeg har syndet i Uger. Jeg har efterhaanden tilvundet mig nogenlunde Sindsro. Jeg har erhvervet mig Kraft til uden Utaalmodighed at bære mit Kors, indtil det skal hedde: »Revuen er forbi, gaa hjem!«

De gamle fabulerede (fortalte) om en Flod, af hvilken man kunde drikke total Forglemmelse af alt det forbigangne. Dette Opium var sandelig ikkun de ugudeliges Medicin og de fejges. Om en saadan Le-

the løb lige under mine Vinduer, jeg skulde ikke væde en Finger for at smage Bedøvelse. Mennesket skal huske sin Fortid for at berede sin Fremtid. Ved jeg ikke, hvem jeg var, ved jeg ej heller, hvem jeg er, hvem jeg vorder.

Skovfogden i Birkedal drikker af en dansk Lethe. Hvor længe varer hans Selvforglemmelse? Til Brændevinen har afdampet og Hjernen er afkølet. Det er et daarligt Palliativ mod Jesabelisme. Hellere ugift end saaledes gift. Den Stakkel! Ak Justine! Har du ikke glemt mig der, hvor du nu befinder dig? Eller er Himmelboernes Erindring om Jordelivet bortskyllet af Salighedens Lyshav?

Nu har Hr. de Martonnière faaet en ny Herre. Naa, han er dog, hvad ingen af de forrige, Jagtelsker, har mange smukke Bøsser med alt tilhørigt, alle Arter af Jagthunde, og som det synes af gode Racer. I Morgen vil han ud med mig efter Agerhøns. De er dog ikke rødbenede som i Bretagne. Eh! er vi under igen! Tilbage! Tag Pumpestokken og gør den paaviste Bøsse ren! Det er en godhjertig Mand. »Vilhelm!« har han et Par Gange tiltalt mig, »der ligger dig noget paa Sinde; kan jeg hjælpe paa det, da maa du, sandt for Herren! frit ud henvende dig til mig.« Hélas (ak).

Jeg troede saa længe, at jeg ikke mere kunde elske noget menneskeligt Væsen, og dog fornemmer jeg noget saadant, hver Gang den lille Steen kommer ind til mig og lader sin Sladder løbe. Jeg sladrer med ham, leger med ham — som gammelt Barn. Hélas! naar bliver jeg ganske gammel? naar skal jeg have udlevet? Dog, jo nærmere til Alderdommen, jo roligere Sind, jo hengivnere i min Skæbne. Den

hærder mig, ligesom en længe afbarket Eg. Gud være lovet, at jeg endnu er modtagelig for bedre Indtryk end dem af Vrede og sanselig Elskov!

Jeg har foruden Jagten endnu en nok saa fornøjelig Bestilling i at lære den livlige Dreng Ord og Talemaader af mit Modersmaal. Det kildrer mig behageligt, naar han kommer hoppende med sit »bon jour, Guillaume! comment s'appelle?« (God Dag, Vilhelm! Hvordan gaar det?) — Gid han aldrig faa strengere Lærer end Guillaume og med langt lempeligere Tugtelse end han gennemgaa Livets Skole!

Jeg ved vel, hvad I vil mig, stakkels Glutter! Spildte paa mig er Smil, Vink, kælen Tiltale. H u n var min første, min sidste Kærlighed. Uden at have aflagt Kyskheds Løfte er jeg i denne Henseende fast strengere end nogen Trappist (Munk). Jeg er i jordisk Skærsild renset fra Vellystens Urenhed. For ej at falde i denne Fristelse behøver jeg hverken at vaage eller bede. Gud har bønhørt mig, nu t a k k e r jeg kun.

Endnu et Menneskes voldsomme Død! ikke paa Samvittigheden! Han var en lumsk Morder, et Afskum. At jeg truede ham til Bekendelse, bragte ham paa Retterstedet — det var i sin Orden. — Bæstie! Forfører tvende, myrder den ene for at tage den anden. Jeg ynker den levende mere end den døde.

Jeg blev dog gift! Eja! — Det er et Ægteskab af s i t Slags — ikke af det værste Slags. Jeg er hendes Fader, ikke hendes Mand. Hendes Forfører led for sine Misgerninger, led ved min Ind-

griben — var det ikke saaledes min Pligt at tillyve mig hans Vellystbrøde? — Den gode Etatsraad billiger min Fremfærd i denne skumle Begivenhed og understøtter den. Ah! den lille Steen sad nys paa mit Knæ og spurgte mig i sin Uskyldighed om: »hvordan det var at være gift?« Kære Dreng! det kan du faa tidsnok at vide. I Morgen Sneppejagt; tirer haut (skyde højt) bedre end tirer bas (skyde lavt).

Gives der Anelser? dunkel Forudfølelse af noget, der skal komme? Noget mer end blot ubehageligt? Saa vil snart — o! Guillaume! om det var en brat Død? Den er ikke uvelkommen. Jeg vil belave mig. Jeg vil straks overgive Steensen denne Papirpakke, som nu skal forsegles med Udskrift: at aabne efter min Død.

Er denne trofaste Ven for Døren? kan han aabne en anden ind til dig, Justine?

Landsbydoktoren.

Fra den skønne Herregaard Frysenborg ser du igennem en lang og mægtig Granallé ned til den lille venlige By Hammel, dog ikke stort mer af samme end Kirken.

Gaa engang derned!

Midt paa den nordre Side af de dødes Have ser du ved Foden af et Træ, som er ældre end nogen af os, et lille Stenmonument, hvorpaa fortælles, at derunder hviler den jordiske Del af Lægen Bredenfeld.

Spørg den første den bedste, der gaar forbi ad Gaden, hvad det var for en Bredenfeld? — endskønt det ikke er saa stakket siden — maaske du ej engang var født, da han døde — og den, du adspørger, lige saa lidt — du vil faa noget at høre, der er baade mærkeligt og sælsomt.

Men for at spare dig Ulejligheden vil jeg straks fortælle dig alt, hvad jeg selv ved om samme Mand.

Han var da for det første en Tysker og for det andet en Huslæge for Herskabet saavel som for hele Godset i mange Aar. For det tredje var han ogsaa Apoteker og lavede selv alle de Lægemidler, han kunde lave. For det fjerde var han saa stor en Foragter af Penge, at han aldrig tog Betaling af nogen Patient. For det femte var — og forblev han bestandig -- Pebersvend. For det sjette var han sæd-

vanligvis i gnavent Humør, og for det syvende og sidste var han en Menneskeven.

Det var en underlig Mand, denne samme Bredenfeld, han holdt ikke Omgang med nogen undtagen med de syge og bestilte slet ikke andet end lave Medikamenter og bruge dem — det forstaar sig, han helbredede mange, som andre Læger havde opgivet, og det var for saa vidt godt nok, naar han ikke havde været saa enfoldig at gøre det ene og alene for sin Fornøjelse.

Han havde saamænd ogsaa en svær Søgning; han gav hver Dag flere Timer ordentlig Audiens, og det endda ikke efter Stand og Rang, men efter Sygdommens større og mindre Farlighed, hvorved der opstod den Uorden, at en fattig Stodder kunde komme ind førend Greven selv, det var en bagvendt Rangforordning den! Ved en dygtig Tyfus kunde saaledes en, som slet ikke er i Forordningen, rykke op i øverste Klasse; men — det forstaar sig — Herligheden var forbi med Sygdommen, ligervis som den kielske Studenterformands ophører med Majestætens Nærværelse ibidem.

Man kunde i Bredenfelds Tid i udstrakt og uindskrænket Betydning kalde Frysenborg med alt Tilhørende et adeligt Gods; thi inden for dettes Grænser kunde alle og enhver paa den Maade nobiliteres; men udenfor formaaede ikke den skønneste Erysipelas pustulosa eller Diabetes mellitus eller andre slige, i Bredenfelds Øjne fortjenstlige, Accidentia at skyde vedkommende ind paa Dørtrinnet i 7de Klasse.

Det var en stor Sjældenhed, at Indigenat-Ret blev erhvervet, og denne Naade bevilgedes kun ved indstændige Bønner af en eller anden indfødt, og som tillige var i Doktorens Kridthus — hvor det ogsaa var en Sjældenhed at komme.

Den gode Bredenfeld døde i sit Kald — ikke som Doktor, men som Apoteker. Han var i

Færa med at lave en Salve til udvortes Brug, skar sig i en Finger, en giftig Ingrediens kom i Saaret, Fingren svulmede, Armen svulmede, Giften trængte til Hjertet — som det hedder — slog Apotekeren ihjel og tog Doktoren med sig. Han blev begravet — men ikke forglemt.

(Dersom nogen vil forlange Hjemmel af mig for Bredenfelds efterfølgende Ungdomshistorie, maa han forberede sig paa, at jeg stadig benægter alt, hvad han spørger mig om. Tyven skal anses for en ærlig Mand, saa længe han ikke selv tilstaar, at han har stjaalet. Saa meget mere tør jeg gøre samme Paastand — at jeg nemlig paa en ærlig Maade er kommen i Besiddelse af Bredenfelds Ynglingsliv, og anser jeg den som min lovlige Ejendom, indtil nogen anden bevisliggør en gyldigere Adkomst.)

Paa Kanten af Lyneburgerheden ligger en Kirkeby, hvis Navn nu ikke vil falde mig ind. Her boede den gamle Bredenfeld; men om han var Præst, eller hvad han ellers var, det kan jeg ikke sige.

Den gamle havde bekommet sig ikkun een Arving — vor Frysenborg-Bredenfeld. Denne havde fra sine tidlige Drengeaar af en særdeles Lyst til Urtekundskaben. I Fritimer og nogenlunde godt Vejr løb han baade i Eng og Mark paa den ene Side og i Heden paa den anden for at plukke Blomster og søge nye Vækster, for dermed at forøge sit Herbarium, hvis første Blad indeholdt en — Chrysantemum segetum, paa Dansk: Morgenfrue.

Jeg skal fortælle, hvoraf det kom sig, at et saa forhadt Ukrudt som »den onde Urt« nød samme

ufortjente Ære som mange onde Konger, at staa i Spidsen for et Folk, det de betragter ikke anderledes end som et Herbarium vivum (levende Herbarium).

I Bredenfelds Fødeby boede en anden Mand over Bondestanden — hvad han var, ved jeg ikke, og dette kan ogsaa være det samme. Men hans Datter hed Rosine, og han havde heller ikke flere Børn end hende. Hun og den lille Bredenfeld de var lige gamle, og da de kunde begynde at lege og læse sammen, kom de til at holde lige meget af hverandre. Fik de noget godt — enten det nu var for Ganen eller for Øjnene — saa skulde det altid deles. Deraf er det let at begribe, at Rosine fik sin Del ogsaa af Blomsterne, som Legebroderen samlede, og fra den Tid af, han begyndte paa sit Herbarium, tog han altid af hver ny Vækst Dubletter med sig til Hjemmet.

Nu traf det sig da hverken værre eller bedre, end at den onde, men smukke Morgenfrue var den første Markblomst, som den lille Botaniker forærede sin lille Allerkæreste. Om heri laa et Varsel af Skæbnen, skal jeg ikke sige, men slet hen fortælle, hvorlunde det videre gik med de to smaa Blomsterelskere.

Den gamle Bredenfeld havde sat sig i Hovedet, at hans eneste Søn skulde være Præst — som saa mange Forældre, ikke just nu, men før, har ønsket. Den unge lærte da Latin og Græsk og blev Student og lærte ogsaa Hebraisk og var endelig nærved at være bleven Præst. Rosine forblev i Forældrenes Hus og lærte, hvad baade en Kone og hendes Mand har Nytte af — alligevel Dygtighed i at lave Mad bliver ikke nær saa højt æstimeret som Dygtighed i at lave latinsk Stil.

Da vor Bredenfeld blev indskreven paa Højskolen i Göttingen, var han i den Alder, som kaldes den farlige, og Rosine stod følgelig samme Fare for som han. Men ingen af dem var bange for Faren, uden at vakle stormede de ind i Ilden. Paa

forstaaeligt Dansk: de elskede hverandre, og det tilstod de for hverandre, og saa lovede de hverandre baade med Haand og Mund, at det skulde saaledes vare ved til evig Tid. (»Loven er ærlig, men Holden besværlig« — det vil vi ogsaa her faa at se.)

Begges Forældre kunde godt lide dette Arrangement og byggede ret smukt paa den solide Grundvold, som de unge Mennesker havde lagt; det vil sige: de bestemte, hvor h a n skulde være Præst, og hvor og hvorledes Brylluppet skulde holdes, og hvad enhver af dem skulde have i Medgift af Borde og Stole og Senge og Sengeklæder og Køkkentøj med meget mere.

Der fattedes intet andet, end at der i et Tidsrum af fire fem Aar intet skulde komme i Vejen. Men det skete dog.

En Dag, som R o s i n e kom tilbage fra et Besøg hos Kærestens, skal hun ulykkeligvis møde en ung Herre til Hest. Man hilser hinanden; men Rytteren vendte sin Hest og holdt stille for at se efter Pigen. Det var et uheldigt Møde, som man snart vil indrømme.

Denne unge Herre var nylig bleven virkelig Herre over en stor Hob af de Slaver, der ikke sjældent til sidst bliver Herrer — jeg mener disse døde Metalstumper, som sætter Liv i Verden. Hr. G o l d m a n n havde derhos arvet et lidet Gods der i Nærheden, og han var nu kommen for at bese det. Men R o s i n e faldt ham mer i Øjnene end Godset.

Der gives nogle, som paastaar, at der ingen »Hændelse« er til, men at alle Begivenheder udgør en sammenhængende Kæde. Disse Filosoffer finder det meget ulogisk at sige: »var d e t ikke sket, saa var d e t heller ikke sket.«

»Begge Dele er skete, altsaa maatte det ske,« svarer de.

Saaledes staar det i nærværende Fald til enhver, om man vil sige: »Havde denne G o l d m a n n

netop ikke mødt Rosine, saa var Bredenfeld aldrig bleven Læge og havde aldrig rejst til Frysenborg og var ikke heller bleven begravet paa Hammel Kirkegaard og heller ikke bleven Hovedperson i denne her Novelle.«

Dette sidste er ganske vist; thi førend Forfatteren blev til, reddede den samme Bredenfeld hans Faders Liv. Men dette er egentlig uden for Sagen — jeg mener Bredenfelds første og sidste Kærlighedshistorie. Den vil vi nu til igen.

Goldmann udspurgte snart, hvem den smukke Pige var, og hvor hun boede. Og kort efter gjorde han sig et Ærinde did.

Og da Forældrene havde hørt, hvem han var, saa havde de langt fra ikke noget imod, at han kom igen. Og det gjorde han een Gang og to Gange og flere Gange. Og jo oftere han kom, jo mere forelsket var han; det mærkede baade Forældrene og Datteren.

Den sidste fandt en Tid lang sin Smule Kvindeforfængelighed smigret ved Guldmandens Hylding; men siden efter baade frygtede og skyede hun den. Dertil havde hun gyldig Grund; thi Moderen begyndte snart aabenbarligen at fremme den rige Ynglings Hensigter, hvilke denne til sidst lagde for Dagen ved formelig at bejle til den intet mindre end rige Rosine.

Endnu førend han tog dette afgørende Skridt, havde den stakkels Pige skriftligen meddelt Kæresten sin Bekymring; men han tog sig dette ikke saa nær; thi han stolede paa hendes Troskab, hvilket han ogsaa kunde, og paa Forældrenes forhen givne Minde, hvilket han ikke kunde.

Goldmann fik »Nej«; men Moderen havde allerede hemmelig givet ham sit »Ja«.

Faderen gjorde, hvad en svag Mand gør, naar Konen har en stærk Vilje: han lod hende raade, idet han dog, bevæget af bedre Følelser, holdt en juste

milieu, det vil sige en Middelvej, som intet eget Maal har, men som falder ind og falder hen til sidst i en af dem paa Siderne.

Rosine fik onde Dage nu, og der gik ingen Time hen, ingen Anledning forbi uden Bebrejdelser og oven i Købet hele Skændeprækener.

Hun var for god og ydmyg en Datter til Opposition, og hun var for kærlig en Elskerinde til at belæsse Kæresten med sin egen Kummer. Men Legemet led under denne passive og uafbrudte Modstand af den aandelige Kraft.

Bredenfeld forlod Universitetet fiks og færdig. Han havde fuldendt sine Studier paa ualmindelig kort Tid. Medens de fleste gik, havde han løbet til Maalet — og dette Maal var Rosine. Ak! Maalet var forrykket — eller rettere, forandret, Rosens friske Farve var bleven mattere, Stjernernes Glans svagere — Rosine skrantede.

Med svulmende Hjerte og klart skinnende Haab traadte Kandidaten ind i sine Længslers Hjem. Forældrene modtog ham høfligt, men koldt — Datteren var til Sengs, skønt det var midt paa Dagen. Smerteligt for Ynglingen var Gensynet af den elskede — fra Vaaren gled han pludselig ned til det mørke Efteraar.

Dog, det var endnu ikke kommen saa vidt med den kære syge. Hans Nærværelse saavel som Moderens genvundne Minde til deres ved Goldmanns Mellemkomst afbrudte Forbindelse virkede til umiskendelig Forbedring i Rosines Tilstand. Haabet tilsmilede de tvende elskende — ak! Haabet bedrog dem.

Rosine blev ved en Uforsigtighed befalden af en Art Forkølelse. Lægen, som boede i Nærheden, raadspurgtes. Han forordnede en Mikstur. Denne blev brugt ikkun een Gang, men havde en saa betænkelig Virkning, at Lægen hentedes. Saa snart han saa den syges Tilstand, greb han Medicinflasken,

besaa den, smagte paa den og erklærede, at den var urigtig tillavet paa Apoteket.

Enten det nu var virkelig saa, eller Forseelsen var hans, det blev bestandig slettere med Patienten, og hvad hun siden fik, gjorde det ikke bedre.

Gunstige Læser! — for Læserinder gør jeg her ingen Undskyldning, de ved vel selv hvorfor — tilgiv, at jeg engang fører dig til en Sygeseng! Du er nu saa vant til disse Bryllupper, og deri har sagtens jeg selv nogen Skyld; mod Begravelser har du vist ikke heller noget, men Sygestuer! — Vær ikke bange! her er intet andet smitsomt end Sorgen; men Sorgen er en fortrinlig Ingrediens i Livets Mikstur.

Den første, jeg i den døendes Værelse vil gøre dig opmærksom paa, er Moderen; hun staar — dog saaledes, at Datteren ikke kan se hende — og lægger Ligklæderne til Rette. Hun har allerede meget pænt sammenfoldet den hvide Brudekjole og ordner nu oven paa denne Natkappen, Manchetterne og de sorte Sløjfer. Hun gør det alt med en Orden og en Betænksomhed, der viser, at for hende er Begravelsen vigtigere end Døden.

Faderen sidder bag ved Hovedgærdet med foldede Hænder, betragter med stille Kummer sin eneste og sidste Glæde paa Jorden, der nu saa snart skal fratages ham. Uden at bevæge det nedbøjede Hoved kaster han et enkelt kort Sideblik, ledsaget af et langt Suk, til Hustruen.

»Havde det dog været h e n d e!« ønsker du maaske. Han vover vel næppe at tænke det.

Ved Siden af Sengen ser du R o s i n e s elskede. Bleg, skummel stirrer han paa den sovende; han er et Billede paa det døende Haab; dets sidste Gnist gløder mat i det døende Øje.

Hun vaagner af sin korte Slummer — ak, hvor huløjet! hvor indfalden! Er det den samme Ungmø, der et Par Uger tilbage saa ud som Hebe? — hun rækker ham den kødløse, gustne Haand og — smiler

— ak, hvilket Smil! det er ikke andet end en Stramning af de tynde, blaablege Læber, der nu ej engang rækker til at skjule de fremstaaende Tænder.

Ungdom! hvor kort! Skønhed! hvor forgængelig! Og dog gives der en Skønhed, som intet taber enten ved Sygdom eller Alderdom — den bevarer Rosine til sidste Øjeblik af dette Liv og længer, som vi tror og haaber. Den gør hende paa Dødssengen stærkere end de sunde omkring hende, hun trøster dem, hun formilder deres Sorg, og hun forædler den, idet hun meddeler dem sin halvt forklarede Sjæls Aabenbarelser — Getsemanes Engles himmelske Læskedrik.

Begravelsen var længst forbi. Den dybtsørgende Yngling foretog sig endnu stedse regelmæssige Aftenvandringer til den elskedes Grav. Den tilkommende Tid var for ham et Intet, den nærværende en Byrde; kun i den forbigangne levede han, men hvilket Liv? Et saadant, som fører enten til Død eller Vanvid.

Forældrenes kærlige og ømme Trøstegrunde og Formaninger fandt ingen Indgang i hans sammenkrympede Hjerte. Da faldt det Faderen ind at berøre det paa en haardere Maade: han skændte over den hensigtsløse Hendøsen, over denne umandige Svaghed, over Forsømmelsen af de Pligter, han skyldte sig selv, sine Forældre, sine Medmennesker, til hvis Trøster, Raadgiver og Vejleder han havde dannet og bestemt sig.

Det virkede som Kniven paa en langvarig og forhærdet Hævelse; det smerter, det bløder; men det fordeler, Bylden forsvinder — kun Arret bliver tilbage.

Endelig løsnede den unge Bredenfeld Sorgens Lænker — ganske at sønderbryde dem formaaede han ikke — og drog tilbage til Göttingen, ikke for at fortsætte sine teologiske Studier, men for at vorde indviet i — Lægekunsten.

»Jeg føler det,« sagde han til Faderen, »jeg duer

ikke til Præst, jeg har ikke kunnet trøste mig selv, hvorledes skal jeg trøste andre? Udueliglied eller Skødesløshed har berøvet mig Rosine. Jeg vil hædre hendes Minde ved at vorde de lidendes Hjælper.«

Dette Forsæt, udsprunget af saa ren og ædel Bevæggrund, blev udført med mandig Standhaftighed; som udmærket duelig Læge og lige saa duelig og samvittighedsfuld Tilbereder af Lægemidler var Bredenfeld i hele sit øvrige Liv syges og sorrigfuldes oprigtige Ven.

Skriften paa hans Runesten vil engang — som alle andre — være udslettet: dette Minde, jeg her, mindst i Egenskab af Digter, har rejst ham, ligesaa; men der gives Dyder, hvis Udspring og Belønning tilhører en anden og varigere Verden.

Digte.

Trækfuglene.

Naturkoncert.

Præludium.

Sig nærmer Tiden, da jeg maa væk!
jeg hører Vinterens Stemme;
thi ogsaa jeg er kun her paa Træk
og haver andensteds hjemme.

Jeg vidste længe, jeg skal herfra;
det Hjertet ikke betynger,
og derfor lige glad nu og da
paa Gennemrejsen jeg synger.

Jeg skulde sjunget lidt mer maaske —
maaske vel ogsaa lidt bedre;
men mørke Dage jeg maatte se,
og Stormen rev mine Fjedre.

Jeg vilde gerne i Guds Natur
med Frihed spændt mine Vinger,
men sidder fast i mit snævre Bur,
der alle Vegne mig tvinger.

Jeg vilde gerne fra højen Sky
udsendt de gladere Sange;
men blive maa jeg for Kost og Ly
en stakkels gældbunden Fange.

Tidt ligevel til en Smule Trøst
  jeg ud af Fængselet titter
og sender stundom min Vemodsrøst
  med Længsel gennem mit Gitter.

Lyt og, o Vandrer! til denne Sang,
  lidt af din Vej du hidtræde!
Gud ved, maaske er det sidste Gang,
  du hører Livsfangen kvæde.

Mig bæres for, som ret snart i Kvæld
  at Gitterværket vil briste;
thi kvidre vil jeg et ømt Farvel;
  maaske det bliver det sidste.

Ouverture.

Det er hvidt herude:
Kyndelmisse slaar sin Knude
overmaade hvas og haard —
hvidt forneden, hvidt foroven.
Pudret tykt staar Træ i Skoven
som udi min Abildgaard.

Det er tyst herude:
kun med sagte Pik paa Rude
melder sig den smaa Musvit.
Der er ingen Fugl, som synger;
Finken kun paa Kvisten gynger,
ser sig om og hvipper lidt.

Det er koldt herude:
Ravne skriger, Ugler tude,
søger Føde, søger Læ.
Kragen spanker om med Skaden
højt paa Rygningen af Laden,
skeler til det tamme Kræ.

Hanen sig opsvinger
paa en Snemand; sine Vinger
klaskende han sammenslaar,
krummer Halsen stolt og galer —
hvad monstro han vil, den Praler?
Hvis endda om Tø han spaar!

Inderlig jeg længes
efter Vaar, men Vintren strenges,
atter Vinden om til Nord!
Kom, Sydvest, som Frosten tvinger!
Kom med dine Taagevinger!
Kom og løs den bundne Jord!

Hjejlen.

Hjejlen! han har ikkun een Melodi,
og den endda i Minore;
den stemmer lidt til Melankoli,
og dog jeg raaber: encore!
Jeg ynder hans Maestoso godt;
den passer til Heden derude;
naar Havsulen klæder Himlen i Graat
og Moseuglerne tude.
Den passer ret vel til Blæstens Suk
hen over Gravhøjes Toppe,
til Kongeørnens blodtørstige Kluk,
alt som han spejder histoppe.
Det giver Liv dog i skumle Ørk,
om langt fra ikke et lystigt;
er Skyen graa, og er Jorden mørk,
den Fløjte klinger dog trøstigt.
Den leder Foraarskoncerten ind
med en alvorlig Andante.
Des mer forlystes da Sjæl og Sind
ved Lærkens Allegro brillante.

Lærken.

Der er han selv! Velkommen tusind Gange,
min Yndling, du! som over Vintervange
tør vække Foraarslyst,
og, medens Frosten lukker Søens Bryst,
vil aabne mit med dine Jubelsange.
Ak, er det ej for tidligt dog, du spaar
om den saa inderlig forønskte Vaar?
for tidligt jubilerer?
Hvis Vintren endnu en Gang triumferer,
du vistnok for din Spaadom Utak faar.
Dog nej! syng ligevel, du vakre Digter!
Du spaar saa skønt, om og din Spaadom svigter:
Om af forsagte Sind
gaar alle Glæder ud — og Frygten ind,
du uforfærdet dog for Haabet fægter.
Ret saa, min Ven! i Vinterstorme just
man synger bedst om Somrens Zefyrpust:
i Nattens Skygger dunkle,
om Morgendiamanterne, der funkle
i Skummet af Skinfakses Aandeprust.
Med Glædessang du hilser Morgenrøden,
hel ubekymret om den bringer Føden;
hver Aftenstund
med Sang du synker hen til roligt Blund,
ved Midnat kvæder lige ufortrøden.
Du synger, naar du kommer, naar du gaar;
ret saa! hvorfor i Høst ej, som i Vaar?
Naar Vandretimen lyder,
i det Farvel, du Sommerlivet byder,
du lige frejdigt Afskedstrillen slaar.

Siskenen.

Du, som i Vaarens og Haabets Dragt
har Vintervejen tilbagelagt,
vær hjertelig hilset, min svenske Fugl!
Hvor i al Verden har du holdet Jul?
Dog lige meget hvorfra du kommer,
hvorhen du agter dig nu i Sommer:
til hine grønklædte Klippebanker
did følger dig mine forlystende Tanker.
Det kunde slet aldrig gaa mig i Glem:
de stolte Floder! de ydmyge Væld!
den livlige Dal! det alvorlige Fjeld!
og Folket, som bor i de yndige Dale!
saa gævt udi Daad, og saa vakkert i Tale!
Og Kvinderne, mere end Haaret viser,
de ere Døtre af Oldtidens Diser.
Ak! er end slet ingen, mig haver kær,
dog en og anden vel mindes mig der.
O sig dem — og kan du — da syng du det frem
i dette dit skønne, velsignede Hjem:
»Der bor en Mand paa de jydske Vange,
han digter Eventyr, digter Sange;
ham kommer ved Blikket mod Sveas Kyst
en Taare i Øjet, et Suk i hans Bryst.«

Hornuglen.

Hvilken frygtelig Fagot!
Fra Ruinerne i Bugges Slot
har som Barn jeg hørt den. Ordet gik:
Denne sande Spøgelsemusik
var af Herren selv paa Gammelhald,
hvor han klager over Borgens Fald,
over Kongen, som hans Ridderblod
ved Snigmordere udøse lod.
Siden blev mig af vor Skytte sagt:

det var Lyden af den vilde Jagt.
»Søndagsjægeren!« hver Nat han maa
for sin Ryggesløshed bøde saa.
Lykkelige Tid, da jeg i Ro
kunde Eventyr og Fabler tro.
Var der noget, som mig Skræk indjog,
var der andet, mig forlysted dog.
Og om ængstedes mit unge Bryst,
selve Skrækken havde og sin Lyst.
Tud kun derfor, vilde Jæger, du!
i dit Jagthorn! Væk den gamle Gru!
Med de unge Dages Trylleri
fyld igen min gamle Fantasi!
Og er end som Mand jeg hel erfar'n,
lad mig dog som Digter være Barn!

Viben.

Viben! det lille næsvise Ting
slaar mig om Kæret saa mangen en Ring,
tumler sig lystig i luftige Dans,
værger om Kæret, som om det var hans.
Skælder og smælder paa hver en Fugl,
kryber end ikke for Ørnen i Skjul.
Havde han Magt blot, som han har Vilje,
hersked han ene paa grønne Tilje.
Hvad mon vi skal med den Skændegæst
her ved den frydfulde Foraarsfest?
Dog, kan jeg tænke, af evig Fred
blev man til sidst i Længden ked.
Hvad er et Ægteskab uden lidt Kiv!
Kun et langsommeligt, søvnigt Liv.
Hvad er et Venskab foruden lidt Tvistighed!
Visseligen Hykleri kun og Listighed.
Nu, ogsaa du da velkommen her!
anse som Herre dig over mit Kær!
yp mod de andre din lille Krig,

fører den, ved jeg, foruden Svig;
ender den, ved jeg, foruden Tab,
fanger end ikke det mindste Skrab.
Ikke besværlig din Skænden kan falde mig,
min Kritikakler jeg derfor vil kalde dig.

Stæren.

Eja! Velkommen, du lystige Stær!
har vi din Skælm nu tilbage her?
Hvor har du stjaalet i Vinter din Vin?
Sidste Høst kneb du ved Mosel og Rhin.
Nu har du vist været nede ved Kap,
og med Konstantia læsket dit Gab;
eller som Probenreuter med Fif
gæstet Madeira, maaske Tenerif.
Sikkert, af Druen begejstret, du spaar
om den med Længsel forventede Vaar;
knebrer som Storken og kvidrer som Svalen,
fløjter som Droslen og Nattergalen.
Vist nok, ifald jeg det nøje tager,
alt jo af Efterabelse smager;
men om du gør det kun temmelig godt,
vil jeg dog kalde dig min Pjerrot.
Er af Plastikere du ikkun Halen,
staar du end dybt under Originalen,
vækker du om den Erindringer ømme,
glæder mit Hjerte med Foraarsdrømme.
Drømme jo ere, som hver Mand ved,
skønnere ofte end Virkelighed.

Storken.

Hillemænd!
Husets allerældste Ven!
gaar han ikke der og spanker,
nu som før i dybe Tanker.

»Det er ikke sært, min kære!
om jeg maa adstadig være,
jeg var Mand, da du som Dreng
plukked Blomster udi Eng.«

Det er sandt!
jeg erindrer ogsaa grant,
hvad min Moder da mig sagde,
du Smaabørn fra Engen bragte.

»Nu kan vistnok ingen mere
dig med saadan Snak fiksere;
ældre er du, kan jeg se —
er du ogsaa klogere?«

Ja og nej!
dog derom er Talen ej.
Lad os snakke nu om andet!
Hvor staar til i Sønderlandet?

»Næsten som det altid plejer,
sund Forstand slet intet vejer;
stedse man forsvinde ser
Dyd og Penge mer og mer.«

Guld og Dyd!
følges disse ad i Syd?
»Hver er god for sig,« saa siger
man i disse Nordens Riger.

»Hisset har man ikke Stater,
men alene Potentater —
en kun klædt i Purpur staar,
Resten udi Lænker gaar.«

Det var slemt,
hvis det ellers ej er Skæmt.

Her regerer ikkun Loven;
Frihed gaar bag selve Ploven.

»Anstrøg af Religionen
hører hisset nu til Tonen;
Smaafolk tror en Smule mer,
Filosoffen dem beler.«

Kære, nej!
her vi gaar en bedre Vej,
arme, rige, læg og Klærke
alle er i Troen stærke.

»Hisset bøjer Guldet Retten,
rigest vinder altid Trætten.
Loven fanger kun de smaa,
udenom de store gaa.«

Det er stygt!
Udi Lovens Skygge trygt
her den fattige sig strækker,
Retfærds Skjold ham stedse dækker.

»Venskab hist er kun en Maske,
Kærlighed en snedig Taske;
Falskhed, Løgn og Hykleri
giver Titel af Geni.«

Fy for Skam!
man i Sindet bliver gram
ved saa megen Løgn at høre,
stoppe vil jeg nu mit Øre.

(Fortsættes i 8. Bind.)

INDHOLDSFORTEGNELSE

7. BIND.

St. St. Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

EN LANDSBYDEGNS DAGBOG

OG ANDRE NOVELLER OG SKITSER

VIII BIND

MADSEN LINDS FORLAG

ANDEN PAA NY REVIDEREDE UDGAVE
KØBENHAVN 1912

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

En Landsbydegns Dagbog.

Føulum, den 1ste Januar 1708.

Gud skænke os alle et glædeligt Nytaar! og bevare vor gode Hr. Søren! Han slukkede Lyset i Aftes, og Moder siger, han lever ikke til næste Nytaar; men det har vel intet at betyde.

Det var ellers en fornøjelig Aften; da Hr. Søren tog sin Hue af efter Maaltidet og sagde, som han plejer: »agamus gratias!« (lad os takke) pegede han paa mig i Stedet for Jens. Det var første Gang, jeg læste vor latinske Bordbøn; i Dag et Aar læste Jens; men jeg gjorde store Øjne, for da forstod jeg ikke et Ord, og nu kan jeg det halve af Cornelius.

Det bæres mig for, at jeg skal blive Præst i Føulum; ak, hvor vilde mine kære Forældre glæde sig, om de lever den Dag! og saa Præstens Jens kunde blive Biskop i Viborg — som hans Fader siger — nu, hvem kan vide det? Gud raader for alting; hans Vilje ske! amen in nomine Jesu! (Amen i Jesu Navn.)

Føulum, den 3dje September 1708.

I Gaar har jeg ved Guds Naade fyldt mit femtende Aar. Nu kan Jens ikke gøre mig stort i Latinen. Hjemme er jeg flittigere end han; jeg læser, mens han løber i Marken med Per Skytte. Paa den Maade bliver han vel ikke Bisp. Den stakkels

Hr. Søren! han ser det nok; Taarerne staar ham i Øjnene, naar han somme Tider siger til ham: »mi fili! mi fili! otium est pulvinar diaboli!« (min Søn! min Søn! Lediggang er Djævelens Hovedpude!)

Til Nytaar begynder vi paa Græsk, Hr. Søren har givet mig et græsk Testamente. »Er det ikke nogle underlige Kragetæer? det er som en Slibesten endnu for dine Øjne,« sagde han venlig til mig og kneb mig i Øret, som han altid gør, naar han er fornøjet. Men hillemænd! hvor vil han se, naar han hører, at jeg allerede kan læse rask indenad.

Foulum, die St. Martini 1708.

Det bliver fejl med Jens. Hr. Søren var saa vred paa ham, at han talte Dansk til ham hele Dagen. Til mig talte han Latin; jeg hørte engang, at han sagde som for sig selv: »vellem hunc esse filium meum!« (jeg ønskede, denne var min Søn.) Det var mig, han mente. Hvor Jens ogsaa hakkede jammerligt i sin Cicero. Jeg ved godt, hvoraf det kom, for i Forgaars, da hans Fader var til Bryllup i Vinge, var han med Per Skytte ovre i Lindum Skov, og — Gud bevare os! — en Vildbasse rev hans Bukser i Stykker. Han løj for sin Moder og sagde, at den Thiele Tyr havde gjort det; men hun gav ham en dygtig Kindhest — habeat! (lad ham ha'e den!)

Foulum, Calendis Januar. 1709.

Proh dolor! Hr. Søren er død! væ me miserum! Da vi havde sat os til Bords Juleaften, lagde han Skeen fra sig og saa ret længe vemodig paa Jens — »fregisti cor meum!« (du har knust mit Hjerte) sagde han sukkende og gik ind i Sovekam-

meret. Ak! han rejste sig aldrig mere. Jeg har besøgt ham hver Dag siden, og han har givet mig mange gode Formaninger og Lærdomme; men nu ser jeg ham aldrig mere.

I Torsdags saa jeg ham sidste Gang; aldrig skal jeg glemme, hvad han sagde, da han havde holdt ret en bevægelig Tale til mig: »Gud! giv min Søn et retskaffent Hjerte!« Han foldede sine magre Hænder og lagde sig tilbage paa Puden: »pater! in manus tuas committo spiritum meum!« (Fader! i dine Hænder befaler jeg min Aand.)

Det var hans sidste Ord. Da jeg saa, at Madammen tog Forklædet op til Øjnene, løb jeg ud ret ilde til Mode. Uden for Døren stod J e n s og græd; »seras dat poenas turpi poenitentia,« (hans Anger kommer for silde) tænkte jeg; men han faldt om min Hals og hulkede. Gud forlade ham hans Vildskab! Den har bedrøvet mig mest.

Foulum, Pridie Iduum Januarii MDCCIX.

I Gaar gik min kære Fader til Viborg, at han kunde faa Middagsmad til mig, naar jeg skal i Skolen. Hvor længes jeg efter den Tid! Jeg læser vel hele Dagen; men den er saa stakket nu, og Moder siger, at det ej slaar til at læse ved Lys. Jeg kan ikke komme til Rette med det Brev til Tuticanus — nej, da var det anderledes, mens den gode Hr. S ø r e n levede! eheu! mortuus est!

Det er en forskrækkelig Vinter! Himmel og Jord staar i eet; der ligger en Snedrive lige ud med Mønningen af vor Lade. Sidste Nat skød J e n s to Harer i vor Kaalhave — han har snart glemt sin stakkels Fader. Men faar P e r S k y t t e det at vide, saa ser det galt ud.

Foulum, Idibus Januarii MDCCIX.

Fader er ikke kommen hjem endnu, og Vejret er lige slemt — bare han ikke gaar vild. Der gaar Jens oppe paa Laden med sin Bøsse og nogle Fugle i Haanden — han kommer herind.

Det var Agerhøns, han havde skudt paa Mads Madsens Mødding. Han vilde haft Moder til at stege dem; men hun turde ikke, for det kunde komme for Herskabet.

Foulum, XVIII Calend. Febr. 1709.

Ak! ak! ak! min kære Fader er frossen ihjel! Manden i Kokholm har funden ham i en Snedrive og kom kørende med ham — jeg er saa forgrædt, at jeg ikke kan se ud af mine Øjne — Moder med — Gud hjælpe os begge!

Foulum, den 18de Februar 1709.

Det var nær, jeg ikke havde kendt Jens igen; en grøn Kjole havde han faaet paa og en grøn Fjer i Hatten.

»Kan du se,« sagde han, »nu er jeg en Jæger! hvad er du! en Skolepebling, en Latiner!«

»Ja Gud hjælpe os!« svarede jeg, »med Latinen er det forbi! Jeg kan blive Præst der, hvor du er Bisp! Min Moder skal ikke sulte ihjel, mens jeg synger for Døre i Viborg; jeg maa blive hjemme og tjene Brødet til hende. Ak, Jens! havde din Fader levet.«

»Lad os ikke tale derom!« sagde han. »Jeg havde saa aldrig i mine Dage lært Latin — Fanden med det dumme Tøj! Nej, se, du kunde komme paa Gaarden! der er gode Dage og en herlig Levemaade!«

»Hvorledes skulde jeg det?« svarede jeg.

»Da vil vi prøve det!« raabte han og løb sin Vej.

Han har dog et godt Gemyt, den *Jens*; men vild og gal er han. For seks Uger siden begravede de hans salig Fader, og for tre Uger siden fulgte hans Moder efter; men nu er det, som det aldrig var ham. Han kan græde den ene Time og le den anden.

Thiele, den 1ste Maj 1709.

Saa er jeg da nu Tjener hos det naadige Herskab! Farvel, Præstekald! Farvel, Latin! O, mine kære Bøger! Valete plurimum! vendidi libertatem (farvel, jeg har solgt min Frihed) for tolv Sletdaler. De otte skal min stakkels Moder have, og Naadigherren har desforuden lovet hende Udvisning (Brænde), saa hun skal hverken sulte eller fryse. *Jens* har rigtig skaffet mig denne Tjeneste. Han har meget at sige her paa Gaarden; det er en Pokkers *Jens*, eller snarere en Pigernes *Jens*! Husholdersken stak et stort Stykke Kage til ham; Mejersken smiskede saa venlig ad ham; Fruerpigen ligesaa — ja selv en af de naadige Frøkener nikkede mildt, da hun gik ham forbi. Det lader til, at han bliver Skytte i *Pers* Sted. Det *værste* er, at han har vænnet sig til at bande værre end nogen Matros.

Thiele, den 12te Maj 1709.

Det gaar mig ret godt, Gud være lovet! Vi er seks Tjenere om Herren, Fruen, Junkeren og to Frøkener. Jeg har Tid nok til at læse, og jeg forsømmer heller ikke mine kære Bøger. Vel har jeg ingen Nytte af dem; men jeg kan alligevel ikke lade være. I Gaar blev salig Hr. *Sørens* Bøger solgte; jeg

købte for to Daler; jeg fik saa mange, jeg kunde bære. Deriblandt en stor Hob af Ovidius; en har til Titel: »ars amoris«, en anden: »remedium amoris«: dem skal jeg først læse, for jeg gad dog vide, hvad de handler om. Engang havde jeg faaet fat paa dem i Hr. Sørens Studerekammer; men saa kom han og snappede dem fra mig og sagde: »abstine manus! Fingrene af Fedtefadet! det er ikke for dig.«

Thiele, den 3dje Juni 1709.

Hvem der bare forstod Fransk! Herskabet snakker intet andet, naar de spiser, og jeg forstaar ikke et Ord. I Dag talte de om mig, for de saa tidt hen paa mig. Engang havde jeg nær tabt Tallerkenen; jeg stod bagved Frøken Sophies Stol, hun vendte sig om og saa mig lige op i Ansigtet — det er en dejlig Frøken, den Frøken Sophie! jeg har en stor Glæde af at se paa hende.

Thiele, den 13de September 1709.

I Gaar var her ret en urolig Dag. De var her fra Viskum, og her var stor Jagt. Jeg var ogsaa med og havde faaet en af Naadigherrens Bøsser. I Førstningen gik det godt nok; men saa kom der en Ulv forbi mig. Jeg havde nær tabt Bøssen af Forskrækkelse og glemte rent at skyde. Jens stod ved Siden af mig og skød Ulven.

»Du er et Høved!« sagde han; »men jeg skal ikke røbe dig!«

Straks efter kom Naadigherren forbi mig. »Du est et Fjog, Martæng!« raabte han, »du har taget Stikpenge.«

»Jeg beder allerunderdanigst om Forladelse!« svarede jeg, »jeg er ganske uskyldig; men jeg har vist haft onde Fortalere hos Naadigherren. Jeg skal med Guds Hjælp tjene Dem ærlig og tro!«

Da lo han allernaadigst og sagde: »Du est et stort Fjog!«

Men dermed var det ikke forbi. Da Herskabet kom til Bords, begyndte de igen om Ulven og spurgte mig, hvor meget han gav mig? og saadant mere. Jeg ved ikke ret, hvad de mente; men det kunde jeg begribe, at de gjorde Nar ad mig baade paa Fransk og Dansk. Om det saa var Frøken Sophie, saa lo hun mig lige op i Øjnene — det gjorde mig mest ondt. Mon jeg ikke skulde kunne lære dette Snøvlemaal? Det kan vel ikke være tungere end Latin.

Thiele, den 2den Oktober 1709.

Det er ikke umuligt — det ser jeg nok. Fransk er slet ikke andet end galt Latin. Imellem en Kasse med gamle Bøger, som jeg købte, var ogsaa en Metamorphosis (Forvandling) paa Fransk — det traf sig ypperligt! Det Latinske forstod jeg i Forvejen. Men een Ting er forunderlig; naar jeg hører dem deroppe snakke, tykkes mig ikke, der er et fransk Ord imellem — det er ikke om Ovidius, de diskurerer.

Jeg kommer ogsaa til at lægge mig efter at skyde. Naadigherren vil endelig have mig med paa Jagten; men der kan jeg aldrig gøre ham det tilpas; enten skænder han, eller ogsaa ler han — somme Tider begge Dele paa een Gang; »jeg bærer Bøssen galt, jeg lader den galt, jeg sigter galt, og jeg skyder galt.« Jeg maa have Jens til at undervise mig. »Se til Jens!« siger Naadigherren, »det er en Jæger! Du gaar med Bøssen, som om det var en Høle, du havde

paa Nakken, og naar du sigter, ser det ud, som du skulde falde bagover.«

Frøken Sophie ler ogsaa ad mig — det klæder hende alligevel smukt — hun har nogle dejlige Tænder.

Thiele, den 7de November 1709.

I Gaar skød jeg en Ræv; Naadigherren kaldte mig en brav Garsong (Knøs) og forærede mig et indlagt Krudthorn. Jenses Undervisning har frugtet godt. Det er morsomt nok med det Skytteri. Med Fransken gaar det nu bedre, jeg begynder at komme efter Udtalen. Forleden lyttede jeg ved Døren, da Mamsellen læste med Frøkenerne.

Da de var færdige og gik op, listede jeg mig til at se, hvad for en Bog de vel brugte. Hillemænd! Hvor blev jeg forundret! Det var just en, som jeg ogsaa har, og som kaldes: L'école du Monde. Nu staar jeg hver Dag med min Bog i Haanden udenfor og hører til — det gaar meget godt an. Det franske Sprog er dog smukkere, end jeg tænkte; det lader Frøken Sophie nu saa nydeligt, naar hun taler det.

Thiele, den 13de December 1709.

I Gaar frelste Gud min naadige Herre ved min ringe Haand. Vi havde Klapjagt i Lindum Skov. Da vi fik Graakær for, kommer der en Vildbasse frem og lige ind mod Naadigherren. Han skød og traf ham rigtig nok; men det forslog ikke, og Vildbassen søger ham. Naadigherren var ikke bange; han trækker sin Hirschfænger og vil jage den i Bringen paa Svinet; men den gaar midt over. Nu var gode Raad dyre — det skete ogsaa alt sammen i en Haandevending, saa ingen kunde komme til Hjælp. Just

i det Øjeblik, som jeg vil derhen, ser jeg Naadigherren paa Ryggen af Vildbassen, og den af Sted med ham.

»Skyd!« raaber han til Ridefogden — som var hans Sidemand paa venstre — men han turde ikke. »Skyd i Djævelens Skind og Ben!« raaber han til Jens, idet han farer ham forbi; Jenses Bøsse klikkede.

Nu vendte Bassen sig lige hen forbi mig.

»Skyd, Morten! ellers rider Bassen med mig til Helvede!« skreg han.

I Guds Navn! tænkte jeg, holdt ham paa Bagparten og traf saa heldigt, at jeg knuste begge Baglaarene paa Dyret. Glad blev jeg, og glade blev vi alle sammen, men mest dog Naadigherren.

»Det var et Mesterskud,« sagde han, »og behold du nu Bøssen, som du brugte saa vel! Og hør!« sagde han til Ridefogden, »I Ærtekælling! stempl mig den største Bøg i Skoven til hans gamle Moder! Jens kan gaa hjem og sætte en bedre Sten for hans Bøsse!«

Da vi saa kom hjem om Aftenen, blev der en Spørgen og en Fortællen. Naadigherren klappede mig paa Skulderen, og Frøken Sophie smilede saa venlig til mig, at mit Hjerte sad i min Hals.

Thiele, den 11te Januar 1710.

Et plaisant Vejr! Solen staar op saa rød som en brændende Glød! Det ser ret kuriøst ud, naar den saadan skinner igennem de hvide Træer, og alle Træerne ser ud, som de var pudrede, og Grenene hænger rundt omkring ned til Jorden. Det gamle Grand Richard faar Skam, et Par Grene er allerede knækkede. Akkurat saadant et Vejr var det i Dag otte Dage, da vi kørte i Kane til Fussingø, og jeg

stod bag paa Frøken Sophies. Hun vilde selv køre; men da et Kvarters Tid var gaaet, begyndte hun at fryse om de smaa Fingre.

»J'ai froid!« (jeg fryser) sagde hun for sig selv.

»Skal jeg da køre, naadige Frøken?« sagde jeg.

»Comment!« sagde hun, »forstaar du Fransk?«

»Un peu, mademoiselle!« (lidt, Frøken) svarede jeg.

Da vendte hun sig om og saa mig stift i Øjnene. Jeg tog en Tømmestreng i hver Haand og havde begge mine Arme omkring hende. Jeg holdt dem vidt ud for ej at komme hende for nær; men hver Gang Kanen gav et Slæng og jeg rørte ved hende, var det, ligesom jeg havde rørt ved en varm Kakkelovn. Det kom mig for, at jeg fløj i Luften med hende, og inden jeg vidste det, var vi ved Fussingø.

Dersom hun ikke havde raabt: tenez, Martin! arrêtez vous! (holdt, Martin! stands!) havde jeg kørt forbi lige til Randers eller til Verdens Ende. Mon hun ikke vil ud at køre i Dag igen? Men der kommer Jens med Naadigherrens Bøsse, som han har gjort ren — saa skal vi paa Jagt.

Thiele, den 13de Februar 1710.

Jeg er ikke rigtig frisk. Det er, ligesom der laa en tung Sten paa mit Bryst. Maden gaar fra mig, og om Natten kan jeg ikke sove. Sidste Nat havde jeg en forunderlig Drøm; det bares mig for, at jeg stod bag paa Frøken Sophies Kane; men med eet sad jeg inden i Kanen og hun paa mit Skød. Jeg havde min højre Arm om hendes Liv, og hun sin venstre om min Hals. Hun bukkede sig og kyssede mig; men i det samme vaagnede jeg. Ak! jeg vilde saa gerne have blevet ved at drømme! Det var en rar Bog, den hun laante mig; jeg diverterer (underholder) mig med

den hver Aften — hvem der engang kunde blive saa lykkelig som den tartariske Prins! — Jo mere Fransk jeg læser, jo bedre synes jeg om det; jeg er nærved at glemme mit Latin derover.

Thiele, den 23de Marts 1710.

I Gaar, da vi kom hjem fra Sneppejagt, sagde Naadigherren til mig: »Og jeg hører, at du forstaar Fransk?«

»Lidt, Naadigherre!« svarede jeg.

»Saa kan du ikke heller varte op ved Bordet; vi kan jo ikke lukke Munden op for dig.«

»Ak!« raabte jeg, »Naadigherren vil dog ikke forskyde mig?«

»Point du tout,« (aldeles ikke) svarede han, »du skal fra nu af være min valet de chambre! (Kammertjener). Og naar Junker Kresten rejser til Paris, saa følger du med — hvad synes du derom?«

Jeg blev saa bevæget, at jeg ikke kunde sige et Ord, men kyssede hans Haand. Alligevel jeg nu glæder mig saare meget, saa tykkes mig dog, at jeg nødig vilde herfra, og jeg tror virkelig, at mit Helbred er blevet slettere siden.

Thiele, den 1ste Maj 1710.

Ak, jeg elendige Menneske! nu ved jeg, hvad det er, jeg fejler; Ovidius har sagt mig det, han har ganske akkurat beskrevet mig min Sygdom. Dersom jeg ikke tager fejl, saa hedder den Amor, paa Dansk: Kærlighed eller Elskov, og den, jeg er charmeret udi, maa uden al Tvivl være Frøken Sophie. Ak, jeg arme Daare! Hvad skal dette blive til? Jeg maa prøve hans remedia amoris!

Nu nyssens saa jeg hende staa i Gangen og tale meget venlig med Jens; — det skar mig i mit Hjerte. Det kom mig for, som jeg skulde skyde ham for Panden; men saa hoppede hun mig forbi med et Smil; — jeg var til Mode, som naar jeg er paa Klapjagt og et Stykke Vildt kommer mig paa Skud; mit Hjerte klapper mod mine Ribben, jeg kan knap faa min Aande, og mine Øjne er ligesom groede fast til Dyret — ah malheureux que je suis! (aah, hvor jeg er ulykkelig.)

Thiele, den 17de Juni 1710.

Hvor dog Gaarden nu tykkes mig øde og kedsommelig. Det naadige Herskab er borte og kommer først hjem om otte Dage. Hvordan skal jeg faa Ende paa dem? Jeg har ikke Lyst til nogenting. Min Bøsse hænger fuld af Støv og Rust, og jeg gider ikke gjort den ren. Jeg kan ikke begribe, hvordan Jens og de andre kan være saa glade og lystige; de prater og skogrer, saa det giver Ekko i Ladegaarden — jeg sukker som en Rørdrum. Ak, Frøken Sophie! Gid du var en Bondepige eller jeg en Prins.

Thiele, den 28de Juni 1710.

Nu er Gaarden for mine Øjne, ligesom den nylig var kalket og pyntet. Træerne i Haven har faaet en dejlig lysgrøn Kulør, og alle Folk ser saa milde ud. — Frøken Sophie er kommen hjem igen; hun kom ind ad Porten som Solen gennem en Sky; men alligevel skælvede jeg som et Espeløv. Det er baade godt og ondt at være forlibt.

Thiele, den 4de Oktober 1710.

En magnifiqve (herlig) Jagt, vi havde i Dag! Hvidding Krat var indstillet med over tre Hundrede Klappere; for de var her baade fra Viskum og Fussingø med alle deres Støvere. I Dagbrækningen var vi fra Thiele der allerede. Det var ganske stille i Luften, og en tyk Taage bedækkede hele Egnen; kun Toppene af Bavnhøjene kunde man se oven over den. Langt borte kunde vi høre de buldrende Fodtrin af Klapperne og enkelte Hundeglam.

»Nu kommer de fra Viskum,« sagde Naadigherren, »jeg kan høre Chasseurs Hals.«

»Da kommer de ogsaa fra Fussingø,« sagde Jens, »det er Perdrix, som gør.«

Endnu kunde vi ingenting se for Taage; men alt som de kom nærmere, hørte vi Vognenes Rumlen, Hestenes Pusten, Skytternes Snak og Latter. Nu kom Solen frem, og Taagen lettede. Da blev det levende paa alle Kanter. Skovfogderne begyndte allerede at stille Klapperne i Orden, man hørte dem hviske og tysse paa dem, der vilde snakke højt, og Kæppene kom somme Tider i Bevægelse. Fra Vester og Sønder kom Skytterne kørende og bagefter Vognene med Hundene, deres Haler viklede over Vognfjælene, og imellem stak der et Hoved op, som ogsaa straks fik et Ørefigen af Jægerdrengene. Nu satte Naadigherren selv af langs ned i den lange Dal midt igennem Krattet. Da han var færdig, stødte han i sin Pibe, og med det samme begyndte Hornblæserne et lystigt Stykke. Hundene blev koblede af, og det varede ikke længe, før de slog an, saa een, saa to, saa det hele Kobbel. Harer, Ræve og Dyr smuttede frem og tilbage paa de skovbegroede Bakker. Saa gik af og til et Skud, og Knaldene gav Ekko langs ned gennem Dalen. Klapperne kunde vi ikke se, men vel høre deres Hujen og Skrigen, naar et Dyr eller en

Hare vilde bryde igennem. Jeg forsvarede min Plads og skød to Ræve og en Buk inden Frokosten.

Mens den varede, blev Hundene kaldte sammen og koblede op, og Hornblæserne spillede, og da det var forbi, gik det atter løs. Se! da holdt to Vogne oppe for Enden af Dalen med alle de naadige Fruer og Frøkener og imellem dem Frøken Sophie. Dette frelste en Ræv; mens jeg saa derop, smuttede han mig forbi. Et Par Timer før Aften var Krattet renset for Vildt, og Jagten havde Ende. Vi fik vist henved tredive Stykker, og Junker Kresten, som havde skudt de fleste Ræve, blev beæret med et Stykke paa Valdhorn.

Thiele, den 17de December 1710.

I Gaar fulgte jeg min kære Moder til hendes Hvilested. Den nye Præst — Gud lønne ham for det! — hædrede hende med en Ligprædiken, som varede i syv Kvarter. Hun var mig en god og kærlig Moder — Herren give hende en salig Opstandelse! † † †

Thiele, den 23de Januar 1711.

En jammerlig Vinter! endnu intet Kaneføre! Derefter har jeg ventet lige siden Mortensdag, men forgæves. Regn og Blæst, sydlige Vinde og trist Vejr. I Fjor ved denne Tid var det, vi kørte til Fussingø; naar jeg tænker paa den Aften! Maanen skinnede saa blank som en Sølvtallerken paa den blaa Himmel og kastede vore Skygger ved Siden af Vejen paa den hvide Sne. Jeg hældede mig imellem saaledes, at min Skygge trak ind i Frøken Sophies, da kom det mig for, som vi to var eet. En kold Vind havde vi lige imod, den blæste hendes søde Aande tilbage — jeg slugte den som Vin — ak, jeg Daare! jeg forlibte

Daare! hvortil nytter mig alle disse Konsiderationer? (Betragtninger). Paa Søndag rejser jeg til København med Junker Kresten, og der skal vi blive hele Sommeren. Jeg tænker, jeg er død inden Majdag. Ah, mademoiselle Sophie! adieu! un éternel adieu! (Ak, Frøken Sophie! Et evigt Farvel!)

Paa Havet imellem Samsø og Sjælland,
den 3dje Februar 1711.

Solen gaar ned bag mit kære Jylland; dens Genskin lægger sig langs hen over det rolige Hav som en uendelig Ildvej. Jeg tykkes, den hilser mig fra mit Hjem — ak, det er langt borte, og jeg kommer længere og længere derfra.

Hvad monstro de nu bestiller paa Thiele? Det ringer for mit højre Øre, — — mon det er Frøken Sophie, der nu taler om mig? Ak nej! jeg er jo kuns en fattig Tjener, hvi skulde hun tænke paa mig? lige saa lidt som Skipperen, der traver frem og tilbage paa Dækket med sammenlagte Arme — han kikker saa tidt hen imod Norden — hvad mon der er at se? En Svensker! siger han: Gud hjælpe os naadelig og vel!

Kallundborg, den 4de Februar 1711.

Nu ved jeg, hvad Krig er — jeg har været i Bataille, og — den Herre Zebaoth være priset! — vi finge Sejr. Det var rigtig, som Skipperen sagde, en svensk Kaper. I Morges, saa snart det dagedes, saa vi ham en halv Mils Vej borte; de sagde, han gjorde Jagt paa os.

»Er der nogen af jer Passagerer,« sagde Skipperen, »der har Mod og Mands Hjerte og Lyst til at bakses med den svenske Gast?«

»Jeg har en god Riffel,« svarede Junker Kresten, »og min Tjener har ogsaa en: skal vi prøve den Jagt engang, Morten?«

»Som Junkeren befaler!« sagde jeg, løb ned i Kahytten, ladede vore Rifler, bragte dem samt Krudt og Kugler op paa Dækket.

Der var to jydske Soldater kommen op fra Rummet; de havde hver sin Bøsse, og Skipperen et spansk Gevær, saa langt som han selv; Styrmanden og Matroserne bragte Økser og Haandspager.

»Kan vi ikke sejle fra ham, min kære Skipper?« spurgte jeg.

»Fanden kan vi,« svarede han, »du ser jo, han haler ind paa os, alt hvad han kan; du skal snart faa hans Stykker at høre; men er du bange, saa gaa hjem og læg dig i din Moders Dragkiste.«

I det samme væltede Røgen ud fra det svenske Skib, og straks derpaa hørte vi et forfærdeligt Rabalder og en Susen over vore Hoveder. Det varede ikke længe, saa kom der nok et Knald, og nok et, og den sidste Kugle rev en Splint af vor Mast. Da blev jeg ret underlig til Mode, mit Hjerte tog til at banke, og det suste og bruste for mine Ører. Men da Svensken kom saa nær, at vi kunde lange med vore Rifler, og jeg havde gjort det første Skud, da var det, som om jeg havde været paa en Klapjagt. Svensken kom bestandig nærmere, og vi stod i Skjul bag Kahytten og fyrede bag ud paa ham, alt hvad vi kunde. Der faldt flere af hans Folk, især for Junkerens og mine Skud.

»Kan vi skyde en Sneppe, Morten! kan vi vel ogsaa ramme en Svensker, naar han staar stille!« sagde han.

»Raske Gutter!« raabte Skipperen, »ser I den svenske Kaptajn, ham der gaar med den store Sabel

frem og tilbage? Pil os ham ud, saa har vi Spillet vundet!«

Da lagde jeg an paa ham og trykkede til, og som jeg tog min Riffel fra Kinden, saa jeg ham slaa Næsen mod Dækket.

»Hurra!« raabte Skipperen og alle vi andre med; men Kaperen drejede af og sejlede sin Kurs. Med det danske Flag paa Toppen for vi ind ad Kallundborg Fjord nok saa stolte og nok saa glade; thi ikke en Mand var saaret, skønt Kuglerne fløj over og igennem Skibet. Hovmesteren, Monsieur Hartman, var den enste, som fik sit Blod at se, og det paa en pudsig Façon. Han laa i Skipperens Køje og røg sin Pibe, da Slaget begyndte. Lidt efter kom jeg ned for at hente Lærred til Kuglerne.

»Martine!« sagde han, »quid hoc sibi vult?« (hvad betyder dette?) men før jeg fik svaret, for en Kugle gennem Kahytsvinduet, tog Piben med sig — som han rakte ud af Køjen — og Mundbiddet rev Hul paa hans Gane.

Nu er vi i Havn og paa tørt Land: hvor Hvilen er sød efter saadant et Pust!

København, den 2den Juni 1711.

Mit Hoved er ganske fuldt af de rare (sjældne) Ting, jeg her har set og hørt. Jeg kan ikke samle det i mine Tanker; thi det ene forjager det andet, som Skyerne hverandre i Blæst. Men det kuriøseste af alt er dog dette, at jeg er nær ved at blive min Forlibelse kvit. Jo længer jeg bliver her, jo mindre synes mig, at jeg længes efter Frøken Sophie, og jeg kunde næsten tro, at der er lige saa smukke Piger i København. Skulde jeg skrive Noter til Ovidii remedium amoris, da vilde jeg rekommendere en Tur til Hovedstaden som et af de bedste Midler mod hin farlige Maladie (Sygdom).

Til Ankers under K r o n b o r g,
den 12te September 1711.

Ak, du naadige Himmel! Hvad har jeg oplevet! Hvilken Jammer og Elendighed har jeg set med disse mine Øjne! Gud har hjemsøgt os for vore Synder og slaget Folket med Bylder. De falder som Fluer omkring mig; men jeg uværdige blev udfriet fra Dødens Strube. Ak, min kære Junker! Hvad skal jeg sige, naar jeg kommer tilbage foruden ham? Men jeg forlod ham ikke, før han udgav sit sidste Suk: jeg vovede mit Liv for ham, dog Gud sparede det — hans Navn være lovet! Naar jeg tænker paa disse Rædselsdage, er mit Hjerte færdigt at briste.

Bange og tavse sad vi fra Morgen til Aften i vor ensomme Bolig, saa paa hverandre og sukkede. Kun sjældent kikkede vi ned i de tomme Gader, hvor det før vrimlede af Mennesker; kun en og anden *triste figure* (sørgelig Skikkelse) skred hen over Brostenene ligesom en Genganger; men inden for Vinduerne saa man Folk sidde som Arrestanter, de fleste ubevægelige, som om de kun havde været malede Portrætter. Hørtes saa den hule Rumlen af Pestdragernes Vogne, hvor for de da alle fra Vinduerne for ikke at se det rædselsfulde Syn. Jeg saa det kun een Gang; jeg forlangte det aldrig mere. Der kørte disse sorte Dødsengle med de lange Vogne fulde af Lig; de laa slængte paa hverandre som Fæ. Bag ud af Vognen hang Hovedet og Armene af et ungt Kvindemenneske; Øjnene stirrede fælt ud af det sortgule Ansigt, og de lange Hovedhaar fejede Gaden.

Da rystede det Junkeren første Gang; han vaklede ind i sit Sovekammer og lagde sig paa Dødens Leje; men jeg sukkede i mit Hjerte: »De skal lægges i Graven som Faar, Døden skal fortære dem: men Gud skal forløse min Sjæl af Gravens Vold: thi han har antaget mig, Sela!«

Thiele, den 29de September 1711.

Saa er jeg da nu her igen. Da jeg gik ind ad Porten, bankede mit Hjerte i mig ongefær som den Dag, vi sloges med Svensken. Og da jeg traadte ind til det naadige Herskab og saa dem alle i Sort, da græd jeg som et Barn, og de græd med. Jeg kunde fast ikke tale for Graad, og før jeg havde endt den affreuse (rædselsfulde) Historie, vendte Naadigherren sig bort og gik ind i sit Kammer — Gud trøste dem efter sin Barmhjertighed, Amen!

Thiele, den 8de Oktober 1711.

I Dag var vi første Gang paa Jagt efter min Hjemkomst. Ak! det var ikke som i forrige Dage, den gav kun liden Sátisfaktion. »Morten,« sagde Naadigherren mange Gange til mig, »vi savner Junker Kresten,« og saa sukkede han, saa det skar mig i mit Hjerte. Vi kom hjem længe før Aften med en fattig Hare.

Thiele, den 2den Novbr. 1711.

Det begynder atter at blive levende paa Gaarden; vi venter højfornemme fremmede, Hans Excellence Hr. Gyldenløve med Suite. Han vil blive her nogle Uger og divertere sig med Jagten. I Gaar talte det naadige Herskab herom ved Bordet.

»Han er af højkongeligt Blod og en fuldkommen Kavaler,« sagde Naadigfruen og saa med det samme til Frøken Sophie.

Hun blev rød, saa paa sin Tallerken og smilede; men jeg blev kold som en Is over mit hele Legeme — ak! ak! jeg tænkte, at jeg var kureret for min

daarlige Inklination; men jeg føler, at Sygdommen er vendt tilbage med større Force. Jeg sprætter som en Agerhøne i Garnet; men det hjælper intet — gid jeg var tusinde Mil herfra!

Thiele, den 14de Novbr. 1711.

Endelig er Hans Excellence arriveret hertil, og det med allerstørste Pragt og Herlighed; tvende Løbere, med høje, sølvbeslagne Huer, kom trippende ind i Gaarden en halv Fjerdingvej foran ham. De stillede sig med deres lange spraglede Stokke paa begge Sider af den store Dør. Naadigfruen vrikkede ind af en Dør og ud af en anden; jeg har aldrig før set hende i saadan Agilité (Lethed). Frøken Sophie stod i Storstuen og kikkede snart i Spejlet, snart ud af Vinduet. Hun saa mig slet ikke, naar jeg gik igennem Værelset.

Endelig kom han selv kørende med seks gule Heste for sin Vogn, en smuk og magnifiqve Herre! Han saa baade fornem og naadig ud, alligevel syntes mig, at der var noget modbydeligt hos ham. Han smilede mig saa vammelsødt og plirede med sine Øjne, som om han saa imod Solen. Han bukkede for hver især af Herskabet; men det syntes, som han kun bukkede for at rejse sig højere i Vejret. Da han kom til Frøken Sophie, steg lidt Blod op i hans blege Ansigt, og han hviskede eller læspede en lang fransk Kompliment. Ved Bordet vendte han næsten ikke sine Øjne fra hende, ikke engang naar han talte med andre. Hun skottede imellem over til ham; men jeg brændte min Haand paa Tallerkenerne, saa den i Dag er fuld af Vabler; gid det var det eneste Sted, jeg havde ondt!

Thiele, den 20de Novbr. 1711.

Jo! det er sikkert nok; der bliver en Mariage af. Man behøver blot at attendere den naadige Frue. Naar hun ser paa Frøken Sophie, lægger hun Hovedet tilbage som en And, naar den har faaet Kroen fuld, vender Øjnene og lukker dem imellem, som om hun vilde ret straksen falde i Søvn, og saa snadrer hun: »un cavalier accompli, ma fille! n'est ce pas vrai? et il vous aime, c'est trop clair!« (en fuldkommen Kavaler, min Datter! og han elsker dig, det er ganske klart.) Ja desværre, det er klart nok, og hun elsker ham igen, det er ogsaa klart. Gid hun maatte blive lykkelig.

Thiele, den 4de December 1711.

Endnu har Hs. Excellence ikke profiteret for meget af Jagten; to Gange har vi været ude; men hver Gang er han bleven ked af det paa Halvvejen. Der er et Stykke Vildt hjemme paa Gaarden, der drager ham til sig som en Magnet. Ak! Gid jeg var bleven i København!

Thiele, den 8de December 1711.

I Dag blev Mariagen deklareret, og i Dag otte Dage skal Brylluppet staa. Hvor skal jeg skjule mig saa længe? Jeg holder det aldrig ud. Naar han lægger sin Arm om hendes Liv, er det, som om en stak mig i Hjertet med en Kniv — —

Du milde Himmel! jeg tror, Jens er lige saadan faren som jeg; da jeg sagde ham det om Mariagen, stødte han sin Bøsse saadan imod Jorden, at Kolben sprang i Stykker, og derpaa rendte han med

Stumpen ud i Heden. Saa er jeg da ikke den eneste Nar i Verden.

T h i e l e, den 16de December 1711.

Frøken S o p h i e har faaet Børnekopperne. Ak! hvor skælver jeg for hendes Liv! Gid jeg maatte dø i Stedet for hende; men jeg kan jo ikke faa denne Sygdom mere end een Gang. Hendes dejlige Ansigt er ganske fuldt af Vabler.

T h i e l e, den 19de December 1711.

Her er stor Sorg og Bedrøvelse. Frøken M a r i e er død, og Herren vil ikke lade sig trøste; men den naadige Frue taler kun om hendes Begravelse, hvorledes med samme skal tilgaa. Frøken Sophie følger vel efter hendes Søster; thi hun er meget slet. Hans Excellence, hendes trolovede, laver sig til at drage bort — Lykke paa Rejsen!

T h i e l e, den 13de Marts 1712.

Saa har jeg atter rejst mig fra mit lange Sygeleje. Jeg troede, det skulde blevet det sidste, og sukkede af Hjertet til min Gud om Forløsning. Men jeg skal vandre endnu en Stund i denne Jammerdal — det er hans Vilje — den ske! — Det er for mig, som om jeg var opstanden fra de døde, og jeg tykkes, at denne tre Maaneders Sygdom har varet i tre Aar. I Gaar saa jeg hende første Gang, siden jeg blev lagt ned, og det med en god Kontenance (Fatning); næsten skulde jeg tro, at Sygdommen havde taget min daarlige Forlibelse med sig.

Hun var lidt bleg, og jeg syntes ikke, at hun saa ret fornøjet ud. Desværre! hun har nok ikke synderlig Grund dertil. Hans Excellence kom her igen forgangen Uge, som jeg hører. Han er vist en stor Libertiner; jeg saa nu nylig igennem Sprækken paa min Dør, at han tog fat paa Fruens Pige, og det paa en meget indecent (usømmelig) Maner. O, den stakkels Frøken! Var jeg Hs. Excellence, jeg skulde tilbede hende som en Engel udaf Himmelen.

Thiele, den 1ste Maj 1712.

Hans Excellence er rejst bort og har ladet sin Kæreste blive her tilbage. Han var nok allerede ked af hende, og — Gud forlade mig det! — tror jeg ikke ogsaa hun af ham. Hun længes da ikke efter ham; thi hun er lige saa munter og vive (livlig) som før, ja næsten mere, men alligevel af og til ligesom lidt hoffærdig. Somme Tider taler hun til mig som til en Stodder og somme Tider, som om jeg var hendes Ligemand. Jeg tror hartad, hun vil have mig til Bedste — jeg fattige Stakkel! Jeg er ikke bleven klog endnu, for hun kan gøre mig glad og bedrøvet, ligesom hun vil.

Thiele, den 3dje Juni 1712.

Mit Helbred faar jeg aldrig mere; min Ungdoms Munterhed er ganske borte. Jeg er tung og mat i mit hele Væsen, og ingen ret Lyst har jeg til nogenting. Jeg gider ikke jage, og jeg gider ej heller læse; min Bøsse og min Ovidius er begge lige støvede. Fransken, som tilforn var bleven mig saa plaisant (behagelig), kan jeg hverken lide at læse eller at høre — det er et falsk Tungemaal!

Thiele, den 24de Juni 1712.

Jeg har byttet Kammer med Jens. Han vilde endelig have mit, for han turde ikke ligge ud til Kirkegaarden, den Tosse! Der skal han jo dog engang ligge for bestandig. Jeg er vel fornøjet med Byttet, her kan jeg fra mit Vindue se mine kære Forældres Grave — de er vel forvarede — Gud glæde deres Sjæle i Himmerige! Histhenne er Hr. Sørens Grav; der gror allerede Tidsler paa den — dem maa jeg dog rydde bort!

Thiele, den 13de December 1712.

Fruens Pige har bekommet sig en ung Søn. Hun har udlagt en Kniplingskræmmer — men hele Gaarden ved nok, hvem den skyldige er. Den unge Frøken har selv railleret (spottet) dermed. Jeg ved ikke, hvordan hun kunde; men hun tager sig Verden let — jeg er ikke af den Natur.

Thiele, den 27de Februar 1713.

Drømmer jeg, eller er jeg vaagen? Har mine Sanser duperet mig, eller var hun virkelig min? jo! hun var min — jeg har favnet hende med disse mine Arme, hun har hvilet ved mit Bryst og bedækket mit Ansigt med Kys — med hede Kys — nu vilde jeg gerne dø, saa lykkelig kan jeg aldrig blive mer. Men nej! Hvorlunde er det fat med mig? hvad har jeg gjort? ah, jeg ved ikke, hvad jeg skriver — jeg frygter, jeg er vanvittig.

Thiele, den 5te Marts 1713.

Lad mig kalde tilbage i min Hukommelse disse douce (søde) Øjeblikke! Lad mig ret overtænke, hvor lyksalig jeg var; det er først nu, jeg begynder at opvaagne som af en Rus. Herren kom hjem fra Jagten, og Jens var bleven i Skoven for at kaste Tax ud, som sad fast i en Grav. Jeg vidste vel, at han ikke kom hjem før Dag, og saa fik jeg i Sinde at ligge i mit forrige Kammer. Jeg var netop indslumret, da jeg blev vækket ved et Kys. Forskrækket rejste jeg mig og vilde raabe; da følte jeg en blød Haand paa min Mund og en Arm om min Hals, og en sød hviskende Stemme — Himmel! det var hendes — hendes, jeg ikke tør nævne. Da — da — o, jeg Synder! jeg forstokkede Synder! jeg har forraadt min Herre! og jeg kan ikke engang ret af Hjertet fortryde det. Hver Gang jeg vil gøre Pønitense (Bod), forhindres jeg af en lønlig Fryd, som spotter min Anger. Jeg føler det, jeg længes efter at repetere den Misgerning, jeg burde forbande.

»Evindelig min!« var de første Ord, jeg kunde fremføre; men da rev hun sig med et let Skrig af mine Arme, og — jeg var alene. Døren knirkede, og jeg rejste mig over Ende i Sengen, jeg var i Tvivl, om det ikke alt sammen var Spøgeri.

Ak! hvorfor flygtede hun? hvorfor kom hun da selv ukaldet, ufristet? Har hun elsket mig som jeg hende, tavs, inderlig, brændende?

Thiele, den 6te Marts 1713.

O Verden! Verden! hvor er du falsk! Ærlighed er plat forsvunden, Dyd og Ære traadt under Fødder! Dog hvorfor vil jeg beklage mig? er jeg bedre end han? Er min Synd mindre, fordi jeg tror, at min Kærlighed er større? Ah, jeg faar min fortjente

Løn, vi er lige gode, den ene forraader den anden. Ha! du falske Kvinde! Du Potifars Hustru! derfor var det, du skreg og flygtede, da du hørte min Røst. Det var altsaa gammel Vane — kendt Vej, da du søgte min Seng — nej, J e n s e s Seng! Gammel Kærlighed, gammel Synd! mens jeg tilbad dig, mens jeg beskuede dig med Ærefrygt som en hellig Engel, har du bolet med min Medtjener!

— — Det var Midnat. Drukken af søde Erindringer vankede jeg om i Haven. I en mørk Gang saa jeg noget røre sig — det bares mig for, at det maatte være hende. Med hastige Skridt ilede jeg derhen — det var hende! ja, det var hende; men hvorledes fandt jeg hende? Paa J e n s e s Skød, med Armene om hans Hals — hurtigen for de fra hinanden, og jeg stod, som om jeg skulde synke i Afgrunden. Solen fandt mig paa samme Sted; jeg frøs — jeg bævede som et Espeløv. O, du usle, du falske, du fordærvede Verden!

T h i e l e, den 9de Marts 1713.

Jeg har set hende første Gang siden hin syndefulde Nat. En hastig Rødme for over hendes Ansigt, hun kastede sine Øjne rundt omkring i Stuen for ej at se paa mig. Jeg følte, at jeg blev baade kold og varm. I det Øjeblik, vi var alene, gik hun mig hastig forbi og sagde med halvt tillukkede Øjne: »Silence!« (Tavshed). Hun var ude af Døren, inden jeg ret følte Trykket i min Haand.

T h i e l e, den 13de April 1713.

Alt er opdaget! Herren, Fruen, hele Gaarden ved det, og det er Mamsel L a p o u c e, som har op-

daget og røbet dem. Den unge Frøken vilde gerne raillere med hende; men det skrev hun bag Øret. Ingen har kunnet mærke paa denne listige Kvinde, at hun forstod et Ord Dansk, og derfor har de en Gang uforsigtigen i hendes Nærværelse sagt noget, hvoraf hun fik Vinden. Hun har nu gaaet saa længe paa Sporet, indtil hun rigtig har faaet det redet ud og keget dem i Lejet.

Himmel! hvilket Oprør her blev! Naadigherren løb med sin Bøsse omkring som en rasende for at skyde Jens; men Jens var allerede paa sin Hest og langt borte. Den unge Frøken blev lukket ind i Hjørnestuen, at Herren ikke skulde forgribe sig paa hende. Ak Himmel! Hvad Ende skal dette faa? Jeg skælver, hver Gang jeg hører hans Stemme. Min Samvittighed fordømmer mig og gør mig til Kujon. Anger og Frygt har saaledes betaget mig, at Kærlighed og Jalousi er rent forjaget af mit Bryst. Ak, gid jeg var femten Mil under Jorden!

Thiele, den 14de April 1713.

Jens har været her. Han kom i Nat ind i mit Kammer for at høre, hvorledes her stod til. Han var som et drukkent Menneske, græd og bandte imellem hinanden.

»Røb ikke, at jeg har været her,« sagde han, idet han gik, »ellers er du et dødsens Menneske!«

Han skulde vist holde Ord; jeg skal nok vogte mig. Men hvad mon han egentlig vil? han ved det ikke selv.

Thiele, den 17de April 1713.

Den unge Frøken er borte! I Nat er hun echapperet ud af et Vindue. Jens har sikkert været her

og hentet hende, for en har ved Midnatstid mødt to Personer paa een Hest; men formedelst Mørket kunde han ikke se, om de begge var Mandspersoner. Det var paa Viborgvejen, og vi har været ude hver Mand hele Dagen for at lede. Vi er komne tilbage uden at finde dem. Jeg fik Nys om, at de var komne over Skern Bro; men jeg skal vel tage mig vare for at komme dem nær.

Ak! ak! den Verden, vi lever i! min arme Herre! Han tager vist sin Død derover. Han ligger, og intet Menneske maa komme til ham.

Thiele, den 20de April 1713.

I Dag blev jeg kaldet til Naadigherren. Ak! du milde Frelser! Hvor bleg og henfalden han var! Han lever ikke, det kunde jeg grangivelig se.

»Morten,« sagde han, da jeg traadte ind, »er det dig? Kom hid til mig!«

Saa snart jeg hørte hans Stemme, brast jeg i Graad. Før var det, som om han talte ud af en Tønde, og naar han raabte ud af den store Dør: »Morten! Kom med Hundene!« saa var det, som Gaarden skulde falde, og Høns og Ænder fløj forskrækkede omkring. Men nu talte han saa sagte, saa mat, at mit Hjerte var færdigt at briste.

»Morten!« sagde han, »har du ingen Snepper set?«

»Nej, Naadigherre!« svarede jeg hulkende, »jeg har slet ikke været ude.«

»Naa, har du ikke?« sagde han, »jeg skyder ingen flere!«

»Ak jo!« svarede jeg, »Gud kan endnu hjælpe!«

»Nej, Morten!« sagde han, »med mig er det snart ude. Ja, havde jeg endnu haft Kresten!«

Her trykkede han to Taarer ind igen i de hule Øjne.
»Hvor er Vaillant?« spurgte han.

»Han ligger ved Kaminen,« svarede jeg.

»Kald paa ham,« sagde han.

Hunden kom og lagde sit Hoved paa Sengestokken. Herren klappede ham længe og saa vemodig paa ham.

»Du har været mig en tro Svend,« sagde han, »du har ikke forladt mig. Naar jeg er død, skal du skyde ham og begrave ham under den store Ask uden for Kirkegaarden, men skyd ham godt, og lad ham ikke mærke, hvad du har i Sinde — lov mig det!«

»Ja, Naadigherre!« svarede jeg.

»Han skal ikke i fremmed Værge,« sagde han, idet han sank tilbage paa Puden, »min Skydehest og Donner (det er hans Livbøsse) og mit Gehæng skal du have; min Blis maa du aldrig skille dig ved; naar han bliver saa gammel, at han ikke kan æde længer, saa skal du skyde ham.«

»Ja, kære Herre!« svarede jeg; jeg kunde næppe for Graad.

»Og der,« sagde han, »ligger en Tut paa Bordet, den skal du have for din tro Tjeneste. Gaa nu, Morten! og bed til Gud for min syndige Sjæl!«

Jeg kyssede hans Haand, som han rakte mig, og tumlede ned i mit Kammer — o! Gud skænke ham en salig Ende! Han var mig en god og naadig Herre!

Thiele, den 3dje Maj 1713.

Saa er han da ogsaa hjemfaren! Nu har jeg ingen Ven mere paa Jorden. Her vil jeg ikke blive; jeg maa ud i Verden at skille mig ved mine melankolske Tanker. Stakkels Vaillant! da jeg tog Bøssen, sprang han saa gladelig omkring, han vidste

ikke, at jeg førte ham til Døden. Nej! saadant et Skud gør jeg aldrig mer i mine Dage; da jeg spændte Bøssen, og han hørte Knækket, begyndte han at logre og se sig om, han ventede et Stykke Vildt og tænkte mindst paa, at det gjaldt ham selv. Da Krudtet tændte, og han krummede sig i Dødens Krampe, var det, som om mit Hjerte skulde vælte ud af mit Bryst. O! min kære, salige Herre! Det var den sidste, den tungeste Tjeneste, jeg viste dig.

Til Sejls under Thunø,
den 17de Maj 1713.

Anden Gang — kanske sidste Gang — siger jeg dig Farvel, mit kære Fødeland! Farvel, du grønne Skov! du brune Hede! Farvel, alle mine Ungdomsglæder! Lettere om Hjertet var jeg, da jeg for tvende Aar siden pløjede disse vilde Bølger, da havde jeg min gode Herre; nu er han i Graven, min Junker ligesaa, og hun — som jeg gerne vilde glemme — drager om i den vide Verden, Gud ved hvor og hvorledes. Ogsaa jeg skal prøve Lykkens Spil og æde mit Brød blandt vildfremmede. Ja! Krigen vil jeg prøve! den gi'er Brød eller Død! Blis og jeg skal følges ad, han er min sidste Ven paa Jorden.

Sverrig, den 13de Juni 1716.

Her sidder jeg en fangen Mand i fremmed Land. Saa langt har min Kaarde hjulpen. Min Oberst og jeg gjorde lyst mellem Fjenderne; men vi var kun to mod ti. Ak! min gamle Blis! Du maatte dø — gid vi havde fulgtes ad!

S t o c k h o l m, den 14de August 1717.

Saaledes skal det ikke blive ret længe! De har slæbt mig omkring fra en Fæstning til en anden, fristet og truet mig, at jeg skulde tage Tjeneste; men hellere vilde jeg svælte til Døde i et underjordisk Fængsel end fægte mod min rette Konge og Herre. Endnu hellere vilde jeg have min Frihed. Jeg vil forsøge det og enten finde den eller Døden.

N o r k ø p i n g, den 3dje Februar 1718.

Saa blev jeg alligevel svensk Soldat! hvor længe jeg end hyttede mig og skjulte mig som et jaget Vildt i Skove og Klipper, saa fandt de mig dog. Hvad skulde jeg gøre? Bedre under Guds frie Himmel mellem Kaarder og Kanoner end mellem et Fængsels fire Vægge! De har lovet mig, at jeg aldrig skulde stride mod mine Landsmænd, men alene mod Moskovitten — han har maaske den rette Kugle med M o r t e n V i n g e s Navn.

S i b i r i e n, den 15de Maj 1721.

Herre min Gud! Hvor underlige er dine Veje! Mange Tusinde Mil fra Danmark færdes jeg her i et raat og sørgeligt Land; jeg gaar over tilfrosne Floder og vader i Sne til Knæerne, mens derhjemme er Skov og Mark iført sin grønne Sommerdragt. Uden for mit gamle Kammervindue staar Abilden nu i Blomster, Irisken kvidrer i Stikkelsbærhækken, Stæren sidder paa Kirken og fløjter sit lystige Stykke, og Lærken synger højt i Sky. Her tuder Ulve og Bjørne, Høge og Ravne skriger i de sorte Skove. Hvor mon er Enden paa denne Udørk? Ak! hvor er Enden paa mit elendige Liv?

Riga, den 2den September 1743.

Skal jeg endnu opleve den Dag, da jeg ser mit Fødeland igen? I fireogtyve lange, sorrigfulde Aar, i fireogtyve Vintre har jeg jaget Zobel og Maar i Sibiriens Skove! hvor mæt af Livet har jeg alt længe — længe været! men jeg vil taalmodig bie, til min Herre og Frelser kalder mig. Han vil maaske lægge mine trætte Lemmer til Hvile i min Fædrenejord — ak! hisset ser jeg det danske Flag, Korsets og Frelsens dyrebare Tegn! Min Sjæl, lov Herren! Alt, hvad i mig er, hans hellige Navn.

Falster, den 23de Oktober 1743.

Atter nær ved Døden, og atter langt fra den! I Storm og Uvejr nærmede jeg mig mit elskede Fødeland. Bølgerne knuste vort Skib og truede at opsluge os; men Herren frelste mig, hans Haand opholdt mig — han vil ej heller drage den fra mig nu, skønt fattig og halvnøgen jeg vandrer blandt fremmede.

Corselidse, den 2den November 1743.

Et Fristed har jeg fundet, et Skjul for Verdens Storme, en from og ædel Herre, som har taget mig i sit Brød og lovet at sørge for mig til min Dødedag. Saa skal jeg nu ikke mere skifte Bolig, førend de bærer mig hen til den sidste.

Corselidse, den 1ste Maj 1744.

Hvilket yndigt Land er dog dette! Alt i sin fulde Flor! Skoven grøn og Marken grøn! Blomster alle

Vegne! I Sibirien er det endnu Vinter. Gud ske Lov for saadant et Bytte!

Min Herre holder meget af mig; jeg maa tidt sidde hele Timer og fortælle ham om Krigen og om alle de Lande, jeg har gennemvandret. Og vil han gerne høre, vil jeg gerne snakke, det glæder mig at mindes mine mangfoldige udstandne Fataliteter.

Corselidse, den 2den Juli 1744.

O, du Barmhjertighedens Fader! var denne bitre Skaal endnu tilbage! Skulde de gamle Saar oprives paa ny! ja, thi det var dig saaledes behageligt! — Jeg har set hende — hende? ak nej, ikke hende! en falden Engel har jeg set, en Mørkhedens Gestalt — tidt har jeg ønsket mig Døden, men nu — nu ækles jeg ved Livet — jeg kan ikke skrive mer.

Corselidse, den 8de August 1744.

Det er ikke for min Plaiseer, at jeg atter tager Pennen; men dersom nogen efter min Død skulde faa Øje paa denne Journal, skal han dog se, hvorlunde Synden lønner sine Børn.

Jeg gik hin bedrøvelige Dag og forlystede mig med en Promenade i vor smukke Have. Som jeg gaar forbi den aabne Stakitport, staar der en Mand, hvis Ansigt forekom mig bekendt, uagtet et sortgraat tykt Skæg og et skummelt Øjekast næsten forskrækkede mig.

»Er du ogsaa her?« sagde han med et sært Grin.

Stokken faldt fra min Haand, og alle mine Lemmer skælvede — det var Jens!

»Herre, du min Gud!« sagde jeg, »skal jeg finde dig her? Hvor er Frøken Sophie?«

Han stødte en høj Ed ud: »Frøkenskabet har S . . . . taget og Frueskabet med; men vil du se min hjerteelskede Kone, saa ligger hun derhenne og luger. S o f f i!« skreg han, »her er en gammel Bekendter!«

Da vendte hun sig halvt om — hun laa paa Knæerne tre Skridt fra mig — saa et Øjeblik paa mig og gav sig derpaa igen til at luge. Jeg fornam ikke den mindste Bevægelse i hendes Ansigt — dette Ansigt! dette fordum saa dejlige Ansigt! hvor var det forandret! bleggult, rynket, fortrædent saa det ud, som om det aldrig nogen Sinde havde smilet. En hullet Kyse med lange Laser af sorte Kniplinger gjorde det endnu mørkere. Skidne Pjalter af Klæder, som engang havde været smukke og fine, hang om hendes tykke, ildedannede Krop. Jeg følte, at jeg var nærved at faa ondt, og ingen Taare kom i mine Øjne. En Angst, en Vammelhed, som naar man pludselig ser en Hugorm, betog mig. Jeg kunde hverken tale eller røre mig af Stedet.

J e n s vakte mig igen af min Bedøvelse. »Nu er hun nok ikke saa smuk,« raabte han, »som dengang hun krøb i Sengen til dig?«

Jeg gyste.

»Forgyldningen er slidt af,« blev han ved; »men det kønne Sind har hun endnu, storagtig og malicieusk er hun endnu, og Kneveren kan hun bruge. Hej! Naadig Frue! Snak lidt med os!«

Hun tav og lod, som hun ikke hørte det, skønt han raabte højt nok.

»Nu viller det hende ikke,« sagde han; »men naar vi kommer hjem, saa faar hun nok Kæften paa Gang. Har du ikke til en Pæl, M o r t e n! for gammelt Kendskabs Skyld?«

Jeg gav ham noget og gik som i Søvne op til Gaarden. Ved Havedøren stod min Herre.

»Kender du disse Mennesker?« spurgte han.

»Ak, du gode Gud!« svarede jeg, »ja, jeg har kendt dem for mange Aar siden.«

»Det er slette Folk,« sagde han, »hun er arrig og bandsat, og han drikker som en Svamp. De har boet et Par Aar i et Hus nede ved Stranden! Han fisker, og hun gør Ugedage her i Haven. Hun skal være kommen af skikkelige Folk?«

Nu først brød mine Taarer frem og lettede mit beklemte Hjerte. Jeg fortalte ham, hvem hun var, og hans Forfærdelse blev lige saa stor som min Bedrøvelse.

Corselidse, den 14de September 1744.

Jeg tvivler paa, at jeg her faar blivende Sted. Mit Ophold behager mig ikke længer, siden jeg ved mig i Nærheden af hende og ofte ikke kan undgaa at se hende. Endnu har jeg ikke talt med hende, for jeg skyr hende som en ond Aand. Jens søger mig med en Paatrængenhed, som hverken behager mig eller min Herre. Naar jeg lugter hans Brændevinsaande, er det, som en bød mig Forgift at drikke.

Han har fortalt mig deres Historie — o, hvor er den skrækkelig, væmmelig! I Danmark, i Tyskland har de flakket om fra en Stad til en anden — han spillede paa Valdhorn, og hun sang og spillede paa Lut; derved opholdt de Livet, og naar dette ej kunde strække til, drev hun endnu en Næringsvej, som det sønderriver mit Hjerte at tænke paa. Omsider maatte ogsaa denne ophøre, og de skulde have omkommet af Mangel, naar ikke min medlidende Herre havde forbarmet sig over dem. Gud forlade mig det! Jeg kunde ønske mig tilbage i Sibirien.

Corselidse, den 1ste Maj 1745.

Gud velsigne min rare, ædelmodige Herre! han har mærket mit Ønske, at ende mine Dage i min

Fødestavn, og derfor har han — mig uafvidende — skaffet mig en god Kondition hos det nye Herskab paa Thiele. Paa Tirsdag skal jeg afsejle med et Skib fra Stubbekøbing — Gud lønne ham derfor i Evighed!

Til Sejls mellem Sjælland og Samsø,
den 4de Juni 1745.

»Frygter ikke for dem, som alene ihjelslaar Legemet! men frygter for dem, som fordærver baade Legem og Sjæl tillige!« Jeg føler Kraften af disse Frelserens Ord.

Da jeg i min Ungdom paa disse Bølger stod for Svenskens Kugler, var jeg bedre til Mode, end da jeg i Corselidse Have saa min Ungdoms faldne Engel. Kaarder og Kugler, Hug og Stik, Saar og Død er intet at regne mod Sjælens Fortabelse, mod en uskyldig Sjæls Fordærvelse. Havde jeg dengang set hendes skønne Legeme sønderrevet af vilde Dyr, ikke kunde det saaledes have knuget mit Bryst som nu, da jeg fandt hende forspildt, fordærvet, foragtelig, uden Redning fortabt. Som hun laa der og grov i Jorden, syntes mig, at hun begrov mit sidste Haab, min sidste Levning af Tro paa Ære og Dyd.

Men jeg vil sige, som den gamle Tyrk, min Medfange i Sibirien, altid sagde midt i de største Elendigheder: »Gud er stor!« ja, og barmhjertig! Han kan og vil gøre langt over, hvad vi arme Mennesker forstaar.

Thiele, den 4de Juli 1745.

Omsider er jeg da indløben i min sidste Vinterhavn! Flere end tredive Aar er jeg omtumlet paa Verdens vilde Hav for at ende, hvor jeg begyndte. Hvad har jeg udrettet? hvad har jeg vundet? En

Grav — et Hvilested hos mine Forfædre. Det er noget, og endda ikke saa lidet, jeg har Venner og Bekendtere her baade over og under Jorden. Der staar endnu Abilden uden for mit Vindue, den er ogsaa bleven ældre, der er Kræft i dens Stamme, Stormen har bøjet dens Hoved, og paa dens Grene gror Mosset ligesom graa Haar paa en Oldings Hoved. Ved Kirkemuren ser jeg den store Ask, under hvis Rod jeg begrov den stakkels Vaillant. Saaledes genkender jeg mangt et Træ, mangen en lynggroet Høj og selv de døde Stene, der staar her uforanderlige i Aartusinder og ser en Slægt efter den anden opvokse og forgaa. Den Slægt, jeg kendte, er nu ogsaa borte. Nyt Herskab, nye Tjenere — jeg er en fremmed, en Udlænding blandt dem alle.

Thiele, den 2den September 1749.

I Dag er det seksoghalvtredsindstyve Aar, siden jeg saa Verdens Lys! Herre Gud! hvor er disse Aar blevne af? disse mange Tusinde Dage? Hvor er mine Ungdomsglæder? de er hos mine Ungdomsvenner.

Paa denne Aarsens Tid var det, vi ret nød Jagtens Fornøjelser. Hvor lystigt gik det da til, naar vi om Morgenen drog ud! Jægerne raabte, og Hundene gøede, og Hestene trampede lige saa utaalmodige som vi selv. Snart hjemsøgte vi Urfuglene paa Heden, snart de vilde Dyr i Skoven — med Spil og Sang for vi hen og hjem. Nu er her stille som i et Kloster, den naadige Herre bryder sig ikke om Jagten. Tavs og ene gaar Skytten ud, og stille kommer han tilbage. Denne Slægt er travrig som jeg selv.

T h i e l e, den 12te Januar 1751.

En stille, herlig Vinternat! Alt, hvad jeg ser, blaat eller hvidt. Maanen har jaget Stjernerne fra sig, den vil lyse alene. Saa dejligt skinnede den ogsaa engang for mange — mange Aar siden, da jeg var Kusk for Frøken S o p h i e. Min unge Sjæl straalede lige saa blankt og lysteligt som Maanen, og hendes var ogsaa ren, uplettet som den nys faldne Sne. Nu er min Sjæl mørk som Heden, naar Vintersneen er borttøet, og hendes — om hun endnu lever — maa ligne en sibirisk Dal efter Oversvømmelse, mørktfuret af Vandstrømme, trindt bestrøet med Tuer, Stene og nedvæltede Træer.

»Ja, Herre! Herre! Tugter du nogen med megen Straf for Misgerning, da gør du, at dens ynkelige Skikkelse hensmelter som et Møl: visselig! alle Mennesker er Forfængelighed!«

F ø u l u m, den 12te Maj 1753.

I Søndags forrettede jeg første Gang mit Embede som Degn til T h i e l e og V i n g e. Den naadige Herre kaldte mig paa sin Dødsseng. Her bor jeg nu i min Faders Hus; men jeg bor her alene. Alle mine Ungdomsvenner er for længst gangne til Hvile; jeg er endnu tilbage som et skaldet Træ paa Heden; men om føje Tid skal jeg samles til dem og være den sidste af min Slægt. Disse Blade skal være det eneste Mærke om mig.

Om nogen — engang naar jeg er død og borte — læser dem, da skal han sukke og sige: »Anlangendes et Menneske, hans Dage er som Græs; som et Blomster paa Marken, saa skal han blomstre. Naar Vejret farer over det, da er det ikke mere, og dets Sted kender det ikke mere. Men Herrens Miskundhed er fra Evighed og indtil Evighed.«

Den sachsiske Bondekrig.

I.

Paa den gamle Ridderborg Gehofen var lystigt Gilde. Borgherren, den unge Grev Maternus, beværtede sine omboende adelige Venner: Grev Wolff af Stollberg, Hans Werther, Kaspar af Ruxleben og flere.

Det gamle massive Egebord var velbesat med kraftige Retter: en Dyreryg, et Vildsvinehoved, vildt og tamt, stegt, kogt og røget, og den vældige Humper, fyldt med Rhinbjergenes kostelige Gaver, gik flittigt omkring, kredenset af Søsterens, Hermuntrude v. Gehofens nektarsøde Læber.

Det var Reformationens første Fest.

»Es lebe Martin Luther!« var første og sidste Skaal. Vinen randt til Ære for »den ridderlige Præst, Pavens Betvinger, Religionsfrihedens ædle Helt.«

Midt under Maaltidet traadte en Tjener ind med et Brev til Greven af Stollberg. Han læste, hans Ansigt rynkede sig og glattedes igen, omsider brast han ud i en inderlig Latter.

»Fra Thomas Münzer!« raabte han, saa snart han atter var kommen til Aande. »Hør engang, hvad den gale Præst skriver!«

Tidt afbrudt ved sin egen og Selskabets ubetvingelige Latter læste han, som følger: »Jeg, Thomas

Münzer, efter Guds uransagelige Vilje Borgmester i den frie Stad Mühlhausen, lader dig, Wolff Stollberg, hermed vide, at du uopholdelig har at indfinde dig i min Residens, det nye Zion, for at høre det Budskab, som Herren haver givet mig til dig. »Lad hente Wolff Stollberg!« sagde Herrens Aand til mig, »byd ham at forlade sine dumme Afguder og overgive alt sit Land og alt sit Gods til dig, Thomas Münzer, hvem jeg haver sat til en Vægter og til en Konge over Israel!« Hvorefter du dig haver uvægerligen at rette!«

»En streng Tiltale!« sagde Grev Maternus —

»Og det af en af mine egne fødte Undersaatter,« lagde Grev Stollberg til; »men jeg kommer vel til at lystre Ordre, kun vil jeg tage nogle Hundrede Ryttere med mig, at jeg kan vise mig med Anstand for hans Mühlhausenske Majestæt.«

»Dette Følge,« raabte Hans von Werther, »er næppe talrigt nok; det nye Zion er en velbefæstet Stad; Borgerne er den selvgjorte Konge fanatisk hengivne, og desforuden har han en Livvagt af nogle Tusinde rasende Bønder.«

»Alt for overdrevet!« sagde Grev Maternus, »det hele er kun et Pøbelspilop, et Daarekistespektakel, der snart af sig selv vil ophøre.«

»Den schwabiske Bondekrig var dog mer end blot Narrespil!« faldt Grev Bodo alvorligen ind; »tænk paa Weinsbergs Ødelæggelse! paa Ludvig von Helfenstein og de halvfjerdsindstyve ædle Riddersmænd, som paa een Gang blev Ofre for disse Uhyrers Grusomhed! deres mishandlede Legemer er endnu ikke forraadnede; desto før burde deres sørgelige Tryghed tjene os Sachser til Advarsel.«

»Jeg har kæmpet i tretten Slag,« sagde en aldrende Herre; »men aldrig har det saaledes vamlet mig for Hjertet.«

»Og I var i Weinsberg?« raabte flere paa een Gang, »I saa da selv, hvorledes det gik til, og kan

fortælle os, hvad der er sandt, og hvad der er Tilsats af Rygtet!«

»Rygtet,« svarede han, »skulde haft vanskeligt ved her at overdrive.«

»Aa! fortæl, om I behager, Ridder Eberhard!« sagde en af de yngre.

»Min Fortælling,« svarede han, »er kun lidet opbyggelig og passer ilde i et Glædeslag; men da jeg tænker, den kan have sin Nytte, vil jeg ikke forholde eder, hvad jeg der saa og hørte.

Jeg kom paa min Hjemrejse fra Zürich Paaskedag om Aftenen til det ulykkelige Weinsberg og tog ind til en gammel Vaabenfælle for at overnatte hos ham. Han havde nogle andre Venner samlede, og vi sad — netop som nu her — ved et godt Bord og snakkede om den gale Præst i Nürnberg — det var just den samme Münzer — og om hin Mezger, under hvis Anførsel Bønderne allerede havde plyndret et Par Klostre og Borge. De fleste var af samme Mening som I, kære Maternus! og ansaa det hele for et Bondeopløb af ingen Betydenhed; men de fik snart andet at vide.

Midt i vor sorgløse Munterhed begyndte Stormklokken at brumme, og i det samme styrtede tvende af Byens Borgere ind i Hallen. »Hvor er Ilden?« spurgte vi. »Der er ingen Ild,« svarede de; »men Bondehæren er for Byen; enhver, som kan bære Vaaben, maa hjælpe at holde den ude!« Vi ombandt da vore Sværd og ilede uden anden Rustning ud for at forene os med Borgerne. Det var for sildigt, Fjenden var allerede inden for Portene! Vi hørte hans vilde Brøl fra alle Kanter og derimellem Skrig af mishandlede Kvinder og Børn.

Vi besluttede straks at vende om til Torvet, hvor vi ventede at finde de fleste af Borgerne forenede. Vi naaede det, men ikke før Bønderne havde dræbt eller forjaget alle dets Forsvarere. Nu vilde vi slaa os igennem til Raadhuset, hvor vi haabede at kunne for-

svare os længst og i alt Fald sælge vort Liv dyrest. Det var umuligt! Hvad formaar en Snes Sværd mod et Tusind Møggrebe, Forke, Vognkæppe og Plejle? Jeg saa en af de sidste svinges over mit Hoved, og i samme Øjeblik tumlede jeg bedøvet ned i en Krog, som en høj Stentrappe dannede ved Huset.

Ret længe kunde jeg ikke have ligget i denne Besvimelse; thi da jeg vaagnede, stod Maanen næsten paa samme Sted over Raadhuset, som da jeg faldt. Jeg følte til mit Hoved, der var intet Blod, kun en lille Bule, og jeg mærkede snart, at det Slag, jeg havde faaet, var af ingen Betydenhed. Men du retfærdige Himmel! til hvilke Grueligheder opvaagnede jeg!

En Del af Bondehæren — som nu formodentligen ingen videre Modstand fandt — havde samlet sig paa Torvet; de øvrige var endnu adspredte paa Rov og Mord omkring i Husene; jeg kunde paa alle Kanter af Byen høre deres Hujen og deres Slagtofres ynkelige Skrig. De paa Torvet dannede en tæt Kreds: hvad der foregik i dens Midte, kunde jeg vel ikke se, men dog alt for tydeligt høre og slutte mig til. Der var antændt et Marterbaal; thi snart slog Røghvirvlerne i Vejret, og snart brød Luen igennem og skinnede paa den modsatte indvendige Del af Kredsen.

Jeg laa saa højt, at jeg kunde se adskillige af disse afskyelige grinende Djævleansigter, naar Ilden stundom bestraalede dem. »Nærmere til Ilden med ham! ret saa! pin ham, den Bondeplager!« lød det uophørligt, og derimellem de martredes hjerteskærende Raab om Naade og Barmhjertighed. Hyppigen aabnedes Kredsen, naar Kannibalerne kom slæbende med de ulyksalige Slagtofre. Jeg genkendte flere af disse.

H e l f e n s t e i n blev ført tæt forbi mig; hans frugtsommelige Kone krøb hændervridende efter hans Bødler og sank livløs til Jorden, da Kredsen sluttede sig imellem hende og den dødsdømte Ægte-

fælle. Ved Siden af hende stod en Bonde og spillede en schwabisk Vals paa sin Sækkepibe. Endnu mangen Nat vaagner jeg i Forskrækkelse og synes at høre de gruelige Toner, Uhyrernes Helvedeslatter og de pintes Vaandeskrig.

Jeg indsaa snart, at der for mig var intet andet tilbage end et Forsøg paa at frelse mit Liv. Krogen, hvori jeg laa, var beskygget af Trappen, og Bønderne vendte desuden alle Ryggen til mig. Ved mine Fødder laa en dræbt Bonde med sin Høfork ved Siden. Jeg byttede i en Hast Klæder med ham, flængede ham i Ansigtet med min Dolk, tog hans Vaaben paa Skulderen og listede mig bort. Uden Forhindring naaede jeg en af Byens Porte og ilede nu af al Magt Nord paa, det brændende Weinsberg lyste for mig. Ved Daggry naaede jeg en Vens Borg, bortslængte Koften og Forken og blev indladt. Saaledes bjærgede jeg Livet; men Erindringen om denne Rædselsnat vil forfølge mig, saa længe jeg lever.«

Ridder Eberhards Fortælling satte hele det før saa muntre Selskab i en mørk, alvorlig Stemning. Hermuntrude var bleg, og Taarer vældede frem af hendes skønne Øjne.

Kaspar von Ruxleben søgte fremfor alle at trøste og indgyde hende Mod, og det med mer end almindelig Ømhed og Deltagelse. Et venligt, men tvungent Smil viste, at hans Bestræbelser lykkedes kun halvt.

Grev Stollberg, som under denne sørgelige Beretning om Weinsbergs Ulykke havde lænet sig tilbage i Stolen, hævede sig hurtigt, greb Münzers Brev, vendte og drejede det, slængte det atter foragteligt bort og spurgte en af Tjenerne, hvo der havde bragt det?

»En Person, der saa ud som en Købstædmand,« svarede denne; »Portneren, til hvem han leverede det, spurgte, om han ikke skulde have Svar derpaa? men Personen svarede, det behøvedes ikke, for: kommer Svaret ikke snart, skulde det nok blive afhentet.«

»Der aner mig just intet godt,« sagde Bodo betænkelig, »jeg vilde ønske, vi havde Dagen for os!«

»Saa lad os i det mindste vente den i rolig Munterhed!« raabte den vakre Vært.

Atter flød den ædle Hochheimer, og Bægeret gik omkring; men den forrige Glædskab lod sig ikke mere fremmane, Vinen maatte nødes ned, Nabo underholdt sig med Nabo, Samtalerne var afbrudte og uden Liv: kun Frøken Hermuntrude syntes at interessere sig for det, Ridder Ruxleben havde at meddele hende, fornemmelig naar han hviskede; thi hun satte ofte et helt alvorligt Ansigt op, men endnu oftere rødmede hun, slog Øjnene ned og smilede.

Imidlertid begyndte det at vorde lidt uroligt iblandt de opvartende Riddersvende; de listede sig hyppigen ud og ind, stak Hovederne sammen, skottede til Vinduerne og til hverandre indbyrdes.

»Lyner det?« spurgte Værten.

Et Par af Svendene gik til det modstaaende Vindue, som vendte ud til Marken.

»Det lyner ikke,« svarede de; »men imellem ser man Glimt som af Fakler.«

En anden kom i det samme ind: »Jeg tror ikke, det er rigtig fat!« sagde han, »man kan høre noget paa Vejen til Mühlhausen.«

»Og hvad kan man høre?« spurgte Ridderen igen.

»Et dumpt Drøn som af en hel Mængde Mennesker!« lød Svaret.

»Hm!« sagde Greven af Stollberg, »monstro Gendøberne virkelig skulde faa i Sinde at aflægge os et Besøg?«

»I saa Fald,« raabte Ridder Werther, »maa man belave sig paa at tage kønt imod dem.«

»Skal ikke mangle!« svarede Værten, idet han rejste sig og gik ud for at træffe de fornødne Forholdsregler.

»Jeg mener,« sagde han endnu i Døren, »at det

er blind Alarm; men for en Sikkerheds Skyld vil jeg se til mine Folk og sende en Post ud.«

Han kom snart tilbage.

»Mine Venner!« sagde han med munter Mine, »Bevægelse er god efter Maaltidet; dette maa tjene til Undskyldning for, at jeg sætter mine kære Gæster i Arbejde. Dette Sværmerpak har virkelig i Sinde at overrumple os; i dette Øjeblik kom en af mine Svende hjem fra Marken; han var dem saa nær, at han kunde høre dem tale om dette Besøg, de nu tiltænker os.«

Nu kom der Liv i Selskabet. Værten lukkede op for sit Rustkammer og bad enhver udsøge sig den Hjelm, det Harnisk og de Skinner, som passede bedst — thi de ridderlige Gæster var, paa Sværdet nær, komne ganske ubevæbnede til Gehofen.

Det kan ikke gaa muntrere til i en Sal, hvor Piger klæder sig til Dans: Man prøvede, forkastede, skæmtede, lo, smaabandte. En Hjelm var for stor, den sank ned over Næse og Øre, en anden fandt sin for lille; man byttede. En Brynie var for vid, en anden for snæver. Man spøgte med sommes tykke Maver, medens somme maatte høre noget om tynde Laar og Lægge. Tre Hundrede Aar længere hen i Tiden vilde en Tilskuer troet at have befundet sig i Paaklædningsværelset ved et Privatteater, hvor man just var i Færd med at at give et Ridderstykke.

Kaspar von Ruxleben var den først færdige. Han gik atter ind i Spisesalen, hvor han kun forefandt Ridder Maternus og hans skønne Søster — den sidste mere fattet, end de fleste Fruentimmer under saadanne Omstændigheder vilde have vist sig. Med munter Mine og ridderlig Belevenhed nærmede han sig den skønne Pige.

»Dersom jeg,« sagde han, »nu drog ud til en Turnering eller i en rigtig Kamp, vilde jeg af eder, ædle Frøken! have udbedet mig et beskyttende, Mod og Tapperhed opflammende Skærf —«

»Men nu,« faldt hun smilende ind, »maa I, Hr. Ridder! lade eder nøje med den velmente Formaning, ej at vove eder for dristig ind mellem Plejle og Møggrebe!«

Han greb hendes Haand, som villig overlodes ham, løftede den til sine Læber og paatrykkede den et langt Kys, medens hans Blik hvilede ømt paa Hermuntrudes dejlige Aasyn.

»Resten af dette Kapitel,« raabte Maternus skæmtende, »gemmer vi til siden — nu til Jagten! Hører I ikke allerede Hundenes Tuden?«

I det samme kom Hans von Werther til.

»Kære Gehofen!« sagde han hastigt, »er der tænkt paa Damernes Sikkerhed? Man bør ikke være uforberedt paa noget Tilfælde, men tænke sig det værste og vistnok urimeligste, at Slottet blev et Bytte for Fjenderne, hvis Mængde alene kunde gøre dem frygtelige.«

Gehofen blev med eet alvorlig. »Fra Kapellet,« sagde han efter nogen Betænkning, »fører en Løngang ud i Skoven; men uden en Fører vilde Flugt være umulig.«

»Udgangen,« — tog Ruxleben Ordet — »er jo imellem Ruinerne paa Tannenberg ikke langt fra Vejen til Salzungen?«

»Rigtigt!« svarede Gehofen, »da jeg ser, I kender Vejen, vil jeg bede eder ledsage Damerne — om det skulde behøves, og for det første at gøre dem Selskab i Kapellet.«

»Jeg?« raabte Ruxleben, »skulde jeg krybe ned mellem Gravene, medens I andre bekæmper Fjenden?«

»Hvorfor ikke?« svarede Gehofen, »i denne Strid er ingen Laurbær at vinde.«

»Laurbær vel ikke,« sagde Ruxleben, »men Saar og Buler maaske, og skulde jeg alene unddrage mig disse, fordi jeg ikke kan vente mig hine til Belønning?«

»En af os to,« svarede Gehofen med Heftighed, »maa blive; jeg som Borgens Herre kan ikke være borte fra dens Forsvar, og altsaa — Søster! bed du eller befal din Ridder at følge dig!«

Hermuntrude gav Ruxleben sin Arm, og villigen gik han nu med sit Hjertes Dame ned i Kapellet.

Men — vi vil hellere høre denne rædselsfulde Nats Historie af Ridder Ruxlebens egen Mund, saaledes som han halvtredsindstyve Aar derefter i sin Bedstefaderstol fortalte den for sine Børnebørn.

»Da jeg med eders salig Bedstemoder trinede ind i Kapellet,« — lød hans Tale — »faldt mine Øjne straks paa en sortklædt kvindelig Skikkelse, der sad med foldede Hænder paa Knæfaldet foran Alteret. Der overfor mig en let Gysen, og jeg drog just den opløftede Fod tilbage, da Skikkelsen i det samme rejste sig og kastede et Slør over Ansigtet.

Jeg vendte mig om til min Ledsagerinde; men hun lagde Fingeren paa Munden, slap min Arm og ilede hen til den sorte Dame. De omfavnede hverandre og talte sagte sammen nogle Øjeblikke. Derpaa kom de mig Haand i Haand i Møde, og Hermuntrude forestillede mig den beslørede som en kær Veninde, der af vigtige Grunde ønskede for det første at være ukendt. Min Nysgerrighed var let dæmpet; thi mine Tanker var delte mellem min elskelige Hermuntrude og Kampen derudenfor. Ilden af Musketterne glimtede som Lyn gennem de høje Buevinduer, og disse klingrede ved ethvert paafølgende Knald. Den fremmede Dame var kendelig angst, hun gøs og var rede til at segne, hver Gang det glimtede og knaldede; Hermuntrude var derimod saa rolig, ja besad virkelig et saadant Forraad af Mod, at hun endogsaa kunde meddele sin frygtsomme Veninde.

Imidlertid blev Kampen stedse heftigere. Bestormernes Brøl lød stedse nærmere og nærmere, og

alt imellem kunde jeg tydelig høre deres Feltskrig: »Herrens Sværd og Gideons!« Paa Borgen derimod herskede en alvorsfuld Tavshed; kun Skydegeværernes Skrald, Buestrengenes Surren og enkelte Kommandoraab viste, at dens Forsvarere var paa deres Post. Kvinderne saa spørgende paa mig.

»Endnu gaar det godt!« trøstede jeg, »vore Krigere holder dem nok borte!«

»Hvad betyder denne Plasken?« hviskede Hermuntrude.

Jeg lyttede. »Nu begynder Stormen!« svarede jeg, »det er Risknipper og Træbuller, som de kaster ud i Borggraven — kom, mine Damer! Vi er i Jehovahs Hus — lad os bønfalde ham om Beskærmelse og Sejr!, Da jeg ikke maa stride med mine Venner, vil jeg dog bede for dem.«

Vi knælede for Herrens Alter med opløftede Hænder. Vore tavse Bønner blev snart afbrudte ved et højt og rædsomt Vræl. Jeg sprang op. »Stormen er afslaaet!« raabte jeg; »hørte I ikke, hvorledes Fjenderne skreg og plumpede i Vandet, og nu vore tapre Venners Sejrsraab?«

Der paafulgte nogle Minutters Rolighed, i hvilke man kun hørte de saaredes Vaandeklage og enkelte Skud, som blev affyrede efter de flygtende; da aabnedes Kapellets Dør, og Hans von Werther traadte ind — ak! hvor forandret fra hin blide, venlige Yngling, der nys i sin glimrende Rustning stod iblandt os, som smykket til festligt Ridderspil! Den hvide Fjederbusk hang knækket ned over Hjelmen; Brynien og Skinnerne var besprængte med Blod og Kalkstøv; i hans Ansigt brændte Kampens mørkrøde Ild, og det Sværd, som han ved sin Indtrædelse stødte i Balgen, bar kendelige Mærker af det blodige Arbejde.

Den sorte Dame udstødte et svagt Skrig, styrtede ham i Møde og segnede ind til hans Bryst. Længe holdt han hende i tavs, inderlig Omfavnelse; men

pludselig rev han sig ud af hendes Arme, førte hende hen til mig med den ene Haand, medens han med den anden kastede hendes Slør tilbage og viste mig det dejligste Ansigt, jeg næst efter min Hermuntrudes nogen Sinde mindes at have set.

»For eder, Kaspar von Ruxleben!« sagde han, »har jeg i dette Øjeblik ingen Hemmelighed. Jeg betror eder den allerdyrebareste, idet jeg overgiver til eders Varetægt den ædle Frøken Agnes von Stollberg. Hendes Fader vilde tvinge hende til en Mand, hun afskyede; i Gaar har jeg med hendes Minde bortført hende, og om jeg kommer levende fra denne Bondekrig, ægter jeg hende i Morgen. Falder jeg« — her klyngede hun sig saa heftigt om hans Hals, at han næppe kunde tale — »falder jeg, da vil I være hendes Beskytter og mægle mellem hende og Faderen, som nu mindst tænker paa, at hans Datter befinder sig her.«

Jeg gav ham mit ridderlige Ord og Haandslag. Agnes kastede sig hulkende i Hermuntrudes Arme og skjulte sit Ansigt i hendes Barm.

Da drønede det atter derude: Herrens Sværd og Gideons! — En ny Storm begyndte. Werther lyttede til Buldret som Stridshingsten til Trompetens skingrende Toner; han trykkede et Kys paa sin elskedes blegnende Kind og ilede atter ud til Kampen. Min Haand skjalv paa mit Sværdfæste, mit Hjerte bankede mod Brynien; men jeg kvalte den opblussende Ild og satte mig mellem de værgeløse tvende, der var betroede til mit Forsvar.

Striden blev haardere og haardere, Skuddene blev færre, men Staalgnyet tiltog. Jeg kunde tydeligt skelne Sværdenes hvinende Hug fra Plejlenes og de andre plumpe Vaabens døde Slag, de brækkede Stormstigers Knagen og de nedstyrtendes Fald i Slotsgraven; thi Kapellet vendte med den østre Ende derud imod, og gennem tvende smaa Huller i Muren

hørtes alt, hvad der foregik paa denne Side af Borgen, hvor Angrebet just ogsaa var heftigst.

Faren steg, det mærkede jeg paa Forsvarernes mere ivrige, idelige Befalings- og Opmuntringsraab; deres høje, rene Stemmer gennemtrængte de tykmælede Bønders hæse, skrattende Vræl. Mine Fødder brændte under mig; jeg bævede af Harme og Kamplyst.

Med eet forekom det mig, at jeg hørte en fjernere Larm fra en anden Kant. Jeg sprang hen til den vestlige Ende af Kapellet, der gik ind til Gaarden, hvor det havde et eneste lidet Vindue. Rigtigt! Oprørerne begyndte nu ogsaa der at storme, og, desværre! med større Virkning.

Det varede ikke længe, inden jeg fornam, at de maatte være Herrer over Muren. Jeg for hen til Pigerne. »Nu maa vi tænke paa Flugt!« raabte jeg og greb Nøglen til Løngangsdøren.

»O Gud! W e r t h e r, min Fader!« skreg A g n e s og vred sine Hænder.

»Min Broder!« sukkede H e r m u n t r u d e.

»Gud kan beskytte dem!« sagde jeg trøstende og drog dem med mig hen til Gravhvælvingen.

Jeg tog fat paa Jernstangen, der tilspærrede Gitterporten — den var rustet fast og modstod længe mit Tryk. H e r m u n t r u d e tog Haand i med, og endelig gav den efter. Men i det samme fornam jeg ogsaa Skriget og Tummelen nede i Gaarden.

»Vi maa først spærre Indgangen til Kapellet!« sagde jeg og sprang hen til den Sidedør, der førte til Slottets Vaaningsværelser. Det var for silde; en kæmpende Hob tumlede sig allerede udenfor; Døren fløj op, og baglæns fægtende, heftig trængt af seks med Sabler og Piker bevæbnede Fjender — styrtede tvende Riddere ind i Kapellet, Forfølgerne efter dem.

Saa kunde jeg omsider faa Del i Striden; jeg for hurtig til Siden, drog mit Sværd og strakte i tvende dræbende Stød de to bageste til Jorden. De

andre, der ikke ret kunde se mig i Skyggen og ikke vidste, hvo eller hvor mange de havde i Ryggen, tabte Mod og Besindelse — de laa snart afsjælede hos deres Stalbrødre. Nu slog de frelste Visirerne op; det var — Stollberg og Werther.

»Døren maa spærres!« raabte jeg.

En nylig forarbejdet Marmorligsten stod op til Muren; den bragte vi med forenede Kræfter derhen, og ovenpaa stillede vi flere mindre Sten, som vi med de slagnes Piker opbrød af Gulvet, og nu ilede vi hen til Gravhvælvingen. Der stod min Hermuntrude med den næsten livløse Agnes i sine Arme; dennes Slør havde hun velbetænkt kastet hende ned over Ansigtet.

»Hvor er min Broder?« raabte hun de kommende i Møde.

»Vi ved det ikke!« svarede Werther, »dog er det ikke utroligt, at han i Mørket kan have frelst sig ved Flugten.«

Et smerteligt Suk hævede hendes Barm, Taarerne rullede ned over hendes Kinder.

»Og hvorhen nu?« spurgte Grev Stollberg mørk og stak sin blodige Kaarde i Skeden.

»Her igennem!« svarede jeg, visende ind i Begravelsen.

»Den Vej,« sagde han med et bittert Smil, »kender vi alle; den gaar gennem Graven til Livet — ved I ingen anden?«

»Denne er ret god!« svarede jeg, idet jeg hentede Lampen; »denne Indgang har to Udgange, en til det timelige og en til det evige Liv.«

Da vi alle var komne ind, skubbede jeg Jernstangen for Gitterdøren, lukkede den i Laas og slængte Nøglen ind under Kisterne. Grev Stollberg saa mistroisk paa mig og derefter rundt omkring i den skumle Gravhvælving.

»Begravede er vi, det ser jeg,« sagde han, »og sandt nok! vi er alle Gud en Død skyldige; men at

lade sig begrave, før man dør — ved min Ridderære! det forlanger han ikke; ej heller indser jeg, hvorfor det skulde være bedre her at svælte langsomt ihjel end histoppe at faa en hastig — om just ikke meget glorværdig — Krigerdød.«

Uden at indlade mig paa nogen Besvarelse gav jeg mig til at lede om Aabningen ind til Løngangen — Himmel! der var ingen at opdage. Stedse med Lampen i Haanden gik jeg nu Hvælvingen anden Gang rundt og atter forgæves, imedens Hermuntrude oplyste Greven om den underjordiske Vej, her skulde være. Nu begyndte de alle paa Agnes nær, der blev siddende paa en af Kisterne, at hjælpe mig at lede. Imidlertid saaredes vore Ører og vore Hjerter uafladeligt af den stedse tiltagende Larm, Hylen og Hvinen oven over os, og et rødt Skær paa den modstaaende Kirkevæg, som vi gennem Gitterdøren blev var, overbeviste os om, at Slottet allerede maatte være stukket i Brand.

Nu nærmede sig den vilde Tummel til Kirkedøren, der var skraas over for vort Gravfængsel; man stødte mod den, bandte, truede og bankede igen. Grev Stollberg trak sit Sværd, en rædsom Vildhed var synlig i hans bleggule Ansigt.

»At sulte til Døde,« raabte han, »er en Helvedes Tanke, og at pines ihjel af dette Bondepak eller at staa værgeløs herinde, medens de gennem Gitterdøren skyder til Maals efter os, er en Niddingedød. Endnu har vi trende gode Sværd; med dem kan vi forskaffe os en brat Udgang af dette miserable Liv — Kvinderne gaar foran — vi andre følger efter!«

Med disse Ord greb han sin Datters Arm og svingede Sværdet. Werther greb hans opløftede Haand, og Hermuntrude kastede sig imellem ham og Agnes — denne var med et hvinende Skrig segnet til Jorden.

I dette frygtelige Øjeblik havde jeg fundet Løngangsdøren: den var skjult af et Epitafium paa Væg-

gen, som jeg heldigvis prøvede paa at skyde til Side.

»Her!« skreg jeg, »her er Livets Dør!«

Haab og Levelyst genvaktes mægtigen hos de fire fortvivlede. Greven for hen til mig for at overbevise sig om Sandheden af min Forsikring. Werther og Hermuntrude løftede Agnes i Vejret, og støttende sig paa dem nærmede hun sig Døren, som jeg nu forsøgte at aabne.

Medens jeg stak Nøglen i den rustede Laas og stræbte at dreje den om, sagde Greven med et hjertelettende Suk: »Gud være lovet, at min Agnes sidder tryggelig hjemme i min Borg; dersom hun nu vidste, hvorlunde Faderen er stedt, da vilde hun visselig med brændende Taarer anraabe Himmelen om Frelse.«

Den arme Pige for sammen og klyngede sig ind til sin Veninde.

»Hvem I end er,« vedblev han, vendende sig om til hende, »min ubekendte Dame! tro mig, det var af Medlidenhed, jeg vilde give eder Døden. Jeg tænkte i dette Øjeblik, om I havde været Agnes, min Datter; thi heller skulde hun annamme Døden af min Haand end Beskæmmelse af en anden.«

Det var en dobbelt Lykke, at jeg havde stukket min Dolk ind i Nøglen og saaledes fordoblet mine Kræfter til at dreje den omkring; thi som Døren sprang op, udstrakte den ulykkelige Pige Armene og vilde kaste sig med angerfuld Bekendelse for Faderens Fødder, og til samme Tid begyndte Fjenderne at hugge løs med Økser paa Kirkedøren. Jeg greb da Grevens Arm, flyede ham Lampen og bad ham gaa foran; derefter ledte jeg Hermuntrude ind, saa Agnes og til sidst Ridder Werther; thi Løngangen var for snæver til to. Derpaa bragte jeg Epitafiet tilbage til dets Sted og lukkede Døren efter mig.

Endnu inden jeg havde vendt mig fra den, hørte jeg Kirkedøren styrte knagende ind og bagefter den

blodtørstende Hob, hvis vilde Raab fyldte Kapellets genlydende Hvælvinger.

Det er mærkeligt,« — vedblev Ridder Ruxleben i sin Fortælling — »hvor hastigt Mennesket gaar over fra Sorrig til Glæde, fra Skræk til Haab. Ret som et Uvejr, der hænger skummelt og truende over Jorden med Regn og Storm, med Lynild og Torden: bekymrede ser vi op til den ganske formørkede Himmel og tænker i vort travrige Sind, at det vil vare længe, inden det atter klarer op; og se! i nogle faa Minutter er de sorte Skyer fordrevne, Luften atter renset, Stormen tier, Solen ler fra det klare Blaa, og Regndraaberne tindrer som Glædestaarer paa de sagtelig gyngende Blade.

Saaledes blev vi underjordiske Vandrere — jeg i det mindste for min Del — snart ret trøsteligt til Mode. Da vi havde gaaet henved et Kvarters Tid, udvidede den smalle Gang sig til en Runddel, hvor en halv Snes Mennesker mageligt kunde faa Plads. Den var trindt omgivet af stejle Klippevægge; men over os saa vi højt oppe udhængende Fyrregrene og mellem dem den stjernefulde Himmel, der smilede saa venligt og stille, som om intet var forefaldet i denne rædselsfulde, blodige Nat. Vi standsede og satte os paa de i Klippen udhugne Stenbænke.

Hermuntrude havde som en betænksom Husfrue forsynet sig med en Flaske Vin og en lille Kurv med Spisevarer. Vi nød et tarveligt, men hjertestyrkende Maaltid. Kun den stakkels Agnes var ikke til at overtale. Hun sad nedbøjet med foldede Hænder — hendes bølgende Slør viste, hvor dybt og ængsteligt hun drog sin Aande. Ogsaa min Hermuntrude sukkede ofte og udtalte med Smertens Tone sin elskede Broders Navn.

Efter en kort Hvile tog jeg Lampen, og vi begav os atter paa den lønlige Vej, der nu blev saa bred, at vi mageligt kunde gaa to og to. Siden udvidede den sig end mere, og endelig stod vi under aaben

Himmel mellem Ruinerne paa Tannenberg. Med megen Besværlighed arbejdede vi os ud gennem Murstumper og omstyrtede Stenblokke og befandt os da paa en af Smaabuske omkranset Høj. Den brændende Borg laa lige foran os, og Larmen dernede naaede vore Ører som en dump, utydelig Summen. Vi faldt alle paa Knæ, bad for de ulykkelige hisset og takkede Gud for vor egen Frelse — ak! den var endnu langt borte.

Igennem Krattet havde vi trængt os hen til den nær forbiløbende Vej, da vi fandt den spærret paa begge Sider af bevæbnede Mænd.

En af disse raabte: »Giv eder til Fange i Guds og Münzers Navn!«

Vi drog vore Sværd; men Hermuntrude, som kendte Stemmen, sagde: »Martin! er det ikke dig! vil du vorde en Forræder mod dit Herskab?«

»Hvad Herskab?« svarede han, »jeg er nu mit eget Herskab og eders med — jeg befaler eder straks at nedlægge eders Vaaben.«

»Stød dem ned, det adelige Pak!« skreg en i Bondesproget.

»Nej,« svarede den anden, »vi vil have dem levende! Vend Forkene om! Fald an!«

Med det samme rendte de ind paa os fra begge Sider og stødte os ned med de stumpe Ender af deres Piker og Forkestager, uden at vi kom til at bruge vore Sværd.

»Jeg tænkte nok,« sagde hin første Stemme, medens de andre bagbandt os tre Mandfolk, »at de maatte være her, siden de ikke var at finde paa Slottet; men jeg kendte Smuthullet. Nu kan du, Morash!« sagde han, »med dine Folk bringe disse tre Midianiter ned til Slottet, saa kan den Guds Mand Pfeifer handle med dem efter sin Vilje; jeg selv vil føre Kvinderne varligen til vor Dommer Gideon.«

Her var da for os intet mere at sige eller gøre;

vi overlod os til stum Fortvivlelse som Mennesker, for hvem den sidste Gnist af Haab er udslukket.

Anføreren — en af Gehofens egne Bønder, der længe havde tjent paa Slottet — ilede nu med de ulykkelige Piger bort ad en Sidevej, der genskod den almindelige til Mühlhausen; den anden Hob tog Grev Stollberg, Werther og mig mellem sig og tiltraadte Hjemvejen til Slottet. Vi var ikke komne ret langt, da en Stemme raabte: Holdt! Vi standsede.

»Jeg tykkes ikke,« lød det, »at det er Umagen værd at drive længere med det Kram! lad os gøre Pinen kort og slaa dem ihjel lige saa godt først som sidst!«

Dette trøstelige Forslag fandt Bifald hos nogle; men til vor Lykke var flere derimod.

»Nej!« sagde en af de sidste, »det er imod Pfeifers Ordre, og han er ikke at skæmte med.«

»Desuden,« sagde en anden, »kan vi have bedre Spas med dem dernede, der er Ild og varmt Vand; vi kan enten koge dem eller stege dem, ligesom vi selv behager.«

Dette vakte almindelig Bifaldslatter.

»Men,« sagde en af det modsatte Parti, »dersom disse Karle nu har Penge hos sig, som rimeligt kan være, saa gjorde vi klogest i at tage og dele dem her; thi kommer de først i den almindelige Kasse, saa kan vi skyde en hvid Kæp efter dem.«

»Det er sandt! det er sandt!« raabte flere Stemmer.

»Godt nok!« lød atter en anden Røst; »men I betænker vel, at al Ejendom er til fælles i det nye Jerusalem, og ingen maa være rigere end en anden.«

Ved denne Advarsel sank et Par Piker, som allerede var løftede mod os. Dog hermed var endnu ikke denne frygtelige Raadslagning til Ende; der blev endnu længe talt for og imod, og efter Bønders sædvanlige Langsomhed medtog denne Ordstrid vel over en

halv Time, der for os trende Slagtofre syntes uendelig lang.

Disputten var ikke forbi, da der hørtes Hestetrav paa Vejen henad Salzungen til.

»Filisterne over dig, Samson Morash!« sagde den, som først vilde have os myrdede paa Stedet, »havde vi straks gjort det af med dem, saa havde vi nu været nede paa Slottet, hvad om der kommer Undsætning?«

Han havde næppe sagt dette, før Rytterne — en halv Snes i Tallet — var os et Pileskud nær; vi saa med lønlig Glæde deres Hjelmbuske mod den natlige Himmel.

»Hvem der?« raabte en af dem og red nogle Skridt fremad.

»Gode Venner!« svarede en treven Bonderøst.

»Herman!« raabte Stollberg.

»Er det eder, Herre?« spurgte Rytteren.

»Hug ind, Herman!« lød Svaret — og som en Hvirvelvind for Rytterne ind og adsplittede Hoben. Kun faa blev ramte; de fleste flygtede ind i Krattet paa begge Sider af Vejen.

»I Gaar,« sagde Herman og sprang af Hesten, »hørte jeg af en Tigger fra Mühlhausen, at man havde noget i Sinde mod Gehofen, og da jeg vidste, at I var der, Hr. Greve! bevæbnede jeg i en Hast disse eders Svende. Gud være lovet, at jeg kom tidlig nok for at befri eder af Oprørernes Vold!«

Nu var vi tre for det første reddede; men Hermuntrude og Agnes! — Jeg foreslog straks, at vi skulde søge at indhente dem, og Werther understøttede mig af al Magt. Grev Stollberg mente vel, at de allerede var alt for langt borte; men da jeg forestillede ham vor Ridderpligt, da jeg bad ham betænke, om hans elskede Agnes havde været en af de bortførte, gav han endelig efter. Tre af Rytterne steg af og overlod os deres Heste, medens de selv sad op bag trende af deres Kammerater.

Forgæves var alle vore Bestræbelser. Vi red først ind paa en Tværvej til venstre — den endte ved et stort Kær, og vi maatte tilbage. Nu troede vi at have truffet den rette; men da vi havde fulgt den nogle Hundrede Skridt, delte den sig. Ogsaa vi delte os, da vi ikke vidste, hvilken der var den rigtige, og se, efter et Kvarters Forløb stødte vi sammen ved en Kulsvierhytte. Da vi havde faaet Beboeren ud, og han havde vist os, hvorhen vi skulde ride, begyndte Dagen at bryde frem.

Kort sagt, da det blev fuldkommen lyst, og vi kunde overse Egnen vidt og bredt foran os, opdagede vi til vor Harme ikke andet end en Hær af maaske et Par Tusinde Bønder, der i en halv Mils Frastand marcherede til Mühlhausen. Hvad andet var da for os at gøre end at søge den nærmeste Vej til Grev Stollbergs Slot. Gud ved bedst, i hvilken Sindsforfatning Werther og jeg ankom der.«

Her vil vi afbryde Ridder Ruxlebens Fortælling uden at opholde os længer ved hans smertelige Beklagelser over hans elskedes Tab eller ved Stollbergerens bitre Harme, da han savnede sin eneste Datter, eller ved den endnu ulykkeligere Hans von Werthers ængstende, nagende Sorg — han, som havde ført sit Hjertes Pige i Fordærvelse og nu maatte desto dybere dølge sin Brøde for den saa grusomt forurettede Fader.

Vi vil derimod føre Læserne ind i selve Oprørernes Værksted og gøre dem bekendte med nogle af disse rasende Sværmere, fra hvem den Ødelæggelsens Vederstyggelighed gik ud, der hærgede en af Tysklands skønneste og mest velsignede Egne.

II.

Torvet i Mühlhausen vrimlede af Mennesker: Borgere Bønder og Kvinder af Almuestanden trængte sig imellem hverandre hen imod Raadstuetrappen, der var besat af Hellebarderer. Begge Fløjdørene stod vidt aabne, og i Baggrunden af den store Sal sad paa en Slags rødtbetrukken Trone Stadens selvgjorte Borgmester, den formedelst sine oprørske Prækener fra Zwickau, Altstadt og Nürnberg forjagede Præst Thomas Münzer.

Han var iført en lang og vid Præstekjole med uhyre Ærmer og Pibekrave. I sin højre Haand holdt han opret et stort Sværd, hvis Knap han støttede paa Knæet, i den venstre Bibelen. Hans langagtige, smalle, graagule Ansigts Fælhed forøgedes endnu mere ved et rustfarvet Skæg. Et Par lysegraa, matte Øjne plirede frem under dybt nedtrukne tykke Bryn. Kun naar han blev hed i Talen, trak han de sidste højt op i den furede Pande, og de vidt opspilede Øjne stirrede da stift lige ud, som om de tilhørte et Voksbillede.

Paa en Taburet ved hans højre Side sad Borgmesterinden, en trind, rødmosset, enfoldig Ting, kostbart, men naragtigt udmajet. Hendes Hoved bar en spids Gyldenstykkes Hue, og hendes kluntede Figur var indhyllet i sort Fløjel, rigt broderet med Perler og bebræmmet med massive Guld- og Sølvfrynser — alt sammen Kirkeran — Alterklæder, plyndrede fra Klostre og omsyede til Stadsdragt for Profetens Hustru. En hvid, meget bred Halskrave stod strittende ud fra hendes plusrøde Kæber.

Ved Tronens venstre Side stod Stadens Skarpretter med sin Økse paa Nakken, og foran den sad de tvende Raadmænd Simon Häfrizer og Balthasar Haubmayer — de to eneste af Stadens rette Embedsmænd, som havde været fejge eller lumpne nok til at vedblive deres Betjeninger under

den foragtelige, fanatiske Münzer. Forklarligere vorder denne deres Nederdrægtighed, dersom det Rygte, at de selv hemmeligen skulde have indbudet Sværmeren, er grundet paa Sandhed. Deres Opførsel under hele Rædselsperioden synes virkelig at lægge Vægt i denne Beskyldning.

Salen var fuld af Münzers troeste Tilhængere og Haandlangere; kun den midterste Del fra Tronen hen til Døren var bar, at han kunde have fri Udsigt til Torvet og selv ses derfra i al sin Herlighed. Saa snart Morgensolen havde kastet sine første Straaler paa Stadens Taarne, løftede han Sværdet i Vejret, sænkede det atter og raabte:

»Nu sættes Retten i Jehovahs Navn! Herren vil dømme sit Folk! Hvo som haver noget at andrage, træde frem!«

Paa denne Opfordring nærmede en liden mager Skikkelse i Præstekjole sig Tronen, lagde Armene over Kors paa Brystet og bøjede Hovedet næsten til Jorden.

»Tal, du tro Tjener!« sagde Münzer huldsalig, »sig frem, Gehilf! hvad er din Begæring?

»Jeg kommer,« svarede denne, idet han rettede sig lige op, »jeg kommer at klage over en Vederstyggelighed og et Horeri, som er bedrevet i Israel: Gottfried Krumhalz af Herrens Stad Mühlhausen har talet bespottelige Ord mod dig, du Guds Mand, og sagt, at du burde bevise med et Tegn, at du var kommen fra Gud.«

»Hvor er den Belials Mand?« spurgte Münzer.

Præsten vinkede, og fra en Sidedør kom tvende bevæbnede snart med en gammel Borger af et ædelt og frimodigt Udseende.

»Du forlanger et Tegn af mig, Ven?« sagde Profeten, »velan! ikke for din, men for de troendes Skyld skal det gives dig; se! jeg siger dig, i dette

Øjeblik stander vore Brødre for Porten med Rov og Bytte, med Folk og Fæ, med Kvinder og Børn, som de har taget i de ugudeliges faste Sted Gehofen, den de i Nat har ødelagt med Ild og skarpe Sværd. Men andre til et Eksempel vil jeg sætte dig selv til et Tegn i Israel — din gudsbespottelige Tunge skal udrives af din Hals og nagles fast til Døren af dit Hus.«

Borgeren traadte et Skridt fremad. »Thomas Münzer!« sagde han med stærk og fast Stemme, »hør mig een Gang for alle! Vend om fra din formastelige Galskab og hold op at forføre dette forblindede Folk! Se! Hævnens Sværd hænger allerede over dit Hoved — fly, før det er for silde! og lad dog ikke mere uskyldigt Blod komme over dig og disse forvildede! Og I, mine ulykkelige Medborgere —«

Længer fik han ikke Lov til at tale; thi Münzer skreg som en rasende: »Bort, bort med ham! ud med ham i Hinnoms Dal! Ilden fortære hans Krop! og hans Aske adsplittes for alle Vinde!«

Det samme Raab istemtes øjeblikkelig af hele Forsamlingen, og under Slag og Forbandelser førtes den uskyldige Olding til Stadens Rettersted, hvor han snart opgav sin Aand paa Baalet. Hans Hus blev plyndret og sløjfet, og hans Ejendomme henbragte under det offentlige — det vil sige i Münzers Skatkammer.

Rædsel greb de bedre og fornuftigere af Indvaanerne; men den bandt ogsaa deres Tunger; de var i den fanatiske Bandes Vold, der tillige med de hidkomne Bønder udgjorde den langt større Del. Der var dem intet andet tilbage end at sukke, tie og bie efter Frelsens Stund.

Næppe var Slagtofret ført bort, før Münzers Spaadom gik i Opfyldelse. At han ved Ilbud havde Underretning om Togets Udfald, det var kun nogle faa af hans fortrolige bekendt. Hvad Under altsaa, at den store Hob blev overbevist om hans profetiske Gaver, da den virkelig saa den natlige Rø-

verhær ankomme med de betegnede Troræer? Saa snart Münzer af Bevægelsen mellem de paa Torvet tilbageblevne mærkede, at Toget nærmede sig, rejste han sig op og raabte: »Herren har talet Sandhed ved min Mund; saa sandt som jeg lever, der kommer Joab med Sejr af Krigen.«

Med Sækkepiber og Skalmejer i Spidsen, Fangerne og Byttet i'Midten, trak nu Røverhæren op paa Torvet. Münzer traadte hen i Raadhusdøren og overskuede med skummel Glæde sin Armé og dens medbragte Rov. Han hilsedes med hint bekendte Løsen til Blodsudgydelse og al anden Udaad: »Herrens Sværd og Gideons!«

Nu gik den nye Joab — Munken Pfeifer — frem, steg op ad Trappen, bøjede et Knæ for Gideon og begyndte at aflægge sin Rapport. Dette i Fanatismens Historie kun alt for bekendte Afskum var — hvad det legemlige angik — det aldeles modsatte af Münzer. Lav, før, bredskuldret, bar han sit store, sortlokkede Hoved med en Generals Værdighed; en tyk Knebelsbart skjulte Munden og et Stykke af Hagen; store, brune Øjne rullede med Løvens Vildhed; hele den firskaarne Kolos var staalklædt fra Isse til Fod. Disse tvende Folkeførere var ogsaa hinanden temmelig ulige med Hensyn til indvortes Egenskaber.

Münzer var stolt, fremfusende, men ustadig i sine Planer og Forsætter, besad et kunstigt — i Begyndelsen af Faren desperat — Mod; men det holdt ikke ud ret længe og gav snart Rum for hans naturlige Fejghed. Han var forfængelig og gerrig, han var grusom; men det var Rævens og Maarens Blodtørst, der myrder i den ubevogtede Hønsegaard. Han var endelig — som alle fejge Tyranner — troløs i højeste Grad og opofrede med koldt Blod sine troeste Tilhængere for at berige eller frelse sig selv.

Pfeifer derimod var sindig, uforfærdet i de allerstørste Farer, snu, tavs og tilbageholden. Han

sparede vel ikke paa Blod, men ødslede ej heller dermed uden Hensigt — hans Grumhed var Løvens. Han var just ikke stolt; men han foragtede alle andre; han var egentlig ikke gerrig; men han kunde ikke taale, at andre var rige. Kun i Henseende til een Last var der intet at tage fra den ene og lægge til den anden — de var begge i lige høj Grad vellystige.

Eet Fortrin alene hævede Münzer over den langt klogere og modigere Pfeifer: hans Talegaver. Ikke menes hermed den sande Veltalenhed, men hin Kunst at kunne tale i Hobens Tone og Smag, med Styrke og Eftertryk samt med Anvendelse — rettere Misbrug — af bibelske Udtryk og Talemaader. Paa Prækestolen havde han tilegnet sig denne Færdighed, og understøttet af vilde Fagter og en tordnende Stemme kunde den ikke blive uden mægtig Virkning paa den sanselige Mængde, der desuden fandt sig uimodstaaeligen henrevet af Trolddomsordet Frihed. Thi Bedrageren harangerede aldrig (talte aldrig til) Almuen uden at tordne mod Pavens, Kongers, Fyrsters og Adelsmænds Tyranni og at forjætte dem Frihed fra alle disse Undertrykkere, hvis Aag rigtignok laa saare tungt paa de lavere Klasser i de fleste af Tysklands Egne.

Pfeifer havde under sin Munkeopdragelse lært at tie, men ej at tale. Han tænkte langt dybere end hin; men da han ej var i Stand til med Kraft og Hurtighed at fremlægge sine Tanker, maatte han just af denne Aarsag finde sig i at spille en underordnet Rolle og at se den over sig, som han ret vel vidste han var i Stand til at overse.

Da Pfeifer i sin Beretning kom til at fortælle om Blodbadet paa de overblevne i det erobrede Slot, smilede Münzer som en, der just har sunket en liflig Drik; men da han hørte, at Grev Stollberg, hvem han ret inderligt higede efter at faa i sin Vold — var undsluppen, skulde hans Harme vist

have udtømt sig over Generalen, hvis han ellers havde haft Mod dertil.

»Saa er da Oreb ikke i din Haand?« raabte han; »men saa sandt som jeg lever! faar jeg ham fat, da vil jeg tærske hans Kød med Torne fra Ørkenen og med Tidsler.«

Pfeifer tav og smilede under Knebelsbarten.

»End Seeb? Gehofen?« spurgte han atter, »er han falden eller fangen?«

»Ingen af Delene!« svarede hin, »Herren maa have slaget ham med Forfærdelse; thi han var ingensteds at finde.«

Münzer stampede i Jorden og begyndte derpaa — som for at trøste sig selv — at overskue Byttet og Fangerne. De sidste bestod af fem eller seks — til Dels saarede — Riddersvende, en halv Snes Fruentimmer og lige saa mange Børn. Bagest i Hoben stod Agnes og Hermuntrude, begge beslørede.

»Hvo er disse to Menneskens Døtre?« spurgte han med forstilt Ligegyldighed.

Pfeifer, som gerne vilde have beholdt dem for sig selv og derfor havde tilladt dem at bedække deres Ansigter, svarede i samme Tone: »Derom har jeg endnu ikke erkyndiget mig; formodentlig løsagtige Kvinder, som hine adelige Horkarle plejer at holde.«

»Vi vil dog engang adspørge dem!« sagde Münzer, »lad dem føre herop!«

Med disse Ord gik han ind og satte sig paa Tronen.

Da de ulykkelige Piger langsomt og besværligt — thi den stærkere maatte næsten bære den svagere — gik op ad Raadstuetrappen, herskede blandt alle tilstedeværende en dyb Tavshed; man kunde have troet, at en Henrettelse skulde gaa for sig, og at tvende Synderinder var i Begreb med at bestige Skafottet.

»Træd kun dristigt frem, kære Børn!« hviskede Pfeifer, som fulgte tæt bag efter dem, »svar frimodigt og beskedent, og glem ikke, at jeg har lovet at beskytte eder — det er Münzer, der sidder!«

Saa snart de var komne ind i Salen, kastede Hermuntrude sit og Agnes's Slør tilbage og gik med den sidste under Armen hen mod den ved deres høje Skønhed næsten forbavsede Münzer.

»I ser her,« begyndte hun, »tvende højst ulykkelige, som anraaber eder om Retfærd og kristelig Medlidenhed. Eders Folk har overfaldet og voldelig bortført os fredelige og værgeløse Kvinder. Vi ved ikke, hvormed vi eller vore kan have fornærmet eder, og derfor beder vi, at I vil sende os tilbage til vore Slægtninge.«

Münzer betragtede dem vekselvis med Vellystens graadige Blikke, som om han ikke kunde bestemme sig til, hvem af dem han først skulde udkaare til Offer for sine vilde Begærligheder. Det varede en Stund, inden Hykleren kunde udbryde i følgende usammenhængende Ord:

»Det er Herrens Vilje, mine Børn! — den kan ingen modstaa — det gælder eders Sjæles Salighed — stakkels ulykkelige Skabninger! I er vist endnu ugenfødte — i Djævelens Strikker; men vær frimodige! Eders Synder kan endnu vorde eder forladte — jeg vil selv arbejde paa eders Omvendelse; — sende eder tilbage? — Lam iblandt glubende Ulve! — det forbyde Herren!«

Da Hermuntrude hørte denne ildevarslende Galimatias, sank hendes Haab. Hun vilde have spurgt om sin Broder, om Ruxleben, og bedet for dem, hvis de endnu maatte være i Live; men nu besluttede hun at henvende alle sine Bønner og den sidste Levning af Haab til den Usynlige alene.

»Hvad? tilbage til eders Slægtninge?« blev Münzer ved, »hvo er vel disse Slægtninge?«

»Agnes af Stollberg!« svarede Hermuntrude med et smertefuldt Øjekast til sin Medfange. Hævngerrighedens Lue underløb Skurkens gustne Kinder.

»Ha! est du denne forhærdede Filisters Datter?« raabte han, »hvorfor svarer du ikke selv?«

»Sorg og Skræk binder hendes Tunge!« sagde Hermuntrude.

»Og hvo est du,« spurgte han denne, »som taler saa kækt for eder begge?«

»Gehofens Søster!« svarede hun og tilslørede med det samme Agnes og sig selv, og begge blev staaende tavse og ubevægelige som dødsdømte, der hvert Øjeblik venter det dræbende Hug.

Münzer vendte sig til sin Kone.

»Martha!« sagde han med Salvelse, »gør Barmhjertighed mod disse tvende vildfarende! Tag dem i dit Hus og røgt dem vel — de er paa Salighedens Vej!«

Damen rejste sig stift i sin stive Stads, nikkede fornemt, vinkede ad dem og gik, efterfulgt af dem og fire Borgerkoner — som udgjorde hendes kvindelige Hofetat — ud af Raadstuen, over Torvet og ind i den lige overfor beliggende Borgmesterresidens.

De tvende Oprørerhøvdinge saa endnu efter de bortgaaende — den ene med paatagen Kulde, den anden med forstilt Medlidenhed, — da en ny Scene paa det behageligste fængslede begges Opmærksomhed.

Fire sortklædte Mænd, med hvide Kæppe i Hænderne, traadte med dyb Reverens ind i Raadstuesalen, fremstillede af den afskyelige Gehilf som deputerede fra Staden Frankenhausen, og deres Ærinde var hverken mer eller mindre end at indbyde Profeten til at gæste deres Fædreneby i Spidsen for sin Hær, at han ved sine hellige Vaabens Magt maatte beskytte de troende sammesteds, der blev haardt betrængte baade af Amalekiter og Mi-

dianiter (Lutherske og Katolske). Ved denne velkomne, smigrende Begæring følte han sig greben af Aanden og rejste sig for at lade det indvortes Lys skinne over Folket.

»Herrens Aand,« — sprudede han med vidtopspilede Øjne — »har aabenbaret sig for eder, som laa i Dødens Skygge; han har lært eder at undfly den overhængende Straf; thi for eders, I faa retfærdiges Skyld vil jeg spare Staden, hvorvel jeg allerede havde sagt til min Sjæl: naar jeg kommer til Frankenhausen, vil jeg nedbryde dette Taarn og lægge disse Gudsbespottere plat øde. Vel eder, at I har forladt eders Urimeligheder, eders dumme Afguder, Moloch og Baalberith, Paven og Luther! Den sidste kender vel Lyset; men han sætter det under en Skæppe; thi han gør Pagt med Konger og Fyrster at sælge eder alle hen i Trældom. Jeg er den, som skal komme, som gør alle fri og lige. L u t h e r vil lære eder at tro paa Bibelen; men det er ikke nok; han glemmer det indvortes Lys, som Herren forunder de troende i Drømme, Syner og Aabenbaringer. Bed, saa skal det gives eder! bed indstændigt! hold det med Herren Dag og Nat, forlang det af ham, ja — vil han endnu ikke give det — saa tru og band!*) thi ligervis som Jakob fordum brødes med Herren, saaledes skal ogsaa vi med Magt tiltrodse og tilkæmpe os Lyset og Friheden.«

I denne Tone vedblev denne Amfibie af Sværmer og Hykler saa længe, til han udmattet nedsank paa sin Trone. Men det anførte turde vel for Læserne være nok til en Prøve.

Vi vil altsaa blot tilføje, at et almindeligt Bifaldsskraal ledsagede denne afsindige Snak, og at det derefter blev besluttet, at M ü n z e r selv i Spidsen for en Del af sin Horde næste Dag skulde drage mod Frankenhausen. Nogle af hans Disciple blev straks

*) Dette formastelige Daarekistesnak er M ü n z e r s egne Ord

udsendte i de omliggende Egne for at oprøre Almuen og bringe den til at forene sig med Hovedhæren. Pfeifer skulde blive tilbage som Viceborgmester i Mühlhausen.

Resten af Dagen og den paafølgende Nat tilbragtes med de afskyeligste Udsvævelser. Der herskede en aldeles ubunden Frihed i Tale og Gerning saavel som den fuldkomneste Lighed i alskens Uterlighed. Dovent, liderligt Købstædpak kappedes med raa Landsbypøbel i Udsvævelser af enhver Art. Vellystige Kvinder tog levende Del i disse Bakkanalier, og selv mangfoldige af de mindre fordærvede, ja selv af de tilforn skikkelige og ærbare, blev henrevne af det forførende Eksempel. Mangen forhen agtbar Borger, der saa, at alt nu, i Ordets vidtløftigste Betydning, var Fællesgods, at øverst og nederst var lige højt, og at jo galere jo bedre, tænkte: det var vel bedst at lange til Fadet med, inden de andre havde tømt det, svang sig derfor ud af sin forrige snævre Virkekreds, hvor der nu for ham intet mere var at bestille, og sprang — halvt af Desperation — med i Taranteldansen.

Nogle gik med for et Syns Skyld, af Frygt eller Klogskab, men holdt sig dog i temmelig ædru Sindsforfatning. De færreste holdt sig indelukkede i Skjul med deres Familier, ventende med Rette en snar Forløsning fra denne sodomitiske Fordærvelse. Men deres Stilling var ængstelig og fuld af Fare, og ikke faa af disse blev Ofre for gammelt Uvenskab eller ny Ondskab, fremdragne af deres Tilflugtssteder og givne den vilde Hob til Pris.

Dog — her vil vi atter lade Forhænget falde for en Scene, hvis nøiere og længere Beskuelse skulde maaske opvække lige saa megen Væmmelse som Gru, og hellere henlede Tilskuerens Blik paa en Person, der — foruden Medynk — ogsaa turde fortjene hans Agtelse.

Hermuntrude Gehofen mistede i sit femtende Aar sin Moder, en ædel og fremfor Tidsalderen oplyst Kvinde, som med en Ridderfrues — mere paa Aands- og Standsfortrin — velgrundede Selvfølelse og Værdighed i Forhold og Væsen forenede en agtbar Borgerkones blide, huslige Dyder. Hun havde næsten fuldendt Datterens simple og sikre Opdragelse til retskaffen Hustru, da hun døde; men endnu før sin Bortgang turde hun vove at anbetro den unge Pige Husets Bestyrelse og den efterlevende Ægtefælles Trøst og Pleje. Ogsaa han fulgte snart sin inderlig elskede Hustru, og saaledes var da Hermuntrude Husmoder, før hun blev Hustru, ja endnu før hun var ret fuldvoksen Jomfru.

Hun saa sig i den Nødvendighed at maatte være Moder endnu mere end Søster for sin fire Aar ældre, eneste Broder, og at maatte styre og holde til Arbejde og Orden et efter Tidens Brug ikke lidet Antal kvindeligt Tyende. Ved denne uundgaaelige Livsstilling hævedes end mere hendes naturlige nedarvede Selvfølelse, der desforuden under en mild, men fornuftig Opdragelse aldrig havde været nedkuet. De vanskelige Forhold, i hvilke den sekstenaarige Pige befandt sig, skærpede hendes bestandige Opmærksomhed paa sig selv og andre samt æggede hendes Mod til at bekæmpe og overvinde de mødende Vanskeligheder.

Flere Forsøg af Tyendet paa at føre den uerfarne Bestyrerinde bag Lyset, vel endog paa at tiltage sig utilbørlig Magt og Myndighed, Kvindernes indbyrdes Kabaleren og de deraf opstaaende Stridigheder — alt dette var en Skole, i hvilken Hermuntrude lærte Menneskekundskab, Klogskab, Besindighed og en aldrig udeblivende Aandsnærværelse. Lægger vi hertil, at Tabet af Fader og Moder havde tidligt gjort hende fortrolig med Modgang og Hjertesorg, men ogsaa lært hende at søge Raad hos sit eget Hjerte, i sin egen Forstand og endnu mere i

inderlig og tillidsfuld Bøn til den usynlige Hjælper. der ofte udstrækker sin frelsende Arm, naar faa andre vil og ingen kan, saa vil vor Frygt finde sine Grænser, naar vi ser den ikke saa ganske værgeløse. ridderlige Mø kæmpende mod den — selv i Spidsen af sin frygteligste Voldsmagt — foragtelige Münzer.

Næppe havde hun med sin aldeles modfaldne Veninde befundet sig en Times Tid i det for dem anviste Værelse, før en Pige af et frækt Udseende kom ind og forkyndte hende med et tvetydigt Smil, at hun ufortøvet maatte følge med til Hr. Borgmesteren.

»Hils ham,« svarede hun alvorlig, »at jeg finder det mere passende, at han kommer til os, om han ellers har noget af Vigtighed at meddele os.«

»Jo!« sagde Pigen højt og næsvist, »jeg skal rigtig bringe Hr. Borgmesteren Deres Svar, jeg tænker ellers,« lagde hun i Bortgaaende til, »at Frøknerne siden giver lidt bedre Køb.«

Kort efter traadte han ind med sin Kone — nogle mener, at hun kun var hans Bislopperske — og under det Paaskud, at Værelset var for lidet til tvende. befalede han denne at anvise Agnes et andet. Forgæves var Hermuntrudes Indsigelser, og snart befandt hun sig ene med Skurken.

»En ny og bedre Tingenes Orden —« sagde han. »tager sin Begyndelse, og alt det gamle Papisteri vorder afskaffet. I ser, mit Barn! i mig den Mand, som Herren har befalet at rense sit Tempel, og hvem han undertiden værdiger at aabenbare sin Vilje. Saaledes har han — endnu inden jeg saa eders legemlige Ansigt — i en Drøm vist mig eder som min tilkommende Medhustru —.«

Her holdt han op og kastede et forskende Blik paa hende. Hun saa Vellystningen dristigt og strengt ind i Ansigtet.

»Münzer!« sagde hun højt og langsomt, »I taler ikke med et viljeløst Barn eller en enfoldig

Fjante, der skulde lade sig kue af frække Ord eller bedrage af foregivne Aabenbaringer. Jeg holder mig alene til Guds Aabenbaring, og den byder baade eder og mig: Du skal ikke bedrive Hor!«

Münzer, pludselig forbløffet ved denne uventede alvorlige Tiltale, kunde ikke saa straks fatte sig, men kom en Smule ud af Takten. Han tog sig om Skægget og gjorde nogle Skridt frem og tilbage, inden han genfandt den først angivne Hyklertone. Han traadte atter tæt hen foran hende, rettede sig og sagde myndigt og belærende:

»Abraham havde tvende Hustruer, og det blev regnet ham til Retfærdighed; Jakob ligesaa — vil I anklage Guds udvalgte, Barn?«

»Hvad dengang,« svarede hun, »var tilladt, blev siden ophævet og forbudet ved Kristum!«

Münzer skiftede Farve; Sandheden slog ham. Men denne havde han for længst baade kendt og fornægtet; derfor kunde han snart fatte sig igen.

»Kvinderne,« raabte han, »maa tie i Menigheden! Jeg er ikke kommen for at disputere med eder om Religionens Sandheder, men —« lagde han med paatagen Højtidelighed til — »men for at forkynde eder Herrens og min, hans Tjeners Vilje.«

»Herrens Vilje,« svarede hun lige saa højtideligt, »er den, at vi skal leve et kysk, tugtigt og ærbart Levned, og denne er langt stærkere og helligere end eders eller noget andet Menneskes syndige Vilje.«

Han tabte nu eller i Harme bortkastede sin Skinhelligheds Maske.

»Hvis Vilje her er stærkest,« raabte han, »eders eller min, det kan snart vise sig; dog —« vedblev han med noget lavere og roligere Stemme — »vil vi først forsøge den mildere Vej. I er en ret fornuftig Pige — hvad det timelige angaar — Klogskab burde raade eder til at bøje eders svage Vilje under min, som I dog ikke er i Stand til at modstaa. Det vilde

være godt saavel for eders egen som for eders Venners og Slægtninges Skyld.«

Ved disse Ord kastede hun et gennemtrængende Blik paa ham og sagde: »Jeg og mine Venner staar i en langt stærkeres Haand. Har I end for en Tid Magt over m i t Legeme — min Vilje skal I aldrig tvinge — hvor meget formaar I vel over disse?«

Hun tav og ventede nu nogen Oplysning om sin Broders og sin elskedes Skæbne.

Han, som ikke straks mærkede hendes Hensigt, svarede: »Hvad jeg ikke har, kan jeg faa; Øksen ligger allerede ved Roden af Træet.«

»M ü n z e r!« vedblev hun, »forsynd eder ikke! skik A g n e s og mig tilbage til hendes Fader eller min Broder og forlang i Løsepenge alt, hvad I vil!«

Her begyndte han at mærke, hvilke Fordele en Løgn kunde give ham.

»Grev S t o l l b e r g?« raabte han, »eders Broder? Hvem skulde de vel løse? Gid de kunde løse sig selv!«

»Er min Broder her?« sagde H e r m u n t r u d e med et Smertenssuk, »da vis os den Barmhjertighed, at vi maa se og tale med hinanden!«

»En Barmhjertighed kunde være den anden værd!« svarede han grinende, »føjer I mig, saa føjer jeg eder.«

»For saadan Pris,« raabte hun foragteligt, »køber jeg mig ikke Gensynet af mit Hjertes Broder, om jeg end ikke skulde se ham mere i dette Liv; men« — sagde hun efter nogen Betænkning for at skaffe sig Vished — »lad min Broder bringe herhen! Han er min Formynder og fødte Værge — hans Vilje er jeg forpligtet til at underkaste mig.«

M ü n z e r, der nu anede hendes Hensigt, tog sig om Hagen med et listigt Smil; men inden han kunde svare, blev Samtalen pludselig afbrudt. Der var mellem nogle af Sværmerne opstaaet en heftig Ordstrid over et Punkt i den nye Lære, og uden Profe-

tens Mellemkomst saa den ud til at kunne have alvorlige skismatiske (adsplittende) Følger.

Klædedragten var nemlig en væsentlig Genstand for Gendøbernes religiøse Reform.

»Man maa« — lærte de — »stedse se barsk og mørk ud, lade Haar og Skæg vokse, bære grove — som helst — pjaltede Klæder og Skjorter altsaa, der saa meget muligt ligner Johannes den Døbers.«

Og her opstod nu det vigtige Spørgsmaal, om vort Blaarlærred var godt nok til Skjorter, eller om det skulde blandes med Gedehaar. Nogle paastod, at det sidste var uomgængelig fornødent; andre — lidt mere moderate — antog den Betingelse, om Gedehaar var at faa.

Pfeifer saa sig ikke i Stand til at decidere i dette vigtige Dilemma, og derfor lod han Hovedet hente, som langt om længe løste Knuden med den Erklæring, »at naar Gedehaar ikke kunde overkommes, skulde Blaarlærred anses for reglementeret: kun maatte det være lidet skættet og saa ru og fuldt af Skæver som muligt.«

Men inden denne vigtige Kendelse faldt, nærmede sig Tiden til Opbrud mod det arme Frankenhausen, og Münzer fandt — for denne religiøse Strid — ikke for det første Lejlighed til at fortsætte den amoureuse.

Denne Afbrydelse befriede vel altsaa Hermuntrude for Øjeblikket for Oprørerhøvdingens forhadte Nærværelse, men foranledigede tillige, at hun maatte følge ham paa Røvertoget. Thi dels tog han i Betænkning at lade hende tilbage hos Pfeifer, hvis Skødesynd var ham lige saa bekendt som hans egen, dels tillod hans ved Modstanden endnu heftigere ophidsede Begærlighed ham ikke at slippe Ofret af Syne. Den næste Morgensol saa hende i Midten af Mordbrænderhorden paa en Vogn hos tvende af Münzers Kvinder. Porten lukkede sig mellem hende og den ulykkelige Agnes.

Grev Wolff von Stollberg besad sin Familiens hele Stolthed, var dertil opfarende, myndig og taalte aldeles ingen Modsigelse. Han havde altsaa opdraget sine Børn paa en ganske modsat Maade end Ridder Gehofen, og da hans Hustru var bortdød fra disse — en Datter og en noget yngre Søn — i deres spæde Alder, savnede de den, som skulde have formildet og lettet det haarde og underkuende i den faderlige Strenghed. Agnes — det ældste Barn — var især Genstanden for de ofte frygtelige Ytringer af en lige saa ofte ubeføjet Vrede. Hun lærte da tidlig at lyde og idelig at skælve, og hendes Kærlighed til Faderen maatte derfor stedse blive hendes Frygt for Herren underordnet.

Hvad Under, at den fra Faderhjertet bortviste kastede sig med sin hele Kærlighed i den vakre, skønne, ridderlig ædle Hans von Werthers Arme? Hvad Under, at hun — truet med en gammel og barsk Gemal, under Udsigter til at ombytte et Aag med et andet — gav efter for den elskede Ynglings Overtalelser og under Faderens Fraværelse flygtede med ham til Gehofen? Hun var jo vant til selv ingen Vilje at have, men stedse blindt hen at følge en andens; fra det Øjeblik af, hun overgav sig til Elskeren, arvede denne Faderens ubetingede Magt og Myndighed.

Men Angeren over dette Feiltrin forfulgte hende uafladelig, overgød hende Kærlighedens Bæger med Malurt og gjorde hende end mere frygtsom, raadvild og viljeløs, end hun tilforn havde været. Med bange Anelser ser vi altsaa denne svage, værgeløse Skabning i den frygtelige Pfeifers Vold. Ved at vide hende skilt fra sin sidste Beskytterinde og overgivet til en samvittighedsløs Nidding gribes vi af samme benovende Følelse, som naar vi ser Duen under Forfølgelse af Høgen — en ængstelig Jagt, hvis Udfald ikke kan vorde tvivlsomt.

III.

Kurfyrst Friedrich af Sachsen laa for Døden paa sit Slot i Weimar. Ved hans Seng sad hans Broder Johan og Grev Albrecht af Mansfeld og hørte den døende Herres sidste Vilje. Da meldtes og indlodes Grev Wolff af Stollberg.

Den syge Fyrste rakte ham sin Haand: »Velkommen og Farvel, kære Stollberg!« sagde han med et venligt Smil og sagte Røst.

»Herren,« svarede denne dybt sukkende, »kalder eder i en bedrøvelig Tid; det arme Sachsen vil dobbelt føle eders Savn.«

Friedrich saa kærligt til sin Broder, lagde sin Haand paa hans og sagde: »Her er den, som vil erstatte det; til mit Hjertes Broder overgiver jeg trøstig Folk og Land.«

»Gud give,« svarede Greven, »I kunde have overgivet det i en bedre Tilstand!«

»Hvorledes?« spurgte Friedrich og rejste sig over Ende, »hvad mener I dermed, Hr. Greve?«

Prins Johan blinkede ad ham; men han mærkede det ikke og sagde: »Det være langt fra mig at tilskrive eders Lemfældighed de Ulykker, som nu sker; jeg selv har jo tillige med de fleste andre større og mindre magthavende ringeagtet Gæringen og dens Ophavsmand.«

Friedrich fæstede atter sit Blik paa Broderen og spurgte: »Er det om den halvforrykte Præst, han taler? Er der noget med ham nu?«

»Det er den samme,« svarede denne, »som I, Hr. Broder! i Fjor Høst havde stævnet herhid for hans oprørske Prækener.«

»En jammerlig Person! —« afbrød den syge, »jeg ynkedes over ham, saa taabelig og fejg var han, og lod ham gaa med en Skrivelse til hans respektive Øvrighed, at man skulde indespærre ham som vanvittig, ifald han atter begyndte paa sine Kro-

niker. Jeg husker endnu,« — vedblev han, idet han atter lagde sig tilbage i Sengen — »hvorledes Vagten herude i Slotsgaarden gjorde Løjer med ham, da han gik bort; den ene vilde spaas, den anden vide, naar Verden skulde forgaa; den tredje plukkede ham i Skægget — naa! og han?«

»Er nu Borgmester i Mühlhausen!« tog Stollberg Ordet.

»En Komedie,« sagde Hertug Johan med tvungen Munterhed, »som Borgerne spiller med dette gale Menneske!«

»Det er ingen Komedie, med eders Naades Tilladelse!« afbrød Greven, »men et blodigt Spil, lige saa farligt som Frankernes og Schwabernes i Fjor. Almuen bliver rebellisk vidt og bredt, forlader Hus og Hjem, drager til Mühlhausen eller sværmer omkring og afbrænder et Herresæde efter det andet —«

»Store Gud!« udbrød Kurfyrsten, »og det hører jeg først nu?«

»Hvorfor skulde I høre det før, kære Broder?« svarede Johan, »det er ikke to Dage siden, jeg modtog Efterretningen om disse Optøjer. I eders Tilstand burde I ikke besværes med slige Fortællinger, dem Rygtet stedse forstørrer og forværrer. Det hele kunde jo være endt, inden I behøvede at vide, det var begyndt.«

»Saa snart og let ender det ikke,« vedblev Greven uden Skaansel med den dødssyge Herre, »man regner allerede Bondehæren til over 10,000 Mand foruden Mühlhauserne. Gehofen og flere Borge har de hærget med Ild og Sværd; jeg har selv været i deres Hænder. Deres Frækhed gaar saa vidt, at de har — paa en for mig ubegribelig Maade — bortstjaalet min Datter, Grevinde Agnes, dog uden ellers at molestere min Residens. Hun, Ridder Maternus og flere er for Øjeblikket i deres Vold.«

Som han talte, traadte Ridderen selv ind i Værelset.

»Han altsaa ikke!« sagde Kurfyrsten.

»Hvorledes,« raabte Stollberg den ankommende i Møde, »har I reddet eder af Fangenskabet? hvor er min Datter?«

»Om eders Datter« — svarede han — »ved jeg intet; men jeg har ikke været fangen. Det sagde man om eder, Hr. Greve! Det glæder mig at finde eder her; ved I noget om min Søster?«

»Jeg ved, at hun hin sørgelige Nat blev fangen,« sagde han, »for Resten intet.«

Ridderen sukkede og traadte med et dybt Buk nærmere til Sengen. »Naadige Herre!« sagde han, »jeg bringer eder Hilsen fra Hertug Henrich af Brunsvig og Landgreve Philip af Hessen; de staar to Mil fra Staden med en Hær af 4,000 Mand og beder, at I vil forene eders Magt med deres for at gøre Ende paa Oprøret, inden det griber videre om sig.«

Kurfyrsten foldede sine Hænder: »Herre, du min Gud!« bad han, »har jeg ved alt for stor Eftergivenhed givet Anledning til denne Ulykke, da ville du tilgive mig af din Naade! Det var altid mit Ønske at gaa den mildeste Vej; hver menneskelig Blodsdraabe har været mig dyrebar — skal det derfor rinde i Strømme? — Kære Broder!« vedblev han, »du vilde skaane mig, skaan nu ogsaa mit arme og forblindede Folk! tag du vor Kommandostav! lad vor Hær blive saa talrig som muligt, at dens Størrelse maa indjage Rebellerne Frygt og bringe dem til godvillig Underkastelse! Hjertekære Broder! jeg beder dig for Jesu Skyld, anvend alle lemfældige Midler, før du skrider til de strengere. Prøv først Formaninger og Trusler, før du slaar til med Sværdet! og forman ogsaa vore Venner Brunsvig og Hessen til samme Sindighed! — Min Herre og min Gud, lad din milde Almagt dog snarligen adsprede denne Sky, som formørker mit Livs Aften! lad din

arme Tjeners sidste Gerning her paa Jorden vorde Tilgivelse og Barmhjertighed!«

Han løftede sine matte Øjne mod Himmelen og vedblev endnu en Stund at bede i Tavshed.

De omværende græd. Den døendes Broder lovede helligt at ære hans Vilje og gik bort for — som han sagde — at give de Befalinger, han allerede, den syge uafvidende, havde udstedt.

Ridder M a t e r n u s maatte nu fortælle, hvad vi allerede har hørt, Historien om hans Fædreneborgs Bestormelse og Undergang.

Vi lægger blot til, at han, da han saa, at alt Forsvar var unyttigt, at hans Medkrigere var enten faldne eller forsvundne, med Sværd og Skjold banede sig en Vej igennem Sværmen hen til den Side af Slottet, som vendte ud mod Skoven, at han her svingede sig ned af Muren ved Hjælp af et gammelt Lindetræs Grene, svømmede over Graven, fortsatte Flugten mod Vesten hele Natten og det halve af den følgende Dag, til han heldigvis stødte paa Landgreve P h i l i p, hvem han nu fulgte til B r u n s v i g.

Han havde næppe tilendebragt sin første Fortælling, før K a s p a r von R u x l e b e n blev anmeldt og indladt. Hans Beretning lød endnu sørgeligere og rædsommere end de forriges: F r a n k e n h a u s e n var tagen med Storm, og Grueligheder af enhver Art var udøvede i den ulykkelige Stad. Kirkerne var vanhelligede, Klostrene plyndrede, Munkene dræbte og Nonnerne skændede, og for ret at sætte Kronen paa sit Niddingsværk havde den afskyelige M ü n z e r ladet flere velsindede Borgere brænde paa et Baal, der var oprejst af Raadhusarkivet, hvorved mangfoldiges Velfærd: Skøder, Obligationer, Enkers og umyndiges Sikkerhed, gik op i Røg og Lue.

Næste Morgen stod de forenede Smaahære opstillede uden for Slottet. Den høje syge befandt sig saa meget bedre, at han siddende i en Lænestol kunde gennem Vinduet tage Tropperne i Øjesyn. Hos ham

befandt sig foruden Hofpræsten og Lægen Ridder Maternus von Gehofen, som, skilt ved Gaard og Gods, havde kun sig selv at fremstille i de forbundnes Rækker.

»Mine Øjne,« sagde Fyrsten til ham, »slaar mig fejl! kom hen til mig, unge Mand! og sig mig, hvo det er, vi har her for os!«

»Paa højre Fløj,« svarede Ridderen, »holder Hertugen af Brunsvig i Spidsen for sine Kyradserer; bag ved ham et Regiment Fodfolk og tvende Kartover; derefter Grev Albrecht af Mansfeld med sine Ryttere; i Midten befinder sig eders Naades egne Tropper, et Regiment Kyradserer og tvende Regimenter Bøsseskytter; paa venstre Fløj ser I Landgreven af Hessen med Ryttere, Bueskytter og fire Kartover, samt Greven af Stollberg med et Kompagni Kyradserer.«

»Skønne Folk!« sagde Kurfyrsten; »men det er mig en smertelig Tanke, at disse glimrende Vaaben skal mørknes af mine Undersaatters Blod — noget til venstre holder to enlige Ryttere; den ene skriver i Sandet med sin Lanse; den anden sidder ganske ubevægelig og synes at stirre stift ud for sig.«

»Den første,« svarede Ridderen sukkende, »er min ulykkelige Søsters forlovede, Ridder Ruxleben; den anden er Ridder Hans von Werther.«

»Werther!« sagde Fyrsten forundret, »den raske, muntre Ungersvend! han, som altid var den første ved Turnering og Dans, stedse fyrig og urolig som hans Stridshingst!«

»Hans Munterhed er borte nu,« svarede Maternus, »han er den ulykkeligste af os alle.«

»Hvorledes det?« spurgte Fyrsten.

Ridderen tøvede noget med Svaret, og inden han kunde give det, blev Opmærksomheden henvendt paa Anførerne, der nu fra deres forskellige Afdelinger samlede sig foran Fronten; kun Werther og Ruxleben blev paa deres Plads.

»Jeg ønsker at tale endnu en Gang med dem alle!« sagde den syge Herre. Maternus gik ud og foredrog dem Kurfyrstens Begæring. De steg af Hestene og traadte ind i Slottet; hin nærmede sig til sine ulykkelige Venner.

»Dersom denne Udrustning,« tiltalte Fyrsten de forsamlede Herrer, »gjaldt Landets Fjender og ikke dets Børn, vilde jeg glæde mig over eders Krigeres skønne Holdning og Anseelse; men nu bløder mit Hjerte ved Forestillingen om denne Forsamlings sørgelige Med. Endnu er intet Forsøg gjort paa ved milde Midler at bringe de forvildede tilbage til deres Pligt. Lad os prøve et saadant, mine Venner! og, inden Hæren drager ud, afsende en sindig og forstandig Mand, som muligen kan tale de stakkels Mennesker til Rette!«

Han tav.

»Jeg ærer eders gode Vilje,« begyndte først Hertug Henrich af Brunsvig; »men jeg frygter, denne Eftergivenhed, som Oprørerne maaske kunde tilskrive Frygten, vil kun gøre dem mere forstokkede og fjerne Enden paa disse Afskyeligheder.«

»Endogsaa i dette værste Tilfælde,« tog Landgreve Philip Ordet, »skal det aldrig angre mig at have forsøgt, hvad Kristen-Kærlighed og Fyrstepligt byder.«

»Jeg tiltræder eders Mening,« sagde Hertug Johan, »og følgelig er vi jo enige i at opfylde min Hr. Broders ædle Begæring. Spørgsmaalet bliver altsaa kun dette: hvo skal — eller maaske rettere — hvo vil paatage sig dette usædvanlige og ingenlunde farefrie Gesandtskab?«

Der fulgte nogle Øjeblikkes Tavshed.

Endelig traadte Grev Stollberg frem og sagde: »Farens Størrelse kan ikke her friste mig til et Vovestykke, men vel det Haab, at min Tiltale vil kunne udrette noget. En stor Del af mine Undersaatter befinder sig blandt Oprørerne, og jeg vilde meget

fejle, om min Nærværelse ikke skulde virke baade paa dem og de øvrige Rebeller.«

»Jeg takker eder forud, kære Greve! for dette eders Tilbud,« sagde Landsfaderen; »alene skulde I dog ikke tage af Sted. De Mennesker, I faar med at gøre, er at betragte og behandle som vilde Dyr —«

»Dem,« afbrød Greven, »truer man med et Ord til Lydighed.«

»Med truende Ord,« gentog Kurfyrsten, »udretter man mindre end med venlige; begge Dele, begge Dele! hver til sin Tid! Det er en vakker Ungersvend, den Ridder Gehofen; tag ham med, Hr. Greve! og vor gode Ruxleben! Det giver eders Sending tillige mere Anseelse.«

Greven bøjede sig tavs og gik ud for at meddele de tvende unge Riddersmænd Landsherrens Ønske. De var straks villige til at opfylde det.

Ved deres Bortgang kastede Hans von Werther et betydningsfuldt Blik til dem begge; de forstod ham og nikkede.

Med en hvid Fane foran nærmede de trende Afsendinge sig til en af Frankenhausens Porte og forlangte — i Kraft af deres Heroldværdighed — at vorde fredelig ind- og udladte.

Vagten bragte dette Budskab til Münzer, der just paa Torvet befandt sig omgivet af Bondeanførerne og de ham hengivne Borgere.

Da han hørte Gesandternes Navne, smilede han og raabte: »Herren smelter de vældige som Voks. Kongerne bøjer sig og beder om Naade — lad deres Sendebud føres hid for mit Ansigt!«

De kom. Grev Stollberg red et Par Skridt frem foran de andre, slog Visiret op og sagde: »De forsamlede Herrer og Fyrster af Sachsen, Brunsvig og Hessen, samt vi Grever af Mansfeld og Stollberg kundgør eder alle vor Vilje o[illegible] [illegible]slutning, at lade Naade gaa for Ret, at tilgive og ikke efter Fortjeneste straffe eders begangne Forbrydelser, paa det Vilkaar —«

Her blev den talende afbrudt ved en Murren og Summen i hele Forsamlingen og ved en flerstemmig Gentagelse af Ordet Vilkaar, dels i spørgende, dels i en vred og haanlig Tone.

Münzer, lige saa forbløffet som betagen af Vrede, kunde ikke saa straks fatte sig og komme til Orde.

Ridder Maternus, frygtende for de rimelige Virkninger af den stolte Greves her saa ilde anbragte Myndighed, red hen til hans Side og sagde:

»Landsmænd! Fyrsterne tilbyder eder Fred og Forglemmelse af alt det passerede og forlanger — som billigt — at hver gaar til sit og atter tager fat paa sin fredelige Dont.«

»Den Vise har en bedre Tone!« mumlede Bondehøvdingen Johannes Winkler, »naar Rotten sidder i Klemme, saa piber hun.«

»Det er ikke svært,« raabte Ruxleben, »at se, hvo nu sidder i Klemme! Fyrsterne har Landet, og I, kære Landsmænd! befinder eder mellem Frankenhausens Mure.«

Den store, tykke, firskaarne Samson Morash løftede den ene Skulder, trak op i sine Bukselinninger og sagde, idet han saa ned paa sine Naboer til begge Sider:

»Der er dog nogen Mening i den Tale —«

»Lokkemad, Lokkemad!« udbrød Münzer, som nu genfandt sit Mæle, »de vil blot skille os ad for siden at myrde os en for en.«

»Hvad?« raabte Greven forbitret, »vover du at drage vort fyrstelige Ord og Tilsagn i Tvivl? Nedlæg eders Vaaben og modtag den Naade, som I ikke har fortjent!«

»Grev Stollberg!« sagde Maternus hastig og sagte, »dæmp eders billige Vrede og betænk, hvor vi er!«

»Satan taler af din Mund, du Belials Mand!« skreg Münzer, »vil du spotte Herrens udvalgte?

Vedst du ikke, at jeg har Magt til at døde dit syndige Legeme?«

»Vil I forgribe eder paa Fyrsternes Gesandter?« sagde R u x l e b e n, »har I ikke selv givet os frit Lejde at komme og drage bort i Fred?«

»Men I kommer,« skreg hin, »som Spioner og Forrædere at gøre Guds eget Folk splidagtigt og uens med sig selv; men nu skal I ligge paa eders Gerninger! Herrens Sværd og Gideons! fald an, o Israel! og ofrer disse Hedninger Herren til en sød Lugt!«

Da bruste det vildt gennem Hoben, Pikerne begyndte at skyde sig i Vejret.

»Død og Helvede!« brølede S t o l l b e r g, »skal dette vorde Enden! men du skal ikke se mit Fald, skinhellige Afskum!«

Han greb efter Sværdet og klemte Hestens Sider for at styrte sig over M ü n z e r. I dette for Liv og Død afgørende Øjeblik tabte R u x l e b e n hverken Mod eller Besindelse.

Han greb Grevens Arm og sagde: »Det er endnu ikke Tid!«

Derpaa slog han til Lyd med Haanden og raabte: »Et Ord, Landsmænd!«

Det blev lidt stillere i Kredsen.

»Vi er i eders Magt, og I kan altid, naar I vil, berøve os Livet — give os det tilbage, staar ikke mer i eders Magt. Dræber I os, Fyrsternes Udsendinge, er alt Haab om Fred og Tilgivelse for stedse udslukt, og deres Sværd vil hævne vort Drab paa eder og alle eders.«

Forgæves raabte M ü n z e r flere Gange: »Hør ham ikke, hør ham ikke! og udret Herrens Befaling!«

Ingen rørte sig for at anfalde dem uden W i n k l e r, der vel fældede sin Pike, men stødte ikke til, da han saa, at de øvrige endnu var tvivlradige.

»Vil I ikke lade os gaa,« gentog R u x l e b e n, »kan I jo beholde os som Gidsler! Der kommer maa-

ske snart den Dag, da vi paa denne Maade kan vorde eder nyttige.«

»Ja, ret saa!« sagde Kæmpen Morash, »Gidsler skal de være, Børn! det er et godt Pant,« og snart stemmede hele Forsamlingen i med ham.

Münzer fnyste. »Du Øgleunge!« snærrede han, »hvo har lært dig at undfly den overhængende Vrede? men gemt er ikke glemt! — Vel da! bring dem i sikker Forvaring; men se til, at eders Ulydighed ikke paadrager eder Himlens Vrede! og tænk paa Saul, som sparede Agag! jeg tor mine Hænder.«

Med disse Ord rejste han sig og gik med undertrykt Forbitrelse ind i det Hus, hvor han havde taget Bopæl, for at forny en kort tilforn afbrudt Kamp af en ganske anden Art, den mod Gehofens sjælestærke, uforfærdede Søster.

»Gidsler! Gidsler!« dette Ord søndersavede han flere Gange med Tænderne; men med eet standsede han og udtalte det højt og jublende: »Ja, i Sandhed! en herlig Gidsel! Broder for Søster — at det nu først rinder mig i Tanke! — Vel, at han lever! — det var Herrens Finger!«

Hermuntrude sad, som om hun havde været hjemme i fredelig Fædreborg, roligt sysselsat med et kvindeligt Haandarbejde, som hun endog i det forstyrrede Frankenhausen havde vidst at forskaffe sig, da Münzer traadte ind i Stuen. Hun saa op og mærkede øjeblikkelig af den skumle Glæde i hans lumske Aasyn, at en for hende sørgelig Begivenhed maatte have fundet Sted. Men lige saa hastig forberedt paa det værste, fortsatte hun, fattet og udvortes fuldkommen rolig, sin Bestilling.

Münzer spadserede nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet, standsende af og til med et Sideblik paa den modige Kvinde. Omsider traadte han tæt hen foran hende og sagde:

»Barnlille, vil du endnu længer stampe mod

Brodden? Du ser, at Herren er med mig i alle mine Veje — tør du, o Kvinde! ene være imod mig?«

Hermuntrude blev ved at arbejde. »I ved min Beslutning!« sagde hun, »hvorfor skal jeg atter gentage, at den er lige saa fast som min Tro paa Gud og hans Retfærdighed?«

Skurken grinte: »Det vil komme an paa en Prøve!«

Han ringede. En Drabant traadte ind.

»Lad den fangne Ridder Maternus von Gehofen føre hid!« bød han og fæstede sit forskende Blik paa Hermuntrude.

Hun saa flygtigt op paa ham, men blev ved at sy, fængslende sin Frygt og Kummer dybt i sin egen modige Barm.

Døren oplodes. Betynget med Lænker, omringet af væbnede Bønder, indtraadte Kaspar von Ruxleben.

Münzer vendte sig helt om imod ham. Med indvortes Forfærdelse saa Hermuntrude den elskede; men ogsaa i dette frygtelige Øjeblik vidste hun at beherske sig selv.

Inden Münzer atter kastede sine Øjne paa hende, havde hun allerede med et Blink og en sagte Hovedrysten givet Ridderen et Tegn, som denne straks forstod og fulgte.

»Kender I denne Mand?« spurgte Skurken hende med et triumferende Smil.

Hun betragtede ham koldt og fremmed: »Det er ikke min Broder,« sagde hun, »men en anden Herre, som jeg vel før har set, men hvis Navn nu ikke vil falde mig ind — I kan jo adspørge ham selv!«

»Jeg hedder Kaspar von Ruxleben,« sagde denne, »og har intet videre med eder at bestille, end at jeg paa Fyrstens Anmodning er kommen at stifte Fred og Forligelse.«

»I har jo taget fejl,« sagde Münzer til Vagten, »det var den anden Ridder, Gehofen, jeg for-

langte; bring ham og før denne tilbage! Og — raabte han efter de bortgaaende, »stil ham an uden for Vinduerne, hernede i Gaarden!«

Han traadte atter med sammenlagte Arme hen foran Hermuntrude og saa længe ubevægelig paa hende. Hun tav — han ogsaa.

Endelig slog han begge Armene ud, drejede sig omkring og raabte: »Se! din Broder kommer! et Ord af din Mund kan skænke ham Friheden eller Døden!«

Maternus stod midt i Gaarden. Han saa sin Søster i Vinduet og udstrakte sine lænkebundne Hænder imod hende; men hun viste med et tillidsfuldt Blik mod det høje og dernæst paa sit Hjerte.

Broderen forstod hende: »Herovenfra skal Hjertet hente sit Haab og sin Styrke.«

»Nu skal vi erfare,« raabte Skurken, »hvor vidt I vil drive eders dumme Halsstarrighed, om I vil give mig eders Kærlighed eller eders egen Broder Døden; thi Herren gøre mig saa, og lægge saa dertil! der er ingen tredje Vej; det ene eller det andet skal ske endnu i denne Time!«

»Det første sker ikke,« svarede Hermuntrude, »hverken i denne eller nogen anden Time, som Gud vil forunde mig at leve, og det andet — det er dog utroligt, at I, som kalder eder en Guds Tjener, vil udgyde saa uskyldig en Mands Blod, alene fordi hans Søster hverken kan eller efter Guds Lov tør give eder sit Hjerte. Har I Vilje til mig, som I desværre alt for ofte har sagt mig, vil I da fremme den ved at myrde min Broder? Nej, sikkerlig! I vil ikkun true mig; men vid det, Münzer! eders Trusler er lige saa uvirksomme paa mig som eders Løfter, med Gud og min Ære vil jeg leve og dø.«

Han skar Tænder.

»Trusler?« sagde han og aabnede det ene Vindue, ved hvilket han stod.

Et Tørklæde, vaadt af de Taarer, Hermuntrude i Løndom udøste, laa foran hende.

Han rev det til sig, hængte det paa Krogen i det oplukkede Vindue og raabte til Vagten: »Naar jeg borttager dette Klæde, borttager I denne Synders Liv! Hans Blod skal være paa eders Spyd!«

»Ha!« raabte Ridderen, »hvorfor skal jeg nu myrdes? Har I ikke taget mig saavel som mine Medfølgere til Gidsel? Hvad er Aarsag til denne eders grusomme Beslutning?«

»Her,« svarede hin, »lige for eder ser I Aarsagen, eders Søsters forstokkede Sind, hendes formastelige Hovmod, hendes Genstridighed mod Herrens Raad og Vilje er det, som nedkalder Hævnens Sværd over eders syndige Hoved.«

Han for hen til Hermuntrude, stødte hendes Vindue heftigt op, saa det tørnede mod Muren og Ruderne faldt klingrende ned.

»Se her!« skreg han, »her staar hun, den vise Dronning af Saba. Prøv nu selv, om I kan bøje hendes Stolthed! Af hendes egen Mund skal I høre eders Dom.«

Han tog et næsten udrundet Timeglas og satte det i Vindueskarmen.

»Naar det sidste Sandskorn falder,« lagde han til, »er eders Skæbne afgjort; saa længe ligger den endnu i eders egne Hænder — derefter tag eders Beslutning.«

Med disse Ord traadte han tilbage og vedblev i den fastsatte Tid at gaa hastig op og ned i Værelset. Af og til kastede han et Øje til Timeglasset, men lod for Resten, som om han slet ikke gav Agt paa de ulykkelige Søskendes Samtale.

»O, min Broder!« jamrede Hermuntrude, »min Skændsel skal være Prisen for din Frihed og dit Liv.«

»Saa har du kun eet at vælge,« raabte Maternus, »saa dyrt køber jeg ingen af Delene; dø kan vi begge — du ogsaa, Søster! thi jeg kender dig; men Æren vil vi tage med os i Graven.«

Angstfuld vred Hermuntrude sine Hænder. »O Gud, min Gud!« raabte hun, »er der ingen Barmhjertighed mere i Verden?«

Hun sprang hen og kastede sig paa Knæ for Uhyret og bad med Ord, som vilde have rørt den haardeste Tyran paa Jorden; den blodtørstige, den vellystige Münzer blev ubevægelig.

Han pegede kun paa Glasset og svarede: »Ja eller Nej, Liv eller Død ligger paa eders egen Tunge!«

Da rejste den ædle Pige sig, bleg som Døden selv. Langsomt traadte hun hen for Vinduet og sagde: »Farvel, min Broder og min Ven. I sin Himmel belønne Gud dig for al din Kærlighed imod mig! Han forbarme sig over os begge!«

»At dø,« raabte Maternus, »er vor fælles Skæbne, og denne gaar jeg med Ydmyghed i Møde; men at efterlade dig, min eneste, min dyrebare Søster her i denne Mordergrube, o Gud! det er Gift og Galde i mit Hjerte — Münzer!« raabte han med stærkere Stemme, »er det saa, at jeg skal dø?«

Münzer nikkede og viste paa Timeglasset.

»Vel da,« gentog Ridderen, »i Herrens hellige Navn! Uberedt skal jeg stedes for din strenge Dom — Gud, vær mig Synder naadig!«

»Uberedt?« spurgte Münzer, »vil I have en Præst? den skal I faa! Hist nede« — raabte han til Vagten — »sidder en af Baals Præster; hent ham herhid til Synderen, saa kan de berede hverandre — thi han er ogsaa skyldig at dø.«

Man hentede Præsten.

Imidlertid havde Rygtet om, hvad der var paa Færde der i Gaarden, udbredt sig over hele Byen.

Samson Morash og flere af Opmændene, der allerede begyndte at mistro baade deres Profet og deres Lykke samt at tænke med lønlig Angst paa Fremtiden, vilde nødigen ved et Mord paa Fyrsternes Gesandter opægge disses Vrede til den højeste Grad og saaledes afskære sig selv enhver mulig Vej til Naade.

De dannede allerede en Opposition mod Münzer og hans mest zelotiske (ivrige) Tilhængere, der — mistvivlende om nogen Slags Udsoning — kun søgte at holde sig saa længe muligt og, ved at drive alle samtlig fra Udaad til Udaad, at forbinde dem desto fastere med sig.

Nogle af de mere moderate samlede sig da og ilede, for at forhindre Gehofens Drab, til Münzers Bolig. De stormede derind og lod under dette Hastværk Dørene staa aabne efter sig. Da de aabnede den sidste ind til Münzer, og denne vendte sig om imod dem, rev et heftigt Lufttræk det uheldige Signal af Krogen ned i Værelset.

Vagten, som mente, at det med Vilje var givet, styrtede med Mordskrig ind paa Ridderen og Præsten.

»Herre Jesus! annam min Aand!« raabte hin, og i samme Øjeblik faldt de begge gennemborede i deres Blod.

Hermuntrude sank afmægtig til Jorden.

Der paafulgte nogle Minutters Tavshed; alle stod betagne af Forfærdelse og Angst for den saa frækt udæskede Hævn; selv Münzer syntes — eller maaske virkelig var — ganske forbløffet. Første Gang maatte han her gribe til Undskyldninger for sine undergivne; han forsikrede, at han alene ved at indjage Ridderen Skræk havde villet aftvinge denne Bekendelse om Fjendens Styrke og Angrebsplaner.

»Men,« sluttede han, »den ugudeliges Time var kommen — det var Herrens Vilje — den kan ingen imodstaa.«

»Saa er mit Raad nu dette,« begyndte Morash, »at vi lader de andre løs og sender dem tilbage for at mægle Fred, inden dette spørges.«

»Kan den ene ikke være nok?« sagde Münzer, der nødig vilde slippe Stollberg af sine Kløer; »skiller vi os ved begge, har vi jo ingen Gidsel mere.

»Det bedste,« sagde Blodhunden Winkler, der kom til i det samme, »var at skikke dem efter den

første, saa blev den Snak ikke længere. Hvad, Fred! Hvad, Mægling! Herren er med os, hvo kan da være imod os? Hvad siger han til Gideon? Med tre Hundrede Mænd vil jeg give Midianiterne i din Haand.

Morash blev alligevel ved at forfægte sin Mening. Münzer tav saa længe, indtil han saa, at Flerheden hældede til denne. Da traadte ogsaa han over til samme og befalede at afsende Ruxleben med det omtalte Hverv.

Da Fyrsterne hørte, at deres Afsendinge var lagte i Lænker, at den ene var myrdet og den anden endnu befandt sig i Rebellernes Vold, brød de ufortøvet op med hele den forenede Styrke. For imidlertid at frelse Grev Stollberg afsendte de en opfanget Bonde med den Besked, at Greven først skulde gives løs, inden man vilde indlade sig i nærmere Underhandlinger.

Ved dette Budskab udbrød Münzer: »Sandeligen! Fyrsterne i Zoan er Daarer; Pharaos vise Raadgiveres Raad er blevet ufornuftigt. Herren har blandet og udøst en saare forvendt Aand inden i dem. Men de skal forfølges og adspredes som Avner paa Bjergene for Vejret og for Hvirvelvinden! Forsamler eder nu alle af Israel, at vi kan gaa ud imod dem og søndertrampe dem som Skarn under vore Fødder!«

Under vild Tummel og uafladeligt Skraal stormede nu Bondehæren ud af Staden, den fast forventede vidunderlige Sejr i Møde. De, som ikke var fuldt saa stærke i Troen, lod Münzer snildelig blive tilbage under Anførsel af Oppositionens Hoved, Samson Morash, hvem han dog stillede tvende ivrige Gendøbere ved Siden. De formanedes at bevogte Byen vel og under intet Tilfælde at lade Grev Stollberg og Frøken Gehofen slippe sig ud af Hænderne.

Münzer slog Lejr paa en Bakke, en Fjerdingmil uden for Frankenhausen, og omgav denne — efter gammel, endnu ej ophævet Krigsbrug — med

en tredobbelt Vognborg. Fire Kanoner plantedes paa Lejrens fire Hjørner og foran Münzers Telt en uhyre Fane, paa hvilken en Regnbue — Tegnet paa hans foregivne Pagt med Gud — saas afbildet. En Grav og et Brystværn blev, til ydermere Betryggelse, opkastet uden om Vognborgen.

Disse Forberedelser, der ikke tydede paa Angreb, men Forsvar, medtog den største Del af Dagen. Det øvrige af denne blev tillige med Natten tilbragt med Svir og Bønner, Salmer og Viser.

Münzer gik alle Vegne omkring og spaaede en let og glorværdig Sejr. For at gøre denne endnu mindre tvivlsom fortalte han, at Jehovah havde aabenbaret sig for ham og lovet, i Slagets Hede at sende ham en Legion Engle til Hjælp.

IV.

Det var Dag. I Kirketaarnets Glamhuller stod allerede mange paa Udkig. Nedenunder paa Gaderne begyndte det at blive uroligt; Dørene lukkedes op og i; Beboerne gik ud og ind; Bevægelsen tiltog. Man ilede frem og tilbage, standsede, tiltalte hverandre, fulgtes et Stykke og skiltes atter ad for at slutte sig til andre.

For hine oppe i Taarnet maa Frankenhausen have set ud som en Myretue, i hvilken en ørkesløs Dreng nylig har pirret op med sin Kæp; de smaa Indvaanere firmer forstyrrede hid og did, farer ilsomt af Sted, gør pludselig Holdt, beføler hinanden, løber igen, bestandig uden at forlade den lille vrimlende Plet.

Solen brød frem. Da saa Spejderne den med eet tindre paa Fyrstehærens blanke Vaaben fjernt ude i Vesten.

»De kommer!« lød det frygteligt som Stormklokkens Klemt fra Taarnet.

»De kommer, de kommer!« lød det igennem alle Gader.

»Til deres egen Fordærvelse!« skreg Zeloterne.

»Maaske!« sukkede de frygtsomme.

»Til vor Forløsning!« mumlede de velsindede.

»Hvor nær er de?« raabte alle Partier op til Taarnvægterne.

»En Mils Vej eller halvanden!« svaredes der.

»Morash! hvor er Samson Morash?« spurgte nu den ene Bonde den anden.

»Samson Morash!« skreg man snart over hele Byen.

Men Samson Morash var der ikke; han var klogere end som saa. Allerede længe havde han begyndt at fortryde sin Deltagelse i dette Vovespil, hvilket han i Førstningen ikke troede vilde have gaaet saa højt. Han havde ladet sig henrive af Strømmen, smigret ved den Udmærkelse at vorde udkaaret til sine Sognemænds Anfører. Efterhaanden anede det ham, at han, under den tilkommende Afstraffelse, vilde komme til at nyde en mindre misundelsesværdig Udmærkelse. Han fattede da den Beslutning, ved først givne Lejlighed at sørge for sig selv.

Til den Ende gik han ved Midnatstid ind til Grev Stollberg, hvis Bevogtning han vel betænkt selv havde paataget sig, og tilbød at ville bringe denne i Sikkerhed til Fyrsternes Hær, naar han turde bestemt love ham Pardon. Herpaa gav Greven sit Æresord. Sin Datter vilde han naturligvis gerne haft med; men da Morash forsikrede ham, at hun befandt sig i Mühlhausen, maatte han for det første opgive dette og nøjes med at frelse sig selv.

I Dagbrækningen naaede begge den forenede Armé, og efter at Morash havde underrettet Anførerne om Rebellernes Stilling og Planer, erholdt han den forønskede Tilgivelse.

Man rykkede ufortøvet op mod Oprørernes Lejr. I Kanonskuds Afstand blev gjort Holdt, og Land-

greve Philip red med et hvidt Flag paa sin Lanse saa nær hen til Vognborgen, at hans Raab kunde høres og forstaas der indenfor.

Han lovede da for allersidste Gang en almindelig Amnesti (Fritagelse for Straf) paa det Vilkaar, at Münzer, Pfeifer tillige med tolv andre Rebelhøvdinger straks blev udleverede saavel som Vaabnene og alt det ranede Gods. Mange skulde med Glæde have grebet dette Tilbud; men Sværmernes Parti var for stærkt, og Münzer vidste ved sin tordnende Tale, ved sine profetiske Forjættelser vældigen at oppuste den dulmende Ild.

Da steg atter fra ti Tusinde Halse Feltskriget: »Herrens Sværd og Gideons!« vildt op mod Himmelen; en Pilehagl faldt ned foran Landgreven. de to Hjørnekanoner bragede og udsendte et Par afmægtige Kugler, og Luntebøsserne knaldede ud mellem de sammenlænkede Vogne.

Saa var da Dødsdommen afsagt over Tusinder: Blodstrømmens Sluser var aabnede og alle Krigens Furier løsladte.

Fyrsternes Hær satte sig i Bevægelse. Buldrende. tindrende under Morgensolens Straaler, skred den frem lig en uhyre Bølge, som Vindene ruller ind mod Strandbredden.

Først paa halv Skudafstand udvæltede de hvide Dampskyer fra Kanonernes tordnende Munde. Kuglerne slog ind igennem Vognborgen; Træstumper og Splinter dræbte og kvæstede endogsaa flere end hine. Skrækken greb de øvrige, de vaklede og begyndte at se sig om efter Flugt og Frelse.

Endnu holdt Anføreren Stand, fra Indgangen af hans Telt midt i Lejren lød hans Røst stærkt igennem Bulderet og Larmen og de saaredes Skrig.

»Se!« raabte han med Tordenrøst, »se! hisset aabner Jehovah Himmelens Porte! se hans Hærskarer bryder ud med Hævnens flammende Sværd!«

Solen brød i det samme frem mellem tvende

Skyer. Sværmerne saa didop, hvor Profeten viste, blændedes af Solglansen og saa — hvad de vilde se.

»Herrens Sværd og Gideons!« skreg alle som med een Mund.

De ivrigste sprang med blindt Raseri gennem Vognborgen, de fjendtlige Ryttere — der nu stormede frem i brusende Galop — i Møde.

M ü n z e r saa deres blinkende Sværd over Oprørernes Hoveder, da sluktes den sidste Gnist af hans tvivlsomme Mod. »Herren vil maaske prøve os!« sagde han sagte og skælvende til sine nærmeste, gik ind i Teltet, afkastede i en Skynding sin hele Rustning og iførte sig en simpel Haandværksmands Dragt, som han — vistnok til dette Brug — havde ført med sig.

Han sneg sig bag ud, hen til den modsatte Side af Lejren, hvor allerede en stor Del af Bondehæren var i Begreb med at flygte. Han kastede sig paa en af de her staaende Heste og jog nu med nogle foran og flere bagefter ind til F r a n k e n h a u s e n.

Denne By var allerede forladt af sine fleste Forsvarere; det første Kanonskud var dem et Signal til Flugt. H e r m u n t r u d e s Bevogtere var de første, der salverede sig; men uagtet hendes Bønner og glimrende Tilbud førte de hende med sig til M ü h l h a u s e n, drevne enten af Lydighed mod M ü n z e r eller snarere af Haab om i den yderste Knibe at bruge hende som en frelsende Gidsel.

Ubarmhjertigt rasede Sværdet mellem de snart værgeløse Bønder. De tætsluttede Kæmperække fandt kun stakket Modstand af disse uordentlige Hobe. Som Hvalen Bølgerne, saaledes væltede den faste Krigermasse dem foran sig og styrtede dem til begge Sider ned ad Bakken. Flugten blev almindelig til alle Kanter; den sejrende Hær delte sig og forfulgte; faa undslap, mange blev fangede, men endnu flere nedhugne. Den største Hob søgte F r a n k e n h a u s e n: kun de, som med M ü n z e r først

greb Flugten, naaede den. Enkelte, som var beredne eller rappe til Fods, for lige gennem Byen ad M ü h l- h a u s e n til.

Ved Indtoget i F r a n k e n h a u s e n fandt den sejrende Hær ingen Modstand; alligevel kunde Fyrsterne ikke forhindre alle Følgerne af en saadan Krigsbegivenhed; først efter tvende Timers Forløb blev de i Stand til at sætte Grænse for Soldaternes Myrde- og Plyndre-Lyst.

Ved Middagstid var Orden tilbagebragt og Infanteriet og Artilleriet indkvarteret. Rytterne indbragte endnu bestandig Fanger. Blandt disse søgte man forgæves Hovedmanden; han var ingensteds at finde, og man troede allerede, at han var sluppen til M ü h l h a u s e n.

Næste Dag gjaldt det denne Stad, Oprørets Middelpunkt. Før det endnu blev lyst, satte Hæren sig i March. W e r t h e r og R u x l e b e n, som ikkun havde taget liden Del i den forrige Dags blodige Værk, red nu i Spidsen. Bespændte af Sorg og Ængstelse hæftede de deres mørke Blikke paa den uheldsvangre Stad.

I F r a n k e n h a u s e n havde de erholdt rædsomme Tidender, at A g n e s var i P f e i f e r s Vold, og at H e r m u n t r u d e vel under Slaget havde været her, men derefter var forsvunden. Maaske befandt sig begge paa et Sted, hvor Oprørets Grueligheder snart skulde forøges med Bestormelsens. En Fjerdingmil uden for Staden drog en fredelig Skare den fremrykkende Hær i Møde — Tusinde af M ü h l- h a u s e n s Borgere i Sørgeklæder med hvide Stave i Hænderne. Endnu længe førend Fyrsterne kom dem nær, faldt de paa Knæ og bad om Naade for den ulyksalige Stad.

Hertug J o h a n red hen til dem.

»Naadens Tid er forbi,« sagde han, »og den retfærdige Gengældelses er allerede begyndt, vi underhandler ikke med Rebeller.«

»Naadige Herre!« svarede en af dem, »Rebeller har vi været — dog ikke alle; men vi erkender med angergivne Hjerter vor Forvildelse.«

»For silde, for silde, I Borgere af Mühlhausen!« gentog Hertugen, »I har selv indkaldet Fordærverne i eders By og udjaget den retmæssige Øvrighed, I har næret og fremmet Oprøret, I har traadt alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder, derfor skal I nu bøde.«

»Ak! barmhjertige Herre!« raabte en anden af de stedse knælende Borgere, »lad dog eders retfærdige Vrede formilde og straf ikke de uskyldige med de skyldige! Tag vort usle Liv, om I vil; men skaan vor elendige By for Stormens Rædsler! skaan vore Kvinder og umyndige Børn!«

De øvrige Fyrster var imidlertid komne til og talte sagte med Hertug Johan.

Denne vendte sig igen til Borgerne og sagde: »Paa eet Vilkaar vil vi opfylde eders Bøn: I udleverer os Münzer, Pfeifer, alle Bondeanførere samt saa mange af eders egne Medborgere, som eders Borgmester Berlet Probst, der bedst kender de skyldigste blandt eder, navnligen vil bestemme.«

»Ak! meget naadige Hr. Hertug!« svarede Borgerne, »hvad I forlanger, staar ikke i vor Magt at opfylde. Münzer er ikke hos os, ej heller ved vi noget om ham, siden han drog ud mod Frankenhausen, og Pfeifer med alle de øvrige har Staden i sin Magt.«

»Saa skynd eder tilbage,« raabte Hertugen, »og del Skæbne med dem! Her er intet mere for eder at gøre!«

Sukkende, jamrende, hændervridende vendte de arme Borgere tilbage. Hæren standsede og forberedte sig til Stormen.

Da aabnedes atter Mühlhausens Port. Som en Fos bryder hvidtfraadende ned mellem mørke Klipper, saaledes strømmede den hvidklædte Kvinde-

skare ud af Murene: Tusinde Ungmøer vilde gentage et Forsøg, der var mislykket deres Fædre, Brødre og Elskere. Et rørende Syn, da disse favre Piger i tvende lange Rækker stillede sig foran de haarde, sejrstolte Mænd og knælende opløftede deres Liljehænder mod Himlen! Rørte mod deres Vilje holdt Fyrsterne i nogen Afstand og betragtede tavse de bedende Kvinder.

»Munkespilop!« sagde Grev Stollberg spodsk; »man anstiller Processioner for os, som om vi var Helgenbilleder, der kunde græde paa Kommando. Det var en barnagtig Blødhed at indrømme Døtrene, hvad vi nægtede deres Fædre.«

Ved denne haarde Tale rejste sig en af de knælende, en høj, ædel Skikkelse; det lange Slør flagrede tilbage fra den fyldige Barm, idet hun gjorde nogle raske Trin fremad.

»Grev Wolff af Stollberg!« sagde hun alvorlig og kæk, »har I ingen Børn?«

Dette pludselige Spørgsmaal stak den stolte Ridder som et Slangebid.

»Ved du noget om min Datter, Pige?« spurgte han efter et Ophold i lavere Tone.

»Jeg ved,« svarede hun, »at eders Agnes er i Mühlhausen; jeg ved ogsaa, at den snareste Frelse var hende den bedste. Stormer I Byen, kan hendes Lod vorde som alle vi andres.«

Greven vendte sig hurtig om til Fyrsterne og sagde: »Det var dog værd at høre disse Gesandters Tilbud.«

»Vi har intet Tilbud,« afbrød den dristige Pige, »men vi gentager kun Borgernes Bøn.«

»Kvinde!« sagde Hertug Johan, »din Mund beder; men dine Øjne trodser. Dine Søstre kunde valgt en ydmygere Ordførerinde. Hr. Greve!« vedblev han i det samme til Stollberg, »at eders Datter just skal befinde sig imellem disse Umennesker, smerter mig inderligt; men det kan intet forandre i vor Bestemmelse: for at frelse hende bør vi

ingenlunde lade Rebelhøvdingerne undslippe og derved give dem Tid og Rum til paa andre Steder at antænde den Oprørsild, vi nu paa een Gang kan udslukke; for at frelse en eneste maa vi ikke sætte Tusinders Liv paa Spil — Piger! vil eders Mühlhausere udlevere Anførerne?«

Ordførerinden bøjede et Knæ til Jorden.

»Hr. Hertug!« bad hun, »vær barmhjertig og — vær retfærdig i eders Fordringer! De kan ikke opfylde denne; deres Vilje er bunden under Pfeifers og hans Tilhængeres.«

»Dette Baand,« svarede Hertugen, »er deres eget Arbejde. Gud ved, mit Hjerte er ikke følesløst for eders Nød og Fare; men jeg kan ikke handle anderledes.«

»For os,« sagde Hertugen af Brunsvig, »er kun een Vej, for eder, I Piger! staar endnu tvende aabne: I kan vende tilbage; men I kan ogsaa blive her under vor Beskyttelse.«

»Nej, Hr. Hertug!« svarede Pigen, »den sidste er lukket; thi os binder et helligt Løfte: i dette Tilfælde at vende tilbage.«

De tvende Hertuger saa med Skuldertræk og mørke Miner til Jorden.

Den ædle Landgreve Philip trængte sig ind mellem dem og bad dem endnu engang at overlægge, om intet Middel til at frelse Staden skulde kunne udfindes. Sagte men ivrig og ofte ledsaget af heftige Fagter var deres Samtale. I disse vigtige Øjeblikke herskede rundt om den dybeste Tavshed. Krigerne stod ubevægelige som Billedstøtter; Pigerne laa knælende foran dem som en Flok Svaner under Strandbreddens mørke Klint.

De tvende om deres elskedes Skæbne i ængstelig Uvished svævende Riddere havde med spejdende Blikke redet langs hen ad de mühlhausiske Borgeres Rækker for om muligt iblandt dem at opdage en Bekendt.

Da de ingen saadan fandt og var komne ned til Enden, forespurgte de sig hos den sidste Mand i Raden. Forgæves! Han vidste intet eller vilde intet vide om de ulykkelige Damer, og da nu alle i samme Øjeblik fik Befaling at forføje sig bort, red ogsaa begge Vennerne tilbage til de to Eskadroner, som paa Marchen var dem betroede, da deres egne Anførere var blevne saarede ved Angrebet paa Lejren.

Nu kom Mühlhauserinderne. For de fleste af Krigerne var dette et langt mere indbydende Skuespil, og mangen ung Riddersmand red frem for at mønstre det yndige Korps. Sidst nærmede sig ogsaa Ruxleben, men med ganske andre Følelser end hans Medkrigere, ja egentlig uden at være sig sin Hensigt tydelig bevidst. Langsomt og tavs red han i en Afstand hen mod de knælende Kvinderækker og var just kommen de raadslaaende Fyrster paa nogle faa Skridt nær, da hans Øjne faldt paa Ordførerinden.

»Hermuntrude!« raabte han, sprang af Hesten og ilede med udbredte Arme hen imod hende. En Glædesrødme overfor Pigens skønne Aasyn; hun rakte den elskede Ridder sin Haand, som han henrykt trykkede til sine Læber og til sit staalklædte Bryst.

Men hastig bortjog Tanken om den grusomt myrdede Broder Glædens flygtige Rosenskær. »Maternus!« sukkede hun smerteligt, og Taare paa Taare randt ned over hendes blege Kinder.

Grev Stollberg havde hørt Ridderens frydelige Udraab og genkendte nu først sin skønne Værtinde fra hin uheldsvangre Nat paa Gehofen. Hurtig red han til, bevidnede sin oprigtige Glæde ved at finde hende her frelst og ude af Fjendernes Vold og spurgte dernæst om sin Datter.

Hans von Werther var omsider kommen tidlig nok til for et Stykke bag ved Greven at høre hans Spørgsmaal og se den Hovedrysten og den sørgelige Mine, hvormed det blev besvaret. Langsomt

vendte han sin Hest og red med slappet Tømme og nedbøjet Hoved tilbage paa sin Post.

Nu var Fyrsternes Raadslagning til Ende. Hertug Johan nærmede sig for at give de skønne Udsendinge Besked. Ruxleben forestillede ham deres Anførerinde som sin forlovede.

»Det er mig en dobbelt Glæde,« sagde Hertugen, »at se eder her i Sikkerhed, min Frøken! og dernæst at I kan lade eders Medfølgerinder hjembringe et noget trøsteligere Budskab. Vi har nemlig besluttet at tilstaa Mühlhauserne fireogtyve Timers Betænkningstid til at opfylde de Vilkaar, paa hvilke vi vil forunde dem Naade.«

»Jeg takker eder, naadige Herre!« svarede Hermuntrude, »og eders høje medforbundne i de ulykkelige Mühlhauseres Navn; men denne Tidende maa jeg selv bringe dem.«

Forundret og med Bekymring sagde Ruxleben: »Og I vil atter forlade mig? atter, næppe frelst, vove eder ind i Røverhulen?«

Med et tillidsfuldt Smil svarede hun: »Det Forsyn, som hidtil har opholdt mig i Røverhulen og givet mig Kraft og Naade til at holde alle mine Løfter, vil ej heller forlade mig under Opfyldelsen af dette sidste!«

Hun rakte Ridderen sin Haand, bøjede sig for Hertugen og vendte tilbage i Spidsen for den kvindelige Hær. Den hvide Linie bevægede sig tilbage til Staden som en skumklædt Bølge, der glider hen over Dybet og taber sig i den fjerne Bugt.

Da Rygtet om Münzers Nederlag naaede Mühlhausen, udbredte det først almindelig Bestyrtelse blandt Oprørerne; men Pfeifer oprejste snart igen den synkende Tro, idet han erklærede dette Uheld for en aabenbar Guds Straf, fordi man imod Profetens Vilje havde sparet Gesandternes Liv.

»Men,« lagde han til, »Herren skal atter besøge sit Folk og sende os vor Dommer Gideon til Hjælp

med himmelske og jordiske Hærskarers Mangfoldighed; Thomas Münzer vil snart igen være inden for vore Mure!«

Men i Stedet for Gideon og hans Sværd saas de sejrrige Fyrsters.

Mange af Borgerne vovede nu at gøre Pfeifer Forestillinger om Nødvendigheden af at overgive Byen. Derom vilde han i Førstningen intet høre; dog tillod han dem omsider at underhandle med Fyrsterne og under Betingelse af almindelig Amnesti at overgive Staden.

Fortvivlede kom de udsendte Mühlhausere tilbage; de havde nu kun en skrækkelig Undergang i Vente! Udenfor de strenge Hævnere og indenfor de fanatiske Blodmænd; intetsteds var Frelse at øjne.

Da foreslog den ædle Hermuntrude det andet og heldigere Gesandtskab og tilbød sig i egen Person at anføre det og tale de fortvivledes Sag. Pfeifer tillod det paa de os allerede bekendte Vilkaar — Udfaldet ved vi.

Fyrsterne havde ganske rigtig beregnet, at Pfeifer og Konsorter vilde benytte den givne Frist til at undfly. Derfor udskikkede de om Natten forskellige Rytterafdelinger, som skulde omgaa Staden og opfange de flygtende.

Da Morgenen brød frem, aabnedes Mühlhausens Porte. Nøglerne til disse blev udbaarne og overrakte de ankommende Sejrherrer af knælende Borgere. Byen blev tagen i Besiddelse i fuldkommen Orden og Stilhed; men af Oprørshøvdingerne var ingen til Stede. Dog varede det ikke ret længe, før de udsendte Rytterhobe indbragte de fleste og blandt disse Pfeifer selv.

Intet kunde lignes med denne Forbryders Frækhed under Forhøret undtagen det ubøjelige Mod, hvormed han udholdt alle Pinsler; disse var ikke i Stand til at afpresse ham enten Bekendelser eller Beklagelser; tavs, tilsyneladende følesløs laa han ud-

strakt paa Pinebænken. Blodet sprøjtede ud under hans Negle; Sveden perlede paa hans Ansigt; men intet Skrig — ej saa meget som et Suk undslap hans fast tillukkede Mund; han stirrede stift hen foran sig og tav.

Kun da Grev Stollberg nærmede sig og spurgte om sin Datter, rettede han sit Blik paa ham og svarede: »Hvad vedkommer mig eders Datter? Jeg har haft andet at bestille end at passe paa letsindige Tøjter, der løber fra deres Forældre for at flakke Landet omkring med vandrende Riddere.«

Stollberg befol Bøddelen at skrue end stærkere til, og Werther, der forgæves havde søgt efter Agnes overalt i Staden og af Pfeifers Bekendelse lige saa forgæves ventet nogen Oplysning om hende, forlod Torturkammeret lige saa trøstesløs som tilforn.

Han var næppe borte, førend Münzer af tvende Kyradserer blev bragt ind. De havde i deres Kvarter i Frankenhausen fundet ham liggende paa en Seng i et afsides Værelse, bleg og med et stort Tørklæde om Hovedet. Han gav sig ud for en Skræddersvend, der laa syg af Feberen. Dette troede de og vilde just forlade ham, da den ene fik i Sinde at optage et Brev, der laa i en Krog; det var en streng Advarsels- og Formaningsskrivelse fra Martin Luther til Thomas Münzer. Nu fattede han Mistanke, og med dragen Sabel tvang han Niddingen til at give sig til Kende. De satte ham paa en Hest og førte ham ufortøvet til Mühlhausen. Han afløste Pfeifer paa Pinebænken.

Idet denne rejstes for at gøre ham Plads, sagde han med skærende Kulde:

»Sengen falder lidt haard og umagelig, Münzer! men hvad vil det sige for en Guds Mand? Naar I bliver ked af dette Leje, kan I jo sende Bud efter en Skok Engle; de skal nok hjælpe eder lige saa godt som ved Frankenhausen!«

Som han sagde disse Ord, blev han bortført af Vagten.

Saa betagen af Rædsel og Nag var den elendige Münzer, at han ej engang kunde tale og ved en frivillig Bekendelse, hvortil han blev opfordret, befri sig fra Marteren. Men allerede ved første Grad af denne udstødte han et Skrig og tilbød at ville aabenbare alt, sine Planer og medskyldige.

Man spændte ham nu løs, og efter at have afgivet en nøjagtig Forklaring over alle Spørgsmaalene og tilstaaet sit hele Bedrageri blev han bragt i Fængsel og derfra — efter nogle Dages Forløb — tillige med Pfeifer og mange andre medskyldige paa Retterstedet.

Et Aar sørgede Hermuntrude for sin myrdede Broder; derpaa blev hun den brave Ruxlebens lykkelige Hustru. De levede mange Aar kærligen tilsammen og efterlod sig et talrigt og vakkert Afkom. Børnebørn græd ved den førstes og Børnebørnsbørn ved den sidstes Baare.

Werther søgte i tvende Dage forgæves efter Agnes. Paa den tredje red han — uden selv at vide hvorhen — ud af Mühlhausen.

En halv Mil fra Staden, der hvor en liden Elv styrter sig ned mellem tvende høje og stejle Banker, paa Skrænten af en af disse saa han fra Vejen en kvindelig Skikkelse siddende frembøjet over det brusende Dyb. Hendes Hoved var bart, og Vindene omhvirvlede hendes udslagne Haar.

Med et af Længsel, men tillige af mørke Anelser bankende Hjerte sprang Werther af Hesten og ilede op ad Brinken. »Agnes!« raabte han og udbredte i Løbet sine Arme.

Hurtig drejede hun Ansigtet — et Billede paa den haabløse Fortvivlelse. Hun saa, hun kendte den elskede; men med et svagt Skrig, som snart hendøde i Vindens og Elvens forenede Susen, rejste hun sig i Vejret, løftede de fast sammenknugede Hænder højt

over sit Hoved, vendte sig og — sank som et Sneskred ned i den skummende Fos.

Tredje Dagen fandt de hendes Lig. Hendes Død blev en Hemmelighed, som Werther mange Aar derefter, dødelig saaret af en tyrkisk Sabel, under Wiens Mure betroede Ruxlebens og Hermuntrudes Søn.

Røverstuen.

I.

Hjorterytteren.

Danmarks Øer har et saa yndigt, venligt, fredsælt Udseende, at man, ved i Tankerne at gaa tilbage til deres Oprindelse, aldrig erindres om nogen voldsom Naturbegivenhed; de synes ikke ved noget Jordskælv at være opkastede, ej heller gennemfurede af en vældig Vandflod, men snarere at have opdukket sagtelig af det synkende Hav. Sletterne er jævne og store, Bakkerne faa og smaa og blidt afrundede. Ingen bratte Skrænter, ingen dybe Huler minder om Jordens Fødselskamp. Skovene hænger ikke vildt paa skyhøje Fjeldrygge, men lejrer sig som et levende Hegn om de frugtbare Marker. Bækkene styrter sig ikke ned i skummende Fosser, gennem dybe og mørke Kløfter, men glider stille og klare hen mellem Siv og Krat.

Naar man fra det dejlige Fyens Land sejler over til Jylland, tror man i Førstningen blot at have passeret en Flod og kan ikke ret overbevise sig om, at man nu er paa det faste Land, saa lignende og nær beslægtet med Øerne er her Halvøens Skikkelse. Men jo længere man nu kommer ind, jo mere forandres Egnen: Dalene bliver dybere, Bakkerne brattere, Skovene ser ældre og mere affældige ud, mangt et sivgroet Kær, mangen med kort Lyng bevokset Jordplet, store Stene paa de højryggede Agre — alt

vidner om ringere Kultur og mindre Befolkning. Smalle Veje med dybe Hjulspor og høje Bakker i Midten hentyder paa mindre Færdsel og Samkvem mellem Beboerne. Disses Vaaninger vorder mod Vesten alt slettere og slettere, lavere og lavere, som om de dukkede sig for Vestenvindens voldsomme Anløb. Ligesom Hederne bliver hyppigere og større, bliver Kirker og Byer færre og længere fra hinanden. Ved Gaardene ser man i Stedet for Hæsse sorte Tørvestakke, i Stedet for Frugthaver Kaalgaarde. Store, lynggroede Moser, skødesløst og ødselt behandlede, sjger os, at her er nok af dem. Intet Markhegn, ingen Pileplantning gør mere Skel mellem Mand og Mand: man skulde tro, at alt endnu var i Fællesskab,

Naar man omsider Rygningen af Jylland, udbreder sig for Øjet de uhyre, flade Heder, i Førstningen bestrøede med Gravhøje, hvis Antal dog stedse aftager, saa at man med Rimelighed kan formode, at denne Strækning aldrig tilforn har været opdyrket. Denne høje Landryg forestiller man sig, ikke uden Grund, at have været det første af Halvøen, der kom til Syne, lettende sig op af Havet og væltende det til begge Sider, hvor da de nedrullende Bølger sammenskyllede Bakker og udhulede Dale.

Paa Østsiden af denne Lyngslette findes dog hist og her noget kort, purlet Egekrat, der for den vildfarende kan tjene i Stedet for Kompas; thi Træernes Kroner er alle bøjede mod Østen. For Resten øjner man paa de store Lyngbakker kun lidet Grønt: en enkelt Græsplet eller en ung Bævreesp, som man da med Forundring adspørger: hvor est du kommen her? Løber en Bæk eller Aa gennem Heden, da forkynder ingen Enge, ingen Busk dens Nærværelse; dybt nede mellem udhulede Bakker snor den sig lønlig og med en Fart, som om den skyndte sig ud af Ørken.

Over en saadan Bæk red en smuk Høstdag et ungt, velklædt Menneske hen imod en liden Rug-

mark, som den fjerne Ejer havde opdyrket ved at brænde den afskrællede Skorpe til Aske. Han selv med Familie var just i Færd med at afmeje den, da Rytteren nærmede sig og spurgte om Vej til Herregaarden Ansbjerg (Den sædvanlige Udtale af Aunsberg).

Efter at Bonden først havde gengældt Spørgsmaalet med et andet: nemlig hvor den rejsende kom fra? fortalte han denne, hvad han allerede vidste, at han var reden vild, kaldte derpaa ad en Dreng, som satte Negene sammen, og befalede ham at vise den fremmede paa rette Vej.

Men endnu førend Drengen havde begyndt at udføre denne Ordre, viste sig et Syn, som for en Tid tildrog sig saavel Rytterens som Høstfolkenes hele Opmærksomhed.

Oppe fra den nærmeste Lyngbakke for lige ned mod dem med Stormens Fart en Hjort med en Mand paa Ryggen. Denne — en høj, før Mand, brunklædt fra Top til Taa — sad indeklemt mellem Kronhjortens Takker, hvilke den havde kastet tilbage hen ad Ryggen, som disse Dyr gør, naar de ret haler ud. Den sælsomme Rytter havde sandsynligvis tabt Hatten ved dette Ridt; thi hans lange, sorte Haar fløj bag ud fra hans Nakke som Manken paa en galopperende Hest. Hans Haand var i bestandig Bevægelse for at hugge en Kniv i Hjortens Nakke; men dennes voldsomme Spring hindrede ham i at træffe. Da Hjorteridderen kom nær nok til de forbavsede Tilskuere — hvilket ikke varede længe — blev han kendt af Bonden; thi denne raabte: »Hej! Mads! hvor vil du hen?«

»Det maa Hjorten og Satan vide!« svarede Mads; men inden Svaret kom fuldt ud, var han allerede saa langt forbi, at det sidste Ord næppe naaede Spørgerens Øre. Inden faa Minutter forsvandt baade Hjort og Mand fra de stirrendes Blik.

»Hvem var det?« spurgte den fremmede uden

at vende sine Øjne bort fra den Kant, hvor Centauren (halv Menneske, halv Hest) var forsvunden.

»Saamænd!« svarede Bonden, »det er en sølle Mand, som de kalder Mads Hansen eller sorte Mads; han har et lille Hus paa den anden Side af Aaen. Det er knapt for ham; han har mange Børn — kan jeg tro — og saa bjærger han sig, som han kan; han kommer imellem Stunder over paa denne Side og tager sig en Hjort; men i Dag lader det til, at Hjorten har taget ham — dersom det ellers var en rigtig Hjort?« lagde han betænksom til — »Gud fri os fra alt det, som ondt er! men den Mads er rigtignok en forvoven Kumpen — alligevel jeg ved ikke andet end Ære, Dyd og godt om ham. Han skyder et Stykke Dyr en Gang imellem; hvad skal vi sige derom? der er nok af dem — alt for mange, hvem der maatte sige det; der kan I selv se, hvordan de har klippet Vipperne af min Rug. Men — jo min Sandten! der har vi Niels Skytte; jo, du skal lure sorte Mads! i Dag er han bedre ridende end du.«

Som han sagde dette, saas en Jæger ilende i langstrakt Trav hen imod dem fra den samme Kant, hvor de først havde set Hjorteridderen.

»Saa I ikke sorte Mads!« raabte han, endnu før han kom dem nær.

»Vi saa rigtignok en paa en Hjort; men vi kunde ikke se, enten han var sort eller hvid, eller kende, hvem det var, for han kom af Sted, saa en knap kunde følge ham med Øjnene,« svarede Bonden.

»Fanden tage ham!« sagde Jægeren, idet han holdt sin Hest an for at lade den puste lidt, »jeg saa ham oppe i Haverdalen, hvor han gik og luskede efter en Hjort. Jeg holdt mig bag en Høj for ikke at forstyrre ham. Han skød, Hjorten faldt, Mads løb til, sprang op paa Ryggen af ham for at give ham Fangst; men da Hjorten følte Kniven, rejste han sig op, klemte Mads ned mellem Takkerne,

og hallo! Hans Bøsse fik jeg; men jeg vilde hellere have ham selv.«

Med disse Ord satte han sin Hest i Trav og ilede efter Krybskytten med den ene Bøsse foran sig paa Sadelknappen, den anden i en Rem paa Ryggen.

Den rejsende skulde omtrent samme Vej og drog med sin Vejviser af Sted saa hastig, som denne kunde smaatrave efter at have skilt sig ved sine Træsko. Da de havde tilbagelagt en god Fjerdingmil og var komne op paa Rygningen af en Bakke, der skraanede ned ad mod Aaen, fik de Øje paa begge Rytterne.

Den første havde naaet Enden paa sit forfløjne Ridt; Hjorten var styrtet død ned i Aaen paa et Sted, hvor der var meget lavt Vande. Dens Banemand stod endnu skrævs over den og stræbte at gøre sig løs fra dens Takker, som havde boret sig ind i hans Klæder.

Just som han blev færdig hermed og sprang i Land, kom Skytten — som først var reden fejl af ham — farende forbi vor rejsende med Tøjlen i den ene og Bøssen i den anden Haand. Et Par Favne fra den uheldige Hjorterytter standsede han Hesten, og med de trøstelige Ord: »Nu skal du dø, din Hund!« lagde han Geværet til Kinden.

»Holdt! holdt!« raabte Delinkventen (Misdæderen), »giv dig Stunder, N i e l s ! det jager vel ikke; vi kan jo snakke os til Rette.«

»Ingen Snakken længer!« svarede den forbitrede Jæger, »du skal ligge paa dine Gerninger!«

»Nej, bi dog et lille Gran endnu!« raabte hin igen, »lad mig først læse mit Fadervor!«

»Hvad, vil du læse?« sagde N i e l s, idet han lod Bøssen synke lidt fra Kinden, »i Himmerig kommer du ikke alligevel.«

»Saa er det din Skyld, N i e l s !« svarede den anden, »naar du vil undlive mig midt i mine Synder.«

»Det har du fortjent, din Hjortetyv!« raabte N i e l s og hældede atter Kinden til Kolben.

»Hej, hej!« skreg Mads igen, »bi et bitte Korn endnu! Naar du nu skyder mig, saa — aa, tag dog den Bøsse fra Øjet! jeg kan aldrig lide, at man peger ad mig med et ladt Gevær —« Niels løftede atter Hovedet — »skyder du mig, saa kommer du selv til at klæde Stejle og Hjul.«

»Fanden hvilket!« svarede Skytten med en tvungen Latter og sigtede paa ny.

»Niels, Niels!« raabte hin igen, »her er Vidner; men hør! jeg vil give dig et andet Raad; nu har du mig jo vist nok; jeg kan ikke gaa fra dig; kan du ikke føre mig til Gaarden (Herregaarden), saa lad Manden (Herremanden) gøre med mig, hvad han vil. Saa beholder vi begge to vort Liv, og du fortjener dig tilmed en god Drikkeskilling.«

I det samme kom den rejsende til og raabte til Skytten: »For Guds Skyld! kære Ven! gør dog ingen Ulykke, men hør, hvad Manden siger!«

»Manden er en grov Misdæder,« sagde Skytten, men spændte dog Hanen ned og lagde Bøssen paa Sadelknappen; »men siden den fremmede Mossiø beder for ham, vil jeg skænke ham Livet. Du er ellers gal, Mads!« sagde han til denne, »for nu kommer du til at gaa med Skubkarren din Livstid; havde du ladet mig skyde dig, var nu alting forbi — kom da, din Keltring! og hold dig ved Siden af mig! Kom nu, og tag Skankerne med dig!«

Derpaa satte de sig i Gang, og den rejsende, der ligeledes skulde til Ansbjerg, gjorde Følgeskab med.

Et Stykke gik det fremad, uden at der blev talt et Ord, naar undtages, at Skytten af og til med et »hæ!« et Skældsord og en Ed afbrød Tavsheden. Endelig knyttede Krybskytten en ny og mindre lidenskabelig Samtale.

»Tykkes du ikke, det er Synd,« sagde han, »at jeg her skal gaa og vade i det lange Lyng?«

»Det er du vant til, din Hund!« svarede Niels.

»Du kunde gerne,« vedblev den anden med et polisk Øjekast, men dog i en Tone, som viste, at han ikke ventede at faa sin Bøn opfyldt, »du kunde gerne lade mig sidde op bag ved dig.«

»Ho, ho!« svarede Skytten med en Skogger, »du har redet nok i Dag; nu har du godt af at røre dine lange Ben.«

»Naa, naa! et godt Ord igen, Niels Skytte!« mumlede hin, »du er saa iband kontradi (bandsat kontrær) i Dag.«

Niels Skytte svarede intet hertil, men fløjtede en Visetone, imedens han af Jagttasken fremtog Tobakspung og Pibe. Da denne var stoppet, gav han sig til at slaa Ild; men Tønderet vilde ikke fænge.

»Jeg kommer til at hjælpe dig,« sagde Mads, og uden at faa eller vente Svar slog han Ild i sin egen Fyrtønde, blæste paa den og rakte den til Skytten; men idet denne tog derimod, greb hin fat paa Kolben af den ladte Bøsse, som laa over Sadelknappen, rev den med et vældigt Ryk ud af Stroppen og sprang tre Skridt baglæns ud i Lyngen. Alt dette skete med en Hurtighed, man ikke skulde have tiltroet den bredskuldrede, føre og allerede lidt aldrende Krybskytte. »Nu falder Godtaar mig til!« sagde denne, »tykkes dig ikke, jeg nu kunde pirre dig over Ende som en Skurrehat, bitte Niels? Men du var rimelig før, det er din Lykke.«

Den arme Skytte stirrede bleg og skælvende af Arrighed paa sin Modstander, uden at være i Stand til at fremføre et eneste Ord.

»For lidt siden,« vedblev Mads, »var du saa ildvorn (hidsig, arrig og kivagtig), der kunde ingen faa et Ord indført; men havde jeg ikke dengang hørt, hvordan du lod din Mund løbe, skulde jeg hartad tænkt, at du havde glemt den hjemme paa Ansbjerg — tænd din Pibe! ellers brænder Tønderet ud — du ser saa vis paa min Fyrtønde? Du

tykkes vel, det er et maadeligt Bytte, du har gjort? Denne her er rigtignok bedre;« — han klappede paa Bøssekolben — »men du skal faa den igen, naar du flyr mig min egen.«

N i e l s tog denne straks over Hovedet, rakte den hen til Krybskytten med den ene Haand og udstrækkede den anden for at modtage sit Gevær.

»Bi lidt!« sagde M a d s, »du skal love mig først — aa! det kan endda være det samme, for du holder vel lige meget af det; men skulde du engang herefter høre et Puf i Heden, saa vær ikke saa hidsig, men tænk paa i Dag og paa M i k k e l R æ v e h a l e!«

Han vendte sig til den rejsende: »Staar hans Hest for Skud?«

»Skyd kun!« svarede denne.

M a d s holdt Skyttens Bøsse, som en Pistol, med den ene Haand op i Luften og skød den af.

»Den giver jo ikke anderledes et Knald,« sagde han, »end som naar man slaar en Potte mod en Dør.«

Derpaa tog han Stenen af Hanen og gav sin Modstander den med de Ord: »Der har du din Skyder! for det første skal den ingen Skade gøre. Farvel! og Tak for i Dag!«

Saaledes sigende hængte han sin egen Bøsse over Nakken og gik tilbage mod den Kant, hvor Hjorten laa.

Skytten, hvis Tunge hidtil syntes at have været bunden ved en magisk Kraft, gav nu sin længe indeklemte Harme Luft i en Strøm af Eder og Forbandelser, hvis Begyndelse lød saaledes: »Nu saa gid da Dævlen inderlig —« etc. etc.

Det er beklageligt, kære Læser! lige saa vel for mig som for dig, at min Muse ikke er af de ægte humoristiske; thi ellers havde jeg her den ønskeligste Lejlighed til at udpynte min Fortælling med de kraftigste Eder, mod hvilke de, der opliver vore geniale Komedier, vilde kun lyde som Fruehundebjæf mod Løvebrøl.

Som sagt, min enfoldige Muse har endnu ikke været i Stand til at fatte den dybe Betydning af Gammelstrandskonversationen; desaarsag faar du selv ad libitum (efter Behag) fylde de mange Huller i Niels Skyttes og andre Kraftgeniers Tale.

Jeg beretter nu simpelthen — dog med tilbørlig Reservation af meromrørte Niels Skyttes lovlige Ret til Djævelen og hans Rige — hvad Passiar der videre forefaldt imellem ham og den fremmede paa Vejen til Ansbjerg.

Denne, hvis Medlidenhed havde vendt sig fra den undslupne Frijæger til den hartad fortvivlede Herregaards-Skytte, søgte at trøste, saa godt som han formaaede. »Han har jo dog i Grunden intet tabt,« sagde han til sidst, »uden den usle Glæde at gøre en Mand med sin hele Familie ulykkelig.«

»Intet tabt?« raabte Jægeren, »det forstaar han ikke. Intet tabt? Den Hund har, saa vist som jeg er en Synder, fordærvet mig mit gode Gevær!«

»Hvorledes?« sagde den rejsende, »fordærvet hans Gevær? Lad det, og sæt en anden Sten for!«

»Pyt!« svarede Niels med en ærgerlig Latter: »det skyder hverken Hjort eller Hare mer; det er forgjort, det svarer jeg til, og dersom ikke eet Raad vil hjælpe — trr! der ligger en og slikker Solskin i Hjulsporet; han skal ikke spise Lærkeunger i Dag.«

Med disse Ord standsede han Hesten, satte hurtig en Sten i Hanen, ladede Geværet og sprang ned.

Den fremmede, som var ganske uindviet i Jagtvidenskaben og altsaa kendte hverken dens Terminologi eller Magi, holdt ligeledes stille for at se, hvad Grønkjolen nu vilde foretage sig. Denne trak Hesten med, gik nogle Skridt frem og pirrede med Bøssepiben til noget, som laa i Vejen. Nu først opdagede den fremmede, at det var en Hugorm.

»Vil du herind!« sagde Skytten, stedse stikkende med Bøssen efter Slangen; endelig fik han dens Hoved ind i Piben, holdt nu denne i Vejret og rystede

den, indtil Ormen var helt derinde. Derpaa skød han Bøssen af i Luften med dens besynderlige Forladning, hvoraf ikke den mindste Stump mere kom til Syne, og sagde: »Vil det ikke hjælpe, saa er der ingen, der kan kurere den, uden Mads eller Mikkel Rævehale.«

Den rejsende smilede lidt vantro saavel over Trolddommen som over den snurrige Maade at løse den paa; men da han allerede havde gjort Bekendtskab med den ene Sortekunstner, ønskede han og at vide lidt om den anden, der bar et saa ualmindeligt og betydningsfuldt Navn.

Paa hans Efterspørgsel fortalte Skytten, medens han atter ladede sit Gevær, følgende: »Mikkel Rævehale — som de kalder ham, fordi han kan lokke alle de Ræve til sig, der er i Landet — denne Mikkel er ti Gange værre end sorte Mads; han kan gøre sig haard, den Hundetamp! der bider hverken Bly eller Sølvknapper paa ham. Engang traf jeg og Herren ham hist nede i en Dal lige saadan ved en Hjort, han nylig havde skudt, og som han var i Færd med at tage Skindet af. Vi red lige hen til ham, og han mærkede os ikke, før vi var ham paa tyve Skridt nær. Men tænker han, at Mikkel blev bange? Han saa bare om til os og gav sig derpaa igen i Færd med Hjorten.

»Saa skal du da times en lille Ulykke!« sagde Herren. »Niels! skyd ham paa Pelsen! jeg svarer for alt!«

»Jeg holdt ham et Skud Rendekugler lige midt paa hans brede Ryg; men pyt, han agtede det ikke mere, end om jeg havde skudt paa ham med en Hyldebøsse. Knægten drejede blot Ansigtet et Øjeblik om til os og blev endnu ved at flaa. Da skød Herren selv — det var lige kraftigt; han skar just Skindet fra Hovedet, og først da han havde svøbt det sammen, tog han sin lille Riffel, som laa paa Jorden, vendte sig imod os og sagde: »Nu kom-

mer nok Turen snart til mig, og dersom I ikke ser til, at I kommer bort, skal jeg dog prøve, om jeg kan faa Hul paa en af jer.««

»Saadan en Karl er Mikkel Rævehale!«

Efter denne Fortælling, der er lige saa utrolig, men mere sandfærdig end mange andre, som vi forskriver fra Udlandet, fortsattes Rejsen til Ansbjerg.

II.

Ansbjerg.

Naar du, kære Læser, giver dig i Færd med en dansk Bog, som — vel at mærke — ingen Oversættelse er, og samme finder Naade for dine Øjne, da opkaster du sikkert det højst billige Spørgsmaal: »Hvo, monstro, har været denne Forfatters Mønster og Forbillede? Thi at en dansk Skribent — in specie (i Særdeleshed) en Digter — skulde være saa selvklog og dumdristig at vove sig uden fremmed Vejledning ud paa Autorbanens Glatis, det er jo hverken tænkeligt eller tilraadeligt. (Du erindrer vel ogsaa Holbergs:

»Gid aldrig i vort Land sig nogen saa forsynder,
med danske Bøger han at skrive ret begynder!«

skønt vi af Holbergs eget Eksempel lærer, hvor meget lettere det er at give andre gode Raad end selv at følge dem.)

Om du derhos læser kritiske Blade — in specie den danske Pasqvino — vil du vorde end mere overbevist om Rigtigheden af din Forudsætning; thi i saadanne vil du hyppigen støde paa Ytringer som denne: »Vor Forfatter har aabenbarligen dannet sig efter A., eller B., eller C.,« og — om han er en af de stemplede — »vor Digter har heldigen opfattet D.s eller E.s eller F.s Aand;« — eller om han er blandt

de uprivilegerede — »dette Produkt er en mislykket Efterligning af G. eller H. eller I.«

Nu da: dersom ogsaa mine Smaafortællinger eller — om du hellere vil — Noveller har vundet dit Behag, skulde du ikke have spurgt dig selv: »Hvo er vel denne Forfatters Mønster og Forbillede? Lafontaine? Nej! dertil er hans Helte og Heltinder ikke englelige nok. Van der Velde? Ikke heller! dertil er de ikke djævlemæssige nok; tilmed begynder han heller ikke sine Kapitler ad modum (paa denne Maade): »I sin storblommede, grønne Damaskes Slobrok, med den snehvide, rødtoppede Bomuldsnathue paa det ærværdige Hoved, sad paa sin brandgule Silkevæderskinds Bedstefaderstol den femogfirsindstyveaarige etc. etc.« eller: »Paa en kastaniebrun, vælig Araber, som tyggede det skumbesprængte Sølvbidsel, red igennem den hvælvede Borgport den underdejlige« etc. etc.

»Skulde« — spørger du videre — »vor Forfatter have dannet sig efter Hoffmann, R . . . . ., A . . .? ikke heller! dertil er hans Eventyr alt for rimelige, troværdige og dagligdags; dertil har han alt for liden Kommerce med Gengangere, Nisser, Trolde, Varulve, Vampyrer og Djævle.«

»Hvo i al Verden kan det da være?« bliver du ved, »en maa han have! Walter Scott? Paa min Ære! der er han!«

Ak! kære, gunstige Læser! det er endnu ikke den rette. Du gør mig virkelig for megen Ære; thi hans Fuldkommenheder er hans Ejendom, som hverken jeg eller nogen anden kan tage fra ham, og hans Fejl — om han har nogen — vil jeg gerne overlade til Clauren og andre, der kan fylde et Ark med at beskrive et Sjal og Maaden at bære det paa, og som ikke kan føre os ind i en Bondes Røghytte uden at gøre os nøje bekendt med enhver Stol paa Gulvet, enhver Høne paa Ranen og enhver Pjalt, de uskyldige Børn har paa, ja som, hvor de end fører os hen, ikke lader os slippe forbi nogen Sten eller Pind

ved Vejen, uden at vi først maa læse dens omstændelige Beskrivelse. Overalt kan denne scottske Maner bedre betale sig i andre Lande end her, hvor man hellere laaner Bøger end køber dem, og hvor Lejebiblioteker og Læseselskaber sørger for, at Forfattere ikke skal give deres giftefærdige Døtre Manuskripter til Udstyr.

Nej, min højstærede Læser! havde dette været Tilfældet — som man siger — da stod vi endnu nede ved Karup Aa, tabte i Beskuelsen af dens lynggroede Bredder, eller vi fulgte med en Landmaalers Nøjagtighed alle dens Krumninger lige til det Sted, hvor Limfjorden vilde standse vore Skridt. Havde jeg været en Scott, var vi vist i dette Øjeblik meget behageligen sysselsatte med at tælle de brune Pletter paa Niels Skyttes for Resten hvide Hønsehund (om hvem vi endnu ikke har meldt et eneste Ord), eller Urfuglene i hans Jagttaske.

Men — det er nu ikke anderledes — jeg gaar min egen skæve og ujævne Gang — vil du følge med, skal det være mig baade en Ære og en Fornøjelse — snart staar jeg, snart gaar jeg, snart løber jeg, og snart tager jeg Rend til og gør et gevaltigt Spring, som, for Eksempel, fra Karup Aa til Ansbjerg. Og vil du nu endelig give mig et Mønster, kan du jo — i Betragtning af denne lange, snaksomme, parentetiske Indledning — lade det være Forfatteren til Siegfried v. Lindenberg.

Summa Summarum: A. og B. og C. har deres ejendommelige Skønheder — de være og forblive deres! de er vel ej heller ganske fri for Fejl — hvad skulde jeg med dem? jeg har nok i mine egne. Nej, førend du skal sige: »Hænderne er Esaus, men Stemmen Jacobs!« maa du hellere udbryde: »det er Esau hel og holden!«

Og skulde jeg da sluttelig ikke altid være efter dit Sind, skulde min Pegasus (Digterhest) stundom løbe for stærkt, stundom gøre sig stædig, saa tag i

gunstig Betragtning, at den ikke er tilreden af nogen Kunstberider, men har bestandig sine egne Nykker, som det hverken for dig eller mig vil være muligt at pille ud. Sid op, højstærede! rid med mig ind ad Ansbjerg Port, og lad os se, hvad Eventyr — kort eller langt, troligt eller utroligt — vi der monne opleve!

Jeg hører sjælden det Ord »Herregaard« uden at tænke paa Spøgelser. Disse ærværdige Levninger fra Oldtiden, fordum beboede af mandhaftige Riddere og høviske Fruer, hvilke vi er vante til at forestille os strenge og alvorlige, stive i Klæder, stive i Væsen, stive i Sind, haarde og barske selv i Kærlighed: disse favntykke Mure, disse lange, snævre og mørke Gange, disse hvælvede Kældere synes os ret indbydende for Midnattens Aander, de aabne, vide Kaminer ret bekvemme for hine luftige Væsner, der hellere gaar igennem Skorstenen end igennem Døren. Jeg tror virkelig heller ikke, at der findes nogen gammel Herregaard uden saadant natligt Pusleri, uden i det mindste eet skummelt Værelse, en Hjørnestue, et Taarnkammer, hvor det ikke er ganske rigtigt, og hvor man ikke gerne sover alene.

Det glæder mig oprigtigt, at Ansbjerg i denne Henseende er lige saa komplet en Herregaard som nogen anden i Landet, og haaber jeg snart at opleve den Nat, da jeg kan opvarte Læseren med en ægte fantasmagorisk Forestilling; men alt til sin Tid! og derfor vil jeg nu i Historien gaa frem med kronologisk Orden.

Da de tvende Ryttere var komne inden for Ladegaardsporten, drejede de — Skytten som Vejviser foran — om til Stalddøren, afsadlede her hver sin Hest og gik derfra op igennem den Lindealle, der ledte til Borggaarden. Denne bestod af trende Fløje; Hovedbygningen til venstre, tvende Stokværk høj, havde en Kvist, som nød Prædikat af Taarn, maaske fordi man syntes, at intet ægte Herresæde burde mangle et saadant, og et Navn er — som man ved —

ofte nok til at fornøje Folk. Saaledes har jeg hørt, at et Værelse, hvori var en Bogreol med en Snes tykt bestøvede Bøger, et Skab med Flasker og Glas, et Bord med Skrivetøj og en blødt udstoppet Lænestol, er kaldet et Studerekammer. Saaledes har jeg set en Samling af et Par Hundrede forknytte Træer, som hed Skoven, og en Karusdam, der hed Søen. I samme Betydning kaldes et Klædeskab Garderobe, et Par Bøndergaarde og en halv Snes Huse et Gods og Tiendetageren paa disses Marker Forvalter eller Inspektør.

Den midterste Fløj, ogsaa teglhængt, men kun af eet Stokværk, var bestemt for det talrige Tyende, lige fra Ridefogden til Hundedrengen. Den højre var Forpagterens Bolig. I Krogen mellem begge stod Træhesten, i den Tid lige saa uundværlig paa en Herregaard som det adelige Vaaben over Hoveddøren.

I det Øjeblik, da Skytten aabnede Stakitporten ind til Borggaarden, aabnedes et Vindue i nederste Stokværk af Herskabets Fløj, og et Byststykke kom til Syne, hvilket jeg tror at burde beskrive for at lede de Læsere, der har set lignende afmalede, til rimelige Gisninger over Tiden for nærværende Begivenheder.

Den naadige Herre, hvis svære Korpus (Legeme) fyldte Bredden af det store Vindue, var iført en mørkegrøn Fløjels Jakke med een Rad Knapper, der sluttede tæt om Halsen, store Opslag og store Lommeklapper, en kulsort Paryk — ikke af de grundmurede, men af dem med een Bukkel eller Valk trindt neden om — skjulte ganske hans Haar. Den Del af hans Paaklædning, der var at se, bestod følgelig kun af tvende simple Stykker; men da hele Personen siden kommer til Syne, vil jeg for at undgaa Gentagelse lige saa godt straks nævne de øvrige tre Dele af hans Dragt, som var: oven paa Parykken en tætsluttende grøn Fløjels Kasket med langt udstaaende Skygge, ganske lig hine sorte Kabudser, som Præster og siden Degne endnu i Mands Minde har baaret. Be-

nene var bedækkede af et Par lange, vide, besporede Støvler, og sorte Benklæder af den Slags, som enkelte gamle Bønder endnu i vor Tid har brugt under Navn af Rullebukser, fuldendte den synlige Del af Paaklædningen.

»Niels Skytte!« raabte Herren.

Den tiltalte viste sin Medfølger den Dør, han skulde søge, og traadte derpaa med sin lille graa, trekantede Hat i Haanden hen under Vinduet, hvor den ærlige og velbyrdige Mand ordentligvis gav Audiens til Domestikkerne og Godsets Bønder baade i vaadt og tørt Vejr. Skytten maatte her underkaste sig det samme Ceremoniel som alle andre, hvorvel et mindre tvungent Forhold fandt Sted mellem Herre og Tjener paa Jagten; thi saa længe denne varede, suspenderedes Etikettens strenge Lov.

»Hvem var den?« begyndte hin, idet han med Hovedet gav et Sidenik mod den Kant, hvor den fremmede gik.

»Den nye Skriverdreng, Naadigherre!« lød Svaret.

»Ikke andet! jeg tænkte, det havde været nogen. Hvad har du der?« spurgte Herren igen, nikkende til Jagttasken.

»Den gamle Kok (Hane har vi til fælles med Tyskere, Kok med Englændere og Franske. De to sidste Folk har upaatvivlelig Ordet fra os.) og to Kyllinger, Naadigherre!« (Dette »Naadigherre« vil vi for Fremtiden som oftest udelade; men det skal nødvendig underforstaas ved Slutningen af enhver Replik.)

»Det er lidt for to Dages Jagt,« sagde hin, »kommer der ingen Hjort bagefter?«

»Ikke denne Gang,« svarede Niels sukkende, »naar Krybskytter bruger Hjorte til at ride paa, vanker der ingen til os.«

Denne Ytring fordrede naturligvis en nøjere Forklaring; men da Læseren allerede i Forvejen har modtaget samme, vil vi imidlertid henvende Op-

mærksomheden paa det, der foregik bag Naadigherrens brede Ryg.

Her stod nemlig det unge forlovede Par: Junker K a i og Frøken M e t t e, den første en smuk Ungersvend paa femogtyve og derhos elegant og fuldkommen paa den Tids nyeste Mode.

For at vise, med hvilke Vaaben Pigehjerter dengang angrebes og besejredes, bør jeg ikke forbigaa Junkerens Udvortes, men begynder ved Fødderne for stedse at stige i min Beskrivelse. Disse var bedækkede af ganske brednæsede, korte Støvler, hvis vide Skafter slubrede i mange Folder ned om Smalbenene. Hvide Silkestrømper omsluttede Læggene og trak sig netop en Haandsbred op over Knæerne, foroven garnerede med en Strimmel af de fineste Kniplinger. Derefter kom et Par snævre sorte Fløjelsbukser, af hvilke dog ikkun lidet lod sig til Syne formedelst de uhyre Skød af en ligeledes sort Fløjelsvest. En karmoisinrød Stoffes Kjole med een Rad store, overtrukne Knapper, korte Ærmer, der kun rakte til Haandledene, men Opslag til Albuerne, og sammenholdt med en Hægte over Kalvekrydset, fuldendte Paaklædningen. Hele Haaret var strøget glat tilbage og bundet i en lang, stiv Pisk tæt op i Nakken.

Jeg skulde kun fortjene mig liden Tak af mine Læserinder, hvis jeg ikke med samme Nøjagtighed afbildede den velfornemme Frøken; men her kan jeg fatte mig kortere og betragte hende under trende Hovedstykker: 1) de spidsnæsede, højhælede, sølvbespændte Sko, 2) den lille røde, guldgalonerede Hue, som gik ned med en spids Snip i Panden og skjulte hele det opsmøgede Haar, og 3) den storblommede, i Grunden himmelblaa, langlivede Damaskes Kjole, hvis vide Ærmer naaede kun lidt neden for Albuerne, hvorhos den lod Skuldrene og Brystet bart og — vel at mærke — ikke var snørt.

For dem, som kender og tilbørligen beundrer de nuværende Moders Skønhed, vil det synes ubegribe-

ligt, hvorledes en saadan udstafferet Dame kunde sætte et Mandfolkehjerte i Brand, da det eneste tækkelige og smagfulde i Pynten var de nøgne Skuldre og Bryster; men jeg maa lægge til, at Frøken Mettes Ansigt virkelig var saa overmaade dejligt, at man over dette gerne kunde glemme Klæderne.

Disse tvende vakre Personer stod da, som sagt, bag ved den gamle Herre, Haand i Haand, og — som det syntes — beskæftigede med kælent Gækkeri. Junkeren rakte hyppigt de tilspidsede Læber frem til Kys, og Frøkenen drejede lige saa tidt Ansigtet bort, ikke just med Uvilje, men med et skælmsk Smil. Det synderligste var, at hun, hver Gang hun bøjede Hovedet tilbage, kikkede ud forbi Faderen i Gaarden, hvor der dog for Øjeblikket ikke var andet at se (thi Skytten stod for dybt inde under Vinduet) end Træhesten og den nye Skriverdreng, der, saa snart han var kommen ind i Skriverstuen, satte sig ved det aabnede Vindue.

At denne — uagtet Prædikatet Skriverdreng — var en overordentlig smuk Karl, vilde dog ikke sige stort; thi for det første havde han et mægtigt Ar over den ene Kind, og for det andet, tredje, fjerde og femte var han klædt ganske og aldeles som Skriverdreng. Hvorledes denne Dragt tog sig ud, finder jeg ikke passende at fortælle, da jeg nylig har leveret en Beskrivelse over Standspersoners. Ej heller behøver jeg vel at opholde mig længer ved Frøken Mettes Moder, den gode Fru Kirsten, der sad i et andet Vindue og med velbehageligt Smil bemærkede de unge Menneskers Elskovsspøg.

Med saa megen større Føje kunde den gode gamle Dame rigtignok ogsaa glæde sig over dette Parti, da det fra Begyndelsen af — var hendes eget Værk. Selv havde hun (som Naadigherren i Jagtsproget skæmtvis udtrykte sig) blandt en hel Rudel Junkere vejret den fedeste samt først slaaet an paa hans Fod. Da den unge Herre

var eneste Søn, Arving til Palstrup og flere Godser, da han ydermere var en ægte Sekstenender, blev Mariagen snart sluttet mellem Forældrene og deklareret for Børnene. Brudgommen, der just var kommen hjem fra Paris, som Fru Kirsten tog ham paa Kornet, troede godt, hvilket ikke var at takke ham for; Frøken Mette var ung, dejlig, eneste Barn og Arving til Ansbjerg, hvis Hjorte, Vildsvin og Bønder var lige saa gode som Palstrups, men som med Hensyn til Urhøns og Ænder havde meget forud.

Hvad Bruden angaar, da var hun Forældrenes jernfaste Vilje saa ubetinget undergiven, at vi for det første maa lade uafgjort, hvor vidt hendes egen bøjede sig til Junkeren. Man ved jo, at Pigehjertet helst vælger selv og ofte forkaster en Bejler af ingen anden Grund, end fordi han er valgt af Forældrene; dog, dersom Junker Kai blot har været den første, tør vi ikke frygte for ham.

Efter denne — ikke aldeles unødvendige — Digression fortsætter vi Historien. Da Skytten havde fortalt hele sit Uheld, hvilket han ikke turde dølge, saasom baade Skriverdrengen, dennes første Vejviser og Hjorterytteren maaske selv alligevel vilde have gjort det bekendt, udbrød den strenge, haarde og i sin Vrede tidt næsten rasende Herre i de hjerteligste og oprigtigste Forbandelser over Krybskytten, og under denne Regn af Ønsker dryppede det af og til paa den arme Niels, der af Frygt for Husbonden maatte nedsluge sine lige saa velmente Eder.

Saa snart det første Stød af Vredens Storm havde sagtnet sin Voldsomhed og givet Forstanden Rum, blev foreløbigen udkastet en Plan til hastig og tilstrækkelig Hævn: den frække Forbryder skulde gribes og som den, der nu lettelig kunde overbevises om Vildttyveri, overgives i Justitiens Hænder og derfra efter behørig Forberedelse til Bremerholm. Knuden stak i at fange ham vist; thi fik han mindste

Nys om Faren, vilde han rimeligvis flygte og lade Kone og Børn i Stikken. Den paa sit allerømmeste Sted saa haardt saarede Herremand vilde øjeblikkelig af Sted, der var saa meget tilbage af Dagen, at man netop ved den indbrydende Nat kunde naa sorte Madses Hytte.

Men den naadige Frue, i hvis Hævn altid viste sig sikrere Plan og modnere Overlæg, forestillede sin fremfusende Ægtefælle, at Mørket ogsaa vilde begunstige Misdæderens Flugt og — om denne forhindredes — et fortvivlet Forsvar; bedre altsaa at drage ud lidt efter Midnat, saa at den hele bevæbnede Magt ved Daggry kunde omringe og erobre Hytten.

Dette Forslag blev enstemmigen antaget og Junkeren indbuden til at deltage i Ekspeditionens Fare og Hæder. Ogsaa Ridefogden, der kom for at rapportere den nye Skriverdrengs Ankomst og fremvise hans medhavende Anbefalingsskrivelse fra Ridefogden paa Vestervig, blev befalet at holde sig færdig tillige med Gartner, Ladefoged og Staldkarle samt at bude en Bondevogn til at følge Toget.

Under de nødvendige Forberedelser til dette gik Solen ned og Maanen op, og Læseren faar Tid til at trække sin Aande, inden han begiver sig til næstfølgende indholdsrige Kapitel.

III.
Nissen.

Hvo kender ikke — i det mindste af Navn — dette Væsen, hvis Smaapudserier næsten alle bærer Præget af godmodig Overgivenhed? Hvo har ikke hørt Tale om hans lille buttede Figur og hans røde Jakobinerhue — Symbolet paa uindskrænket Frihed? Hvo ved ikke, at det Hus, han vælger til Op-

holdssted, er fuldkommen betrygget mod Ildsvaade og anden Ulykke?

(For ikke siden at glemme det vil jeg straks in Parenthesi anmærke, at der ogsaa gives Skibsnisser, hvis Funktion bestaar deri, at de om Natten — i Skyggetegning, om jeg saa maa sige — gør Udkast til alt det Arbejde, der næste Dag vorder udført: lette Anker eller kaste det, hejse Sejlene eller lade dem falde, beslaa dem, rebe dem — hvilket altsaa betyder Storm; ja, han holder sig end ikke for god til en Svabergasts Bestilling, men vasker Dækket nok saa pænt. Velunderrettede paastaar, at denne Spiritus navalis (Skibsaand) ogsaa viser sit nære Slægtskab med Hus- eller Land-Nissen i Skælmsstykker. Undertiden drejer han Fløjen, slukker Lyset i Nathuset, driller Skibshunden, og om der om Bord befinder sig en Passager, som ej kan taale Søen, vil man se Skælmen med hjertebrækkende Miner gylpe i Pøsen. Skal Skibet forgaa, springer han Natten før Afrejsen over Bord, bestiger et andet Skib eller svømmer i Land. Sluttelig maa jeg bemærke, at da det kun er saare faa givet at se denne luftige Person, kommer hans Advarsler ikkun sjælden til Nytte.)

Husnissen, med hvem vi her i Særdeleshed har at bestille, er en sand Velsignelse for den Vaaning, som han beærer med sin Nærværelse: den er sikker mod Ild, Storm og Tyvehaand. Hvo vilde derfor regne det saa nøje med den lille Fyrs Krumspring? At han imellem Stunder rider sig en lille Tur paa Hesten i Spiltovet og derved bringer den i Skumsved, sker vistnok kun for at skaffe den en gavnlig Bevægelse; at han malker en Ko førend Pigen, er alene for at bringe hende til at rejse sig lidt før om Morgenen; at han nu og da kniber et Hønseæg, gør Jav med Mis paa Loftet eller vælter en Natpotte, hvo vilde tage ham det saa ilde op eller derfor misunde ham den Smule Julegrød, som ingen betænksom Husmoder undlader at hensætte til ham i

en Krog paa Loftet? Kun i Tilfælde af, at dette forsømmes, antager hans Karakter et svagt Anstrøg af Hævnlyst; thi da kan Mutter i Huset være temmelig vis paa at faa sin Grød sveden eller sin Suppe snærret; hendes Øl vil kaste sig, eller Mælken vil ikke oste sig, eller og hun maa finde sig i at kærne en hel Dag uden at faa Smør.

Nu da: et saadant lille Husspøgelse havde fra umindelige Tider (og har endnu, kan jeg tro) haft sit Tilhold paa Ansbjerg, skønt man turde antage, at denne Herregaard ikke var hans eneste Bopæl; thi stundom forløb flere Aar, uden at man mærkede det mindste til ham.

Men just i den Tid, paa hvilken vor Historie indfalder, begyndte han atter at drive sit Væsen eller Uvæsen — om man saa vil. Gartneren savnede af og til nogle af sine skønneste Blomster eller flere af de største og modneste Ferskener; det mærkeligste var, at begge Dele undertiden om Morgenen blev fundne i Frøken Mettes Kammer, hvoraf man med Rimelighed sluttede sig til, at denne Dame stod højt anskreven hos merbemeldte Nisse. Endvidere fortalte Staldkarlene, at det mangen en Nat ikke var rigtigt mellem Hestene, og om Morgenen befandtes en af dem saa ilde tilrakket, som om den havde været taget i Tjeneste til et langt og heftigt Ridt. De forsikrede — og hvo vilde tvivle derpaa? — at de ofte havde sprunget ud i Stalden; men saa havde alt paa Øjeblikket været stille. Kun een Gang syntes de at kunne skimte den fatale røde Hue, og siden efter blandede de sig ikke mere i Nissens Affærer, og deri gjorde de meget vel.

Hvad der lagde end mere Vægt til disse Beretninger var, at Niels Skytte, da han en Aften kom fra Viborg og hverken var fuld eller gal, alligevel ikke havde været Mand for at finde Vejen fra Demstrup ned til Gaarden, skønt den gik saa lige som en Snor, og det var Maaneskin. Enten han vilde

eller ej, maatte han ud i Storhusellerne, hvor den røde Hue flere Gange pippede frem mellem Træstammerne. Da han var Karl for sin Hat, raabte han Spøgelset an; men hver Gang han oplod sin Mund, faldt han og hørte lige saa ofte en fæl Latter, der lød snart som en Urhanes Skogren, snart som en Horsegøgs. Da han endelig, tilsølet og forreven, var sluppen ud af den moradsige Tykning, hørte han bag ved sig Raaen blade og Sneppen fløjte, skønt det endnu var langt fra Blade- og Sneppe-Tiden. Saa uforkastelige Vidnesbyrd undlod ikke at gøre et dybt Indtryk paa hele Gaardens Personale, især det kvindelige. Ja Naadigherren selv modtog slige Efterretninger med en betydningsfuld Tavshed.

Saaledes stod Sagerne, da Toget mod sorte Mads foretoges, hvilket gjorde Epoke i Ansbjergs Historie og mange Aar efter brugtes som en Æra, saa at det længe hed: »det var det samme Aar, som vi var paa Jagt efter sorte Mads; det var to, det var tre Aar efter,« o. s. v.

Med spændt Forventning ventede de tilbageblevne hele Dagen paa Eksekutionsarmeen. Det blev Middag, Aften og Midnat, og endnu var ingen at høre eller se. Man beroligede sig med den Formodning, at Delinkventen maatte være ført fra sit Hjem lige til Viborg; i dette Tilfælde kunde det nok have taget Dagen med sig, og efter en saa udmattende March var det billigt, at Tropperne fik en Aftens Vederkvægelse og en Nats Hvile i Staden. Paa Grund af denne højst rimelige Hypotes gik altsaa baade Herskab og Tyende til Sengs; kun en Tjener blev oppe.

Endeligen en Time efter Midnat kom Junker Kai og hans Rideknægt. Men inden jeg gaar videre, var det vel passeligst at forklare Aarsagen til disses sildige Hjemkomst og de andres fuldkomne Udeblivelse.

Krybskyttens Hytte, som han selv havde bygget

i en meget simpel Stil, med Vægge af Grøntørv og Tag af Lyng, der hvilede ubunden paa krumpne, i Form af Sparrer sammenføjede Egegrene, havde en, som Fæstning betragtet, fordelagtig Beliggenhed. Midt i en Mose, der holdt to stive Mil i Omkreds, hævede sig en lille Forhøjning, som end ikke det voldsomste Tøbrud nogen Sinde satte under Vand, og hvortil i det mindste ingen ridende kunde komme undtagen ad en smal Jordstrimmel, der bugtede sig hen mellem Tørvegrave og Vældgunger; paa denne havde sorte Mads opslaaet sin idylliske Bolig, hvor han med Kone og fire Børn levede af Jagten. Det større Vildt spistes ferskt, saltet og røget, det mindre solgtes under Haanden tillige med Hjorteskind og Rævebælge, og for de vundne Penge købtes Brød og Sul. Mælk tiggede Kone og Børn af de omboende Bønder.

Just som det begyndte at gry ad Dag, naaede Ansbjergmanden og hans Hær Mosen. Niels Skytte, som den, der nøje kendte Terrainet, red nu forud og førte lykkelig den forenede Magt til det Sted, hvor Hytten skulde ligge. Med Forbavselse stirrede han hen for sig: der var ingen Hytte at opdage, og dog var det allerede saa lyst, at man nødvendig maatte kunne se den. Det første, han greb til, var — hans sædvanlige Tilflugt i al Nød og Forvirring — en lang og kraftig Ed.

Naadigherren, der kom til for at erfare Anledningen til en saa hjertelig Udgydelse, gav sin Skytte en lige saa hjertelig Morgenhilsen og paastod, at han var reden vild og havde ført dem paa en urigtig Vej. Men denne, som var vis i sin Sag, forsikrede, ja kaldte et Dusin af de sorte Engle til Vidne paa, at Hytten laa der, men at Mads maatte have gjort den usynlig, og det vistnok ved Hjælp af sin gode Ven — ham med Hestefoden; thi det var uden for al Tvivl, at han forstod, hvad Almuen kalder »at hverre (vende) Syn«.

Herren var nær ved at træde over til denne Mening som den rimeligste, da Junkeren, som var reden længere frem, raabte: »Her ligger Ild!«

Alle stimlede nu til, og snart opdagede man, at hele Hytten laa i Aske, hvori Gløder endnu hist og her fremglimtede.

Denne Opdagelse ledte Niels Skytte til det Resultat, »at meromrørte langhalede Person havde taget ham og den hele Yngel.«

Junkeren derimod var af den Formening, at han selv kunde have sviet Hytten af og derpaa være flygtet.

Da det under disse Debatter var blevet klar Dag, undersøgte man Brandtomten nøjere, men fandt intet andet end Aske, Emmer, Kul og forbrændte Ben, som Jægerne erkendte for Hjorteknokler. I Henhold til Junkerens Hypotes besluttede man at gennemsøge de omliggende Heder, da Flygtningen med Familie og Bagage dog umuligt kunde være kommen ret langt bort. Til den Ende delte man sig i fire Hobe for at lede efter alle fire Verdenshjørner; Junkeren valgte med sin Rideknægt og en anden Karl den østlige — maaske for at være Ansbjerg og Kæresten desto nærmere; men spildte var alle hans Bestræbelser; til ingen Nytte for han hid og did og udmattede baade sig selv, sine Folk og Heste. Stundom troede han at øjne noget bevægeligt i det fjerne; men ved nærmere Undersøgelse fandt han, at det var Faar eller Stakke af Hedetørv.

Engang var han ganske vis paa at se Mennesker paa det Strøg omtrent, hvor nu den tyske Kirke ligger; men efterhaanden, jo mere han nærmede sig, jo utydeligere blev Skikkelserne, indtil de omsider ganske forsvandt. Rideknægten forklarede dette optiske Bedrag efter et gammelt Sagn, at her i Oldtiden havde staaet et Slag, og at de faldnes Aander endnu stundom gentog den blodige Leg. Ja, som Hyrdedreng havde han ofte ved Solens Opgang set hele Re-

gimenter opmarchere, Officerer til Hest fare op og ned forbi Gelederne, de fjendtlige Hære blandes og brydes, nu den ene vige og nu den anden. I hans Bedstefaders Tid derimod havde man tydelig kunnet høre Anførernes Kommandoraab, Trompeternes Skratten, Vaabnenes Klirren og de saaredes Klageskrig.

Men Junkeren, som havde hørt noget om fata morgana (Luftsyn) og paa Havet været Vidne til lignende Fænomener, udlo sin synske Tjener og forbandede i sit Hjerte den sorte Krybskytte med alt hans Afkom lige til det fjerde Led. Under Dispositionerne til dette formaledidede Strejftog havde man — hvilket undertiden hænder i vigtigere Krige — glemt at sørge for Proviant, Heltemodets nødvendige Basis. Den tredje Del af Junkerens Division blev altsaa udsendt for at oprette det forsømte; men da Karlen henimod Aften endnu ej var vendt tilbage, besluttede den forhungrede Junker at vende Næsen hjemad. Dog, dette var lettere besluttet end udført, Hestene var lige saa udmattede og forsmægtede som Rytterne. Det gik derfor saare langsomt, og man var ikke i Stand til at vinde ud af Heden, førend Mørket faldt paa. Følgen deraf blev, at man forvildede sig og først efter Midnat naaede Ansbjerg.

For at undgaa flere Tilbagespring vil jeg her kortelig berette, at de tre andre Divisioner havde lige saa tynd en Lykke; de fandt intet af, hvad de søgte. Forgæves gennemledte de enhver Tørvemose, forgæves omkredsede de enhver Dal og Huling, enhver Høj og Bakke, forgæves forespurgte de ved alle tilgrænsende Byer og Enstedgaarde: sorte Mads havde ingen set eller hørt det allermindste til. Dagen gik med, og der maatte sørges for Natteherberg. Ansbjergmanden selv landede paa Rydhauge, hvorfra han først efter tvende Dages heldig Urfuglejagt naaede sit Hjem.

Højstærede Læser og Læserinde! Saa mange,

som tager denne sandfærdige Historie i Haanden! for Deres egen Skyld vil jeg raade Dem ikke at læse det efterfølgende i Enrum og ved Lys; men er De flere, skader det ikke, at De rykker saa nær sammen som muligt — der kommer en Spøgelsehistorie!

Den trætte Junker havde næppe fyldestgjort Hungeren for dens Krav, før han alvorlig tænkte paa at betale Søvnen dens. Han befalede derfor Tjeneren at lyse ham op paa hans Soveværelse; men da denne vilde aabne Døren, hændte det sig, at han vred Nøglen i Stykker, saa at Kammen blev siddende i Laasen. Hvad var her at gøre? At bande Døren, Laasen, Nøglen, Smeden, Tjeneren og s o r t e M a d s med — for en Fejls Skyld — blev prøvet uden Nytte. Til at faa Laasen fra udfordredes Brækjern og Hammer, og tilmed vilde den derved foraarsagede Larm vække det hele Hus.

Til hvad Ende havde han da hidtil forholdt sig saa stille, ja — for ikke at forstyrre Damernes Ro ladet sig nøje med et Stykke kold Steg, som Tjeneren ad en lønlig Genvej havde vidst at forskaffe ham? I saadant Tilfælde er de første Raad de bedste; ogsaa herfor vidste Tjeneren eet; »Taarnkammeret!« sagde han med halv sagte Røst og et uvist Blik til Junkeren.

Ved Nævnelsen af dette velbekendte, men ildeberygtede Værelse overfor ham en let Gysen; men han stræbte at dølge Frygten baade for Tjeneren og for sig selv ved et forceret Smil og ved det i en ligegyldig Tone henkastede Spørgsmaal: om Sengen der ogsaa var lavet til Rette? Svaret lød bekræftende; thi den naadige Frue havde her altid for Nødstilfælde en opredt Seng, skønt den i Mands Minde aldrig havde været brugt. Da hun selv gemte Nøglerne til de andre Gæsteværelser, men fandt en saadan Forsigtighed unødvendig med dette, der kun indeholdt en Seng, et Par Stole og et Bord og desuden ved sin aandelige Salvegarde ansaas tilstrækkeligt betrygget

mod Tyvehaand, saa hjalp nu ingen videre Udflugter eller Indvendinger.

Junkeren lod sig vise derop, og da Tjeneren havde klædt ham af og sat Lyset paa Bordet, gik han og lukkede efter sig.

Det var en mørkagtig Høstnat. Næet nærmede sig sidste Kvarter; dets krumme Halvskive stod dybt paa Himlen og skinnede ind ad Kammerets eneste høje og smalle Buevindue. Det blæste; Smaaskyer drev — om man saa kan sige — i hurtig, næsten regelmæssig Takt over Maanen; Skyggerne af dem gled, som Billeder i camera clara, hen paa den hvide Væg og forsvandt i Kaminen. Blyvinduet klirrede under Vindstødene, det hvislede og peb i Ruderne, det dundrede i Skorstenen, Kamindøren klaprede.

Junker Kai var ingen Kujon; hans Hjerte sad vel endog saa temmelig nær paa det rette Sted. Men den Egenskab, som vi kalder Mod, er en ganske relativ Beskaffenhed, lige saa mangfoldig og forskellig i sine Ytringer som i de Betingelser, af hvilke den afhænger. Mangen Kriger, som uden at skælve gaar Kugler og Bajonetter i Møde, skal ikke uden Hjertebanken ene og i Mørke træde ind i en Kirke, og den, som frejdigen henter en Fane ud fra fjendtlige Skarer, vil maaske ikke lade sig overtale til ved Midnatstid at hente Messebogen fra Alteret eller en Hjerneskal fra Benhuset. Soldaten, der staar som en Mand paa Landjorden, bæver maaske paa det ham uvante frygtelige Hav, og Sømanden, der smiler ad Storm og Bølger, bliver helt alvorlig mellem Bøsser og Sabler. Den, der kommanderer et Regiment, har undertiden ikke Mod til at kommandere en Kone, og en anden, som har Konen under Pisken, gaar ræd af Vejen for enhver vred Mands Øiekast. Der gives dem, der ikke er bange for noget i Verden undtagen for deres egen Samvittighed; andre forstaar at kue denne Rebel, skønt de i alle øvrige Henseender har Hjerter som Harer.

Ikke heller vor Junkers Mod var helt og fuldkomment; han turde møde sin Mand, ride sin Hest — om det saa var en Bucefalus — kort, han frygtede just ikke for nogen levende eller rettere legemlig Skabning; men for Aander havde han al mulig Respekt. Tid og Omstændigheder, men især Værelsets Vanrygte satte hans Blod i en hastigere Gang, og alle gamle Spøgelsehistorier fremstillede sig ganske ubudne for hans eksalterede Indbildningskraft — Fantasus og Morfeus (Søvnens Gud) stred om hans Besiddelse; den første havde Overmagten. Han vovede ikke at lukke Øjnene, men stirrede uafladelig paa den modstaaende Væg, hvor de uformede Skygger syntes efterhaanden at faa Skikkelse og Betydning. Under saadanne Omstændigheder er det en Trøst at have Ryggen fri og alle sine Fjender en face (foran sig).

Han rejste sig derfor over Ende, slog Gardinet ved Hovedgærdet til Side og saa sig tilbage. Sengen stod i et Hjørne; ved Fødderne, dog lidt fremad, var Vinduet; midt for Sengen den ene brede Væg, Kaminen og bag denne Døren. Hans Øjne gled forbi denne til Bagvæggen. Der hang et gammelt Skilderi, en mandhaftig Ridder i Staal og Plade, med et Ansigt saa stort som et Græskar, ombølget af tykke sorte Lokker. Ved dette dvælede hans spejdende Blik. Det viste sig og forsvandt, alt som Skyerne gik fra Maanen eller bedækkede den. I det første Tilfælde syntes Ansigtet at udvide sig til et Smil, i det sidste at sammenskrumpes i skummel Alvorlighed. Maaske en fordums Besidder af dette Herresæde, der nu under fremmede Ejermænd, efter at hans Slægt maaske var uddød, havde faaet Plads i denne Afkrog og ved natlige Besøg hævnede sig over Efterkommernes ligegyldige og foragtelige Behandling. Som Skyggerne paa Væggen jog Mod og Frygt hinanden i Junkerens Sjæl. Omsider forcerede han Modet, lagde sig ned og overgav sig ganske i Morfei Magt.

Efter den voldsomste Udmattelse sover man

ikke roligst. Maaske havde han endnu ikke slumret en halv Time, da han vaagnede ved en Larm, som naar en rusten Dørlaas oplukkes.

Han aabnede uvilkaarlig Øjnene; de faldt paa den modstaaende Dør, hvor en hvid Figur viste sig og forsvandt næsten i samme Øjeblik — Døren gik til med en sagte Knirken. En snurrende Kulde løb over hans Hoved, hvilket vi udtrykker ved den Talemaade: Haaret rejser sig. Dog blev han endnu Herre over sin Frygt, Indbildningskraften havde endnu ikke ganske betvunget den kolde Fornuft. »Det kan have været Tjeneren,« tænkte han, »som — endskønt afklædt — har villet efterse, om Lyset var slukket.«

Nogenlunde beroliget ved denne Hypotes drog han sit Blik tilbage, men saa nu for Vinduet den øverste mørke Halvdel af en menneskelig Skikkelse. Omridset af Hoved og Skuldre var ganske tydeligt og Yderkanterne oplyste af Maanens Skin; den syntes at vende Ryggen til. Skrækken vandt Overhaand og dæmpede hans Aandedræt. Skikkelsen sukkede, rakte den ene Haand i Vejret og skrev paa Ruderne. Da svandt Junkerens Mod; det gik ham som Belsazar: »hans Farve skiftedes, hans Tanker forfærdede ham, hans Lænders Ledebaand slappedes, og hans Knæer stødte sig mod hverandre.«

Hvad var her at gøre? Flugt var ikke at tænke paa; thi søgte han Døren, gennem hvilken det hvide Væsen var forsvundet, kunde han falde i et Baghold; Vinduet forsvarede sig selv, og flere Udgange havde han ikke bemærket. Rigtignok er der en Tilflugt, som mange i slige Tilfælde skal gribe til — at krybe under Dynen; men da det er vitterligt nok, at somme Spøgelser er saa grusomt spøgefulde, at de endog trækker Dynen paa Jorden, tør jeg ikke ubetinget tilraade Brugen af dette Middel. Enten kendte vor Junker det slet ikke, eller og han skammede sig ved at betjene sig deraf. Ja hans naturlige

Mod rejste sig endnu en Gang til den Højde, at han anraabte Skikkelsen med et: »Hvem der?«

Ved dette Raab syntes den at gøre en hurtig Vending, men svarede ikke, og efter nogle Øjeblikke sank den ganske langsomt ned under Vinduet, og siden var intet mere at høre eller se.

Ingen forvildet Vandrer kan længes saa inderlig efter Dagens Lys som den stakkels Junker. Han turde ikke lukke sine Øjne af Frygt for, naar han atter aabnede dem, at faa noget at se, som han ikke ønskede. Han vedblev meget mere at stirre paa Døren, Kaminen og Vinduet med ængstelig Forventning; han lyttede med stedse spændt Opmærksomhed, men hørte dog intet andet end Vindens Pusten, Rudernes Klirren og sit eget Aandedræt. Omsider frembrød Dagen, og saa snart det var blevet lyst nok til at skelne enhver Genstand i Værelset, stod han op og undersøgte dette med største Nøjagtighed. Forgæves: han fandt intet Spor af de natlige Besøg. Kamindørene var lukkede, Døren til Kammeret ligesaa, Vinduet havde alle sine Kroge paa, og flere Udgange gaves der ikke. Han havde altsaa Troen i Hænde og skyndte sig at forlade dette urolige Natteherberg med det oprigtige Forsæt aldrig mere at betræde det.

Saa snart Herskabet havde forsamlet sig til Frokosten og Junkeren havde givet Rapport om det mislykkede Tog, gjorde Fruen ham det naturlige Spørgsmaal, hvorledes han havde sovet oven paa saa megen Strabads?

»Ret godt!« var Svaret.

Frøkenen smilede. »Har I ikke ligget paa Taarnkammeret? jeg syntes, min Pige talte derom.«

Junkeren bejaede det; men da han for Kæresten vilde skjule sin Frygt, fandt han det nødvendigt ganske at fornægte sit natlige Bekendtskab.

Frøkenen syntes lige saa opsat paa at afnøde ham en Bekendelse; hun forsikrede: »man kunde se

paa hans Øjne, at han ikke havde sovet, og at han saa overmaade bleg ud.«

For at ende dette pinlige Forhør erklærede han det beskyldte Værelse for aldeles purificeret (renset) og lagde til, at hun gerne selv kunde sove der, naar hun blot havde Mod.

»Da tror jeg og,« sagde hun leende, »at jeg engang skal forsøge det!«

Hermed syntes denne Materie udtømt, og man gik over til andre.

Efter den gamle Herres Hjemkomst forløb et Par Dage, før Taarnkammeret kom paa Bane; thi først havde man fuldt op at gøre med at optænke, fremsætte og bedømme de mange forskellige Maader, paa hvilke sorte Mads kunde have været fanget, samt med at opfinde de rimeligste Hypoteser angaaende hans nærværende Opholdssted. Og dernæst medtog det en lang Tid omstændelig og nøjagtig at fortælle de tvende Dages Urfuglejagt ved Rydhauge.

Da nu ogsaa dette rige Emne omsider var udtømt — det vil sige: da enhver baade skudt og fejlet Fugls Historie var fortalt, tilfredsstillende Grunde anførte ved ethvert Fejlskud, skarpsindige Sammenligninger anstillede mellem Hunde og Geværer o. s. v., o. s. v. — begyndte Frøkenen at lede Samtalen hen paa det berygtede Værelse, idet hun fortalte sin Fader Kærestens Natteleje der og gjorde ham opmærksom paa dennes usædvanlige Alvorlighed. Han havde nu i dette sit andet Forhør tvende Inkvisitorer, af hvilke især den unge Dame gik ham saaledes paa Klingen med sine skælmske Drillerier, at han omsider fandt for godt at tilbagekalde sin forrige Benægtelse og tilstaa, at han ikke skøttede om at ligge der oftere.

»Er det for en Kavaler,« sagde Frøkenen, »at være bange for en Skygge? jeg er kun et Fruentimmer, og dog tør jeg prøve at bestaa et saadant Eventyr.«

»Det koster min Fuks,« svarede Junkeren. »I vover det ikke!«

»Jeg sætter min Belle lige imod!« raabte hun.

Man troede, det var hendes Spøg; men da hun haardnakket paastod Væddemaalets Holdelse, stræbte baade Kæresten og Faderen at formaa hende til at afstaa fra saa voveligt et Foretagende. Hun var ubevægelig. Nu ansaa Junkeren det altsaa for nødvendigt at skrifte alt rent ud. Den gamle rystede paa Hovedet; Frøken Mette lo og paastod, han havde drømt, og for at overbevise ham derom fandt hun sig saa meget mere forpligtet til at opfylde sit Løfte.

Den gamle Herre, hvis Faderstolthed smigredes ved Datterens Mod, gav hende nu sit Bifald, og alt, hvad Junker Kai kunde opnaa, var, at en Klokkestreng blev anbragt ved Sengen, og at hendes Kammerpige maatte ligge paa en Feltseng i samme Værelse. Frøkenen betingede sig derimod, at alle Mennesker paa Gaarden skulde forblive i deres Senge, at det ikke siden skulde hedde, man havde bortskræmmet Spøgelset, og at ingen maatte have Lys efter Klokken elleve. Fader og Kæreste maatte tage Nattekvarter i det saakaldte forgyldte Gæstekammer, som kun var adskilt fra Taarnkammeret ved en lang Gang. Hos dem hang den Klokke, med hvilken den unge Dame i Nødsfald kunde ringe Storm. Moderen — ikke mindre heroisk end Datteren — gav villig sit Minde til Eventyret, og næste Nat blev bestemt til dets Udførelse.

IV.

Bortførelsen.

Dersom jeg hos nogen skulde have vakt Forventninger om et nyt Spøgeri, gør det mig virkelig ondt, og det saa meget mere, som det første maaske

nu ogsaa tør tage mod en naturlig Forklaring og ende sig med et: »Pyt! ikke andet!« Men saa glæder det mig igen, at jeg til Erstatning for en rigtig Spøgelsehistorie kan opvarte med en saa regulær Bortførelse, som nogen Sinde fandtes i Romaner: en Bortførelse ikke om Dagen, men om Natten, ikke gennem Døren, men gennem Vinduet, ikke til Vogns, men til Hest.

Den vigtige Nat, der skulde afgøre Fuksens og Isabellens fremtidige Skæbne, gav Herskab og Tyende kun lidt Søvn, alle laa i spændt Forventning af de Ting, som skulde komme. Kattemiav, Ugleskrig, Hundetuden forjog Ole Lukøje, hver Gang han kom listende. Staldkarlene hørte Hestene puste, snorke og sparke, det kom Ladefogden for, at man slæbte med Sække paa Loftet, det var for Meiersken akkurat, som om Gyngekærnen var i Gang, og Husholdersken fornam tydelig, at det rumsterede i Spisekammeret. Der kom ikke mere Søvn i det forgyldte Kammer; Herren og Junkeren laa tavse og skottede imellem til den lille Sølvklokke, som hang imellem dem; men den var og blev stum. Da Taarnuret slog eet, begyndte Junkeren at anse sit Væddemaal for halvt tabt, men trøstede sig med, at Tab til sin Kone er dog kun af den ene Haand i den anden.

Kort at fortælle, Natten gik bort og det — hvad Taarnkammeret angaar — saa roligt, som om der aldrig var Spøgeri til i Verden. Med første kendelige Dagskær stod begge de kun halvt afklædte Herrer op og ilede med en Morgenhilsen til den dristige Aandebetvingerinde. De pikkede paa Døren — intet »entrez« (kom ind), begge maatte vel endnu ligge i den søde Søvn.

Papa aabnede — man traadte ind — Peste! Frøkenens Seng var tom og Overdynen kastet til Side.

»Bravo!« raabte Junkeren, »hun er echapperet, og Isabellen er min.«

Den gamle Herre sagde ikke et Ord, men vendte

sig til Pigens Seng; hun lod sig ej heller til Syne; men da han lettede Dynen, laa hun der virkelig blussende rød og sveddampende som i den heftigste Feber. Paa Herrens første ivrige Spørgsmaal svarede hun intet, men stirrede kun paa ham med et forvildet, vanvittigt Aasyn. Omsider genfandt hun sit Mæle og berettede i en afbrudt og usammenhængende Tale, at hun kort efter Midnat havde set et frygteligt Spøgelse komme igennem Væggen. Forfærdet havde hun puttet sig under Dynen, som hun heller ikke siden havde vovet at lette; af hvad der videre var passeret, vidste hun intet. Dog dette viste sig snart; thi Vinduet var aabent, og nedenunder stod en Stige — Frøken Mette var bortført, men af hvem?

Hvilket Oprør i hele Gaarden! hvilken Larmen, Skrigen og Jamren! Forbandelser uden Genstand, Spørgen uden Svar.

»Efter dem!« var Faders og Brudgoms næste Tanke, men hvorhen?

Fruen, den besindigste af dem alle, foreslog et almindeligt Hærskue (som det hedder paa Dansk), og Herren foretog det i egen Person; han opraabte ethvert levende Væsen ved Navn og erklærede omsider, at han ingen savnede. Hele den opstillede Besætning var i samme Vildfarelse, indtil Fru Kirsten spurgte: »Hvor er Skriverdrengen?«

»Skriverdrengen! Skriverdrengen!« lød det fra Mund til Mund.

Man saa sig omkring, man saa paa hverandre, man saa paa sig selv — nej! Skriverdrengen var der virkelig ikke. Ridefogden og et Par andre for nu af Sted over til Skriverstuen, og Herren raabte til Staldkarlene: »Sadl op og for Døren som Torden og Lynild!«

Fogden kom snart tilbage hæsblæsende og angst med den Beretning, at den savnede virkelig maatte være borte; thi Sengen viste, at ingen havde ligget

der sidste Nat; hans Sporer og Ridepisk var ej heller at finde. I samme Øjeblik kom en af Staldkarlene løbende og fortalte, at Isabel var væk. Alle stod forstenede i indbyrdes tavs Beskuelse, indtil Fru Kirsten brød Stilheden.

»Vor Frøken Datter,« sagde hun, »kunde ikke bortføres af en Skriverdreng; men han har indsneget sig her som Spion. Det aner mig, at Røveren er Vester fra — se efter, om I kan spore dem paa Viumvejen, og saa af Sted; det var endnu muligt at naa dem; thi Isabelle skal ikke løbe ret langt med to.«

Hendes Gisning var rigtig; paa den betegnede Vej saas Sporene af en skarptravende Hest, og til ydermere Bevis fandtes ikke langt fra Gaarden en Sløjfe og lidt længere borte en Handske, begge tilhørende Frøken Mette.

Bevæbnede med Bøsser, Pistoler og Kaarder bortilede nu Herren, Junkeren, Ridefogden, Skytten og fire andre vel udrustede Karle, og efter dem raabte Fruen: »Bring dem døde eller levende!«

Et Stykke vil vi ledsage Ansbjergmanden paa hans andet Tog. Til Vium stod Sporet tydeligt; men her skulde man have tabt det, hvis ikke en Bonde, hos hvem man forespurgte sig, havde berettet, at han et Par Timer før Dag havde hørt Hestetrav Vester ud af Byen. Man fulgte dette Vink og genfandt Sporet; det gik i samme Retning forbi Hvam Kro. Her erfaredes, at Hundene omtrent for to Timer siden havde holdt et slemt Hus. De flygtendes Fart havde begyndt at sagtne sig, hvilket Sporet ogsaa tydeligt gav til Kende. Forfølgerne kom til Sjørup. Her havde en Karl, som i et vist Ærinde stod uden for Gaarden, hørt en Hest gaa forbi og troet at skimte tvende paa den. Men nu ophørte Sporet. Her løb adskillige Veje, alle med dybe og snævre Hjulspor — hvilken var den rette? Flygtningene havde ingen af

dem fulgt, formodentlig af Frygt for, at Hesten skulde falde, men var redne ind i Lyngen.

Man gjorde Holdt for at raadslaa. Af tvende Hovedveje løb en i Nordvest, en i Sydvest og en midt imellem. Medens disse toges under Betragtning, faldt Talen ogsaa paa Nattens vigtige Begivenhed, og især paa den mistænkelige Skriverdreng. En af Karlene fortalte, at det forekom ham, som om han skulde have set denne etsteds tilforn, da han stod ved Hestfolkene; men hvor, kunde han ikke mindes. En anden havde et Par Dage i Forvejen set en ubekendt tale hemmelig med ham i Skoven, og forekom det ham, som om denne et Par Gange havde sagt: Hr. Kornet! Nu opgik der et pludseligt Lys for den gamle Herre.

»Ha!« raabte han, »saa følger vi den midterste Vej! den gaar til Vestervig. Jeg tør sværge paa, at Skriverdrengen er ingen anden end Majorens tredje Søn, der stod som Kornet ved Kyradsererne. Jeg mindes, at Fru Kirsten engang har advaret mig for ham og sagt, at han snusede efter Frøken Mette. Og I« — raabte han til Ridefogden.

»Naadigherre!« tog denne Ordet, »I saa jo selv Ridefogdens Skrivelse paa Vestervig; det er ham, som har narret os alle, eller ogsaa Brevet har været falskt; tilmed var han saa stille, ordentlig og arbejdsom, saa høflig og saa ydmyg, at det aldrig kunde falde mig ind, at han var en adelig Herre.«

»Herskabet ligger i Maanen,« sagde den gamle og satte sin Hest i Trav; »den, som først faar Øje paa Desertøren, giver jeg tre Kroner.«

Troppen havde vel halvanden Mil at ride, inden den kunde naa det tilsigtede Vadested gennem Karup Aa. Imidlertid vil jeg med Læserens Tilladelse ile foran derned og nærme mig de flygtende, som nu netop berører den anden Bred.

Den stakkels Isabelle, udmattet af sin dobbelte Byrde og den første Mils heftige Løb, gik langsomt

og vaklende op ad Lyngbakken. Kornetten — thi det var virkelig ham — saa sig ofte tilbage med en bekymret Mine og hentede sig hver Gang et Kys hos sin søde Mette, der i Ridedragt sad bag ved ham og holdt ham tæt omfavnet.

»Ser I endnu intet?« spurgte hun ængstelig; thi selv turde hun ikke se sig om.

»Endnu ikke,« svarede han; »men jeg frygter — Solen er allerede et Stykke over Jorden; de maa være paa Vejen efter os — naar kun Hoppen kunde holde det ud!«

»Men eders Broders Vogn?« spurgte hun efter et Ophold.

»Den skulde have mødt ved Aaen i Dagningen,« svarede han, »jeg kan ikke begribe, hvad der opholder den. Vi har endnu to Mil, inden vi kommer ud af Heden, og dersom de imidlertid har fundet det rette Spor —«

Idet han saaledes talede, havde de naaet det øverste af Banken, og den store vestlige Hede udbredte sig nu som et Hav foran dem; men ingen Vogn, intet levende Væsen var at opdage. Kornetten holdt stille for at lade Hesten puste og gjorde en halv Vending for des mageligere at kunne overse den nu tilbagelagte østlige Alhede. Ogsaa den var bar og øde, intet at se uden enkelte Tørvestakke, intet at høre uden Urhanernes Skogren, Aaens Susen, Isabellens Pusten og deres egne Sukke. En Stund blev de saaledes holdende, indtil Frøkenen brød Tavsheden med det Spørgsmaal: »Er der ikke noget, der rører sig langt borte?«

Hun sagde dette med dæmpet Røst, som om hun frygtede for, at det skulde høres paa den anden Side af Ørken.

»Det er ikke Tid at tøve længer,« svarede han; »jeg frygter, at det er eders Fader, som kommer hisset ude.«

Med disse Ord drejede han atter mod Vesten og sporede Hesten.

»Ak, min Fader!« sukkede hun og omsnoede end fastere sin Bortfører.

»I Ungern,« sagde han, »— det er nu i denne Tid fem Aar siden — laa vi i Nattekvarter i en Landsby. Om Morgenen blev vi overrumplede af Tyrkerne. Da jeg steg til Hest, var der allerede Ild i et Par Huse; vi maatte retirere, og jeg var en af de sidste. Omtrent en halv Fjerdingvej fra Byen kom en lille Ungarer, en Dreng paa ti, tolv Aar, løbende efter mig, forfulgt af en Trop Janitsharer. Han var halvnøgen. Længe kunde han ikke holde det ud. Jeg red tilbage og tog ham op paa Hesten; i dette Øjeblik havde den første Janitshar naaet os. Førend han faldt, gav han mig denne Erindring over Ansigtet. Men jeg reddede min lille Ungarer. Han er hos min Broder og skulde i Dag være kommen os i Møde. Min dyrebareste! jeg var dengang bedre til Mode end nu.« Han saa sig atter om. »Det lader til, at de nærmer sig — forcerer jeg Hoppen, vil hun styrte.«

De red et Stykke videre frem — han med et beklemt, hun med et ængsteligt bankende Hjerte.

»Jeg maa gaa,« sagde han og stod af, »det vil hjælpe den saa meget. Se jer ikke tilbage, kæreste Frøken!«

»Ak, Gud!« raabte hun, »er det dem?«

»Der er syv eller otte,« svarede han, »saa vidt jeg kan skønne, er de ridende.«

»Hvor langt kan de være borte?« spurgte hun atter.

»Lidt over en halv Mil — tre Fjerdingvej,« svarede han.

Uagtet hans Formaning saa hun atter tilbage.

»Jeg ser ingen!« raabte hun.

»Jeg ikke heller nu,« sagde han; »men de er vel nede i en Dal — der kommer en frem igen, og nok en — kom, kom! stakkels Belle!« raabte han og trak den efter sig, »du plejer ellers at gøre krum

Hals og løfte dine Fødder højt nok; nu slæber du dem hen ad Jorden og strækker dit Hoved lige ud som en Fisk, man med Magt maa drage op af Vandet.«

Efter et Ophold spurgte Frøkenen: »Mon de kan se os?«

»De rider lige efter os,« svarede Kornetten, »de vinder mer og mer —«

»Himmel!« raabte hun, »dersom de naar os! ak! jeg frygter, at min Fader vil dræbe eder; men jeg vil beskytte eder med mit svage Legeme, kæreste Holger! jeg kan ikke overleve eder!«

Under deslige ængstelige, afbrudte Samtaler var de komne omtrent en lille halv Mil fra Aaen ind i Vesterheden. Forfølgerne var nu tæt ved den østlige Aabred; de kunde allerede tydelig skelnes og tælles. De flygtendes Angst var nærved at gaa over til Fortvivlelse — intet Glimt af Redning. Kornetten pustede om Kap med Hesten; Frøkenen græd.

Da rejste sig pludselig tæt foran dem en stor, brunklædt Mand op af den høje Lyng med en Bøsse i den ene Haand og en lavpuldet Hat i den anden. De flygtende standsede.

»Hvem der? Hvor er du fra?« raabte Kornetten paa sin militærisk.

»Derfra,« svarede Manden, »hvor Husene staar ude, og Gæssene gaar barfod, og hvor er I fra, og hvort (hvorhen) vil I? Men holdt lidt! har vi to ikke set hverandre for nys? Er I ikke den Person, der bad godt for mig, da Niels Skytte vilde have smækket mig over Ende?«

»Sorte Mads!« raabte Kornetten.

»Saaledes kalder de mig,« svarede Krybskytten: »men hvordan kommer det sig, at jeg træffer jer her saa tidlig Morgen med saadan en lille Jomfru? I har vel ogsaa været ude paa Krybskytteri? Kan jeg hjælpe jer i noget, maa I tale mig til!«

»I Nøden,« sagde Kornetten, »er den nærmeste

Ven den bedste. Jeg er Majorens Søn paa Vestervig og har hentet mig en Kæreste paa Ansbjerg. Hendes Fader med en hel Trop Ryttere er efter os. Kan du redde os eller skjule os, vil jeg takke dig, saa længe jeg lever, og belønne dig, saa godt jeg kan; men det maa være snart,« lagde han hurtig til, idet han vendte sig om, »for der kommer de paa hin Side Aaen.«

Mads holdt sin Hat over Øjnene for Solen. »Saamænd!« sagde han, »der har vi ham selv og alle hans Karle. Frænde er Frænde værst, sagde Ræven, de røde Hunde var efter ham. Vil I love, at I aldrig røber, hvor jeg fører eder hen, saa vil jeg se at hitte paa Raad!«

Frøkenen lovede, og Kornetten svor.

»Hør ikkuns nu, Børnlille!« vedblev han, »der rider de just op ad den sidste Banke paa den anden Side af Aaen; inden de vinder op igen paa denne Side, gaar et godt Stød (Tid) hen, og de kan ikke se, hvad vi tager os for. Imidlertid vil vi rejse dem et Gærde, som de ikke saa let skal hoppe over.«

Saaledes talende lagde han Bøssen ned, tog sit Fyrtøj frem og slog Ild. Derpaa rev han nogle Haandfulde Mos sammen, satte Fyrtønden derind, pustede, indtil han fik Lue, og kastede saa Mosset ned i Lyngen, hvor Ilden øjeblikkelig knistrende og buldrende greb videre om sig. Under denne Beskæftigelse, hvis Hensigt de flygtende ikke straks begreb, vedblev sorte Mads at give sine Tanker Luft i følgende afbrudte Sentenser: »Vinden holder med os — og Lyngen er tør — nu kan Niels Skytte snart faa sin Pibe tændt — det er anden Gang, at han har Gavn af min Fyrtønde — Manden vil vel sagtens bande og dominere for hans Urhøns — fordi jeg steger dem uden Dyppelse — men Nød bryder Lov — og brav Karl hytter sig selv — se saa! nu lumrer hun!«

Derpaa rejste han sig op og sagde til Kornetten:

»Gør nu, som I ser, jeg gør! riv en Lyngtop op, tænd den, løb saa ti Trin hist hen imod Nord og stik an! riv saa atter op, løb og stik an, alt Nord paa, indtil I naar hin Lyngknold, I ser hist et Par Bøsseskud borte! Jeg bærer mig lige saadan ad mod Sønden: og saa løber vi lige saa hurtigt her tilbage. Frøkenen faar imidlertid blive her ved Hesten. Det skal snart være bestilt. Nu begynder vi! Lyst æfor aa mørk æbaag!« (Lyst for og mørkt bag. I et gammelt Eventyr fortælles om en Prinsesse, der med disse magiske Ord kunde gøre sig usynlig.)

Med denne Formular begyndte Krybskytten at operere. Kornetten fulgte hans Anvisning, og inden faa Minutter stod en Hedestrækning af en halv Mil i Bredden i fuld Brand, og begge Antænderne samledes igen hos den skælvende Dame.

»Nu er Davren fortjent!« sagde Mads, »vær saa god, følg med og tag til Takke med fattig Lejlighed! — men, Kronedød! hvad gør vi ved den?« Han gav Isabellen et Klask med den flade Haand: »Kan du finde ene hjem?«

»O!« svarede Frøkenen, »den følger mig, hvor jeg gaar —«

»Nej, det maa den, vor Herrelil! ikke, for saa forraader den os. Døren til mit Hus er den alt for trang, og udenfor tør vi ikke lade den staa. Du var vel god endnu til at lægge øde,« sagde han til Dyret, idet han spændte Sadel og Pakke af: »men en er sig selv nærmest.«

Kornetten, som mærkede hans Hensigt, tog sin Kæreste ved Haanden og drog hende nogle Skridt til Side, som om han vilde vare hende for Ilden, der — skønt langsomt — dog ogsaa slikkede sig op imod Vinden. Krybskytten tog sin Bøsse, spændte, gik til Siden af Hesten, holdt den bag Øret og trykkede til. Frøkenen vendte sig om med et Angstskrig og saa netop den stakkels Isabelle segne ned i Lyngen uden

at give den mindste Lyd. Et Par medlidende Taarer randt ned over Pigens blege Kinder.

»Øget er saa dødt som en Sild!« raabte Mads trøstende, »hun hørte ikke engang Knaldet.« Og dermed tog han Bidselet af, lagde Sadel og Pakke paa den ene Skulder, Bøssen paa den anden og satte sig i Gang. Han opmuntrede de flygtende til at følge efter, saa saare de kunde, med den glædelige Forsikring, at der ikke var langt til hans Slot. »Og ser jer kun ikke tilbage,« lagde han til, idet han fordoblede og forlængede sine Skridt, »men tænk paa Loths Hustru!«

Ikke ret længe kunde den unge Pige, skønt i Ridedragt, udholde at gaa saa fast i den høje Lyng. Hun snublede tidt og hildede sig i Kvistene, hvorfor Kornetten uden først at indhente Tilladelse tog hende paa sine Arme og uagtet hendes Vægring bar hende af Sted.

Skønt en smuk Piges specifike Tyngde (Vægtfylde) maa være æqval (lig) en hæsligs, saa har jeg dog ladet mig sige, at den første skal være meget lettere at bære, især for en ung og forelsket Kavaler. Man bør følgelig ikke bære mindste Tvivl om min Sanddruhed, naar jeg beretter, at Kornetten uden at hvile bar sin Kæreste henved en halv Fjerdingvej. Vel tilbød sorte Mads et Par Gange at bytte Byrde med ham; men da han med Hovedrysten afslog det, kan vi nok indse, at saadant et Skifte ikke havde villet svare Regning. At Frøkenen idelig, med den ene Arm om hans Hals, med den anden Haand løftede hans Hat og viftede ham, aftørrede ham Sveden og kyssede den glødende Pande, maatte jo ogsaa gøre hende lettere og ham stærkere.

»Nu er vi hjemme!« raabte omsider Føreren, idet han slængte Sadel og Bylt ved Foden af en lille lynggroet Bakke.

»Hvor?« raabte Kornetten og skilte sig ligeledes ved sin Byrde.

Han saa sig omkring uden at kunne opdage noget, der lignede en menneskelig Vaaning. En Mistanke fløj hurtigt op i hans Sjæl, men forsvandt næsten i samme Øjeblik; havde Manden været en mordisk Røver, kunde han jo for længe siden have fuldført Misgerningen uden at frygte for Modværge, saa længe nemlig han selv havde i egentlig Forstand begge Hænder fulde.

»Her!« svarede hin, idet han løftede en meget stor og bred Lyngtørv op og lagde den til Side. »For nogle Dage siden boede jeg oven paa Jorden, der maatte jeg ikke blive; men det er en fattig Mus, der kun har eet Hul.«

Medens han sagde dette, lagde han fire, fem store, dog for en stærk Karl handelige, Sten til Side, og nu viste sig en Aabning, rummelig nok til at krybe ind ad.

»Det ser jo ud, som om man her havde kastet Ræve ud!« sagde Kornetten.

»Saaledes skal det se ud,« svarede M a d s ; »men inden vi gaar ind, vil vi se os omkring — ikke for de Ansbjerg Folk; de kan endnu ikke nær være komne forbi Branden — men der kunde maaske være andre i Nærheden.«

Man spejdede til alle Sider: mod Syden, Vesten og Norden var intet levende Væsen at opdage, og hele den østlige Kant var indhyllet i Røgskyer saa tykke, at Morgensolens Straaler ikke mægtede at gennemtrænge dem.

»Vær saa god og buk Dem!« sagde M a d s, idet han paa alle fire krøb ind, »og følg kun efter mig! Døren er lav; men Stuen kan nok rumme os; eders Pakkenilliker skal jeg straks hente.«

Med nogen Besværlighed fulgte de Vejviseren og befandt sig snart i den underjordiske Vaaning: en rummelig Stue, hvis Vægge var opsatte af svære Kampesten, og hvis Loft bestod af tæt til hinanden lagte Bjælker. Ned fra dette hang en Lampe, der

med sit matte Skin kun dunkelt oplyste de herværende Genstande, som var: paa den ene Side tvende Senge, en større og en mindre, paa den anden en Bænk, et Bord, et Par Stole, en Kiste og et Par Hængeskabe. I den lille Seng laa tre nøgne Børn, som ved de fremmedes Ankomst dukkede som Vildællinger ned under Dynen. Paa Kanten af den store Seng sad Lisbeth Madam Madses og bandt paa en Strømpe, hvilken hun af Forbavselse lod synke med begge Hænder i Skødet. For Bordenden stod en lille rødhaaret Mand, klædt i Skind fra Hagen indtil Knæerne, og hvem Værten forestillede sine Gæster som sin gode Ven Mikkel Rævehale.

»Vi kastede engang her,« lagde han smilende til, »efter hans Halvbro'er, og saa fandt vi dette Lukaf. Mikkel mener, det har været en Røverstue i gamle Dage; men kanske har det ogsaa været en Kæmpebegravelse, for her stod et Par sorte Potter med Aske og Ben i.«

Ved det Ord Røverstue for en Gysen over den unge Dame. Kæresten mærkede det og sagde paa Fransk: »Frygt ikke, min dyrebare! her er vi sikre; men det smerter mig, at den første Vaaning, jeg indfører Dem i, skal indjage Dem Skræk og Afsky.«

»Jeg vil vise Dem alle mine Herligheder,« vedblev Krybskytten, idet han aabnede en Dør i Baggrunden. »Her er mit Køkken, hvor vi kun om Natten tør have Ild paa; her er ogsaa mit Spisekammer,« lagde han til, visende paa et Salttrug og nogle Hjortekøller, som hang i Røg over Arnen; »Brød og Kød har jeg, og en lille Taar Mjød købte jeg i Viborg for det sidste Hjorteskind.« Med disse Ord satte han en Dunk og et Træfad med de omtalte Spisevarer paa Bordet. »Æd og drik, saa meget I lyster, af hvad Huset formaar! og naar I vil af Sted, skal I faa en sikker Vejviser.«

Kornetten trykkede den ærlige Troglodyts (Hule-

boers) Haand og sagde: »I dette Øjeblik har jeg ikke andet at byde eder end min hjertelige Tak —«

»Jeg tager ingen,« afbrød sorte Mads; »men lov mig blot, at I aldrig vil røbe mig eller min Hule!«

Med de helligste Forsikringer blev dette Løfte givet, og de forelskede nød nu en Frokost, som Hungeren og Glæden over deres Redning gjorde dobbelt velsmagende.

Efter Værtens Forslag fattede de den Beslutning at oppebie Aftenen, inden de paa ny tiltraadte den afbrudte Rejse. Imidlertid tilbød Mikkel, at han vilde gaa ud paa Rekognoscering saavel for at iagttage Forfølgerne som for at indhente Underretning om den fra Vestervig forventede Vogn.

Første Gang kom han ikke længere end til Hulens Aabning og berettede derfra, at hine nu havde omredet Hedebranden og satte i tvende Afdelinger Vester paa. Nogle Timer derefter vovede han sig et Stykke ud i Heden og vendte tilbage med den Underretning, at de nu red mod Nordvest, og at Heden rimeligvis nu vilde vorde sikker for dem, da de ikke kunde formode, at de flygtende endnu befandt sig i samme, og de vistnok ved falske Underretninger var bragte paa Fejlspor. Lidt over Middag gik baade han og Værten ud — den første for at bestille en Vogn i en af de mod Vesten liggende Landsbyer.

Den sidste kom efter en halv Times Forløb tilbage og fortalte, at han derude havde truffet en ung Klør, der forekom ham fordægtig. Paa hans Maal lod det til at være en Tysker. Han spurgte om Vej til Hvam Kro, og om der ikke havde færdedes nogen rejsende der forbi den Dag. Kornetten spurgte nøjere om dette Menneskes Udseende og Klædedragt, og efter Beskrivelsen kunde han ikke længer tvivle paa, at det var hans Ungarer. De gik da begge ud og var saa heldige at indhente ham en Fjerdingvej omtrent fra Hulen.

Vi vil ikke længe opholde os ved Ungarerens Beretning om Aarsagen til Vognens Udeblivelse, der var denne, at han og Kusken havde forvekslet Karup Aa med den, der løber et Par Mil vestligere, ved hvilken altsaa Vognen endnu befandt sig. Lige saa kortelig vil vi ogsaa bemærke, at han noget før Middag var bleven anholdt og udspurgt af de eftersættende Ryttere, og at han ikke alene snildelig havde redet sig ud af dette Forhør, men endog vist dem paa en Vej, som han vel formodede ikke førte dem paa Spor efter de flygtende, om hvis Skæbne han ellers havde svævet i den pinligste Uvished.

Sluttelig finder jeg mig ej heller beføjet til større Vidtløftighed i Katastrofens Udvikling, men vil — som andre Romanskrivere — ile mod Enden. Kornetten og hans Kæreste kom lykkelig den følgende Morgen til Vestervig, blev der Mand og Kone og fik for det første af Ejeren, den ældste Broder, en liden Sædegaard i Thy til Beboelse.

Junker Kai fik for det første en lang Næse og for det andet — et Aars Tid efter — en endnu rigere Frøken i Fyen. Ansbjergmanden og hans Frue slog rent Haanden af Datteren og var — uagtet alle hendes og hendes Mands ydmyge og angerfulde Skrivelser ikke til at forsone.

V.

Hestehaven.

Hen imod den vestlige Ende af Ansbjerg Skov er en aaben Plads, en temmelig stor Grønning, helt omgivet af gamle, højærværdige Bøge. Paa Pinsefestens første Eftermiddag samles her aarlig den største Del af de omliggende Sognes Beboere. Mange Huse staar paa den Dag tomme, og flere bevogtes kun

af blinde og sengeliggende; thi halte og Krøblinger — naar de kun ikke mangler Øjets Sans — maa dog en Gang om Aaret forlyste sig i den nys udsprungne Skov og hjembringe en lysgrøn Bøgekvist — som Noahs Due fordum — til den mørke Vaaning, ofte en Noahs Ark i det mindre.

Hvilken Glæde! Hvilken Vrimmel! Hestehaven — saa hedder dette Forsamlingssted — er da at ligne ved en uhyre Bikube: bestandig Uro, uophørlig Træengen frem og tilbage, ud og ind, alle kun sysselsatte med at indsuge Glædens Honning og inddrikke den oplivende Sommerluft. Hvor de iler, hvor de flagrer fra Blomst til Blomst! hilser, berøres, adskilles, fortroligt, let og skyndsomt. Hvor mangen Ungersvend har fundet eller finder her sit Hjertes Dronning! hvor troligt følger den forelskede Knøs sin Viser! Selv langt uden for denne mægtige Kube hører man en uafladelig Surren og Brusen — det er Sværmen, som raaber ud.

Jo nærmere du kommer, jo højere lyder den muntre Larm. Det dumpe, ensformige Drøn opløser sig i Raab, Sang, Latter, Bladeskrald, Fiolers og Fløjters Klang. Det myldrer ud og ind ad Skovens grønne Kanter, Almuen i sin bedste Søndagsstads, Honoratiores i pyntelig Sommerdragt, Kavalerer i sort, Damer i hvidt.

Er her Dans? Ja! her er Skovbal, Dans paa det elastiske Grønsværgulv. Ser du ikke hist ved Bøgen hin Landsbyspillemand højt over den omringende Sværm? Ser du ikke, hvor hurtigt hans Bue firmer op og ned mellem blomsterprydede Hatte? Og hisset en ordentlig Kvadrille, en virkelig Skotsk.

»Er jeg i Dyrehaven? i Charlottenlund?« spørger du; »se hvilke mange Vogne! smukke Ekvipager! Kuske i Livré, Heste med pletteret Seletøj, Telte med Restaurationer, koldt Køkken og Bagværk! Kaffekedler paa Ilden! Familier lejrede i Græsset omkring den medbragte Madkurv!«

Du er i Hestehaven. Dette er Pinsefestens Aftensang i Lysgaard Herred, den skønne, evig unge Naturs Hyldingsdag, Skovens Kurdag, Sommerens Triumf. Saaledes fejres den nu, til Solen daler og Skoven atter overlades til de forjagede Fugle og Dyr; men tilforn samledes her kun de to eller tre nærmeste Sognes Almue. Dog er denne uskyldige Glædesfest sikkerlig en gammel Skik og ligealdrende med Skoven selv.

Ti Aar efter den i forrige Kapitel — for saa vidt endte — Begivenhed var som sædvanlig Sommergilde i Hestehaven.

En Mand, af hvis Sønnesøn jeg i min Ungdom hørte Historien, har desangaaende fortalt, som følger: »Det var første Aar, jeg tjente paa Kjærsholm for Ridefoged. Jeg havde min Kæreste i Vium; hun var lidt i Familie med Præstens. Første Pinsedag satte hun mig Stævne i Hestehaven, hvor vi ogsaa mødtes saa betids, at vi to blev de første. Vi vandrede nu en Times Tid eller to omkring i Skoven, indtil Larmen og Lyden af en Fiol forkyndte os, at Folk var samlede. Vi gik derhen for at se til. Vi satte os og betragtede de dansende. Efter nogen Tids Forløb saa jeg, at der paa Stien, som gik til Ansbjerg, nærmede sig tvende fornemme Herrer, en ung Dame og tvende Smaadrenge.

Da jeg var ganske ubekendt i Egnen, spurgte jeg min Kæreste, hvem det var?

»Tys!« svarede hun, »det er Herskabet. Den store, føre Mand, det er den gamle Herre, som for fem Aar siden blev Enkemand. Den unge, med Arret over Kinden, er hans Svigersøn, Fruentimret hans Datter, og de to smaa Junkere deres Børn. For ti Aar siden stjal den unge Herre hende ud om Natten. Saa længe den gamle Frue levede, var der intet Forlig at tænke paa; men da hun var død, lod den gamle Herre sig dog bevæge og tog dem til sig. Naar han falder fra, arver de baade Gaard og Gods.«

De blev nogen Tid staaende og fornøjede sig med at se paa Bønderne, og derefter gav de dem noget at drikke op. Paa en Vindfælde ikke langt fra min Kæreste og mig sad tvende gammelagtige Mænd med et Ølkrus imellem sig og røg paa deres Piber. Herskabet gik hen til dem, hvorpaa de rejste sig og tog Piberne af Munden.

»Bliv siddende!« hørte jeg den unge Herre sige, »nu kommer I bedre til Rette, end dengang du slog Ild til N i e l s e s Pibe ved Karup Aa.«

»Ja, naadige Herre!« svarede den ældste af de tiltalte med et Smil, »der er aldrig saa lidet et Dyr, der jo fægter for sit Liv — ilde gik det, og vel var det.« Herskabet lo.

»Se til,« sagde den gamle Herre, idet han gik bort, »at du ikke kommer ind mellem Takkerne af den Hjort, du der rider paa!«

Da lo de atter ret hjerteligt, og jeg kunde af og til høre Ansbjergmandens Skogren, der klang hult som en Rørdrummes langt inde i Skoven.

»Hvad skulde dette betyde?« sagde jeg til min Kæreste, »og hvem er disse to gamle Mænd?« »Den ene« — svarede hun — »ham i den grønne Frak med den graa Hat, det er Skytten. Den anden i de brune Klæder er M a d s Skovfoged, der bor tæt ved, og som den unge Herre har ført med sig. Den Snak om Hjorten skal jeg udtyde dig.« Medens hun gjorde dette og tillige fortalte mig den hele Historie om de unges hemmelige Forlovelsesmaal, faldt mine Øjne paa et Par Folk, der ganske alene fik sig en Svingom, medens alle de andre stod og gabede paa dem.

»Hvem er det?« spurgte jeg, »de ser mig lidt aparte ud, især den unge Karl i de lange gule Skindbukser, i denne blaa Trøje med de mange Knapper og den sære Hue paa Hovedet.«

»Det er ingen Ungkarl,« svarede hun, »men en gift Mand, og det er hans Kone, som han danser med.«

»Det er en snurrig Dans!« — raabte jeg — »han tramper saa stærkt i Jorden og spanker omkring hende saa prynsk som nogen Pommerkok, det er ingen rigtig polsk Dans.«

»Det skal ogsaa være ungersk,« — svarede hun — »for han er derude fra Tyrkiet og fulgte med den unge Herre herind fra Krigen. Han er Skriver, og han er Gartner, og han er Potte og Pande paa Gaarden. Hans Kone har tjent Fruen i mange Aar for Kammerpige, og man vil sige, at det var hende, som hjalp hende bort, dengang hun rømte fra Forældrene.«

Og saa er da Historien rent ude. Flere Menneskealdre ligger mellem den og os. Der er ringet og sunget over adskillige Slægter, siden de omskrevne Personer gik til Hvile. Baade den gamle og den unge Herre er for længst glemte der i Egnen, og sorte Mads ved nu ingen mere af at sige. Gaarden har ofte skiftet Ejermænd; Godset er frasolgt og adsplittet.

Kun om Røverstuen har et mørkt og forvirret Sagn holdt sig ved lige. I den store Hede en halv Mils Vej Vesten for Karup Aa ligger nogle Lynghøje, som endnu bærer og stedse vil bære hint skumle Navn; men ingen tænker paa, at der engang har været et Fristed for øm og trofast Kærlighed, en Himmel under Jorden.

En jydsk Røverhistorie.

a. Junkerne.

Et Par Mil vestlig for Randers henstrækker sig Bjergkæden Busbjerg, en af de højeste og længste i Jylland, derhos ved sin Beliggenhed af bydende Virkning: Syd for tilgrænset af et dyrket, velbebygget Landskab, ser den mod Norden Gudenaaen henglide, uden Bøjninger, stille gennem de grønne Enge. Den lyngbevoksede Bjergrække selv er altid lige mørk, undtagen naar en jævntfaldende Vintersne giver den samme Farve som Omlandet. Lavest mod Østen højner den sig helt hen mod Vest, hvor den sidste mægtige Banke fortrinsvis bærer Navn for hele den bølgedannede Række. Fra min Fødeby Vium, fire Mil borte, saa jeg ofte hen paa det skumle Bjerg, hvis Farve vekslede mellem sort og mørkblaat efter Luftens Beskaffenhed, og naar denne var klar, viste sig fra Midten nedad en gul Strimmel, som vor Karl Jørgen, der var født i Bjergets Nærhed, kaldte »Bjergmandens Skødskind«. »Naar han hænger det ud,« forsikrede Jørgen, »saa venter han Godtvejr; men skal vi snart ha' dygtig Regn, saa hytter han sig nok for at faa det gennemblødet.«

En Vinteraften fortalte Jørgen mig følgende Begivenhed:

»I gamle Dage, og det er da grumme længe siden, var der Røvere inde i Busbjerg, tolv Brødre, den ene ikke bedre end den anden, og Fa'eren var endda værre end alle hans Sønner. Han havde lagt dem til i Bjerget og født dem op og klædt dem med det, han kunde stjæle og røve. Og Kællingen var lige saa dygtig som han til saadan noget. Der laa en Gaard, og den ligger der endnu, et Stød Sønden for Bjerget; de kaldte den Hvorslevgaard. Det var en Korn Herregaard, der hørte under Frisenborg, og Greven, eller hvad han dengang tituleredes, holdt en Forvalter paa Hvorslevgaard til at forestaa den og til at samle der Bøndernes Landgilde og Tiender og alt, hvad andet de skulde udrede. Den Forvalter, der boede her i Røvernes Tid, han stod sig godt og havde Sølvskeer i Skabet og Sølvpenge i Kisten, for hans Husbond kunde vel ikke se ham saa nær paa Fingrene. Det maatte ogsaa være en ussel Forvalter, der ikke turde bjærge mer end een Skæppe Havre — som de siger. Han var gift, den samme Mand, og havde ogsaa bjærget sig en grumme Hob Børn. Mellem dem var der en Pige, som han havde kaldt Ellen, hun skal ha' været saa lækker, til hendes Lige ikke fandtes i hele Houlbjerg Herred. Greven paa Frisenborg havde ogsaa en Slump Børn, og iblandt dem var især de to ældste Sønner nogle færdige og raske Ungkarle. De var meget for at jage, baade efter Vildsvin og Hjorte og — kønne Piger. Saa kommer de engang til Hvorslevgaard og faar uforvarende Øje paa Forvalterens Ellen. De blev begge to, ligesom de havde været besatte, og var nær komne op at slaas om, hvem af dem der først skulde ligge hos hende. Den Trætte skilte hun godt ad, da hun sagde dem rent ud, at hun ikke vilde ligge hos nogen af dem. De blev forskrækkelig vrede paa hende og sagde, at det havde ingen Pige paa Godset før nægtet nogen af dem, og at de nok skulde lære hende at blive mere føjelig.

Da de var borte, sukkede hun og sagde ved sig selv: Herre Gud! maa da ingen Pige være ærlig? Jeg vil dog prøve, om jeg ikke kan blive ved at være det! Gud staa mig naadelig bi!

---

b. Svinehyrden.

Store Gaardejere, Forpagtere og Bryder (Avlsforvaltere for Herremænd paa dem tilhørende fjernere Gaarde) lagde i hine Tider ene Vind paa Svineavlen; thi Flæsk udgjorde, som hos Forfædrene, deres rigeste og behageligste Fødemiddel. Hvorslevgaard var naturligvis vel forsynet med dette Slags Husdyr, der, naar Skoven gav Olden og Agern, aad sig skikkelig fede i disse Frugter. For at hver kunde kende sine, blev de — som det endnu hedder — brændte paa Skoven, det er: indbrændte Ejerens Bomærke. Nu havde Hvorslevgaardmanden faaet sig et Foraar en ny Svinehyrde, en Knøs, som hverken var Dreng eller Karl, en knøv og skikkelig, men grumme fattig Krabat, der knap havde Klæderne paa Kroppen. Han røgtede trolig sin Bestilling og fik derfor af Husbonden saa eet Stykke Klædemon, saa et andet, og Ellen gav ham sommetid en Melmad over hans Rettighed. Ja, naar han maatte være ude i ondt Vejr, ynkedes hun over ham, saa hun var nærved at græde. Hans viste sig saa taknemmelig, som han var i Stand til, og havde saa Blomster, saa Bær hjem til hende om Aftenen. Gik nu Sommeren hen og Efteraaret kom med Blæst og Regn, og Hans kom ikke saa sjældent vaad og forkommen af Kulde til Hus. Han fik da et gammelt Hestedækken at svøbe sig i, mens han tørrede sine Klæder ved Ildstedet eller Kakkelovnen. Men da det lakkede hen ad Jul og tog paa at fryse, kunde Svinene ikke længere rode hine Træfrugter op og skulde

derfor hjem at slagtes. Alle Gaardens mandlige Tyende blev ham medgivne til Hjælp ved Drivningen: thi Oldensvin er, som bekendt, halvvilde. Det gik godt, til man var kommen uden for Skoven; men her kommer uheldigvis en rød Støver, forvildet fra sit Kobbel, lige for Drevet. Dette blev ikke længere til at styre, men gjorde Jagt paa Hunden, der med Nød og næppe undslap det første Anfald og strakte lige ud ad Busbjeg til, Flokken efter, og Folkene efter den; men disse blev stedse mere og mere tilbage i dette Kapløb. De saa dog tydelig, hvor Svinene forsvandt i en Svak mellem to Højbanker, og stræbte derop. De kom og saa og saa; intet levende Dyr var at opdage lige ned til Aaen. De for af Sted hen ad de øvrige Bakker og Lavninger: forgæves!

Slukørede gik de hjem og berettede, at Djævelen eller en af hans Engle i en rød Hunds Skikkelse havde lokket alle Svinene efter sig og sagtens lige til Helvede.

Forvalteren blev forskrækket og saare ilde til Mode; thi de to Tredjedele skulde have været ydede paa Herregaarden. Ingen vidste Raad. Omsider siger Hyrden: »I Morgen vil jeg gaa ud og lede nøjere efter. Svinene maa findes etsteds her paa Jorden. I Helvede spiser de jo ikke Flæsk.«

»Du kan selv gaa til Helvede!« raabte Husbonden og vendte ham Ryggen.

Den arme Knægt, der ansaa sig som jaget af Tjeneste lige under Vinters Hjerte, sneg sig omkring saa længe, til han traf Ellen alene, og fortalte hende, hvilken Elendighed der forestod ham.

Ellen tog sig det saa nær, at hendes Øjne løb i Vand. Men Kvindfolk er mesten snarere til at hitte paa Raad. Hun lod ham slaa et Krus varmt Øl i sig, gav ham en af de Melmader, som stod færdige til Folkene, og skyndte ham til at krybe op paa Høstængerne og ligge over Nødset (Kostålden), hvorfra nogen Varme af Fæet maatte trække op til ham. »I

Morgen tidlig skal jeg snakke med Fa'er,« lagde hun til, »kanske han bliver omsindet.«

Hans ønskede hende Guds Velsignelse og smuttede med sit Smørrebrød derop, hvor hun havde anvist ham. Der laa han den Nat og havde ingen Dyne paa sig.

---

c. Hvor Galtene var blevne af, med mere.

Der var i samme Godlav paa flere Steder bortkommen saa her en Fedeko, saa der et Par Faar og der et mæsket Svin. I et Par Gaarde var gjort Indbrud og bortranet alt, hvad der fandtes i Overstuerne. Ogsaa længere fra gik Rygter saavel om Tyveri som Myrderi. Det kunde da ikke andet være, end at en Røverbande etsteds i Omegnen maatte have sin lønlige Hule. Greven havde udsat en saare stor Præmie for, hvem som kunde gøre en Opdagelse eller lede paa rigtigt Spor. Hans kunde ikke sove stadigt for sine Galte, og jo længere han spekulerede, jo mere troværdigt blev det for ham, at disse Røvere maatte have tilegnet sig hans Galte og gemt dem i Busbjerg, hvor de da maatte have deres Kule. At alle andre mente, den befandt sig i en af Frisenborgs uhyre Skove eller maaske længere Vester paa i Allinggaards — thi her paa Lav skete oftest og værst Ugerning — det kunde ikke forandre hans nu antagne Mening.

Længe før Dag tonter (smaatraver) han hen op til Busbjerg og kryber ind imellem tre tætstaaende Hedetørvskruer, fra hvilket Skjul han havde Udkig til tre Sider. Stakket efter ser han fire Mænd, hver bærende en stor og, som det lod, tung Sæk paa Skuldrene, traske tæt forbi og standse knap et Stenkast fra ham, slængende Sækkene paa Jorden, hvorpaa en af dem gav et Stød i en Pibe. Lyngen foran dem hævede sig, en stor sort Aabning i Bjergskræn-

ten blev synlig; i denne forsvandt de fire med deres Sække. Den lyngbeklædte Dør lukkede sig igen. Nu vidste Hans, hvor Røverne var, han rystede baade af Glæde og af Frygt. For at være sikker i sine Opdagelser, indsaa han, at han nøje maatte mærke sig Nedgangen til Røverkulen. Han gik sagtelig derhen, troede sig vis i sin Sag og vilde nu vende hjem med den vigtige Efterretning.

Han havde kun taget faa Trin, før tvende Mænd, ogsaa med Poser paa Nakken, for ham i Møde, greb ham hver med en Næve og spurgte, hvad han havde der saa tidlig at bestille? Skælvende stammede han, at han ledte efter en Flok Galte, der i Gaar var blevne borte her omkring.

»Ho! ho!« raabte de, »saa er du vel Hvorslevgaards Svinehyrde?«

Han bejaede det.

»Da skal vi nok vise dig dine Galte,« sagde en af dem, lumskelig grinende. Og nu førte de ham hen til Lyngdøren og peb. Der aabnedes. Knøsen stødtes foran, de to fulgte efter. Lemmen faldt i; det tyktes Hans, som om Livets Dør nu var tillukket over ham, han selv levende begravet.

Rummet derinde var afdelt ved flere Aflukker, alle befæstede ved dygtige Sidestolper og Løsholter. Loftet bestod af Bjælker, Spændetræer og Fjæl. Yderst var en Slags Forstue, forsynet med en stærk Dør, der førte ind til det største Rum; hvad dettes Bestemmelse var, viste et langt Bord med Bænke paa begge Sider. Disse var ikke tomme, saa lidt som Bordet, over hvilket brændte tre Lamper. De ti Røvere sad ved Frokosten, men lagde Knivene, helt forundrede ved at se den voldelig indførte, ukendte Knøs. De sidst ankomne forklarede, hvem de havde fanget, og hvad han ledte efter. Den ved Døren til det tredje Lukaf nærmest siddende Røver lukkede Døren op paa vid Væg og sagde: »Her ser du alle dine Galte hængende. De skal inden Aften være i

Salttrugene, og du skal straks komme til at hænge paa en Krog ved Siden af dem.«

Hans strækkede sine Hænder foldede mod Loftet og bad ynkeligt om Naade og Barmhjertighed, men fik kun Skogren, Vrængen og Forbandelser til Svar. Hans udstod Dødsangst, medens en anden Røver fremtog en Strikke, paa hvilken han gjorde en Løkke.

I dette afgørende Minut traadte en midaldrende Kone ind med et stort Fad, fuldt af Kødmad. Hun havde nær tabt det af Hænderne, da hun fik Øje paa den dødsdømte. En sagde hende nu, hvad de andre allerede vidste.

»Saa ung og saa knøw!« sagde hun, »kan I da slet ikke skænke ham hans Smule Liv? Jeg har ondt af det for ham.«

En af Røverne raabte: »Sikke Sludder! saa gaar han jo hen og røber os.«

Hun gav sig endnu ikke, men blev ved: »Jeg har nu tjent hernede i samfulde femogtyve Aar og i den Tid ikke set, ej heller forlangt at se Dagens Lys. Gør mig dog den Villighed at lade Drengen gaa i Fred! I kan jo lade ham sværge den højeste Ed, at han aldrig til noget Menneske vil sige et eneste Ord om, hvad han i Dag her og her udenfor har erfaret.«

Røverne tav og holdt derpaa en lang Raadslagning. Den endtes omsider med, at de tog Eden af ham. Den ældste gav ikke sit Minde hertil: men han var ene mod elleve.

Da Eden var aflagt, sagde han bistert: »Dersom du ikke holder, hvad du nu paa din Salighed har lovet, skal vi stege dig langsomt, at du saaledes kan faa en Forsmag paa Helvede. Tænk ikke at slippe fra os! Vi skal finde dig, om du saa skjulte dig seksten Alen under din Svinesti.«

Glad blev Hans; han faldt paa Knæ og takkede sine naadige Dommere, og derpaa sprang han hen

til deres Husholderske, greb Flippen af hendes Forklæde, kyssede det og vædede det med sine Taarer. Idet han bukkede sig for at udbringe denne Taksigelse, blev et lille Hovedvandsæg, der hang i en Snor om hans Hals, synligt for hende. Hun stirrede paa det, blegnede og sank besvimet til Jorden.

»Hvad Fanden gaar der nu af hende?« raabte Røverne. En af dem gik efter Vand for dermed at bestænke hende. En anden lukkede Hans ud.

---

d. Røverkulen stormes og tages.

Den hjemkomne Hans maatte døje Spottegloser af sine Medtjenere, fordi han kom alene uden nogen af sine firbenede Kammerater, og da Husbonden selv kom til, fik han baade Skænd og Ørefigen, og dog kunde han ikke slaa et Ord ud af ham. Da han til sidst bød ham pakke sig og aldrig mere komme for hans Øjne, fik Knøsen Mælet og sagde: »Jeg ved, hvor Galtene er, for jeg har set dem; men jeg har gjort min højeste Saligheds Ed paa ikke at sige det til noget Menneske. Men jeg bryder vel ikke Eden, fordi jeg fortæller det til denne Sten.« Dermed vendte han sig halvt om mod Muren og sang i en grædende Tone:

»Hvorslevgaards tolv røde Galte
ligger i Busbjerg i Salte.«

Man kan nok tænke sig Husbondens Forbavselse, og hvorvel han ikke havde aflagt noget Tavshedsløfte, varede det temmelig længe, inden han kunde faa noget frem. Men saa havde Hans igen tabt sit Mæle.

Hin fandt paa Raad: »Maa du gøre Tegn?« spurgte han.

»Det er mig ikke forment,« lød Svaret.

»Bor Røverne i Busbjerg?«

Hans nikkede.

»Hvor mange er de vel?«

Inkvisitten rakte begge Hænder frem, udbredte sine ti Fingre, løftede derpaa først den ene Fod, saa den anden.

»Død og Pine!« raabte Husbonden, »der maa over Hals og Hoved ridende Bud til Frisenborg, at de kommer uden Ophold med alt det Mandskab, de kan faa paa Benene, for i denne Dag maa vi have fat paa dem; til Natten vil de nok ud igen og gøre Ulykker.«

Den raskeste Karl blev jaget af Sted paa den raskeste Hest. Ligesaa befordrede indfandt sig begge de unge Grever med en hel Snes Jægere, Skovfogder og andre, alle udrustede med Bøsser og Haandvaaben, en Time før Solnedgang. Forvalteren med sine Folk sluttede sig til dem. En Vogn med Brændematerialer fulgte efter paa Hans's Forslag. Selv gik han i Spidsen for Toget, som han og havde anvist at medføre to Staalstænger og et Læssetræ.

Saa snart man havde naaet det Sted, hvor Indgangen til Røverboligen skulde findes, pegede Vejviseren paa samme. Hæren, som ikke saa andet end Lyng, ligesom paa den hele øvrige Skrænte, begyndte at skælde ham ud; men han greb en af Stængerne, følte sig for og vrikkede den spidse Ende lidt ned i den rigtige Sprække. Ved sit Tegnsprog fik han videre en til at anbringe den anden Stang en Alen eller saa fra hans, andre til at lægge Læssetræet paa tvært under. Man brød. Lemmen hævede sig og væltedes helt tilbage.

I samme Øjeblik var Hullet omringet af Angriberne med spændte Geværer. De to i Forstuen vagtholdende Røvere afskød deres, der dræbte en og saarede en anden; men Gengældelsen ramte dem begge.

Nu blev Stuedøren indenfra reven op. Nogle

Skud derfra fulgte paa uden Virkning; thi Kredsen havde, paa Grevernes Tilraab, hurtigen adskilt sig til begge Sider.

»Herned, inden de faar ladet!« lød det.

Forstuen fyldtes, og derfra fyredes nu indad, hvor Røverne saas beredte til fortvivlet Modværge.

»Lysene ud!« raabtes derinde; »Begfaklerne tændte!« derude.

Det pludselige Mulm varede ikke nær saa lang Tid, som behøves til at lade en Bøsse. De stormende trængte ind og strakte med Skud og Hug Forsvarerne til Jorden; kun tre af hine var, dog ikke farligt, saarede af Morderknivene. »Tæl dem!« sagde den ældste Junker, »og se til, om nogen af dem behøver mere!«

Der fandtes otte dræbte foruden de tvende i Vagtstuen. Dog, da der endnu nogen kunde have forstukket sig, ledtes i det Rum inden for Stuen, hvor og fandtes de to sidste af Banden, der straks nød samme Ret som de øvrige, hvorvel Greverne vilde hellere haft dem levende derfra til videre Oplysninger. Disse kom alligevel, men fra en Person, man ikke havde ventet.

---

e. Husholdersken i Busbjerg.

Nu blev ryddet op i Røverreden. Først blev de dræbte afklædte og kastede i en Bunke; anden Begravelse skulde de ikke have, og naar alt brugeligt var ført ud, vilde de lade Forstuen tilstoppe med Grus og store Stene. Kister, Skabe og alt, hvad flyttes kunde, blev bragt udenfor; men Galtene saa man intet til.

Som da ved Fakkelskinnet søgtes efter Indgang til nok et Rum, uden nogen Nytte, da hørtes fra Siden gennem Væggen en svag Kvindestemme: »Skaan mig! frels mig! Jeg er her kun af Nød og Tvang og har aldrig haft Del i de ugudeliges Misgerninger.«

»Det er hende,« raabte Hans sjæleglad, »det er hende, der bad mig løs! Hej, Mo'er! vær inte bange! I frelste mit Liv; nu gør jeg lige saadan mod eder igen — men hvor er I? og hvordan skal vi komme til jer?«

»Gaa bort her fra Væggen!« raabte hun, »og tag jeres Fødder i Agt!« Og nu skred to brede Stene ned fra Væggen, hun selv bagefter.

»Hvad! hvem er I?« spurgte Junkerne.

Hun kom ikke til at svare, inden Hans havde haft hende om Hovedet og givet hende et smaskende Kys.

»Men hvor er saa Galtene?« spurgte en af Jægerne.

»De er der,« lød hendes Svar, »hvor jeg kom fra, og mange andre gode Sager, baade til at æde og til at drikke.«

De gjorde Aabningen større og krøb ind, den ene efter den anden, saa mange som kunde rummes og skubbe Flæskesiderne ud til de andre udenstaaende, der lagde dem alle fireogtyve i Dynger paa Stuebordet. Saa kom Faaresider og Bedekøller ad samme Vej, Oksebryster, Gæs med mere, alt saltet og en Del røget. Til sidst fik man flere Mjødankere og Ølfjerdinger. Fem eller seks Vogne foruden den, man havde paa Stedet, blev tilsagte at køre alt dette tillige med de uaabnede Kister, Skrin og Skabe til Hvorslevgaard, hvor man vilde skride til nærmere Undersøgelse.

Kvinden blev ledt udenfor, hvor hendes første Blik faldt paa Fuldmaanen. Hun plirede med Øjnene, sank paa Knæ og bad: »Min Gud! jeg takker dig af ganske Hjerte, Sjæl og Sind, at du lader mig atter skue din blide Sol.«

»Det er jo Maanen, Mo'er!« sagde Hans.

»Er det Maanen?« sagde hun, »det er saa grusselig længe siden, at jeg saa enten den ene eller den anden, saa jeg ikke kan kende dem fra hinanden. I

femogtyve Aar har jeg ikke set andet Lys end det af Væger og Spaaner.«

Hulen blev tilstoppet og alt, hvad derinde var, gjort til Bytte saavel som Kvinden samt bragt til Galtenes Fødested, hvor det snart blev kundgjort trindt i Omegnen, at paa en vis Dag skulde Røvernes Gemmer aabnes, og indbødes alle de plyndrede at indfinde sig, for at hver kunde kendes ved sit. Mange fik ved den Lejlighed en Del af de røvede Varer igen. Men mange Penge og nogle Kostbarheder, som vel havde tilhørt dels de levende, men mest de morderisk udryddede Familier, blev, ved den gamle Greves Kendelse, skænkede til den fortjenstlige Svinehyrde, dog under Opbevaring paa Frisenborg, til Hans var bleven noget ældre, dreven i Landvæsenet og dygtig til at forestaa en Gaard.

---

f. Husholdersken fortæller sin Skæbne. Svinehyrden er en Grevesøn, kommer til en Gaard og til en Kone.

Den gamle Greve saavel som de unge og mange andre mødte paa Hvorslevgaard den til Byttets Deling fastsatte Dag. Og da denne Bestilling var tilendebragt, blev »Røverkonen« — saaledes tituleredes hun af flere end Almuesfolk — anmodet om at give Forklaring over sit tidligere Liv. Det gjorde hun saalunde:

»Min Fader var Degn i Søby. Han døde, medens jeg næppe var halvvoksen. Min Moder lærte mig saa vel op i at bruge Ten og Naal og klædte mig saa skikkeligt, at jeg seksten Aar gammel antoges i Tjeneste hos Ridefogden paa Frisenborg til at undervise hans Smaabørn — thi han var Enkemand. Kort efter jeg var kommen der, døde min salig Moder. Jeg havde det godt, kom desuden snart til at

forestaa Husholdningen og fik anstændig Løn. Et Par Aar derefter gaar det nu saaledes til, at en ung Herre af Greveslægt kommer i Besøg der —«

»Naa?« afbrød den gamle Herre, »jeg husker det nok, det var min Kones Broder — og hvad han?«

»Saamænd!« tog hun fat igen, »han faar Øje paa mig og Øje til mig, og, kan jeg tro, jeg til ham, og saa blev jeg lokket. Han rejste, men gav mig først ikke saa faa Penge og en Ting, som jeg snart skal vise eder. Han lovede vel og, at han med det første vilde komme igen og se mig bedre til gode; men jeg har aldrig siden hørt eller set det allerringeste til ham.«

Den gamle Greve studsede og sagde: »Det var ikke saa sært; thi han døde kort efter sit Besøg hos os. Han lokkede jer, siger I, og hvad saa?«

»Da min Tilstand,« tog hun ved efter et Ophold, i hvilket hendes Ansigtsminer tydede paa indvortes vekslende Følelser, »da min Tilstand ikke kunde skjules og jeg ifølge mit Løfte til den fremmede Herre ikke turde udlægge ham og lige saa lidt kunde skyde Skylden paa nogen anden, saa vilde min Husbond ikke have mig længere i Huset. Jeg flyttede da hen til min Moster i Vellev. Hun var en holden Enke uden Børn, og hun var godhjertig nok til at tage imod mig i den sølle Forfatning, jeg var i. Jeg fødte et Drengebarn, og af ham tog hun sig ogsaa omhyggeligt, som om han havde været hendes egen Søn. Der gik en seks Aar hen. Da kommer en Nat disse Busbjergrøvere og bryder ind til vort, ihjelslaar Karlene og Drengen, der laa i Yderstuen, trænger saa ind til os arme Kvindfolk og gør det samme ved min kære Moster og en Pige, vi havde. Jeg havde befalet min Sjæl og min Søns Gud i Vold og kastet mig paa Gulvet med ham i mine Arme. Der var allerede en af de blodige Økser løftet for at give os to Banehug, da en anden greb fat i den med de Ord: »Lad os tage hende med os hjem! vi kan have Nytte af hende.« Saa blev da Livet bjærget for det første.

Disse Røvere, jeg nu har fortalt om, var ingen af dem, som I har gjort Kaal paa, men Fædrene til dem, og de var ikke flere end tre. Tre Koner havde de haft; de to af dem var dengang døde, og den tilbageværende var gammelagtig og svagelig og levede ikke ret længe. Derfor var det, de skaanede mig og førte mig med sig, paa det jeg skulde lave Mad til dem og vaske om Børnene, af hvilke de tilsammens havde tolv, men ingen voksen. Det er sandt, jeg har ikke sagt, hvordan det gik min Dreng hin forfærdelige Nat. Medens en af Røverne passede paa ham og mig og de andre plyndrede, listede jeg mig til at hænge Tingesten, den lilles Fa'er havde givet mig, om hans Hals, putte den ind under hans Trøje og hviske til ham: »Lad den aldrig komme fra dig!« En smed ham op i en udtømmet Seng, hvor han blev liggende af Angst, til vi andre drog af Sted. Udenfor hørte jeg ham græde, og saaledes skiltes vi fra hinanden.«

Hans, hvem den gamle Greve havde tillagt det hæderlige Øgenavn »Busbjerg«, nu iført pæne Klæder, havde rejst sig fra sin Stol, da Kvinden smerteligt udsukkede: »Herre Gud! sig mig, om I ved det: hvor er Svinehyrden? ham med Hovedvandsægget?«

Hun havde næppe sagt det sidste Ord, før Hans Busbjerg — hvem hun i den smukke Dragt ikke genkendte — traadte hen til hende, afløste og rakte hende det omspurgte. Hun saa vekselvis paa dette og paa den utvivlelige Søn i maalløs Henrykkelse. Han tog Sølvægget, fremviste det for de samlede, der vekselvis tog og besaa det.

Da det kom til den gamle Greve, raabte han: »Min Svogers Vaaben! og Forbogstaverne til hans Navn, S. R.! Har du set, hvad der kan være inden i Ægget?«

Paa Benægtelse heraf, skruede han det op. Deri laa et tæt sammenpresset Papir, som han udfoldede og højt oplæste: »Gør jeg S. R. vitterligt, at da jeg

har, henreven af heftig Kærlighed, besvangret Degnen Jens Mortensens Datter Else, saa er det min Agt at tage hende ud paa mit Fædreneslot og gøre denne af mig saa højt elskede Pige til min Ægtehustru. Skulde jeg dø, inden dette kan fuldbyrdes, da skal jeg have tillagt hende Enkepension og dernæst adoptere det Barn, hun føder, være sig Hankøn eller Hunkøn, som ægtefødt Arving til mit Navn, Titel og Ejendele. Ved dette Dokument, som et saadant mit Barn skal for bestandig bære indesluttet i denne Sølvkapsel, vil det kunne gøre sine lovlige Rettigheder gældende.«

Her opstod nu en lang Tavshed, den Greven først brød, saa sigende: »Jeg lykønsker eder, Grev R., som min Søstersøn!«

Den nybagte Greve vendte sig om til den gamle som en, der pludselig vækkes af en fantastisk Drøm: »I min Barndom,« sagde han, »var jeg omløbende Tigger; siden var jeg en lurvet Svinehyrde — det vilde staa mig ilde an nu at være Greve, maaske at spottes for min forrige Usselhed. Nu er jeg Hans Busbjerg, Avlsdriver paa Borritslund, og det er al den Højhed, jeg attraar, Naadigherre! Kan noget Tilskud lovligvis falde mig til gode derudefra, saa tager jeg derimod og haaber, at den Allerhøjeste vil give mig Forstand til at bruge det vel.«

»Vil I ikke op ad den Stige, som nu er rejst for eder,« sagde Greven med et bifaldende Smil, »saa maa I selv derom! Og derfor har jeg slet ikke ringere Tanker om eder. Men naar I nu sætter jer ned paa Borritslund, maa I jo tænke paa en Kone.«

»Det er betænkt,« svarede Hr. v. Busbjerg og gik ind i et Sideværelse. Man saa paa hverandre, man saa til Døren og grundede paa, hvad der nu skulde ske.

Og se: da kom han ind med hende, Ellen, vi ved nok, og sagde højtidelig rørt: »Hun har vederkvæget mig, da jeg betlede mit Brød, hun har vist

Englegodhed imod mig som foragtet Svinehyrde. Gud give, jeg maa kunne betale hende det som tro og kærlig Ægtemand!«

»Nu kan vi nok vide,« endte Jørgen, »at der kom et dejligt Bryllupsgilde udaf; men hvad der kom efter, ved jeg ikke.«

De tre Helligaftener.

En jydsk Røverhistorie.

Paaskeaften.

Dersom du, min Læser! nogen Sinde har været paa »Snabelsbøy«, hvor Landstinget holdtes i gamle Dage, da har du derfra lidt ud mod Syd kunnet se en liden adspredt Torp, som hedder Uannet. Her bor og har vel aldrig boet andet end Bønder.

Saa boede her ogsaa engang for et Par Hundrede Aar siden en Mand, de kaldte Ib. Hvad hans Kone hed, har jeg aldrig kunnet opspørge; men saa meget ved jeg, at han havde en eneste Datter, som hed Maren, og til daglig Brug kaldte de hende Ma Ibs. Hun skal have været knøw og snøg (net og pæn, mest med Hensyn til Paaklædning), dette her Kvindfolk, og hvor hun færdedes, der skottede de unge Karle efter hende; men hun skottede ikke efter anden end efter Sejer. Han var ogsaa eneste Søn, og hans Fader boede ogsaa i Uannet.

Som jeg nu skulde fortælle, saa var det engang, og det paa selve Paaskelørdag, at en Mand kom ind til Ibs. Han var bondeklædt, for Resten velvoksen, strag og bovn (»strag« rank og pyntelig, kun om Mandfolk, »bovn« lidt mindre end overmodig), og saa ud til, at han kunde være om ved de tredive.

Der var ingen til Ibs, der kendte ham; men han sagde selv, at han var en »Skovlovring« (de, der bor

i Skovegnen ved Silkeborg og ind ad Rye til i det i gamle Dage saa benævnte »Lov Syssel«), at han for nyssen havde faaet Faderens Gaard i Fæste, og at han nu vilde Nord paa for at tinge Kul ud. Sølvknapper havde han i Kjole og Vest, saa det var let at se, at han var ingen Stodderkumpen. Nu gav de ham baade Mad og Drikke, og imidlergodtid førte han baade det ene og det andet paa Tale.

Saa siger han da og til Ib og smiskede lidt ved det: »Min Moder bliver gammel, og jeg skal vel snart til at »have en ind«; kan I ikke give mig Spor paa et dygtigt Kvindfolk? Det kunde give lige meget med Penge, for det kommer vi nok ud af; men hun skulde have et Par »godtskaftede« (rappe og dygtige) Hænder — og for gammel maatte hun da heller ikke være.«

Ib var »sløv« (forstilt enfoldig, men snu); han kløede sig bag Øret og sagde: »Hm! saadan en vokser ikke op af Lyngtoppene hver Dag;« han skottede hen til Datteren og lo saa smaaligt.

Men Datteren kunde ikke godt lide den Snak og gjorde sig et Ærinde ud.

Da Kløren nu vilde til at gaa, spurgte de ham, hvad han hed?

»Saamænd!« svarede han, »min Fader kalder de Ole Brødløs (et Navn, rimeligvis fra først af spotvis, som nu flere Smaasteder bærer), og jeg skal vel hedde lige saadan.«

Saa gik han; men da han var kommen et Stykke fra Gaarden, der møder han Ma Ibs, der havde været henne hos Sejers, og saa siger han da til hende:

»Det kan ikke hjælpe at bruge lang Snak; jeg gaar »af enkom« (ene og alene) for din Skyld. Til Pinse kommer jeg igen, og saa kan du beraade dig imens. Nu skal du have Farvel!«

Ma Ibs blev ikke glad til den Bejler. Da hun

kom ind, satte hun sig ved den nederste Bordende. lagde sine Hænder i Skødet og sukkede ret af Hjertet.

»Hvad skal det betyde?« sagde Faderen.

»Jeg huer ikke denne her Skovløvring — eller hvem han er,« — svarede hun. »Kan det aldrig blive til noget, at jeg og Sejer kan komme sammen?«

»Ja hvad paa?« sagde den gamle.

Og saa var den Snak forbi. Fader og Datter tog begge to fat paa »Vindepindene«.

Lidt efter kom Sejer ind.

»Guds Aften,« siger han.

»Tak,« siger de.

»Nu gaar jeg op paa Gaarden« (Herregaarden), siger han, »og snakker med Manden (Herremanden), for det kan ikke hjælpe at kællinges længere om.«

»Det bliver et og et,« — siger Ib, — »Manden er vred paa dig, og du kommer til at springe Soldat.«

»Det kan hænde sig,« siger Sejer: »men nu vil vi sætte en Prøve.«

Saa gik han.

Da han nu kommer til Aunsberg og gaar ind ad Porten, saa møder han Manden selv, — og han hed ellers Jørgen Marsviin.

»Kommer du nu igen om dit Fæste?« — siger han — »det kan ikke nytte dig — det har jeg sagt dig saa tidt.«

»Aa jo! Husbond!« siger Sejer, »jeg beder saa almindeligt.« (inderligt og indstændigt)

Da saa Herren vredt til ham, trak Øjenbrynene ned og Rynker i Panden, og der skulde ingen tænkt andet, end at han med det samme vilde fløjet paa ham og torsken ham. Men han blev endda omsindet og kom til at se noget mere »skred« (glat, mild) ud og siger:

»Hør! der er disse Røvere, der nu saa længe har baade plyndret og slaaet Folk ihjel, og som man siger har deres Kule etsteds her i Alheden. Kan du finde

mig dem, saa skal du ikke give en Skilling for Fæstebrevet, og du skal faa M a I b s og endda have Lov til at tage en Vogn og to Heste herud af Aunsberg. Nu ved du min Mening.«

»Saa Gud naade mig!« sagde S e j e r og luskede af nok saa »sloten« (meget nedslaaet og forknyttet).

Han aad ikke noget den Aften, og M a I b s havde det heller »ikke bedre end godt«. Og det var en elendig Helligaften for dem begge to.

Pinseaften.

Gik saa Tiden hen, som den kunde, fra Paaske til Pinse, og med de to unge Mennesker stod det endnu alt sammen ved det gamle: de blev ikke ganske modfaldne, for de satte deres Haab til Fremtiden eller til Ham, der raader for den.

Pinseaften gik S e j e r over til I b s — som han gjorde saa tidt, kan jeg tro — for at høre, om hun maatte følges med i Aunsberg Skov den næste Eftermiddag, naar de var komne af Sjørslev Kirke. Det var nemlig en gammel Skik der omkring — og er endnu, kan jeg tro — at de paa Festens første Dag forsamler sig der i det grønne og forlyster sig med Dans.

Den Lørdag, som vi nu taler om, da S e j e r kom over til Kærestens, saa stod hun og havde allerede smykket sig.

»God Dag, M a r e n !« siger han, »hvad Lav har det, at du skal være saa »dol« (smuk og pæn) i Dag?«

»Det kommer mig for,« siger hun, »at jeg skulde gaa op til den naadige Frue og se at faa hende til at lægge et godt Ord ind for os til Husbonden.«

»Hm!« siger han, »det kunde have det Held. Jeg vil følges med dig og bie udenfor, mens du er inde.«

De gik.

Da hun nu gik op paa Gaarden, satte han sig paa en Sten ved Indkørselen. Og kom der da kørende en Skovvogn med en stor Egekævle, der skulde til Savgraven. Men Hestene var smaa og udkørte, og midt for Porten gik de rent i Staa. Manden — det var en Bonde, som havde faaet dette Stykke Hovarbejde — han piskede paa Helmisserne; men de kunde ikke tage Vognen. Saa kom Skovfogden til, og han skældte, og Ridefogden, og til sidst den ærlige og velbyrdige *Jørgen Marsviin*. Og de gav allesammen ondt af sig paa Bonden, for det han var kommen til Hove med saadanne Ralliker — jeg kan tro, de var de bedste, han ejede.

Sejer sidder og ser paa dette her, og imellem smiskede han ad al den Staahej, de der gjorde.

Det saa Husbonden, og saa siger han: »Hvad sidder du der og griner ad?«

»Jeg tykkes,« siger han, »at Læsset er ikke tungere, end at jeg kunde trække det alene.«

»Hej! spænd fra!« raaber Herremanden til Køresvenden. Og da det var gjort, siger han til *Sejer*: »Tag du nu fat! og kan du trække Vognen, saa giver jeg dig, hvad der ligger paa den; men kan du ikke, saa skal du op og have dig et Ridt paa Træhesten.«

Saa begyndte Knøsen at undskylde sig og sagde, at det var kun hans Spøg. Men Husbonden sagde til ham, at han vilde vænne ham af med at spøge i *hans* Nærværelse, og en af Delene *skulde* han.

»Ja, ja!« sagde *Sejer*, »skal jeg, saa *skal* jeg.«

Dermed gik han til Vognen, tog Stjærten af og fat i Hamlerne, bøjede sig forover og trak — og Vognen fulgte godt efter; men hans Træsko gik i Smadder, saa haardt traadte han i Jorden.

»Du er ingen Frossenpind,« sagde Herremanden — og han var det ikke heller selv, for de fortæller endnu om ham, at naar han red ud ad Porten, kunde han tage fat i en Jernring paa Porthammeren og løfte

med Benene sin Hest fra Jorden — »tag nu Kævlen! og se selv, hvordan du faar den hjem! og hvad Fæstet angaar, saa vil vi se Tiden an.«

Den, der blev glad, det var Sejer. Og han takkede og væltede Kævlen af og satte sig paa den og saa ind ad Porten efter hans Maren.

Det varede syv lange og syv brede, saa kom hun. Men hun saa ud til den dyre Tid.

»Gud naade os elendige Mennesker!« sagde hun, det var knap, hun kunde for at græde. »Vi kan aldrig faa hverandre.«

»Det er nogle slemme Ord, du der kommer med,« siger Sejer, »Manden havde halvvejs lovet mig det herude. Hvad gaar der nu af ham?«

»Fruen havde ligesaa,« siger hun; »men nu skal du høre, hvilket Held jeg havde. Da jeg er kommen op ad Trappen og ind i den smalle Gang, der er, saa kommer en »stor en« (en fornem Mand) mig i Møde, og han ser vist paa mig — jeg kunde ikke komme om ved ham, for han mødte for mig — og saa siger han: »Du er« — som han kunde bande — »den skønneste Pige eller Kone, hvad du nu er, jeg har set i dette Land. Hør! vil du holde af mig?« — »Nej,« siger jeg, »det maa jeg ikke.« »Naar du vil,« siger han, »saa maa du ogsaa. Jeg er Baron« — nu kan jeg ikke huske, hvad det var, han kaldte sig — »kom her kun i Aften, saa skal min Tjener passe paa og vise dig til mig.« »Nej,« siger jeg, »det er Synd — og jeg har ogsaa en Kæreste, og ham maa jeg ikke narre.« Saa tog han en Haandfuld Penge frem og viste mig; men jeg smuttede om ved ham og ind til Fruen. Hun var naadig nok imod mig, og Herren kom til, og han lod til, at han vilde bønhøre mig. Men saa kommer denne her Baron og staar og lurer paa det, og saa siger han: »Er det en skikkelig Karl, hun vil have, saa bør han ikke tage hende, for hun er en liderlig Tingest; jeg saa, hvordan hun stod og leflede med en af Tjenerne herude

i Gangen.« Da det Skarn havde saaledes beløjet mig, saa skældte Greven og Fruen mig ud og befalede mig, at jeg skulde pakke mig og aldrig mere komme for deres Øjne.«

»Herre Gud, Maren!« sagde Sejer, »skal du ikke have andet for din Dydighed og for din Troskab imod mig, Stakkel! Men — Vorherre lever endnu! vi vil ikke være harmslagne; det bæres mig for, at vi endda skal have hverandre — om der saa var saa mange Herrer og Fruer til, som der er Blade i Aunsberg Skov.«

Ma Ibs sukkede, ligesom hendes Hjerte skulde briste, men sagde ingenting. Han snakkede ikke meget mere, før de var komne til Uannet og skulde skilles ad, hver til sit; saa siger hun:

»God Nat, Sejer! og Tak for i Dag!«

»Selv Tak, Maren!« siger han, »du har ondt nok for min Skyld. Jeg er bange, jeg aldrig kan gælde dig det igen — Vorherre faar!«

»Vil du til Dansen i Skoven i Morgen?« spurgte ham Pigen.

»Vil du?« spurgte han igen.

»Nej,« sagde hun, »jeg har ingen Lyst.«

»Jeg ikke heller,« sagde han.

»Saa skal du have god Nat!« sagde hun og gav ham Haanden.

»Det skal du selv have!« svarede han, og dermed skiltes de ad.

Men der var mer ondt tilbage for den sølle Maren, inden hun maatte komme til Rolighed. Da hun kom ind, da sad han der, den Skovlovring Ole Brødløs.

»Kommer du der, min bitte Pige!« siger han, »er du nu betænkt?«

»Paa hvad?« siger hun.

»Har du nu glemt det?« siger han, »det er endda ikke længer siden end Paaske — det var jo om at drage ind til mit. Og se her! At du ikke skal

tro, at jeg bejler paa Tyndtøl og Barbrød, saa vil jeg give dig disse her i Fæstensgave;« — han fremlagde herved en vægtig Sølvhalskæde med et vedhængende Hjerte af samme Metal. — »Havde du kendt hende, der har baaret det, mens hun var levende, saa skulde du ikke skælde hende ud for en Stunthosetøs!« (En fattig Bondepige. Stunthoser er Strømper uden Saaler, saaledes som de bruges af Bondealmuen i Vesterjylland.)

Ved disse Ord gjorde han en saa sælsom Mine til Faderen, at Datteren blev greben af en lønlig Ængstelse.

Den gamle studsede og vidste ikke, om han skulde tro sine egne Øjne. Ingen af dem mælede et Ord.

»Naa! vil du have den?« gentog Ole.

»Nej,« fremstammede Pigen og vilde ud for at søge Trøst hos Kæresten.

Men den frygtelige Bejler greb hende om Armen med den ene Haand, og gemmende Smykket med den anden sagde han: »Kommer jeg tredje Gang, vil jeg ikke have Nej.«

Og uden at tage videre Afsked tog han sin Hue og Kæp og gik sin Vej.

»Nu kommer Drengen med Køerne,« sagde Ib og satte sig paa Trefoden.

Ma Ibs gik ud for at malke; men hun sang ikke, som hun plejede ved den Bestilling. Sejer vandede sin Faders Heste; men han fløjtede ikke, som han ellers gjorde. Det var ogsaa en elendig Helligaften for dem begge to.

Juleaften.

Det var i »Plasningen« (Mørkningen), da en gammel Stodder kom »skravlende« (slentrende med Mathed og næsten krybende) hen til Uannet for at bede

om lidt i Guds Navn. Saa kom han ogsaa ind til I b s. De bad ham sætte sig nede ved Køkkendøren, »saa skulde han vel faa lidt at bide paa« og lidt i Posen.

Da han havde faaet det, saa klagede han: det var saa silde og saa koldt for ham at vinde længere den Aften, og bad Folkene om Nattely.

Det sagde de ja til og viste ham ind i Ovnen, der var »ly« (lun) endnu fra Bagningen af.

»Støderen« (et Ringeagtsudtryk om gammelagtige eller dog ikke unge, fattige, lidet duelige Mandfolk) kravlede derind, og der laa han.

Det lakkede ud paa Aftenen. De havde spist deres søde Grød og hvad de ellers fik bagefter, og Bæsterne havde faaet deres »sidste Gift«, og »Salsdøren« (Indgangsdøren paa Stuehuset) var »stængret«, og de havde sunget en Julesalme, som de plejede, og lavede sig til at komme til Ro.

Men saa skal I høre, hvad Støderen tog sig for: han krøb ud af Ovnen og trak Stangen fra »Yderdøren« (Indgangsdøren paa Stuehuset) og tog Krogen af, og aldrig saa snart havde han gjort det, før der kom fem »dragne« (store, stærke og raske) Karle, og de ind i Stuen, og Stodderen med dem, og nu kunde han træde lige saa frisk i Gulvet som de.

For jeg skal sige os, det var d e Røvere, som Aunsbergmanden vilde have S e j e r til at finde og binde, og Stodderen, det var Faderen til de andre fem.

Det saa ilde ud for de sølle Folk der til I b s. Manden og hans gamle Mo'er og hans Datter, de blev saa »forbævrede« (rent betagne af Angst), for de tænkte, deres Liv havde Ende, at det var knapt, de kunde sanse at bede om det.

Den største og ældste af de unge Røvere, og det var justement ham, Skovlovringen, han førte Ordet og sagde: »Sæt nu først frem, hvad I har! saa kan vi snakke om det andet siden.«

M a I b s tog fat i Dørklinken; men Røveren sagde: »Bliv du kun her! og lad Kællingen der om noget til os! for ellers kunde du let faa i Sinde at rende dig løs, og vi skulde dog »have lidt Lige af dig« og »skaate« (spøge og gantes) en Korn, naar vi har ædt og drukken.«

Pigen segnede ned paa en Stol og var ikke langt fra at daane af Forfærdelse. I b sad paa Sengestokken og lagde sine Hænder sammen og bad til Vorherre, som har Magt til at frelse, hvem han vil.

Den gamle Kone satte paa Bordet alt, hvad de havde af »Ædelse« og »Drikkelse«, og det var endda sært, hvordan hun kunde.

Men nu skal I høre mere. I b havde en Hyrdedreng, saadan en »Bæls«, en »Staarrisknægt« (en lidt mer end halvvoksen Dreng). Han laa i en Slagseng bag Kakkelovnen og hørte alt dette her. Saa lister han saa stille et Par Hoser og et Par Bukser paa sig, og ud med den gamle Kone, engang hun gik fram (ud i Køkkenet) for at tænde Lyset, som en af Røverne af Vanvare havde slukket. Og han over i den anden Gaard og ind til S e j e r og fortæller ham, hvordan det stod til hos dem selv.

S e j e r var ikke længe om at lægge Raad op. »Tag den musørede Hest af vores!« siger han, »og lad saa »klø« ad Aunsberg til, og sig dem, hvordan her staar til, og at de skal skynde dem herned, saa kan de kanske endnu fange alle Røverne, inden de drager bort igen.«

Drengen ud, og han paa Hesten og af Sted.

S e j e r tog en »Slagvol« i Haanden og skyndte sig over til I b s. Der sad alle de seks »Skittinger« (Slyngler) paa den ene Bænk med Ryggen til Vinduerne.

»Hvad er du for en Karl?« raabte de til ham. »du vil nok have dit Maveskind sprættet op!«

Dermed rejste de sig og vilde om at gribe ham. Men han var dem for snar og greb fat i Skiven og

væltede Egebordet over paa dem og klemte dem ind mod Væggen med Kanten.

»Nu vil jeg se, om jeg kan klemme e d e r s Maveskind,« sagde han, og mens han holdt dem fast med den ene Haand, svingede han Slagvollen og lovede dem, at han vilde knække enhver Arm, der rørte sig.

Den ældste prøvede alligevel at skyde Bordet over igen; men han fik straks saadan en over Armen, at den dinglede ved ham. Nu sad de alle stille som Mus og bad aleneste S e j e r, at han ikke vilde klemme slet saa haardt.

I b havde da ogsaa taget Mod til sig og grebet en Buløkse, med hvilken han stillede sig ved S e j e r s ene Side, og hans Kæreste stod ved den anden med Ildragen.

Saaledes stod nu Sagerne, og de var ikke for rare paa nogen af Siderne: Røverne pintes af Frygt for Enden paa denne »Klemhærke« (den haardeste Klemme), og at de ikke kunde udgrunde, hvad Sejrherren havde i Sinde, eller hvor snart det skulde afgøres — det gjorde Pinagtigheden endnu værre. I b og hans Datter svævede i samme Uvished; thi S e j e r kunde jo ikke »buse ud« med, hvad eller hvem han ventede paa. Og I kan tro, det var ham en lang Venten, for dersom de fra Herregaarden tøvede for længe eller slet ikke kom — Bælsen kunde jo være styrtet paa Vejen — hvad saa?

Endelig kom Aunsbergmanden med en syv, otte Karle, og han var ikke bagest, da Døren fløj op. Men der stod de: Stille var der i Stuen, og skønt det var Maaneskin udenfor, kunde de ikke se noget tydeligt derinde; thi Lyset var jo blevet væltet tillige med Bordet.

Da raabte S e j e r : »Hvor mon vi har »Lysklynerne«? (Splinter af Granved, som findes i Moserne) tænd et Par Stykker af dem ved Skorstensilden!«

»Der ligger nogle paa Skorstensskødet,« raabte den gamle Kone.

Man tændte dem, og saa blev der lyst.

»Kan I se, Husbond?« sagde S e j e r, »nu har jeg f u n d e t dem og b u n d e t dem — paa en Maade. Vil I have dem bedre tøjrede, saa hænger der Hovedlavreb i hin Krog, ser jeg.«

Dette tog de da fat paa og huggede det over i lige saa mange Stumper, som der var Røvere. Og saa trak de dem ud fra Bordbladet en for en og bandt dem Hænderne paa Ryggen og snørede dem ogsaa Benene sammen og smed dem i en Række paa Gulvet.

Saa begyndte Herremanden at spørge dem til: hvor de var fra? hvor de havde deres Hule? om de var flere? og saadant mer. Men han kunde ikke faa saa meget som et halvt Ord af dem. Saa truede han dem med gruelige Pinsler.

Da sagde den gamle Røver — ikke til ham, men til sine Sønner: »Lad ham kun gøre, hvad han vil! for nu har han Magten. Men ligesom han er imod os, saaledes skal det gaa ham og hans; de tre derhjemme i Bakken vil ikke glemme hverken ham eller de gode Folk i Uannet. Og nu holder I Mundene lukkede, til Halsbaandet lukker dem op!«

Af denne Trusel havde de ingen Gavn; thi da Helligdagene var forbi, lod J ø r g e n M a r s v i i n dem lægge paa Pinebænken, først den gamle og saa de unge. De holdt alle Persen ud undtagen den yngste. Han bekendte alle deres Misgerninger, saavel som hvor Hulen var.

Den samme Dag blev nu denne opsøgt, og greb de der Røverkonen og de to af hendes Sønner, hvilke og blev hængte tillige med de andre seks. I Hulen fandtes en grov Hoben Sølv og Guld, og deriblandt en Ring, som kendtes for at være en, der havde tilhørt den Herre, hvis løgnagtige Paasagn havde voldt M a l b s saa stor en Fortræd.

Nu fik hun bedre for det: Herren gjorde selv hendes og Sejers Bryllup og gjorde imod dem alt, hvad han forhen havde lovet, og gav dem endda ikke saa lidt af de gode Sager, der blev fundne i Røverboen.

Stærke Sejer (som han siden fik til Øgenavn) levede med sin Kone i mange, mange Aar. Og alle deres Børn og deres igen beholdt Øgenavnet. Men nu er det sagtens uddød saavel som den stærke Herremands adelige Navn og hele Slægt.

Men den Helligaften, jeg her har fortalt om, endtes saa glædeligt saavel paa Aunsberg som mest i Uannet.

Jydske Røverhistorier.

1.

Mange endnu levende kan vel erindre sig Navnet »Ole Hestegilder« og den frygtelige Person, som det tilhørte. Han regerede mange Aar ganske uindskrænket og temmelig ugenert paa den cimbriske Halvø, stjal til daglig Brug og dræbte en Gang imellem til en Forandring. Jeg ved ikke rettere, end at han jo opnaaede en høj Alder og døde uden Øvrighedens Hjælp. Kun een Gang var han nær ved paa en voldsom Maade at befordres ud af Verden, og er det denne vigtigste Dag i hans Liv, som jeg her agter at redde fra Forglemmelse. I en Kro i Nærheden af Hobro befandt vor jydske Schinderhannes sig just i Selskab med en Pranger og en vandrende Sadelmagersvend. Prangeren havde ved sidste Marked fortjent saa meget, at Munden løb over af Pungens Fylde: mange store Ord lod han falde om sin velspækkede Tegnebog, ej heller faldt de ubemærkede til Jorden, men blev med Begærlighed opsnappede og alvorligen lagte paa Hjertet af vores Highwayman (Landevejsrøver). Da han havde udspurgt, hvilken Vej Prangeren vilde tage, listede han sig i Forvejen og tog Posto under en Bro, og straks bag efter ham gik Sadelmageren, dog ubemærket af Røveren. Sært og ubegribeligt forekom det denne, at hin steg ned til ham under Broen, slængte Ranselen paa

Jorden og lod til at ville gøre ham længere Selskab. »Hvad vil du her?« spurgte han but. »Det samme som du,« var Svaret, »rive et Par Blade af Prangerens Katekismus.« »Det kunde jeg selv have gjort,« sagde O l e, »uden din Hjælp«. »Knap nok,« svarede den anden, »Karlen ser ikke saa frossen ud, og to om een er altid det sikreste.« »Saamænd,« sagde O l e, »du taler ræsonlig, og vil du hjælpe til, saa skal vi dele!« »Saa godt jeg kan,« svarede han. »Sig mig kun, hvad jeg har at gøre!« »Intet andet end at slaa ham for Panden med din Hammer, saa snart du ser, jeg griber Hesten ved Munden.« »Det skal ske!« Med disse Ord tog Sadelmageren en Hammer ud af Ranselen, og i det samme hørte begge Travet af Prangerens Hest. Saa snart denne naaede Broen, blev den grebet i Tøjlen af O l e, og hans Kammerat sprang til fra den anden Side. »Slaa nu!« raabte O l e til ham. »Ja, hvor skal jeg slaa?« spurgte denne Begynder i den ottende af de frie Kunster. »I Panden, i Panden!« skreg Røveren utaalmodig. »Godt!« sagde hin, og dermed huggede han Hammeren i Panden paa — Røveren selv, som nu sanseløs tumlede til Jorden. Hvorledes Prangeren har takket sin snilde og kække Befrier, samt hvad de har talt tilsammen paa Vejen til Hobro, derom kan jeg intet berette, eftersom jeg ikke ved det; men saa meget ved jeg, at Røveren igen kom til Live, dog med Tabet af et Øje, som Sadelmagerens Hammer var kommen lidt for nær.

2.

I en Gaard i Mellemvandet ikke langt fra Viborg boede engang — jeg ved ikke naar — en velhavende Bonde. En hellig Juleaften, som hans Kvinde var i Færd med at tillave Nadveren, bankedes der paa Døren, og en klagende Stemme bad om at vorde indladt. Ude frøs det haardt og var ret et Guds Vejr med Storm og Snefog; Husmoderen yn-

kedes derfor over den stakkels vildfarende Vandringsmand. Det var en pjaltet Stodder, gammel, svag og ganske forkommen af Kulde; hun gav ham noget at vederkvæge sig paa, anviste ham Natteleje i den endnu lunkne Bagerovn og slog atter Skodden for Husdøren. Men hvad sker? Aldrig saa snart havde hun forladt Frammerset for at dække Aftensbordet, førend Stodderen — en Erkerøver — aabnede Døren for sine tolv Sønner, som nu brød ind i Stuen og, da de fandt Bordet dækket, bød sig selv til Gæst. Hvad var her at gøre? Skælvende frembar hun Julegrøden for Røverne, og skælvende maatte hun med Husbond og Børn se paa, hvorledes disse tømte baade Grødfadet og Saltmadsfadet. Imidlertid havde Tjenestekarlen paa et Ærinde uden for Huset set disse ubudne Gæsters Indtog, snappet en Hest i Stalden og var, saa stærkt den kunde rende, ilet op til Herregaarden Aunsberg. Herren der var ikke sen, væbnede af sine Folk dem, som væbnes kunde, og naaede Mellemvandet, endnu før Røverne var komne til Desserten — Bondens Pengekiste. Men her var nu gode Raad dyre: Aunsbergmanden var — skønt godt bevæbnet — dog kun selvottende mod tretten, og Stormen skulde foretages ind ad den lave Stuedør, hvilken een Røver var i Stand til at forsvare. Under disse Betænkeligheder fremtraadte en af Tjenerne, en Vovehals og stærk som en Bjørn. »Lad mig kun gaa ind til dem alene!« — sagde han, »jeg kan se dem sidde langs med Væggen derinde; men naar jeg raaber, saa kom og staa mig bi!« Han spændte nu Kaarden af, byttede Kjortel med Gaardskarlen og stod næsten midt i Stuen, før Røverne blev ham var. Som een Mand rejste de sig alle for at gribe denne ny ankomne og uvelkomne Gæst; men han tog i samme Øjeblik fat paa det lange og svære Egebord, bag hvilket alle Røverne sad, væltede det over paa dem og klemte dem saaledes mod Væggen, at de sad som fastnaglede og færdige at kvæles. Uden at kunne gøre Modstand

blev de derpaa af de indbrydende en for en trukne ud fra Fælden, bundne, førte til Aunsberg, der bevogtede og efter Helligdagene hængte i et og samme Træ uden for Gaarden. Deres Hule eller Røverstue — som ingen tilforn havde kunnet opdage — blev nu fundet i den store Banke Vesten for Skavngaard, og for det der vundne Liggendefæ udsmykkedes Sjørslev Kirke.

3.

Ikke saa ønskeligt et Udfald fik den Begivenhed, som jeg nu vil fortælle, og som skal have tildraget sig i Nærheden.

Paa venstre Side af Landevejen, naar man drager fra Aarhus til Viborg og er kommen forbi Høberg Mølle, ses ved en liden Sø Spor af den for længst nedbrudte Faldborg Kirke. I Faldborg Sogn laa en ensom Gaard, hvis daværende Beboer mentes at have noget paa Kistebunden. En Søndag var han gaaet til Faldborg Kirke med sine to voksne Sønner og en Tjenestepige. Hustruen med en ni Aars Datter blev hjemme for at tage Vare paa Huset. Kort efter de øvriges Bortgang indtraadte en stor og før Kvinde, som uden nogen videre Indledning drog en Kniv frem og befalede Husmoderen at lukke op for hendes Pengekiste. Denne førte hende op i den øverste Stue, oplukkede en meget stor, jernbunden Kiste og bad hende nu at tage selv. Idet Kvinden bukker sig ned i Kisten for at følge Indbydelsen, griber den resolverte Bondekone hende om begge Benene, kaster hende paa Hovedet derned og lukker Laaget i Laas over hende. Derpaa byder hun sin lille Datter at løbe op til Kirken efter Faderen med Besked om det, som nu har tildraget sig. Desværre! det løb ulykkeligt af for det arme Barn. Paa en Bakke uden for Gaarden stod Røveren selv for at passe paa, naar Folk gik af Kirke. Da han saa den lille komme hastigt løbende ud i Stedet for sin Kone, begyndte han

at ane Uraad. Han skyndte sig at møde hende og spurgte hende, hvor hun skulde hen? »Til Kirken,« svarede Stakkelen, »at hente min Fader; vor Moder har lukket Røverkonen inde i den store blaa Kiste.« »Følg du kun med mig,« sagde Røveren, »jeg skal nok hjælpe din Moder.« Pigen græd, men maatte gaa ved Røverens Haand ind i Gaarden. Konen saa dem komme ind ad Porten, men tabte dog endnu ikke sin Besindelse; hun tillaasede i en Hast begge Husets Døre, væltede et Kar hen for den ene og en Øltønde for den anden og bevæbnede sig selv med Køkkenøksen. Røveren, som ikke kunde aabne Gaarddøren, opfordrede til Overgivelse, og da denne blev afslaaet, truede han med at myrde Datteren. »Vil du ikke lukke op,« skreg han, »saa kom hen til Vinduet!« Som dragen eller slæbt af en usynlig og rædselsfuld Magt gik hun derhen. Røveren holdt det skrigende Barn om Benene og svingede det nogle Gange rundt omkring sig. »Vil du endnu ikke?« hvinede han. »Nej!« var den bestemte Kvindes Svar, »kan du dræbe det uskyldige Barn nu, saa dræber du os begge, ifald jeg lukker op.« Da svingede han det atter over sig og knuste dets Hoved mod Brostenene. Nu for han mod Vinduet; men Øksen truede hans Haand, hvor som helst han vilde gribe fat. »Farvel!« sagde han med indædt Raseri og gik ud ad Porten. Den behjertede Kvinde lod sig endnu ikke lede vild, hun for alle Vegne om i Huset for at møde Røveren, hvis Indbrud hun stedse ventede. Hun keg op i Skorstenen, se! da skrævede han allerede over Piben. Hurtig rev hun en Ville Halm af en Seng og kastede paa Gløderne, og Røgen tvang ham snart til at opgive dette Forsøg. Endelig kom Folkene af Kirke, saa Røveren paa Huset, ilede og fangede ham et Stykke fra Gaarden. Hans Kone blev nu forløst af sit Fængsel og begge kort efter stejlede uden for den kække Kvindes Gaard.

Kæresterier i Vesterjylland.

I Billedrække.

Første Billede.

Udmarch.

Hvad er det for en Procession, vi ser her? Foran en Fændrik, men ikke i røde Klæder! Han bærer simpel borgerlig Dragt. Fanestangen hviler ikke som andre i en Sko, men frit paa hans Skulder. Efter ham kommer ogsaa en civil Tambur, der er tykkere end hans Tromme, og hernæst fire Musikantere, af hvilke de tre har Klarinetter og den fjerde en Fløjte. Nu kommer parvis Riffelskytterne med deres Vaaben paa Armene. Dette er ogsaa det eneste militære, vi ser ved dem. De er saa forskelligt paaklædte: en nymodens, en anden gammeldags. Det sidste Par falder især i Øjnene: den ene er en smuk Yngling med et blegt, alvorligt Ansigt, i fine sorte Klæder og med hvideste Lintøj; ud over Hænderne ser man Linningerne af den pæne Manchetskjorte. Hans Sidemand ser endnu yngre ud: hans viltre Ansigt svarer til hans Dragt, som er Bluse og rød Jakobinerhue. Han skotter til Siden. Hvad eller hvem ser han efter? Ha! ha! det kan ikke være andre end det dejlige Pigeansigt hist oppe i Vinduet. Naa! tag dig i Agt, min Tøs! Den

Blusemand er vist en stor Skælm. Den sorte skotter ogsaa til Siden: ja, ja! han har ogsaa noget at se efter. Ogsaa et Pigeansigt; det er virkelig smukkere end det første. Men det synes at mangle Karakter — ja Karakter! Præg! Uden saadant Stempel er levende Dejlighed ikke andet end dødt Marmor. Jeg foretrækker det, som er mindre regelmæssigt, men mere tiltrækkende. Hvad der er dejligt, men koldt, rører os ikke; Aand og Følelse maa tale igennem Øjne og Miner, dette stumme Sprog, som et følsomt Hjerte straks forstaar.

Hvad mon det er, de har for, disse Mennesker? De gaar dog ikke i Krig? Nej, men de vil dog foretage sig en Slags Krigsøvelse, det viser Riflerne — aha! hist i Baggrunden ser vi Fjenden — og gid vi aldrig havde haft nogen anden! Denne her er kun af Træ, gør ingen Modstand, men lader sig taalmodigen sønderrive, ligesom et vist Folk i Aaret 1807 — men dette kommer da endelig ikke herved. »God Fornøjelse ved eders Fugleskydning, I Herrer!«

Hvor Skam mon dette foregaar? Ved hvilken dansk Stad eller By? Det er ikke nemt at sige: langt henne skimter man rigtignok Vand, det er ved enhver By. Længere henne øjner man noget, der ligner Snedriver; det kunde ogsaa være Sandmiler; dette leder os til den Formodning, at vi befinder os ved en Stad paa Vestkysten af Jylland, men hvilken? I Fanen staar afmalet rigtignok en Ørn — hm! de Ørne har saa mange Steder at bestille: Romerne havde Ørne, Østerrigerne har sine, saavel som andre Kejserdømmer; ogsaa N a p o l e o n havde sine, stærkt flyvende og med skarpe Kløer — men hvad kommer det nu herved? Vor Ørn har hverken Næb eller Kløer.

Andet Billede.

Fugleskydningen.

Den er plukket, parteret, denne Fugl: Hoved, Hale, Vinger væk — ja min Sandten! der falder Brystpladen, og Spillemændene har Instrumenterne for Munden, og ved den anden Side holder en Lunten til en Skibskanon eller Svingbasse; den tykke Fændrik har stukket Fanen op over Hatten — maaske mægter han ikke at faa den højere, hvad enten dette nu kommer af for lidt fysisk Kraft eller for meget spirituel — »ein Fähndrich,« hed det i vort gode gamle militære Reglement, »muss ein grosser Lümmel sein, damit er die Fahne hübsch ordentlich tragen kann«: men denne her kan gerne, inden Revuen er forbi, komme til at bruge sin som Støttestav. Det er ingen Spøg, naar man en hel Dag igennem er nødt til at drikke Minutsnapse, Knægte o. s. v., der skal store Lømler til at bære slige Byrder. Men over Fændrikken maa vi ikke glemme Kongen — Hans Majestæt sidder endnu paa den skæbnesvangre Stol med Riflen halvt nede fra Skulderen. Han skotter nok til Fuglen, hvis Bryst han har truffet — men nej! det er en anden, en levende Fugl, han ser efter, et dejligt Pigebryst, han sigter efter. Kære Ven! det er usikkert Skud, Gevinsten ligesaa. Naa, god Lykke! Men se til at faa gode, stærke Forladninger, saasom: Smiger, kønne Foræringer, Forlystelser og andre Varer, der er kurante paa saadanne Vekselkontorer. Av! hun ser ud til at ville protestere: non accept, Hr. Fuglekonge! Det kan Allerhøjstsamme belave sig paa. Hun fallerer og gaar derefter i Kompagni med, hvad er det nu han hedder? Ham med det glatte Ansigt og med det glatte Sind, forhudet som med en Bøffelhud mod Skæbnens Sværd og Modgangens Pile. En af dem, der gaar igennem Verden og ud

af Verden uden at tænke — ah! hvilken praktisk Filosofi aabenbarer sig ikke i denne Tankeløshed. Dersom Menneskene lod være at tænke, gruble o. s. v., da blev Jorden igen et Paradis, hvor den dyriske Natur — stop! Vi maa se til de to Damer og hvorlunde de tænker — »Tænker?« — tænke og tænke er to Ting, mange Ting, men disse Pigebørns Tænkning er vistnok ingenting. De bruger Øjnene, men ikke de Organer indenfor, som Gall har specificeret — medmindre det kunde være det allerbageste der over Nakkebenet. De ser efter, hvordan de unge Herrer ser ud, og hvordan de andre Damer er pyntede; de ser paa sig selv med den skønne Selvbevidsthed, at der er ingen, som i Stadselighed kan sættes ved Siden af dem. Det samme synes ogsaa baade den røde og den blege og den glatte — og de har alle fem Ret.

Tredje Billede.

Skydebal.

Aa! hvad det er rart! Damerne er saa pæne — den ene pænere end den anden. Sikke Stads de har paa! Der er — ja hvad er der? Det gaar over Præstens Forstand og langt ind i Degnens. Sne, Rim, Dug, Taage, vævet, presset, udsyet, omsvøbende de yndige Former — paa Ansigtet og halve Brystet nær. Ja! kom ikke for nær de ildsprudende Lynetter, de faste Batterier! Bah! ikke andet! Af Vauban ved vi jo, at ingen Fæstning, om den end er nok saa stærk, kan holde sig længere end seks Uger, og skulde et Pigehjerte holde sig i syv? at sige, naar det bliver ordentlig belejret. De to øverste Riddere, den røde, som fører op og klapper ad Musikanterne — (nu to Violiner, en Fløjte og en Tromme) — og

den blege neden for ham, de er fuldtfærdige med deres Approcher — de er uimodstaaelige: de respektive Fæstninger L o t t e og M i n e maa lige saa godt først som sidst overgive sig, da de har ladet sig forføre til at danse med disse to Himmelhunde. Ja, ja! I der kan parlamentere, inden man skrider til Kapitulation, og den endda vorde betinget, ærefuld, som vi haaber. M i n e smiler, L o t t e er — er nærved at surmule. Paa hendes Øjekast ser man, at hun hellere havde haft Nr. 3 til Chapeau. Deri kan hun have Ret, for det er ret en nysselig »Pigernes Jens«, glat af Ansigt og glat af Sind, saadan en, som kan bruges, hvordan og hvor man behager, det kan Damerne lide. Han der — er for selvstændig — han bliver aldrig nogen god Mand. Mon den røde kan blive god Mand? Han er saa vild, saa — Naa! hvorfor kan han ikke tæmmes, naar han kom under Stuedressuren? Skulde han gøre sig alt for knortet, saa har hun dog Pisken — jeg mener Tungen, den er der Snært i. Jeg har kendt Herrer, der, før de kom i Brudeseng og noget efter, var saa balstyrige som en udresseret Hønsehund; men det fandt sig: de fik snart rigtig Appel. Naa! Lad os ikke tale mere om disse huslige Sager! de kommer slet ikke Ballet ved. Lad os danse med de dansende! Der kommer nok den Tid, da Piben faar en anden Lyd, da I, gode Herrer! kommer til at danse efter Konernes Pikolofløjter — det falder mig netop ind, at disse Smaainstrumenter spillede til Spidsrodsdansen, før den gik af Mode som saa mange andre. Hm! det er artigt nok: Desertøren løber Spidsrod, fordi han flygter — Ægtemanden fordi han bliver. Men det kan nu være nok snakket om disse almindelige Sager.

Fjerde Billede.

Frokost.

Det kan jeg forstaa: her gaar det lystigt til. Saaledes maa rigtige Friskfyre slutte et Bal, sætte en Koda (Slutning) til Natsværmeriets Variationer. Det er noget andet end at krybe under Dynen — Hvad! jeg tror, der er nogle af Herrerne krøbne under Bordet, for der staar eet, to, tre fulde Puncheglas og lige saa mange ledige Stole. Rigtig! der ser vi et Par beskoede Fødder med Hælene mod Gulvet — til dem maa høre en Krop — ej at tale om Hoved under slige Omstændigheder. Nej se! ved den anden Side af Bordet er en i Færd med at ville rejse sig op: han støtter sig paa den ene Haand, den anden famler efter Bordbladet, men finder det næppe. Han er ganske træt i Ansigtet, Øjenlaagene kan han ikke faa længere end halvt op, hvordan skal han da bjærge Legemet op? Nej, min Broer! læg du dig kun ned igen! Det er dig tjenligst. Hvor er den tredje af de overvundne? Han er ikke falden, men flygtet — ja, paa min Ære! det maa være ham, der staar hist ude i Forstuen med Panden og begge Hænderne mod Væggen. Man mærker nok, han er i Færd med en Operation, til hvilken man ikke behøver Lægehjælp: Punch er et meget virksomt Vomitiv (Brækmiddel), blot at Dosis er afpasset til Patientens Konstitution. Naa! Du muss Dich übergeben — glückliche Genesung! Hvorledes har I andre det? I holder jer paa Stolene; alligevel, det ser misligt ud med Æqvilibrium (Ligevægten). Du der ser ud til, at du snart vil lede efter de underbordske, og du der har vistnok Kvalmer. Der er en ved at tænde sin Pibe; men Fidibussen vil paa ingen Maade laane Ild dertil, den skrider forbi Pibehovedet og gør varmt Bekendtskab med Røgerens venstre Kjoleopslag. Han der sover. Hans

højre Haand holder endnu instinktmæssig om Glasset, men det er alligevel i stor Fare; thi Sidemanden, hvis Rus nu just kulminerer, slaar ud med begge Arme, der vist gør rent Bord, saa vidt de kan naa. Hvad gaar af ham? Vil han slaas? Aa nej! han holder en Tale, og den inspireret; men hvad den gaar ud paa, det er vanskeligt at blive klog paa. Formodentlig ved han det ikke selv, lige saa lidt som de andre; men tvende Glas faar det nok at vide. Begge Heltene i denne Morgenfægtning viser sig ved Bordenden. Den røde løfter kækt staaende sit Glas til en Skaal — for hvem? Ih! »for den, vi har kær!« Bollens Skaal! raaber han paa Hjørnet; thi han er ved at støde sit Glas til dens Rand. Den blege sidder ned og ser med et mildt Sejrherreblik paa Nederlaget, Forstyrrelsen, Ødelæggelsen — gratulerer! Lad os nu istemme: Te Bacchum laudamus! (Vi priser dig, Bacchus).

Femte Billede.

Pigernes Jens.

Han sidder midt i Sofaen mellem de to, vi ved nok, og de er begge to omtrent lige lykkelige ved ham, det kan man grangiveligt se. Men du, glatte Jens! Hvem af dem vilde du saa egentlig udkaare dig? Kunde du faa dem begge, det havde været saa meget rart, en viet til den højre Haand og en til den venstre. Nej, det er strengeligen forbuden, det kunde bringe dig i Tugthuset, hvilket ellers er en overdreven Strenghed; thi mangen en Monogamist er allerede hjemme i Tugthuset; havde han to Koner, maatte det for ham blive et Stokhus. Det er kun Konger, der kan komme ud af det med to Koner — foruden Mætresser — til Matrimonium ad

morganaticam hører og at kunne udrede en Morgengave saa stor, at alle fattige i en stor Stad kunde leve af den. Nej, min Ven! Du maa nøjes med den ene! Kan hænde, du bliver endda fornøjet nok. Man kan i øvrigt forestille sig, at Sofakonversationen maa være meget levende — »hvorom vel?« Aa! det er et yderst vigtigt Emne, som jeg nu nærmere skal være saa dristig at udvikle. Hans Tekst er Beskrivelsen af en Bryllupsstads, til hvilken han som Slægtning havde været indbuden, og Damerne sætter Noter til Teksten. Fyrens selvtilfredse Mine borger for Smagfuldheden i hans Forelæsning, der hverken gaar ud paa mer eller mindre end Menneskehedens de to første og største Nødvendigheder: Føde og Klæder, af hvilke Sorter der dog gives meget unødvendigt, især ved Gilder og andre store Selskaber — se! han, som aflægger Rapporten, hører selv med til Unødvendighederne.

Hvad videre har vi saa her at varetage? Det skulde aleneste være de to Skilderier, der hænger over de tre i Sofaen: Familiestykker, men fra helt ældre Tider — se, se, se! Saa disse halvvoksne Børn er virkelig Olde- eller Tipoldeforældre til disse her voksne Børn? Ak ja! Vi er alle sammen Tidens Børn, Gammelmandsbørn.

De har dog ogsaa haft Moder i den Tid.

Sjette Billede.

Lange Rejser.

Her kan vi med eet se ind i tre Værelser, det ene ovenpaa, de andre underneden. Hvor skal vi først fæste vort Blik? Øverst naturligvis, for der har vi Damer. Ja saamænd! det er Lotte, og det er Mine. De sidder ved Vinduet lige over for hver-

andre og syr eller broderer paa — ja hvad paa? Ja saa min Sandten! det er Kraver, Mandfolkekraver — hillemænd! Hvem monstro skal ha' dem? Aa, det ved de vel ikke selv. Men de vil vel ha' dem paa rede Haand i Tilfælde. Ja, ja! I kære Pigebørn! Det er vel betænkt, det er et vakkert Bevis paa, at det flygtige Barnesind er underkuet, og at Forstanden, den modnere Alder — jeg be'er tusinde Gange om Forladelse for det upasselige og maaske fornærmelige i denne slet betænkte Ytring! Men jeg huskede ikke paa, at de begge endnu er ugifte, at Tiden skrider for dem som for enhver anden, at det kan maaske vare længe, inden — nok herom! Jeg slaar mig paa Munden.

Det kommer mig for, som om der er noget, der glinser under Lottes Øjelaag: det skal vel være en Taare. Hvad græder hun for? Fordi hun har skilt sig ved den første Kæreste? Hun har jo faaet en igen. Pyt! der gaar han ud ad Døren. Han vender Ryggen til og huger noget. Han er, min Tro! bortvist — af hvem? — Af hvem andre end Moderen, det gamle Rivejern, der staar med begge Næverne i Siderne og ser saa malisiøsk efter ham. — Naa! Hvad skulde der ogsaa komme ud af det? Han er inte noget, har inte noget uden en velskabt Krop og et glat Ansigt — jo! det skal vi komme langt med. Nej! rige Herremænd, Rangspersoner skal de have, de rare Piger! Dem kan Mama nok skaffe dem, for hun kan alting — undtagen dette! Jeg forudser: om nogle faa Aar kan de sidde over ved Baller — hvis de ellers kommer til noget. Det er ikke ret længe siden, at en Bekendt af mig var der i Byen, og han fortalte mig, at de sidder som sædvanligt om Dagen ved Vinduet, skotter ud paa Gaden efter Fyrene, smaaskændes om dem og overskændes af Mutters Rabalder — fortsætter Debatterne om Ægteskab i Sengen og sover endelig ind med dybe Suk — God Nat! Sov vel! og drøm behageligt! — Lad os nu

se til dem hęr underneden! Hvem er det, vi ser i Kammeret til venstre? Han er i Rejseklæder, indsvøbt i Kappe med Rejsehue paa Hovedet — ned over Øjnene, sidder paa en Rejsekoffert, har et Par store Æsker ved Siden af — han vil saamænd langt hen, han — men hvem er det? Ingen anden end vor blege. Han vil rejse bort fra skuffet Haab, forstyrret Livslykke, ulykkelig Kærlighed — ja! det kan blive en lang Rejse den! Han gør Ret i, at han pakker sig vel ind. Naar han saa endda med Kappen og Huen kunde afkaste Sorgen, smide den i Pulterkammeret. Ak! Hjertet har intet Pulterkammer, det har kun et lille Værelse til alle sine Skramlerier; men det er vanskeligt at rydde op der! Hvad een Gang er kommen ind, vil ikke ud igen. Hæ! hvorfor hænge med Hovedet? Er der ikke Piger nok i Verden? Han folder sine Hænder i Skødet. Jeg kan læse paa hans Læber det Svar: »For mig er der kun een — har været.« Saa giv hende Fanden! Og tag Dem en anden! »Behold Deres Raad for Dem selv, og lad mig være!« Meget gerne! Lykke paa Rejsen! — Se, se! der har vi virkelig den røde i Kammeret ved Siden af. Hvad Pokker er det, han bestiller? Han sidder ved et Bord — strækker den højre Arm langt ud over det — en antændt Svovlstikke i Haanden — hvad skal den til? Eja! han holder til og vil tænde et Stykke Svamp — er det til en Pibe? Jo vel er det, men ikke nogen Tobakspibe — det er en Bøssepibe, og Pistonen er skruet af, Hullet til Krudtkammeret fyldt med disse schwarziske Frøkorn, Svampstumpen ovenpaa. Hvad skal det betyde? Ha! Bøssemundingen holder han med venstre Haand tæt ind til venstre Bryst. For Satan! han vil dog aldrig tage Livet af sig selv? — Det lader saa. — Det er en snurrig Maner. Det kan dog vare noget, inden Svampen brænder ned til Krudtet. Han kunde kommet nemmere af Sted med dette hersens. — Hm, han vil ordentlig smage Døden. Prosit! — Hvad vil

de sige der ovenpaa, naar den ene her rejser med Posten, den anden med Hurtigpost? Vognens Skral den — Bøssens Knalden — »Iha!

S i d s t e B i l l e d e.

De gamle Jomfruer.

Det er ikke saa nemt at genkende de søde Glutter L o t t e og M i n e — nu visnede Blomster! blege af Ansigter, sagte i Gang, magre af Krop. Hvad har de i Hænderne? Hverken Vifter, Strikkeposer eller Ridiküler, langt mindre Romaner, men Salmebøger. Saa gaar de vel i Kirke, gamle Pigers sidste Skueplads. Monstro de nu har ganske slaaet sig fra Verden? Næppe: de dybtliggende Øjne er i uophørlig Virksomhed til alle Kanter, og de aabne, til Dels tandløse Munde er ikke heller ledige. Hvem ser de vel efter? Hvad taler de vel om? De ser efter de yngre af deres Køn og taler om deres Fejl, Mangler. Daarskaber, Forvildelser! Hør! disse gamle Hegler gennemhegler baade hine samt deres Mænd og Kærester. Mon de nu skulde have slaaet alle Giftermaalstankerne af Hovederne? Vist ikke, de er jo klædte paa nyeste Mode, hvorvel den slet ikke klæder dem. Fra unge Modedukker er de blevne til gamle Sladresøstre — Uha! —

Firkløveret.

Munken.

Danmarks vidtstrakte Kyster fostrer et Slags menneskelige Amfibier, som jeg for min Del gør grumme meget af. Landjorden — Sandjorden frembringer Brød til Fisken, som Havet yder. Her Tryghed og Ro, hist Uro og Fare — Livets Dobbeltbillede. Den nøgne, grumme Vestkyst er stærkest befolket med Havgasser, der uforfærdede befarer den vilde Sø i deres aabne Baade milevidt ud for op af Dybet at hente det barske Livs første Nødvendigheder. Ogsaa ved Østkysten kender det langt fredsommeligere Kattegat ikke saa lidt til Fiskere, og blandt disse udmærkede Baadførere. En saadan var, gennem næsten hele sidste Halvdel af forrige Aarhundrede, Jens Munk i Lilmose, beliggende ret Vesten for Thunø.

Han har ført mig i min Ungdom flere Gange velbeholden til og fra hin Ø og Nordenden af Sams, sommetid i godt Vejr og anden Tid i et saadant, da Søen vasker. Det gjorde den een Gang, jeg med et Par jævnaldrende havde gæstet den mindre Ø. En Vestenvind, som stedse tiltog i Styrke, forbød os at styre efter Lilmose, og da den sprang nordligere, blev den os skral nok til at lægge Kysinghage op. Gennemblødte slap vi dog henad paa Aftenen derind, hvor vi altsaa fik smult Vand. Uheldigvis var det

just i Ebbe, og da vi ikke kunde se os for i den snævre, krogede Indsejling, løb vi paa Grund een Gang og nok en Gang. Vore »hvide Stude«, saaledes kaldte Munken Sprydsejl og Fok — flere brugte han ikke — var i Fjordmundingen »klavede ind«, og maatte da Mandskabet uden Bords og skyde Baaden paa maa og faa ud igen i Sejldybet. Baadføreren var helt væk saa veltalende, at han kun pauserede, naar Skraaen skulde vendes eller byttes med en frisk, eller Munden blev »skvalpet«. Dertil havde vi Forraad nok af »Spølvand« — i daglig Tale Brændevin. Denne Kraftessens virkede, men ikke tjenlig for vort Endemaal: vor Munk talede mer, men udrettede mindre, hans Eder slet intet. Et Par Gange skvattede han over Ende, bandte os andre, Skuden og sig selv. »Jeg har faaet for svær Ballast,« stammede han; vi modsagde ham ikke. »Hiv ud af Stenene!« Det skete, og derved kom vi af den første Grund. Snart sad vi fast paa den anden. For at klare os fra den gik det endnu mere trykkent: i Stedet for de udkastede Stene havde vi faaet den store Jens Munk selv til Ballast, som maatte forblive, hvor den var, da han ikke var i Stand til at skræve over Rælingen. Nu faldt det os til at bande og Baadens Herre at tie; thi han var falden i Søvn.

Da lettede Taagen; vi skimtede Landet et kort Bøsseskud om Bagbord og tvende Skibe for Anker endnu nærmere paa den anden Side. Endelig saa vi ret forud et Lys saa udbredt, at det maatte komme fra flere end eet eller to Vinduer. Dette, der forjættede os Husly med mere, satte Ild i os, og da vi nu kunde skønne, hvor Renden var, fik vi snart Baaden ud i den og tog fat paa Aarerne. Her vaagnede Munken, skultrede sig og gryntede: »Er I gale? ror I? og vi staar paa Grund.«

»Nej,« brummede Vest — den ene af mine Kammerater — »vi har klaret os, mens I snorkede.«

»Hvad er det for Lys?« spurgte den anden — Øst.

»Naar det ikke er Norsminde Kro,« lød Svaret, »saa er det Helvede; Fanden hvilket! hal ud, Gutter! at vi snart kan komme derind og faa Varme i Kroppen.«

Der haledes og saaledes ud, at Øst brækkede sin Aare.

»Han maatte hellere ha' brækket sit ene Ben!« brølede Kaptajnen, »nu maa jeg karri — kom med den anden Aare!«

Denne stak han agter ud og gav sig til at vrikke.

Vinden havde løjet af saa meget, at vi kunde høre Klang af Instrumenter derinde fra, og stedse lydeligere, jo mere vi nærmede os, og snart erkendte vi det for Dansemusik. Vaade, udasede, som vi var, opmuntredes vi unge Mennesker. De nu inden for Vinduerne synlige Bevægelser af dansende satte vort Blod i Bevægelse. Vi lovede os en munter Nat til Erstatning for Dagens Besværligheder. Jens Munk nærede samme Forhaabning.

Interessentbal.

Jeg skal love for, der var varmt derinde, og der var muntert; i Storstuen dansede, i de to Gæstekamre spillede man; i tvende Sideværelser blev drukket og sunget til. I et af de sidste viste Værten os ind. Vi fik straks noget i Livet, idet vi til ingen Nytte raadslog om, hvorledes vi kunde blive skilte ved de vaade Klæder, faa tørre i Stedet og saaledes deltage i Dansen. I denne blev nu en Pause, og tvende Sømænd traadte ind til os, krævende Punch. Det var unge, nette Folk, der havde dette aabne, frimodige Aasyn, danske Søgutters Præg. De var finere klædte end almindelige Matroser.

»Jeg hører,« sagde den forreste, »at De er kommen ind under Havari, mine Herrer! De kan trænge til ny Forhudning — Riber!« sagde han til den anden, »vi kan la' Ole og Lars — de er nede i Skænkestuen — hente Beklædninger — om De ellers kan finde Dem i ligefrem Sømandsdragt?«

Jeg takkede hjerteligt paa mine egne og Kammeraters Vegne og forsikrede, at vi vilde anse deres Klædninger som Hædersdragter.

»Stop!« faldt den anden ind, »vi kan jo ikke hjælpe flere end to; hvad gør vi saa ved den tredje Herre?«

»Ham ta'er jeg paa min Samvittighed,« raabte Værten ind ad Døren. »De gi'er vel Indskud til Ballet som de andre Interessenter?«

»Straks!« var Svaret.

Vi havde næppe klaret Betalingen, før vor Omklædning gik for sig i et indre Kammer, hvorfra vore vaade Kropstykker blev bragte til Tørring.

Iførte oldnordiske Kofter og Broge, med løstomslyngede røde Silkehalsklæder, hvis lange Flipper hang ned over Brystet, traadte vi nok saa kække ind i Dansestuen og mønstrede Damerne. De fleste af disse var Nord fra; af de sydlige kendte Øst og jeg en og anden, Vest slet ingen.

Fordanseren klappede, man bød op, stillede sig, vi tre Sølimiter hver med sin udkaarede. Den da Tider brugeligste Dans var den engelske — nu degraderet til Bondespringom under Navn af »Sekstur« — de schwabiske Bønders Wirbeltanz var dengang endnu ikke forfremmet til de højere Klassers Modedans, men havde først nylig vundet Yndest hos yngre Folk, der brugte den som Afveksling hen mod Ballets Ende.

Har jeg ikke før bemærket, saa gør jeg det nu for en Fejls Skyld, at til et rigtig morsomt Bal hører en Smule Forelskelse — i det mindste i een af de søde Piger; kan man forlibe sig i to paa een Gang, er det

saa meget bedre, men og et sjældent Held. Her blev dette Held mig til Del: jeg sværmede for Lise, jeg sværmede for Malene*), mest for den, jeg netop dansede med. Ingen af dem sværmede for mig, som ikke var saa sært, da Lise kun havde Øjne for Øst og Malene for Vest. De to begunstigede Herrer korresponderede i Øjensproget med vedkommende Damer: man forstod hverandre.

Da jeg ikke var ukyndig i sympatetisk Skrivemaade, stavede jeg mig snart til, at jeg var tilovers. Man vil paastaa, at der gives en tropisk Plante, saa overordentlig hurtig i sin Udvikling, at Iagttageren kan se den vokse. Jeg tror det gerne, for det samme opdagede jeg grant paa den firdobbelte Elskovsblomst her i Norsminde Kro. Og flere end jeg gjorde samme Opdagelse, blandt dem uimodsigeligt Hunblomsternes Mødre.

Jeg stod engang saa nær ved dem, at jeg hørte, hvorledes de snakkede om Hannerne, enige i, at de var baade selv kønne og udsprungne af kønne Familier. Under den nu stedfindende Kaffedrikken berettede jeg mine forlibte Venner, hvad jeg havde opsnappet, betydende dem derhos, at deres Hjerters Tilstand slet ikke var nogen Hemmelighed, samt at jeg allerede havde faaet saa meget at vide, at de tvende Gratier var honnette Piger, Døtre af tvende velhavende Præstemænd. Begge Jungmændene trak baade Bryn og Øjenlaag ned og mumlede noget om »utidig Geskæftighed, ubuden Mæglerforretning«, og nedslugede med Kaffen deres Fortrydelse, som jeg deres knortede Ord.

Den korte Sommernat — gik ikke, men løb, og man fandt, at Solen stod for tidlig op. Vi Nattesværmere følte, at vi gik for sildig til Sengs, hvorfor vi og lavede paa at oprette Forsømmelsen, naar vi først havde styrket os med anstændig Frokost. Vi

---

*) Jeg anfører ikke Familienavnene; thi de lever endnu begge.

havde næppe begyndt at anatomere Flæskeskinken. før rappe Hovslag udenfor drog vore Øjne til Vinduerne: en Rytter sprang af, traadte ind — men han fortjener et eget Kapitel.

Hververen.

Den fremmede spurgte efter Værten, og da denne meldte sig hos ham, udbad han sig overladt Husly, om ikke andetsteds saa i en tom Lade, for to Underofficerer og seksten Rekrutter, dem han skulde bringe til København. Dette bevilgedes. Han tog straks nogle Bankosedler frem og sagde: »Her er til en Smule Frokost for disse Karle; men derover betaler jeg intet. Jeg er selv sulten, har redet hele Natten,« lagde han til, kastende et Blik paa os Balgæster og et paa Skinken. Han blev vist ind i vor Stue, tog Plads efter et Nik og et »med Tilladelse«. Inden Forløb af to Minutter havde han fortæret mere Flæsk end to af os andre og behørigt Brød, et Ølglas Brændevin auf einmal (paa een Gang) — heller ikke mere — og ovenpaa en Flaske Øl. Nu stod han op, nikkede igen og gik ud, for at se efter Transporten vel.

Han var en stærk, iøjnefaldende Skikkelse: af Middelhøjde, men ualmindelig bredskuldret og højbrystet, med tilsvarende atletiske Arme. Hans Ansigt var stort, ikke uformeligt; men det var koldt, ubevægeligt som Granit, enten maatte han være uangribelig af Lidenskaber eller og fuldmægtig Herre over alle. Hans brune Haar hang foran ned til Øjnene, dog viste sig derigennem Brudstykker af et rødt Ar tvært over Panden. En mindre Skramme paa den ene Kind og en ditto skraas over Hagen tydede paa Sværdkamp. Jeg kom i Tanker om hine arrede Krigere, for hvilke ytredes, at de, der saaledes havde tegnet dem, maatte have været hele

Karle, og dem gad man gerne have set. »Det kan I ikke,« lød Svaret, »for de er alle døde.« Vor Morgenmand var ellers borgerligt, men fint klædt, og uden baade Mundskæg og Kindskæg. Hans Udtale var ren københavnsk, Tonen en ren Bas.

Ved sin Genindkomst siger han til de to virkelige Sømænd med et flygtigt Sideblik til os tre uægte: »Maa jeg være saa fri! gaar nogen af mine Herrer Kaptajner til København?«

»Vi begge,« svarede Riber, »og det ved Middagstid, om Vinden bliver staaende.«

Hververen foreslog dem at overføre ham og hans Mandskab. Det bevilgedes for billig Fragt, imod at Passagererne selv holdt sig med Spise. Det blev derhos aftalt, at de skulde tage Plads i Rummet, hvor de vilde blive forsynede med Presenninger til at hvile paa. Indskibningen skulde være tilendebragt inden Middag

---

Den forlorne Søn.

Som Selskabet havde travlt med at gøre sig rede til Adskillelse — hvilket ikke var et Øjebliks Sag, da nogle Rejseklæder var forbyttede, enkelte ikke til at finde — kommer Lise med forvildet Udseende flyvende hen til Faderen og skriger: »Bro'er Casper er her!« Piben drattede fra Præstens Mund, Tobakspungen fra hans Haand. I sin Forbavselse formaaede han blot at udstøde: »Hva! hva!« Taarer tog nu til at strømme ud over Pigens Kinder, og under Hjertesuk og Hulken fik hun følgende frem: »Han er hvervet til Soldat. Jeg stod for et aabent Vindue i Værtindens Sovekammer, kaldende paa vor Kusk, da kommer hans Ansigt frem i Ladelugen tæt ved Siden. »Lise!« siger han, »er du her? Hvor er Fader?« — Jeg var nær sunken i Gulvet — ak Gud! at jeg skulde se ham saaledes igen!«

Præstens Hage berørte hans Bryst. Han syntes at gruble — ikke længe; han rettede sig, lod sine Øjne løbe omkring, de søgte Hververen, og da han opdagede ham i næste Stue, ilede han derind og næsten hviskede: »Herre! min Søn er iblandt Deres Folk histude.«

»Ja saa!«

»Kan jeg løskøbe ham?«

»Er det Dem meget om at gøre, aa ja! naar De straks betaler, hvad han har kostet i Haandpenge og Transport; det vil udgøre omtrent halvfjerdsindstyve Daler.«

»Skal ske! Hvad jeg mangler, tænker jeg, Værten laaner mig — aa! lad mig se ham!«

»De faar selv se ham ud — jeg ved ikke, hvem af de Karle De er Fader til — behag at følge med!«

Nysgerrig gik jeg noget bagefter.

Fra Laden lød en flerstemmig Sang, ikke af det smukkeste Slags; men den ophørte, saa snart Hververen traadte ind og paabød Tavshed. Snart opdagede Præsten den, han søgte. Skælvende stammede han: »Gud forbarme sig! Casper!«

Den anraabte slog Hænderne sammen, bøjede sig halvt til Jorden og udstønnede: »Fader! jeg er ikke værd at kaldes din Søn!«

»Det tror jeg heller ikke,« sagde Hververen. »Naa! saa det er ham!«

»Staar du til at frelse? og vil du frelses?«

»Begge Dele, min dyrebare Fader! Skinnet er imod mig; men De maa tro mig, jeg er bleven skændigen forført og bedragen.«

»Kom da!« sukkede den gamle. De tre gik ind igen. Pengene skaffedes til Veje og optaltes.

Hververen rørte dem endnu ikke, men sagde: »Naar De vilde tage efter mit Raad, Hr. Pastor! saa lod De ham pille af! De er ikke tjent med ham. Han havde først ladet sig engagere af en østerrigsk Hverver, og saa smutter han ind til mig, lader som ingen-

ting, ta'er ogsaa Haandpenge af mig. Østerrigeren kommer og reklamerer (tilbagefordrer) ham. Jeg vil ikke. Vi slaas om ham. Jeg beholder ham. Men paa Turen herind har jeg lært ham endnu bedre at kende — ta'er De ham, saa kondolerer jeg.«

»Jeg ta'er ham,« mumlede Faderen.

Handelen var sluttet.

Munken Nr. 2.

Nr. 1 var, da jeg efter et Par Aars Borteværelse kom til hin Egn, gaaet i Vinterhavnen — den man ikke mere forlader. En og anden af Interessenterne i det muntre Norsmindebal havde ogsaa ladet sig føre did, hvor der hverken gives Punch eller Flæskeskinker. Naa — den Vej skal vi alle.

I dette Mellemrum havde jeg ikke set noget til Firkløveret, Hververen og Dragøskipperne, lige saa lidt som til den forlorne Søn. Min Erindring opfriskedes. Jeg spurgte efter den og efter den. Hm! Man skulde aldrig forske efter sligt; de fleste Svar, man faar, vækker Tusmørketanker paa Foranderlighed, Forgængelighed og Vinterhavne.

Efter Jens Munks Bortgang arvede hans eneste Søn Rasmus Munk — efter Hadsherreds Sprogbrug kaldet Munk Rask*) — Faderens Gaard med de hvide Heste, hans Baad med de hvide Stude, hans Sømandsdygtighed og hans ejendommelige Billedsprog, Ederne ikke at forglemme. Baade dem og Sproget uddannede og berigede han selv endvidere.

---

*) Det er almindeligt i denne Egn at sætte visse Familienavne, og Øgenavne især, næsten uden Undtagelse, foran Døbenavnene, saasom: »Græd Hans« (ham med rindende Øjne), »Post Niels« (af hvis Forfædre en har været Spion for Herskabet).

Det er ham, der i min Levnedsbeskrivelse bærer sig lige saa snildt som djærveligt ad ved min og Medjægeres Retirade for Thunboernes Opstand i Masse. Paa Hjemsejlingen gav han mig følgende Underretning om nogle af de Personer, jeg i hint Interessentbal har udpeget.

Hin slemme Præstesøn var og blev forloren. »Jeg skal sige os,« — det er Rasks Ord — »den her Studenter havde ikke Vindfang af noget undtagen Fruentimmer og Flasker, og for Resten var han saa luddoven som et Skib i Havblik. Fa'eren grubliserede, saa han blev Dag for Dag mere og mere slunken, indtil han for et halvt Aars Tid siden blev stuvet ned i Ruffet. Han havde maaske holdt Søen lidt længere; meu saa hændte det sig, at en af hans Piger lossede paa egen Haand og spolerede Ladningen og blev sat i Bojen eller hvad det hedder: Viborghuset. Udrederen af Skuden havde Studenten været — den Onde sno hans Smaatarme og gøre Fiolstrenge af dem, at han kan danse efter dem der, hvor man aldrig fryser!«

»Hvad blev der af Keltringen?«

»Han blev borte med det samme, og hvis han ikke allerede er ført op paa Gammel-Eriksplads, saa fortoner den sig nok klart i Kimingen.«

»End Søsteren?«

»Saamænd! jeg satte hende over til Sams, da hendes Fa'er var kommen under Jorden. Jeg har nylig hørt, at hun var bleven gift eller forlovet, hvilket det nu var. Ja! Hyren er hun vis paa, om hun ellers vil gaa paa Farten.«

»Ved I noget om hendes Søskendebarn, Præstens Datter i Y....?

»Man siger, hun styrede østlig samme Streg som den anden; men min Baad har ikke haft hende inde. — Skødet los! der kommer en Kysingpige anstigendes. Hun vil danse med os; men jeg vover Munken og hans Kone; hun duver som en Maage og langer

nok til Land. Jeg vil lade mig æde levende op af Makreler og Stenbidere, om hun smutter fra mig, saa længe jeg har Rorpinden i den ene Haand og Storsejlsskødet i den anden.«

Det var ikke tomt Pral; Overstyrmanden førte hende velholden ind til Lilmose, hvor den hjemmeværende Kone tog imod os, det bedste hun formaaede.

»Her er min Broder!« raabte Rask, »og Satan kildre mine Nyrer, om denne hollandske Munk ikke har bragt mangen stovt Søgut til at kuldsejle paa tørt Land.«

Han satte Stenmunken for os, og ikke forgæves.

E. Sk.: Syv Aar senere var den danske Munk væk. At Broderen skulde være Skyld i hans Død, tror jeg ikke, snarere Konen, der blev gammel og gnaven. Nok er det: hendes Sprydstage var det eneste af hende, der fandtes paa Thun-Røn. Skroget af Munk Rask drev, dog umolesteret af Makreler og Stenbidere, op til Øen Endelave. Forinden denne hans Sættenpaaland førte han mig paa nogle Sø- og Jagtture, og deriblandt den, som jeg nu skal til at beskrive.

Gensyn.

Østud for Nordenden af Samsø svæver nogle ubeboede Holme paa Havfladen — ubeboede af Mennesker, men tykt bebyggede af Svømmefugle og jævnlig gæstede af Sælhunde. Der er noget at bestille for Jægere.

Min raske Munk sejlede samme Sommer med mig og nok en Nord om Samsø ud til Vejerø, derfra efter behørig Tøven til Bosserne og Kyholm. Paa denne var Datids hverken Havn eller Befæstning saa lidt som Pesthus, og vilde vi have Lige

af Sælhundene, maatte vi benytte Aftenlaget, da de talrigst besøger Grundene. Intet Charivari kommer disse Havdyrs nær i Vildhed, kun Jægerøret kildres ved slig Koncert, der minder om Djævlenes i »paradise lost« (det tabte Paradis). Da Baaden var slæbt op paa Land, gik eller rettere krøb vi paa Post og lagde os bag vort Brystværn af Tang. Det var allerede Halvmørke, da vore Skud jog Koristerne ud i Dybet, og inden de dræbte blev henslæbte til Baaden, var det blevet endnu mørkere.

Vor Bestemmelse havde været at sejle til Sams samme Aften for at søge Natteherberg i Maarup. Dette blev forhindret af Jyllands gamle Tyran — Vestvinden. Den rejste sig med saadan Styrke, at vi maatte beslutte os til at vende Baadens Køl imod den, sætte os, underdækkede med Tang, indeni og saaledes oppebie Morgenen. Det bedste, vi under disse Omstændigheder kunde foretage os, var at sove. Men Søvnen blev forstyrret, inden den var begyndt.

Tre menneskelige Skikkelser lod sig til Syne foran os; at vi selv var usynlige for dem, kunde vi forstaa af Udraabet: »Hvad Satan! en landdreven Baad! Det er saa den anden, som i Aften er strandet paa den ubekendte Ø. Naa! lad os tage den i Besiddelse!«

»Den er besat,« genmælede jeg.

»Hvad!« brummede en hul Basstemme, »er I Mennesker eller Sælhunde?«

»Vi er Sælhunde,« svarede jeg; »men vil I ta'e Plads hos os, skal vi ikke bide jer!«

»Blicher! du Himmelhund!« lød en anden Røst, »hvad den slemme Syge bestiller du her?«

»Jeg driver lidt Sørøveri, min go'e Øst! Men hvad driver dig herhid?«

»Vinden, min Bro'er! Naar vi nu er vel inde i dit Hundehus, skal du erfare det nærmere.«

De skubbede sig ind, fik Sæde og Rygstød.

»Og jeg er Vest,« sagde den tredje. »Vi er fulgtes ad fra København til Kallundborg; men da

det saa langt ud med Overfarten til Aarhus, tog vi ud til Refsnæs for derfra at lade os sætte over til Sams. I Stedet for satte vore Færgefolk os paa Grund her ved denne fortryllede Ø; de er histovre ved den anden Side og aser med Baaden — ah! vi havde det lidt mere behageligt, der hvor vi fire sidst var samlede i Norsminde.«

»Der sov I lige saa godt, som her bliver Tilfældet,« brummede Basstemmen, som tilhørte ingen anden end Hververen. »Saa snak da Natten hen, I unge Herrer!«

Det gjorde vi.

Snakken faldt først paa den fæle Præstesøn. Jeg fortalte om ham, hvad Læserne allerede har erfaret.

»Det kunde jeg nok vide,« sagde Hververen, »nu har jeg skaffet Marinerne flere Hundrede liderlige Fugle, men ingen mere djævleblændt end han. En Slags Journal eller Dagbog — den havde ellers meget passende Titel af »Natbog« — tabte han i den Hurlumhej, da jeg vekslede Hug med Østerrigeren. I en ledig Time løb jeg den igennem. Død og salte Pine! Jeg har set baade det og det, været med baade her og der; men saa velstuderet i de skønne Videnskaber er jeg ikke bleven. Hvert Svirelag, hvert Slagsmaal, hver Fruentimmerkommers har han afmalet saa nøjagtigt lige til de allermindste Omstændigheder, saa ingen Rapport kan være fuldstændigere. Derfor varede jeg den gamle Parykmand ad. Spidsrødder havde den unge Slyngel haft bedre af end af Paaskeæg — gid vi her havde en Ol eller to, for jeg er sulten.«

Var han sulten, var vi andre søvnige og døsede hen i en Halvslum, til Aurora (Morgenrøden) purrede os helt vaagne.

Atter Gensyn.

For en mild Sydost havde vi gledet en god Strækning ad vor Søvej i Tavshed, hver med sine egne indesluttede Tanker, saa vidt man havde nogen. Det var Tilfældet med Ø s t. »Hvordan mon det blev med Søsteren,« fremmumlede han, ikke i Spørgetone.

»Hvis Søster?« spurgte jeg.

»Hans, den underjordiske Dværg.«

»Han var Fanden ikke Dværg,« brummede Hververen, »han maalte elleve Kvarter fire og en halv Tomme, jeg har noteret det.«

»Næstsøsteren,« (han mente Kusinen) sagde V e s t, »det var ogsaa en forbandet køn Tøs; jeg var nærved at blive, hvad Tyskeren kalder vernarrt.«

»D u v a r d e t,« siger jeg.

»Det var jeg virkelig; men det varede ikke mange Solemærker, inden jeg igen kom til Forstanden.«

»Du?« grinte Ø s t, »naar det kommer derpaa an, er du vel ikke klogere end jeg og saa mange andre. Da jeg sa'e Farvel til M a l e n e, trykkede jeg hende lettelig i Haanden. Hun trykkede igen. Det snurrede mig op i Armen og længere ind, og det er ikke fri for, at jeg endnu fornemmer en Smule Kildren.«

»Det gaar nok hen,« sagde Kaptajn R a s k, »førend jeg fik M a r e n — nu springer hun til Vesten — Sejlene ned og Aarerne ud!«

Kommandoen udførtes, vi roede til Land. M a r e n havde Kaffekanden paa Bordet, før vi var komne vel ind i Stuen. At mærke, det var ikke M u n k e n s M a r e n, men en S k i p p e r s i M a a r u p.

Søvnen eftergiver ikke sin Ret; vi fire unge ilede straks at betale den, hvad vi var skyldige. Kun Hververen alene syntes at være gældfri; thi han gik efter et »Adieu, sov vel!« over til Vestsiden af Øen for derfra at komme over til Jylland og videre Syd paa til sin umisundelsesværdige Bestilling.

Den vakre Skipperkone saa, hvad vi trængte til, og anviste os et Værelse med tvende Senge. Vi krøb i dem og sov — hvor længe ved jeg ikke. Men det ved jeg, at saa sælsom en Morgensang, som lød gennem Brædevæggen, har jeg hverken før eller siden hørt. Det var en kvindelig Vekselsang. Melodien kunde jeg ikke faa fat paa; men Ordene fik jeg gemt.

1ste St. Hvad savner du, Hjerte? hvi længes du saa?
2den St. Jeg savner, hvad ej er paa Jorden at faa:
Den Ven, mig til Frihed udløser af Fængsel,
til den staar min eneste Længsel.

1ste St. Suk da, stakkels Hjerte! men brist ikke! du
kan have en Ven, som du vedst ikke nu.
2den St. Jeg tænkte at have en Hjerteven fundet;
jeg saa ham — ak! han er forsvundet.

1ste St. Hvad hjælper at sørge for saadan en Ven?
En anden og bedre kan komme igen.
2den St. Ak! aldrig! kun tvende Rum ejer mit Hjerte:
til første Elskov og — Smerte.

Disse vemodige Toner var ej heller gaaet tabt for mine Venner. Øst keg over til mig og hviskede: »Hvad var det?«

Vest hviskede: »Det maa undersøges!«

Jeg nikkede og stod op.

Jeg forhørte mig hos vor Husmo'er om Sangerinderne og fik den Besked, at de egentlig var fra »Vesterlandet«, havde først taget Ophold hos den nærbeslægtede Præst, og da han for et halvt Aars Tid siden døde, havde de lejet dem ind, hvor de nu var.

»De vil nu slet ikke tilbage i deres rette Hjem, af hvad Aarsag ved jeg ikke; men de maa vistnok have Hjertesorg, for somme Tider græder de sammen, og somme Tider synger de sammen, men aldrig

noget muntert. Det er vist rare Piger; de har ellers ikke Omgang med nogen, sidder og syr og broderer næsten hele Dagen, undtagen naar de i kønt Vejr gør et lille Svip her i Haven eller ned til Stranden. Fattige er de langt fra ikke, for siden de kom her til Landet, har de hvert halve Aar faaet Rentepenge, ikke saa faa, tilsendte derovre fra.«

Jeg gengav Vennerne de indhentede Underretninger med Tillæg, at det rimeligvis var hine søde Norsmindeglutter, og med Forslag: gennem Værtinden at udbede os Tilladelse at opvarte dem, da de muligen kunde ønske Bud med os til Jylland. Dette var virkelig ogsaa Tilfældet: vi blev indladte. Rigtigt! det var dem. Genfindelsen overraskede, og det behageligt. Paa Ansigternes og Samtalens Livlighed mærkede jeg, at visse Savn lod til at ville udfyldes. En Time svandt som et Minut. Ved Bortgangen bad Herrerne om at maatte gentage Besøget: tilstaaet.

Slet ikke ilde smagte Baadførerens Meddelelse, at hans Fartøjs Tilstand udfordrede nogen Istandsættelse, som vilde medtage et Par Dages Tid, inden vi kunde betro det til Søen. Disse tre Dage var for de fire Menneskebørn saa gode som tre Aar, ikke extensive, men intensive (ikke lange, men indholdsrige) — man forstaar mig jo vel? — Saa gammel som jeg er, kan jeg endnu fornøje mig ved at tænke paa denne Kvadrupelalliances hurtige Istandbringelse. Men saa falder Tanken paa Ophævelsen ved Stormagten Dødens Intervention (Mellemkomst). — Tredive Aar gled hen som lige saa mange Dage. V e s t og Ø s t er muldne om Tænderne, og deres Børn har fortsat den afbrudte Elskovsleg. Hm! de skal ogsaa i deres Tur indløse Panterne.

Digte.

—

Trækfuglene.

Naturkoncert.

(Fortsat).

Glenten.

Ret længe skal vi nu, min Tro!
paa Sneppen ikke vente;
der er hans Rejsefælle jo,
den Tyveknægt, den Glente.
»En Tyv! det burde du, minsandt!
bevise først til fulde:
hvis man i Gerningen mig fandt,
jeg aldrig nægte skulde.
Jeg slider som en ærlig Mand
for mig og mine Unger;
men uden Skyld man falde kan
for onde Klaffertunger.
Jeg arme Stakkel lide maa
for, hvad de andre gøre;
den rette Tyv — du lide paa —
er nærmere for Døre.
Nu kan du tro mig, om du vil,
men det er Storken, kære!
Det kan du dig forlade til,
den rette Tyv mon være.
Det er, for Hus du laaner ham,
at han dig saa bestjæler:

han har bidt Hovedet af Skam
er baade Tyv og Hæler.
Tak for din Underretning, Ven!
men Løn du og kan vente!
Bi lidt! jeg kommer straks igen:
jeg Bøssen blot vil hente.
Ah! se hvor fluks han Flugten tog,
den gamle Skælm, den Glente!
Uegennyttig er han dog:
bagtaler Folk for inte.

Sneppen.

Tys! tys! tys! hvad hører jeg!
Hvad er det, som rører sig
hisset i Haslen
med Raslen?
med klaprende Vinger
sig svinger?
Ja, ved Sankt Hubertus! der har vi den jo!
Nu bliver der hverken Rist eller Ro.
Tirez haut! tirez haut! (skyd højt)
Hvilken stærk Magi
ligger i
disse mystiske Ord;
er det ej, som om virkelig for
et elektrisk Stød gennem Jægerens Bryst
ved den tryllende Røst?
Fra Morgenstund
til den mørke Nat,
med sin Flint og sin Hund,
gennem Skov, gennem Krat,
og han har tillige en Fjer i sin Hat
af d e n f ø r s t e S n e p p e fra Skoven baaret,
til Sneppekonge da er han udkaaret.

Saa stolt som en Konge og langt mere glad
han staar som den første i Jægernes Rad.
Men Æren og Glæden de varer kort,
til den kære Gæst rejser atter bort:
Naar første Blomst udi Lunden smiler,
mod Nord han piler.
Og Jægeren hænger sin Bøsse hen;
»mon jeg er med, naar det hedder igen:
tirez haut! tirez haut!«

Droslen.

Naa! skal du ogsaa straks af Sted?
vil knapt et Stykke kvæde.
Ak! hvem der maatte rejse med!
det blev en Hjertens Glæde.
Jeg gad dog gerne set engang
de stolte norske Fjelde,
hvor, hæved' over Skyens Gang
de trodsed Tidens Ælde.
Gad hørt, hvorledes Tordenskrald
imellem Klipper rumle,
hvor Fosser sig fra højen Hald
ned udi Dybet tumle.
Jeg gad besteget Skøgtuls Tind,
hin hvide Klippetue,
hvor dybere i Himlen ind
det klare Blik kan skue;
gad lyttet i den mørke Skov
til kæmpende Tiurer,
hvor stærke Bamse gaar paa Rov,
og fejge Graabejn lurer,
hvor Skytten flyver op og ned
ad Bjergene paa Skien
at æske ud til Kamp saa hed
den gamle Skælm i Hien:

gad set, hvor raske Gutten slaar
en Halling, saa det dundrer,
og Gjenten med det gule Haar
undselig ham beundrer;
gad set det Sted, hvor Ola sad
hin Morgen førend Slaget,
da Skjalden Bjarkemaalet kvad
og vakte Vaabenbraget.
Jeg gad end heller set den Sten.
»som truer Norges Fjender,«
hvor over tusind Skotters Ben
den gamle Lougen rinder;
gad set det stærke Fredrikshald.
paa gamle Dage tænke,
da Karl dig maatte ved sit Fald
Udødelighed skænke.
Ak ja; jeg gad mig tumlet der,
paa Dovre som ved Sarpen —
men jeg maa blive hjemme, her
i Lyngen røre Harpen.
Farvel, min norske Ven! far hen
paa dine lette Vinger!
men har min Harpe der en Ven.
min Hilsen du ham bringer.

Skovduen.

Der kommer Duen, den blysomme Fugl.
og søger i Skoven det tætteste Skjul
for trofaste Elskov i huslige Ro.
for Familieglæder i lønlige Bo.
Naar Bøgen i Maj slaar sin Solskærm ud.
du sidder derunder med kælne Brud:
jeg hører din ømme Kærlighedsrøst
og mindes mit eget Hjertes Lyst.

Der var en Tid, da jeg og som du
har levet alene for Glædens Nu,
da mangen Tanke bevæged mit Sind,
men alle de andre til een svandt ind,
da hver en anden ungdommelig Lyst
indsmelted til een i mit elskende Bryst;
da kom det mig for, som om Livet var
en bestandig Vaar og bestandig klar.
At alle de friske Blomster, jeg saa,
engang skulde visne, jeg tænkte ej paa.
Jeg tænkte ej paa, at Skovens Pragt
engang maatte skiftes med Vinterdragt,
ej at din forelskede Kurren engang
vilde tie som al anden Fuglesang.
Og ak! jeg tænkte end mindre paa,
at Kærlighed ogsaa kunde forgaa;
men elsk kun, min Due! og bryd dig ej om
de Vintertanker, fra Skyggerne kom.
O! kur kun og kæl kun og hør ikke paa
de Tungsindigheds Suk, fra mit Hjerte gaa.
Thi nyd du, mens Tid er, din Foraarslyst!
Alligevel tidlig nok kommer din Høst.
Vær klog da og glæd dig, imens du er ung!
den sildige Anger er bitter og tung.
Naar Vinteren kommer saa kold og saa haard,
du flytter jo dog til en anden Vaar.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

8. BIND.

St: St: Blicher

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

J. P.
Madsen Linds
Forlag
København